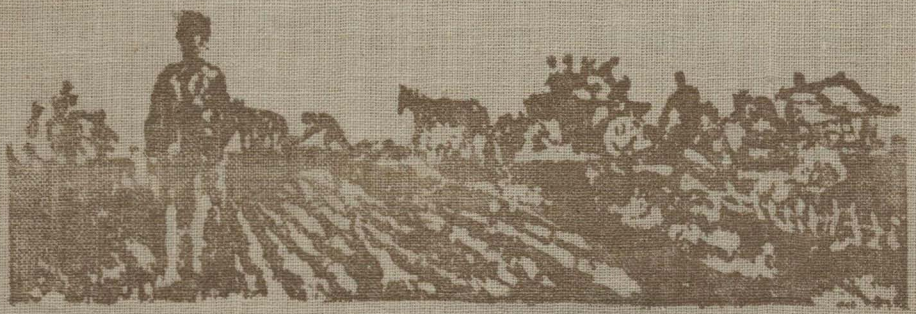
III 19.049

Documente privind marea răscoală a țăranilor din 1907

I

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

DOCUMENTE PRIVIND
MAREA RĂSCOALĂ
A ŢĂRANILOR DIN 1907
VOL. I

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ACADEMIA DE ŞTIINŢE SOCIALE ŞI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
SECŢIA DE ISTORIE ŞI ARHEOLOGIE

Documente privind marea răscoală a ţăranilor din 1907

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

III 19049
dublet

INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE ŞI SOCIAL-POLITICE DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.R.

INSTITUTUL DE ISTORIE „N. IORGA"

DIRECŢIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI

Documente privind marea răscoală a ţăranilor din 1907

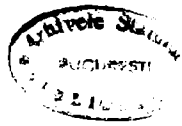
Volumul I

Situaţia economică şi social-politică a ţărănimii din România la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea

Volumul apare sub îngrijirea unui colectiv format din :

ION POPESCU-PUŢURI, acad. ANDREI OŢETEA (coordonatori), DAMIAN HUREZEANU, MIRCEA IOSA, VASILE NICULAE. Au colaborat : MARIN BADEA, AUGUSTIN DEAC, ION FELEA, MARIN FLORESCU, CORALIA FOTINO, TITU GEORGESCU, ION ILINCIOIU, ANASTASIE IORDACHE, TRAIAN LUNGU, RODICA ŞOIMESCU, GEORGETA TUDORAN.

51.353/1977

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
Bucureşti, 1977

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Документы относительно крупного крестьянского восстания в 1907 г., Том I
Documents on the Great Peasants Revolt of 1907, Vol. I

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
71021 Calea Victoriei 125, Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CUPRINS

Introducere VII
Lista regestelor 1
Structura proprietății 23
Contracte agricole 41
Tablouri și rapoarte 189
Muncitori agricoli indigeni și străini 324
Bănci populare și obști sătești 340
Cereri și plîngeri ale țăranilor 357
Abuzuri ale moșierilor, arendașilor și autorităților administrative 417
Camăta la sate 484
Situația materială a țărănimii 505
Administrația la sate 562

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

INTRODUCERE

Marea răscoală a țăranilor din anul 1907 se înscrie în istoria poporului român printre momentele cele mai semnificative ale tradițiilor sale revoluționare. Răscoala este o vie întruchipare a energiei și puterii de luptă a țărănimii române, a rolului acesteia în istoria țării. „Multă vreme, de-a lungul milenarei existențe a poporului nostru — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — țărănimea a reprezentat cea mai importantă forță a progresului social, purtătoarea năzuințelor de neatîrnare și a sentimentului de demnitate națională ... Unul din momentele istorice de neuitat, care va vorbi peste veacuri de uriașa energie revoluționară a țărănimii, este anul 1907" [1].

Din cele mai vechi timpuri, țărănimea a constituit forța principală a armatelor multor mari și viteji conducători ai poporului nostru, care au înscris pagini de înălțător eroism în lupta împotriva cotropitorilor. Figurile legendare ale lui Burebista și Decebal, Gelu, Menumorut și Basarab, Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Ioan de Hunedoara, Ioan Vodă cel Viteaz și ale altor domnitori care au dobîndit mari victorii în fruntea oștilor române formate mai ales din țărani sînt puternic încrustate în conștiința poporului nostru, în istoria patriei. Țărănimea a dus greul bătăliilor împotriva cotropitorilor străini, pentru menținerea ființei noastre naționale și apărarea pămîntului strămoșesc, pentru unirea țărilor române într-un stat național unitar, pentru cucerirea independenței sale absolute. Nu întîmplător cuvîntul „țăran" provine din cuvîntul „țară", iar țăranii au fost socotiți, de-a lungul veacurilor, „talpa țării".

Țărănimea a conservat din generație în generație, cel mai fidel, trăsăturile specifice ale întregului nostru popor: hărnicia și justețea, omenia și dreptatea, cinstea și curajul. Prin munca ei, în pofida tuturor vicisitudinilor, a fost durată, pe aceste meleaguri, veacuri de-a rîndul, o cultură materială și spirituală, relevată și apreciată în lume.

Țărănimea s-a afirmat cu putere ca o clasă socială revoluționară în nenumărate mișcări, frămîntări și răscoale îndreptate împotriva dominației feudale. Răscoala de la Bobîlna din 1437—1438, cea condusă de Gheorghe Doja și de Laurențiu din 1514, la care au luat parte pe lîngă țăranii români și cei maghiari, sași, slovaci, secui etc., marea răscoală țărănească din 1784, condusă de Horea, Cloșca și Crișan, ca și alte numeroase mișcări care au avut loc în toate țările române, constituie pilde nepieritoare ale hotărîrii cu care țărănimea s-a ridicat împotriva exploatării sociale, pentru libertate și unitate națională, pentru o viață mai bună și mai dreaptă.

---

[1] Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 1, București, Editura politică, 1968, p. 277.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Revoluția din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, determinată de stările interne și externe, de mare tensiune în care se găseau țările române, marchează începutul epocii moderne a istoriei României, un moment de cotitură în lupta pentru libertate și dreptate socială, pentru scuturarea jugului dominației străine și afirmarea drepturilor naționale ale poporului român.

Dezvoltarea capitalistă a țării și emanciparea sa au fost impulsionate de marile mișcări sociale și naționale, începute cu revoluția din 1821 și continuate cu revoluția burghezo-democratică de la 1848—1849, Unirea Principatelor române Moldova și Țara Românească în 1859, proclamarea independenței absolute a României în 1877, desăvîrșirea formării statului național unitar în 1918, în care un rol de seamă l-au jucat masele țărănești.

Apariția și dezvoltarea capitalismului a dus la formarea celor două clase principale ale acestei orînduiri : burghezia și proletariatul. Apărut pe scena istoriei, în forme incipiente, încă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, proletariatul a devenit tot mai mult purtătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului social și național.

Alături de luptele sociale ale proletariatului, purtate tot mai hotărît pentru lichidarea rînduielilor feudale perimate din punct de vedere istoric și pentru făurirea unei vieți mai bune, în concordanță cu cerințele obiective ale dezvoltării sociale, țărănimea a contribuit și ea, prin desele frămîntări și răscoale de mare amploare, la intensificarea acțiunilor revoluționare la scara întregii țări, susținînd astfel lupta împotriva exploatării și asupririi, pentru apărarea intereselor vitale ale maselor largi muncitoare, ale întregului popor român, pentru transformarea revoluționară a societății, condusă și purtată cu deosebită abnegație de clasa muncitoare din România.

Desfășurată în plină ascensiune a capitalismului în România marea răscoală a țăranilor din 1907 a dovedit profunda nemulțumire a maselor de țărani față de stările social-economice ale României moderne, ele ridicîndu-se cu hotărîre împotriva tarelor societății care îngrădeau dezvoltarea firească, pe calea progresului și civilizației, a poporului român.

Ampla ridicare revoluționară a țărănimii din primăvara anului 1907 a prilejuit afirmarea clasei muncitoare ca forța socială cea mai activă în sprijinul țărănimii. Stau mărturie momentele de luptă comună ale țărănimii și populației muncitoare din orașe, grevele izbucnite în diferite localități, întrunirile de solidarizare cu cauza celor răsculați.

Amploarea evenimentelor din 1907, faptul că în jurul lor s-a polarizat întreaga viață politică a țării și că autoritățile de stat au urmărit cu înfrigurare desfășurarea luptei țărănimii, în vederea înăbușirii ei, au concurat la reflectarea răscoalei pe plan documentar în cele mai variate genuri de izvoare și sub aspectele cele mai diferite pe care ea le ridică. Răscoala a fost subiectul central oglindit în presa vremii în anul 1907. Dezbaterile parlamentare, memoriile unor oameni politici și personalități culturale marcante din perioada 1907—1910 gravitează în jurul evenimentelor din 1907.

O mare cantitate de izvoare documentare despre răscoală, pe care le-au emis autortățile vremii, au intrat în diferite fonduri de arhivă. În funcție de atribuțiile pe care le aveau și de sfera competenței lor teritoriale, aproape toate verigile instituțiilor de stat oglindesc în materialele

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

emise evenimentele răscoalei. În timpul răscoalei porneau zilnic de la primării informări și rapoarte care se centralizau la plase, de aci la prefecturile județelor și apoi la Ministerul de Interne. Forțele militare însărcinate cu înăbușirea răscoalei, instanțele judiciare care aveau misiunea anchetării delictelor și a judecării proceselor intentate țăranilor implicați în răscoale, organele școlare și bisericești au lăsat, de asemenea, nenumărate mărturii documentare despre evenimentele din primăvara anului 1907.

Valorificarea acestui imens material documentar, unic prin bogăția și prin datele pe care le oferă, cu privire la problema agrară, la situația și lupta țărănimii a fost însă redusă și inegal realizată în timpul regimului burghez. Pe cînd aspectele referitoare la problema agrară și situația social-economică a țărănimii învederează preocupări numeroase, mișcarea țăranilor, ca atare, cu tot ce însemna ea ca acțiune, ca eveniment în istoria luptei de clasă a țărănimii era trecută sub tăcere tocmai pentru că punea problema luptei de clasă într-o formă atît de acută!

Pentru studierea evenimentului era necesară existența unei conștiințe teoretice aptă să-i descifreze dimensiunea, să-i descifreze locul în dezvoltarea procesului istoric românesc. Cercetarea răscoalei într-o perspectivă amplă și în multiplele aspecte pe care le comportă a rămas o sarcină a istoriografiei din țara noastră în anii socialismului.

Răscoala din 1907 s-a impus ca o temă prioritară și a fost abordată relativ amplu în urma unui îndoit efort: de elaborare a unor studii și lucrări de interpretare și de publicare a unor izvoare și materiale documentare. Evenimentul este oglindit în articole de revistă, în culegeri de studii, în lucrări care tratează anumite aspecte parțiale ale sale, în volume omagiale cu caracter local.

Principala realizare în domeniul preocupărilor vizînd studierea anului 1907 este ampla monografie colectivă *Marea răscoală a țăranilor din 1907*, apărută în 1967 sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. și a Institutului de istorie „Nicolae Iorga", în Editura Academiei Republicii Socialiste România. Bogăția informațiilor cuprinse în lucrare și analiza complexă a fenomenului fac din monografia amintită un punct de referință în istoriografia răscoalei.

Concomitent, n-au lipsit nici contribuțiile de ordin documentar despre răscoala din 1907. Inițiativele au fost multiple și diverse, de la grupaje în revistele de specialitate sau culegeri locale [2], la selecții tematice de documente. În anii 1948—1949 a apărut o culegere de documente, în trei volume, sub titlul *Răscoala țăranilor din 1907* [3]. Deși voluminoasă, culegerea amintită nu reprezintă, de fapt, rezultatul unei investigații sistematice a fondurilor de arhivă și ale altor izvoare documentare, ci

[2] Vezi, de exemplu: *Răscoala țăranilor din 1907 în regiunea Ploiești. Acte inedite*, Ploiești, f.a.; C. Speri, *Documente inedite privind răscoala țăranilor din 1907, în județele Argeș, Muscel, Olt și Vîlcea*, Pitești, 1958; *50 ani de la răscoalele țărănești din 1907 în Oltenia*, Întreprinderea poligrafică Craiova, f.a.; *50 ani de la răscoalele țărănești din 1907. O pagină din trecutul de luptă al țărănimii din regiunea Galați*, f.a.; *Amintiri despre răscoala din 1907*, București, Editura de stat pentru literatură politică, 1957; *Documente privind problema țărănească din Oltenia în primele două decenii ale veacului al XX-lea*, vol. I (1900—1910), volum întocmit de Ileana Petrescu, Vladimir Osiac, Luchian Deaconu, Viorica Pervain, Craiova, 1967.

[3] *Răscoala țăranilor din 1907*, vol. 1, Documente publicate de Mihail Roller, Editura de stat, 1948; vol. 2, publicat de V[îrtosu] Ion, 1948; vol. 3, îngrijit de M. Roller, Editura de stat, 1949.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

luarea în considerare a unor materiale care au fost cel mai accesibile depistării și înaintării lor spre publicare. În plus, acuratețea ediției este cu mult sub nivelul exigențelor impuse de editarea științifică a documentelor, iar tirajul restrîns al culegerii face din ea o raritate bibliografică.

De aceea, rămînea mai departe o sarcină actuală inițierea unei culegeri de documente care să pornească de la cercetarea sistematică a izvoarelor documentare și să reflecte astfel multilateral problemele răscoalei din 1907.

Munca întreprinsă în acest sens de către un colectiv format din cercetători de la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Institutul de istorie „Nicolae Iorga" și Arhivele Statului București s-a soldat cu rezultate rodnice în ce privește depistarea și culegerea documentelor. Baza documentară a cercetării răscoalei s-a lărgit apreciabil, fapt care permite o cunoaștere mai adîncă, mai precisă și mai amplă a problemelor legate de răscoală. S-a urmărit, în egală măsură, relevarea noilor materiale aflate în arhivele centrale, ca și a surselor păstrate în arhivele locale. Fondurile arhivelor locale, cercetate anterior doar sporadic, au furnizat izvoare variate, într-o mare cantitate și interesante sub raportul valorii documentare.

Introducerea lor în circuitul științific, într-o ediție cuprinzătoare, se impunea ca o sarcină reclamată deopotrivă de importanța deosebită a evenimentului în istoria țării și de valoarea informativă a documentelor. Este ceea ce încercăm să realizăm printr-o colecție documentară concepută în mai multe volume. Potrivit structurii acestei colecții, care-și propune să cuprindă o mare parte din izvoarele semnificative privind răscoala, primul volum este dedicat raporturilor agrare și situației social-economice a țărănimii române la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, iar celelalte vor reflecta desfășurarea răscoalei țărănești ca atare, solidaritatea clasei muncitoare, a altor clase și pături sociale, a românilor din teritoriile subjugate, cu lupta țărănimii, răsunetul internațional al evenimentelor din 1907, confruntările politice și ideologice în jurul problemelor ridicate de răscoală, precum și urmările acesteia pe plan economic, social și politic. Accentul principal în alcătuirea noii ediții cade pe documentele de arhivă. Fiind vorba de o colecție generală cu caracter de bilanț, ea inserează și documente publicate pînă acum în ediții parțiale, cu atît mai mult cu cît publicațiile anterioare nu satisfăceau, așa cum s-a menționat, exigențele normelor științifice. Pe lîngă documentele de arhivă, în colecție vor figura și alte categorii de izvoare — statistici, memorii, presă, dezbateri parlamentare etc. — pentru a înfățișa, într-o viziune integrală, marele eveniment istoric.

★

Volumul prezent, cu care deschidem colecția, alcătuită în viziunea menționată, se referă la problema agrară și situația social-economică a țărănimii în perioada aflată sub semnul marii răscoale. Pentru înțelegerea fenomenului este esențială necesitatea elucidării premiselor sale obiective, dezvăluirea proceselor social-economice care l-au generat.

La ceea ce există deja sub raport documentar în această privință, volumul de față adaugă noi elemente relevante, întregește noi aspecte, detaliază și conturează anumite situații. Materia documentară a volumului se completează cu datele documentare existente și, în același timp, încearcă să dea o perspectivă globală a fenomenului social-agrar înainte de 1907. De aici și structura lui complexă, alcătuirea lui tematică astfel

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ca valorificînd izvoare ce oglindesc, pe multiple planuri, raporturile agrare şi situaţia ţărănimii, să orienteze spre înţelegerea premiselor social-economice ale răscoalei. Spre deosebire de culegerile statistice şi documentare anterioare [4], care priveau fenomenul agrar în sine, nu sub incidenţa dezvăluirii premiselor răscoalei, acest volum aparţine unei colecţii avînd în centrul ei marele eveniment şi este ghidat de obiectivul relevării condiţiilor obiective în care au germinat evenimentele din 1907. Desigur, volumul nu se substituie culegerilor statistice şi anchetelor generale ale timpului care evaluează unele aspecte ale realităţii rurale într-o amănunţită succesiune de serii cantitative. El reproduce mai ales documente ce conţin situaţii concrete privind raporturile agrare şi situaţia ţărănimii, însă realitatea pe care o oglindesc nu e cîtuşi de puţin singulară, unică, de excepţie ; dimpotrivă, în ea se exprimă cu o deosebită forţă tipicul, ceea ce este comun şi propriu esenţei fenomenului agrar la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea. În acelaşi timp, pentru aspectele de generalitate ale problemei agrare, am apelat la unele date statistice globale. Astfel, avînd în vedere că natura relaţiilor agrare era determinată de modul de repartizare a mijloacelor de producţie în agricultură, în primul rînd de repartizarea pămîntului, am inclus o serie de tabele statistice vizînd raporturile de proprietate, situaţia inventarului viu şi mort, preţurile muncilor agricole efectuate de ţăranii învoiţi, legislaţia de tocmeli agricole etc.

Pe lîngă datele extrase din culegerile statistice ale vremii, un element nou îl constituie includerea unor tablouri pe comune şi apoi generalizate de noi pe întreg judeţul Suceava cu privire la situaţia moşiilor (numărul lor pe comune, întinderea în ha, numele proprietarilor şi al arendaşilor, dacă este cazul).

O pondere însemnată în suita documentelor cuprinse în volumul de faţă revine contractelor de învoieli agricole, tablourilor şi rapoartelor privind situaţia învoielilor, înainte şi după răscoală, în 10 din cele 32 de judeţe de atunci ale ţării. Pentru culegerea contractelor şi tablourilor privind situaţia învoielilor s-au cercetat fondurile prefecturilor din următoarele judeţe : Botoşani, Dorohoi, Suceava, Iaşi, Neamţ, Bacău, Putna, Covurlui, Rîmnicu Sărat, Buzău, Prahova, Ilfov, Argeş, Olt, Vîlcea, Romanaţi, Dolj. Un bogat material documentar în domeniul relaţiilor economice dintre moşieri, arendaşi şi ţărani provine din fondurile Ministerului de Interne, Ministerului Justiţiei şi Consiliului Superior al Agriculturii (înfiinţat în 1907), de la Arhivele Statului din Bucureşti. Un alt grup de izvoare relative la condiţiile de învoieli agricole în perioada răscoalei şi, în general, la situaţia social-economică a ţărănimii au fost

[4] Printre lucrările statistice întocmite de Ministerul de Interne şi de serviciul de statistică, aflat atunci sub conducerea economistului liberal G. D. Creangă, figurează următoarele : *Învoielile agricole în România în vigoare pe anul 1906*, Bucureşti, 1907 ; *Creşterea arenzii în bani şi în dijmă, a păşunatului şi a preţurilor muncilor agricole de la 1870—1906*, Bucureşti, 1908 ; *Numărul ţăranilor care şi-au arendat pămînturile de bună voie şi cauzele acestor arendări*, Bucureşti, 1907 ; *Contracte de învoieli agricole în vigoare pe anul 1906*, Bucureşti, 1907 ; *Uşurările făcute de proprietari şi arendaşi pe timpul mişcărilor ţărăneşti din primăvara anului 1907*, Bucureşti, 1907 ; *Statistica preturilor la muncile agricole după contractele scrise şi învoielile verbale din anii 1904—1907*, Bucureşti, 1908 ; Ministerul Agriculturii şi Domeniilor a publicat, de asemenea, în 1907 : *Statistica maşinilor şi instrumentelor agricole întrebuinţate în 1905*, iar G. D. Creangă a publicat culegerea statistică comentată, sub titlul *Proprietatea rurală în România*, Bucureşti, 1907. Tot în anul 1907 Academia Română a premiat lucrarea *Harta agronomică a României*, întocmită de C. Jormescu şi Popa Burcă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

selectate din Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. (Arh. I.S.I.S.P.) și de la Biblioteca Academiei R.S.R. — secția manuscrise.

După caracterul preponderent al prevederilor, contractele de învoieli agricole se împart în trei categorii și anume : pentru arendare de pămînt, pentru păşunat, pentru angajare la munci agricole.

O trăsătură distinctivă a învoielilor agricole pentru pămînt o constituie lipsa de uniformitate în ce privește obligațiile pe care și le asumau țăranii ; ele difereau de la moșie la moșie, sau de la arendaș la arendaș. Caracterul nebulos al formulării condițiilor din contractele agricole, faptul că foarte multe nici nu se încheiau în scris, ci doar sub forma unor învoieli verbale dădeau naștere la tot felul de abuzuri din partea moșierilor și arendașilor, creau posibilitatea unei permanente presiuni asupra țăranilor și a încărcării lor suplimentare cu obligații. Ceea ce reglementează, în schimb, contractele cu minuție era modalitatea de execuție a lucrărilor agricole. Stăruința cu care se specifică felul în care urmau să fie executate lucrările de cei învoiți pune în cauză eficacitatea și raționalitatea sistemului bazat pe dijmă : numai printr-o complicată rețea de obligațiuni sistemul își păstra eficacitatea pentru beneficiarii lui.

In privința formelor de arendă pe regiuni sînt de observat următoarele : contractele de învoieli din Moldova prevedeau mai ales arenzi în bani, dar care se converteau, de obicei, în munci, pe cînd pentru Muntenia și Oltenia ele aveau ca obiect mai ales dijma.

Contractele agricole, ca și rapoartele și tablourile privind condițiile de învoieli învederează exploatarea crîncenă a țăranilor de către moșieri și arendași. Ele constituie acte de o puternică forță demascatoare la adresa regimului agrar bazat pe dominația economică a moșierimii asupra satului, mărturii elocvente ale încătușării economice a țărănimii muncitoare.

Existența unor arendași și administratori de moșii străini exprima un fapt real din perioada respectivă, iar setea de înavuțire, asupra țărănimii, comportarea abuzivă etc. erau caracteristici comune tuturor exploatatorilor din lumea satului românesc, indiferent de naționalitate.

Ceea ce izbește în cazul contractelor încheiate pe moșiile din Moldova este prețul extrem de scăzut al muncilor agricole.

Spicuim cîteva din datele cuprinse în documentele volumului : pe moșia Bălușeni (jud. Botoșani) ziua la moșie se plătea cu un leu ; pe moșia Stroești, arendașul lua pentru păşunatul unei perechi de boi 45 de lei, dar plătea doar 27,60 lei pentru prașila dublă a unui ha de porumb. În comuna Deleni (jud. Botoșani) țăranii trebuiau să întărească prin punerea degetului, în locul iscăliturii, următoarea formulă dintr-un contract reprodus în volum : „vom munci neîntrerupt pînă la terminare (e vorba de treierat — n.n.), din revărsatul zorilor pînă la întunecat, cu prețul de 20 de lei luna, socotită 32 zile lucrătoare, cu hrana arendașului". În cazul de față celor învoiți nu le reveneau nici 60 de bani pentru o zi de muncă la treier !

Nu mai vorbim de curioasa mențiune de tip medieval de a socoti luna lucrătoare de 32 de zile, care figurează cu destulă regularitate în cadrul învoielilor agricole din Moldova. Este aci o modalitate metamorfozată de prelungire a nartului care grevase atît de mult obligațiile țărănimii dependente la începutul secolului al XIX-lea. Una dintre prevederile care scot în evidență caracterul înrobitor al învoielilor agricole

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în Moldova constă în obligativitatea țăranilor de a-și angaja copiii, pe sume derizorii, ca însoțitori la plugurile de pe moșiile marilor proprietari. În contractul încheiat între A. Zaharia, arendașul moșiilor Miletin și Palanca și țăranii din comuna Cristești (jud. Botoșani) erau prevăzute următoarele : „Ne obligăm a da băieții noștri ce îi vom avea buni de plugărie a umbla la plugurile domnului arendaș în permanență adică... de primăvara și pînă la căderea omătului...". Într-un alt angajament agricol încheiat între proprietarul David Tatos și țăranii din Hîrtop (Suceava) se arăta : „Vom da băieții noștri la plug sau vom merge singuri în primăvara 1907, imediat după ce se va desgheța și domnul Tatos va scoate plugurile la arat, unde vom sta neclintiți, pînă ce vom isprăvi angajamentul...". Pentru o lună de plugărie, socotită 31 de zile lucrătoare, așa cum se arată în document, proprietarul le plătea doar 12 lei ! Contractul încheiat de A. Fischer, arendașul moșiei Flămînzi-Stroești cu țăranii din comuna Uricani (cătunul Chițoveni) pare mai „generos". „Toți din noi care avem băieți buni de plugărie ne obligăm a-i da la pluguri pe timp de 7 luni, cu preț de 20 lei luna și una pereche de opinci". Am reprodus numai cîteva mostre de exploatare a muncii copiilor în sistemul bazat pe dijmă, element subsidiar, desigur, față de totalitatea raporturilor pe care le statornicea, dar care reflectă (cît de bine !) natura și caracteristicile lor de ansamblu.

Contractele agricole din Muntenia se axau mai ales pe învoiala în dijmă, frecventă fiind de asemenea și dijma la tarla. Dacă creșterea dijmei în produse nu putea să depășească o anumită proporție, avînd ca limită asigurarea strictului necesar al familiei țărănești, în schimb, după mentalitatea moșierilor și arendașilor, țăranul putea să presteze oricîte munci suplimentare, că tot nu-l costa nimic ! Regăsim aci, în funcționalitatea unui sistem care ignoră valoarea forței de muncă, sursa creșterii obligațiilor suplimentare în munci la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. În volumul de față este reprodusă, de exemplu, o învoială încheiată la 5 aprilie 1906 între țăranii din comuna Ciocănești, jud. Ilfov, și Gh. Gr. Cantacuzino, mare moșier și primul-ministru de atunci al țării, învoială care prevedea obligația țăranilor de a lucra definitiv cîte două pogoane de porumb pentru un pogon primit de ei. Înplus, țăranii se angajau : „fiecare din noi semnați în prezentul contract, ca fără plată să facem cîte 4 zile cu mîinile și cîte două zile cu carul acolo unde ne va chema dl. proprietar ; ne mai obligăm a semăna fără altă plată și să tăiem pe eleșteul proprietății și să cărăm la curte... șase prăjini trestie".

Condiții asemănătoare de învoială impuneau și alți moșieri sau mari arendași din Ilfov. Astfel, printr-un contract încheiat în 1906, țăranii din comuna Brezoaia, jud. Ilfov, își asumau față de arendașul Anghel Negoiescu următoarele sarcini : pentru cele 4 pogoane primite de la arendaș urmau să dea jumătate din recoltă drept dijmă. În afară de dijmă, țăranii se mai obligau : să secere și să are cîte 3 pogoane, să muncească 3 zile cu carul, 4 zile cu mîinile, să mai dea arendașului, pe lîngă dijma percepută, cîte 20 kg de fasole, 40 de dovleci, 40 de snopi coceni, 3 găini și 20 ouă.

Și în Oltenia sistemul învoielilor agricole funcționa în aceleași condiții strivitoare. Contractele cu prevederi al căror conținut principal era dijma, însoțită de o multitudine de alte obligații suplimentare, reprezentau forma dominantă a învoielilor din Oltenia. Un exemplu de asemenea contract, reprodus în volumul de față, în care se disting ele-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mentele caracteristice pentru regiunile de șes ale provinciei, îl constituie „actul de învoială" încheiat la 14 noiembrie 1905 între țăranii din Corabia și arendașul domeniului Corabia, Pandele Valnef. Dijma din porumbul semănat pe cele 2 ha primite de țărani de la arendaș era de 50% din produse. În afară de aceasta, țăranii se mai obligau să presteze, fără plată, următoarele munci : „Vom secera un ha grîu, căra și treera ; vom face două zile cu carul și 4 zile cu mîinile ; vom căra la magazie cîte 20 de saci cu grîu ce va treera dl. arendaș, vom da de fiecare 20 coșuri de porumb din cel cuvenit nouă, cîte un coș pîndărit".

În județul Dolj, pe moșia Bîrca, învoiala survenită la 1904 între țărani și arendași era de „dijmă una și una" (deci 50% din produse) la care se adăuga : „Noi locuitorii ne obligăm a cultiva fără nici o plată pe seama moșiei următoarele munci : un pogon și jumătate grîu și un pogon și jumătate porumb, muncite cu desăvîrșire. La patru pogoane porumb cultivate pe seama noastră... vom transporta la schela Bistrețu cîte 100 ddl. porumb sau grîu. Muncile le vom face mai întîi la partea d-lor arendași și în urmă la partea noastră".

În aceste condiții, care nu reflectă cîtuși de puțin situații de excepție, este de înțeles caracterul acut al problemei rușfeturilor, prezența acestei obligații în toate discuțiile privind legiferarea învoielilor agricole și proliferarea extraordinară a fenomenului, în ciuda încercărilor de îngrădire legală. La fel, contractele de învoială reflectă o foarte ridicată rată a exploatării, trecînd uneori de 200% în condițiile unei scăzute productivități a muncii. Contractele încheiate pentru munci prezintă un mare interes pentru că relevă tendințele de trecere de la sistemul dijmei, la cel bazat pe munca salariată. Astfel, numeroși țărani se angajau de obicei cu inventarul lor, în schimbul produselor sau al banilor primiți iarna sau primăvara (și aceasta atestă caracterul înrobitor al contractelor), să presteze diferite munci în economia moșierească. În multe cazuri țăranii se achitau pe această cale de rămășițele unor obligații asumate în anii precedenți în cadrul învoielilor. Astfel, într-un contract încheiat la 15 mai 1905 între țăranii din comuna Slobozia-Conachi (jud. Covurlui) și frații Șerban, proprietari, se specifica : „La nevoia ce am luat popușoi de mîncare ... ne obligăm a le face munci agricole pe locurile arabile, în următoarele condițiuni...". După menționarea muncilor și a moșiilor unde urmau să le efectueze era adăugat un punct semnificativ pentru caracterul înrobitor al învoielilor : „Noi, locuitorii, ne obligăm a face muncile de mai sus în cursul anului agricol 1905 cu toate ajutoarele și mijloacele de care dispunem, a ne afla la lucru cînd vom fi chemați și a le îndeplini la timp în cea mai bună rînduială. Orice întîrziere care va aduce pierderi în total sau în parte a recoltelor la care ne obligăm a lucra ne privește și vom fi răspunzători cu averea noastră de pagubele ce se vor cauza, conform legii tocmelilor agricole".

Relațiile economice la sate, în perioada aflată sub semnul răscoalei țăranilor din 1907, sînt evidențiate prin noi elemente, trăsături și caracteristici în relatările făcute autorităților, în tablourile și rapoartele trimise instanțelor superioare. Această categorie de documente completează și dezvoltă pe cea a contractelor de învoieli agricole. Spre deosebire de contracte, care se limitau la condițiile de muncă ale țăranilor pe moșia învoită, tablourile și rapoartele au uneori o arie mai largă de referiri, privind întinderea și numărul moșiilor din anumite comune, starea de spirit a locuitorilor, considerații ale autorităților asupra sarcinilor pe care trebuiau să le îndeplinească țăranii etc. O grupă relativ

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

numeroasă de tablouri oferă o imagine comparativă cuprinzătoare asupra condițiilor de învoială în perioada precedentă și cea posterioară răscoalei. Informațiile cerute de organele Ministerului de Interne și furnizate la nivelul primăriilor, plășilor și al prefecturilor, conțin datele învoielilor agricole din diferite comune înaintea răscoalei și semnalează eventualele schimbări survenite în urma marii lupte a țărănimii.

O categorie de documente, semnificativă pentru modul în care se oglindește starea de lucruri la sate în perioada răscoalei, o constituie cererile și plîngerile țăranilor adresate autorităților. Este vorba de documente în care predispozițiile, suferințele și modul de a gîndi al masei de țărani asuprite și exploatate capătă expresie nemijlocită. Deși apelul la autorități impunea o notă de persuasiune umilă, de formulări stereotipe prin care se exprimau sentimente de gratitudine și respect nelimitat, din documente răzbate cu putere încredințarea țăranilor în justețea cauzei lor și sentimentul că se află în condiții care îi expun la tot felul de samavolnicii, de abuzuri, de opresiuni.

Dealtfel majoritatea cererilor și plîngerilor se referă cu precădere la situații care în mod normal ar fi trebuit să reprezinte abateri de la normele existente în relațiile dintre țărani și marii proprietari sau între țărani și autorități. În realitate, abaterile deveniseră însăși regula normelor existente în relațiile social-economice de la sate ; actele denunțate de țărani apăreau pe terenul unor relații care ridicau la rangul de principiu samavolnicia și arbitrariul celor tari.

Fondurile de arhivă conțin în cantități însemnate asemenea documente. O susținută campanie petiționară prefațează evenimentele răscoalei din 1907 în nordul Moldovei. Izbește asemănarea de conținut și forma de redactare, foarte asemănătoare, ceea ce denotă, desigur, înțelegerea prealabilă a țăranilor. „Noi sîntem oameni săraci, ne ocupăm numai cu munca cîmpului — citim într-o petiție a țăranilor din Stroiești către prefectul județului Botoșani. Ei bine, pămînt de hrană nu avem... așa dar sîntem nevoiți a cumpăra (a arenda — n.n) cu bani de pe unde putem și cum sîntem domiciliați pe domeniile principelui Dimitrie Sturdza — Flămînzi, Novaci, Stroiești etc., moșii în întindere de peste 10 000 de fălci, care este ținută în arendă de către cunoscutul speculator și bogătaș, frații Fischer, (cei patru frați Fischer arendau în asociere — n.n) care s-a îmbogățit numai și numai de pe spinarea noastră, iar acum în acești 10 ani din urmă ne-au jupuit în așa fel că nu ne-a mai rămas prin ocoalele noastre nici cîte o vacă cu lapte pentru copii. Pînă acum am răbdat multe, iar acum nu mai putem, căci ne-a ajuns cuțitul la os..."

Multe plîngeri ale țăranilor denunță abuzurile proprietarilor, arendașilor, ale interpușilor lor, ale aparatului administrativ și judecătoresc. Nici la începutul secolului al XX-lea nu se stinseseră litigiile provenind de la reforma agrară din 1864. Hotărnicii în dauna țăranilor, deposedări nelegitime, încălcări ale pămînturilor primite la 1864 se împleteau cu cele provenite din împroprietăririle ulterioare.

Arbitrariul aparatului administrativ, înșelarea cu ocazia încheierii învoielilor, nedijmuirea la timp erau simțite extrem de dureros de țărănime. Mai ales nedijmuirea, urmărind să facă din țărani instrumente docile, era o sursă de tensiune permanentă în lumea satelor, cu atît mai mult cu cît caracterul ei iritant, șicanator apărea sub forma cea mai pură, complet nedisimulat. Uneori, recoltele țăranilor rămîneau pe cîmp pînă iarna tîrziu, în lunile decembrie sau chiar ianuarie, sub privirile

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cuprinse de deznădejde ale muncitorilor pămîntului. Așa cum rezultă din mărturiile documentare pe care le prezentăm, pe moșia arendată de Sterie Paulopulos, din comuna Șerbănești de Jos (județul Olt) nu se făcuse dijmuirea porumbului nici pînă la 20 ianuarie 1907. Cazul, putînd da naștere unor răscoale țărănești, era găsit intolerabil pînă și de reprezentanții autorităților. Primul ministru și secretarul general al Ministerului de Interne puneau în vedere prefectului județului Olt să procedeze la dijmuirea din oficiu... „Să se dijmuiască de îndată locuitorii de pe moșia d-lui Paulopulos și dvs. personal să faceți o anchetă a cauzelor întîrzierii dijmuirii".

Dealtfel, samavolniciile arendașului Paulopulos apar într-o lumină crudă în petiția adresată prefectului la 6 iulie 1907. „Subsemnații locuitori din comuna Șerbănești de Jos, județul Olt — scriau țăranii — voim prin aceasta a aduce înaltei dumneavoastre cunoștințe că de 10 ani de zile de cînd avem ca arendaș al moșiei noastre pe d-l Sterie Paulopulos, am rămas săraci și fără nici un mijloc de viețuire pentru că în tot cursul anului, adică de la ridicarea zăpezii și pînă la căderea ei din nou, sîntem neschimbați nici o zi, făcîndu-i tot felul de munci". Tot din județul Olt autoritățile aduceau la cunoștință ministrului de interne că arendașul moșiei Crăciuneii de Sus, Filipache Corlătescu, nu dijmuise recolta de porumb din toamna anului 1906 nici pînă în luna mai 1907, la un număr de 60 de țărani din comunele Stoenești (jud. Romanați) și Dăneasa (jud. Olt). În comuna Galiciuica (jud. Dolj) proprietarul Nae Popp nu dijmuise porumbul pînă la 15 noiembrie 1906. „...i-am îndeplinit toate obligațiile — scriau țăranii într-o petiție cu data de mai sus — semănîndu-i și grîul și sîntem pregătiți cu porumbul a ne dijmui încă la 15 octombrie trecut, însă d-l Gogu Țenovici, omul d-lui Popp, nu voește a ne dijmui". Pe moșia Horezu-Poenari, așa cum specifică un document inserat în volum, proprietarul Virgil Tîrnoveanu nu dijmuise pînă la 13 decembrie 1906. În timpul răscoalei Virgil Tîrnoveanu a fost omorît de țărani. Pe moșia Gîngiova, arendașul Ioniță Constantinescu, omorît și el în timpul răscoalei, nu dijmuise pînă la 6 decembrie 1906.

Volumul prezent de documente înfățișează și alte aspecte sub care marii proprietari încălcau condițiile de învoială, și așa foarte grele, ca de exemplu reținerea samavolnică a recoltei țăranilor, impunerea la munci suplimentare față de prevederile inițiale ale învoielilor, izgonirea de pe moșie a țăranilor „recalcitranți", globiri pentru motive imaginare.

Pe lîngă sfera relațiilor economice dintre moșieri, arendași și țărani și implicațiile ce decurg din aceste relații, culegerea de documente înfățișează și alte aspecte ale situației social-economice ale țărănimii și ale proceselor caracteristice agriculturii din România la începutul secolului al XX-lea.

O serie de documente se referă la muncitorii agricoli folosiți în agricultură, element esențial al dezvoltării capitaliste a economiei agrare. Așa cum atestă unele materiale, moșierii și arendașii interesați în strîngerea la timp a recoltei se deplasau în alte comune, angajînd încă din toamnă și iarnă muncitori agricoli. Uneori arendașii și proprietarii își asigurau necesarul de brațe de muncă prin anumiți intermediari. Așa cum rezultă dintr-un document, un asemenea intermediar exista în comuna Băneasa (jud. Ilfov) în persoana lui Voicu Constantinescu, comerciant de vite, care „în lunile mai, iunie și iulie ale fiecărui an,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

angajează muncitori cu brațele din mahalalele mărginașe ale Capitalei la exploatatorii de moșii pentru lucrările agricole".

Numeroase surse documentare atestă fenomenul angajării de muncitori salariați din străinătate pentru sezonul de vîrf al muncilor agricole sau pentru necesități cu caracter special în gospodăriile moșierilor și arendașilor. La Ministerul de Interne figurau numeroase cereri din partea marilor furnizori pentru a le aproba intrarea în țară, prin diferite puncte (Calafat, Bechet, Giurgiu) a muncitorilor agricoli străini. Există unele cereri pentru sute de asemenea muncitori, fapt care reflectă extinderea formelor de producție capitalistă în agricultură la începutul secolului al XX-lea. Arendașul moșiei Ulmeni (jud. Ilfov) primea, de pildă, aprobarea la 26 mai 1906 pentru aducerea în țară a 120 de muncitori agricoli ; arendașul Lem Löbel solicitase la 20 ianuarie 1906 aprobarea pentru 200 muncitori străini necesari exploatării moșiei Gurbănești (jud. Ilfov). Însumînd datele rezultate din cererile de muncitori agricoli străini pentru moșiile din județul Dolj, între 1 ianuarie 1902 — 1 ianuarie 1903, rezultă că au anunțat solicitări 38 de localități pentru 1 541 de muncitori și au fost efectiv angajați 840 de muncitori.

Unul din fenomenele care contribuiau la adîncirea mizeriei și ruinării maselor țărănești era camăta. Ea reprezenta un adevărat flagel mai ales pentu păturile sărace ale țărănimii nu numai prin larga răspîndire pe care o avea, ci și prin nivelul extrem de ridicat al procentelor care se percepeau. Nevoia de bani sau de alimente obliga pe țărani să-și amaneteze pămîntul sau să se îndatoreze cu munci pe care practic nu puteau ani de zile să le satisfacă. Așa cum atestă documentele, o formă sub care camăta se practica pe o scară întinsă consta în arendarea pămîntului celui „împrumutat" de către cămătar. Aceste arendări duceau de fapt la deposedarea țăranilor nevoiași de către elementele chiabure ale satului (mai ales de cîrciumari, primari, notari, perceptori). Un document, pe care-l publicăm mai jos, atestă, de pildă, că locuitorii comunei Fierbinți (jud. Ilfov) se plîngeau în februarie 1907 împotriva cîrciumarului Năstase Constantinescu, care „prin ademeniri cu făgăduieli mincinoase, profitînd de simplitatea și nevoia noastră, ne-a robit pămîntul pe cîte 20, 25 și 30 de ani, înșelîndu-ne ochii cu cîțiva lei drept chirie". Este semnificativ că de multe ori țăranii care-și arendaseră pămînturile le lucrau tot ei în contul datoriei și dobînzilor, devenind învoitori pe propria lor bucată de pămînt.

O serie de neajunsuri suportau țăranii și în calitate de producători. Nevoia presantă de bani, imposibilitatea de a se deplasa rapid și de a fi la curent cu fluctuațiile pieții etc. îi făceau pradă ușoară lăcomiei samsarilor și speculanților de tot felul. În circulara Ministerului de Interne din 21 ianuarie 1906, pe care o reproducem în volum, se reflectă anumite aspecte ale fenomenului. „Ministrul — se arată în circulară — în dorința de a pune capăt manoperilor necinstite la care se dedau samsarii, precupeții și alți asemenea indivizi, care speculează ignoranța și naivitatea locuitorilor săteni, cumpărîndu-le pe prețuri derizorii productele lor, a studiat aproape chestiunea cum s-ar putea dejuca aceste operații dăunătoare. ...Este fapt constatat că locuitorii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

satelor cad victime unor asemenea speculatori, mai cu seamă că, fiind prea departe de orașe și de piețele comerciale, ei nu cunosc prețurile cu toate fluctuațiile lor zilnice..."

Volumul de față înmănunchiază o serie de documente privind situația materială și culturală a maselor țărănești. Ele nu pot, desigur, decît să sugereze o stare de fapt fiindcă fenomenul e de necuprins în marginile unei culegeri documentare. Plîngerile și cererile țăranilor, extrasele din lucrările unor autori contemporani evenimentelor vorbesc grăitor despre precaritatea condițiilor de muncă, de hrană, de locuit și de îmbrăcăminte ale țărănimii. Dobîndesc uneori accente copleșitoare cererile țărănimii în anii de foamete, succedați la intervale scurte la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea : 1894, 1899, 1904. „Subsemnații locuitori din comuna Moțăței — se scria într-o cerere către prefectura județului Dolj, din 3 februarie 1900, semnată de 106 țărani — fiind cei mai de jos dintre săraci și muritori de foame, noi și cu cîte 5—6 copii care plîng neîncetat de foame, neavînd nici un bob de porumb ...vă rugăm cu lacrimi în ochi, d-le prefect... a da ordin cum găsiți dumneavoastră de credință, numai să nu ne moară copiii de foame". O imagine a satelor doljene lipsite de hrană în anul 1904 lasă să se întrevadă adresa inspectorului de plasă Bîrza-Bechet către prefectul județului. „Cu privire la situația nenorocită în care se găsesc locuitorii din comunele Drănicu, Padea, Valea Stanciului, Horezu-Poenari, Grecești, Gîngiova, Comoșteni și Zăval din cauza secetei ce a bîntuit anul acesta, am onoare a vă aduce la cunoștință dumneavoastră că această situațiune se agravează din zi în zi... Sînt sute de familii lipsite cu desăvîrșire de hrana zilnică... De data aceasta însă situațiunea acestor nenorociți este de nedescris ; măsuri cît se poate de urgente spre a-i satisface trebuiesc luate... parte din acești locuitori au devenit violenți, așa că din comuna Gîngiova, adunați peste 40, se hotărăsc să meargă *in corpore* și să spargă magaziile arendașului și cu forța să ia cele ce le trebuiau...". Proporțiile satelor lipsite de alimente sînt sugerate prin tablourile și rapoartele întocmite de autorități, în care sînt menționate cantitățile de alimente solicitate. Într-un raport al subprefecturii Amaradia (jud. Dolj), din 31 octombrie 1899, sînt menționate 27 de tablouri cu numele locuitorilor lipsiți de hrană în cele 23 de comune ale plășii respective. Unele documente specifică cantitățile de porumb distribuite țăranilor în 1904—1905.

Problemele învățămîntului la sate sînt reflectate, de asemenea, documentar, atît prin date și materiale din lucrările epocii, cît și prin rapoarte ale învățătorilor și ale revizorilor școlari județeni, precum și prin procesele verbale de inspecție ale medicilor. Aceste izvoare oferă indicii cu privire la starea localurilor de școală, a lipsei de învățători și alte cadre calificate, a frecvenței elevilor și a condițiilor vitrege în care trebuia să se desfășoare procesul de învățămînt.

Volumul de față nu a putut fi, desigur, decît selectiv, în raport cu vastitatea materialului existent. S-a căutat să se includă în el ceea ce este caracteristic, relevant din izvoarele care ne-au stat la dispoziție, ceea ce exprimă esența fenomenelor chiar dacă fac aceasta dezvăluind o situație concretă, un fapt anume.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dincolo de ceea ce transmit ca date și fapte, ca elemente materiale de judecată a fenomenelor vieții rurale, textele documentelor au o notă de autenticitate puternică și vie.

În pregătirea volumului pentru tipar am ținut seama de normele științifice de editare. Documentele se reproduc integral cu excepția numelor de la sfîrșitul unor documente a căror reproducere ar fi ocupat un spațiu prea mare ; pentru economie s-a menționat în paranteze drepte doar numărul țăranilor. Nu s-a intervenit cu îndreptări de scriere decît atunci cînd erau evidente unele inadvertențe. În rest s-au păstrat particularitățile de pronunțare, inclusiv ale numelor proprii, chiar dacă unul și același nume, de proprietar sau arendaș, de pildă, apare ușor deformat. Pentru a face inteligibil textul documentelor s-a îndreptat, unde a fost cazul, punctuația și s-a despărțit textul în aliniate, după sensul și cuprinderea lor. Rezoluțiile care întregeau documentele au fost menționate la sfîrșitul acestora.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

LISTA REGESTELOR

STRUCTURA PROPRIETĂȚII

1. *1907.* Tabel reprezentînd, cifric și procentual, suprafața teritorială a României și a tuturor județelor.
2. *1907.* Statistică a populației României la începutul secolului al XX-lea și dispunerea ei geografică.
3. *1907.* Tabel reprezentînd structura populației rurale a României la începutul secolului al XX-lea.
4. *1907.* Statistică cuprinzînd structura generală a proprietății rurale din România în ajunul anului 1907.
5. *1907.* Tabel privind repartizarea medie a proprietății rurale între diferitele categorii de proprietari.
6. *1905.* Tabel privind repartizarea proprietății funciare cuprinse între 10 și 50 ha.
7. *1907.* Date statistice privind ponderea micii proprietăți (mai puțin de 100 ha) în structura generală a proprietății rurale din România.
8. *1907.* Tabel privind numărul și valoarea mașinilor și instrumentelor întrebuințate în agricultura românească la începutul secolului al XX-lea.
9. *1905.* Tabel comparativ (între România și alte țări) privind numărul și valoarea mașinilor existente în agricultura românească.
10. *1907.* Date statistice privind mărimea suprafeței agricole a țării exploatată în arendășie.
11. *1908.* Tabel în care sînt redate suprafețele de pămînt cultivate și principalele plante agricole existente în exploatare de-a lungul anilor 1862—1908.
12. *1908.* Tabel privind producția medie pe hectar obținută la principalele culturi agricole în perioada 1862—1908.
13. *1908.* Statistica prețurilor la muncile agricole efectuate de țărani în regimul legii învoielilor agricole (culturi de păioase și porumb), fără a primi hrană.
14. *1908.* Statistica prețurilor la muncile agricole efectuate de țărani în regimul învoielilor agricole (culturi de păioase și porumb), primind hrană de la proprietar sau arendaș.

CONTRACTE AGRICOLE

15. *1893.* Textul „Legii pentru tocmelile agricole", în vigoare și la începutul veacului al XX-lea.

Județul Botoșani

16. *1904, octombrie 19, Dolina.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Delina, jud. Botoșani, și proprietarul dr. C. Bucșenescu.
17. *1905, ianuarie 15, Costești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Costești, cătunul Stîncești, jud. Botoșani, și arendașul Solomon Kindler.
18. *1905, februarie 18, Deleni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Deleni, jud. Botoșani, și arendașul Vasile Gheorghiu, al moșiei Lupăria.
19. *1905, februarie 18, Deleni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Deleni, jud. Botoșani, și arendașul Vasile Gheorghiu al moșiei Trăisteni.
20. *1905, februarie 28, Bălușeni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Bălușeni, jud. Botoșani, și proprietarul Costache V. Urzică.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

21. *1905, martie 2, Uriceni.* Contract de munci agricole încheiat între țăranii din com. Uriceni, cătunul Chițoveni, jud. Botoșani, cu Abraham Fischer, arendașul moșiilor Flămînzi-Stroești.

22. *1905, martie 12, Movila Ruptă.* Act de angajament agricol încheiat între țăranii din com. Movila Ruptă și arendașii Marcu Fischer și Kalman Fischer.

23. *1905, martie 20, Călinești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Călinești, jud. Botoșani, și Abraham Fischer.

24. *1905, aprilie 30, Rădeni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Bahluiu, jud. Botoșani, și arendașul Henrich Juster.

25. *1905, iunie 21, Curtești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Curtești, jud. Botoșani, și Abraham Zaharia, arendașul moșiilor Miletia și Palanca din com. Cristești (prin procura contabilului Gh. Constantinescu).

26. *1905, iunie 24, Curtești.* Angajament agricol încheiat între țăranii din com. Curtești, jud. Botoșani, și D. Miclescu, proprietarul moșiei Băbiceni (com. Dornești).

27. *1905, decembrie 18, Tudora.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Tudora, jud. Botoșani, și Haim și Friedrich Costiner, arendașii moșiei Tudora.

28. *1906, ianuarie 8, Rădeni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Rădeni, jud. Botoșani, și arendașul Heinrich Juster.

29. *1906, februarie 26, Poiana Lungă.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Poiana Lungă, jud. Botoșani, și arendașul David Costiner.

30. *1906, septembrie 12, Măscăteni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Măscăteni, jud. Botoșani, și arendașii moșiei Albești, Marcu Weltzer și Natan Vecsler.

31. *1906, decembrie 12, Dumbrăveni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Simnicea, jud. Botoșani, și arendașii moșiei Dumbrăveni, Leon și Samoil Costiner.

32. *1907, martie 5, Măscăteni.* Contract agricol încheiat între țăranii din cătunul Viforeni, jud. Botoșani, și arendașul L. A. B. Goldhamer.

33. *1907, aprilie 2, Maxut.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Deleni-Ghica, jud. Botoșani, și arendașii Ranetti Roman și Leon Juster.

34. *1907, aprilie 15, Cristești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Cristești, jud. Botoșani, și arendașul moșiilor Miletia Palanca și Urzoaia, Abraham Zaharia.

35. *1907, aprilie 26. Coșula.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Coșula, jud. Botoșani, și M. Fischer, arendașul moșiei Flămînzi.

36. *1907, octombrie 25, Bălușeni.* Contract agricol încheiat între țăranii din Bălușeni, jud. Botoșani, și arendașul Mihalache Popovici Băznoșeanu.

Județul Dorohoi

37. *1907, aprilie 12, Vîrfu Cîmpului.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Vîrfu Cîmpului, jud. Dorohoi, și proprietarul Gheorghe Saint-Georges.

38. *1907, aprilie 22, Codreni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Mileanca și administratorul moșiei Dărăbani-Codreni, proprietatea moștenitorilor lui V. Lascar.

39. *1907, mai 20, Avrămeni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Avrămeni, jud. Dorohoi, și arendașul Marcu Melter.

40. *1907, mai 28, Broscăuți.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Broscăuți, jud. Dorohoi, și arendașul Israil Spodheim.

Județul Suceava

41. *1904, septembrie, Lespezi.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Lespezi, jud. Suceava, și arendașii Leon și Samoil Costiner.

42. *1905, ianuarie 16, Lespezi.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Lespezi, jud. Suceava, și proprietarul Gheorghe Ghițescu al moșiei Stolniceni.

43. *1907, ianuarie 26, Soldănești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Soldănești, jud. Suceava, și proprietarul moșiei Ionășeni, Vasile Isăcescu.

44. *1907, aprilie 23, Uidești.* Adresă a inspectorului comunal din Liteni către prefectul jud. Suceava, cu privire la condițiile de învoială dintre țăranii din com Uidești (cătunul Forăști) și arendasul moșiei Forăști, C. Zaharescu.

45. *1907, Uidești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Uidești, jud. Suceava, și arendașul moșiei Forăști, C. Zaharescu.

46. *1907, Soldănești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Soldănești, jud. Suceava și proprietarul David Tatos.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Județul Covurlui

47. *1905, aprilie 11, Oancea.* Contract agricol pentru păşunatul vitelor încheiat între ţăranii din com. Oancea, jud. Covurlui, şi arendaşul moşiei Slobozia Oarti, A. Iconomu.

48. *1907, iunie 10, Siviţa.* Contract agricol între ţăranii din com. Siviţa, jud. Covurlui, şi arendaşul Jan M. Silberstein.

49. *1908, februarie 1, Vîrlezi.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Vîrlezi, jud. Covurlui, şi proprietarul moşiei Vîrleaza, Mihail G. Orleanu.

50. *1908, februarie 22, Pechea.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Pechea, jud. Covurlui, şi M. Moise, arendaşul moşiei Fîntîna Gerului.

51. *1908, martie 12, Balinteşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Balinteşti, jud. Covurlui, şi I. Ştefănescu, arendaşul moşiei Ghibăşteni.

52. *1908, martie 22, Bereşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Bereşti, jud. Covurlui, şi Petrache Bălan, proprietar şi arendaş al moşiei Călugăreasca.

53. *1908, aprilie 1, Folteşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Folteşti, jud. Covurlui, şi Petre St. Veron, arendaşul moşiei Folteşti.

54. *1908, aprilie, Ţuţcani.* Contract agricol încheiat între Grigore Madiga, procurator al Ministerului Domeniilor, şi ţăranii din com. Ţuţcani, jud. Covurlui.

55. *1908, iulie 17, Slobozia Conachi.* Contract agricol încheiat între ţăranii din comunele Slobozia Conachi, Pisc, Independenţa şi Smîrdan, jud. Covurlui, şi arendaşul moşiei Slobozia Conachi, Leon Juster.

56. *1908, Folteşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Măstăcani, jud. Covurlui, şi Ştefan R. Veron, arendaşul moşiei Folteşti.

57. *1909, ianuarie 1, Lascăr Catargi.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. L. Catargi, jud. Covurlui, şi I. şi M. Lascu, arendaşii moşiei Rătoaia.

Județul Buzău

58. *1904, martie 7, Costeşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Costeşti, jud. Buzău, şi G. Chirculescu, proprietarul moşiei Costeşti.

59. *1906, martie 21, Pogoanele.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Pogoanele, jud. Buzău, şi proprietarul Vasile Marin.

60. *1906, martie 21, Pogoanele.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Pogoanele, jud. Buzău, şi Loebel şi Ackerman, arendaşii moşiei Caragelele.

61. *1906, aprilie 30, Pogoanele.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Pogoanele, jud. Buzău, şi C.M. Cionis, arendaşul moşiei Udaţi Mînzu.

62. *1906, Pogoanele.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Pogoanele, jud. Buzău, şi arendaşii moşiei Caragelele, Loebel şi Ackerman.

63. *1907, aprilie 29, Lapoşu.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Lapoşu, jud. Buzău, şi Mihalea Georgescu, proprietarul moşiei Lapoşu.

Județul Ilfov

64. *1906, februarie 18, Bucoveni.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Bucoveni, jud. Ilfov, şi Constantin Pietraru şi Eugeniu Colibăşeanu, proprietari ai moşiei Chitila Mogoşoaia.

65. *1906, martie 16, Bucoveni.* Contract agricol încheiat între ţăranii din satele Chitila Mogoşoaia şi Odăile, pendinte de comuna Bucoveni, jud. Ilfov, şi Ion Dumitrescu, procurator al proprietarului Sava Şomănescu.

66. *1906, martie 20, Bucoveni.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Bucoveni (cătunul Odăile), jud. Ilfov, şi A. Traegor arendaşul moşiei Odăile.

67. *1906, martie 20, Stoeneşti Palanga.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Stoeneşti Palanga, jud. Ilfov, şi D.T. Eftimiu, proprietar în localitate.

68. *1906, aprilie 5, Ciocăneşti.* Contract încheiat între ţăranii din com. Ciocăneşti, jud. Ilfov, şi Grigore Gh. Cantacuzino, proprietarul moşiei Ciocăneşti.

69. *1906, aprilie 12, Poenari Ulmi.* Contract încheiat între ţăranii din com. Poenari Ulmi, jud. Ilfov, şi proprietarul P. Papasol.

70. *1906, mai 18, Ciocăneşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Ciocăneşti (cătunul Urziceanca), jud. Ilfov, şi Aurelia Vlassopulo, arendaşa moşiei Urziceni.

71. *1906, iunie 1, Ciocăneşti.* Contract agricol încheiat între ţăranii din com. Ciocăneşti, jud. Ilfov, şi Pandele Atanasiu, arendaşul moşiei Creţu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

72. *1906, noiembrie 30, Bolintinu.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Bolintinu, jud. Ilfov, și C. St. Bolintineanu, proprietarul moșiei Moșteni Stîrbești.

73. *1906, decembrie, Străini Dobreni.* Contract oficial încheiat între țăranii din com. Străini Dobreni, jud. Ilfov, și Gr. N. Micșunescu, arendașul moșiei Vărăști Obedeni.

74. *1906, Stoenești Palanga.* Condițiile de învoială pe moșia Drăgănești, com. Stoenești Palanga, jud. Ilfov.

75. *1906, Crețulești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Crețulești, jud. Ilfov, și C. M. Popescu, arendașul moșiei Crețulești Mănăstirea.

76. *1906, Floreşti.* Condițiile de învoială în anul 1906, pe moșiile Floreștii de jos și Floreștii de sus, jud. Ilfov.

77. *1906, Stoenești Palanga.* Condițiile de învoială în anul 1906 pe moșia Drăgănești (proprietar C. C. Ștefănescu), com. Stoenești Palanga, jud. Ilfov.

78. *1906, Brezoaia.* Tablou de învoielile agricole încheiate verbal între țăranii din com. Brezoaia, jud. Ilfov, și arendașul Dorobanțu.

79. *1906, Poenari Ulmi.* Tablou întocmit de autoritățile din com. Poenari Ulmi, jud. Ilfov, privind condițiile de învoială în anul 1906 pe moșia Butculeasca. Arendaș Ilie Radu.

80. *1906, Poenari Ulmi.* Tablou întocmit de autoritățile din com. Poenari Ulmi, jud. Ilfov, privind condițiile de învoială în anul 1906 pe moșia Floreasca. Proprietar Ilie Radu.

81. *1906, Poenari Ulmi.* Tablou întocmit de autoritățile din com. Poenari Ulmi, jud. Ilfov, privind condițiile de învoială în anul 1906 pe moșia Poenari. Arendaș Alex. Bacalidis.

82. *1907, ianuarie 2, Vărăști Obedeni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Vărăști Obedeni și Grigore N. Micșunescu, arendașul moșiei Vărăști.

83. *1907, martie 17, Cretești Sintești.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Cretești Sintești, jud. Ilfov, și Filip I. Corlătescu, arendașul moșiei Vidra.

84. *1907, aprilie 11, Berceni Dobreni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Berceni Dobreni, jud. Ilfov, și Filip Corlătescu, arendașul moșiei Bobești Bălăceanca.

85. *1907, aprilie 24, Colibași.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Colibași, jud. Ilfov, și arendașii Louis Vitzel și Corneliu C. Gărleșteanu.

86. *1907, iulie 6, Berceni Dobreni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Berceni Dobreni, jud. Ilfov, și proprietarul Jean-Procopie Dumitrescu.

87. *1907, iulie, Colibași.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Colibași, jud. Ilfov, și arendașii Louis Vitzel și Corneliu C. Gărleșteanu.

88. *1907, iulie 26, Bucoveni.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Bucoveni, jud. Ilfov, și Barbu Știrbei, proprietarul moșiilor Buftea, Atîrnați și Flămînzeni.

Județul Olt

89. *1906, decembrie 1, Coteana.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Coteana, jud. Olt, și G. Bădulescu și N. G. Lupeanu, arendașii moșiei Brebeni.

90. *1907, martie 1, Tesluiu.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Tesluiu, jud. Olt și arendașii P. Vernescu și D. Vernescu.

Județul Dolj

91. *1903, februarie 26, Întorsura.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Întorsura, jud. Dolj, și P. Constantinescu, arendașul moșiei Întorsura.

92. *1903, Glod.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Glod, jud. Dolj, și Al. P. Teodorescu, arendașul moșiei Glod.

93. *1904, februarie 1, Plosca.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Plosca, jud. Dolj, și P. D. Costescu și M. Gh. Cordescu, arendașii moșiei Bîrca.

94. *1904, februarie 20, Caraula.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Caraula, jud. Dolj, și Scarlat Pherekyde, proprietarul moșiei Caraula-Vîrtop.

95. *1905, martie 10, Rast.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Rast, jud. Dolj, și C. I. Papia, arendașul moșiei Rast.

96. *1905, iunie 19, Giubega.* Contract agricol încheiat între țăranii din com. Giubega, jud. Dolj, și Pantelimon Constantinescu, arendașul moșiei Mărăcinele.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

97. *1905, Caraula Vîrtop.* Contract agricol între țăranii din com. Caraula Vîrtop, jud. Dolj, și arendașul Ilie Constantinescu.

98. *1906, martie 12, Calafat.* Contract agricol încheiat între țăranii din Calafat, jud. Dolj, și arendașii Vasile Mirică, Gruia Niculescu și I. I. Drăgulescu, arendașii moșiei Calafat.

Județul Romanați

99. *1904, aprilie 8, Corabia.* Contract agricol încheiat între țăranii din Corabia, jud. Romanați, și Gh. Gramatopol, arendașul moșiei domeniului Corabia.

100. *1904, octombrie 22, Corabia.* Contract agricol încheiat între țăranii din Corabia, jud. Romanați, și V. G. Demetrian, arendaș al moșiei domeniului Corabia.

101. *1904, octombrie 29, Corabia.* Contract agricol încheiat între țăranii din Corabia, jud. Romanați, și proprietarul moșiei Brastavățu, Mihail Albeanu.

102. *1905, noiembrie 14, Corabia.* Contract oficial încheiat între țăranii din Corabia, jud. Romanați, și Pandele Valnef, arendașul moșiei Corabia.

103. *1906, aprilie 20, Corabia.* Contract agricol încheiat între locuitori ai urbei Corabia, jud. Romanați, și arendașul P. Valnef.

104. *1906, decembrie 13, Corabia.* Contract agricol între locuitori din Corabia, jud. Romanați, și arendașul domeniului, P. Valnef.

105. *1907, iunie 2, Corabia.* Contract agricol între țăranii din Corabia, jud. Romanați, și B. Stătescu, șeful Ocolului silvic Romula.

106. *1907, noiembrie 24, Corabia.* Contract agricol între locuitori din Corabia, jud. Romanați, și A. Popovici, delegatul Ministerului Agriculturii și Domeniilor de pe lîngă moșia statului Vădastra-Vișina, jud. Romanați.

107. *1907, noiembrie 25, Corabia.* Contract agricol încheiat între locuitorii din Corabia și arendașul domeniului Corabia, P. Valnef.

TABLOURI ȘI RAPOARTE

108. *1906, februarie 7, Iași.* Raport al procurorului general, N. Leonescu, către Ministerul Justiției, referitor la lipsa de pămînt de muncă și imaș pentru vite a locuitorilor din comuna Fălciu.

109. *1907, martie 6, București.* Raport al inspectorului general C. Plesa către Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor, referitor la situația grea creată locuitorilor de arendași și măsurile propuse pentru liniștirea lor.

110. *1907, martie 10, Blejești.* Raport al prefectului jud. Suceava, referitor la starea de surescitare a locuitorilor din comunele județului.

111. *1907, martie 10, Iași.* Proces verbal al Epitropiei Generale a Casei ospitalelor și ospiciilor, Sfîntului Spiridon din Iași privind măsurile ce trebuiau luate pentru a liniști pe locuitori.

112. *1907, martie 19, Rădășeni.* Raport al primăriei com. Rădășeni, jud. Suceava, referitor la prețul muncilor agricole efectuate de locuitori.

113. *1907, martie 19, Cristești.* Raport al primăriei com. Cristești, jud. Suceava, privind prețul muncilor agricole efectuate de locuitori.

114. *1907, martie 19, Ruginoasa.* Situație a primăriei com. Ruginoasa, jud. Suceava, asupra prețurilor muncilor agricole.

115. *1907, martie 19, Boroaia.* Situație a primăriei com. Boroaia, jud. Suceava, referitoare la prețurile muncilor agricole.

116. *1907, martie 19, Vașcani.* Situație a primăriei com. Vașcani, jud. Suceava, referitoare la prețurile muncilor agricole.

117. *1907, martie 20, București.* Circulară a Ministerului de Interne către prefectul jud. Suceava, referitoare la necesitatea schimbării învoielilor agricole cu țăranii.

118. *1907, martie 20, Giurgești.* Situație a primăriei comunei Giurgești, jud. Suceava, privind prețurile muncilor agricole.

119. *1907, martie 20, Lespezi.* Situație a primăriei com. Lespezi, jud. Suceava, privind prețurile muncilor agricole.

120. *1907, martie 20, Miroslăvești.* Situație a primăriei com. Miroslăvești, jud. Suceava, referitoare la prețurile muncilor agricole.

121. *1907, martie 20, Soldănești.* Situație a primăriei com. Soldănești, jud. Suceava, referitoare la prețurile muncilor agricole.

122. *1907, martie 20, Oprișeni.* Situație a primăriei com. Oprișeni, jud. Suceava, privind prețurile muncilor agricole.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

123. *1907, martie 22 [Fălticeni].* Proces verbal încheiat în urma întrunirii, în prezența prefectului, a proprietarilor și arendașilor din jud. Suceava, referitor la stabilirea prețurilor muncilor agricole.

124. *1907, martie 22, Huși.* Telegramă a prefectului jud. Fălciu către Ministerul de Interne, referitoare la stabilirea de noi învoieli agricole în județ.

125. *1907, martie 23 [Fălticeni].* Raport al prefectului jud. Suceava către Ministerul de Interne, referitor la îmbunătățirea învoielilor dintre proprietarii și muncitorii de pământ din județ.

126. *1907, martie 23 [Fălticeni].* Circulară adresată de prefectul jud. Suceava primarilor și inspectorilor comunali, referitoare la înlesnirile consimțite de proprietari și arendași în raporturile cu țăranii.

127. *1907, martie 24, Liteni.* Raport al primăriei com. Liteni, jud. Suceava, către prefectură, referitor la prețul de arendare a pământurilor de hrană locuitorilor din comună.

128. *1907, martie 25, Miroslăvești.* Raport al primăriei com. Miroslăvești, jud. Suceava, adresat prefecturii, referitor la prețul pământului arendat locuitorilor.

129. *1907, martie 25, Cristești.* Raport al primăriei com. Cristești, jud. Suceava, adresat prefecturii, referitor la prețul pământului arendat locuitorilor.

130. *1907, martie 25,* Ruginoasa. Raport al primăriei com. Ruginoasa, jud. Suceava, adresat prefecturii, referitor la prețul pământului dat în arendă locuitorilor.

131. *1907, martie 25, Ruginoasa.* Tablou de prețurile și condițiunile în care se arenda sătenilor din jud. Suceava pământul de hrană și fînaț.

132. *1907, martie 26, Sasca.* Raport al primăriei com. Sasca, jud. Suceava, adresat prefecturii, referitor la prețul pământului arendat locuitorilor.

133. *1907, aprilie 3, Iași.* Raport al procurorului general Iași, adresat Ministerului de Interne, referitor la cauzele răscoalelor din comunele județului Suceava.

134. *1907, aprilie 7, Ivănești.* Tablou întocmit de Primăria com. Ivănești, jud. Vaslui, referitor la arendașii și proprietarii din comună, precum și la prețurile pământului arendat locuitorilor.

135. *1907, aprilie 14 [Mălini].* Tablou cuprinzînd condițiile în care se efectuau muncile agricole pe moșiile din plășile Mălini, Ciumulești și Brădățel, jud. Suceava.

136. *1907, aprilie 19 [Miroslăvești].* Copie de pe învoielile agricole ale locuitorilor de pe moșia Miroslăvești, jud. Suceava.

137. *1907, mai 1, Hârlău.* Raport al inspectorului plășii Hârlău adresat Prefecturii jud. Botoșani, referitor la copiile de pe contractele de învoieli agricole încheiate pe anul 1906.

138. *1907, mai 16, Craiova.* Raport al protoeriei Dolj către episcopul Rîmnicului Noului-Severin, referitor la activitatea preoților în timpul răscoalelor țărănești.

139. *1907, mai 19 [Sasca].* Tablou cuprinzînd prețurile muncilor de primăvară pe moșia Sasca, jud. Suceava.

140. *1907, mai 25, Fălticeni.* Tablou cuprinzînd prețurile muncilor agricole de primăvară în comunele din jud. Suceava.

141. *1907, iunie 7, Mogoșești.* Raport al primăriei com. Mogoșești, jud. Iași, adresat Parchetului general, referitor la prețul pământurilor arendate locuitorilor în anul 1906.

142. *1907, iunie 13 [Fălticeni].* Raport al prefecturii Suceava către Ministerul de Interne, referitor la prețul muncilor agricole.

143. *1907, iunie 17, Drăgănești.* Raport al Inspectorului comunal al plășii Drăgănești, jud. Olt, referitor la petiția unor locuitori adresată prefecturii.

144. *1907, iunie 27 [Vaslui].* Raport al prefectului jud. Vaslui, adresat ministrului de interne, referitor la starea de spirit a locuitorilor.

145. *1907, iunie 27, Perieți.* Raport al inspectorului comunal al plășii Perieți, jud. Olt, către prefect, referitor la prețul zilei de muncă.

146. *1907, iulie 7, Păușești.* Raport al primăriei com. Păușești, jud. Iași, adresat Procuraturii generale Iași, referitor la condițiile de arendare a pământului către țărani.

147. *1907, iulie 7, Stănilești.* Raport al primăriei com. Stănilești, jud. Fălciu, adresat Procuraturii generale Iași, referitor la condițiile de arendare a pământului către țărani.

148. *1907, iulie 7, Băiceni.* Raport al primăriei com. Băiceni, jud. Fălciu, adresat Procuraturii generale Iași, referitor la condițiile de arendare a pământului către țărani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

149. *1907, iulie 9, Tătăreni.* Raport al Primăriei com. Tătăreni, jud. Fălciu, adresat Procuraturii generale Iaşi, referitor la condiţiile de arendare a pămîntului către ţărani.

150. *1907, iulie 10, Bucoveni.* Raport al inspectorului plăşii Bucoveni, judl. Ilfov, adresat prefectului, referitor la neînţelegerile ivite între locuitori şi arendaşul moşiei Petreşti.

151. *1907, iulie 11, Bivolari.* Raport al Primăriei com. Bivolari, jud. Iaşi, adresat procurorului general Iaşi, referitor la condiţiile de arendare a pămîntului către locuitori.

152. *1907, iulie 11, Floreşti.* Tablou cuprinzînd învoielile verbale pe anul 1906, încheiate între exploatatorii de moşii şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

153. *1907, iulie 11 [Cosoba].* Tablou cuprinzînd învoielile verbale pe anul 1906, încheiate între exploatatorii de moşii şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

154. *1907, iulie 17, Stoeneşti Palanga.* Tablou cuprinzînd învoielile verbale pe anul 1906, încheiate între arendaşul moşiei Stoeneşti şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

155. *1907, iulie 17, Stoeneşti Palanga.* Tablou cuprinzînd învoielile agricole verbale pe anul 1906, încheiate între arendaşul moşiei Drăgăneşti şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

156. *1907, iulie 17, Bolintinul din Vale.* Tablou de învoieli verbale pe anul 1907, încheiate între exploatatorul moşiei Moşteni şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

157. *1907, iulie 25, Miroslava.* Raport al primarului com. Miroslava, jud. Iaşi, înaintat primului procuror al Tribunalului Iaşi cu privire la preţurile muncilor agricole practicate în localitate.

158. *[1907, iulie], Brezoaia.* Tablou cuprinzînd învoielile verbale încheiate între exploatatorul moşiei Cămăraşu şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

159. *[1907, iulie],* Poenarii-Ulmi. Tablou cuprinzînd învoielile agricole pe anul 1906, încheiate între arendaşul moşiei Butculeasa şi locuitorii din comună (jud. Ilfov).

160. *1907, august 7, Uideşti.* Raport al Primăriei com. Uideşti, jud. Suceava, adresat Procuraturii tribunalului Suceava, referitor la moşiile din comună şi la condiţiile de arendare a pămîntului.

161. *1907, august 12, Piatra.* Raport al Primăriei com. Piatra, jud. Romanaţi, adresat prefecturii, referitor la starea de spirit şi dorinţele locuitorilor pentru noile învoieli agricole.

162. *1907, august 22, Horezu-Poenari.* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 pe moşiile din com. Horezu-Poenari, judl. Dolj.

163. *1907, august 30 [Craiova].* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în comunele plăşii Filiaşi, jud. Dolj.

164. *1907. august 30 [Mierea Birnici].* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în comunele plăşii Mierea Birnici, judl. Dolj.

165. *1907, octombrie 14, Vela Brabova.* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în comunele plăşii Vela Brabova, judl. Dolj.

166. *1907, noiembrie 3, Cîmpu.* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în comunele plăşii Cîmpu, jud. Dolj.

167. *1907, Bucovăţu.* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în comunele plăşii Bucovăţu, jud Dolj.

168. *1907 [Fălticeni].* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în plăşile Broşteni, Dorna şi Suceava, jud. Suceava.

169. *1907 [Mălini].* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în plăşile Mălini, Ciumuleşti şi Brădăţel, jud. Suceava.

170. *1907 [Paşcani].* Tablou cuprinzînd condiţiile de învoieli agricole înainte şi după răscoala din 1907 în plasa Paşcani, jud. Suceava.

MUNCITORI AGRICOLI INDIGENI ŞI STRĂINI

171. *1884, iunie 29 [Costeşti].* Cerere a arendaşului D. D. Hariton către primarul com. Costeşti, jud. Buzău, prin care solicită executarea silită a muncitorilor agricoli din comună, conform contractului încheiat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

172. *1894, februarie 9 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Dolj, prin care îi cere să autorizeze intrarea în ţară a 100 muncitori agricoli din Serbia, solicitaţi de arendaşul P. A. Harcopol.

173. *1894 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către Consiliul de Miniştri, prin care solicită aprobarea intrării în ţară a 200 muncitori agricoli străini.

174. *1894, ianuarie 5. [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Dolj, prin care îi cere să aprobe intrarea în ţară a 70 de muncitori din Bulgaria, solicitaţi de arendaşul Tănăsescu.

175. *1898, martie 18 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Dolj, prin care îi cere să autorizeze intrarea în ţară a 80 muncitori agricoli din Serbia, aduşi de arendaşul Ştefan Prejbeanu.

176. *1903 [Craiova].* Tabel cu muncitorii agricoli străini autorizaţi a intra în ţară de la 1 ianuarie 1902 la 11 ianuarie 1903.

177. *1904, ianuarie 15 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Dolj, prin care îi cere să aprobe intrarea în ţară a 100 muncitori agricoli din Bulgaria, Serbia şi Macedonia, solicitaţi de arendaşii Cuclelis şi Mihailidis.

178. *1904, aprilie 23 [Stîlpu].* Act agricol încheiat de arendaşii moşiei Filitis cu lucrătorii agricoli din com. Stîlpu, jud. Buzău, pentru executarea muncilor agricole.

179. *1906, ianuarie 19 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Ilfov, prin care îi cere să autorizeze intrarea în ţară a 400 pescari şi 65 muncitori agricoli din Bulgaria angajaţi de arendaşul Ion Ionescu.

181. *1906, februarie 5 [Bucureşti].* Notă adresată inspectorului comunal din Budeşti, referitoare la cererea arendaşului Leon H. Löbel de a i se permite aducerea în ţară a 100 muncitori agricoli din Bulgaria şi 100 din Serbia.

181. *1906, februarie 5 [Bucureşti].* Notă adresată inspectorului comunal din Budeşti, referitoare la cererea arendaşului S. S. Rasolimos de a i se permite aducerea în ţară a 70 muncitori agricoli din Serbia.

182. *1906, februarie 7 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Ilfov, prin care îi cere să avizeze intrarea în ţară a 50 de muncitori agricoli solicitaţi de arendaşul Constandatos.

183. *1906, februarie 13 [Băneasa].* Notă a prefecturii jud. Ilfov către Ministerul de Interne, prin care raportează că s-a avizat intrarea în ţară a 60 muncitori sîrbi, angajaţi de arendaşul Al. Callimachi.

184. *1906, februarie 14 [Bucureşti].* Notă adresată inspectorului administrativ al Olteniţei, referitoare la intrarea în ţară a 200 de pescari bulgari angajaţi de C. Alimăniţeanu pentru exploatarea bălţii Căscioarele.

185. *1906, mai 27 [Oltenita].* Notă către prefectul jud. Ilfov, referitoare la intrarea în ţară a 120 muncitori agricoli străini, la cererea arendaşului Ştefan Irimescu.

186. *1907, ianuarie 13 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Ilfov, prin care îi cere să autorizeze intrarea în ţară a 30 de muncitori agricoli din Bulgaria, solicitaţi de arendaşul A. Paulopulo.

187. *1907, august 7 [Piteasca-Pasărea].* Plîngere adresată prefectului judeţului Ilfov de locuitorul Nica Rotaru din com. Piteasca-Pasărea, împotriva abuzurilor arendaşului Gh. Stoicescu.

188. *1908, martie 26 [Băneasa].* Raport al inspectorului comunal din Băneasa către prefectul jud. Ilfov, referitor la Voicu Constantinescu, care mijlocea angajarea muncitorilor agricoli la moşiile din împrejurimi.

189. *1908 [Cîmpulung Muscel].* Tabel al locuitorilor din jud. Muscel care pot fi angajaţi ca muncitori agricoli.

190. *1909, ianuarie 30 [Braniştea].* Act de învoială agricolă încheiat între arendaşul moşiei Traian si muncitorii agricoli din com. Braniştea, jud. Covurlui, prin care sînt fixate preţurile muncilor agricole.

191. *1909, februarie 28 [Pechea].* Act de învoială agricolă încheiat între arendaşul moşiei Pechea si muncitorii agricoli din com. Slobozia-Conachi, jud Covurlui, prin care sînt fixate preţurile muncilor agricole.

192. *1909, martie 5 [Cudalbi].* Act de învoială agricolă încheiat între arendaşul moşiei Grecească şi muncitorii agricoli din com. Cudalbi, jud. Covurlui, prin care sînt fixate preţurile muncilor agricole.

193. *1909, martie 11 [Bucureşti].* Hotărîrea Consiliului Superior al Agriculturii referitoare la definirea termenului de muncitori agricoli.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

BĂNCI POPULARE ŞI OBŞTI SĂTEŞTI

194. *1905, februarie 27 [Dobroteşti].* Memoriu al proprietarului moşiei Doaggele-Dobroteşti, Berindei, adresat ministrului de interne, în care se referă la abuzurile pe care salariaţii Creditului agricol le comit împotriva locuitorilor com. Dobroteşti, jud. Teleorman.

195. *1907, ianuarie 4, Comana.* Raport al controlorului fiscal N. Ghiţulescu către prefectul jud. Ilfov, în care relatează modul cum au fost escrocaţi ţăranii din com. Pîngăleşti cărora li s-a promis vînzarea unei părţi din moşia statului Tînganu.

196. *1907, februarie, Grozeşti.* Plîngere a ţăranilor din com. Scopoşeni, jud. Fălciu, adresată procurorului general de pe lîngă Curtea de apel Iaşi, împotriva unor abuzuri comise de Grigore Panasa, Ion Gh. Iordachi şi Simion P. Iacob, care le-a luat pămîntul prin înşelăciune.

197. *1907, martie 1, Bucureşti.* Notă a ministrului de interne către prefectul jud. Dolj, prin care anunţă că se arendează moşia Gogoşi-Gogoşiţa locuitorilor din com. Gogoşi, pe anii 1906—1916.

198. *1907, martie 13, Oltenita.* Raport al inspectorului comunal I. Ionescu către prefectul jud. Ilfov, referitor la o petiţie semnată de locuitorii din Oltenita-Rurală, prin care cereau să fie admişi la vînzarea loturilor din moşia statului Fundeni-Mitreni.

199. *1907, martie 13, Gogoşiu.* Telegramă a primarului com. Gogoşiu, către Prefectura jud. Dolj, referitoare la starea de agitaţie care domnea printre ţăranii din această comună.

200. *1907, martie 24, Tecuci.* Memoriul obştei locuitorilor din Tecuci adresată regelui Carol I, prin care se plîng împotriva primăriei care le-a luat cu forţa pămîntul.

201. *1907, aprilie 12, Alexandria.* Depoziţia informatorului Alecu Ilie Simion despre desfăşurarea răscoalei în Alexandria, izbucnită datorită refuzului Consiliului comunal de a le arenda pămînt din moşia comunei.

202. *1907, iunie 19, Goleştii Badii.* Raport al dirigintelui N. Cristescu către revizorul şcolar judeţean, despre faptul că subarendarea moşiei statului obştei săteşti a împiedicat izbucnirea răscoalei în acea comună.

203. *1907, august 2, Bucureşti.* Circulară a ministrului de interne către prefecţii de judeţe conţinînd măsurile ce trebuiau luate împotriva unor persoane care înşelau pe ţărani, alcătuind liste cu cei ce doreau să cumpere pămînt din moşiile proprietarilor particulari, luîndu-le şi arvună.

204. *1907, august 22, Filiaşi.* Raport al inspectorului comunal Filiaşi către prefectul jud. Mehedinţi, cu privire la rezultatul cercetărilor întreprinse în urma plîngerii ţăranilor din com. Bărboi, împotriva arendaşilor, care le luaseră dreptul de subarendare prin înşelăciune.

205. *1907, Rm. Vîlcea.* Raport al inspectorului domeniilor statului din Rîmnicu Vîlcea către Ministerul de Interne, referitor la plîngerea ţăranilor din com. Muereşti, jud. Vîlcea, din care reiese că deşi s-a constituit obştea satului pentru a lua în arendă moşia statului, nu s-a anulat încă vechiul act de arendare al moşiei către un alt arendaş.

206. *1907, Bucureşti.* Articol „Ce fac cămătarii pentru băncile populare", publicat în gazeta „Neamul românesc", în care sînt demascate abuzurile persoanelor din conducerea acestor instituţii.

CERERI ŞI PLÎNGERI ALE ŢĂRANILOR

207. *1906, iunie 26, Bragadiru.* Plîngere a ţăranului Ene D. Trifu adresată primarului com. Bragadiru, jud. Ilfov, împotriva administratorului moşiei, Plumis, care refuza să-l primească la lucru, sub învinuirea de a fi îndemnat ţăranii să ceară condiţii avantajoase de lucru.

208. *1906, octombrie 28, Mărăşti.* Plîngere a Anicăi Ojoc, din com. Mărăşti, jud. Bacău, adresată regelui Carol I, împotriva proprietarului Vasile Condurat, care i-a luat cu forţa mica proprietate.

209. *1907, ianuarie 9 [Craiova].* Cerere a veteranilor din jud. Dolj, adresată prefectului, pentru a interveni pe lîngă ministrul domeniilor să li se dea loturi de pămînt din moşiile statului.

210. *1907, ianuarie 13 [Popînzăleşti].* Plîngere a locuitorilor din com. Popînzăleşti, jud. Romanaţi, adresată ministerului de interne, împotriva abuzurilor arendaşului Aurel Mărculescu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

211. *1907, februarie 19 [Stroiești].* Plîngere a locuitorilor din com Stroiești, jud. Botoșani, adresată prefectului, împotriva abuzurilor comise de arendașul Mochi Fișer și de vătaful acestuia, Ion Nechita.

212. *1907, februarie 20 [Bîznoasa].* Plîngere a locuitorilor din com. Bîznoasa, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului Mochi Fișer și a vătafului Ion Nechita.

213. *1907, februarie 22, Mîrșani.* Cerere adresată prefectului jud. Dolj pentru a se asigura locuitorului Ion Gugu din com. Mîrșani mutarea în Dobrogea, unde a fost împroprietărit.

214. *1907, februarie 25 [Todireni].* Plîngere a locuitorilor din com. Todireni, jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului Isac Crasnaselski.

215. *1907, februarie 25, Onești.* Cerere a locuitorilor din com. Onești, jud. Bacău, adresată Senatului, prin care solicită să fie scutiți de taxe și să li se dea pămînt.

216. *1907, februarie 26 [Todireni].* Plîngere a locuitorilor din com. Todireni, jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului.

217. *1907, februarie 26* [Zlătunoaia]. Plîngere a locuitorilor din com. Zlătunoaia, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva arendașului Fișer, care i-a lăsat muritori de foame.

218. *1907, februarie 26 [Rădeni].* Plîngere a locuitorilor din cătunul Bahlui, com. Rădeni, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului Heinrich Juster și a administratorului Ion Caracaș.

219. *1907, februarie 26 [Todireni].* Plîngere a locuitorilor din com. Todireni, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului Isac Crasnaselski.

220. *1907, februarie 23 [Cristești].* Plîngere a locuitorilor din com. Cristești, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului Avram Zaharia, în care sînt fixate prețuri noi, în numele obștei sătești.

221. *1907, februarie 28, Todireni.* Cerere a locuitorilor din com. Todireni, adresată prefectului jud. Botoșani, prin care îl solicită să intervină împotriva abuzurilor arendașului Isac Crasnaselski.

222. *1907, februarie, Rădeni.* Plîngere a locuitorilor din com. Rădeni, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva abuzurilor arendașului Marcu Zaharia.

223. *1907, februarie [Frumușica].* Plîngere a locuitorilor din com. Frumușica, adresată prefectului jud. Botoșani, împotriva exploatării nemiloase a arendașilor.

224. *1907, martie 1 [Todireni].* Plîngere a unor locuitori lipsiți de pămînt din com. Todireni, jud. Botoșani, împotriva arendașului Marcu Juster, care refuză să-i angajeze, aducînd muncitori agricoli străini.

225. *1907, martie 6 [București].* Raport al inspectorului general administrativ către primul ministru, pe marginea concluziilor trase după înăbușirea răscoalei țărănești din 1907, din care se desprind cererile formulate de răsculați.

226. *1907, martie 6 [Soldănești].* Plîngere a locuitorilor din satul Hîrtop adresată prefectului jud. Suceava, împotriva abuzurilor arendașului David Tatos.

227. *1907, martie 7 [Liteni].* Cerere a locuitorilor din com. Liteni, adresată prefectului jud. Suceava, prin care solicită să fie împroprietăriți cu pămînt din moșia Rotunda.

228. *1907, martie 8 [Giurgești].* Cerere a locuitorilor din com. Giurgești, jud. Suceava, către comandantul detașamentului militar, în care, dezvăluind abuzurile arendașilor, formulează dorințele lor în privința îmbunătățirii condițiilor de muncă.

229. *1907, martie 9 [Ripiceni].* Memoriu alcătuit de locuitorii com. Ripiceni, jud. Botoșani, adresat arendașului F. Fișer, în care cer pămînt și stabilirea de noi prețuri pentru muncile agricole.

230. *1907, martie 9 [Ripiceni].* Adresă a locuitorilor din com. Ripiceni, care însoțește memoriul înaintat arendașului Froim Fișer, trimis și prefectului jud. Botoșani, în care solicită ajutor de la prefectură pentru obținerea cererilor lor.

231. *1907, martie 10 [Sasca].* Plîngere a locuitorilor din com. Sasca, adresată prefectului jud. Suceava, prin care cer să li se dea pămînt din moșia lui Cantacuzino-Pașcanu.

232. *1907, martie 11 [Pleșești].* Plîngere a locuitorilor din com. Pleșești, adresată prefectului jud. Suceava, împotriva abuzurilor arendașilor, în care sînt formulate cerințele lor de a se arenda moșiile obștilor sătești.

233. *1907, martie 11 [Rădeni].* Cerere a locuitorilor din com. Rădeni, adresată prefectului jud. Botoșani, prin care solicită să fie primită delegația pe care au ales-o pentru a prezenta condițiile de subarendare a moșiei Rădeni.

234. *1907, martie 11 [Soldănești].* Cerere a locuitorilor din cătunul Soldănești, adresată prefectului jud. Botoșani, prin care solicită cumpărarea moșiei Rogojini.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

235. *1907, martie 12/25 [Ciorăşti].* Cerere a locuitorilor din com. Ciorăşti, jud. R. Sărat, adresată primului ministru, prin care solicită să fie împroprietăriţi.

236. *1907, martie 13 [Călăraşi].* Cerere a delegaţilor locuitorilor din satul Santa Maria, com. Călăraşi adresată prefectului jud. Botoşani, prin care solicită pământ.

237. *1907, martie 13 [Slobozia Mihălceni].* Cerere a obştei locuitorilor din com. Slobozia Mihălceni, jud. R. Sărat, adresată primului ministru, prin care se solicită împroprietărirea ţăranilor.

238. *1907, martie 13, Almaju.* Plîngere a locuitorilor din com. Almaju adresată prefectului jud. Dolj, împotriva arenzilor înrobitoare, în care cer să li se acorde pământ.

239. *1907, martie 13 [Stolniceni Prăjescu].* Cerere a locuitorilor din com. Stolniceni Prăjescu, adresată prefectului jud. Suceava, prin care solicită pământ.

240. *1907, martie 13, Focşani.* Cerere a locuitorilor din com. Risipiţi, jud. R. Sărat, adresată primului ministru, prin care solicită să fie împroprietăriţi.

241. *1907, martie 14, Zorleni.* Cerere a locuitorilor din com. Zorleni, jud. Tutova, adresată regelui Carol I, prin care solicită pământ.

242. *1907, martie 14, Bucureşti.* Circulară a ministrului de interne către prefectul jud. R. Sărat, în legătură cu petiţiile expediate de ţăranii din judeţ.

243. *1907, martie 14 [Bălăşoeni Hobaia]. Cerere a locuitorilor din com. Bălăşoeni* Hobaia, jud. Ilfov, adresată primarului comunei, prin care solicită să li se aprobe păşunatul vitelor în pădurea statului.

244. *1907, martie 17, Buhuşi.* Cerere a unor locuitori din Buhuşi, jud. Neamţ, către primul ministru, prin care solicită pământ.

245. *1907, martie 17, Gura Sărăţei.* Plîngere a locuitorilor din com. Gura Sărăţei, jud. Buzău, către ministrul de interne, împotriva abuzurilor proprietarilor de moşii care le-au luat pământul dat după legea rurală din anul 1864.

246. *1907, martie 20 [Simicu].* Plîngere a locuitorilor din com. Siminicul, jud. Dolj, adresată primului ministru, în care este subliniată lipsa de pământ a ţăranilor.

247. *1907, mai 23 [Vulturu].* Cerere a locuitorilor din com. Vulturu, jud. Putna, adresată preşedintelui Consiliului de Miniştri, prin care solicită pământ şi învoieli agricole mai avantajoase.

248. *1907, martie 24 [Bucureşti].* Notă a ministrului de interne adresată prefectului jud. Dolj, prin care cere să se facă cercetări în legătură cu o petiţie a ţăranilor din com. Urzicuţa.

249. *1907, martie 25, Măicăneşti.* Cerere a locuitorilor din com. Măicăneşti, jud. Rm. Sărat, adresată primului ministru, prin care solicită să fie împroprietăriţi.

250. *1907, martie 27, Focşani.* Cerere a obştei locuitorilor din com. Mândreşti, jud. Rm. Sărat, adresată primului ministru, prin care solicită învoieli agricole avantajoase.

251. *1907, martie 27 [Dolhasca].* Cerere a locuitorilor din com. Dolhasca, jud. Suceava, adresată ministrului de interne, prin care solicită să le fie dată în arendă moşia Tudora.

252. *1907, aprilie 7, Sulita.* Plîngere a locuitorilor din com. Lunca, jud. Botoşani, adresată primului ministru, prin care reclamă nerespectarea de către arendaşul Fiser a preţurilor pentru muncile agricole.

253. *1907, aprilie 8 [Uideşti].* Plîngere a locuitorilor din com. Uideşti, adresată prefectului jud. Suceava, împotriva învoielilor agricole împovărătoare.

254. *1907, aprilie 19, Liteni.* Raport al inspectorului agricol comunal adresat prefectului jud. Suceava, referitor la petiţiile înaintate de ţăranii răsculaţi din acest judeţ.

255. *1907, aprilie 30, Nedeia.* Cerere a locuitorilor din com. Nedeia, adresată prefectului jud. Dolj, prin care solicită ajutor în vederea încheierii unor învoieli agricole mai uşoare cu arendaşul Pantelimon Constantinescu.

256. *1907, mai 1 [Slăveni].* Cerere a locuitorilor din com. Slăveni, adresată prefectului jud. Romonaţi, prin care solicită să fie ajutaţi să încheie învoieli agricole mai uşoare cu arendaşul Titi Ionescu.

257. *1907, mai 4 [Măgurele].* Plîngere a locuitorilor din com. Măgurele, jud. Prahova, adresată ministrului de interne, împotriva abuzurilor comise de proprietarul Al. I. Săbăreanu.

258. *1907, iunie 16 [Beneşti].* Plîngere a unor veterani ai războiului din anii 1877—1878, adresată prefectului jud. Vîlcea, referitoare la faptul că promisiunea de a li se da pământ nu a fost înfăptuită.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

259. *1907, octombrie 1 [Preajba].* Plîngere a locuitorilor din com. Preajba, adresată prefectului jud. Dolj, împotriva proprietarului moşiei, Constantin Dăbulescu, care refuză să le mai dea pămînt pentru muncă.

260. *1907, octombrie [Miculeşti].* Cerere a locuitorilor din com. Miculeşti, jud. Mehedinţi, adresată ministrului domeniilor, prin care solicită pămînt din moşia pusă în vînzare.

261. *1907 [Floreşti].* Plîngere a locuitorilor din com. Floreşti, adresată prefectului jud. Ilfov, împotriva abuzurilor arendaşilor, care refuză să încheie învoieli agricole cu ţăranii.

262. *1907 [Mizil].* Plîngere a locuitorilor din Mizil, jud. Buzău, către primul ministru, împotriva arendaşului D. Hariton, în care cer preţuri noi pentru muncile agricole.

263. *1907 [Doba].* Cerere a locuitorilor din com. Doba, adresată prefectului jud. Romanaţi, în care solicită uşurarea condiţiilor din învoielile agricole.

264. *1907 [Slăveni].* Cerere a obştei locuitorilor din com. Slăveni adresată prefectului jud. Romanaţi, prin care solicită stabilirea unor noi condiţii de învoială între ei şi arendaş, pentru păşune.

265. *1907 [Poiana Lungă].* Plîngere a locuitorilor din com. Poiana Lungă, adresată prefectului jud. Botoşani, împotriva abuzurilor arendaşului Ioan Cristescu.

266. *1907 [Cornu de Jos].* Plîngere a locuitorilor din com. Cornu de Jos, jud. Prahova, adresată regelui Carol I, împotriva abuzurilor arendaşului domeniilor coroanei, Al. Petrescu.

267. *1907 [Tia Mare].* Cerere a locuitorilor din com. Tia Mare, jud. Romanaţi, adresată ministrului de interne, prin care solicită uşurarea învoielilor agricole, ameninţînd cu declararea grevei.

268. *1908, ianuarie 31 [Păuneşti].* Plîngere a locuitorilor din com. Păuneşti, adresată prefectului jud. Putna, împotriva lipsei de pămînt, în care cer să li se vîndă din moşia societăţii „Dacia".

269. *1908, martie 22 [Mînjina].* Cerere a locuitorilor din com. Mînjina, jud. Covurlui, adresată primarului comunei, prin care solicită reducerea preţurilor pămîntului arendat.

270. *1908, martie 28 [Izvoarele].* Plîngere a locuitorilor din com. Izvoarele, adresată prefectului jud. Ilfov, împotriva arendaşului moşiei Cociu.

271. *1908, martie 28 [Vîrteju].* Plîngere a locuitorilor din com. Vîrteju-Nefliu, adresată prefectului jud. Ilfov, împotriva proprietarului Săbăreanu, care refuză să le dea pămînt în lucru.

272. *1908, martie 29 [Dridu].* Cerere a locuitorilor din com. Dridu, adresată prefectului jud. Ilfov, prin care solicită loc de păşune din pădurile statului.

273. *1908, martie 31 [Floreşti].* Plîngere a locuitorilor din com. Floreşti către prefectul jud. Ilfov, împotriva preţurilor mari fixate de proprietara moşiei, M. A. Marinescu, pentru pămîntul dat în lucru.

274. *1908, aprilie 6 [Mărăcineni].* Plîngere a locuitorilor din com. Mărăcineni, jud. Buzău, adresată ministrului agriculturii, împotriva abuzurilor arendaşului Stelian Pîrvulescu.

275. *1908 [Cernica Căldăruşani].* Cerere a obştei locuitorilor din cătunul Cernica, către prefectul jud. Ilfov, prin care solicită lunca Cernica pentru păşune.

276. *1908 [Dascălu Creaţa].* Cerere a locuitorilor din com. Dascălu Creaţa către prefectul jud. Ilfov, prin care solicită islaz pentru păşunatul vitelor.

277. *1908 [Cernica].* Cerere a obştei locuitorilor din cătunul Cernica, către prefectul jud. Ilfov, prin care solicită, pentru a patra oară, islaz pentru păşune.

278. *1909, iulie 14 [Hinova].* Plîngere a unor locuitori din com. Hinova, jud. Mehedinţi, adresată ministrului de interne, împotriva abuzurilor arendaşului, care refuză să încheie o învoială agricolă cu ţăranii lipsiţi de pămînt.

279. *1909, august 8 [Bîcleş].* Plîngere a obştei satului Prisăceanu, jud. Mehedinţi, adresată Consiliului Superior al Agriculturii, împotriva abuzurilor arendaşilor.

280. *1909, august 25 [Pleniţa].* Plîngere a locuitorilor din com. Pleniţa, jud. Dolj, adresată Consiliului Superior al Agriculturii, împotriva abuzurilor arendaşilor Tache Hristodol şi Ştefan Nicolaides.

281. *1909, noiembrie 24 [Albeşti].* Plîngere a locuitorilor din satul Albeşti, jud. Buzău, adresată preşedintelui Consiliului Superior al Agriculturii, împotriva abuzurilor primarului şi arendaşilor.

282. *1910, septembrie 9 [Vlădeşti].* Cerere a ţăranilor din com. Vlădesti, jud. Covurlui, adresată inspectorului agricol Galaţi, referitoare la nevoia islazului pentru vite.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

283. *1904, mai 4 [Strunga].* Plîngere a țăranilor din com. Strunga, jud. Iași, adresată ministrului de domenii, prin care denunță mijloacele folosite de fostul notar al comunei pentru a le răpi pămînturile.

284. *1904, mai 15 [Pribegi].* Plîngere a mai multor țărani din com. Lața, jud. Ialomița, adresată ministrului domeniilor, prin care denunță încercarea proprietarului Nae Maltezeanu de a le răpi pămînturile cu care au fost împroprietăriți la 1864.

285. *1904, iulie 10 [Băneasa].* Plîngere a țăranului Gh. Bulete din com. Băneasa, jud. Covurlui, adresată ministrului domeniilor, că i s-au luat 5 prăjini de pămînt și s-au dat vecinului său.

286. *1904, iulie 10 [Urzicuța].* Plîngere a 50 țărani din com. Urzicuța, jud. Dolj, adresată prefectului, prin care arată că deși au executat toate muncile, arendașul nu i-a dijmuit nici la grîu, nici la porumb.

287. *1904, iulie 16 [Aninoasa].* Plîngere a țăranului Păun Muntean din com. Aninoasa, jud. Gorj, adresată ministrului domeniilor, că i-a fost cotropit pămîntul cu care a fost împroprietărit în 1864, de către proprietarii locali.

288. *1904, august 5 [Poiana Mare].* Plîngere a unor țărani din com. Poiana Mare, jud. Dolj, adresată prefectului, pentru faptul că deși au executat toate muncile, arendașul nu i-a dijmuit.

289. *1905, iunie 6 [Dumbrăveni].* Cererea a 117 țărani din com. Dumbrăveni, jud. Botoșani, adresată ministrului domeniilor, de a li se face măsurătoarea pămînturilor, întrucît le lipsește o porțiune de 70 de fălci care se află în proprietatea Ecaterinei Ghica.

290. *1905, noiembrie 2 [Plosca].* Plîngere a 43 țărani din com. Plosca, jud. Dolj, adresată prefectului, prin care cer a se interveni la arendașul moșiei Plosca pentru a le da pămînt de muncă.

291. *1906, martie 24 [Fălciu].* Plîngere a unor țărani din com. Brezeni, jud. Fălciu, adresată procurorului general Iași, prin care arată că au fost maltratați și duși cu sila la muncile agricole de proprietarul moșiei, Adam Mitrache.

292. *1906, iulie 23 [Orlești].* Cerere a țăranilor veterani din com. Orlești, jud. Vîlcea, adresată regelui, de a da pămînt de muncă din moșiile statului.

293. *1906, august 25 [Moțăței].* Telegramă a mai multor țărani din com. Moțăței, jud. Dolj, adresată ministrului de interne, prin care cer să li se elibereze grîul de pe cîmp.

294. *1906, septembrie 17 [Cetate].* Telegramă a mai multor tărani din com. Hunia, jud. Dolj, adresată prefectului, prin care cer să fie lăsați de proprietar să culeagă porumbul de pe cîmp.

295. *1906, octombrie 16 [Vîrvor].* Plîngere a 42 țărani din com. Vîrvor, jud. Dolj, adresată prefectului, prin care arată că nu sînt dijmuiți de arendașul moșiei.

296. *1906, octombrie 24 [Poiana].* Telegramă a mai multor țărani din com. Poiana, jud. Dolj, adresată prefectului, prin care arată că proprietarul nu permite dijmuirea porumbului.

297. *1906, noiembrie 1 [Scăiești].* Plîngere a țăranilor din com. Scăiești, jud. Dolj, adresată prefectului, referitor la faptul că proprietarul refuză a le dijmui porumbul.

298. *1906, noiembrie 6/18 [Grecești].* Telegramă a 35 țărani din com. Gîngiova, jud. Dolj, adresată prefectului, referitor la faptul că arendașii moșiei refuză dijmuirea porumbului.

299. *1906, noiembrie 12/24, Mîrșani.* Telegramă a 81 țărani din comuna Mîrșani, jud. Dolj, adresată prefectului, referitor la faptul că arendașul refuză a le dijmui porumbul.

300. *1906, noiembrie 15. Galiciuica.* Cerere a mai multor țărani din com. Galiciuica, jud. Dolj, adresată prefectului, referitoare la refuzul arendasului de a permite dijmuirea porumbului.

301. *1906, noiembrie, Glod.* Cerere a 28 țărani din com. Glod. jud. Dolj, adresată primarului, referitoare la refuzul arendașului de a dijmui porumbul.

302. *1906, decembrie 13, Valea Stanciului.* Telegramă a mai multor țărani din com. Valea Stanciului, jud. Dolj, adresată prefectului, referitor la refuzul arendașului Tîrnoveanu de a dijmui porumbul.

303. *1906, decembrie 21, Pechea.* Plîngere a 52 veterani din comunele Pechea și Slobozia, jud. Covurlui, adresată regelui, de a li se da pămînt de muncă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

304. *1907, ianuarie 8, Bucureşti.* Telegramă a primului ministru către prefectul jud. Olt, referitoare la faptul că ţăranii din comuna Şerbăneşti au rămas nedijmuiţi.

305. *1907, ianuarie 8, Bucureşti.* Telegramă a ministrului de interne către prefectul jud. Olt, referitor la nedijmuirea ţăranilor din com. Şerbăneşti.

306. *1907, ianuarie 8, Bucureşti.* Telegramă a ministrului de interne către prefectul jud. Olt, referitor la necesitatea unei anchete asupra cauzelor nedijmuirii porumbului pe moşia arendaşului Paulopulos.

307. *1907, ianuarie 17, Ibăneşti.* Cerere a 34 ţărani din com. Ibăneşti, jud. Dorohoi, adresată ministrului de interne, de a li se face măsurătoarea porţiunilor de pământ ce posedă.

308. *1907, februarie 8, Dîmbovicioara.* Plîngere a 14 ţărani din com. Dîmbovicoara, jud. Dîmboviţa, adresată ministrului agriculturii, industriei comerţului şi domeniilor, referitor la acapararea terenurilor lor de pământ de către proprietarul moşiei.

309. *1907, martie 5, Adunaţi Buteşti.* Plîngere a 16 ţărani din com. Adunaţi Buteşti, jud. Vlaşca, adresată ministrului agriculturii industriei, comerţului şi domeniilor, referitor la nedijmuirea produselor lor.

310. *1907, martie 20, Bengeşti de Mijloc.* Plîngere a 49 ţărani din com. Bengeşti de Mijloc, jud. Gorj, adresată preşedintelui Tribunalului Gorj, referitor la acapararea unei porţiuni de pământ de către proprietarul moşiei.

311. *1907, martie 28, Conţeşti.* Cerere a mai multor ţărani din com. Girov, satul Conţeşti, jud. Neamţ, adresată ministrului domeniilor, referitoare la o nouă măsurătoare a pămînturilor lor.

312. *1907, aprilie 3, Iaşi.* Raport al procurorului general Iaşi către ministrul justiţiei, referitor la cauzele care au determinat pe ţăranii din jud. Iaşi la răscoală.

313. *1907, aprilie 15, Potlogi.* Cerere a ţăranilor din satul Potlogi, jud. Dîmboviţa, adresată ministrului domeniilor referitoare la cotropirea a peste 100 pogoane din terenul lor de către arendaşul moşiei.

314. *1907, aprilie 14, Fărcăşeşti.* Plîngere a 30 ţărani din com. Fărcăşeşti, jud. Gorj, adresată regelui, referitor la cotropirea unei porţiuni de teren a lor de către proprietarii moşiei.

315. *1907, aprilie 20, Vaslui.* Proces verbal întocmit de directorul arestului preventiv Vaslui, referitor la faptul că arendaşul moşiei Bîrzeşti, oferea ţăranilor muncitori de pământ drept plată — fise de tinichea.

316. *1907, aprilie 22 [Mihăiţa].* Plîngere a 112 ţărani din com. Mihăiţa, jud. Dolj, adresată prefectului, prin care arată sarcinile grele pe care le-a impus proprietarul moşiei Coţofenii din Dos.

317. *1907, aprilie 30, Craiova.* Adresă a ministrului justiţiei către procuratura jud. Dolj, referitoare la anchetarea plîngerii mai multor ţărani din com. Urzicuţa, jud. Dolj, împotriva arendaşului care-i spoliază.

318. *1907, mai 1, Slatina.* Raport al prefectului jud. Olt, adresat ministrului de interne, referitor la faptul că arendaşul moşiei Crăciunei de Sus n-a dijmuit porumbul la 60 ţărani din comuna Stoeneşti, jud. Romanaţi.

319. *1907, mai 11, Juguru.* Plîngere a ţăranilor din com. Juguru, jud. Muscel, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, referitoare la cotropirea pămînturilor lor de unii fruntaşi ai comunei.

320. *1907, mai 12, Vaslui.* Proces-verbal întocmit de procurorul Tribunalului Vaslui, referitor la banii, piese de tinichea, pe care unii arendaşi îi dădeau drept plată ţăranilor.

321. *1907, mai 16, Cristeşti.* Plîngere a 36 ţărani din com. Cristeşti, jud. Tutova, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, referitoare la uzurparea drepturilor lor asupra a 66 fălci pământ de către proprietarul Zarifatos.

322. *1907, mai 25, Fişcălia Ioneşti.* Plîngere a unor ţărani din com. Fişcălia Ioneşti, jud. Vîlcea, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, referitoare la cotropirea unei porţiuni de teren de către proprietarii moşiei.

323. *1907, mai 28, Iaşi.* Raportul procurorului general Iaşi, N. Leonescu, către ministrul justiţiei, referitor, la mijloacele de exploatare a ţăranilor, folosite de arendaşi.

324. *1907, iunie 28, Coteana.* Plîngere a 73 ţărani din com. Coteana, jud. Olt, adresată prefectului, referitoare la înşelarea lor la măsurătoarea terenurilor pe care erau învoiţi.

325. *1907, iulie 5, Buzeşti.* Plîngere a 20 de ţărani din com. Ursoară, jud. Olt, adresată prefectului, referitoare la încălcarea condiţiilor de învoială şi izgonirea lor de către arendaşul moşiei Jianca.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

326. *1907, iulie 6, Şerbăneşti.* Plîngerea a 202 ţărani din com. Şerbăneştii de Jos, jud. Olt, adresată prefectului, referitoare la înşelarea lor la măsurătoarea de învoială de către arendaşul moşiei, Sterie Paulopulos.

327. *1907, iulie 25, Hunia.* Plîngerea a 65 de ţărani din com. Hunia, jud. Dolj, adresată prefectului, referitoare la încălcarea condiţiilor de învoială de către arendaşii moşiei Maglavit, Sima Naiculescu şi Vasile Mirică, care-i împiedică de a-şi ridica grîul de pe cîmp.

328. *1907, august 2, Scăieşti.* Cerere a mai multor ţărani din com. Scăieşti, jud. Dolj, adresată prefectului, de a lua măsuri pentru ca arendaşa să respecte condiţiile de învoială.

329. *1907, august 6, Şerbăneştii de Jos.* Plîngere a 12 ţărani din com. Şerbăneştii de Jos, jud. Olt, adresată prefectului, referitoare la încălcarea condiţiilor de învoială de către arendaşul moşiei, Sterie Paulopulos.

330. *1907, august 9, Bălteni.* Plîngere a 20 de ţărani din com. Bălteni, jud. Olt, adresată prefectului, referitoare la încălcarea condiţiilor de învoială de către arendaş.

331. *1907, august 15, Cîmpurile.* Plîngerea ţăranului Dumitrache Pleşu din com. Cîmpurile, jud. Putna, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, referitoare la un litigiu cu şeful ocolului silvic Soveja, pentru o moară pe apa Susiţei.

332. *1907, august 22, Icoana.* Proces-verbal încheiat de primarul com. Icoana, jud. Olt, referitoare la refuzul arendaşului moşiei de a dijmui mai mulţi ţărani din comună, pe motiv că n-a avut semnat cu ei nici un angajament.

333. *1907, august 26, Filipeni.* Plîngere a unor ţărani din com. Filipeni, jud. Bacău, adresată ministrului justiţiei, referitoare la încălcarea condiţiilor de învoială de către arendaş.

334. *1907, august 30, Horezu Poenari.* Plîngere a 38 ţărani din com. Horezu Poenari, jud. Dolj, adresată prefectului, referitoare la nerespectarea condiţiilor de învoială din partea arendaşului Marin V. Mirică.

335. *1907, august 30, Perieţi.* Raportul inspectorului agricol al jud. Olt, către prefect, referitor la plîngerea ţăranilor din comuna Icoana, în care se arată că nu există nici un angajament de-al lor cu arendaşul moşiei.

336. *1907, august 30, Bălăneşti.* Plîngere a unor ţărani din com. Bălăneşti, jud. Olt, adresată prefectului, referitoare la nerespectarea condiţiilor de învoială de către arendaş.

337. *1907, septembrie 11, Dorna.* Plîngere a 19 ţărani din com. Dorna, jud. Suceava, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, în care se arată că au fost despuiaţi de 102 fălci de pămînt de către arendaş.

338. *1907, septembrie 17, Cornu.* Plîngere a unor ţărani din com. Cornu, jud. Dolj, adresată prefectului, referitor la nerespectarea condiţiilor de învoială de către proprietarul Gh. Mateescu.

339. *1907, septembrie 17, Nadişa.* Plîngere a delegaţilor obştei satului Nadişa, jud. Bacău, adresată ministrului justiţiei, referitoare la cotropirea pămînturilor obştei de către proprietar.

340. *1907, septembrie 20. Craiova.* Telegramă a prefectului jud. Dolj către compania de jandarmi rurali Dolj, prin care cere pedepsirea jandarmilor din com. Vela, care n-au executat ordinul de a menţine în posesia pămîntului pe femeia Ioana Dumitru Ogorea.

341. *1907, septembrie 24, Bobeşti Bălăceanca.* Plîngere a mai multor ţărani din com. Bobeşti Bălăceanca, jud. Ilfov, adresată ministrului de interne, referitoare la nedijmuirea pămîntului de către arendaş.

342. *1907, septembrie 26, Cornu.* Adresă a primarului com. Cornu, jud. Dolj, către prefect, referitoare la plîngerea ţăranilor împotriva proprietarului Gh. Mateescu.

343, *1907, septembrie 30, Teslui.* Plîngere a 46 ţărani din com. Teslui, jud. Olt, adresată prefectului, referitor la refuzul arendaşului de a-i dijmui.

344, *1907, octombrie 2, Bucureşti.* Adresă a prefectului jud. Ilfov, către inspectorul agricol al plăşii Băneasa, referitoare la nerespectarea angajamentului arendaşului moşiei Bordeni cu locuitorii din com. Creţeşti Sinteşti.

345, *1907, octombrie 4, Bucureşti.* Adresă a prefectului jud. Ilfov către inspectorul agricol al plăşii Băneasa, referitoare la nerespectarea condiţiilor de învoială de către arendaşul moşiei Văcăreşti cu locuitorii comunei Jilava Mierlari.

346, *1907, octombrie 8, Grădinari Fălcoianca.* Adresă a prefectului jud. Ilfov către inspectorul agricol al plăşii Clinceni, referitoare la nerespectarea angajamentului existent între arendaş şi locuitorii com. Grădinari Fălcoianca.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

347. *1907, octombrie 28, Olteţu de Jos.* Adresă a inspectorului Consiliului plăşii Olteţu de Jos, jud. Vîlcea, către prefect, referitoare la litigiul dintre generalul Anghelescu şi secretarul său Năstase Dobriceanu, care a fost arestat în timpul răscoalei ţărăneşti din martie 1907.

348. *1907, octombrie 30, Braniştea Săveşti.* Plîngere a obştei locuitorilor din com. Braniştea, jud. Dîmboviţa, adresată Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, referitoare la abuzurile primarului.

349, *1907, noiembrie 3, Bucureşti.* Adresă a ministrului de interne către prefectul jud. Olt, referitoare la cercetarea plîngerii ţăranilor din com. Cochineşti, împotriva arendaşului Niculescu, care refuză a le dijmui porumbul.

350. *1907, noiembrie 19, Gerăşeni.* Plîngere a unor ţărani din com. Gerăşeni, jud. Buzău, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, împotriva bisericii Sf. Nicolae care le-a cotropit pămîntul.

351. *1907, noiembrie 24, Sărata.* Plîngere a 44 ţărani din com. Sărata, jud. Buzău, adresată ministrului justiţiei, că au rămas neîmproprietăriţi şi că proprietarii nu le-au făcut decît şicane.

352. *1907, decembrie, Drăgoieşti.* Plîngere a 78 locuitori din com. Drăgoieşti, jud. Olt, adresată ministrului agriculturii şi domeniilor, că proprietarul le-a cotropit 150 ha pe care au fost împroprietăriţi părinţii şi fraţii lor.

353. *1907, decembrie 17, Slatina.* Adresă a prefectului jud. Olt către inspectorul comunal al plăşii Perieţi, prin care anunţă că nu poate fi satisfăcută cererea locuitorilor din com. Icoana, şi-i sfătuieşte să se adreseze instanţelor judecătoreşti.

354. *1907, Şerbăneşti.* Plîngere a arendaşului Paulopulos din com. Şerbăneşti, jud. Olt, adresată ministrului de interne, referitoare la arbitrariul administraţiei de a-i dijmui porumbul ţăranilor.

355. *1907, Bucureşti.* Adresă a prefectului jud. Ilfov către Inspectorul comunal Budeşti, referitoare la cercetarea plîngerii locuitorilor din com. Arpazi împotriva arendaşului, care nu respectă învoielile agricole.

356. *1908, martie 12, Clinceni Slobozia.* Raport al inspectorului plăşii Clinceni Slobozia, jud. Ilfov, către prefect, referitor la cercetarea plîngerii ţăranilor din com. Tîntava împotriva arendaşului, pentru că nu le dă izlaz pentru păşunatul vitelor.

357. *1908, martie 17, Bucureşti.* Raport al prefectului jud. Ilfov către ministrul domeniilor, referitor la reclamaţia locuitorilor din com. Tîntava.

358. *1908, iunie 4, Bucureşti.* Referatul şefului serviciului financiar din Ministerul de Finanţe, referitor la posibilitatea locuitorilor împroprietăriţi la 1864 de a-şi putea alege ingineri hotarnici particulari pentru măsurătoarea pămînturilor.

359. *1908, iunie 29, Tîrg Bujor.* Proces verbal încheiat de primarul com. Tîrg Bujor, jud. Covurlui, referitor la abuzul arendăşesc de a percepe taxe mari pentru păşunatul vitelor locuitorilor.

360. *1908, august, 5, Bucureşti.* Adresă a prefectului jud. Ialomiţa către inspectorul agricol, pentru a face — pe baza petiţiei locuitorilor com. Arţari — cercetări privind nerespectarea condiţiilor de învoială de către arendaş.

361. *1908, august 8, Acsintele.* Plîngere a 89 locuitori din Acsintele, jud. Ialomiţa, adresată preşedintelui Consiliului Superior al Agriculturii, referitoare la neaplicarea legilor şi la necesitatea restabilirii izlazului pentru vite.

362. *1908, septembrie 3, Făcăieni.* Plîngere a 27 locuitori din com. Făcăieni, jud. Ialomiţa, adresată preşedintelui Consiliului Superior al Agriculturii, referitoare la nedijmuirea porumbului de către arendaşii moşiei.

363. *1908, octombrie 26, Focşani.* Plîngere a 38 lucrători din com. Cîmpineanca, jud. Putna, adresată prefectului, împotriva nerespectării condiţiilor de învoială de către arendaş.

364. *1908, noiembrie 17, Cacomeanca.* Raport al inspectorului agricol D.T. Vlădescu, către preşedintele Consiliului Superior al Agriculturii, referitor la rezultatul cercetărilor asupra abuzurilor arendaşului faţă de ţăranii învoiţi din com. Cacomeanca.

365. *1908, Gîngiova.* Reclamaţie a locuitorilor din com. Gîngiova, jud. Dolj, adresată judecătorului ocolului rural Bârca, referitoare la nerespectarea condiţiilor de învoială de către arendaşii moşiei Gîngiova, fraţii Constantinescu.

366. *1909, mai 20, Rogojeni.* Reclamaţie a 48 locuitori din com. Rogojeni, jud. Covurlui, adresată prefectului, referitoare la nerespectarea condiţiilor de învoială de către arendaşul moşiei Pochisani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

367. *1899, martie 18, Căpreni.* Plîngere a 13 țărani din com. Căpreni, jud. Dolj, adresată prefectului, referitor la camăta ce li se impune de perceptorul comunei.

368. *1905, februarie 23, București.* Adresă a ministrului de interne către prim-președintele Tribunalului Iași, referitor la măsurile ce trebuiesc luate pentru a nu permite legalizarea contractelor făcute de cămătari, care urmăresc deposedarea de pămînt a țăranilor.

369. *1906, ianuarie 21, București.* Adresa ministrului de interne către prefectul jud. Dolj, referitoare la popularizarea ordinului circular privind împiedicarea mijloacelor cămătarilor de a deposeda pe țărani de pămînt.

370. *1906, aprilie 26, Grozăvești.* Plîngere a mai multor țărani din com. Grozăvești, jud. Fălciu, împotriva abuzurilor arendașului, care cu ajutorul portărelor, le-a sechestrat vitele.

371. *1906, septembrie 24, Găgești.* Plîngere a 10 țărani din com. Găgești, jud. Fălciu, adresată ministrului de justiție, referitoare la camăta exercitată de creditorul Meliczon.

372. *1907, februarie 20, Fierbinți.* Plîngere a unor locuitori din com. Fierbinți, jud. Ilfov, adresată ministrului de justiție, împotriva cametei ce o exercită asupra lor cîrciumarul Năstase-Constantinescu.

373. *1907, februarie 21, Oiești.* Plîngerea unui țăran din com. Oiești, jud. Argeș, adresată ministrului de justiție, împotriva cămătarului Manole Popescu.

374. *1907, februarie 26, Sărăcinești Cheia.* Cerere a 16 locuitori din com. Sărăcinești Cheia, jud. Vîlcea, adresată prefectului, pentru a li se da pămînt de muncă.

375. *1907, martie 10, Craiova.* Adresă a prefectului jud. Dolj către inspectorul agricol al com. Murta, de a lăsa în posesia locuitorilor pămînturile ce le-au închiriat pe prețuri minime.

376. *1907, martie 25, Crucea de Sus.* Plîngere a locuitorului Toader Postolache din com. Crucea de Sus, jud. Putna, adresată regelui, referitor la deposedarea pămîntului ce avea proprietarul Vasile Apostoleanu.

377. *1907, Buciumi.* Plîngere a țăranului Vasile Dumitrescu din com. Buciumi, jud. Roman, adresată ministrului agriculturii și domeniilor, împotriva locuitorului Vasile Manganu, care l-a deposedat de pămînt.

378. *1907, iunie 19, Tutova.* Raport al procurorului Const. Cozma către procurorul general Iași, referitor la contractele grele de muncă ce impune proprietarul Adam Mitache locuitorilor din jud. Fălciu și care sînt împletite și cu camătă.

379. *1907, iunie 24 [Tanacu].* Raport adresat prefectului jud. Vaslui de către jandarmul Gh. Găman, în care se aduc la cunoștință mai multe cazuri de speculații cămătărești practicate contra intereselor țăranilor de primarul și perceptorul din com. Tanacu.

380. *1907, iulie 5 [Recea Racoviță].* Petiția a 19 locuitori din com. Recea Racoviță, jud. Vîlcea, către ministrul domeniilor, în care se aduce la cunoștință deținerea ilegală de către moșierul local a unor loturi țărănești puse zălog în urmă cu un sfert de secol pentru un împrumut de bani.

381. *1907, iulie 25, Chiajna.* Petiție adresată de locuitori din com. Chiajna, jud. Ilfov, ministrului de finanțe, în care se aduce la cunoștință încălcarea unor loturi de islaz, aparținînd țăranilor săraci, de către unii dintre locuitorii avuți din comună.

382. *1907, iulie 30 [Izvoarele].* Petiție a țăranului Ghiță Stoica Voicu din com. Izvoarele, jud. Ilfov, către ministrul justiției, în care îi face cunoscut un caz de deținere ilegală de pămînt, pus ca zălog pentru un împrumut de bani.

383. *1907, septembrie 17, București.* Adresă a ministerului de interne către prefectul jud. Ilfov, prin care se solicită cercetarea faptelor săvîrșite de primarul com. Tărîceni, precum și de către secretarul și ajutorul de secretar comunal, care se ocupau cu specula pămînturilor țăranilor.

384. *1907, octombrie 1 [Tătărăi].* Petiția lui Constantin I. Popescu din com. Tătărei, jud. Dîmbovița, către ministrul justiției, în care îi aduce la cunoștință un caz de speculă cămătărească săvîrșit de arendașul local.

385. *1907, octombrie 19, București.* Adresă a ministrului cultelor și instrucțiunii publice, Spiru C. Haret, către ministrul justiției, Toma Stelian, în care îi aduce la cunoștință abuzurile săvîrșite de primarul com. Tăutești, jud. Iași, săvîrșite împotriva locuitorilor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

386. *1907 [Bucureşti].* Adresă a ministrului finanţelor către Ministerul de Interne, în care se aduc la cunoştinţă faptele săvîrşite de primarul din com. Tăriceni, jud. Ilfov, precum şi de către secretarul şi ajutorul de secretar comunal în dauna sătenilor din comună, concretizate în speculă şi deţinere ilegală de loturi de pămînt ţărănesc.

387. *1908, martie 31 [Cucueţi Plătăreşti].* Petiţie adresată de 107 locuitori din com. Cucueţi Plătăreşti, jud. Ilfov, către prefect, în care îi aduce la cunoştinţă situaţia abuzivă ce domneşte în comună, căreia i-au căzut victimă toţi membrii obştei.

SITUAŢIA MATERIALĂ A ŢĂRĂNIMII

Situaţia şcolilor şi a învăţămîntului la sate

388. *1888, mai 8, Craiova.* Raport al revizorului şcolar P. Vidraşcu către prefectul jud. Dolj, în care se aduce la cunoştinţă că localul şcoalei din com. Murta, jud. Dolj, stă închis datorită lipsei de interes a primarului local.

389. *1888, iunie 2, Craiova.* Raport al revizorului şcolar P. Vidraşcu, către prefectul jud. Dolj, în care se aduce la cunoştinţă situaţia deplorabilă a localului şcolii din com. Ghindeni, jud. Dolj, datorită lipsei de preocupare a primarului.

390. *1897, ianuarie 26, Craiova.* Raport al revizorului şcolar A. Papilian către prefectul jud. Dolj, în care îi aduce la cunoştinţă că au fost suspendate cursurile şcolii din com. Verbiţa, ca urmare a lipsei de combustibil.

391. *1903, septembrie 4, Ciupercenii Noi.* Raport al revizorului şcolar C. Alexandrescu către prefectul jud. Dolj, în care se aduce la cunoştinţă lipsa de interes a autorităţilor locale pentru dotarea şcolii din com. Ciupercenii Noi cu ceea ce este necesar.

392. *1905, februarie 23, Buzău.* Raport al revizorului şcolar N. N. Serdinescu către prefectul jud. Buzău, în care aduce la cunoştinţă lipsa de lemne pentru şcoala din cătunul Grunj, com. Mînzăleşti, şi-i solicită remedierea situaţiei.

393. *1905, aprilie [Bucureşti]. Articolul* „Glasul cifrelor ştiutorilor şi neştiutorilor de carte" de Ioan I. Teodoru, publicat în revista „Convorbiri didactice".

394. *1905, iulie 1 [Bucureşti].* Fragment din articolul „Desfiinţarea şcoalelor normale" de Spiru C. Haret, publicat în „Revista generală a învăţămîntului".

395. *1905, octombrie 20, Dărăşti.* Copie după procesul verbal de inspecţie medicală, întocmit de medicul primar al jud. Ilfov, în care se subliniază condiţiile improprii din punct de vedere medical ale celor două localuri de şcoală din com. Dărăşti.

396. *1906, noiembrie 13, Craiova.* Raport al medicului primar Drăgescu către prefectul jud. Dolj, în care se semnalează lipsurile constatate la localul şcolii din com. Cernăteşti.

397. *1907, ianuarie 9 [Dărăşti].* Raport al învăţătorului Gh. Demetrescu, diriginte la şcoala din com. Dărăşti, jud. Ilfov, către revizoratul scolar, în care semnalează condiţiile improprii în care funcţionează şcoala din comună, lipsurile de tot felul care au determinat suspendarea cursurilor.

398. *1907 [Dărăşti].* Raport al învăţătorului Gh. Dumitrescu, diriginte la şcoala din com. Dărăşti, către revizorul şcolar al jud. Ilfov, în care semnalează faptul că din cauza condiţiilor improprii în care funcţionează şcoala cursurile au fost suspendate.

399. *1907 [Filiaşi].* Petiţie adresată de locuitorii din com. Filiaşi prefectului jud. Dolj, în care solicită scutirea de şcoală a unor copii de vîrstă şcolară din lipsă de posibilităţi materiale.

400. *1910 [Craiova].* Fragment din capitolul „Şcoalele", publicat în lucrarea „Sănătatea din Dolj. Monografie sanitară", editată la Craiova, în care sînt menţionate cifre şi date referitoare la numărul şcolilor din judeţ, dotarea si starea lor sanitară deplorabilă.

Situaţia sanitară la sate, condiţii de locuit, alimentaţie

401. *1888 [Melineşti].* Raport al subprefectului către prefectul jud. Dolj, în care se face cunoscut că 43 locuitori din com. Melineşti n-au cele necesare pentru a se hrăni, cerîndu-se, totodată, fonduri băneşti spre a fi împrumutaţi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

402. *1888, martie 6 [Godeni].* Proces verbal încheiat de autoritățile com. Godeni, jud. Dolj, în care se constată că un număr de 107 locuitori sînt lipsiți de produsele necesare pentru a se hrăni și nici nu au alte mijloace de întreținere.

403. *1888, aprilie 13, București.* Adresă a autorităților centrale către prefecții județelor, în care se aduce la cunoștință că în unele județe comisiile însărcinate cu supravegherea operațiilor de ajutorare cu porumb a țăranilor nu-și fac datoria și se cere luarea de măsuri care să remedieze situația.

404. *1894, decembrie 8 [Galiciuica].* Petiție a 202 locuitori din com. Galiciuica jud. Dolj, către prefect, în care se arată că din cauza secetei au rămas fără cele necesare pentru a-și asigura existența și se solicită sprijin în produse sau în bani.

405. *1894, decembrie 17 [Zăvalu].* Petiție adresată de 25 locuitori din com. Zăvalu, jud. Dolj, către prefect, în care se arată că din cauza secetei au rămas fără cele necesare pentru a-și asigura existența și se solicită sprijin în produse sau bani.

406. *1894 [Filiași].* Tabel întocmit de subprefectul plășii Filiași, jud. Dolj, cuprinzînd o parte din comunele plășii și numărul familiilor amenințate de foamete datorită secetei.

407. *1894 [Vela].* Tabel întocmit de subprefectul plășii Vela, jud. Dolj, cuprinzînd o parte din comunele plășii și numărul familiilor amenințate de foamete datorită secetei.

408. *1894 [Brabova].* Tabel întocmit de subprefectul plășii Brabova, jud. Dolj, cuprinzînd o parte din comunele plășii Dolj și numărul familiilor amenințate de foamete datorită secetei.

409. *1895, martie 22, Amaradia.* Raport al subprefectului plasei Amaradia, jud. Dolj, către prefect, în care îi aduce la cunoștință că țăranii din comunele plasei amenințate de foamete datorită secetei au reușit să-și salveze existența prin împrumuturi locale fără a apela la ajutorul statului.

410. *1899, octombrie 31, Amaradia.* Raport al subprefectului plasei Amaradia, jud. Dolj, către prefect, în care se nominalizează comunele ce au nevoie să fie ajutate cu porumb, pentru a se asigura existența locuitorilor.

411. *1899, decembrie 8 [Căpreni].* Petiție a 10 locuitori din com. Căpreni către președintele Consiliului județean Dolj, în care îi aduce la cunoștință că din cauza secetei au rămas fără cele necesare pentru a-și asigura existența.

412. *1900, martie 3, Coșovenii de Sus.* Petiția a 11 locuitori din com. Coșovenii de Sus, jud. Dolj, către prefect, în care solicită trecerea petiționarilor pe tabelul de împrumut pentru produse din partea statului, întocmit anterior de subprefect.

413. *1900, martie 22, Buzău.* Raport al administrației financiare către prefectul jud. Buzău, în care îi aduce la cunoștință că nu se poate da curs petiției locuitorilor din com. Brădeanu, care solicitaseră păsuirea de impozite, deoarece, după aprecierea agentului fiscal, numiții săteni ar avea posibilități să achite datoriile către stat.

414. *1901, ianuarie 27, București.* Fragment din conferința susținută de dr. Victor Babeș în localul Societății „Tinerimea română", publicată sub titlul „Boalele țăranului român", în care se făcea o analiză a situației din țară în legătură cu răspîndirea pelagrei.

415. *1904, noiembrie 29, Bîrza Bechet.* Raport al inspectorului comunal N. Nenoveanu, către prefectul jud. Dolj, în care aduce la cunoștință situația gravă din punctul de vedere al lipsei produselor necesare întreținerii existenței în 8 comune ale județului.

416. *1904. decembrie 17, Bechet.* Raport către prefectura jud. Dolj, al inspectorului comunal N. Nenoveanu, în care aduce la cunoștință calitatea inferioară a porumbului existent la Bechet.

417. *1904, decembrie 18, Craiova.* Tabel cuprinzînd comunele, numărul familiilor și cantitatea de porumb necesară pe fiecare comună a jud. Dolj, în vederea remedierii efectelor secetei.

418. *1904, decembrie 21, Bechet.* Telegramă a inspectorului comunal N. Nenoveanu către prefectul jud. Dolj, în care aduce la cunoștință că s-a început distribuirea cantităților de porumb pe fiecare familie în com. Gîngiova.

419. *1904, decembrie 21 [Craiova].* Telegramă a directorului prefecturii Dolj către ministrul de interne, în care aduce la cunoștință că s-a început distribuirea porumbului, ca ajutor de stat, familiilor țăranilor din mai multe comune din plasa Bechet.

420. *1904, București.* Extras intitulat, „Higiena și asistența publică" din „Monografia comunei rurale Buteasca de jos", în care se face o analiză a situației sanitare a locuitorilor din această comună a jud. Vlașca.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

421. *1904, Bucureşti.* Extras intitulat „Traiul sătenilor", din „Monografia comunei rurale Butearsca de jos", în care se iau în discuţie aspecte legate de condiţiile de locuit şi de hrană ale locuitorilor comunei.

422. *1904, Bucureşti.* Extras intitulat „Traiul sătenilor", din „Monografia comunei rurale Negreni", în care se iau în discuţie aspecte legate de condiţiile de locuit şi de hrană ale locuitorilor comunei.

423. *1904, Bucureşti.* Extras din „Monografia comunei rurale Stăneşti", în care se iau în discuţie condiţiile de locuit şi de hrană ale locuitorilor comunei.

424. *1905, Bucureşti.* Extras din Monografia comunei Racii, din plasa Jiu, jud. Gorj, intitulat „Igiena şi asistenţa publică" în care se iau în discuţie aspectele legate de condiţiile de locuit, de hrană şi situaţia sanitară ale locuitorilor comunei.

425. *1905, Bucureşti.* Fragment, intitulat „Traiul sătenilor", din „Monografia comunei Siseştii de Jos din jud. Mehedinţi", de C. Ionescu, în care autorul ia în discuţie condiţiile de locuit şi de hrană ale locuitorilor comunei.

426. *[1905, Bucureşti].* Fragment din lucrarea „Serviciul sanitar al României şi igiena publică între anii 1905—1922" de dr. I. Bordea, publicată în anul 1924, în care autorul ia în discuţie legislaţia şi condiţiile sanitare ale locuitorilor satelor României, pînă la sfîrşitul primului deceniu al secolului al XX-lea.

427. *1906, Bucureşti.* Capitolul „Starea ţărănimii din punct de vedere material, moral şi intelectual" din lucrarea „Chestiunea ţărănească" de V. M. Kogălniceanu.

428. *1906, Bucureşti.* Capitolul „Cum trăiesc şi cum mor muncitorii din oraşe şi din sate" din manifestul „Patruzeci de ani de sărăcie, de robie şi ruşine" editat de Cercul socialist „România muncitoare".

429. *1906, Bucureşti.* Fragment din lucrarea „Hrana săteanului român în cei din urmă 40 de ani şi îmbunătăţirile de adus" de dr. A. Urbeanu.

430. *1907 [Coteana].* Petiţie a 222 locuitori din com. Coteana, jud. Olt, către prefect, în care solicită sprijin în vederea cumpărării de porumb de la arendaşi locali, petiţionarii fiind ameninţaţi de foamete din cauza secetei.

431. *1907, Tia Mare.* Petiţie a 32 locuitori din com. Tia Mare, jud. Romanaţi, către ministrul domeniilor, în care solicită sprijin pe lîngă arendaşul local pentru uşurarea sarcinilor cuprinse în contractele de învoieli agricole.

432. *1908, martie 5, Clinceni Slobozia.* Adresă a inspectorului comunal către prefectul jud. Ilfov, în care aduce la cunoştinţă că dr. G. Săbăreanu, proprietarul moşiei Nefliu, care a distribuit în anul 1904 porumb şi nutreţ ţăranilor din comună, a renunţat la suma ce urma să o primească de la cei ajutaţi.

433. *1909, februarie 27 [Movila Miresei].* Proces verbal întocmit de administratorul plasei Movila Miresei, jud. Brăila, în care menţionează demersurile ce trebuie întreprinse de către autorităţile com. Scorţaru Nou pentru realizarea unor împrumuturi care să vină în sprijinul ţăranilor ameninţaţi de foamete datorită secetei.

434. *1909, februarie 28, Movila Miresei.* Proces verbal întocmit de administratorul plasei Movila Miresei, jud. Brăila, în care se menţionează demersurile ce trebuie întreprinse de către autorităţile comunei Scorţaru Vechi pentru realizarea unui împrumut care să vină în sprijinul ţăranilor ameninţaţi cu foametea.

435. *1909, martie 4 [Viziru].* Proces verbal întocmit de administratorul plasei Viziru, jud. Brăila, cu prilejul inspecţiei efectuate în comuna Însurăţei, în care se solicită demersuri pentru ajutorarea si a locuitorilor care nu au posibilitatea să garanteze un eventual împrumut de la Banca populară locală.

ADMINISTRAŢIA LA SATE

436. *1906, martie 6 [Roşieşti].* Plîngere a ţăranilor din com. Roşieşti, jud. Fălciu, către procurorul general de pe lîngă Curtea de apel Iaşi, în care sînt menţionate motivele care i-au determinat să înainteze plîngerea şi să solicite o anchetă la faţa locului pentru constatări şi luarea de măsuri în consecinţă.

437. *1906, martie 23 [Rîpile].* Petiţie a 36 de locuitori din com. Rîpile, jud. Bacău. către ministrul justiţiei, în care reclamă pe fostul primar, care a şters pe petiţionari de pe listele electorale pentru alegerea Consiliului comunal.

438. *1906, noiembrie 13, Grămeşti.* Petiţie a lui I. Gh. Nichitei din com. Grămeşti, jud. Dorohoi, către procurorul general de pe lîngă Curtea de apel Iaşi, în care este reclamat notarul local ce asupreşte pe locuitorii comunei, cerîndu-se îndepărtarea lui.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

439. *1906, decembrie, Mierea Birnici.* Raport adresat prefectului jud. Dolj, în care se aduc la cunoştinţă abuzurile săvîrşite de autorităţile din com. Mierea Birnici, jud. Dolj.

440. *1907, aprilie 4 [Buzău].* Adresă a prefectului jud. Buzău către primarii comunelor, în care se face cunoscut că ţăranii din judeţ se adresează primăriilor şi că reclamaţiile lor nu sînt primite, sau rezolvarea lor este tergiversată şi se cer măsuri în consecinţă.

441. *1907, aprilie 29, Vela Brabova.* Raport al subprefectului plăşii Vela Brabova către prefectul jud. Dolj, în care aduce la cunoştinţă lipsa de preocupare în administrarea şi gospodărirea mai multor comune de către autorităţile locale.

442. *1907, septembrie 20, Oltenița.* Raport al inspectorului judeţean I. Ionescu către prefectul jud. Ilfov, în care se aduc la cunoştinţă abuzurile săvîrşite de primarul şi secretarul din com. Mitreni şi se solicită revocarea lor din funcţie.

443. *1907, decembrie 21, Craiova.* Raport al prefectului jud. Dolj către ministrul de interne, în care se aduce la cunoştinţă lipsa de interes în gospodărirea şi administrarea comunei Vela Brabova şi se solicită aprobarea dizolvării Consiliului comunal.

444. *1907, decembrie 28, Vela Brabova.* Petiţie a 11 locuitori din comuna Vela Brabova, jud. Dolj, în care solicită a nu se dizolva Consiliul comunal local.

445. *1909, decembrie 11, Iaşi.* Raport al inspectorului agricol Văleanu către preşedintele Consiliului agricol al jud. Iaşi, în care se aduc la cunoştinţă neregulile şi lipsa de interes ale notarului comunei Podul Iloaiei şi se cere intervenirea la Ministerul de Interne pentru destituirea acelui funcţionar.

446. *[1910] Cîmpurile.* Petiţie a 34 locuitori din com. Cîmpurile, jud. Putna, către Departamentul Agriculturii, în care se aduc la cunoştinţă stipulaţiile unui contract pentru efectuarea de munci agricole, precum şi abuzurile la care au fost supuşi petiţionarii, cerîndu-se luarea de măsuri pentru reglementarea situaţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

STRUCTURA PROPRIETĂȚII

1

TERITORIUL ROMÂNIEI

Nr. crt.	Județele	Supr. jud în km²	Proporția în % din supr. totală a țării	Nr. crt.	Județele	Supr. jud. în km²	Proporția în % din supr. totală a țării
1	Dorohoi	2 822	2,15	17	Dîmbovița	3 456	2,56
2	Botoșani	3 148	2,40	18	Muscel	2 954	2,25
3	Iași	3 121	2,38	19	Argeș	4 435	3,39
4	Roman	2 091	1,59	20	Vîlcea	4 239	3,22
5	Vaslui	2 294	1,75	21	Gorj	4 698	3,58
6	Fălciu	2 208	1,68	22	Mehedinți	4 949	3,77
7	Tutova	2 391	1,82	23	Dolj	6 565	4,99
8	Covurlui	2 961	2,25	24	Romanați	4 577	3,48
9	Tecuci	2 547	1,94	25	Olt	2 825	2,15
10	R. Sărat	3 268	2,49	26	Teleorman	4 685	3,59
11	Suceava	3 421	2,61	27	Vlașca	4 488	3,41
12	Neamțu	3 998	3,05	28	Ilfov	5 780	4,40
13	Bacău	3 973	3,03	29	Ialomița	6 789	5,17
14	Putna	3 249	2,48	30	Brăila	4 358	3,32
15	Buzău	4 863	3,70	31	Tulcea	8 626	6 57
16	Prahova	4 664	3,56	32	Constanța	6 910	5,27
					ROMÂNIA =	131 353	100,00

Dr. C. Jormescu și I. Popa Burcă, *Harta agronomică a României*, București, 1907, p. 2.

2

POPULAȚIA ROMÂNIEI

Numărul locuitorilor. După numărătoarea populațiunii, care s-a făcut în decembrie 1899, s-a constatat că în țara noastră trăiau la acea epocă 5 956 690 de suflete. Dacă la aceasta adăugăm numerele ce reprezintă creșterea populațiunii din fiecare an, găsim că în anul 1906 populațiunea României se ridica la aproape 6 500 000 de suflete. *(Mișcarea populațiunii României în anul 1905*, Buc., Imp. Statului, 1906).

Dacă comparăm populațiunea actuală a României cu cea a Principatelor Unite la 1859, vedem că la cele 3 864 848 de suflete, cîte se aflau la Unirea Principatelor, s-au mai adus încă vreo 2 700 000, ceea ce înseamnă că populațiunea a crescut cu 65% în 46 de ani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

p. 18. Densitatea populației României în 1906 era de 49,4 locuitori pe km². Această densitate pune țara noastră în al 12-lea rînd printre statele Europei.

p. 19. Regiunile unde populațiunea este mai deasă sînt următoarele : în nordul Moldovei, prin județele Dorohoi, Botoșani, Iași și Roman.

p. 20. Județele Ilfov, Prahova și Dîmbovița constituiesc regiunea unde densitatea populației atinge maximul său. În județele Prahova și Dîmbovița populația s-a grămădit, atrasă fiind de numeroasele bogății, în special de bogatele terenuri petrolifere.

De asemenea, se mai observă o populațiune ceva mai deasă decît mijlocia prin județele Mehedinți, Dolj, Olt și Teleorman.

Populațiunea rurală și urbană. Cea mai mare parte din populațiunea României locuiește la țară, în comunele rurale. Populațiunea rurală a României număra 4 836 904 suflete sau 81,2% din totalul populațiunii ce s-a constatat în 1899 că exista în întreaga țară.

p. 22. Numărul centrelor în care e împărțită populațiunea rurală a României este de peste 9 000, formînd în total un număr de 2 908 comune rurale. Restul de 1 119 786 suflete, /sau 18%/ din întreaga populațiune a țării locuiește în orașe, alcătuind populația urbană.

Dr. C. Jormescu și I. Popa Burcă, *Harta agronomică a României*, București, 1907, p. 17.

3

POPULAȚIA RURALĂ PE SUFLETE ȘI CAPI DE FAMILIE

Regiunea județele	Nr. comunelor	Populația		Nr. sufletelor pe cap de familie	Capi de familie pe km. pătrat.
		Suflete *	capi de familie		
Moldova	688	1 609 202	383 680	4,2	10,0
Suceava	38	132 101	30 741	4,3	9,0
Neamțu	47	134 073	32 683	4,1	8,1
Bacău	88	186 008	43 272	4,3	10,8
Putna	79	129 281	30 162	4,3	9,2
Dorohoiu	47	153 994	35 683	4,3	12,6
Botoșani	47	147 976	34 156	4,3	10,8
Iași	42	120 435	29 702	4,1	9,5
Roman	59	103 345	25 211	4,1	12,0
Vasluiu	56	110 953	30 478	3,6	13,2
Fălciu	33	85 770	22 211	3,9	10,0
Tutova	70	99 108	23 538	4,2	9,9
Tecuci	47	116 700	26 148	4,5	10,2
Covurlui	35	89 458	19 695	4,5	6,7
Oltenia	799	1 163 115	261 491	4,4	10,4
Vîlcea	163	190 280	44 849	4,2	10,5
Gorj	161	178 526	41 050	4,3	8,7
Mehedinți	201	250 424	55 477	4,5	11,2
Dolj	159	341 483	78 434	4,4	11,9
Romanați	115	202 402	41 681	4,9	9,1

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3 (continuare)

Regiunea, județele	Nr. comunelor	Populația		Nr. sufletelor pe cap de familie	Capi de familie pe km. pătrat
		Suflete *	capi de familie		
Muntenia	1 280	2 318 000	472 239	4,9	9,0
R. Sărat	85	125 822	30 943	4,4	9,4
Buzău	107	214 642	45 083	4,8	9,2
Prahova	149	269 031	50 848	5,3	10,9
Dîmbovița	116	220 020	44 704	4,9	12,9
Muscel	81	111 127	23 772	4,7	8,0
Argeș	146	203 540	45 250	4,5	10,2
Brăila	54	101 487	20 893	4,9	4,8
Ialomița	97	195 195	40 675	4,8	6,0
Ilfov	122	286 383	47 887	6,0	8,2
Vlașca	97	209 576	44 879	4,7	10,0
Teleorman	128	223 758	43 942	5,1	9,1
Olt	101	147 419	33 363	4,4	11,8
Dobrogea	129	229 525	46 490	4,9	3,0
Tulcea	56	101 101	19 268	5,2	2,2
Constanța	73	128 424	27 222	4,7	3,9
Țara întreagă	2 896	5 319 842	1 163 900	4,6	8,9

* Cifra populațiunei probabile pe suflete este luată după statistica mișcării populațiunei în 1905 („Monitorul [Oficial"] no. 111 din 13 august 1906).

G. D. Scraba, *Starea socială a săteanului*, București, 1907, p. 16.

4

STAREA ACTUALĂ A PROPRIETĂȚII RURALE ÎN ROMÂNIA

Proprietatea rurală cultivabilă — terenuri arabile și fînețe — așa cum rezultă din tabele statistice anexate la această lucrare, se împarte astfel :

Proprietatea	pînă la	10 ha	este de	3 153 645 ha	reprezentînd	40,29 %
„	de la	10— 50 ha	este de	695 953 ha	„	8,89 %
„	„ „	50—100 ha	„ „	166 847 ha	„	2,13 %
„	„ „	100—500 ha	„ „	816 385 ha	„	10,43 %
„	peste	500 ha	„ „	2 993 966 ha	„	38,26 %
	TOTAL			7 826 796 ha		100 %

Dacă la întinderea de 7 826 796 hectare adăugăm și livezile de pruni, în întindere de 74 251 hectare (1904), și viile, în întindere de 97 843 hectare (1904), care nu figurează în tabelele noastre statistice

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

din cauzele ce am arătat, atunci găsim că întinderea cultivabilă a țării este de 7 998 890 hectare, adică, în cifră rotundă 8 milioane hectare, reprezentînd 60,90% din suprafața țării.

G. D. Creangă, *Proprietatea rurală în România*, București, 1907, p. 43.

5

REPARTIZAREA PROPRIETĂȚII RURALE PE CATEGORII

Grupa gospodăriilor	Nr. gospodăriilor	%	Suprafața totală de pămînt arabil în ha.	%	Media lotului deținut în ha
Fără de pămînt	300 000	23,86	—	—	—
Avînd pînă la 1/2 ha inclusiv	62 832	4,99	26 426	0,69	0,42
Avînd între 1/2 și 1 ha	81 039	6,45	72 757	1,89	0,89
Avînd între 1—2 ha	147 900	11,77	237 029	6,15	1,60
Avînd între 2—3 ha	131 630	10,47	337 000	8,76	2,56
Total 1/2—3 ha	423 401	33,68	673 212	17,49	1,59
Între 3—4 ha	172 446	13,71	631 964	16,41	3,66
Între 4—5 ha	148 717	11,83	711 033	18,47	4,78
Total 3—5 ha	321 163	25,54	1 342 997	34,88	4,18
Între 5—7 ha	131 145	10,43	743 486	19,31	5,67
Între 7—10 ha	45 230	3,60	393 950	10,23	8,70
Total 510 ha	176 375	14,03	1 137 436	29,54	6,45
Între 10—50 ha	36 318	2,89	695 953	18,07	19,6
TOTAL GENERAL	1 257 257	100,00	3 849 598	100,00	3,06

G. D. Creangă, *Proprietatea rurală în România*, București, 1907, tabela 6 recapitulativă.

6

PROPRIETATEA FUNCIARĂ RURALĂ DE LA 10—50 HA (anul 1905)

Județele	Nr. proprietarilor	% din totalul general pentru 10—50 ha	% din totalul cultivabil al țării	Întinderea proprietăților de la 10—50 ha în ha	% din totalul pt. 10—50 ha
1	2	3	4	5	6
Moldova					
Bacău	803	2,21	0,16	12 541	1,80
Botoșani	120	0,33	0,03	2 554	0,37
Covurlui	1 566	4,31	0,33	25 619	3,68

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6 (continuare)

1	2	3	4	5	6
Dorohoi	211	0,58	0,05	4 150	0,60
Fălciu	609	1,68	0,14	10 792	1,55
Iaşi	491	1,35	0,11	8 275	1,19
Neamţu	308	0,85	0,07	5 406	0,78
Putna	716	1,97	0,15	11 460	1,65
Roman	321	0,88	0,07	5 749	0,83
Suceava	1 066	2,94	0,28	21 884	3,14
Tecuci	948	2,61	0,22	17 494	2,51
Tutova	809	2,23	0,20	15 638	2,25
Vaslui	528	1,45	0,11	8 597	1,23
TOTAL	8 496	23,39	1,92	150 159	21,58
Muntenia					
Argeş	1 320	3,63	0,35	27 375	3,94
Brăila	146	0,40	0,02	1 646	0,24
Buzău	1 109	3,05	0,30	23 818	3,40
Dîmboviţa	505	1,39	0,12	9 724	1,40
Ialomiţa	832	2,29	0,15	11 318	1,63
Ilfov	302	0,83	0,08	6 071	0,87
Muscel	506	1,40	0,13	10 512	1,51
Olt	867	2,39	0,22	16 898	2,43
Prahova	464	1,28	0,16	12 766	1,84
R. Sărat	489	1,35	0,10	7 880	1,13
Teleorman	765	2,11	0,15	11 987	1,72
Vlaşca	485	1,34	0,15	10 956	1,58
TOTAL	7 790	21,46	1,93	150 951	21,69
Oltenia					
Dolj	1 519	4,18	0,32	24 722	3,55
Gorj	1 632	4,50	0,36	27 881	4,01
Mehedinţi	1 243	3,42	0,30	23 861	3,43
Romanaţi	1 034	2,85	0,24	19 012	2,73
Vîlcea	2 037	5,61	0,44	34 611	4,97
TOTAL	7 465	20,56	1,66	130 087	18,69
Dobrogea					
Constanţa	7 457	20,52	2,24	175 148	25,16
Tulcea	5 110	14,07	1,14	89 608	12,88
TOTAL	12 567	34,59	3,38	264 756	38,04
TOTALUL ŢĂRII	36 318	100	8,89	695 933	100

Dr. C. Jormescu şi I. Popa Burcă, *Harta agronomică a României*, Bucureşti, 1907, p. 81.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

MICA PROPRIETATE (MAI PUȚIN DE 100 HA)

Din cele 7 968 296 ha teren cultivabil, mica proprietate ocupă 4 181 104 ha ceea ce ar reveni cam la 4 ha de cap de familie. Situația micilor proprietari nu ar părea rea. Lucrul stă însă cu totul altfel, căci cum se va arăta mai jos, numărul capilor de familie care nu au deloc pămînt, dă un contigent foarte mare. Pe lîngă aceasta din anchetă reiese că prin partagii, mica proprietate a fost divizată în multe părți atît de mult, încît pentru o mare parte dintre cei împroprietăriți prin diferite legi, nu a mai rămas pămînt suficient pentru hrană.

Pe lîngă că numărul acelor care nu au deloc pămînt e destul de mare, numărul acelora cărora prin împărțire li s-au micșorat proprietățile, îi covîrșește. Se mai constată faptul, dealtfel în deobște cunoscut, că terenurile micii proprietăți, nefiind cultivate mai sistematic, în multe părți au ajuns să nu rodească nici cît prețul muncii depuse. Se poate vedea dar care este situația micii proprietăți. Proprietatea moșnenească suferă ca și cealaltă, cu toată dragostea legendară a moșneanului pentru pămînt.

Dar lucrurile nu se opresc aici : sînt și alte cauze care contribuie nu mai puțin la starea precară a micii proprietăți.

Cînd s-au împărțit pămînturi s-a neglijat a se opri loc de izlaz și livede, ceea ce a contribuit la subjugarea economică chiar a celor care au teren îndestulător pentru cultură ; căci arendașii, mai cu seamă, nu învoiesc vitele la izlaz decît în schimbul muncii. În Dobrogea veteranilor li s-au dat terenuri pînă la vatra satului.

Tot cu ocazia împroprietăririi s-au făcut și alte greșeli. S-au dat pămînturi fără condițiunea expresă ca cei împroprietăriți să locuiască în comună, ceea ce face ca acei din comună care nu au pămînt, să fie speculați de cei dintîiu care și-au creiat o rentă sigură.

Pe de altă parte, greșeala de a se încuviința arendarea de pămînturi, a făcut ca unii din împroprietăriți să-și arendeze pămînturile lor pe timp de cîte 15 și 20 ani, iar ei să lucreze în dijmă pe la arendaș. Așa numiții cămătari ai satelor, în multe părți, sînt cei care cultivă de fapt pămînturile sătenilor iar neînstrăinarea pămînturilor a devenit iluzorie.

D-l A. Gîdei [1] constată că dintre sătenii din comuna Bragadiru Bulgar (Ilfov) care au loturi în județul Ialomița, 24 au pămînturi și în comună ; iar dintre ei, numai 4 le cultivă singuri, iar ceilalți le arendează.

Un alt rău în mica proprietate e devălmășia și nedelimitarea terenurilor la împroprietăriți, cu o influență dezastruoasă asupra stării morale a săteanului. Cele mai multe infracțiuni statistica judiciară le constată în județele Vîlcea și Gorj — în cea mai mare parte datorită acestor cauze.

Răul se agravează acolo unde statul își arendează partea sa, iar sătenii sînt lipsiți de drumuri.

În sfîrșit, printre greutățile micii proprietăți sînt evaluările de impozite, la care nu se ține seama de calitatea terenurilor.

---

[1] V. A. Gîdei, *Monografia comunei Bragadiru Bulgar*, p. 115.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Din 1 163 900 capi de familie, după anchetă, 215 293 (18,5%) nu au pămînt de hrană ; dintre care 26,6% în Dobrogea, 20,7% în Muntenia, 17,7% în Moldova și 14,4% în Oltenia. Dacă numărul celor fără de pămînturi în Dobrogea e atît de ridicat, aceasta nu arată că în acea parte a țării nevoia de pămînt ar fi mare, dimpotrivă acolo se simte mai puțin ca oriunde, locuitorii din Dobrogea avînd alte ocupațiuni rentabile. În adevăr, din cei 12 388 lipsiți de pămînt în Dobrogea, numai 3 678 ar avea necesitatea de pămînt cultivabil.

Din numărul total de 215 293 lipsiți de pămînt, ținînd seama de ocupațiunile locuitorilor din diferitele comune ale țării, precum și de alte împrejurări, numărul lor s-ar reduce cam la 139 000, poate chiar și sub această cifră [1]. Dacă ar fi vorba vreodată de o nouă împroprietărire, ar trebui ca ea să nu se facă după cereri, care de multe ori vin de la sătenii cu oarecare stare materială și avînd ocupațiuni rentabile, meseriașii și lucrătorii în industrie etc. — ci numai în urma unor cercetări conștiincioase la fața locului și cu condițiunea ca cei împroprietăriți să nu-și arendeze pămînturile, ci să-și strămute domiciliul acolo unde s-a dat pămînt. Să semnalăm cu această ocazie că numărul comunelor unde necesitatea de împroprietărire este capitală e foarte restrîns.

Cu toate că cererile de pămînt sînt unanime, ceea ce probează că toată viața săteanului este strîns legată numai de pămînt și dovada o avem în faptul că în comunele în care s-au făcut împroprietăriri sătenii nu au nici o altă ocupațiune și au ajuns în nevoie de noi împroprietăriri ; totuși, cum s-a zis, nu numai prin împroprietărire se va putea schimba starea rea în care se află o mare parte din populațiunea rurală. Cauzele răului stau mai mult în altă parte.

Cu foarte puține excepțiuni, lipsa de pămînt se simte mai cu seamă în județele de șes ale țării și — fapt demn de notat — acolo unde numărul arendașilor este mai mare, deci unde săteanul se află în condițiuni mai grele, deși, nu întotdeauna starea lui e cea mai precară, pămîntul fiind mult mai productiv. O repetăm, trebuie bine făcută distincția între cei ce n-au pămînturi de hrană și între cei ce fac cereri de pămînt, pentru ca să-și creeze o nouă rentă. Așa numiții jelbari ai satelor contribuie mult la această din urmă tendință.

G. D. Scraba, *Starea socială a săteanului*, București, 1907, p. 42—44.

---

[1] În chestionarul de anchetă s-a cerut să se arate numărul gospodăriilor care nu au deloc pămînt de hrană ; ori în această categorie au fost trecuți capii de familie fără pămînt de cultură, fără a se ține socoteala de acei care au alte ocupațiuni, ca meseriași de orice categorie (fierari, zidari, rotari, dogari etc.) lucrători în industria petroliferă, în tăierea și prelucrarea lemnului etc., proprietari de vii și livezi de pruni, pescari, cărăuși de meserie etc., al căror număr, după celelalte constatări din anchetă, e foarte însemnat și de care neapărat trebuie să se țină seama. La cifra de 139 000 lipsiți de pămînt s-a ajuns, lăsînd la o parte pe acei care locuiesc în comune unde e o industrie destul de dezvoltată și neglijînd pe acei din comunele în care numărul lor este extrem de redus.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

NUMĂRUL ŞI VALOAREA MAŞINILOR ŞI INSTRUMENTELOR ÎNTREBUINŢATE ÎN AGRICULTURA ROMÂNIEI DE MARII ŞI MICII CULTIVATORI, PRECUM ŞI RAPORTUL LOR LA SUPRAFAŢA DE CULTURĂ

Felul maşinilor şi instrumentelor agricole	Numărul maşinilor şi instrumentelor agricole aparţinînd:		O maşină sau un instrument agricol revine la ha :		Preţul mijlociu al unei maşini	Valoarea aprox. a maşinilor şi instr. agricole
	marilor agricultori	micilor agricultori	Total	ha	lei	lei
1	2	3	4	5	6	7
I. *Maşini cu vapori*						
Pluguri cu aburi	55	—	55	—	52 900	2 910 000
Locomobile	—	—	4 539	1 206,47	7 500	34 042 500
Maşini de treierat	—	—	4 585	1 194,37	5 000	22 925 000
Maşini de bătut porumb	—	—	1 258	4 353,07	2 500	3 145 000
Batoze de trifoi	—	—	23	—	2 000	46 000
Maşini de tăiat nutreţ	—	—	16	—	1 600	25 600
Prese de fîn	—	—	8	—	3 500	28 000
Altele	—	—	10	—	600	6 000
II. *Maşini şi instrumente cu tracţiune animală*						
1. *Maşini şi instrumente pentru prepararea terenului*						
Pluguri simple cu grindeiul de lemn	712	166 815	167 527	32,69	22	3 685 594
Pluguri universale cu grindeiul de fier sau oţel	25 704	283 748	309 452	17,70	58	17 948 216
Pluguri compuse din două sau mai multe brazde	12 839	23 460	36 299	150,89	100	3 629 900
Pluguri schimbătoare	760	630	1 390	3 939,69	110	152 900
Pluguri de desfundat la adîncimi mari	1 236	44	1 280	4 278,25	100	128 000
Pluguri cu aparat de semănat porumb	372	23	395	13 863,71	65	25 675
Cultivatoare	1 097	23	1 120	4 889,43	85	95 200
Total pluguri şi cultivatoare	42 720	474 743	517 463	10,58	—	—
Grape de lemn cu dinţi de fier	14 162	70 029	84 191	65,04	12	1 010 292
Grape de fier	21 430	25 207	46 637	117,42	85	3 964 145
Grape de mărăcini	9 136	308 296	317 432	17,25	2	634 864
Totalul grapelor	44 728	403 532	448 260	12,22	—	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1	2	3	4	5	6	7
Tăvălugi de lemn	6 227	2 935	9 162	597,70	12	109 944
Tăvălugi de fier	1 938	536	2 474	2 213,49	200	494 800
Totalul tăvălugilor	8 165	3 471	11 636	470,62	—	—
2. *Mașini pt. semănat*						
Mașini de semănat prin împrăștiere	4 777	93	4 870	1 124,47	300	1 461 000
Mașini de semănat în rînduri	6 847	207	7 054	776,32	600	4 232 400
Mașini de pus în cuiburi porumb	515	70	585	—	300	175 500
Mașini de pus în cuiburi cartofi	12	—	12	—	250	3 000
Totalul mașinilor de semănat	12 151	360	12 521	437,36	—	—
3. *Mașini și instrumente pt. întreținerea semănăturilor*						
Rariță de lemn (mușuroitoare)	1 673	90 635	92 308	59,32	15	1 384 620
Rariță de fier	3 026	13 833	16 859	324,82	40	674 360
Totalul rariților	4 699	104 468	109 167	50,16	—	—
Prășitoare mecanice cu cai	589	15	604	—	125	75 500
4. *Mașini pentru recoltat*						
Mașini de secerat fără aparat de legat	3 560	10 556	14 116	216,81	480	6 775 680
Mașini de secerat cu aparat de legat	3 961	374	4 335	706,00	900	3 901 500
Totalul mașinilor de secerat	7 521	10 930	18 451	165,87	—	—
Mașini de cosit	1 065	104	1 169	467,57	300	350 700
Mașini de scos cartofi	39	—	39	273,97	250	9.750
Mașini de scos sfecla	61	1	62	194,02	250	15 500
Mașini de întors fînul	166	2	168	—	300	50 400
Greble mecanice cu cai	1 291	32	1 323	—	175	231 525
5. *Mașini de treierat*						
Manej (vîrtej pt. mașini de treierat și bătut porumb)	303	237	540	—	750	405 000

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

8 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7
6. *Alte maşini şi instrumente agricole*						
Maşini pentru împrăştiat îngrăşăminte chimice	57	—	57	96 073,09	175	9 975
Care şi căruţe cu osia din lemn	8 574	344 707	353 281	16,89	100	35 328 100
Care şi căruţe cu osia din fier	16 390	244 601	260 991	22,86	200	52 198 200
Totalul carelor şi căruţelor	24 964	589 308	614 272	9,71	—	—
III. *Maşini purtate cu mîna*						
1. *Maşini de treierat*						
Maşini de treierat păioase	11	184	195	28 082,90	120	39 000
Maşini de bătut porumb	1 276	7 669	8 945	612,20	110	983 950
2. *Maşini pentru curăţirea seminţelor*						
Vînturători (morişte)	6 056	17 678	23 734	230,73	170	4 034 780
Triori	2 745	2 982	5 727	956,20	180	1 030 860
3. *Maşini pentru prepararea nutreţurilor*						
Maşini de tăiat nutreţ (şişcă)	1 051	682	1 733	3 443,33	85	147 300
Maşini de tăiat sfecle	346	23	369	14 840,56	90	33 210
Maşini de făcut uruială	238	158	396	13 828,70	170	67 320
Prese de fîn	215	37	252	23 679,73	250	63 005
4. *Alte maşini şi instrumente agricole*						
Fărîmătoare de struguri	260	1 019	1 279	70,28	30	38 370
Teascuri pentru struguri	507	6 215	6 722	13,37	80	537 760
Cazane pentru ţuică sau rachiu	789	29 994	30 783	2,34	30	923 490
Aparate sistematice pentru distilat rachiu	50	74	124	—	1 700	210 800
Pompe de urină	175	30	205	267,03	60	12 300
Maşini pentru fabricat unt	295	15	310	—	70	21 700
Cîntare decimale (mari)	2 001	2 320	4 321	—	70	31 000
Alte maşini	205	152	357	—	45	16 065

TOTAL GENERAL: 210 479 250

Statistica maşinilor şi instrumentelor agricole întrebuinţate în anul 1905, Bucureşti, 1907, p. 16—21.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

NUMĂRUL INSTRUMENTELOR ŞI MAŞINILOR AGRICOLE DIN ROMÂNIA ÎN COMPARAŢIE CU ALTE ŢĂRI

ŢARA	Anul culegerii datelor	Pluguri cu aburi		Maşini de trelerat		Pluguri cu tracţiune animală	
		Total	Un plug revine la ha	Total	Maşină de semănat revine la ha	Total	Un plug revine la ha
România	1905	55	99 567	4 585	1 194	535 613	10
Bulgaria	1900	—	—	155	15 640	48 958	50
Ungaria	1895	179	50 452	9 509	949	1 592 653	6
Germania	1895	1 696	16 930	259 364	111	—	—
Franţa	1892	—	—	29 795	865	3 669 212	7

Tăvălugi		Maşini de semănat		Maşini de cosit		Maşini de secerat		Care şi căruţe	
Total	Un tăvălug revine la ha	Total	O maşină revine la ha	Total	O maşină revine la ha	Total	O maşină revine la ha	Total	Un car revine la ha
11 636	471	12 521	437	1 169	468	18 451	166	614 272	1
—	—	257	9 430	—	—	1 202	1187	—	—
145 020	48	45 934	153	6 095	273	7 234	—	1 545 859	6
—	—	169 465	170	28 673	299	—	—	—	—
—	—	52 375	492	38 753	284	23 432	574	3 798 774	9

Statistica maşinilor şi instrumentelor agricole întrebuinţate în anul 1905, Bucureşti, 1907, p. 83.

DESPRE ARENDĂRI

Chestiunea arendăşitului prezintă o importanţă deosebită pentru cunoaşterea relaţiunilor noastre agricole, marea sa dezvoltare stînd în legătură nemijlocită, pe de o parte, cu modul de împărţire a proprietăţii — care creează două extreme absolut dăunătoare pentru agricultură : parcelele neîndestulătoare pentru întreţinerea unei familii ţără-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

nești, care e nevoită astfel a da orice arendări s-ar cere pentru a putea dobîndi pămînt de cultură și a-și completa lipsa de nutriment și latifundii, care nu se pot cultiva mai intensiv.

Din întinderea cultivabilă mai mare de 50 ha, în mărime de 3 977 188, sînt arendate 2 334 145 ha, reprezentînd 56,88%. Întinderile acordate de la 50 ha în sus se repartizează astfel pe părți de țară :

				din întinderea totală arendată
Moldova	749 344 ha	reprezentînd	31,93%	
Muntenia	1 280 230 ha	„	54,85%	„
Oltenia	244 555 ha	„	10,48%	„
Dobrogea	64 016 ha	„	2,74%	„
TOTAL	2 334 145 ha		100%	

Întinderile arendate, raportate la întinderea totală mai mare de 50 de ha a fiecărei părți de țară, se prezintă în :

Muntenia	62,48%
Moldova	60,42%
Oltenia	49,84%
Dobrogea	39,41%
România	56,88%

Proprietatea mare de peste 100 ha, în întindere cultivabilă de 3 810 351 ha, e arendată în proporție de 60,20% (2 293 961 ha).

G. D. Creangă, *Proprietatea rurală în România*, București, 1907, p. 75.

11

SUPRAFEȚELE DE PĂMÎNT CULTIVATE CU PRINCIPALELE PLANTE AGRICOLE ÎN PERIOADA 1862—1908

ANII	Întinderea — Surface					
	Grâu Froment	Porumb Maïs	Secară Seigle	Orz Orge	Ovăz Avoine	Rapiță Colza
	HECTARE					
1862.....	697 600	962 400	59 800	242 300	61 900	8 700
1863.....	795 100	1 022 800	76 800	295 300	62 300	7 500
1864.....	822 500	1 056 200	124 800	274 100	87 700	6 300
1865.....	419 500	892 000	43 700	226 100	61 300	7 700
1866.....	751 400	968 800	91 000	266 000	57 500	7 900
Media-Moyenne.	697 220	980 440	79 220	260 760	66 140	7 670
1867.....	874 400	1 052 900	122 200	283 400	66 100	12 800
1868.....	894 400	1 074 700	119 200	250 600	58 500	17 600
1869.....	897 100	1 098 500	125 100	258 900	61 400	19 400
1870.....	865 300	1 088 100	128 100	232 800	59 200	33 100
1871.....	854 900	1 112 500	122 100	262 400	72 400	61 100
Media-Moyenne.	877 200	1 085 340	123 340	257 670	63 520	28 800

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ANII	Întinderea — Surface					
	Grâu Froment	Porumb Maïs	Secară Seigle	Orz Orge	Ovăz Avoine	Rapiță Colza
	HECTARE					
1872.....	730 500	1 083 300	120 000	297 800	91 600	56 400
1873.....	992 100	1 277 600	103 700	353 900	99 100	88 200
1874.....	1 169 500	1 366 100	107 700	457 600	112 100	50 600
1875.....	1 345 100	1 424 700	132 100	462 300	118 200	42 600
1876.....	1 064 500	1 384 800	147 700	513 200	109 500	40 400
Media-Moyenne.	1 060 340	1 307 300	122 240	416 960	106 100	55 640
1886[1]	1 175 100	1 713 600	231 000	554 900	226 900	96 500
1887.....	1 129 700	1 845 600	237 400	608 900	235 600	26 100
1888.....	1 256 300	1 733 500	300 900	506 500	213 900	42 800
1889.....	1 339 900	1 795 100	171 800	511 500	195 800	44 500
1890.....	1 509 700	1 743 100	107 100	518 100	178 500	118 500
Media-Moyenne.	1 282 140	1 766 180	211 440	539 980	210 140	65 680
1891.....	1 542 500	1 693 300	121 900	525 900	184 900	183 500
1892.....	1 496 100	1 822 100	133 100	560 200	225 700	85 300
1893.....	1 303 800	1 839 400	143 000	593 900	251 800	18 700
1894.....	1 393 000	1 767 500	160 000	559 300	262 700	23 500
1895.....	1 438 200	1 845 600	217 600	552 600	270 500	93 900
Media-Moyenne.	1 434 720	1 793 580	155 120	558 380	239 120	80 980
1896.....	1 505 300	1 939 300	243 400	607 700	281 900	31 800
1897.....	1 595 100	1 855 300	225 800	677 200	288 100	58 200
1898.....	1 453 800	2 120 300	193 100	654 900	305 900	13 700
1899.....	1 661 500	2 017 100	189 300	638 700	310 200	38 300
1900.....	1 590 000	2 035 400	164 300	438 900	255 300	248 600
Media-Moyenne.	1 561 140	1 993 480	203 180	603 480	288 280	78 120
1901.....	1 636 600	2 128 000	211 400	503 700	265 100	135 800
1902.....	1 486 500	2 181 900	172 800	507 800	321 100	223 900
1903.....	1 605 700	2 072 100	154 300	530 900	462 700	67 370
1904.....	1 720 389	2 090 149	133 659	532 552	427 701	17 273
1905.....	1 958 250	1 975 761	161 199	528 758	372 730	251 584
Media-Moyenne.	1 681 488	2 089 582	166 671	520 742	369 866	139 185
1906.....	2 022 843	2 081 906	183 929	558 700	381 914	30 587
1907.....	1 714 317	1 928 592	146 659	509 693	352 468	16 691
1908.....	1 801 165	—	147 052	620 190	490 338	13 038

[1] Pe anii 1877—1885 nu s-a făcut statistica agricolă. — En 1877—1885 on n'a pas fait de statistique agricole.

Anuarul statistic al României, vol. I, București, 1908, p. 146.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

PRODUCŢIA MEDIE PE HECTAR OBŢINUTĂ LA PRINCIPALELE CULTURI AGRICOLE ÎN PERIOADA 1862—1908

Producţia medie pe hectar — Production moyenne par hectare						ANNÉES
Grâu Froment	Porumb Maïs	Secară Seigle	Orz Orge	Ovăz Avoine	Rapiţă Colza	
HECTOLITRI						
134	140	126	136	131	150	1862
153	173	157	167	161	116	1863
147	157	171	176	174	121	1864
71	100	44	74	75	70	1865
86	61	59	87	81	61	1866
118	127	112	128	124	104	Media-Moyenne
117	122	85	104	112	150	1867
127	149	126	142	142	152	1868
93	143	106	108	134	149	1869
114	133	105	122	125	138	1870
110	136	104	126	141	146	1871
112	137	102	120	134	147	Media-Moyenne
87	115	72	118	123	101	1872
103	91	71	139	160	127	1873
102	84	105	153	153	11	1874
88	158	70	73	85	70	1875
71	166	80	124	129	32	1876
91	124	79	121	130	68	Media-Moyenne
104	149	98	92	153	97	1886
148	93	113	108	184	72	1887
162	128	171	160	177	123	1888
132	136	118	109	118	52	1889
121	123	100	110	150	105	1890
133	123	120	116	156	90	Media-Moyenne
111	125	112	149	147	66	1891
151	178	123	129	173	52	1892
164	139	190	212	216	117	1893
110	60	127	107	134	95	1894
168	136	150	143	135	126	1895
140	128	142	148	161	91	Media Moyenne
167	119	177	184	184	121	1896
81	152	106	110	120	82	1897
142	169	139	160	200	90	1898
55	48	37	25	71	42	1899
125	147	129	117	120	109	1900
114	127	118	119	139	89	Media Moyenne
156	194	160	170	220	112	1901
181	111	142	171	240	92	1902
162	137	161	197	259	59	1903
110	33	58	77	104	50	1904
186	106	161	176	179	112	1905
159	116	136	158	200	85	Media-Moyenne
198	221	171	212	241	72	1906
87	105	61	139	178	32	1907
107	—	63	73	124	70	1908

Anuarul statistic al României, vol. I, Bucureşti, 1908, p. 147.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

PREȚURILE MUNCILOR AGRICOLE EFECTUATE DE ȚĂRANII ÎNVOIȚI LA CULTURILE PĂIOASE ȘI PORUMB, FĂRĂ HRANĂ

Pentru desăvîrșirea unui hectar de păioase, de la arătură și pînă la căratul recoltei la arie trebuiesc, în termen mediu: 6 1/2 zile cu vitele și 11 zile cu palmele [1]. Ca să raportăm numărul zilelor la prețurile stabilite mai sus, cată să prefacem zilele cu vitele, după valoarea lor bănească, în zile cu palmele. Deși arătura se face cu 4 și cu 6 boi, cînd este vorba de ogorul proprietarului, totuși, ca să păstrăm relațiile la un nivel moderat, s-a pus la plug numai 3—4 vite și astfel fiind, o zi cu plugul trebuie socotită drept 3 zile cu brațele, iar o zi cu carul cu 2 vite drept 2 zile cu brațele. Avem, așadar, 6 1/2 zile cu vitele echivalente, după această normă, cu 17 1/2 zile cu palmele, plus 11 zile cu palmele, ceea ce face în total *28 zile cu palmele* trebuitoare la munca desăvîrșită a unui hectar de păioase.

Raportînd această cifră la prețurile de mai sus, aflăm că munca săteanului a fost plătită după cum urmează:

Costul muncii desăvîrșite a unui hectar de păioase	Zilele de muncă cu palmele	Ziua de muncă fără hrană se plătește cu:
După contracte	Lei B	Lei B
Maximum . . .	43,50	1,55
Minimum . . .	32,00	1,15
Mediu	37,50	1,35
După învoieli verbale	28	
Maximum .	59	2,10
Minimum .	40	1,45
Mediu . .	46	1,65

După cum vedem, salariul cel mai mare ce a revenit săteanului din munca păioaselor, tocmită cu măsura, a fost de 2 lei 10 bani pe zi; el a scăzut pînă la 1,15 lei în angajamentele făcute de cu iarnă, iar în termen mediu cîștigul zilnic se fixează la 1,35 lei după contracte și la 1,65 după prețurile curente.[...]

[1] Iată socoteala făcută în amănunte:

	Zile cu vitele	*Zile cu palmele*
Arătura întîia	2 cu 3—4 vite la plug	—
„ doua	2 cu 3—4 „ „ „	—
Semănatul cu mîna . . .		1/2
Grăpatul	1/2 cu 4 „ „ „	—
Seceratul, legatul și clăitul .		8
Căratul la arie	2 cu 2 vite la car	2 1/2
	6 1/2	11

Plivitul n-a intrat în calculul de mai sus, fiindcă nu s-a cuprins nici în prețul acestui complex de munci. Norma pentru căratul la arie a fost următoarea: socotind că un hectar dă în mijlociu 16 hl sau cam 20 clăi a 28 snopi și că un car cu 2 boi poate duce într-un transport 4 clăi, pentru ca să care toată recolta este nevoie de 5 drumuri, care nu se pot face una peste alta decît în 2 1/2 zile.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

La determinarea numărului de zile de muncă trebuitoare la cultivarea unui hectar cu porumb se ivesc tot atît de multe dificultăți ca și la cultura grîului, din cauza deosebirilor de obiceiuri și a condițiunilor fizice și economice proprii fiecărei localități. Așa de pildă, diferă mult de la o parte la alta a țării modul cum se face sămănătura acestei plante ; în unele locuri (Muntenia) boabele se pun sau cu sapa sau cu piciorul sau cu parul ; în Moldova mai peste tot locul boabele se împrăștie cu mîna. Deosebirile modului de semănat atrag neapărat diferențe la zile de lucru. Tot asemenea variază practica la prășit, la cules, la cărat, mai ales la această din urmă muncă numărul zilelor depinde de bogăția recoltei și de distanța la care se face transportul de la cîmp la pătul.

Cu toate aceste dificultăți, încercînd, ca o simplă evaluare, să stabilim cîte zile sînt necesare pentru munca completă a unui hectar de porumb, de la arătură și pînă la căratul la pătul, găsim în mijlociu 34 zile cu palmele și 5 zile cu vitele (2 la arătură, 3 la cărat [1]). Transformînd după valoarea lor zilele cu vitele în zile cu palmele, potrivit cu norma ce am adoptat și la păioase, ne rezultă : $34+2\times3+3\times2=46$ zile lucrătoare [2].

Iată acum cît revine prețul de mijloc al zilei de muncă făcută de săteni la cultura porumbului.

Costul muncii desăvîrșite a unui hectar de porumb		Zile de muncă cu palmele	Ziua de muncă fără hrană se plătește cu :
După contracte	Lei B.		Lei B.
Maximum . . .	46, —	46	1,00
Minimum . .	39, —		0,85
Media . . .	43, —		0,93
După prețurile curente			
Maximum .	70, —	46	1,52
Minimum .	52, —		1,13
Media . .	60, —		1,30

[1] Iată socoteala de mai sus în amănunte :

Zilele necesare la cultivarea unui hectar de porumb

	Zile cu vitele	Zile cu palmele
Arătura (o dată)	2	—
Pusul sau semănatul și grăpatul .	—	2
Prașila I și II	—	22
Cules și curățat	—	6
Tăiatul și legatul cocenilor . .	—	4
Căratul la pătul	3	—
Total	5	34

Cifrele admise mai sus se apropie de acele ale Ministerului de Interne (*Învoielile agricole pe 1907*, tab. de la pag. X).

[2] În lucrarea noastră *Statistica agricolă a României pe 1904 și 1905* s-au socotit 44 zile trebuitoare la cultura desăvîrșită a unui hectar cu porumb. Acolo însă nu s-au avut în vedere decît zilele făcute de oameni și nu s-au transformat zile cu vitele în zile cu palmele ; pe de altă parte, socoteala a cuprins toate lucrările de la arat pînă la transportul recoltei la gară sau schelă, pe cînd în calculul de mai sus nu intră nici bătutul, nici transporturile etc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În cel mai bun caz, din munca făcută pentru porumb nu-i revine săteanului, prin învoielile cu măsură fără tain, decît 1,52 lei, iar dacă tocmeala a fost cu contract scris, cîştigul acesta zilnic scade la un leu în ipoteza favorabilă şi la 85 bani ca preţ minim.

Comparînd aceste rezultate cu raportul ce l-am stabilit la munca păioaselor, reiese că pentru porumb se plăteşte mai puţin decît pentru grîu, secară etc.

Statistica preţurilor de muncă agricole după contractele scrise şi învoirile verbale din anul 1904—1907, Bucureşti, 1908 p. XXV—XXVI şi XXXI.

14

PREŢURILE MUNCILOR AGRICOLE EFECTUATE DE ŢĂRANII ÎNVOIŢI LA CULTURILE PĂIOASE ŞI PORUMB, CARE PRIMESC ŞI HRANĂ

Ziua *la plug* s-a plătit, ca mijlocie, în ţara întreagă, după preţurile curente : la bărbaţi cu 0,98 lei în 1904. 1,01 lei în 1905, 1,09 în 1906 ; la femei avem în aceiaşi ani : 0,82, 0,86, şi 0,92 lei ; la copii 0,59, 0,62 şi 0,68 în anul din urmă. În contractele scrise s-au găsit numai cîteva preţuri singuratice, din care nu s-a putut forma o medie decît pe 1907 şi această medie priveşte munca unei zile la plug, fără deosebire de sexul persoanei care o face. Media obţinută e de 0,57 lei, aproape pe jumătate decît preţul curent de la bărbaţi şi femei.

Comparînd preţurile pe regiuni, constatăm aceleaşi deosebiri ca şi la preţurile fără hrană : se plăteşte slab în regiunea de munte, binişor la coline, bine la şesuri.

La *semănat* sînt preţurile mai mari : 1,24 lei în 1904, 1,30 în 1905, şi 1,39 în 1906. Contractele scrise, provenind din regiunea de coline, ne-au dat mediile următoare : 0.80, 1,00, 1,09 şi în 1907 s-a ridicat la 1,20 lei. Este bineînţeles că aici preţurile se referă exclusiv la bărbaţi, ca şi la *grăpat*, unde s-au socotit mediile următoare : 1,05 în 1904, 1,09 în 1905, 1,17 lei în 1906.

Pentru *plivit* preţurile curente din ţara întreagă s-au stabilit în medii precum urmează : la bărbaţi 0,90 în 1904, 0,96 în 1905, 1,00 în 1906 ; la femei 0,75, 0,78, 0,81 ; la copii 0,54, 0,56 şi 0,59. Contractele scrise, nespecificînd sexul nici etatea lucrătorului, au dat preţul de 0,60 lei pe ziua de plivit.

La *secerat* preţurile cari privesc pe bărbaţi sînt cu 20 bani mai ridicate decît la femei. În 1904 media este pe ţara întreagă de 1,45 lei, la bărbaţi, faţă de 1,26 la femei. în 1905 avem 1,54 faţă de 1,32, în 1906 1,66 lei faţă de 1,43. Creşterea de la un an la altul apare în evidenţă, la amîndouă seriile de preţuri. Din contractele scrise s-a putut forma media de 1,94 lei în 1906 ; în 1907 s-a înregistrat un singur preţ de 1,25 în regiunea de şesuri.

Comparaţiunea între ambele regiuni ce s-au avut în vedere este neîndoios favorabilă regiunii şesurilor, unde se plăteşte preţul cel mai bun, trecînd adeseori, ca în 1906, peste 2,50 lei ziua de seceră.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Munca *la arie* se învoiește de obicei cu tain. Prețurile curente ce s-au găsit în tabelele inspectorilor comunali au dat următoarele medii generale :

La bărbați	1,36	lei	în 1904,	1,44	în	1905,	1,56	în 1906
La femei	1,07	„	„	1,18	„	„	1,28	„ „
La copii	0,74	„	„	0,78	„	„	0,83	„ „

Diferența între salariul bărbatului și al femeii este de 27—28 bani pe zi, iar copiii sînt aproape jumătate plătiți cît bărbații. Prețurile curente au crescut de la un an la altul în mod constant.

Contractele scrise au dat mediile următoare, formate din puține prețuri și fără specificarea sexului lucrătorului : 1,08 lei în 1905, 1,04 în 1906, 1,19 în 1907.

Prețurile de la coline sînt peste tot locul mai mici decît cele de la șesuri și diferența e de 15—20 bani.

La *mașină,* unde se întrebuințează lucrători speciali (coșari, hrănitori), munca se plătește mai scump. Prețurile medii urcate din țara întreagă au fost : 1,80 în 1904, 1,89 în 1905, 2 lei în 1906.

La *prășit* s-au găsit următoarele cifre : la bărbați a crescut prețul de la 1,19 în 1904, la 1,25 în 1905 și apoi la 1,33 lei în 1906 ; la femei e de asemenea în creștere : 1,05, 1,09 și 1,15. La munte sînt prețurile cele mai mici : 1.02, 1,04 și 1,10 la bărbați și 0,93—0,98 la femei ; la coline salariul se ridică : 1,16, 1,22, 1,30 la bărbați, 1,02, 1,07 și 1,11 la femei ; dar cele mai bune salarii se plătesc tot la șesuri : 1,34, 1,43, 1,53 la bărbați și 1,17 — 1,21, 1,31 la femei.

Contractele scrise ne-au procurat puține prețuri și acestea, desigur, inferioare prețurilor din învoielile verbale.

La *culesul porumbului* s-au notat următoarele prețuri curente, în mijlocii, pe țara întreagă : la bărbați a crescut de la 1,00 lei în 1904, la 1,05 în 1905 și la 1,11 în 1906 ; la femei e aceeași creștere : 0,87, 0,91, 0,97, la copii : 0,59, 0,60, 0,63. În regiunea șesurilor s-a plătit bărbaților pînă la 1,66 lei, femeilor pînă la 1,44, copiilor pînă la 0,94 lei, pe zi, în anul 1906, cînd a fost o recoltă excepțional de bogată la porumb.

Prețurile de la *coasă* sînt de asemenea în urcare : 1,53, 1,58, 1,72 lei.

La *strînsul fînului* s-a plătit bărbaților 1,20—1,30 lei și femeilor 0,95—1,05 lei.

La *munca viei* salariul bărbaților a crescut dela 1,25 în 1904, la 1,31 în 1905 și apoi la 1,43 în 1906 ; acela al femeilor e de asemenea în creștere : 1,06, 1,09, 1,13.

Ca și la muncile fără tain, s-au găsit în contractele scrise numeroase învoieli cu ziua, fără a se determina felul lucrării la care va fi întrebuințat muncitorul : „la orice muncă". Prețurile extrase au dat următoarele medii : 0,87 lei în 1905, 0,95 în 1906, 0,91 în 1907.

Statistica prețurilor de muncă agricole după contractele scrise și învoirile verbale din anul 1904—1907, București, 1908, p. L—LI și LX.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

15

LEGE[1]
PENTRU
TOCMELILE DE LUCRĂRI AGRICOLE

Cu modificările introduse prin legea promulgată la 22 mai 1893.

CAP. I
DESPRE TOCMELILE LUCRĂRILOR AGRICOLE SUPUSE LEGEI DE FAȚĂ

Art. 1. Tocmelile de lucrări agricole supuse legii de față sînt :

a) Învoielile în bani pe care cultivatorul se obligă a lucra, cu ziua și cu măsura, la următoarele munci agricole : arat, semănat, grăpat, dat cu tăvălugul, prășitul, săpatul, seceratul, cositul, culesul, adunatul, treieratul și cărатul la fînărie, la arie și la magazii de pe moșie ;

b) Învoielile pentru închirierea pămînturilor de pășune (izlaz sau imaș) pentru care cultivatorul se obligă ca, drept chirie, să răspundă, pe lîngă o plată în bani, și muncă ;

c) Învoielile prin care se dă cultivatorului o întindere de pămînt pentru fînețe sau arătură spre a-l întrebuința pe seama lui, în schimbul căruia el se obligă a răspunde, drept chirie, o plată în bani ori în muncă, ori în parte din recoltă (dijmă). Aceste trei forme se vor putea combina, cu condiția de a se determina prin contract partea de loc dată în dijmă, partea de loc dată pe muncă și partea de loc dată pe bani ;

d) Învoielile pentru închirierea locurilor de pășune, de fînețe sau de arătură, pentru care cultivatorul se obligă a răspunde plata în bani ; transporturile de cereale la schele și gară, lucrul viilor și al grădinilor.

Art. 2. Clauzele penale și actele de solidaritate în contractele de lucrări agricole sînt prohibite.

Art. 3. Contractele pentru pășune (izlaz) nu se vor putea încheia pe cap de vită decît cu indicațiunea întinderii de pămînt pentru care se face închirierea.

Art. 4. Nici un contract agricol nu va putea stipula, în afară de muncă, dijmă și bani, o plată în natură ce nu ar fi produsul pămîntului închiriat.

Art. 5. Contractele pentru lucrări agricole nu se pot încheia decît între cultivatorii agricoli în persoane și între acei ce exploatează moșii, ori împuterniciții acestor din urmă.

---

[1] Această lege s-a votat la Senat în ședința de la 27 ianuarie 1893 și de Adunarea deputaților în ședința de la 11 mai 1893, promulgîndu-se prin înaltul decret regal nr. 2 134 de la 22 mai 1893 ; s-a publicat în *Monitorul Oficial* nr. 44 de la 28 mai 1893.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CAP. II
DESPRE FORMELE LA CARE SÎNT SUPUSE TOCMELILE AGRICOLE ŞI DESPRE TERMENE

Art. 6. Toate tocmelile pentru lucrări agricole, cuprinse în această lege, trebuie să fie autentificate de către consiliul comunal, prin îndeplinirea formelor prevăzute la capitolul III de mai jos.

Autentificarea dată în asemenea condiţiuni dă actului credinţa şi puterea unui act autentic.

Art. 7. Numai autoritatea comunală a domiciliului muncitorului contractant este competentă a legaliza şi înregistra contracte de lucrări agricole.

Muncitorul agricol, însă, poate încheia contracte agricole şi în altă comună, sub condiţiunea de a prezenta un certificat de la primarul domiciliului său, că nu are contractată o asemenea lucrare în comuna sa sau că s-a angajat numai pentru o parte din munca ce poate executa.

Acest certificat, văzut de primar, rămîne anexat la registrul tocmelilor unde s-a înregistrat actul.

Refuzul primarului de a libera un asemenea certificat constituie delictul de refuz de serviciul legalmente datorit şi se pedepseşte conform art. 190 din codul penal. Liberarea unui certificat fals se pedepseşte conform art. 333 din codul penal.

Primarul, care a legalizat contractul unui agricultor din altă comună, este obligat a comunica, cel mult în termen de 3 zile, primarului comunei unde domiciliază agricultorul, copie legalizată după acest contract, sub luare de dovadă.

Primarul care va contraveni acestei dispoziţiuni va fi, în caz de reclamaţiune, pasibil de o amendă de la 50 lei la 100 lei.

Art. 8. Primarii şi scriitorii comunei care vor legaliza tocmeli de lucrări agricole a unor locuitori din altă comună, fără certificatul prevăzut la art. 7, vor fi supuşi la o amendă de 50 pînă la 100 lei, în folosul comunei, şi persoana vătămată rămîne în drept a cere despăgubire pe calea ordinară pentru prejudiţiul ce ar suferi din faptul primarului şi al scriitorului.

Art. 9. Sînt pe drept nule, de îndată ce ar aduce vătămare unei a treia persoană, învoielile ce s-au făcut cu locuitorii din altă comună fără să fi înfăţişat certificatul prevăzut la art. 7.

Art. 10. Tocmelile pentru muncă nu pot fi îndeplinite decît în localitatea pentru care au fost contractate şi numai la lucrarea cuprinsă în contract.

Ele nu pot fi cedate în nici un caz decît de la agricultor către cel ce i-ar succeda în exploatarea aceleiaşi moşii.

Art. 11. Toate tocmelile de lucrări agricole, prevăzute la art. 1, alineatul a, nu se pot încheia decît pe termen de un an ; iar acele prevăzute la art. 1, alineatele b şi c, se vor putea încheia pe termen pînă la 5 ani.

Art. 12. Anul agricol, determinat prin prezenta lege, începe de la 1 ale lunii martie şi se termină la sfîrşitul lunii februarie care urmează.

Art.. 13. Tocmelile agricole se vor putea încheia oricînd în cursul anului, pentru anii următori, imediaţi, pe termenele prevăzute la art. 11.

Contractele de tocmeli agricole, însă, nu au puterea legală decît din momentul ce au fost legalizate şi înregistrate de autoritatea comunală.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CAP. III
DESPRE ÎNREGISTRAREA ŞI ÎNDEPLINIREA TOCMELILOR AGRICOLE

Art. 14. Fiecare consiliu comunal rural va avea un registru parafat şi legalizat de comitetul permanent, în care se vor transcrie pe rînd după data prezentării lor şi se vor numerota toate tocmelile pentru lucrări agricole în întregul lor.

La sfîrşitul fiecărui act de tocmeală va urma subscrierea ambelor părţi contractante şi legalizarea consiliului comunal, contrasemnată de scriitorul comunei.

Persoanele care nu ştiu carte pun degetul pe semnul crucii.

Art. 15. Contractele agricole nu vor putea fi legalizate de autoritatea comunală şi trecute în registrul prevăzut la art. 14 decît după ce se vor citi în faţa şi auzul părţilor cantractante.

Părţile contractante vor declara prin grai că cele cuprinse în contract sînt conform cu libera lor voinţă şi că nu au să opună nici o contestaţiune.

Dacă primarul sau nici unul din consilieri nu vor şti a scrie şi a citi, formalităţile prevăzute mai sus se vor îndeplini în prezenţa a doi martori cu ştiinţă de carte, propuşi de locuitorii contractanţi, care vor fi cu preferinţă din localitate. Aceşti martori vor subsemna în josul actului, după semnăturile părţilor, că au fost de faţă.

Îndeplinirea tuturor formalităţilor cuprinse în acest articol se va constata prin actul de legalizare, sub pedeapsă de nulitate a contractului.

Art. 16. Fiecare registru va cuprinde actele încheiate şi legalizate de autoritatea comunală în cursul unui an agricol.

Ele vor purta următorul titlu :

Registru pentru tocmeli agricole.
Judeţul . . . . . .
Plasa sau plaiul . . . . . .
Comuna . . . . . .
Anul agricol . . . . . .

Orice răzătură, vărsare de cerneală, rupere sau schimbare de rînd şi de număr în aceste registre, va aduce primarului şi scriitorului comunei cîte o amendă pînă la 50 lei.

La caz de faptă înadins şi cu rea credinţă, pentru schimbarea numărului, modificarea, denaturarea cu viclenie, dregerea sau falsificarea actelor de tocmeli, primarul şi scriitorul comunei, pe lîngă amenzile de mai sus, se vor supune pedepselor prescrise în codul penal.

Art. 17. În fiecare an agricol, la finitul lunii februarie, registrele tocmelilor de lucrări agricole se vor încheia de primar şi consiliul comunal, se vor verifica printr-un membru delegat al comitetului permanent şi se vor păstra în cancelaria comunei.

Părţile contractante pot cere oricînd să li se comunice copii legalizate după actele lor respective din aceste registre şi autorităţile comunale sînt datoare a le îndeplini cererea.

Art. 18. Consiliile judeţene au dreptul de a revizui, printr-un delegat special, registrele de tocmeli agricole şi a culege ştiinţele de care vor avea necesitate. Ele sînt obligate să trimită comunelor, cel mult pînă la 1 ianuarie al fiecărui an, registrele formate conform art. 14 şi 16.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. 19. Acei care exploatează moșii, fie proprietari, fie arendași, sînt îndatorați a socoti pe agricultori la finitul fiecărei campanii anuale, și a depune, pînă la 1 martie următor, la cancelaria comunei, listele de rămășițele de muncă și de bani rezultînd din tocmeli agricole ce ar mai avea pe la locuitori.

Mai sînt îndatorați a libera fiecărui muncitor în parte chitanțe tipărite dintr-un registru cu matcă, pentru toate lucrările ce li s-au făcut după contracte, în care se vor arăta rămășițele sau lichidarea.

Art. 20. Sumele datorate pentru muncă nu pot fi reținute pentru vreo altă datorie.

Nu intră în această restricțiune sumele împrumutate muncitorului spre a-și cumpăra instrumente și vite de muncă, întrucît aceste sume vor fi lichide și exigibile.

Art. 21. Nu se poate preface în contractări de muncă agricolă nici o datorie care provine din daraveri străine de lucrări agricole prevăzute în această lege.

Sumele date muncitorului spre a-și cumpăra instrumente și vite de muncă nu sînt cuprinse în restricțiunile de mai sus.

Art. 22. În caz cînd, din cauza cultivatorului moșiei sau din nevoința muncitorului, socotelile nu sînt încheiate conform despozițiunilor art. 19, nevoința unuia sau a altuia se constată prin proces-verbal încheiat de primar în urma prevestirei formale a părții îndărătnice făcută prin autoritatea comunală, după cererea părții stăruitoare. În acest caz, socoteala se va face în fața primarului, asistat de un consilier și un scriitor. Ea devine îndatoritoare pentru amîndouă părțile, cu drept de apel la judecătorul de plasă, în termen de 15 zile de la comunicare.

Art. 23. Pentru rămășițele de muncă, muncitorii agricoli se pot învoi a le executa în anul viitor sau a le plăti în bani.

Plata se va regula după prețul muncii prevăzut în contract ; iar, în lipsă de aceasta, după prețul curent în timpul cînd era să se facă munca.

Înscrisul prin care muncitorul se constituie dator pentru prețul rămășițelor de muncă, legalizat de autoritatea comunală, după formele prevăzute la art. 15, face credință înaintea justiției ca act autentic.

Art. 24. Nu se pot stipula dobînzi la sumele rezultînd din rămălor comunale rurale, vor constata prin tarife prețul muncilor agricole prevăzute de prezenta lege.

Art. 25. Consiliiile județene în fiecare an, în cele dintîi ședințe din sesiunea lor ordinară, luînd și avizul comisiilor agricole și consiliilor comunale rurale, vor constata prin tarife prețul muncilor agricole anuale.

Aceste tarife vor fi întocmite îndeosebi pentru fiecare regiune a județului (plaiuri, podgorie sau cîmp) și pe diferitele epoci ale anului, precum și pe natura muncii, cu ziua sau cu măsura.

Ele vor servi ca norme de prețuri curente la lichidarea tocmelilor dintre părți cînd contractul n-ar fi stipulat prețul.

Tarifele, astfel întocmite, se vor publica prin Monitorul oficial și prin orice alte mijloace locale și vor sta afișate în cancelariile comunale respective în tot cursul anului următor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CAP. IV
DESPRE JURISDICȚIUNE ȘI EXECUȚIUNE

Art. 26. Actele de tocmeli agricole, pentru lucrări agricole făcute în termenii prevăzuți de această lege, sînt executorii. Ele se vor învesti cu formula executorie de către consiliul comunal, după cererea părții interesate.

Art. 27. Executarea contractelor se face de către primarul local și ajutoarele sale, sau, în caz de dizolvare, de comisiunile interimare. Aceștia vor chema pe datornici la lucrul pentru care s-au tocmit cu contract. Cînd muncitorul se va împotrivi, cultivatorul are drept, prin concursul primarului și în prezența unui consilier comunal, să tocmească alți muncitori pentru săvîrșirea lucrului, după prețurile curente în localitate și la momentul lucrului, în socoteala muncitorului nesupus. Acest preț se va constata prin proces-verbal de autoritatea comunală și se va îndeplini de primar, din averea debitorului, cu formele și sub rezervele articolului următor. Procesul-verbal de constatare al prețului nu este susceptibil de opoziție sau recurs.

În caz cînd nu s-ar găsi alți muncitori în locul celor care nu s-au supus a executa muncile pentru care fusese angajați, autoritatea comunală, după cererea cultivatorului, va constata paguba ce i-a rezultat din această cauză. Acest proces-verbal se va înainta de îndată judecătorului de ocol, care va cita pe părți în termenul maximum de cinci zile de la cererea ce i s-ar face de partea stăruitoare.

Judecătorul se va pronunța dacă găsește estimațiunea justă, sau dacă voiește a o completa prin noi dovezi sau cercetare la fața locului. În cazul acesta, el trebuie să se pronunțe în termenul maximum de zece zile.

Sentința judecătorului este fără opoziție pentru cei absenți și cu apel numai întrucît condamnațiunile individuale ar întrece fiecare sumă de trei sute lei. Apelurile se vor judeca asemenea de urgență, precădere și fără opoziție.

Art. 28. Urmărirea și vînzarea averii debitorului, în ambele cazuri prevăzute în articolul precedent, se face de către primar. Vînzarea se face în termen de cinci zile libere de la înregistrarea procesului-verbal de constatare a prețului, sau de la înregistrarea ordinului de execuțiune, date de judecătorul de ocol. Termenul va fi de zece zile pentru cei absenți.

Vînzarea se va publica printr-un afiș lipit pe ușa primăriei. Afișul va cuprinde numai ziua vînzării, suma pentru care se face urmărirea și averea urmărită a debitorului. Creditorul fixează prețul de la care începe licitațiunea. Termenul vînzării se va face cunoscut debitorului de către primar deodată cu lipirea afișului pe ușa primăriei.

Contestațiunile de vînzare se vor adresa numai judecătorului de ocol și numai pînă în ajunul zilei fixate pentru vînzare. Ele se vor judeca fără apel. Judecătorul va putea suspenda vînzarea numai depunîndu-se suma pentru care se face urmărirea.

Hotărîrile date în urma vînzării nu vor avea nici un efect în privirea cumpărătorului.

Art. 29. Se va putea urmări oricare avere a debitorului, afară de casa și pămîntul dobîndite prin legea rurală sau cumpărate în loturi mici în baza legii speciale pentru înstrăinarea bunurilor statului și a legii pentru regularea proprietății imobiliare din Dobrogea, precum și

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

averea pe care o scuteşte legea de urmărire. Vînzarea averii scutite este nulă de plin drept. Primarul care va săvîrşi o asemenea vînzare se va pedepsi cu închisoarea corecţională de la 15 zile pînă la două luni.

Art. 30. Oricare ar fi învoiala încheiată între cultivatorul de moşie şi lucrătorul agricol, acesta nu va putea fi executat, nici urmărit, conform legii de faţă, pentru două din zilele lucrătoare ale săptămînii, vinerea şi sîmbăta, care sînt lăsate pentru propriile sale lucrări agricole, cînd le va avea de făcut.

Art. 31. Cînd cultivatorul nu va plăti muncitorul la termenul stipulat preţul muncii făcute, sau, în caz cînd termenul nu va fi stipulat, îndată după efectuarea muncii, autoritatea comunală, în urma unei somaţiuni formale făcută datornicului, după reclamaţiunea muncitorului, şi în termen de cinci zile libere, va proceda la executarea debitorului, pentru împlinirea preţului datorat, prin aceeaşi procedură prevăzută la art. 28 de mai sus.

Art. 32. Contractele prin care acelaşi muncitor se angajează la mai multe persoane, se vor executa după ordinea în care acele contracte vor fi fost trecute în registrul tocmelilor agricole.

Art. 33. Cînd munca nu se poate face din cauze independente de voinţa părţilor, locuitorul va fi obligat a face în acelaşi an alte munci agricole echivalente, dacă nu va fi angajat aiurea sau va restitui banii daţi pentru acea muncă, fără dobîndă, fiind datoria considerată ca personală.

Art. 34. Oricare ar fi obligaţiunile ce izvorăsc pentru sătean din faptul unui contract agricol, legea de faţă nu se aplică, în ceea ce priveşte executarea, decît pînă la concurenţa de 10 hectare. Învoielile ce trec peste această limită se pot autentifica conform legii de faţă ; executarea lor, însă rămîne supusă dreptului comun.

Art. 35. Dispoziţiunile articolului precedent nu infirmă prescripţiunile art. 23 privitoare la rămăşiţele de muncă.

După ce s-a terminat seceratul grînelor, culesul porumbului sau al altor plante, dijmuitul trebuie să se înceapă şi să continue fără întrerupere, afară de cazul de forţă majoră, cel mai tîrziu după zece zile, pentru fiecare categorie de recolte.

În caz de întîrziere, fie din partea cultivatorului, fie din partea muncitorilor, dijmuirea se va face din oficiu de către primar, asistat de către doi consilieri, după care partea prezentă va fi liberă a-şi ridica partea ei de recoltă, îndeplinind mai întîi condiţiile tocmelii privitoare la operaţia dijmuitului.

Primarul şi consilierii vor constata această operaţiune prin proces-verbal, după care se va comunica copie legalizată părţii absente, în termen de cel mult 24 ore.

Nu se va putea, însă, proceda la această operaţiune decît numai în urma unei somaţiuni formale din partea autorităţii comunale, în care se va arăta şi ziua hotărîtă pentru dijmuit.

Art. 37. Primarul sau locţiitorul lui, care nu va fi executat dijmuirea în termenii prevăzuţi şi nu va putea proba cazul de forţă majoră, va fi supus la o amendă de doi lei de fiecare hectar nedijmuit. În caz de insolvabilitate, amenda se va preface în închisoare, socotindu-se o zi drept zece lei, fără ca această închisoare să poată trece peste 30 zile.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. 38. În caz de contestaţiune, la măsurătoarea pogoanelor sau falcelor [1] date în lucru sau în chirie, primarul comunei e dator a verifica măsurătoarea şi a constata prin proces-verbal.

CAP. V
SANCŢIUNI ŞI PENALITĂŢI

Art. 39. Toate plîngerile provenite din tocmeli agricole se vor judeca de către instanţele judiciare ordinare ale locului unde tocmeala trebuie să se execute, după legile în vigoare relative la competinţă.

Prin aceasta, însă, nu se va suspenda executarea prevăzută la art. 27 şi 28.

Judecata se va face de urgenţă şi fără plată de timbru.

Art. 40. Orice pretenţiuni, rezultînd din tocmeli agricole, din orice parte, se prescriu în doi ani de la expirarea termenului de răfuială prevăzut în legea de faţă, dacă în acest interval nu a urmat reclamaţiune.

Art. 41. Primarul şi ajutoarele sale care, cu rea credinţă, vor refuza să proceadă la executarea contractelor de munci agricole, conform art. 27, 28, 36 şi 38 din legea de faţă, se vor pedepsi cu închisoare de la 15 zile la 2 luni, îndatorîndu-se a plăti şi daunele izvorîte din acest deliot.

Iar dacă din parte-le nu va fi fost decît o simplă neglijenţă, atunci vor rămîne răspunzători numai de daune către partea vătămată.

Art. 42. Primarul şi ajutoarele sale care, fie prin înţelegere cu una din părţi, în vedere de orice folos, fie prin alte manopere frauduloase, vor trece peste atribuţiile lor determinate prin prezenta lege, înregistrînd sau executînd acte abătute de la dispoziţiile legii, ori executîndu-le prin călcarea legii, sau săvîrşind şi alte abateri prevăzute în legea penală, se vor face culpabili de delictul de abuz de putere şi se vor pedepsi ca atare, conform art. 147 şi 148 din codul penal.

Art. 43. Primarul şi scriitorul comunei care nu se vor conforma prescripţiunilor art. 14, 15 şi 17 din prezenta lege, făcînd ceea ce legea interzice de a face, sau nefăcînd ceea ce legea ordonă a face, se vor pedepsi, conform codului penal, ca falsificatori de acte publice.

Nu se pot sustrage de la penalitatea prevăzută mai sus primarii şi consilierii respectivi, sub cuvînt că ar fi primit ordinele scrise sau verbale de la autorităţi superioare pentru legalizarea sau nelegalizarea, pentru executarea sau neexecutarea unui act de tocmeală agricolă.

Art. 44. Cultivatorul care va fi momit lucrătorii altuia sau care va fi angajat săteni fără a le cere un certificat de la primăria de unde sînt localnici, prin care să ateste că ei nu sînt datori, sau că şi-au îndeplinit deja datoriile de muncă contractate cu alţii, vor fi pasibili de daune interese către persoana lezată, după ce vor fi puşi în întîrziere prin primarul local.

Primarul care nu va notifica somaţiunea, în termen de cel mult 24 ore de la primire, va fi pasibil de închisoare, de la 5 pînă la 30 zile.

---

[1] *Falce* = măsură de suprafaţă obicinuită în Moldova, egală cu 320 de prăjini pătrate (80 de prăjini în lungime şi 4 prăjini în lăţime, prăjina socotită de 3 stînjeni, stînjenul de 8 palme domneşti) sau aproape 14 322 de metri pătraţi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. 45. Părţile care nu vor să beneficieze de dispoziţiunile legii de faţă, sînt în drept de a contracta tocmeli agricole sub imperiul dreptului comun.

Art. 46. Contractele agricole încheiate sub regimul legii din 1882 rămîn lucrătoare pînă la expirarea termenului stipulat în ele.

Art. 47. Toate legile şi dispoziţiunile atingătoare de tocmeli agricole şi executarea lor, contrarii legii de faţă sînt şi rămîn desfiinţate.

Tocmelile agricole sub diferite legiuiri înainte şi după regulamentul organic, Bucureşti 1906, p. 207—219.

JUDEŢUL BOTOŞANI

16 **1904, octombrie 19, Dolina.**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnaţii locuitori agricultori, domiciliaţi în comuna Dolina plasa Burdujeni, judeţul Botoşani, şi d-nul doctor C. Bucşenescu, proprietar, domiciliat tot în zisa comună, s-a contractat următoarele:

1. Prăşila de păpuşoi avem a face de 2 ori, bine gospodăreşte, săpînd pămîntul în adîncimea cuvenită, curăţînd buruiana de la rădăcina păpuşoilor, fără a-i rări peste măsura arătată de oamenii în serviciul moşiei, a-i muşuroia pe cît se va putea şi după cum ne va arăta la prăşila I-a, aşa şi la a II-a, apoi toamna a-i tăia, pune în glugi, a-i căra şi pune în girezi, bine vîrfuite, spre a nu fi expuşi stricăciunii la întîmplări de ploaie, în fine a-i desfăca şi pune în coşere.

2. Secerea avem a o face la orişice soi de pîne albă, fiind datori ca pîinea secerată să o punem în jumătăţi sau clăi şi la întîmplări de ploi atît la secere cît şi la legat, ne obligăm să întindem snopii spre a se usca şi apoi să-i reaşezăm iarăşi în clăi, urmînd această lucrare ori de cîte ori trebuinţa va cere.

3. Cartofe avem să le prăşim de 2 ori, bine gospodăreşte, iar toamna sîntem datori a le scoate din pămînt, cărîndu-le în girezi sau pivniţe.

4. Coase de trifoi avem a face de 2 ori cîte un hectar 43 arii de nume de om, sîntem datori ca îndată ce vom prinde o coasă, atît întîia coasă cît şi a doua, a ne ţinea de această muncă neîntrerupt pînă ce îl vom clădi în girezi sau stoguri.

5. Legat la pîne albă avem a face îndată ce vor fi înştiinţaţi prin oamenii de serviciu ai stăpînului şi la caz că plouă sîntem datori a ieşi îndată spre a întinde snopii spre a se usca şi a-i reaşeza în clăi.

6. Zile avem a face la maşina de treier la pînea albă sau bătut păpuşoi şi la orice lucru va fi pe moşie acei care dintre noi s-au angajat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

a face asemenea zile, sîntem datori a lucra *din răsăritul și pînă în apusul soarelui* cu repaos cuvenit de 2 ori pe zi.

7. Zile la plug avem a face îndată ce se vor porni plugurile și sîntem datori a ne ținea de această muncă neîntreruptă pînă se va termina totul.

Prețurile lucrului la care ne-am angajat este :

a) 28 lei un hectar prașilă popușoi în lucru.
b) 39,50 lei un hectar prașilă popușoi, cu bani numerar.
c) 14 lei un hectar secere la pîne albă în lucru.
d) 17 lei un hectar secere la pîne albă, cu bani numerar.
e) 56 bani aria de prașilă la cartofi.
f) 14 lei un hectar coasă la trifoi.
g) Cinci și jumătate bani aria de legat la pînea albă.
h) 1 leu ziua cu palmele, mașină și cărat.
i) Optzeci bani ziua cu palmele la semănat și altele.

j) Cincizeci bani ziua la plug pe moșie și $62^1/_2$ bani pe moșia Siliscani. Pe lîngă prețurile arătate mai sus d-nul doctor Bucșenescu are a ne da și tainul următor :

1. 1. Dim(erlie)[1] făină, 1 kg brînză, la un hectar 43 ari prașilă popușoi în lucru.

2. 2. dim(erlie) făină, 2 kg brînză, la un hectar 43 ari prașilă popușoi cu bani numerari, asemenea și la seceră are a ne da tainul prevăzut mai sus, ca și la prașila în două feluri.

La coasă trifoi are a ne da 20 kg făină, 2 kg brînză, 1/2 kg sare la un hectar 43 ari, atît la întîia coasă cît și la a II-a. Cînd ne vom afla la lucru pe moșie, zile cu palmele la orice lucru, are a ne da mîncarea necesară procurată de omul pus de dumnealui. Noi locuitorii declarăm că am primit toți banii pe deplin sumele semnate în dreptul numelui fiecărui om dintre noi și ne obligăm a ieși la lucru îndată ce ni se va face cunoscut prin oamenii de serviciu (ai) d-sale, cu tot ajutorul ce-l vom avea prin casele noastre și a ne sili să facem la timp lucrul pentru care ne-am angajat prin contractul de față, fără să se întîmple pagube și care asemenea pagube constatate legalmente vor fi pe al nostru compt.

Eu Dr. C. Bucșenescu, proprietarul moșiei Dolina ; declar că în condițiunile stabilite prin acest contract am convenit cu locuitorii mai jos semnați să mă oblig către d-lor a le îndeplini tot ce mă privește. Făcut astăzi, 19 octombrie 1904.

p. proprietar, administrator, (ss) I. Cristea

[Urmează 65 semnături, în dreptul fiecăruia arătîndu-se suprafața de pămînt arendată, numărul de zile cu palmele și suma de bani primită.]

Depus spre legalizare la primărie la 15 mai 1905.

România

Consiliul comunei Dolina din plasa Burdujeni, județul Botoșani.

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. I/1907, f. 101 și 105.

[1] Baniță.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL 1905

Între subsemnații locuitori din comuna Costești, cotuna Stîncești, județul Botoșani, și domnul Solomon Kindler, arendașul moșiilor Costești, Melik și Botoșanca s-a făcut următorul contract agricol :

Noi locuitorii semnați mai jos ne obligăm a face d-lui arendaș Solomon Kindler muncile agricole însemnate în dreptul numelui fiecăruia din noi în vara anului 1905, în următoarele condițiuni :

Prașila popușoi. Ne obligăm a face prăjinile de prașilă însemnate în dreptul numelui fiecăruia din noi ; imediat ce ni se va da de știre sîntem datori a ieși întru prășirea lor ; îi vom prăși de două ori, bine gospodărește, îi vom tăia, îi vom căra la coșare, iar strujenii îi vom clădi în girezi [1] în stanție ce ni se va indica. Pentru fiecare falce de prașilă, socotită de un hectar 43 arii, vom primi cîte 40 (patruzeci) lei.

Secere. La pîine albă, hriapcă [2], sau coasă trifoi, ne obligăm a secera, hrepcui [3] sau cosi pîine albă sau trifoi imediat ce ni se va da de știre ; vom tăia bine, nelăsînd spice în urmă, apoi vom lega în snopi și-i vom clădi în jumătăți. În caz de ploaie, ne obligăm a dezlega snopii spre a-i reusca și-i vom reclădi apoi. Pentru această muncă ni se va plăti cîte 20 lei de fiecare falce, socotită de un hectar 43 arii.

Zile de plugărie sau de orice muncă cu palmele ne obligăm a face zile de plugărie și pălmășie, suma zilelor însemnate în dreptul numelui fiecăruia din noi, socotindu-ni-se ziua lucrătoare a 50 bani, plus mîncarea de la administrație. Ne obligăm a căra cu carul și banii noștri pîinea pe cîmp, numărul carelor însemnate în dreptul numelui fiecăruia din noi, pentru care ni se va plăti cîte 20 bani de fiecare car.

Muncile mai sus menționate pe care ne obligăm a le face d-lui arendaș în vara anului 1905, ne obligăm a le face la timp, imediat ce ni se va da de știre și în caz de nesupunerea noastră, domnul arendaș va avea dreptul a-și angaja alți muncitori în contul nostru și va plăti cît va crede de cuviință și care sume le vom recunoaște ca plătite în comptul nostru. Declarăm asemenea că pentru aceste munci, care ne obligăm a le face pe moșia Costești sau Botoșanca am primit toată suma de bani însemnată în dreptul numelui fiecăruia din noi.

Eu arendașul consimt la cele stipulate prin acest contract.

(ss) S. Khindler 1905, ianuar 15.

[Urmează numele țăranilor învoiți în număr de 15.]

Adică un număr de cincisprezece locuitori angajați cuprinde prezentul angajament care vor lucra 564 prăjini prașilă, 1 224 prăjini secere, 168 zile palme, 276 care la cărat pentru suma de 758 lei 50 bani, pentru vara anului curent 1905.

---

[1] Șiră, stog.

[2] Nuia strîmbă sau grebliță cu colții lungi, așezată la coasă, ce slujește la cosit.

[3] A cosi cu hreapca.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

România

Consiliul comunei Curteşti din plasa Cristeşti, judeţul Botoşani. Şedinţa ordinară de la 10 iunie 1905.

Sub preşedinţia domnului primar Petru Barbu.

Proces verbal
nr. 31

Subsemnaţii membri ai consiliului comunal, convocaţi prin circulara nr. 3 097 şi prezenţi toţi consilierii precum şi delegaţii satului Stînceşti, iar ceilalţi delegaţi lipsă.

Şedinţa se deschide la ora două după amiază, domnul primar pune în vedere consiliului comunal petiţia lui Solomon Kindler, arendaşul moşiei Botoşanca, şi a mai multor locuitori din satul Stînceşti, înregistrată la nr. 2 246/905, prin care prezintă un act de angajament agricol făcut între dînşii pentru vara anului curent 1905 şi cere a se legaliza conform legii după ce-l vom verifica.

Consiliul Comunal

Avînd în vedere cele arătate de către domnul primar care ne-a pus în vedere că actul de angajament s-a făcut în faţa d-sale, că părţile au primit, dat bani şi semnat în faţa d-sale.

Avînd în vedere că acte de angajament precedente de asemenea natură nu sînt în sarcina acestor locuitori.

Decide :

Legalizează prezentul act de angajament agricol făcut pentru vara anului 1905 între domnul Solomon Kindler, arendaşul moşiei Botoşanca, şi locuitorii din satul Stînceşti şi regulează ca domnul primar să-l transcrie în registrul respectiv pe anul curent. Totodată se respinge solidaritatea.

Consilier : (ss) Manole Handoagă ss) Iordache Aconstantinesei
(ss) Vasile N. Vlădeanu ss) Vasile Aiacoboaei
(ss) Ion Iord, Achelăriţei

Primar, (ss) P. Barbu Secretar, (ss) D. Bolohan

România
Primăria comunei Curteşti

Copia prezentă fiind conform cu originalul se legalizează.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

L.S.
Nr. 1 928
1907 aprilie 14.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 145/1907, f. 150 şi 169.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Deleni, judeţul Botoşani, declarăm prin acest contract că ne-am angajat la d-nul Vasile Gheorghiu, arendaşul moşiei Lupăria din judeţul Iaşi, a-i face munca de praşilă şi secere în vara anului viitor 1905 pe sus-zisa moşie cu următoarele condiţiuni : 60 şasezeci bani una arie şi 79 centiari sau 56 lei pentru un hectar 43 ari praşilă la popuşoi, prăşiţi bine gospodăreşte de două ori după cererea arendaşului şi la timpul chemării a ieşi la muncă. Porumbul la praşila I-a va fi bine prăşit, plivit şi trasă ţărîna, lăsînd porumbul potrivit, iar la praşila a II-a iarăşi bine lucrat nerărit mai mult de 40 cm şi făcîndu-se muşuroaie mari la rădăcina fiecărui fir de porumb. Toamna, la timpul chemării, a-i tăia şi face glugi, pe urmă scoate în staţie (magazie), a-i face girezi în picioare, pe urmă desfăcaţi, fără a se lăsa pe strujeni cît de mic ciucălau, strujenii a se face stoguri iar porumbul a se depune în coşarele moşiei cu spesele, uneltele şi trăsurile noastre, avînd arendaşul a ne da la fiecare un hectar 93 arii, cîte 40 kg de făină, 4 kg brînză, cum şi la cei pălmaşi trăsurile la căratul porumbului, atît de pe lan, în staţie, cît şi din staţie la coşare.

Secerea 25 două zeci şi cinci bani pentru una arie 79 centeari secere în orice soi de pîine albă, dar cu preferinţă în grîu, secerat pe jos, făcut snopi mici, fără a se lăsa spice, în urmă legat la timp, uscat şi făcut clăi întregi. În caz de ploi, sîntem datori a întoarce, dezlega, usca şi iarăşi a reface clăi pînă ce vor putea fi clădiţi ori de cîte ori va trebui, avînd a ne da arendaşul la secere două dimerlii de făină şi 2 kg brînză la fiecare 1 hectar 43 arii. Acum, la facerea acestuia, am primit valoarea muncii la care ne-am angajat în numerar după cum mai jos, în dreptul semnăturii se explică, atît cantitatea muncii, cît şi banii primiţi, obligîndu-se a îndeplini la timp toate muncile, căci în caz contrar vom fi responsabili de orice daune, urmăriţi şi executaţi conform legii tocmelilor agricole. Drept care am încheiat prezentul contract, rugînd şi pe onor. primărie a-l legaliza şi transcrie şi investi cu formula executorie la timp conform legii tocmelilor agricole.

Arendaş, (ss) V. Gheorghiu

România

Primăria comunei Deleni-Ghica, plasa Hîrlău, judeţul Botoşani.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul, se adevereşte de noi, totodată se menţionează că proprietatea la care se referă contractul este exploatată, fiind arendată.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arhiva St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 92.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Deleni, judeţul Botoşani, declarăm prin prezentul contract că ne-am angajat la d-nul Vasile Gheorghiu, arendaşul moşiei Trăisteni cu Ivaşcani, zisă Lupăriei, din judeţul Iaşi, a-i face munca de plugărie în vara anului 1905 cu preţul şi condiţiunile mai jos notate : acei din noi care ne angajăm să facem plugărie prin noi înşine sau prin fiii noştri, pe timp de 4 luni începătoare de la 1 iulie 1905, cu preţul notat în dreptul numelui nostru unde am semnat şi unde se specifică atît numele aceluia prin care este a se face plugăria, preţul cu care am convenit definitiv, cît şi suma ce am primit acuma la facerea acestuia ; acei din noi care avem dorinţa a face plugărie timp de 8 1/2 luni permanent cu începere de la 1 aprilie 1905 pînă la 15 noiembrie. Pe tabloul de pe a doua pagină se specifică, în dreptul semnăturii fiecăruia din noi care avem dorinţa a face plugărie de 8 1/2 luni, preţul convenit în arătatele ambe cazuri : numele prin care este a se face plugăria şi suma primită acum, la facerea acestuia.

Sîntem datori ca angajaţi a face plugărie să fim prezenţi la pluguri fix la ziua arătată prin prezentul contract, sîntem datori a lucra la plug, grăpi, semănători, harabale, în fine la orice trebi agricole pe moşie, bineînţeles că fiecare după puterea şi etatea sa. Nu vom putea lipsi de la pluguri decît una din trei duminici în care vom merge acasă pentru a ne schimba lenjurile şi imediat a ne întoarce la pluguri spre a nu suferi lipsa noastră dl. arendaş, despre care vom fi responsabili. Hrana va fi dată de d-nul arendaş, hrana de otac. În cursul lunii februar, d-nul arendaş va fi înştiinţat pe acei din noi care ne-am angajat a face plugărie de 8 1/2 luni că are trebuinţă de noi să ieşim la 1 martie. Preţul convenit pentru muncile prevăzute mai sus îl vom primi în modul următor şi anume : o parte am primit-o acum la facerea acestuia, o parte la 1 martie pentru cei 8 lunaşi, dacă vom fi trebuitori ; contrar vom rămîne să luăm odată cu cei 4 lunaşi, la 1 iulie şi 1 noiembrie. Drept care am semnat prezentul contract, obligîndu-ne a urma întocmai cu cele scrise în el, căci contrar d-nul arendaş va face uz de puterile legii respective pe contul nostru.

Arendaş, (ss) V. Gheorghiu

România

Primăria comunei Delenii-Ghica, plasa Hîrlău, judeţul Botoşani. Copia prezentă fiind conform cu originalul se adevereşte de noi, totodată se menţionează că proprietatea la care se referă contractul este exploatată, fiind arendată.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

nr. 1 726
1907, aprilie 11.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 91.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT DE TOCMELI AGRICOLE

Între subsemnații Costache V. Urzică, proprietar moșia Zăicești, și noi locuitorii din cătunele Zăicești, Tulbureni, Buzeni și Tocileni, comuna Bălușeni, județul Botoșani, s-a încheiat următorul contract de lucrători agricole pe anul 1905, a lucra pe moșia Zăicești în condițiile și după lista făcută în dreptul fiecăruia iscălit am convenit următoarele :

Fiecare dintre noi sîntem datori a face prașilă la popușoi, toate prăjinile însemnate în dreptul fiecăruia iscălit, prășind bine de două ori, lăsîndu-i potriviți de rari ; toamna a-i tăia și face glugi, a-i căra cu totul la coșere, a-i desface și pune în coșere, alegînd semințele și bracurile. Cărătura o vom face cu trăsurile noastre și numai la acei ce nu vom avea de fel trăsuri le va da d-nul Urzică. Pentru acest lucru ne-au plătit pe *falcie 40 lei,* și în timpul lucrului ne va da tain *40 kg făină de popușoi, 4 kg brînză și un sfert kg sare.*

Fiecare dintre noi sîntem datori a face toate prăjinile de secere însemnate în dreptul fiecăruia iscălit, a secera bine de jos, a strînge bine spicele, a lega bine snopii și a-i face clăi. În cazuri de ploaie, noi sîntem datori a întoarce mănunchile și a le usca, a preface clăile, deslegînd snopii, de va cere trebuința, căra la girezi cu carele noastre ; acei ce nu vor avea trăsuri vom merge cu palmele ; la caz lipsind vreunul d-nul Urzică ne va pune la socoteală *ziua cu palmele 1 leu și ziua cu carul 2 lei,* și pentru acest lucru le-au plătit 20 lei falcea și în timpul lucrului le va da tain 20 kg la falce de făină popușoi, 2 kg brînză și un sfert sare, plus mîncarea trebuitoare lucrării.

Fiecare dintre noi sîntem datori a face prăjinile de coasă însemnate în dreptul fiecăruia iscălit, a tăia bine alăturea cu pămîntul, a aduna poloagele la timp, a face căpițe și a le clădi în stoguri la locurile unde ni se arată ; căpițele le vom trage cu boii noștri și numai la acei ce nu vom avea boi le va da d-nul Urzică. La caz de ploaie, sîntem datori a usca poloagele și căpițele și pentru acest lucru ne-a plătit d-nul Urzică 20 lei pe falcie ; în timpul lucrului va da tain 20 kg făină popușoi și 2 kg brînză și un sfert kg sare. Fiecare dintre noi sîntem datori a face toate prăjinile de arătură însemnate în dreptul fiecăruia iscălit, cu grăpat cu boi și plugurile noastre și pentru acest lucru a plătit d-nul Urzică 16 lei de falcie și altă nimică.

Fiecare dintre noi sîntem datori a face toate zilele însemnate în dreptul fiecăruia iscălit, în orice timp și la orice lucru ne va pune d-nul Urzică, pentru care ne-au plătit 1 leu ziua cu palmele și 2 lei ziua cu carul, alta nimica.

Fiecare dintre noi sîntem datori a face toate zilele însemnate în dreptul fiecăruia iscălit la mașina de treier și de bătut popușoi, pentru care ne-au plătit *1 leu ziua* și mîncarea trebuitoare.

Fiecare dintre noi sîntem datori a face toate zilele de plugărie însemnate în dreptul fiecăruia iscălit în orice timp și la orice va trebui d-nul Urzică și pentru acest lucru au plătit 16 lei pe lună una pereche opinci și mîncarea trebuitoare socotită luna a 32 zile.

Fiecare dintre noi dacă vom face mai mult lucru decît acesta prevăzut în dreptul fiecăruia iscălit, nu vom pretinde alt preț decît acest prevăzut prin contract.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dacă vreunul dintre noi sau chiar toți nu vom urma condițiilor acestui contract, adică a face tot lucrul bun și la timpul cerut, atunci d-nul Urzică este în drept a se despăgubi de orice avere vom avea noi, fiindcă din această cauză cunoaștem cu toții că i se fac mari pagube. Cu toții am convenit că răfuiala ce va urma la finele acestui an se va face la moșia Zăicești în casele proprietărești și dacă la răfuială vom rămînea datori, vom da bani sau vom lucra pentru acea datorie, după cum d-nul Urzică va voi.

Acestea fiindu-ne toate condițiile, am subscris cu toții acest contract în prezența d-lui primar ; prin care osebită cerere îl rugăm a-i da autentificare și a-l transcrie în condicile de angajamente conform legii tocmelilor agricole.

Proprietar, (ss) C. V. Urzică

Întinderea moșiei de 550 fălci ; au dat la locuitori în anul 1905 100 fălci pe preț de 60 lei falcea, la cei ce lucrează pe moșie. (Notă adăugată de primar pe copie, pe original nu este.)

România
Primăria comunei Bălușeni, jud. Botoșani.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se legalizează de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 148/1907, f. 225.

21 **1905, martie 2 [Uriceni].**

CONTRACT DE MUNCI AGRICOLE

Între subsemnații de pe o parte, locuitori, subsemnații mai jos din comuna Uriceni și cătuna Chițoveni, iar pe de altă parte noi Abraham Fischer, arendașul moșiilor Flămînzi, Stroești cu anexă s-au încheiat astăzi următorul contract de munci agricole :

Subsemnații, locuitori cultivatori din comuna Uriceni și cotuna Chițoveni, subscrișii parte prin punerea de deget în neștiință de carte, și parte din propriile noastre semnături, declarăm că de bună voia noastră și nesiliți de nimeni ne-am angajat la d-l Abraham Fischer spre a face muncile agricole trebuitoare pe sus-zisele moșii cu începerea anului agricol 1905 după prețul și condițiile următoare :

1. Noi locuitorii din comuna Uriceni și cotuna Chițoveni am convenit cu d-l Abraham Fischer, arendașul acestei moșii, ca fiecare din noi să facem cîte 54 arii prașilă la 1 hectar 44 arii de pămînt sau iarbă ce vom lua, însă acei din noi care vom lua cîte 2 hectare 88 arii pămînt vom face la ambele hectare numai 90 arii prașilă, iar acei care vom lua de la 180 arii pînă la 216 arii, vom face de la 72 pînă la 81 arii prașilă, iar acei care vom lua numai 1 hectar 44 arii pămînt, pe lîngă 54 arii prașilă ce ne obligăm a face, vom mai face și cîte 27 pînă la 36 arii de perechea de boi ce vom da la imaș sau la 18 pînă la 27 arii la vacă sau cal.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Iar acei care nu vom lua nici pămînt de arătură nici fînaț și vom da numai vite și oi pe imaș vom prăși de fiecare cîte 54 arii la perechea de boi și cîte 36 arii la vacă.

Însă acei ce sîntem datori cu banii și pentru suma datorată ne-am angajat a face cîte 72 pînă la 81 arii prașilă, vom avea dreptul a lua cei cu palmele pînă la 1 hectar 44 arii pămînt de arătură și pînă la 36 arii iarbă și cei cu carele pînă la 2 hectare 16 arii pămînt și pînă la 72 arii iarbă pe prețul de 23 lei 40 bani hectarul, iar prisosul ce vom lua vom plăti 39 lei 20 bani hectarul.

Pe lîngă prașilă (arătură) arătată mai sus, ne mai obligăm a face fiecare cîte 81 arii la grîu și cîte 45 arii secare la orz și ovăz, acei cu boii vom face 144 arii arătură primăvara și 144 arii arătură toamna, 100 cară la cărat pîne albă la girezi, iar cei pălmași cîte 6 zile la clăditul girezilor în timpul căratului și cîte 4 zile la diferite treburi pe moșie.

Toți din noi care avem băieți de plugărie ne obligăm a-i da la pluguri pe timpul de 7 luni, cu preț de 20 lei luna și una pereche opinci, avînd a ne da banii la 1 martie, cîte 20 lei de fiecare băiat și urmînd în tot timpul la împlinirea a I-a luni a ne avansa pentru a doua lună, iar cîte 20 lei și așa mai departe pînă la împlinirea a tuturor 7 luni.

Toate muncile sus enumerate ne obligă a le face în următoarele condițiuni :

Arătura. Toți din noi locuitorii semnați mai jos, care avem boi sau cai, ne obligăm a ara cîte 2 hectare 88 arii de fiecare nume adică : 1 hectar 44 arii primăvara și 1 hectar 44 arii toamna. Această arătură avem a o face bine gospodărește la pîrloagă, miriște și ciucălăești, fără a lăsa greșuri, tăind brazdele adînci, după cum ni se va arăta de însărcinații d-lui arendaș.

Pentru acei care vom și grăpa arătura de două ori bine, adică în lung și în curmeziș, ni se va plăti cîte 11 lei și 0,5 bani hectarul, iar cei care nu vom grăpa arătura și vom tăia-o numai din fier ni se va plăti 8 lei și 80 bani de fiecare hectar. Dacă în timpul arăturii de primăvară vom fi chemați a o face, nu va fi pășune pentru boii sau caii de la plugurile noastre, atunci dl. arendaș ne va da fîn pentru boi și cai la un loc pentru mai mulți, observînd a nu se face iroseală și a nu lua prin care acasă. Toți din noi care vom ara cu carul nostru la arătura de primăvară ni se va plăti 13 lei 75 bani pe fiecare hectar arat, semănat și grăpat de două ori sau 8 lei 80 bani hectarul tăiat numai din fier.

În caz dacă dl. arendaș nu ar avea necesitate de arătură primăvara sau toamna, deși ne obligăm prin prezentul act a o face, nu vom putea însă face nici un soi de pretenții d-lui arendaș.

3. *Prașilă.* Toți din noi locuitorii semnați mai jos ne obligăm prin prezentul act de a face prașilă după cum se specifică la art. I de mai sus. Această prașilă avem a o face la popușoi bine gospodărește, de două ori în două timpuri, tăind buruianul bine, fără a rării popușoii, vom prăși fără osebire, trăgînd mușiroaie mari și regulate la fiecare strujen. Toamna cînd popușoii vor fi uscați bine și vom fi vestiți de administrația moșiilor, vom tăia strunjenii, vom desfăca ciucălăii și-i vom căra la coșeriile de pe zisa moșie, iar strunjenii tăiați și desfăcați îi vom clădi în girezi sau stoguri după cererea însărcinaților administrației. Pentru fiecare hectar de acest soi de muncă ni se va plăti *cîte 27 lei 60 bani* și tain în natură în timpul lucrului cîte 27 kg și 500 gr făină de popușoi și 2 kg 750 gr brînză de fiecare hectar. Cărăturile prevăzute la prașilă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pentru acei din noi care nu avem boi sau cai se va face de noi cu boii și harabalele d-lui arendaș.

La cei din noi la care se va constata oficial că n-am făcut prașila din rea voință și neconformă cu învoiala de mai sus a fi în bune condițiuni, pe lîngă că vom fi răspunzători de daune, dar însă vom fi considerați ca și cum n-am fi făcut prașila și vom plăti pămîntul și imașul după prețurile prevăzute la art. 12 din acest contract.

4. *Secera.* Toți din noii locuitori vom secera de fiecare nume cîte un hectar 26 arii, adică 81 arii secere la grîu și 45 arii secere la orz și ovăz, această secere avem a o face în următoarele condițiuni : A secera bine gospodărește de pe jos, fără a lăsa spice netăiate, pe urmă recolta o vom lega în snopi și jumătăți numai în mărimea trebuitoare și dacă în timpul secerii va fi ploios sîntem obligați a dezlega snopii și a întinde mănunchile de atîtea ori cît va cere trebuința, legîndu-i pe urmă la loc și așezîndu-i (pe urmă la loc) în jumătăți pînă se vor clădi în (jumătăți) girezi. Pentru această muncă ni se va plăti cîte 11 lei 05 bani hectarul și tain în natură în timpul lucrului 13 kg 750 gr făină de popușoi și 1 kg 375 gr brînză de fiecare hectar.

Toți acei care vom face peste 81 arii secere la grîu și 45 arii secere la orz sau ovăz, ni se va plăti prisosul secerii, la orz sau ovăz va fi socotit pe 11 lei 05 bani hectarul.

5. *Legat.* Toți din noi locuitorii care sîntem angajați prin prezentul act ne obligăm a face fiecare legat la orice soi de pîine albă și rapiță ce se va secera cu mașinile, arătînd numărul ariilor în dreptul fiecărui nume, avînd a lega snopii bine numai în mărimea trebuitoare și a-i pune în jumătăți, iar la caz de ploi sîntem datori a dezlega snopii, a întinde mănunchile și a usca pîinea bine pînă la clăditul lui în girezi.

Pentru astfel de muncă d-l arendaș ne va plăti cîte 6 lei 88 bani hectarul și tain 8 kg făină de popușoi și 800 gr brînză, iar dacă vom lega la rapiță, care se va secera cu mașinile, ni se va plăti cîte 9 lei 60 bani de fiecare hectar, plus tain, ca și la pîine albă.

6. *Cărat.* Toți din noi locuitorii care avem boi sau cai ne obligăm a face cîte 100 care la cărat la orice soi de pîine albă, avînd a încărca carele bine adică : cîte 7 rînduri snopi în lungimea carului și cîte 7 rînduri în înălțimea carului și prinse la mijloc cu cîte un rînd snopi, fără ca d-lui arendaș să ne dea pălmași între cară, pentru care ni se va plăti cîte 25 bani de fiecare car adus de pe cîmp la arie și pușI în girezi, bineînțeles că clăditul girezilor nu ne privește, dacă carele nu vor fi încărcate bine, după cum se arată mai sus, lipsind de la 7 rînduri se vor considera două cară drept unul, iar căratul rapiței ni se va plăti cîte 2 lei 50 bani cu carul și mîncare.

7. *Plugăria.* Toți din noi locuitorii care sîntem angajați și avem băieți buni pentru plugărie, ne obligăm a-i da la plugurile d-lui arendaș, după cum se specifică mai sus, pe termen de 7 luni. de îndată ce vom fi vestiți de însărcinații d-lui arendaș și a sta neîntrerupt de la pornirea plugurilor pînă la împlinirea termenului de 7 luni, afară de zilele de sărbători, avînd a umbla la pluguri de boi sau cai, la grape, la mașinile de semănat, cu un rînd sau două rînduri de boi, după cum va cere interesele d-lui arendaș.

Toate muncile la care ne-am angajat le vom face pe teritoriul moșiilor Flămînzi-Stroești și anexele avînd a ieși la muncă îndată ce vom fi vestiți de rîndașii d-lui arendaș și vom lucra neîntrerupt pentru a isprăvi mai curînd munca, fiecare din noi împreună cu ajutoarele noastre.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În caz dacă unii din noi locuitorii angajaţi vom avea nevoie de a merge pe moşie pentru efectuarea muncilor cu vite, pentru transportarea uneltelor trebuitoare la lucrul cîmpului, nu vom putea lăsa vitele slobode şi chiar priponite prin lanuri sau pe marginea lanurilor, decît la locurile unde ni se va indica pentru păşune de către însărcinaţii administraţiei, avînd încă a privi de vite spre a nu face stricăciuni prin holde sau fînețe ; în caz contrar vom fi responsabili de orice stricăciune din cauză de vite.

Pe lîngă pămînturile de arătură, fînaţ şi imaş, arătate în acest tablou în dreptul fiecărui nume, ni s-au dat astăzi în numerar la unii dintre noi locuitori, subscrişi mai jos, sumele de bani trecute ca primite în dreptul unora din noi, după cum se prevede în tablou, şi prin urmare subsemnaţii declarăm că am primit aceşti bani în scopul pentru facerea muncilor agricole arătate prin acest contract, pe care ne obligăm a le face conformîndu-ne tuturor condiţiilor aci prevăzute.

Dacă după efectuarea muncilor atît obligatorii prin acest act, cît şi cei cu prisosul ce vom face nu s-ar achita sumele de bani trecute ca primite, atunci rămăşiţele celor ce se vor constata că mai rămîn datori la răfuiala finitului an agricol 1905 sîntem obligaţi a răspunde banii chiar în momentul răfuielii noastre.

Subsemnaţii locuitori subscrişi mai jos, declarăm că nu vom putea ridica recoltele noastre ce se vor afla pe pămînturile ce lucrăm pe baza prezentului contract, cum şi oile şi vitele ce vom aduce la imaş, mai înainte de a fi achitate d-lui arendaş, fie prin muncă în natură, fie în numerar costul pămîntului de arătură, fînaţ şi imaş însemnate aci ce luăm prin prezentul act sau a sumelor de bani ce ni se vor avansa de către dl. arendaş.

Subsemnatul Abraham Fischer declar că primesc condiţiile prevăzute prin acest act, şi prin urmare mă oblig a da locuitorilor prevăzuţi aci pămînturile de arătură, fînaţ şi imaşi însemnate aci, întrucît locuitorii vor urma întocmai cu facerea muncilor însemnate în dreptul fiecărui nume, după preţul şi condiţiunile următoare :

8. *Pămînt pentru ogoare.* Ni se va da la localităţile numite Ciurar, Chiţovanca, Bolohan, şi neajunsul la Alimîdra, împărţit astfel, după cum se prevede la articolul 1 din acest contract, adică : la cei pălmaşi care sîntem angajaţi numai la praşilă şi secere ni se va da numai cîte 144 arii iar la cei cu boi care sîntem angajaţi, atît pentru praşilă cît şi pentru seceră şi vom face şi cîte 288 arii de arătură adică : 144 arii primăvara şi 144 arii toamna, precum şi cîte 100 cară la cărat ni se va da cîte 216 arii pămînt cu preţ de 22 lei 40 bani hectarul, iar prisosul ce-l vom lua peste cîtimea de mai sus arătată, vom plăti cîte 39,20 bani hectarul. Banii cuveniţi pentru aceste pămînturi vom plăti la cancelaria administraţiei înaintea timpului cînd va trebui să ridicăm recolta de pe ogoare, care nu va putea fi mai tîrziu de 1 noiembrie, însă după ce mai întîi vom termina arăturile de toamnă, obligatorii a le face prin contractul de faţă şi vom pune în coşere părţile de popuşoi, după cum se prevede la art. II de mai sus.

În caz dacă unii din noi locuitorii nu vom ridica recolta de pe ogoarele ce luăm în baza acestui contract pînă în termenul menţionat mai sus, dl. arendaş nu va fi responsabil atît pentru stricăciunile ce se pot cauza cu vite, cît şi pentru toate cazurile fortuite.

9. *Iarba de coasă.* Ni se va da la localitatea numită Hîrtopul Prăjinilor şi la cătuna Chiţoveni, la localitatea numită Jomitul şi ni se

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

va împărți astfel, adică : la cei palmași care sîntem angajați numai pe prășilă și secere ni se va da cîte 36 arii, iar la cei cu boi care pe lîngă prașilă și secere vom face și cîte 288 arii arătură, adică 144 arii primăvara, 144 arii toamna, precum și 100 care la cărat, ni se va da cîte 72 arii cu preț de 22 lei 40 bani hectarul, iar prisosul ce-l vom lua vom plăti cîte 39 lei 20 bani hectarul fiind îndatorați a clădi fînul în stoguri tot pe acest loc, de unde nu vom putea ridica pînă ce mai întîi nu vom achita d-lui arendaș valoarea acestui fînaț în numerar sau prin muncă, iar la caz dacă cea mai mare parte din locuitori vor ridica fînul și ar mai rămîne puține stoguri pe cîmp, ceea ce ar fi greu de păzit și furîndu-se pierde valoarea pămîntului, atît cu suma cositului și a adunatului administrația moșiilor va vesti pe acei locuitori prin autoritatea comunală ca pînă la 10 zile cel mult să-și achite fînațul și să-și ridice fînul, la care nefiind următor, dl. arendaș va fi în drept a ridica fînul și a plăti muncitorului costul muncii echivalînd cu numărul ariilor ce va fi cosit și clădit fără a mai avea o altă pretențiune pentru aceasta.

Iarba ni se va împărți îndată ce se va termina grîul și orzul clădit în girezi, locuitorii fiind obligați a da ajutor odată cu coasa lor și la terminatul strînsului ovăzului.

10. *Imaș pentru vite.* Nouă locuitorii din comuna Uriceni ni se va da imaș pentru boi în Voloca și va fi de la imașul Copălăenilor în jos, a boilor jugari, dîndu-ni-se cîte 108 arii de fiecare pereche și vom plăti cîte 25 lei perechea cu păzitorii plătiți de dl. arendaș ; acei ce vom face arătura și cărătura și 45 lei perechea, acei care nu vor face arătură și care, chiar dacă vor prăși și secera. Pentru vaci ni se va da șesuri și coasta Milotinului, cîte 45 pînă la 54 arii de fiecare vacă și vom plăti cîte 10 lei vaca, cîte 8 lei pentru fiecare gonitoare și 6 lei de fiecare mînzată cu păzitorii plătiți asemenea de dl. arendaș.

Asemenea nouă locuitorii din comuna Chițoveni ni se va da imaș pentru vaci la un loc cu boii jugari în localitatea avută în anul trecut 1904 și vom plăti cîte 25 lei perechea de boi, 10 lei vaca, 9 lei gonitorul sau gonitoarea și 7 lei mînzatul sau mînzata tot cu păzitorii dl. arendaș.

În vedere că nouă locuitorilor, atît celor din comuna Uriceni, cît și celor din cătuna Chițoveni vacile ne vin în fiecare seară acasă și boii ce-i dăm la imaș îi luăm de pe imaș la diferite trebuințe ale noastre, așa că nu se poate ține control exact asupra numărului vitelor și boilor, prin urmare dl. arendaș nu va fi responsabil pentru orice vită pierdută sau alt caz neprevăzut.

11. *Imaș pentru oi.* Nouă locuitorilor din comuna Uriceni și cotuna Chițoveni ni se va da imaș pentru oi la localitatea numită Dealul Piciorogan și vom plăti cîte 1 leu 75 bani de fiecare oaie stearpă, iar oile se vor număra la moșie.

Suma cuvenită pentru acest imaș ne obligăm a o plăti fix la 23 iulie, iar pentru acei ce vom rămîne în urmă cu plata vor garanta ogoarele și celelalte vite de pe imaș.

Subsemnații locuitori, trecuți în acest act, declarăm că sîntem datori a ieși la timp la orice soi de muncă prevăzută în acest contract și în contractul special de plugărie și în caz de neurmare ni se va soma prin autoritatea comunală de către dl. arendaș sau administrația d-sale și dacă în termen de 2 zile de la primirea somațiunei nu va ieși la lucru chemat, atunci vom fi responsabil de orice daune s-ar cauza d-sale de neurmărirea noastră.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Nouă locuitorilor din comuna Uriceni, ni se va mai da și 1 145 arii de bahnă cu preț de 33 lei hectarul. Asemenea declarăm toți subscrișii prin actul de față că nu vom putea primi în numele nostru atît pămînt de arătură cît și fînaț și nu vom putea primi nici o vită sau o oaie pe imaș al vreunui consătean neangajat, căci aflîndu-se aceasta de dl. arendaș sau administrației d-sale, că am fi primit asemenea pămînturi și vite pe imaș, vom plăti dl. arendaș atît pămîntul, fînațul și imașul ce vom lua pentru noi personal ca și celor angajați, adică 84 lei hectarul de pămînt și fînaț cîte 45 lei perechea de boi, cîte 25 lei vaca sau cal și cîte 4 lei de fiecare oaie mulgătoare sau stearpă. În aceste condiții făcîndu-se actul de față, subsemnat de noi toți unii prin propriile noastre semnături și alții prin punere de deget pe semnul sfintei cruci în neștiință de carte. Și pentru ca acest act să aibă deplină putere, am rugat pe onor. consiliul comunal respectiv a-l legaliza, autentifica și transcrie în registrul respectiv conform legei pentru tocmeli agricole.

(ss) Abraham Fischer Făcut astăzi, 2 martie 1905.

[Urmează numele a 319 locuitori.]

Regatul României

Primăria comunei Flămînzi, plasa Frumușica, județul Botoșani.
Nr. 2 302 16 aprilie 1907.

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se adeverește.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 148/1907, f. 206—208.

22 **1905, martie 12 [Movila Ruptă].**

ACT DE ANGAJAMENT AGRICOL

Subsemnații locuitori din comuna Movila Ruptă, plasa Cismănești, jud. Botoșani, declarăm de a noastră bună voie și nesiliți de nimeni că ne angajăm a lucra la domnii Marcu și Kalman Fischer, arendașii moșiei Ripiceni cu unitele Sărata Caraiman, Movila Ruptă și Lehnești în vara anului curent (1905) cu brațele, vitele și uneltele noastre, munci prevăzute în tabloul nominal aci anexat, prin care se prevede în dreptul numelui fiecăruia dintre noi sumele de bani ce unii din noi au rămas datori din anul expirat 1904, precum și sumele de bani ce unii din noi am primit acuma la facerea acestui act în contul muncilor ce avem în anul curent 1905.

1. Noi locuitorii ne obligăm a executa toate muncile la care ne angajăm prin prezentul act în modul cum se prevede mai jos.

a. Prașila la popușoi — ne obligăm a o face bine gospodărește de 2 ori prășiți, iar toamna avem a-i tăia, a-i scoate de pe lan în stanție, a-i desfăca și urca în coșere, iar strujenii îi vom face căpițe bine vîrșite.

b. Secerea la ori ce soi de pîine albă o vom face de frunte și la timp, vom tăia paiul de la pămînt, vom culege spicele spre a nu se

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

face risipă, vom face snopi mărunți, bine legați clădindu-i în clăi sau jumătăți pe rînd cît se va putea de regulat, în caz de ploaie, ne obligăm a ieși de îndată spre a risipi clăile, a deslega snopii și după ce vor fi bine uscați, îi vom lega și clădi iarăși în clăi.

Arătura prașila I-a și a II-a, cum și secera la ori ce fel de pîine albă ne obligăm a le face de frunte, imediat cînd vom fi chemați și mai înainte de a începe aceste operațiuni agricole în delimitarea noastră sau pămîntului luat de la arendaș.

c. La căratul snopilor de pe lan la arie sau la mașină cu carele și vitele noastre, sîntem obligați a sta în permanență pînă la terminarea căratului snopilor de pe lanuri.

d. Arătura sîntem datori a o face bine gospodărește, brazda măruntă, bine răsturnată și după adîncimea cerută.

e. Acei înscriși a face zile de plugărie ne obligăm a ieși îndată ce vom fi chemați și a sta în permanență pînă la terminarea plugăriei.

f. Pe lîngă muncile prevăzute în acest act, parte din noi ne obligăm a face și prașilă la sfeclă bine gospodărește, adică mai întîi avem a o rări, plivi și apoi prăși ori de cîte ori va cere trebuința și îndată ce vom fi vestiți a ieși la lucru, iar toamna o vom săpa-o și curăți de pămînt.

g. pentru aceste toate munci s-a convenit și fixat prețurile următoare :

40 (patruzeci) lei noi una falce prașilă la popușoi fără tain.

200 (douăsute) lei noi una falce prașilă la sfeclă cu uneltele noastre, necărată și tot fără tain.

16 (șaisprezece) lei noi una falce de seceră la ori ce soi de pîine albă și pusă în clăi fără tain.

14 (paisprezece) lei noi una falce arătură cu vitele și plugurile noastre fără tain.

2,50 lei noi — una zi cu carul la cărat, cu mîncarea d-lui arendaș.

1 leu nou pentru una zi cu palmele la ori ce soi de muncă, tot cu mîncarea numai în timpul căratului.

60 bani pentru una zi de pluguri primăvara și toamna.

2. Prețul pămîntului de cultură ce vom munci pentru noi cum și a imașului vitelor ni se va calcula cum urmează :

32 (treizeci și doi) lei noi falcea de pămînt moină

30 (treizeci) lei noi pășunatul la 2 boi

15 (cincisprezeci) lei noi pășunatul unei vaci

12 (douăsprezeci) lei noi pășunatul unui cal

10 (zece) lei noi pășunatul unui gonitor sau gonitoare

8 lei noi pășunatul unui mînzat sau mînzate sau strinice.

Păzitorul la vaci și cai îl vom da noi locuitorii iar celelalte vite vor fi cu păzitorul domnilor arendași, afară de vaci și cai.

3. Domnii arendași se obligă a ne da imașul cum urmează :

3 vite mari, fie boi sau vaci la una falce, 3 cai sau 6 strinice la una falce.

4 gonitori sau 4 1/2 mînzați la una falce.

În caz de forță majoră, adică, ferească Dumnezeu, de secetă sau alte împrejurări neprevăzute, noi locuitorii declarăm că nu vom avea nici o pretențiune, ci numai dacă vom avea nevoie de alt imaș, domnii arendași ne vor mai vinde dacă vor avea de unde.

4. Pămîntul de cultură ce îl vom lua pe seama noastră, nu sîntem nevoiți a-l semăna cu alte semănături decît numai cu popușoi.

Arhivele Statului

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

5. Orice soi şi ori ce cantitate de muncă am face peste ceea ce sîntem angajaţi ni se va plăti tot cu preţurile stipulate mai sus.

6. Noi subsemnaţii ne obligăm a urma întocmai condiţiunile din prezentul act, fără cea mai mică întîrziere sau opunere din parte-ne căci ori ce pagube sau daune ce s-ar ocaziona d-lor arendaşi din neurmarea noastră vor fi în drept a se despăgubi din orice avere mişcătoare sau nemişcătoare ce am poseda, fără cea mai mică opunere din parte-ne.

7. După terminarea muncilor ce sîntem datori a le face, ne vom răfui cu administraţia moşiei respective şi toţi acei ce vom rămînea datori cu orice sumă de bani ne obligăm a-i răspunde imediat la casa d-lor arendaşi fără judecată şi punere în întîrziere.

8. Pentru siguranţa d-lor arendaşi şi a noastră întocmai urmare, am rugat pe onor consiliul comunal a da cuvenita autenticitate legală, avînd puterea unui titlu executoriu.

9. Subsemnaţii Marcu şi Kalman Fischer declarăm că consimţim la toate condiţiunile stipulate în prezentul act.

Marcu şi Kalman Fischer (ss) Gh. Niculai

România, Primăria com. Ripiceni din plasa Ştefăneşti, jud. Botoşani. Copia prezentă fiind conform cu originalul se adevereşte de noi.

Primar, (ss) Gh. Chirilă — Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 1 444
1907, aprilie 14.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 140/1907, f. 191 şi 217.

23 **1905, martie 20 [Călineşti].**

CONTRACT DE MUNCI AGRICOLE

Între subsemnaţii locuitori agricoli, domiciliaţi în comuna Călineşti din plasa Bucecea, judeţul Botoşani şi domnul Ignati Rapaport, procuratorul domnului Abraham Fischer, arendaşul moşiei Călineşti din zisa comună, cu procura autentificată de Tribunalul Botoşani, nr. 1 419 din 1904 s-au încheiat prezentul contract de munci agricole pe anul 1905, în condiţiunile şi preţurile stabilite între noi de bună voie şi anume :

1. Noi locuitorii muncitori, de bună voie şi nesiliţi de nimeni, pentru ameliorarea intereselor noastre materiale, ne obligăm a face muncile agricole, în cursul anului agricol 1905, pe moşia Călineşti cu trupurile ei Grigoreşti şi Siminicea şi anume :

a) Prăşilă la popuşoi avem a face de două ori bine gospodăreşte şi la a doua prăşilă vom curăţi buruianul de prin prejurul popuşoilor, a nu-i rări, ci a-i lăsa după cum ni se va arăta de către administraţia moşiei, a le trage muşuroae, a-i tăia, căra la locul destinat de stanţie, a-i desfăca popuşoii, a-i pune în coşere, iar strujenii îi vom pune în girezi sau stoguri, avînd a prăşi în moină şi în ţelină, avem a-i căra cu carele noastre, iar acei de nu vom avea care, domnul arendaş ne va da carele d-sale pentru a-i căra de pe lan la stanţie şi la coşeriu, pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

care ni se va plăti 40 lei pentru un hectar 43 arii și tain 20 chilograme făină de popușoi bună, și două chilograme brînză de oi.

b) Prașila la cartofe avem a o face de două ori, bine gospodărește, mai întîi le vom pune în cuiburi în arătură făcută de domnul arendaș, toamna li vom scoate din pămînt, vom alege cei mari din cei mici, li vom căra la locul unde ni se va arăta de administrație, pentru care ni se va plăti 80 lei pentru un hectar 43 arii fără tain.

c) Secere avem a face la orice soi de pîine albă și mazăre în orice parte a moșiei, de cînd se va începe și pînă cînd se va sfîrși, eșind la lucru cu tot adjutorul nostru și îndată ce ni se va da de știre de către administrația moșiei, vom secera pe jos nelăsînd spice, vom pune în mănunche pe legături, face snopi și întinde pînă ce se vor usca bine și în urmă punem iarăși în clăi și acestea ori de cîte ori se va face necesitate, pentru care ni se va plăti cîte 16 lei noi pentru un hectar 43 arii și tain 20 chilograme făină de popușoi buni și 2 chilograme brînză de oi.

d) Coasă și hreapcă, avem a cosi la iarbă și trifoi îndată ce ni se va da de știre de către administrație, vom cosi bine gospodărește, a lăsa în brazde pînă ce se vor usca, pune în căpițe și în urmă în stoguri bine vîrfuite, iar hreapca o vom face la orice soi de pîine albă, bine gospodărește, vom pune în snopi și în clăi, iar la caz de ploi, vom deslega snopii pînă ce se vor usca și în urmă pune iarăși în clăi, făcînd aceasta ori de cîte ori va cere necesitatea, pentru care ni se va plăti cîte 16 lei pentru un hectar 43 arii, tain 20 chilograme făină popușoi bună și 2 chilograme brînză de oi.

e) Cărat, vom face cărătură la orice soi de pîine albă și mazăre, eșind îndată ce ni se va da de știre de către administrație, venind la lucru de la răsăritul soarelui și pînă ce va înopta, pentru care ni se va plăti 4 lei pentru un hectar 43 arii fără tain.

f) Arătură, avem a face cu vitele și plugurile noastre, gospodărește, brazdele tăiate adînci, să nu rămînă greșuri, pentru care ni se va plăti 13 lei pentru un hectar 43 arii, fără tain.

g) Grăpătura avem a o face bine gospodărește, cu grapele și vitele noastre, de două ori, dînd o grapă bună în lung și una în curmeziș, fără greșuri, pentru care ni se va plăti 4 lei pentru un hectar 43 arii, fără tain.

h) Plugărie, acei dintre noi care sîntem obligați a face plugărie, vom da băeții de la începutul primăverii și pînă ce va îngheța și îndată ce va împlini luna i se va da bani pentru altă lună, băeții vor umbla la pluguri de cai și boi schimbători la grăpi, semănători, vălătuci, tot cu cai și boi schimbători, pentru care ni se va plăti 16 lei pe lună, socotit 32 zile lucrătoare, mîncare și fără opinci.

i) Avem a face zile cu palmele la mașină și sămănat, fiind datori a eși îndată ce ni se va da de știre de către administrație, venind de la răsăritul zilei și pînă ce va înopta, pe preț de un leu pe zi și mîncare, iar pentru ziua de meremet cu palmele, ni se va plăti cîte un leu pentru omul mare și 50 bani pentru copii și mîncare.

2. Cuantumul lucrului ce avem a face și banii primiți de la domnul Fischer se înseamnă în dreptul fiecăruia ; la semnăturile noastre se mai înseamnă și banii ce am mai rămas datori arendașului moșiei Călinești pe anii din urmă, datorii dirivate tot din munci agricole și care avem a le achita tot prin așa lucru.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3. Ne obligăm a eși la lucru cu tot adjutorul nostru, oricînd și îndată ce ni se va da de știre de către administrație, spre a nu i se cauza vre-o pagubă din neglijența noastră, căci la din contra vom fi răspunzători conform legii pentru tocmelele de munci agricole.

4. Pentru lucru ce vom face în cursul anului mai mult decît cel prevăzut în dreptul semnăturilor noastre, bineînțeles acei ce vom avea mijloace de a lucra mai mult ni se vor plăti prețurile arătate mai sus.

5. Noi locuitorii nu vom ridica popușoii noștri de pe pămîntul cumpărat pînă ce mai întîi nu ne vom socoti și plăti în numerar banii pentru pămînt, precum și datoria pentru pășunatul oilor, al vitelor, pentru iarbă și banii avansați de domnul arendaș, fiind obligați ca mai înainte de a scoate popușoii noștri de prin cumpărături a scoate de pe lan popușoii boerești a-i desfaca și pune în coșare, însă, la cazuri de necesitate, are a ne da parte din popușoii noștri de prin cumpărături, precum au fost și în anii precedenți.

În caz dacă unii dintre noi nu vom ridica recoltele de pe cumpărături pînă la 1 noiembrie, domnul arendaș nu va fi răsponsabil atît pentru stricăciunile făcute de vite, cît și pentru furturi.

6. Dacă unii dintre noi nu vom ridica iarba cosită pînă în 15 zile de la data împărțirii ierbii, bineînțeles dacă nu vom fi în lucrul moșiei la domnul arendaș, atunci d-lui va aviza autoritatea comunală pentru acei locuitori ca pînă în termen de 10 zile să achite plata și să ridice fînul, iar nefiind următorii, domnul arendaș va fi în drept a ridica fînul și a plăti muncitorului costul muncii pentru prăjinele cîte au făcut, fără a mai avea altă pretențiune pentru aceasta.

7. Acei locuitori care vom face arătură și cărături pe lanuri vom paște vitele pe locurile destinate de administrație, fără a cauza stricăciune d-lui arendaș, ba din contra va face constatare de către administrația comunală și se va plăti pentru stricăciunile făcute, iar cînd nu va fi ce de pășunat, atunci domnul arendaș ne va da mîncare pentru vitele noastre cît vor putea mînca, iar nici de cum a lua acasă în coșurile carelor.

8. Prețurile pămînturilor pe toate părțile moșiei afară de țelină ruptă, care este *de un leu* prăjina, va fi de 72 lei pentru un hectar 43 arii, iarba 64 lei pentru un hectar 43 arii, o pereche de boi la pășunat 32 lei cu păzitori boerești, o vacă 10 lei, un gonitor sau gonitoare 9 lei, mînzați și mînzate 7 lei, un cal sau iapă 12 lei cu păzitorii locuitorilor, însă domnul arendaș va avea grijă de a ne da îndeajuns pășune la vite.

9. Eu, arendașul moșiei, mă oblig ca pentru muncile contractate să dau tainul la muncitori de calitate bună, făina, brînza și celelalte trebuitoare de hrană și aceasta în timpul cît lucrează munca contractată, fără a putea, sub orice denumiri sau alt mijloc, a avansa tainul în bani sau mai înainte de timpul intrării în lucrarea muncii contractate și a îndeplinirii la timp îndatoririle prevăzute de art. 10 din legea tocmelilor de lucrări agricole în ce privește răfuirea locuitorilor.

10. Noi lucrătorii ne obligăm a îndeplini îndatorirele de la art. 27 și 33 din acea lege în ceea ce privește executarea de munci agricole.

Pentru care spre siguranță și întocmai urmare, am făcut acest contract de munci agricole, cu bun consimțămîntul nostru, care va fi autentificat de autoritatea comunală și transcris în registrul respectiv, avînd validitatea cerută de lege.

Arendaș, (ss) indescifrabil — Procurator, (ss) indescifrabil

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Proces verbal
Nr. 7

Anul una mie nouăsute cinci, luna martie, în douăzeci zile.

Înaintea noastră membrii Consiliului comunal al comunei Călinești din plasa Bucecea, județul Botoșani, s-au prezentat în persoana domnului Ignate Rapaport, procuratorul domnului Abraham Fischer, arendașul moșiei Călinești cu trupurile ei Grigorești și Siminicea, și un număr de cincizeci și cinci locuitori, din care cincizeci și patru domiciliați în această comună și unul domiciliat în comuna satul Burdujeni, cu certificat în regulă, din care opt cu știință de carte și patruzeci și șapte fără știință de carte, cerînd atît prin viu grai cît și prin petițiunea înregistrată la nr. 957/905 de a li se legaliza acest angajament agricol pe anul curent 1905.

Domnul primar a dat citire acestui angajament din cuvînt în cuvînt în prezența și auzul părților contractante, care la întrebările ce li s-au făcut au atestat că cele cuprinse în el sînt cu consimțămîntul și din libera lor voință, că semnăturile d-lor Dumitru N. Andrieș, Vasile Ion Comaciuc, Niculai Vasile Luca, Grigore, Avasilcăi, Ion Tun, Ioan Cons. Petcu, Toader Burlacu și Grigore Ion Pobucă sînt proprii ale lor, iar ceilalți locuitori, în număr de patruzeci și șapte, neștiind a scrie, au semnat prin punere de deget.

Locuitorii ce se angajează au adaos că debitează cu sumele arătate și care au a face lucrul stipulat în dreptul iscăliturilor lor.

Consiliul

Văzînd cele urmate, văzînd că consimțămîntul și libera lor voință s-au manifestat de părți prin viu grai, văzînd că s-au cunoscut de ei identitatea semnăturilor.

Considerînd că locuitorii ce se angajează nu mai datoresc munci agricole către vreo altă persoană.

Considerînd că lucru ce fiecare locuitor se obligă a face nu este înpovărător față cu brațele lor.

Pentru aceste motive, în prezența delegaților sfaturilor sătești din comună și în virtutea art. 14 și 15 din legea pentru tocmeli de lucrări agricole, dăm autenticitatea legală acestui act de angajament agricol, rămînînd a se executa la timpul oportun în condițiunile stipulate prin el, transcriindu-se în registrul respectiv, în primul rang, la Nr. 2.

Drept care am adresat prezentul proces verbal.

Membrii Consiliului comunal (ss) St. Oania, (ss) Niță Teclici, (ss) Ioan Pintilie, (ss) M. Cojocel, (ss) Vasile Boicu, (ss) N. Stoleriu

Sub președinția noastră,

Primar, (ss) G. Dăscălescu — Secretar, (ss) C. Corlat

România

Primăria comunei Siminicea din plasa Siret, județul Botoșani.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adeverește de noi.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 910, 1907, aprilie 13.

Arh. St. Botoșani, fond. Pref. Botoșani, dos. 148/1907, f. 119—121 și 139.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ANGAJAMENT AGRICOL

Prin care noi subsemnații locuitori agricultori, domiciliați în cotuna Bahluiu pe moșia Rădeni, comuna cu același nume, din județul Botoșani, declarăm că ne-am angajat la domnul Henrich Juster, arendașul sus-zisei moșii, de a-i face în vara anului curent următoarele munci agricole și anume :

1. Prașilă la popușoi, avem a face bună, prășind de două ori, toamna îi vom tăia cu strujeni cu tot, apoi cu carele și boii noștri îi vom căra la stanție, desfăcîndu-i, de îi vom turna în coșer, iar strujenii îi vom face stoguri după cum ni se va cere.

Pentru această muncă domnul arendaș ne va plăti cîte 60 (șasezeci bani) de fiecare un ar 79 centiari de prașilă făcută.

2. Seceră avem a face la orice soi de piine albă, secerînd de jos, legînd snopi mici și apoi puși în clăi, obligîndu-ne, la caz de ar urma ploi pînă la pus recolta în gireadă, să desfacem clăile, deslegînd snopii, întinde la soare pînă se vor usca, apoi iarăși legînd și pune în clăi. Aceasta ori de cîte ori trebuința ar cere.

Pentru această muncă domnul arendaș ne va plăti cîte 25 (douăzeci și cinci) bani de fiecare un ar și 75 centiari.

Pentru locurile ce vom ocupa atît cu bordeile noastre, cît și cele ce vom ara sau ca și la Bahluiu, fiind proprietatea moșiei, ne obligăm a plăti domnului Iuster cîte 40 (patruzeci bani) de fiecare un ar și 79 centiari, iar pentru vitele ce vom văra acolo vom plăti cîte 9 lei boul, opt lei vaca, șapte lei gonitorul, șase lei mînzatul, 10 lei calul.

Toate muncile ce avem a le efectua se notează mai jos în dreptul numelui fiecăruia dintre noi, iar valoarea în bani rămîne a se scădea la toamnă, deci datoriile ce vom avea, pămînt și vite, către domnul arendaș. Eu, Henrich Juster, declar că consimt la toate condițiunile de mai sus.

Drept care s-a încheiat acest angajament subscris de ambele părți și legalizat de onor. Consiliul comunal al comunei Rădeni.

Făcut astăzi, 30 aprilie 1905, comuna rurală Rădeni.

Arendaș, (ss) H. Iuster

[Urmează numele a 13 locuitori învoiți.]

Regatul României

Primăria comunei Rădeni, plasa Hîrlău, județul Botoșani.

Nr. 1 056, 1907, luna aprilie 14.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adeverește de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 148/1907, f. 125 bis.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ANGAJAMENT AGRICOL 1905

Între subsemnaţii Gheorghe Constantinescu, comptabilul şi procurator al domnului Abraham Zaharia, arendaşul moşiilor Miletin şi Palanca din comuna Cristeşti, judeţul Botoşani, şi locuitorii mai jos semnaţi, parte prin semnătură proprie şi parte prin punerea de deget, toţi domiciliaţi în cătunele Orăşeni, comuna Curteşti, judeţul Botoşani, s-a convenit următorul angajament de munci agricole pe care-l vom efectua în vara anului 1905 în condiţiunile următoare :

1. Avem a face prăşilă la popuşoi pe sus-zisele moşii şi la timp cînd vom fi chemaţi avem a prăşi de două ori bine gospodăreşte, fără a rări şi fără a lăsa buruiană, la toamnă îi vom tăia de pe cîmp, face glugi şi în urmă a-i scoate la staţie unde îi vom desfaca şi de acolo căra şi pune în coşere cu mijloacele noastre, iar strujenii îi vom clădi în căpiţi sau stoguri cu vîrfuri ascuţite spre a nu se strica de ploi ; acei din noi ce nu vom avea care cu boi, domnul arendaş ne va procura pe ale d-sale, fără vreo plată deosebită. Pentru această muncă domnul arendaş ne plăteşte cîte 40 lei noi de fiecare falce egal cu un hectar 43 arii plus tain 40 kilograme făină de popuşoi, 4 chilograme brînză şi un chil sare.

2. Secere avem a face la grîu şi tot la timpul cerut de domnul arendaş, avem a secera de jos a nu lăsa spice în urmă, a lega snopii mici numai în mărimea trebuitoare şi a-i pune uscaţi în clăi, iar la caz de ploaie sîntem datori de a desface pologul şi snopii, a-i întinde ori de cîte ori trebuinţa va cere, pînă ce se vor usca bine, apoi a-i face din nou snopi şi a-i pune în clăi.

Pentru această muncă, domnul arendaş ne plăteşte cîte 20 lei noi de fiecare falce egală cu un hectar 43 arii, plus tain 20 chilograme făină de popuşoi, 2 chilograme brînză şi 1/2 chilă sare ; la caz dacă vreunul din noi nu vom împlini toată secerea la grîu, pe care sîntem angajaţi, domnul arendaş are dreptul a ne pune să-i plătim diferenţa de preţ, după cum va plăti la alţii secerători ce vor secera la grîu în timpul secerişului, tot astfel ne va plăti şi nouă domnul arendaş ceea ce vom secera mai mult peste angajament.

3. Ne obligăm a da băieţii noştri ce îi vom avea buni de plugărie de a umbla la plugurile domnului arendaş în permanenţă, adică de la începutul plugăriei de primăvară şi pînă la căderea omătului şi încetarea plugăriei.

Pentru astfel de muncă domnul arendaş ne plăteşte cîte 20 lei noi de fiecare lună, socotit a 30 zile lucrătoare, avînd a ne da şi mîncare.

4. Noi locuitorii declarăm că am primit de la domnul arendaş valoarea muncii integrală după cum se specifică în dreptul iscăliturilor noastre, rămînînd ca noi să lucrăm muncile angajate cu toate ajutoarele noastre.

5. Prezentul act de angajament va fi transcris în registrul tocmelelor agricole, autentificat şi investit cu formula executorie conform legii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6. Eu, Gheorghe Constantinescu, cu domiciliul în comuna Cristești, județul Botoșani, în baza procurei nr. 1 428 din 18 iulie 1903, legalizată de Primăria comunei Stroești, declar că consimt la toate condițiunile arătate mai sus.

p. Zaharia A.
(ss) Gh. Constantinescu

[Urmează numele a 17 țărani învoiți] Adică un număr de șaptesprezece locuitori angajați cuprinde prezentul act de angajament, care au a lucra două hectare, treisprezece arii prașilă, două hectare, 68 arii secere și 450 zile plugărie pentru care au primit suma de 417,50 (patrusutеșaptesprezece lei, 50 bani) pentru vara anului curent 1905.

România

Consiliul comunei Curtești, din plasa Cristești, județul Botoșani.

Ședința aceasta ordinară de la 21 iunie 1905.
Sub președenția domnului primar Petru Barbu.

Proces verbal
Nr. 33

Subsemnații consilieri ce compunem Consiliul comunal al comunei Curtești, convocați de către domnul primar prin circulara nr. 3 453 și în majoritatea cerută de lege, fiind prezenți și delegații din Stîncești și Orășeni Vale, iar ceilalți absenți.

Ședința se deschide la ora 2 după amiază.

Domnul primar pune în vedere consilierilor cererea domnului Gh. Constantinescu, procuratorul domnului Abraham Zaharia, arendașul moșiei Cristești, și mai mulți locuitori din satul Orășeni Vale, prin care prezintă un contract de angajament agricol făcut între dumnealor pentru vara anului 1905 și cere a se legaliza conform legii angajamentelor agricole.

Consiliul comunal

Avînd în vedere cele arătate de către domnul ajutor de primar Nicolae Timofte și delegatul satului Orășeni Vale, că părțile au primit și dat bani, precum și semnat actul de angajament în fața domnealor.

Avînd în vedere că angajamente agricole precedente nu sînt în sarcina acestor locuitori

Decide

Legalizează prezentul act de angajament făcut între mai mulți locuitori din satul Orășeni Vale și domnul Gh. Constantinescu, procuratorul domnului Zaharia, arendașul moșiei Cristești, și regulează transcrierea lui în registrele respective.

Consilieri : (ss) Manole Handoagă — (ss) Vasile M. Vlădeanu
(ss) Iordache A. Constantinescu — (ss) I. Iord. Achelăriței
(ss) Vasile A. Iacoboae

Primar, (ss) P. Barbu — Secretar, (ss) indescifrabil

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

România
Primăria comunei Curteşti

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se legalizează.

Primar, (ss) indescifrabil

L.S.

Nr. 1 927/1907, aprilie 14.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 151, 168.

2 **1905, iunie 24 [Curteşti].**

ANGAJAMENT AGRICOL
pe 1905

Între subsemnaţii Teodor Bantaş, procuratorul domnului D. Miclescu, cu procură autentificată la nr. 1 664/1905, proprietarul moşiei Băbiceni din comuna Dornești, judeţul Botoşani, şi locuitorii din comuna Curteşti s-a încheiat următorul act de angajament agricol pentru vara anului curent.

1. Noi locuitorii semnaţi mai jos în prezentul act de angajament ne angajăm a lucra pe moşiile Băbiceni şi Broşteni ale domnului Miclescu din comuna Dornești zile cu palme la maşina de treier la piine albă cu preţul de cîte 36 lei luna de zile lucrătoare pentru bărbaţi mari de la 20 de ani în sus şi cîte 30 lei luna femei, fete şi bărbaţi de la 16 ani pînă la 20 ani ; luna de zile va fi socotită a 30 zile.

Noi locuitorii ne obligăm ca îndată ce ni se va da de ştire, la 1 iulie a.c. 1905, să plecăm cu toţii pe moşia Băbiceni la maşină fără ca vreunul din noi să protesteze că nu poate merge şi vom sta acolo timp de 2 luni de zile lucrătoare, însă mai cu seamă pentru banii ce-i vom lua acuma la angajament.

Lucrul la maşină-l vom face toată ziua, de la răsăritul soarelui şi pînă la apusul soarelui, cu deosebire dă la masa de dimineaţă ne va da un ceas libertate şi de amiază două ceasuri.

Mîncarea ni se va da la zile de frupt brînză în toate zilele şi de două ori pe săptămînă carne, iar la zilele de post ni se va da peşte sărat, murături şi usturoi, iar mămăligă cît ne va trebui ; asemenea în zilele cînd vom lucra la maşină ni se va da şi rachiu de 3 ori pe zi.

În zilele cînd se va întîmpla ca maşina să nu poată umbla din cauză de ploaie sa alte accidente, hrană zilnică ni se va da la toţi, iar zilele nu se vor ţine în seamă.

Acum, la facerea contractului, fiecare din noi locuitorii am primit de la domnul Teodor Bantaş sumele notate în dreptul numelui semnăturii noastre, pe cîte o lună de zile, iar restul pe a doua luni ni se va da treptat cu avansul lucrului. Asemenea, eu Teodor Bantaş consimt la toate condiţiunile din prezentul contract notate mai sus.

Tot noi locuitorii mai declarăm că dacă nu vom ieşi la lucru la timpul hotărît mai sus şi vom cauza dificultăţi şi pagube domnului Miclescu, dumnealui va putea investi cu formulă executorie prezentul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

act de angajament și a ne sechestra și vinde averea fără nici o altă judecată.

Asemenea noi locuitorii mai declarăm că unul dintre noi, pe care va desemna domnul Bantaș sau domnul Miclescu, vom umbla cu harabaua la cărat saci de la mașină la stație tot în prețul zilelor de mașină.

(ss) Teodor Bantaș

[Urmează numele a 12 locuitori învoiți.] Adică doisprezece locuitori cuprinde prezentul act de angajament, care vor lucra un număr de trei sute șaptezeci și cinci zile palme, pentru care au primit suma de patru sute douăzeci și nouă lei pentru anul curent 1905.

România

Consiliul comunei Curtești din plasa Cristești, jud. Botoșani,

Ședința extraordinară de la 25 iunie 1905.
Sub președinția domnului primar Petru Barbu.

Proces verbal
Nr. 32

Noi consilierii comunali convocați de către domnul primar și aflîndu-ne în majoritatea cerută de lege.

Domnul primar ne pune în vedere petiția domnului Teodor Bantaș, procuratorul domnului D. Miclescu, prin care prezintă un act de angajament agricol cu mai mulți locuitori din comuna Curtești pentru vara anului 1905.

Consiliul comunal

Avînd în vedere cele arătate de domnul primar și delegații din Băiceni și Agafton, că acești locuitori au primit bani și semnat acte în fața dumnealor, precum și domnul Bantaș.

Avînd în vedere că acte de angajament agricol precedente de asemenea natură nu sînt în sarcina acestor muncitori

Decide :

Legalizarea prezentului act de angajament prezentat de către dl. Bantaș și locuitorii notați în el și regulează transcrierea lui în registrul respectiv.

Consilieri (ss) Iordache A. Constantinescu (ss) Ion Iordache Achelăriței
(ss) Vasile Aiacoboaie (ss) Manole Handoagă
(ss) Vasile M. Vlădeanu

Primar, (ss) P. Barbu Secretar, (ss) P. Bolohan

Nr. 2/25 iunie 1905.

România

Primăria comunei Curtești

Copia prezentă fiind conformă cu originanul se legalizează.

L.S. (ss) Indescifrabil Secretar, (ss) Indescifrabil

Nr. 1 926
1907, aprilie 14

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 148/1907, f. 152, 167.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL PE 1906

Subsemnații locuitori din comuna Tudora, plasa Fîntînele, județul Botoșani, declarăm prin aceasta că după alcătuirea urmată între noi și d-nii Haim și Friederic Costiner, arendașii aceste moșii, cu bună voința noastră ne obligăm prin acest contract ce-l dăm domniilor sale a lucra pe moșia Tudora din sus-zisa comună, în anul 1906, munca de prașilă la cartofi, prașilă la popușoi, secere la rapiță, secere la pîine albă, coasă la trifoi, coasă la iarbă, zile cu palmele și zile de plugărie cu prețurile și condițiile următoare :

1. *Prașilă la cartofi.* Ne obligăm a face fiind obligați a face copcile, a pune cartoafele aduse de la magazie la timpul oportun și după cum ni se va arăta, avem a le prăși de 2 ori bine, gospodărește ; toamna sîntem obligați a le scoate din pămînt strîngîndu-le la mijlocul bucății, apoi a le căra la gireadă unde se va destina. La cei care nu vom avea trăgătorii noștri proprii d-nii arendași ne vor da numai hărăbăli și boi și noi vom căra cartofele la gireadă cu brațele și ajutoarele noastre ; mai sîntem obligați a le alege așa după cum se va arăta. Prețul acestei munci este fixat de 1 leu prăjina, alta nimic.

2. *Prașila la popușoi.* Ne obligăm a face de 2 ori prășind bine, gospodărește, la timpul oportun, răspunzînd bine cu sapa peste tot locul, fără să rămînă intervaluri nesăpate și buruieni nesăpate, lăsînd popușoii în desimea potrivită, așa după cum ni se va arăta de însărcinații d-lor arendași, făcînd mușuroaie mari și bune împrejurul popușoilor. Toamna, cînd popușoii vor fi copți și uscați, îi vom tăia cu totul, legat în snopi și pune în glugi, apoi îi vom căra de pe lan la stanție unde ni se va arăta, clădindu-i girezi, bine puse în ordine, apoi îi vom desfăca de pănușe, care să-i suim în coșerile de pe moșie ; strujenii îi vom lega iarăși în snopi și clădi în stoguri bine făcute. Căratul, atît de pe lan la stanție, cît și de la stanție la coșere, cei ce vom avea trăgătorii noștri proprii vom căra cu ale noastre mijloace, iar cei ce nu vom avea trăgătorii noștrii proprii, d-nii arendași ne vor da numai hărăbăli și boi și vom căra cu brațele și ajutoarele noastre. Pentru această muncă s-a fixat prețul de 40 lei falcea și tain de 38 1/2 kg făină popușoi și sarea necesară la falcie.

3. *Secerea la rapiță.* Ne obligăm a secera după cum ni se va arăta de însărcinații d-lor arendași și la timpul oportun ; pentru această muncă s-a stipulat prețul de 24 lei falcea.

4. *Secerea la pîinea albă.* Ne obligăm a face la orice soi de pîine albă, secerînd bine gospodărește, a nu lăsa spice netăiate, în urmă a pune în mănunchi subțire pe legători, ca să se usuce, bine făcute. La caz de ploaie în timpul secerișului, sîntem obligați a desface clăile, a dezlega snopii și a-i întinde spre a se usca. Snopii udați îi vom lega iarăși și clădi în clăi ; aceasta vom face ori de cîte ori trebuința va cere. Pentru această muncă s-a fixat prețul de 16 lei falcea și 25 1/2 kg făină și sarea necesară la falce.

5. *Coasa.* Ne obligăm a face la iarbă și trifoi, cosind bine de pe jos, gospodărește, a nu lăsa coamă netăiată sub brazdă, a lăsa fînul să se usuce bine, brazdele pe o parte și pe alta. Pologul bine uscat îl vom aduna și clădi în căpițe făcute bine ; la caz de ploaie, sîntem obligați

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

a întinde căpiţele şi a usca fînul bine, apoi iarăşi clădindu-l în căpiţe. Căpiţele bine uscate le vom clădi bine în stoguri făcute bine, vărvuite de 2 ori şi legate peste cap cu funii făcute la fîn, aşa ca la vremea furtunoasă să nu se strice stogurile. Uscatul fînului în timp de ploaie sîntem obligaţi a-l face ori de cîte ori trebuinţa va cere. Preţul pentru această muncă s-a fixat de 16 lei falcea şi tain de 20 kg făină popuşoi şi 1/2 sare la falce.

6. *Zile cu palmele.* Ne obligăm a face la orice soi de lucru, precum : semănat, clădit pîne în girezi, maşină de treier etc., cu un preţ de 1 lei bărbatul mare, 0,50 bani femeia, 0,60 bani băieţi şi fete de la 16 ani în sus. La zile la maşina de treier i se va da şi mîncarea obişnuită, precum şi de 2 ori pe zi rachiu, fiind obligaţi a veni în lucru *de cînd se face ziuă şi a sta în lucru pînă cînd se face seară.*

7. *Plugăria.* Ne obligăm a face zile de plugărie prin băieţii noştri, a se ţinea de această muncă atît la arătura de primăvară cît şi la arătura de toamnă, socotindu-se cîte *15 lei luna* şi mîncarea obişnuită în timpul lucrului.

8. Toate muncile ce ne-am angajat a face cu prezentul angajament şi care se prevăd în dreptul fiecăruia sîntem obligaţi aparte pentru cîtimea sa.

9. Banii ce ni se cuvin pentru muncile ce ne-am angajat a face în prezentul contract şi care se prevede în dreptul fiecăruia, am primit fiecare aparte, toţi deplin, acum la facerea acestui contract, iar tainurile ni se vor da în timpul lucrului.

10. În caz de nu va fi rapiţă de secerat, valoarea acestei munci se va îmbrăca în alte munci agricole proporţional la fiecare soi de muncă ce va fi de făcut.

11. Îndată ce vom fi vestiţi de însărcinaţii d-lor arendaşi, sîntem obligaţi a eşi la muncă cu toate ajutoarele noastre şi a efectua muncile obligate la timp fără a cauza daune, contrar ne supunem prescripţiunilor legei tocmelelor agricole astăzi în vigoare şi care am luat cunoştinţă de ele.

Se explică că una falcie este egală cu un hectar 43 arii şi 20 centiarii.

Noi Haim şi Friedrich Costiner consimţim la toate condiţiunile din prezentul contract şi că locuitorii se vor conforma întocmai.

Drept pentru care spre întocmai a noastră urmare din acest contract autentificat de onor. consiliu comunal respectiv conform legilor tocmelelor agricole.

Arendaşi, (ss) Haim şi Friederich Costiner

[Urmează numele a 601 locuitori învoiţi.]

România
Primăria comunei Tudora, judeţul Botoşani.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul să certifică de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 91 şi 106.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ANGAJAMENT AGRICOL

Prin care noi, subsemnaţii locuitori agricultori, domiciliaţi în comuna Rădeni, plasa Frumuşica, judeţul Botoşani, declarăm că din libera noastră voinţă ne-am angajat la domnul Heinrich Iuster, arendaş din această comună de a-i face munci agricole în vara anului viitor 1905 cu preţurile şi condiţiunile următoare :

I. Praşila la popuşoi. Ni se va da la un loc atît popuşoi ce-i vom prăşi în parte, cît şi acei cu bani adică boieresc, vom primi locul arat semănat de către domnul Iuster, iar noi avem a prăşi de două ori bine, după cum se cere ; toamna vom tăia popuşoii cu tot cu strujeni de unde cu ale noastre mijloace îi vom căra la stanţia ce ni se va destina, unde desfăcîndu-i de pene vom turna partea boierească în coşeri, iar partea noastră-i vom duce unde vom crede. Modul de procedare va fi astfel : din toată întinderea ce vom pune că luăm măsurîndu-se la timpul lucrului, se va socoti din bucata prăşită tocmai a cincea parte ca fiind a domnului arendaş, pentru care ds. ne va plăti, după ce vom fi pus în coşeri, cîte 60 bani de fiecare 1 ar şi 79 centiari, iar restul de popuşoi se vor despărţi în două egale părţi, din care una, aleasă de domnul arendaş, o vom turna în coşeri şi una rămasă a noastră o vom rădica acasă, aceasta din urmă fel de muncă fără nici o plată. Strujenii toţi fiind boiereşti, îi vom clădi în stoguri sau girezi după cum ni se va cere.

II. Secerea la orice soi de pîine albă avem a face bună, secerînd aproape de suprafaţa pămîntului, fără a lăsa spice în urmă, vom lega snopii mici, apoi îi vom pune în clăi bine făcute. La caz de ar urma ploi la clădit în girezi, vom fi obligaţi a desface clăile, deslegînd snopii, întinde şi usca, apoi iar legîndu-i şi punîndu-i în jumătăţi, aceasta ori de cîte ori ar cere trebuinţa. Pentru astfel de muncă domnul arendaş ne va plăti chiar acuma cîte 25 bani de fiecare 1 ar şi 79 centiari.

III. Arătură avem a face cu boii şi plugurile noastre de fier, arînd la o adîncime de 15 centimetri în pămînt, fără a lăsa greşuri. Vom fi obligaţi a face în orice timp s-ar cere, fie la arătură de-a-ntregul, fie la întornătură cu preţul de 15 bani de fiecare 1 ar 79 centiari. Pentru vitele cu care vom ara, domnul Iuster ne va da păşunea numai acolo unde se va crede şi numai în timpul cît vom ara.

IV. Grăpătura o vom face cu boroni cu colţi de fier, fie că vom avea ale noastre, fie că ni se vor da împrumut de domnul arendaş, vom grăpa de două ori, o dată în lung şi o dată în curmeziş. Astfel de muncă tot la timpul ce ni se va cere, cu aceleaşi drepturi la păşune prevăzute la art. 3 de mai sus.

Preţul acestei munci va fi cîte cinci bani de fiecare ar şi 79 centiari.

V. Zile cu palmele avem a le face oriunde şi orice timp al anului ni se va cere cu preţul de 80 bani pe zi, lucrînd de dimineaţă pînă seara şi primind hrana de la bucătărie ce se va destina de domnul arendaş.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

VI. Zile de plugărie avem a le face noi sau fiii noştri la pluguri, semănători, hărăbăli, în fine unde se cere cu preţul de 50 bani pe zi şi hrană.

VII. Cărătura cu carul la snopi avem a face cu carăle şi boii noştri, încărcînd cîte şase rînduri snopi pe car, ducîndu-i la gireadă cu preţul de 20 bani pentru car şi hrană.

VIII. Toţi aceşti obligaţi a face plugărie ne mai obligăm a lăsa în tot timpul verii fiii noştri la lucru, neîntrerupîndu-i şi primind şi pentru zilele ce vor face mai mult tot cîte 50 bani pe zi.

IX. Ne obligăm a ieşi la efectuarea tuturor muncilor la care ne-am angajat cu toate adjutoarele de care vom dispune şi vom sta neîntrerupt la lucru pînă ne vom achita pe deplin, iar în caz contrar domnul arendaş va putea investi acest angajament cu formula executorie şi a se despăgubi din averile noastre mişcătoare şi nemişcătoare pentru orice daună i-am cauza fie prin nesupunere sau neglijenţă noastră.

X. La toţi aceşti angajaţi domnul Iuster este obligat a ne subarenda pentru vara anului viitor pentru cultură de popuşoi pe contul nostru propriu cîte 71 arii 60 centiari loc de arătură pe dealul Nocului, fiind dator fiecare a-şi lua şi iarba din dreptul ogorului spre hotarul Lotăi.

Preţul pentru acest loc şi iarbă, după măsura ce se va face în primăvara viitoare, am convenit a plăti domnului Iuster cîte 69 bani de fiecare 1 ar 79 centiari. Nici un caz de forţă majoră nu va da dreptul a nu plăti domnului Iuster întregul preţ de sub arendă, fie acel caz prevăzut sau neprevăzut de lege, chiar fiind locul achitat din vară, totuşi nu vom putea intra la cules pînă mai întîi nu vom fi isprăvit datoria de praşilă şi turnat în coşere a păpuşoilor în parte şi boieresc.

XI. Banii pentru toate muncile la care ne-am angajat i-am primit pe deplin la facerea acestui angajament, afară numai de acei pentru praşila cu banii care ni se vor plăti definitiva achitare.

XII. Afară de zilele cu palmele, plugăria şi cărătura, unde ni se va da hrană, nu avem a cere nici un tain de astfel de muncă. Eu Henrich Iuster declar că consimt la toate condiţiunile prevăzute în acest angajament.

Drept care am încheiat acest angajament subscris de părţi şi autentificat de autoritatea comunală competentă.

Arendaş, (ss) H. Juster 8 ianuarie 1906.

[Urmează numele a 109 locuitori învoiţi.]

Regatul României

Primăria comunei Rădeni, plasa Hîrlău, judeţul Botoşani, nr. 1 060 din 1907, luna aprilie 14.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adevereşte de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 129 şi 132.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ANGAJAMENT AGRICOL

Între subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Poiana Lungă din plasa Fîntînele, judeţul Botoşani, şi domnul David Costiner, arendaşul moşiei Sarafineşti, comuna Corni din această plasă şi judeţ, s-a încheiat angajamentul de faţă prin care noi locuitorii ne angajăm la domnul arendaş a-i munci, pe moşia Sarafineşti, la munca cîmpului în vara anului 1906.

Muncile specificate în acest contract şi în dreptul iscăliturii fiecăruia din noi după preţurile şi condiţiunile următoare :

1. Praşila la popuşoi avem a o face la timp şi îndată cum ni se va da ştire şi prăşi popuşoi de două ori, bine gospodăreşte, a nu-i rări şi a-i mususroi, a-i tăia şi a-i lega în snopi, a-i pune în glugi şi a-i căra la stanţie ; cei ce vom avea harabale vom căra cu harabalele noastre, iar cei care nu vom avea harabale domnul arendaş ne va da harabalele cu boii domniei sale ; popuşoii avem a-i clădi în girezi şi în urmă a-i desfăca, urcînd popuşoii desfăcaţi în coşere, iar strujenii avem a-i lega în snopi mici şi în urmă a-i clădi în stoguri, bine gospodăreşte. Pentru acest lucru domnul arendaş are a ne plăti cîte 48 lei falcea, sau un hectar 43 arii, 22 c. arii plus patru zeci kilograme făină popuşoi la falcea de praşilă.

2. Cartoafe avem a le pune în pămînt, a le prăşi de două ori la timp, a le scoate din pămînt şi a le alege după mărime, apoi a le căra la girezi, cei ce vom avea harabale le vom căra cu carele noastre, iar aceia care nu vom avea harabalele, cu boii domniei sale, pentru care lucru domnul arendaş ne va plăti 80 lei falcea sau un hectar 43 arii şi 22 centiari, fără tain.

3. Secerea la pîinea albă avem a o face la timp şi îndată cum ni se va da de ştire, a secera bine gospodăreşte, a nu lăsa spice în urmă, a pune pe legători şi a face snopi mici, a-i pune în clăi, iar la caz de ploaie a-i dezlega şi a întinde snopii, a-i usca şi a-i pune iarăşi în clăi.

Domnul arendaş are a ne plăti pe una falce sau un hectar 43 arii şi 22 centiari, 16 lei şi tain de 20 kilograme de făină la falce.

4. Coasă avem a face la trifoi sau la iarbă îndată ce ni se va da de ştire, a cosi bine gospodăreşte, a lăsa brazdele să se usuce bine, a le întorna, a le pune în căpiţi şi în caz de ploaie a risipi căpiţele şi a le usca bine pînă ce vom clădi fînul în stoguri, după cum ni se va cere, pentru care lucru însă se va plăti cîte 16 (şaisprezece) lei de fiecare falce sau un hectar 43 arii şi 22 centiari şi tain de 20 kilograme de făine de falce.

5. Arătură avem a face la timp, bună mărunţă, brazda răsturnată şi fără greşuri, pentru care domnul arendaş are a ne plăti cîte 12 (doisprezece) lei falcea, un hectar 43 arii şi 22 centiari, cu mîncarea noastră la vite şi fără tain.

6. Zilele cu palmele avem a le face de la răsărit pînă la asfinţit, cu mîncarea noastră şi domnul arendaş are a ne plăti 1 leu pe zi de la 23 aprilie pînă la 26 octombrie, iar de la acea dată cîte 80 bani, tot cu mîncarea noastră.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

7. Plugărie. Cei ce vom avea băieţi buni de plug sîntem datori a face zile de plugărie şi vom da îndată ce domnul arendaş va primi plugurile, pentru care ni se va plăti cîte 15 lei luna, socotit cîte 32 zile lucrătoare şi 60 bani pentru opinci şi mîncare la plugari.

8. Zile de maşină avem a le face îndată ce domnul arendaş va porni maşina la trejerul pîinii albe pe moşia Sarafineşti, lucrînd de la răsărit pînă la apusul soarelui, pentru care ni se va plăti cîte 30 lei pe lună pe 32 zile lucrătoare şi mîncare.

9. Cărătură de pîine albă avem a face cu carul bine încărcat de pe lan, adus la gireadă şi alta nimic.

Noi locuitorii declarăm că am primit de la domnul arendaş sumele pe deplin pentru muncile specificate în dreptul fiecăruia din noi şi în punctele de mai sus s-au încheiat contractul de faţă, care cu osebită cinste se va prezenta onor. primăriei locale spre legalizare conform legii.

(ss) David Costiner 1906 februarie 26.

Proces verbal

Consiliul comunei Poiana Lungă din plasa Fîntînele, judeţul Botoşani. Înaintea noastră, membrii consiliului comunei Poiana Lungă, s-au prezentat domnul David Costiner, arendaşul moşiei Sarafineşti din comuna Corni, şi locuitorii, în număr de 29 din această comună, semnaţi în prezentul angajament, cerînd atît prin viu grai, cît şi prin petiţiunea înregistrată la nr. 760 de a li se legaliza acest contract de lucrări agricole pe anul 1906. Domnul primar a dat citire acestui angajament din cuvînt în cuvînt în auzul şi prezenţa părţilor contractante, care, la întrebările ce li s-au făcut, au atestat cele cuprinse în el. Sînt cu consimţămîntul dumnealor şi din libera lor voinţă, ca semnătură a domnului David Costiner este a domniei sale proprie, iar ceilalţi locuitori, în număr de 27, neştiind a scrie au semnat prin punerea degetului pe semnul crucii, iar locuitorii Neculai Gh. Pasat şi Th. Creangă au semnat prin propria lor semnătură.

Consiliul, văzînd cele urmate, văzînd că consimţămîntul şi libera lor voinţă s-a manifestat de părţi prin viu grai, văzînd că s-au recunoscut de ele şi identitatea semnăturilor

apoi

considerînd că locuitorii ce se angajează nu mai datoresc munci agricole de asemenea natură către vreo altă persoană, considerînd că lucrul a fiecare locuitor se obligă a face nu este împovărător,

pentru aceste motive şi în virtutea art. 14 şi 15 din legea tocmelilor agricole investeşte prezentul angajament cu autenticitatea legală, declarînd de bun executat la timpul şi condiţiunile stipulate prin el, atestă că s-a transcris în registrul respectiv.

Membrii (ss) Vasile Căpăţînă (ss) Toader Serghi
(ss) Ion Chişcariu (ss) Nică Train
(ss) Dumitru Neculescu (ss) Vasile Rusu Duceag

Nr. 170, 1906 februarie 26.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

România
Primăria comunei Poiana Lungă, județul Botoșani.

Copia prezentă fiind conformă originalului se legalizează de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

L.S.
Nr. 1 219/1907, aprilie 12.

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani. dos. 148/1907, f. 112.

30 **1906, septembrie 12 [Măşcăteni].**

ACT DE ANGAJAMENT

Între subsemnații Marcu Weltzer și Natan Vecsler, arendașii moșiei Albești, proprietatea d-lui Garabet Ciolac, și noi locuitorii din cătunele Albești și Măşcăteni, comuna Măşcăteni, plasa Jijia Ştefănești, județul Botoșani, s-a încheiat acest act în cuprinderea următoare :

Noi locuitorii adeverim prin acest act de angajament că răfuindu-ne acum, la finele anului 1906, cu domnii arendași am rămas datori cu sumele ce se prevăd în dreptul fiecăruia din noi, care pentru această datorie am convenit cu domnii arendași a-i face lucru prevăzut în dreptul fiecăruia din noi din acest angajament în vara anului 1907, cu începere din luna martie, datori fiind acuma la lucru cu toate brațele noastre familiare și odată ce ni se va face cunoscut.

Tot lucrul prevăzut în acest angajament îl vom face în condițiunile și prețurile următoare :

1. Praşila la popușoi avem a face cît se arată în dreptul semnăturii noastre, datori fiind a lucra bine, a-i prăși de două ori, toamna a-i tăia cu strujeni cu tot, a-i pune în glugi, în urmă a-i tăia de strujeni, a-i scoate afară de pe lan, a-i pune în girezi la locul unde se va destina, apoi a-i desfăca de pe strujeni și a-i căra în coșerele domnilor arendași. Pentru transportul popușoilor de pe lan în stanție, acei care nu avem care, domnii arendași ne vor da harabalele cu boi pentru transportarea popușoilor la destinație, strujenii îi vom face stoguri la locul unde se va destina ; pentru tot acest lucru am primit cîte 64 bani de fiecare prăjină. sau 1 ar 79 centiari.

2. Acu la pîine albă avem a face cît s-a arătat în dreptul semnăturii noastre, datori fiind a lucra bine, a face snopi mici, a-i pune în clăi ; ne obligăm cu toții ca în caz de ploaie în timpul secerii să venim la fața locului pentru a pune snopii în picioare, spre a se usca și uscîndu-i îi vom pune iarăși în clăi ; aceasta o vom face ori de cîte ori va fi trebuință pînă se va strînge toată pîinea secerată de noi în girezi ; totodată ne obligăm a sta la secere și căra pînă ce se va mîntui toată pîinea de strîns în girezi. Am primit pentru acest lucru cu tot cîte 25 bani pentru fiecare prăjină sau 1 ar 79 centiari.

3. Arătura avem a face cum ni se va arăta de domnii arendași, bine gospodărește, cu prețul de lei 13 de fiecare falce. mîncare nouă, cît și la boii noștri.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

4. Grăpătura avem a face bine gospodărește, după cum ni se va cere de domnii arendași, plătindu-ne pentru acest lucru cîte 4 lei de fiecare falce sau 1 hectar 43 ari, mîncare nouă și la boii noștri.

5. Diferite zile de meremet cu palmele și la mașină avem a face cîte se va arăta în dreptul semnăturii noastre. Am primit pentru fiecare zi cu palmele cîte 1 leu ziua și mîncare nouă.

6. Pentru cărat pîne albă la girezi avem a căra cîte care se arată în dreptul semnăturii noastre ; pentru fiecare car am primit cîte 25 bani cu pălmașii noștri, fiind a ne da mîncare cît și la vitele noastre. Ne obligăm a urma la lucru de îndată ce ni se va face cunoscut de însărcinatul domnilor arendași.

7. Zile de plugărie avem a face cîte se arată, în dreptul nostru, datori fiind a urma regulat la lucru ; am primit pentru fiecare zi cîte 60 bani și mîncare nouă.

8. Domnii arendași se obligă a ne da pămînt.

Domnii arendași vor ține socoteală de tot lucru ce vom face în timpul anului și la fine om răfui.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 148/1907, f. 494 și 516.

31 **1906, decembrie 12, Dumbrăveni.**

ACT DE ANGAJAMENT

Pentru munci agricole

Între subsemnații locuitori din comuna Siminicea, plasa Siret, județul Botoșani, pe de o parte, și d-nii Leon și Samoil Costiner, arendașii moșiei Dumbrăveni, pe de altă parte, s-a format prezentul act de munci agricole, valabil de la 1 ianuarie 1907 pînă la 1 martie 1908, sub următoarele condițiuni :

1. Noi locuitorii mai jos semnați, parte prin punere de deget, parte prin semnătură proprie, ne obligăm a face în orice loc pe teritoriul sus-zisei moșii, în limitele hotarelor, muncile agricole notate în dreptul fiecăruia nume dintre noi, bineînțeles că toate muncile le vom efectua bine gospodărește și la timpul cerut nouă de către d-nii arendași sau de oamenii d-lor.

Muncile ce ne obligăm a face le vom efectua în modul următor :

Arătură avem a face la pîrloagă sau moină cu plugurile și boii noștri, vom semăna și grăpa de două ori în lungiș și curmeziș, obligîndu-ne a căra sămînța de la magazie pe lan cu boii și carele noastre.

Cartofi. Ne obligăm a pune în arătură făcută de d-nii arendași, cuiburile le vom face egale și potrivit adînci, vom alege sămînța de la girezi, la timp le vom prăși odată cu buruiene și de al doilea le vom trage țărînă trebuincioasă și îndestulătoare. Toamna le vom săpa, pe vom pune în vrafuri pe lan, acoperite cu paie și după aceia le vom căra cu boii și carele noastre la gireadă, acoperindu-le cu paie și țărînă.

Porumb vom prăși de două ori toamna, îi vom tăia și căra la stanție cu carele și boii noștri, unde îi vom desfăca și pe urmă îi vom căra și

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pune în coşerul d-lor arendaşi ; la caz de trebuinţă, ne obligăm a alege cei buni din cei cruzi, atît popuşoi de pe lan cît şi strujeni vom lega în snopi şi clădi în girezi, după cum ni se va cere de d-nii arendaşi.

Secerea ne obligăm a face în orice soi de pîine albă, afară de rapiţă, vom secera bine, gospodăreşte, vom pune în snopi, vom căra părţile tăiate la gireadă ; la caz de ploaie sîntem obligaţi a întoarce şi întinde snopii, spre a se usca bine şi pe urmă a le căra la gireadă şi a le clădi.

Plugăria ce ne obligăm a face sîntem datori ca în tot timpul duratei acestui act să facem zile de plugărie pînă la sfîrşit cu vitele şi uneltele d-lor arendaşi şi mîncarea necesară plugarilor.

2. Domnii arendaşi se obligă a ne plăti şi noi locuitorii acceptînd următoarele preţuri pentru munca agricolă făcută întocmai în modul sus-arătat :

Lei 11,17 bani pe un hectar de arătură sau lei 16 falcea de 80 prăjini.

Lei 55,85 bani pe fiecare hectar cartoafe sau lei 80 falcea de 80 prăjini.

Lei 11,17 bani de fiecare hectar secere sau lei 16 falcea de 80 prăjini.

Lei 27,92 bani fiecare hectar praşilă popuşoi sau lei 40 falcea de 80 prăjini.

Lei 16 fiecare lună de plugărie de 32 zile.

20 bani fiecare car de pîine albă cărată din clăi la gireadă.

Lei 1 fiecare zi cu palmele de cădit.

Lei 24 pe fiecare lună de maşină de 30 zile.

Şi plus de aceasta se obligă d-nii arendaşi a da celor care lucrează numai pentru bani, la fiecare hectar de praşilă de popuşoi, 33 kg făină de popuşoi, 2,800 kg brînză şi la fiecare hectar de seceră, 17 kg făină de păpuşoi şi 1,4 kg brînză.

Pentru banii cuveniţi pentru pămîntul ce fiecare ne obligăm a veni înainte de a tăia recolta la cancelaria moşiei, a socoti şi scădea banii cuveniţi nouă pentru munca efectuată şi restul să-l achităm, în urmă vom fi liberi a ridica recolta noastră.

La cancelaria posesiei Dumbrăveni ne vom prezenta cu toţi pe la sfîrşitul anului, pentru a ne răfui de datoriile avute şi alte avute în cursul anului. Acei dintre noi care vom rămînea datori vom achita datoria în bani ; bineînţeles că nu ne vom putea angaja în alt loc pînă cînd nu vom achita datoria către d-nii arendaşi.

Sumele de bani ce se prevăd în dreptul fiecăruia dintre noi se compune din : datorie, bani primiţi la angajament şi pămîntul arendat pe anul 1907 (una mie nouă sute şapte).

Actul de faţă s-a făcut în prezenţa autorităţii comunale ; atît o parte cît şi cealaltă sîntem datori a-l aduce la îndeplinire.

În caz de abatere din partea noastră, locuitorii cauzînd daune d-lor arendaşi vom fi responsabili, conform legii muncilor agricole.

În aceste condiţiuni, încheindu-se prezentul contract, am cerut ambele părţi autorităţii comunale legalizarea şi transcrierea în registrul muncilor agricole.

Dumbrăveni, 12 decembrie 1906.

Arendaş, (ss) Leon şi Samoil Costiner.

Arh. St. Botoşani, fond. Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 499.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnaţii L. A. B. Goldhamer, arendaşul moşiei Saulea Viforeni şi locuitorii muncitori agricoli din cătunul Viforeni, comuna Măşcăteni, judeţul Botoşani, s-a încheiat prezentul contract agricol cu condiţiunile şi preţurile muncii arătate mai jos :

Noi locuitorii declarăm prin aceasta că de bună voia noastră ne-am angajat la dl. Goldhamer ca, pentru banii ce am primit acum la facerea acestui contract, să facem muncă în vara anului 1907 pe moşia Saulea Viforeni, muncă arătată în rubrica de mai jos în dreptul fiecăruia semnat de noi.

Ne obligăm a cultiva sfeclă, cîtimea arătată în dreptul semnăturilor noastre şi pe care le vom lucra în cele mai bune condiţiuni, conform condiţiunilor fabricii, adică le vom prăşi între rînduri, le vom rări, lăsînd distanţele între dînsa de 20—25 cm şi în urmă le vom mai prăşi de 3 ori. Toamna le vom săpa, curăţîndu-le de ţărînă, le vom reteza custele, aşezîndu-le în grămezi potrivite şi acoperite cu frunze şi de va fi nevoie, chiar şi cu pămînt.

Vom prăşi la popuşoi de două ori, bine gospodăreşte şi la timp cînd ni se va înştiinţa şi toamna îi vom tăia strîngîndu-i în glugi, îi vom căra la stanţie desfăcîndu-i din strujeni, îi vom turna în coşeri şi strujenii îi vom aşeza în căpiţe.

Ne obligăm a secera la pîine albă cînd se va cere, secerînd pe jos, fără a lăsa spice pe lan şi la caz de ploaie vom usca snopii aşezîndu-i în clăi. Preţul am convenit după cum urmează :

Lei 126 pentru un hectar sfeclă.

168 kg făină de popuşoi la un hectar, care făină vom primi în timpul lucrului.

Lei 28 un hectar praşilă fără altceva.

Lei 14 secera fără altă nimica.

Ne mai obligăm a face zile cu palme la cărat pîinea la girezi, cu preţul de un leu pe zi şi mîncarea obişnuită.

Vom da băieţi la plugurile d-lui Goldhamer atît primăvara cît şi toamna, cu preţul de 50 bani pe zi şi mîncarea obişnuită.

D-l arendaş L. A. B. Goldhamer va beneficia de art. 27 din legea tocmelilor agricole. În aceste condiţiuni, fiind învoiţi noi de dl. Goldhamer s-a format acest act, care l-am subscris la primirea sumei totale a valorii muncii la care ne-am angajat şi totodată am rugat prin osebită cerere pe dl. primar al comunei Măşcăteni să binevoiască a legaliza acest act conform legii muncii agricole, spre a avea tăria legală.

Arendaş, (ss) L. A. B. Goldhamer 1907, martie 5.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul
se certifică de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 148/1907, f. 493.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT DE ANGAJAMENTE AGRICOLE

Între subsemnaţii Ranetti Roman şi Leon Juster, arendaşi ai moşiilor „Maxut Hîrlău", judeţul Botoşani, pe de o parte şi locuitorii mai jos iscăliţi din comuna Deleni Ghica, pe de altă parte, s-a convenit angajamentul de faţă sub următoarele condiţiuni :

I. Noi locuitorii ne obligăm a lucra pe moşiile arătate mai sus în vara anului agricol 1907, muncile agricole în cîtime şi cu preţurile precum se arată mai jos specificat în dreptul semnăturilor noastre.

II. Avem a face prăşila la popuşoi de două ori, bine gospodăreşte şi la timp cînd vom fi anunţaţi de către domnii arendaşi sau însărcinaţii dumnealor, avem a curăţi popuşoii de buruieni şi a trage ţărîna împrejur, iar în toamnă vom fi datori a ieşi pentru a tăia strujenii cu popuşoi cu tot şi a-i căra cu carele noastre proprii, cei care avem ; iar cei care nu avem cară vom căra cu hărăbăliile boiereşti la staţia unde ni se va indica ; acolo vom desfăca popuşoii de strujeni şi pene, apoi popuşoiul vom fi datori a-l ridica cu braţele noastre la coşerul boieresc, iar strujenii vom fi datori a-i clădi pe loc în glugi sau girezi bine vîrfuite.

III. Avem a face secerea la orice soi de pîine albă şi la timp cînd vom fi anunţaţi ; avem a ieşi şi a secera cît se poate mai jos la suprafaţa pămîntului şi nicidecum a lăsa spice în urmă, apoi a lega porţiunile noastre secerate în snopi mărunţi şi a-i pune căi, iar în caz de ploaie vom fi datori a dezlega snopii şi a-i întinde la pămînt să se usuce, apoi a-i face iar în snopi şi a-i pune în căi. Această procedură vom urma a face ori de cîte ori s-ar întîmpla ploaie, pînă ce pîinea albă va fi ridicată în girezi.

IV. Arătura avem a face în cursul verii anului agricol 1907, bună gospodărească, cu plugurile şi boii noştri şi numai tăiat din fier, avem a face brazdă măruntă şi a nu lăsa greşuri în urmă.

V. Zile vom face :

a) La sămănat în primăvara şi toamna 1907
b) „ pluguri „ „ 1907
c) „ clădit pe girezi sau între care la cărat
d) „ cărat cu carul şi boii noştri.

VI. Pentru muncile enumerate mai sus, am convenit cu d-nul Ranetti Roman, Leon Juster să ni se plătească acum, la facerea acestui angajament, preţurile următoare şi în mod precum se arată în dreptul fiecărei iscălituri a noastre.

a) lei 48 falcia şi 26 kg făină popuşoi, 2 kg brînză şi 1/2 sare pentru una falcie sau un hectar patruzeci şi trei arii şi douăzeci centiari prăşilă la popuşoi.

b) lei 24 falcia şi 26 kg făină popuşoi, 2 kg brînză şi 1/2 kg sare pentru una falcie sau un hectar patruzeci şi trei arii şi douăzeci centiari secere la pîine albă.

c) lei 16 una falcie la moină fără tain.

d) lei 12 pentru una falcie cărătură la înturmătură fără tain.

e) lei 20 pentru una lună plugărie, socotită a 30 zile lucrătoare, mîncare şi o pereche de opinci.

f) lei 20 pentru una lună la semănat socotită a 30 zile lucrătoare, mîncare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

g) lei 1,50 pentru una zi făcută la clădiri, și pentru vorvari 2 lei pe zi.

h) lei 0,25 bani pentru un car cu pîine albă cărat la gireadă și mîncarea.

i) zilele ce le vom face se înțelege că vor fi cu mîncare boierească și în mod cum se obișnuiește la cîmp.

VII. Noi locuitorii declarăm că avem cunoștință pe deplin de toate condițiunile angajamentului de față și că am primit toți banii arătați mai jos în dreptul semnăturilor noastre.

VIII. Noi arendașii Ranetti Roman și Leon Juster ne obligăm ca pămînturile de cultură subarendate locuitorilor angajați iscăliți mai jos să le dăm de cu toamnă ca să și le poată ara mai din vreme.

IX. Lanurile ce le vom subarenda anul acesta locuitorilor angajați vor fi lanurile : Tăriuca și Tulburea de pe moșia „Maxut" cu prețul de 40 lei falcea și lanul de la „Căsoaia" de pe moșia Tărgului Hîrlău tot cu 40 lei falcia.

Pentru fiecare falcie de pămînt subarendat se vor face cîte 20 prăjini prașilă și 40 prăjini secere sau numai 30 prăjini prașilă.

X. Imașurile ce le vom da oamenilor angajați iscăliți mai jos, socotite pe întindere vor fi : Dumbrava cu prețul de lei 14 falcea și imașurile Gurgueta, Tulburea, Porcăria, Hanciu-Maxut, Hîrlău și Tătăreanca cu lei 32 falcea.

XI. Pentru una pereche de boi (cine nu are pămînt subarendat) trebuie să facă cîte treizeci prăjini prașilă și aceia care face prașilă pentru pămîntul subarendat, pentru boi vor face arătură, pentru o vacă va face 10 prăjini prașilă, restul vor plăti în bani sau în altă muncă. Pentru 2 boi va ara o falcie, iar restul va plăti în bani sau muncă.

XII. Noi Ranetti Roman și Leon Juster, arendași, declarăm că consimțim la toate condițiunile angajamentului de față.

Arendași, (ss) Ranetti Roman, (ss) Leon Juster

România

Primăria comunei Deleni Ghica, plasa Hîrlău, județul Botoșani.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adeverește de noi ; totodată se menționează că proprietatea la care se referă contractul este exploatată, fiind arendată.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 1 328
1907 aprilie 11.

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 151/1907, f. 593.

34 **1907, aprilie 15, Cristești.**

ACT DE ANGAJAMENT AGRICOL

Între subsemnații Abraham Zaharia, arendașul moșiilor Miletin Palanca și Urzoaia din comuna Cristești, județul Botoșani și locuitorii mai jos semnați, parte prin semnătură proprie și parte prin punere de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

deget, toți domiciliați în satul Cristești și Oneaga, comuna Cristești, s-a convenit următoarele :

1) Eu A. Zaharia mă oblig a da pămîntul necesar în vara anului 1907 pentru cultura de popușoi locuitorilor notați mai jos, așa că pentru satul Cristești s-a destinat lanul de lîngă sat numit la Cîrnitură, cu capătul la trifoi, lanul Putreda, lanul Pintilia, lanul de la deal către pădure și lanul Cornul Fagilor, iar pentru satul Oneaga s-a destinat lanurile din Cornaci 'și anume : șesul din jos de drum către hotare, coasta Cornaci, începînd de la coșere în jos pînă la hotar, podișul cu toate coturile lui și Palanca, cu condițiunea ca fiecare locuitor a-și primi pămîntul în două părți, bun cu rău, așa ca să se ocupe toate cele 70 fălci moină aflate în palancă.

2) Prețurile pentru pămînturile sus arătate vor fi de 42 lei falcea sau un hectar 43 ari, afară de pămînturile din palancă, care preț va fi de 28 lei falcea, pentru care locuitorii sînt datori a face următorul angajament, potrivit porțiunei de pămînt ce primesc, iar convenția pentru lucru este următoarea :

3) Locuitorii ce vor primi pînă la una falce pămînt sau și ceva în plus vor face ca angajament douăzeci și cinci prăjini prașilă la popușoi sau 44 ari 75 centiari prășiți bine gospodărește, de două ori, tăiați, legați, apoi cărați desfăcați bine și urcați în coșere, iară strujenii de asemenea legați snopi și clădiți în căpiți bine, cu vîrfuri ascuțite, iar în ce privește căratul popușoilor de pe cîmp la stanție, se va face de acei ce vor avea cară cu trăgători, iar acei ce nu vor avea, le voi da hărăbăli și boi fără a cere vreo plată, iară acei ce din locuitori vor primi mai puțin decît una falce pămînt, angajamentul se va socoti potrivit porțiunei ce primesc ; asemenea pe lîngă prașilă, la fiecare falce de pămînt vor mai secera cîte 40 prăjini sau 71 ari și 60 c.a., seceră la orice soi de pîine albă, fiind obligați locuitorii a ieși la cea dintîi pîine. Secera se va face de pe jos, fără a rămînea spice, a lega pîinea uscată în snopi mici și a o pune în clăi și la caz de ploi sînt datori a întoarce și desfăca atît mănunchele ce s-ar afla cît și clăile ; aceasta se va face ori de cîte ori va fi nevoie, în urma ploilor, pînă la clădirea în girezi, iară cît privește restul sumei de bani ce mai rezultă pînă la achitarea porțiunilor de pămînt ce primește, fiecare le va achita tot prin muncă, ca cărat la pîinea albă, zile cu palmele, la girezi, zile de plugărie sau orice alt lucru în cursul verei, iară toamna, cînd va fi la ridicat ogoarele, fiecare este dator mai întîi a veni și a se răfui la cancelaria moșiei, unde va achita și suma ce ar mai datori.

4) Prețul muncilor arătate mai sus vor fi de 48 lei falcea de prașilă și tain 20 kg făină și 2 kg brînză și o jumătate kg sare., 24 lei falcea de secere și tain, 10 kg făină, un kg brînză și sare 1/4 kg. Cărătura la pîinea albă se va plăti cîte 25 bani de fiecare car încărcat bine, adus de pe lan la gireadă ; zilele cu palmele la gireadă se vor plăti cu un leu 50 bani ziua la truchinari și doi lei ziua la varvari, avînd a le da și mîncare de 3 ori pe zi.

Plugăria se va socoti luna de 30 zile lucrătoare și se va plăti cu 20 lei una pereche opinci și mîncare de 3 ori pe zi.

5) Iar în cît privește pășunatul vitelor locuitorilor angajați prin prezentul angajament, li se vor primi, fără a li se cere vreun spor la lucru, cu prețul de 20 lei perechea de boi, 16 lei perechea de gonitori și gonitoare, 12 lei perechea mînzați și mînzate, 10 lei vaca stearpă și

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

12 lei vaca cu lapte, care preț vor ajuta tot prin muncă ca secere la grîu, cărătură etc.

Noi locuitorii trecuți în prezentul angajament, după cum se arată mai jos, declarăm că consimțim în totul celor notate mai sus și ne obligăm ca îndată ce vom fi înștiințați de slujbașii moșiei, a ieși la lucru fără cea mai mică oprire din partea noastră, pentru a nu cauza pagube domnului arendaș, care va fi în drept a ne urmări și despăgubi conform legii.

De asemenea, eu A. Zaharia, arendaș, declar că consimt în totul celor arătate mai sus, pentru care semnez.

Făcut astăzi, 15 aprilie 1907.

(ss) Abr. Zaharia

[Urmează numele a 184 locuitori învoiți.]

România
Primăria comunei Cristești.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adeverește de noi.

Președinte, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoșani, fond. Pref. Botoșani, dos. 151/1907, f. 544 și 560.

35 **1907, aprilie 26 [Coșula].**

ANGAJAMENT AGRICOL

Subsemnații locuitori, parte prin punere de deget și parte prin propriile noastre semnături, din comuna Coșula, plasa Hîrlău, județul Botoșani, declarăm că ne-am angajat la dl. M. Fischer, arendașul moșiei Flămînzi din județul Botoșani, pentru a face muncile agricole în vara anului 1907, după cum se arată în dreptul fiecăruia, după prețul și condițiunile următoare :

1) Ne obligăm a face prașila la popușoi, prășiți de două ori, bine gospodărește, în două timpuri ; toamna, cînd se vor coace popușoii, îi vom tăia și pune în glugi, a-i căra la stație unde se va desemna de administrația moșiei, cu carele și boii noștri, acei ce vom avea boi, iar la acei pălmași ni se va da hărăbăi și boi de dl. arendaș ; apoi avem a desfăca popușoii și a-i pune în coșere, iar strujeni avem a-i face căpiți sau stoguri bune spre a nu se strica de ploi.

Pentru astfel de muncă dl. arendaș ne va plăti cîte 48 (patruzeci și opt) lei pentru fiecare 143 ari plus tain în natură 50 (cincizeci) kilograme făină de popușoi și 4 (patru) kilograme brînză.

2) Ne obligăm a face secere la grîu, secerat bine de jos, fără a lăsa spice, pe urmă snopii legați bine numai în mărimea trebuitoare și puși în clăi ; la caz de ploi, ne obligăm a-i deslega și usca pîinea bine pînă la clădirea în girezi. Pentru astfel de munci dl. arendaș ne va plăti cîte 24 (douăzeci și patru) lei pe fiecare un hectar 43 ari plus tain în natură 20 kilograme popușoi și 2 kilograme brînză.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3) Muncile sus-enumerate ne obligăm a le face pe teritoriul moşilor Flămînzi cu anexe şi ne obligăm a ieşi la muncă îndată ce vom fi vestiţi de însărcinaţii administraţiei. Acum, la facerea acestui angajament, am primit fiecare din noi sumele arătate în dreptul fiecăruia din noi, adică valoarea prăşilei cu care ne-am angajat, iar valoarea secerei care ne-am angajat şi care se preved în dreptul fiecăruia rămîne să ne scădem din valoarea pămîntului ce vom lua la domnul arendaş în vara anului 1907.

Subsemnatul M. Fischer declar că consimt la condiţiunile angajamentului de faţă întrucît locuitorii vor urma întocmai, şi mă oblig a le da pămînt pe sus-zisa moşie cu preţ de 44 (patruzeci şi patru) lei de fiecare hectar şi 43 ari.

Pentru întocmai urmare, ambele părţi am rugat pe primăria comunei Coşula de a autentifica prezentul act de angajament şi transcrie în registrul respectiv de tocmeli agricole.

(ss) M. Fischer
(ss) p. pr. Abraham Fischer 1907 aprilie 26.

Primăria comunei Coşula

Copia prezentei fiind conformă cu originalul, în care s-a trecut de locuitori, se legalizează de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 927
1907 aprilie 30.

Arh. St. Botoşani, fond. Pref. Botoşani, dos. 151/1907, f. 530.

36 **1907, octombrie 25 [Bălușeni].**

CONTRACT DE MUNCI AGRICOLE

Între subsemnaţii Mihalache Popovici Bîznoşeanu arendaşul moşiei Stănceni din comuna Bălușeni, judeţul Botoşani, domiciliat în comuna Bălușeni, de o parte şi locuitorii lucrători agricoli semnaţi mai jos din comuna Bălușeni, judeţul Botoşani. pe de altă parte, s-a încheiat prezentul contract de muncă agricolă pentru anul 1907 sub următoarele condiţiuni :

1. Eu cel dintîi am oferit şi noi cei din urmă am primit să lucrăm în anul 1907 pe moşia Stănceni din comuna Bălușeni, judeţul Botoşani, arenda d-lui Mihalache Popovici Bîznoşeanu, şi cu preţurile tocmite şi hotărîte între noi cîtimele de lucru notate mai jos în dreptul semnăturilor noastre şi pe care cîtimi de lucru ne obligăm a le face în condiţiunile următoare :

a. Prăşila la popuşoi ne obligăm fiecare din noi angajaţi a o face bine gospodăreşte şi la timpul cuvenit ; popuşoii îi vom prăşi de două ori muşuroindu-i bine la rădăcină, lăsîndu-i potriviţi de deşi, aşa după cum ni se va arăta de însărcinatul domnului arendaş şi nelăsînd de loc buruieni netăiate printre ei, iar toamna vom tăia popuşoii cu strujeni

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cu tot, retezîndu-i de la suprafața pămîntului, apoi îi vom pune în glugi, pe care le vom face mici și cîte trei alăturate și în urmă vom căra glugile de pe lan la stanție sau locul arătat de dl. arendaș, unde îi vom face girezi și aci desfăcînd popușoii de pănușe și strujeni, vom căra și pune la coșare popușoii, alegînd deoparte cei mai verzi, iar strujenii ne obligăm a-i clădi în stoguri sau girezi bine formate.

Căratul strujenilor cu popușoi cu tot de pe lan la stanție, precum și căratul popușoiului desfăcați la coșere ne obligăm a le face cu carele și vitele noastre proprii, iar pentru acei din noi angajați care n-au care cu vite proprii, ne va da dl. arendaș hărăbălile, pentru a ne îndeplini căratul. Pentru toate aceste lucrări arătate sub alăturatul, dl. arendaș ne va plăti cîte patruzeci și opt lei falcea sau un hectar 43 ari.

b. Secerea la orice soi de pîine albă de pe întinderea moșiei Stănceni ne obligăm a o face secerînd bine gospodărește de pe jos, fără a lăsa spice pe lan, lăsînd mănunchii pe legători, pentru a se usca bine spicele, făcînd snopi mici și bine legați și așezîndu-i în clăi înalte și bine făcute, iar în caz de ploaie în timpul secerișului, ne obligăm a deslega snopii, a resfira spicele, pentru ca să se usuce și iarăși a lega snopii și a-i pune în clăi și aceasta ori de cîte ori va fi necesar ; asemenea fiecare dintre noi angajați ne obligăm a face de fiecare falce ce vom secera cîte două zile la căratul și clăditul pîinei în girezi. Pentru toate aceste lucrări de sub aliniatul b, dl. arendaș ne va plăti cîte douăzeci de lei de fiecare falce sau un hectar 43 ari fără altă nimica, însă cu deslușire că pentru secerea la ovăz ce o vom face d-lui arendaș, ne va plăti cîte șaisprezece lei falcea sau un hectar 43 ari fără altă nimic.

c. Căratul ne obligăm a-l face cu boii și carele noastre proprii la orice soi de pîine, cărînd pîinea de pe lan din clăi la girezi în locurile destinate de dl. arendaș, încărcînd bine, gospodărește, cu ajutoarele noastre proprii, fără a rupe și strica snopii sau a face coșolină și pentru care ne va plăti dl. arendaș cîte 20 bani de fiecare car bine încărcat și descărcat pe girede, precum și mîncarea necesară nouă și ajutoarelor noastre.

d. Zile cu palmele ne obligăm a face la căratul și treieratul a orice soi de pîine, lucrînd bine gospodărește și sub ascultarea ordinelor însărcinatului domnului arendaș, plătindu-ni-se cîte un leu ziua și mîncarea obișnuită.

e. Plugăria ne obligăm a face noi înșine sau băieții noștri de la vîrsta de 14 ani în sus, umblînd cu plugurile și cu boi boerești în continuă, fără a putea lipsi fără învoiala pristavului, pentru care ni se va plăti de către dl. arendaș cîte 50 bani de fiecare zi de plugărie de primăvară, socotită de la 1 martie pînă la 1 iunie și cîte 60 de bani ziua de plugărie de vară și toamnă socotită de la 1 iunie pînă la 1 decembrie sau pînă la căderea omătului, precum și mîncarea obișnuită.

f. Arătura ne obligăm a face cu boi și toate uneltele noastre, arînd bine gospodărește, la adîncimea arătată de însărcinatul domnului arendaș, arînd atît la înturnătură precum și la miriște sau ciocălaiește pentru care ni se va plăti cîte 12 lei fiecare falce sau 1 hectar 43 ari.

g. Grăpătura ne obligăm a face cu boi și boroanele noastre, boroanele trebuind să aibă colții de fier, iar acei ce nu vom avea boroană

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cu colții de fier, ne va împrumuta dl. arendaș boroanele sale, boronind bine gospodărește, fără a face greșuri, odată cu curmezișul brazdei și a doua oară în lungu brazdei, pentru care lucru ni se va plăti cîte 4 lei falcea boronită de două ori și alt nimica.

2. Noi toți locuitorii angajați prin acest contract ne obligăm a plăti fiecare dintre noi cîte șase lei pentru dreptul numai de pescuit în balta de lîngă moară, socotită de la iezitură sau șoseaua ce trece prin sat și pînă la coșerile din seliște, precum și gherla din coada iazului, socotit din fundul grădinei lui Gh. Țurcanu și pînă la hotarul Roșiorilor.

3. Prețul total al lucrărilor valoare de...[1] l-am primit pe deplin în mîinile noastre la formarea acestui contract, fiecare în parte răspunzînd pentru porțiunea de lucrări arătate și pentru plata prezăvută în coloana evaluată.

4. Noi toți locuitorii angajați prin acest contract ne obligăm că orice nemulțumiri ni s-ar cauza nouă din cauza relei măsuri sau alte neînțelegeri de către administrația moșiei Stănceni, numai atuncea vor fi valabile cînd vor fi constatate cu probe de autoritatea comunală, iar nu numai a căuta pricini d-lui arendaș pe nedrept și a căuta motive de a nu face munca în regulă sau a nu plăti dreptul d-lui arendaș.

5. Noi toți angajații prin acest contract ne obligăm a nu ne angaja la alt proprietar sau arendaș pînă mai întîi nu vom achita datoria către dl. M. P. Bîznoșanu, de unde ne va da chitanțe în regulă despre achitarea noastră.

6. Pentru efectuarea muncilor cu care ne-am angajat, sîntem datori a ieși cu toate ajutoarele noastre casnice de îndată ce ni se va face cunoscut de către însărcinatul d-lui arendaș, lucrînd neîntrerupt, bine, sub privegherea lor, așa că prin silința noastră să se poată termina lucrul la timp, fără ca să cauzeze pagube d-lui arendaș, rămînînd ca în caz contrar d-l arendaș să recurgă la mijloacele legii.

7. Cînd, din împrejurări neatîrnate de voința noastră, a rezulta rămășiți din lucrările contractate, prețul după care acele rămășițe se vor cuprinde în răfuiala anuală va fi acel plătit în localitatea unde urmează a se executa contractul în timpul lucrului ; prisoase peste datoria prevăzută, adică care vom lucra mai mult, ni se va socoti tot astfel.

8. Eu Mihalache Popovici Bîznoșanu consimt la toate condițiunile din prezentul contract.

Prezentul contract s-a semnat de noi părțile contractante, acei cu știință de carte prin propriile semnături, iar acei ce nu știu carte prin punerea de deget pe semnul sfintei cruci.

Făcut astăzi, 25 octombrie 1906.

Arendaș, (ss) M. P. Bîznoșanu

Primăria comunei Bălușeni.

Copia prezentă fiind întocmai cu originalul se legalizează de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Art. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 151/1907, f. 550 și 559.

[1] Conform cu originalul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

37 **1907, aprilie 12, Vîrfu Cîmpului.**

CONTRACT

Astăzi 12 aprilie 1907, subsemnaţii prin punerea degetului în dreptul numelui şi cîtimea de pămînt însemnate mai la vale, noi locuitorii din cătuna Bohoglina şi Ionăşeni, comuna Vîrfu Cîmpului, am convenit cu domnul Gheorghe Saint Georges, proprietarul acestei moşii, asupra pămîntului de care avem nevoie pentru vara anului curent în condiţiunile următoare :

Preţul pe falcea de pămînt arabil din lanurile numite la Ratoş, fără cotul Iancu de la şosea la deal şi Potroceasa, afară de 2 fălci de la Sireţel este de 62 lei de falce şi una zi cu carul la cărat pîinea, iar lucru ce sîntem obligaţi a face aconto acestui pămînt şi cu care vom fi scăzuţi din preţul pămîntului este de 120 lei, 20 prăjini praşilă şi 60 prăjini seceră de fiecare falce de pămînt. Lucrul acesta este a se efectua în condiţiile şi preţul din contractul agricol ce avem în primărie osebit, iar acei din noi care vom putea lucra mai mult domnului Saint Georges, ne va plăti preţul ce şi d-sa va plăti în timpul secerei, bineînţeles să fie ca noi nu vom putea ridica recolta de pe pămîntul acesta înainte să fie achitat sau prin munca agricolă sau prin bani.

Pămîntul ce fiecare din noi a luat pe seama sa, precum şi lucrul obligat a face este arătat cum urmează mai la vale şi în dosul acesteia.

Făcut astăzi, 12 aprilie 1907.

Proprietari, (ss) Gh. Saint Georges

[Urmează iscăliturile a 50 de locuitori.]

România
Primăria comunei Vîrfu Cîmpului.

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adevereşte.

Primar, (ss) indeşcifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

L.S.

Arh. St. Dorohoi, fond Pref. Dorohoi, dos. 137/1907, f. 61.

38 **1907, aprilie 22, Codreni.**

CONTRACT AGRICOL
Nr. 3

Subsemnaţii locuitori din comuna Mileanca, plasa Havărna, judeţul Dorohoi, avînd nevoie de bani pentru vite şi alte trebuinţe ale gospodăriei noastre, declarăm că, de bună voie şi prin bună înţelegere, ne

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

angajăm la administratorul moşiei Darabani-Codreni, proprietatea moştenitorilor V. Lascăr, a lucra în vara anului 1907 munci în schimbul banilor ce am primit de la sus-zisa administraţie, cu preţurile după cum se stipulează mai jos :

1. Praşila la popuşoi cu preţ de 48 (patruzeci şi opt) de fiecare 1 ha. 43 ari 25 centiari. Praşila o vom face în modul următor : avem a prăşi de 2 ori bine gospodăreşte, a-i tăia la timp, a-i pune în glugi, a-i căra la staţie, a-i desface şi a-i căra la coşere cu căruţele noastre ; cei ce nu vom avea căruţe vom căpăta harabale de la administraţie.

2. Secera la orice soi de pîine albă cu preţ de lei 22 (douăzeci şi doi) de fiecare un ha 43 ari 25 centiari fără tain.

3. Arătura de primăvară sau de toamnă, arat bine gospodăreşte, cîte lei 15 (cinsprezece) de fiecare 1 ha 43 ari, 25 centiari.

4. Grăpătura de 2 ori, bine gospodăreşte, cîte 6 lei de fiecare 1 ha 43 ari, 25 centiari.

5. Zile cu carul cu preţ de 2,50 lei (doi şi cincizeci bani) pe zi lucrătoare, plus mîncarea, oricînd şi-a avea trebuinţă.

6. Zile cu palmele cu preţ de 1 (unu) leu şi mîncare.

7. Zile de plugărie cu preţ de lei 18 (optsprezece) pe lună, socotind luna de 30 zile lucrătoare (adică 60 bani pe zi), plus mîncarea.

8. Vom fi obligaţi a fi negreşit în serviciu ori de cîte ori ni se va da ştire ; contrar vom fi obligaţi a trimite înlocuitori.

9. La expirarea muncii agricole, va urma între noi şi administraţia moşiei răfuiala şi care din noi va rămînea datori, sîntem obligaţi a achita pînă în 10 zile după răfuială.

Pentru întocmai urmare am făcut acest contract agricol, rugînd şi pe onor. primăria locală a-l legaliza conform legii.

Administratorul moşiei,

(ss) indescifrabil

Succesorii, V. Lascăr

Codreni 22 IV 1907.

[Urmează numele a 63 locuitori învoiţi.]

Arh. St. Dorohoi, fond Pref. Dorohoi, dos. 137/1907, f. 50 şi 53.

39 **1907, mai 20, Avrămeni.**

ANGAJAMENT AGRICOL
pe anul 1907

Între subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în comuna Avrămeni şi domnul Marcu Meltzer, arendaş, domiciliat în Botoşani, prin procuratorele său, domnul Talic Pomîrleanu, domiciliat în comuna Manoleasa, s-a încheiat următorul contract de angajament agricol.

Subsemnaţii locuitori de profesie agricolă, domiciliaţi în comuna Avrămeni din judeţul Dorohoi, declarăm prin angajamentul de faţă că de bună voia noastră şi nesiliţi de nimeni ne-am împăcat cu domnul Marcu Meltzer, arendaşul moşiei Zahaneni din această comună, prin

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

procuratorele său domnul Talic Pomîrleanu, a face munci agricole în cursul anului 1907, cu prețul și condițiunile stipulate mai jos.

Art. 1. Ne obligăm a prăși la popușoi cîtimea fălcilor noastre în dreptul semnăturilor noastre, cu îndatorirea de a prăși bine gospodărește, de 2 ori, a lăsa popușoii atît de deși precum ni se va arăta, a-i tăia, a-i pune în glugi mici și bine făcute, a-i căra la stanția care se va indica, făcînd girezi înguste, înalte și bine clădite, a nu lăsa popușoii pe stujeni, alegînd semincer bun, alegînd deoparte de asemenea și popușoii verzi sau stricați, a căra popușoii la coceni, a-i clădi strujenii în stoguri înalte și bine vîrfuite, iar la răfuială ni se va da cîte 40 de lei de fiecare falce și tain 40 kg făină și 4 kg brînză. Măsura se va face în prima duminică după terminarea completă a prașilei I-a, chiar în lipsa lucrătorului dacă el nu va veni.

Art. 2. Ne obligăm a face seceră la pîine albă cîtimea fălciilor notate în dreptul semnăturilor noastre, cu îndatorire de a secera bine gospodărește pe jos, a nu lăsa spice în urmă, a face snopii mici, bine legați, cu legături secerate, iar nu smulse ; la caz de ploi sîntem datori a dezlega snopii și a-i întinde mănunche și după ce se vor usca bine a-i lega din nou și a-i pune în clăi bine făcute, astfel ca pîinea să nu fie expusă stricăciunii. În caz cînd jumătățile vor fi stricate de vînt, sîntem datori a le tocmi chiar după măsurătoarea lanului, iar la răfuială ni se va socoti cîte 20 de lei falcea și tain 20 kg făină și 2 kg brînză. Măsura se va face în prima duminică după terminarea secerării unui lan, chiar în lipsa lucrătorului, dacă el nu va veni.

Art. 3. Ne obligăm a face zilele cu palmele, la cărat, numărul zilelor notate în dreptul semnăturilor noastre și la răfuială ni se va socoti cîte un leu ziua și de 3 ori mîncare pe zi.

Art. 4. Ne obligăm a face zile mari de vară cu palmele ori cînd va trebui și la orice lucru, cu începere de la 1 mai 1907 pînă la 1 octombrie, zilele notate în dreptul semnăturilor noastre, iar la răfuială ni se va socoti cîte un leu, dîndu-ni-se de 3 ori mîncare pe zi.

Art. 5. Ne obligăm a face zile de semănat cu mîinile sau cu mașinile de semănat oricînd va trebui, zilele notate în dreptul semnăturilor noastre, iar răfuiala ni se va socoti cîte un leu de fiecare zi, dîndu-ni-se de 3 ori mîncare pe zi.

Art. 6. Ne obligăm a face zile mici de iarnă cînd va trebui și la orice treabă, cu începere de la 1 octombrie și pînă la 1 mai, zilele notate în dreptul semnăturilor noastre, iar la răfuială ni se va socoti cîte 50 bani ziua și mîncarea de 2 ori pe zi.

Art. 7. Ne obligăm a face plugărie sau dîrvărie, acei ce avem băieți buni de plugărie sau de dîrvărie, numărul lunilor notate în dreptul semnăturilor noastre, a 32 zile lucrătoare luna, iar la răfuială ni se va socoti cîte 10 lei de fiecare lună, dîndu-ne la fiecare 40 de zile cîte una pereche opinci și de 3 ori mîncare pe zi.

Art. 8. Sporul lucrului făcut mai mult decît angajamentul se va plăti imediat în bani ; acest spor de lucru nu scutește pe un locuitor angajat de a înlocui alt lucru ce este dator a-l face prin angajament.

Art. 9. Tot lucrul ce avem a face îl vom executa cu instrumentele noastre, afară de căratul popușoilor care îl vom face cu harabalele noastre, domnul Marcu Meltzer avînd grijă și răspundere de boi și harabalele ce ni s-a dat pentru căratul păpușoilor.

Art. 10. Ne obligăm a executa tot lucrul notat în dreptul semnăturilor noastre, iar în caz cînd noi nu vom executa lucrul la timp, ad-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ministrația este datoare și în drept, conform legii, de angajament în contul nostru alți locuitori privindu-ne pe noi diferența, iar în caz cînd nu se vor găsi alți lucrători, ne va privi pe noi daunele cauzate pentru toți acei ce nu vom fi lucrat. Contractul va fi făcut imediat executor, constatîndu-se plățile la lucrătorii străini, daunele cauzate și vom fi obligați de a achita imediat și în orice epocă a anului daunele cauzate, socotindu-se lucrul ce l-am executat pînă în acel timp, reziliindu-se contractul pentru acel locuitor.

Art. 11. Că vom fi următori condițiunilor stipulate mai sus am subscris prezentul contract, acei cu știință de carte prin propria noastră semnătură, iar acei fără știință de carte prin punerea degetului.

Eu Talic Pomîrleanu, procuratorele domnului Marcu Meltzer, am angajat la munci agricole pe anul 1907 locuitorii subscriși mai jos cu lucrul notat în dreptul semnăturilor lor cu prețurile și condițiunile stipulate în acest contract, dîndu-le și pămîntul trecut în dreptul semnăturilor fiecăruia cu prețul de 40 lei falcea, procurator cu procura autentificată de poliția orașului Botoșani sub nr. 150, din 10 iunie 1902.

(ss) Procurator, Talic Pomîrleanu

[Urmează un tabel de 15 locuitori avînd trecut în dreptul fiecăruia întinderea pămîntului, numărul de zile contractate, precum și muncile ce trebuiesc efectuate de către ei.]

România
Consiliul comunei Avrămeni, județul Dorohoi

Contractul de față, citindu-se în auzul și în fața părților contractante, cu care am declarat prin grai că toate cele ce sînt cuprinse în el sînt făcute conform cu libera lor voință și că nu au opus nici o contestație, consiliul legalizează prezentul contract care se va transcrie în registru conform art. 14 din legea tocmelilor agricole.

Consilieri
(ss) Gh. Andrei Rusu
(ss) N. Mandache
(ss) N. Apostol
(ss) Gh. Galan
(ss) C. Meliuciu
(ss) C. Livadariu
(ss) N. Chilcic

Secretar, (ss) V. Romanescu

Dăm putere și ordonăm tuturor agenților administrativi și judecătorești ca să execute acest act, procuratorilor să stăruiască pentru aducerea lui la îndeplinire. Spre credință aceasta s-a semnat de noi membrii consiliului comunei Avrămeni.

[Urmează semnăturile celor 7 consilieri.]

Primar, (ss) I. Petrescu

Secretar, (ss) S. Romanescu

Nr. 1 001, din 20 mai 1907.

Acest act investit cu formula executorie sub nr. 1 001 s-a încredințat domnului Talic Pomîrleanu, notînd și pe contractul transcris și înregistrat pe anul 1907.

Secretar, (ss) V. Romanescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

România
Primăria comunei Avrămeni, județul Dorohoi

Copia prezentă fiind întocmai după original, pentru care se adevereşte de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) V. Romanescu

28 mai 1907.

Arh. St. Dorohoi. fond Pref. Dorohoi, dos. 137/1907, f. 124—125.

40 **1907, mai 28, Broscăuţi.**

ACT DE ANGAJAMENT

Între subsemnaţii locuitori din comuna Broscăuţi, plasa Mihăileni, judeţul Dorohoi, pe de o parte şi domnul Israil Spodheim, arendaşul moşiei Broscăuţi, de altă parte, s-a contractat următoarele :

1. Noi locuitorii ne angajăm la domnul Israil Spodheim a-i face praşila în popuşoi şi în cartofe, secere şi zile de plugărie pe suscitata moşie în vara anului 1907, după cîtimea ce se notează în acest angajament în dreptul numelui fiecăruia din noi.

2. Praşila avem a o face în popuşoi şi în cartofe de 2 ori bine gospodăreşte, cartofele avem a le şi semăna adică a pune sămînţa în cuiburi, după cum ni se va arăta de oamenii domnului arendaş, apoi a le prăşi la timp, asemenea şi la praşila de popuşoi avem a curăţi popuşoii la rădăcină şi a-i feri spre a nu-i tăia, a nu lăsa popuşoii prea rari la praşila a II-a a popuşoilor cît şi a cartoafelor, avem a muşuiora cît se va putea mai bine, popuşoii avem a-i tăia, a-i desface din strunjeni, a-i căra de pe lan la staţie şi a-i turna în coşer la destinaţie, strujenii avem a-i pune în căpiţe sau girăzi în locul hotărît de către administraţie, bine făcute şi vîrfuit, iar cartoafele avem a le săpa şi a le scoate din cuiburi astfel încît să nu rămînă nimic în cuiburi şi a le căra apoi la locul destinat făcînd grămadă, şi a le acoperi cu pămînt.

Cărătura popuşoilor şi a cartoafelor avem a o face cu carul şi boii noştri, acei din noi care avem boi sau cai, iar acei care nu vom avea, domnia sa ne va da boii şi harabelele d-sale fără plată.

3. Ne obligăm a secera la orice soi de pîine albă, bine gospodăreşte, în mănunchi, mănunchiurile avem a le strînge în snopi potriviţi şi bine legaţi, snopii avem a-i aşeza în clăi sau jumătăţi bine făcute. La caz de ploi, avem a desface clăile, a dezlega snopii, a-i întinde a se usca şi pe urmă, legîndu-i, a-i pune iarăşi în clăi ; aceasta o vom repeta întotdeauna cînd se va întîmpla ploi, pînă la clădirea definitivă în gireadă.

4. Preţurile stipulate între ambele părţi sînt următoarele :

Pentru fiecare falce de praşilă în popuşoi a cîte 40 lei fără altă nimica, asemenea falce de praşilă în cartofe a cîte 64 de lei pentru fiecare falce de seceră la orice soi de pîine albă a cîte 16 lei fără altceva. Pentru fiecare lună de plugărie cîte 16 lei şi mîncare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

5. Noi subsemnaţii declarăm prin aceasta că la facerea angajamentului am primit toţi banii pentru lucrul ce ne-am pus după preţurile de mai sus, după cîtimea lucrului arătat mai jos, în dreptul numelui fiecăruia din noi subsemnaţii.

6. În modul acesta, terminîndu-se angajamentul de faţă, ne îndatorăm a ieşi la lucru îndată ce ni se va da de ştire prin secretarul domnului arendaş, cu tot ajutorul nostru, a sta în lucru fără întrerupere pînă ce o vom fini. Spre siguranţă, am subscris acest act de angajament prin punerea degetelor noastre, neştiind a scrie, şi prin semnături proprii, acei ce ştim carte, rugînd totodată pe onor. consiliu comunal ca să binevoiască a transcrie acest act în registrul tocmelilor agricole conform legii.

P. procura Israil Spodheim
(ss) B. Spodheim

[Urmează numele a 70 locuitori învoiţi.]

România
Primăria comunei Broscăuţi, judeţul Dorohoi

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se adevereşte de noi.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

(L. S.)
Nr. 821/1907 mai 28.

Arh. St. Dorohoi, fond Pref. Dorohoi, dos. 137/1907, f. 78 şi 81.

JUDEŢUL SUCEAVA (FĂLTICENI)

41 **1904, septembrie, Lespezi.**

ANGAJAMENT AGRICOL
Nr. 3

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Lespezile, judeţul Suceava, declarăm prin aceasta că, de a noastră bună voie şi nesiliţi de nimeni, ne-am angajat la d-nul Leon şi Samoil Costiner, arendaşii moşiei Sireţel, de a face muncile agricole în vara anului 1905, cu preţurile şi condiţiunile următoare :

Praşila avem a o face la popuşoi amestecaţi cu haldani, bostani şi fasole, avînd a-i prăşi de două ori, bine gospodăreşte ; vom trage muşuroaie în jurul lor şi îi vom lăsa în desime potrivită, îi vom culege sau tăia cu totul de pe cîmp, căra la locul destinat, unde îi vom desfăca de pe strujeni, alege bine şi urca în coşare, iar strujenii îi vom lega în snopi şi clădi în stoguri sau girezi, pentru care ni se va plăti cîte 50 bani pentru fiecare prăjină sau 179 centiari şi tain cîte 50 kg. făină de popuşoi la falce, sau un hectar 43 arii 21 centiari.

Secera, ne obligăm a secera la orice soi de pîine albă, avînd a secera bine de pe jos, fără a lăsa spice în urmă, vom face snopii mici şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

bine legaţi, jumătăţile bune, la caz de ploi, sîntem datori a întinde pîinea ori de cîte ori va cere trebuinţa pînă ce se va usca bine spre a o putea căra şi clădi în girezi, obligîndu-ne că acei ce avem care cu boi să facem cîte 3 zile cu carul la o falce, pentru care ni se va plăti cîte 16 lei pentru fiecare falce şi tain cîte 20 kg făină popuşoi şi două kilograme brînză la o falce sau un hectar 43 arii 21 centiare.

Coasa ne obligăm a cosi la iarbă sau trifoi şi la necesitate şi la pîine albă, avînd a cosi bine de la pămînt, fără a lăsa coame pe urmă, vom aduna brazdele după ce se vor usca şi vom face căpiţe mari şi bune ; la caz de ploi sîntem datori a întoarce brazdele, şi răscoli căpiţele şi clădi în stoguri bine vîrfuite şi legaţi cu funii de fîn, pentru care ni se va plăti cîte 14 lei la o falce şi tain cîte 20 kg făină popuşoi, 2 kg brînză la o falce sau un hectar 43 arii 21 centiari.

Noi locuitorii ne obligăm a ieşi la muncă îndată ce vom fi înştiinţaţi unde vom sta în permanenţă pînă ce ne vom plăti obligaţiile ; în caz de neurmare, vom fi responsabili conform legii muncilor agricole. Banii pentru muncile ce ne-am obligat a le face şi care se arată în dreptul numelui fiecăruia din noi, i-am primit deplin în mîinile noastre acum la facerea acestuia.

Pentru care am format prezentul angajament subscris de noi prin punerea degetului cei ce nu ştim carte, iar cei ce ştim prin propria noastră semnătură, rugînd şi pe onorabila autoritate comunală a-l legaliza şi încredinţa d-nilor arendaşi.

Sireţel. septembrie 1904.

[Urmează numele a 157 locuitori învoiţi şi munca arătată în dreptul fiecăruia.]

Consiliul comunal Lespezile.
Şedinţa de la 16 ianuarie 1905.

Actul de angajament prezent, fiind citit din cuvînt în cuvînt în auzul şi de faţă părţile contractante, care au declarat prin grai că cele cuprinse în el sînt conform cu libera d-lor voinţă şi că nu au de spus nici-o contestaţiune, după care un număr de 134 locuitori au semnat prin punerea de deget neştiind carte, iar 23 locuitori în unire cu d-nul Orenştain, comptabil, din partea d-lor arendaşi Leon şi Samoil Costiner a semnat propriu.

Avînd în vedere şi dispoziţiunile art. 15 din legea pentru tocmeli agricole.

Consiliul

Dă autenticitatea legală prezentului act de angajament şi ordonă transcrierea lui în registrul respectiv la nr. 3.

Membrii consiliului comunal. Urmează semnăturile, precum a primarului şi secretarului.

România
Primăria comunei Lespezile

Copia prezentă fiind întocmai după registrul tocmelilor agricole se certifică.

p. Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil
Nr. 2 237
1907, aprilie 30.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia. dos 10/1907, f. 277 şi 284.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ACT DE ANGAJAMENT
Nr. 1

Noi, subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în comuna Lespezi, declarăm prin aceasta că de a noastră bună voie ne-am angajat la d-nul Gheorghe Gh. Ghiţescu, domiciliat în oraşul Fălticeni, proprietarul moşiei Stolniceni, această comună, spre a face muncile agricole în vara anului 1905 şi anume :

Arătura, praşile, secere, coasă şi zile de plugărie, preţurile cîte 16 lei falcea sau un hectar 43 arii 20 centiari arătură şi o căpiţă fîn măsurată cu stînjenul de braţ socotit la falce sau iarbă pentru păşunatul boilor ; 60 (şase zeci) bani prăjina sau un ar 79 centiari de praşilă, 16 (şaisprezece) lei falcea de seceră sau un hectar 43 ari fără tain ; 16 (şaisprezece) lei falcea de coasă sau un hectar 43 ari 20 c.a., două dubli decalitri făină popuşoi, 2,5 kg brînză de oi, 2 (două) litri sau 650 grame sare, socotit la falce, sau un hectar 43 ari 20 centiari ; 14 (patrusprezece) lei luna de plugărie făcută primăvara.

Aceste munci vor fi însemnate în dreptul fiecăruia dintre noi.

1. Arătura avem a o face bună gospodărească, în adîncime de 6 ţoluri, tăiată bine, fără greşuri şi semănată de noi cu sămînţa d-lui proprietar, grăpată bine de două ori, o dată în lung şi o dată în curmeziş.

2. Praşila ne obligăm de asemenea a o face bine gospodăreşte, a curăţi bine popuşoii la rădăcină şi lăsaţi bine potriviţi, după cum ni se va cere de slujbaşii d-sale, la praşila II-a îi vom curăţi bine la rădăcină şi le vom da ţărînă muşuroaie împrejur. Ne obligăm ca toamna a-i tăia cu totul de pe lan, a-i lega în snopi, a-i face glugi şi a-i căra cu mijloacele noastre, la stanţa sau la locul unde ni se va arăta de slujbaşii d-lui proprietar ; popuşoii îi vom desface de pe strujeni şi lega snopii înapoi şi face glugi mari, după care îi vom alege după calităţi din grămezi şi urca la coşare.

3. Secera avem a o face tăiată de jos şi spre a nu rămînea spice în urmă, a lega mănunchele în snopi şi făcute mari, de cîte 25 snopi fiecare jumătate, iar la caz de ploi a întoarce mănunchele, a dezlega snopii, usca bine şi strînge iarăşi jumătăţi, pînă cînd se va căra la arie şi clădi în girezi.

4. Cosirea la iarbă avem a o face tăiată bine de la pămînt, aduna în brazde şi grebla bine fînul spre a nu rămînea în urmă, a face căpiţele bune, după cum ni se va arăta de oamenii d-sale, a le clădi în stoguri, a vîrfui stogurile bine şi a le prăştini să nu le rupă vînturile ; brazdele şi căpiţele ne obligăm a le întoarce şi întinde la caz de ploi, pînă cînd se va usca bine şi numai atunci a le pune în stoguri.

5. Plugăria, avem a o face bună, compusă din 32 zile la aceste lucrări, ne obligăm a ieşi îndată ce ni se va da de ştire şi a sta în lucru pînă la terminarea lui ; la caz cînd cineva din noi nu va ieşi la timp în lucru, d-nul proprietar va tocmi alţi oameni pe socoteala noastră cu orice preţ va găsi.

6. Banii pentru muncile arătate mai sus, după cum se arată în dreptul numelui nostru, i-am primit deplin la facerea acestui act de angajament de la d-nul proprietar.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Eu, Gheorghe Ghițescu, proprietarul moșiei Stolniceni, consimt la toate condițiunile stipulate mai sus.

Pentru care am încheiat acest act de angajament, rugînd pe autoritatea comunală a comunei Lespezile a-l autentifica conform legei pentru tocmeli de lucrări agricole.

[Urmează numele a 191 locuitori învoiți.]

România
Primăria comunei Lespezile.

Copia prezentă fiind conform cu registrul tocmelilor agricole pe anul 1905 se certifică.

p. Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 2 236
1907, aprilie 30.

Arh. St. Fălticeni, fond. Pref. Baia, dos. 10/907, f. 276 și 285.

43 **1907, ianuarie 26, Soldănești.**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnații, pe de o parte, locuitorii agricultori din această comună Soldănești din plasa Dolhești, județul Suceava, și pe de altă parte, d-l Vasile Isăcescu, proprietarul moșiei Ionășeni, județul Botoșani, s-a convenit și s-a contractat acest angajament agricol, sub următoarele condițiuni :

Noi locuitorii ne angajăm la d-l Vasile Isăcescu de a-i face muncile agricole pe moșia d-sale Ionășeni, județul Botoșani, în vara anului curent 1907 cu prețurile și condițiunile stipulate mai jos.

Coasa avem a o face la iarbă și trifoi pe sus zisa moșie, pentru care ne obligăm a ieși la cosit de îndată ce ni se va face cunoscut din partea administrației moșiei, sillindu-ne cu tăiatul și cum se va usca pologul, vom sări cu toate ajutoarele noastre spre a-l aduna făcînd căpiți și pune în stoguri. Cosirea avem a o face ca și pentru noi înșine, gospodărească, făcînd stoguri cu vîrful ascuțit și drept, a nu se strica de ploi. În caz de ploi, vom întoarce pologul ori de cîte ori va fi nevoie pentru care d-l proprietar ne va plăti cîte 20 lei cinci bani de fiecare hectar 43 arii 20 centiarii și tain cîte 20 dubli decalitri făină de păpușoi și cîte 2 kg brînză de oi, 2 litri rachiu, 1 kg pește sărat și sarea necesară de fiecare hectar 43 arii 20 centiari.

Hriapca avem a o face la orz tot pe zisa moșie și în condițiunile ca și pentru coasă, cu deosebirea că orzul îl vom clădi în clăi, pentru care d-l proprietar ne va plăti cîte 25 lei de fiecare 1 hectar 43 arii 20 centiarii și tainul prevăzut pentru cosire, iar la acei care vom face mai mult decît una falce sau un hectar 43 arii 20 centiarii de hriapcă, d-l proprietar ne va plăti de fiecare nume pentru acel plus după prețurile care vor fi atuncia în timpul lucrului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Banii pentru munca ce se specifică în dreptul fiecăruia din noi i-am primit toți deplin în numerar la facerea acestui contract, urmînd ca tainul să-l primim în timpul lucrului.

Sub aceste condițiuni s-au făcut acest angajament, rugînd și pe autoritatea comunală a-l autentifica conform legei tocmelilor agricole.

Făcut în comuna Soldănești, la 26 ianuarie anul 1907.

[Urmează semnăturile părților contractante și autentificarea consiliului comunal.]

Copia prezintă fiind conformă cu originalul se certifică de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/907, f. 112.

44 **1907, aprilie 23, Uideşti.**

Domnule prefect,

Transportîndu-ne în cătunul Forăști, pendinte de comuna Uideşti, chiar în sîmbăta Paștelui, conform ordinului dv. expres, spre a cerceta cauzele reclamațiunei locuitorilor din acea comună, contra d-lui C. Zaharescu, arendașul moșiei Forăști, am constatat că ele sînt legitime. Din chiar angajamentul agricol încheiat în iarna trecută între părți rezultă că condițiunile sînt mai mult decît grele și au fost siliți să le accepte din lipsa mijloacelor de trai, locuitorii în acea parte fiind foarte săraci și lipsiți în majoritate de pămînt.

Ca să vă învederez aceasta, nu voi discuta decît punctul 3 din contract, după care alătur copie, din care reiese că pentru seceratul unei fălci de pîine albă locuitorii primesc 14 lei fără tain și nutreț la vite, iar în schimb mai fac tot pentru această sumă 2 zile cu carul sau 4 cu mîinile, care valorîndu-le la minimum 5 lei, rămîne falcea de secere plătită cu 9 lei. Dacă mai presupunem, ceea ce e foarte posibil că, pînă la treerat ploînd, urmează să desfacă clăile, să le usuce etc., mai pierde încă 2 zile, care scăzîndu-le din suma de 9 lei, face ca săteanul de fapt să primească numai lei 7 pentru o falce de seceră.

Am intervenit la dl. Zaharescu, apelînd la sentimentele sale de român, spre a le ușura oarecum condițiunile, arătîndu-i că vecinii săi chiar streini le-a făcut multe concesii, dar mi-a fost imposibil a-l determina la aceasta.

Tot ce am putut obține a fost promisiunea că va veni cît de curînd în orașul Fălticeni, spre a se întîlni cu dv., cînd cred că va reveni la sentimente mai bune.

Restitui totodată și petițiunea adresată dv. în cauză.

Binevoiți, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Inspector comunal, (ss) indescifrabil.
Nr. 3 338 — 26 aprilie
[Rezoluție :] Vom interveni personal la dl. Zaharescu a cărui sentimente de om drept și de bun gospodar sînt o chezășie de îndeplinire a unei învoieli potrivite.

Prefect, (ss) Gh. Ghițescu

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 151.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ANGAJAMENT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori din comuna Uideşti, plasa Dolheşti, judeţul Suceava, unii prin punerea de deget, iar alţii prin propriile noastre semnături, declarăm că, la nevoile ce am avut, ne-am angajat la dl. Constantin Zaharescu, arendaşul moşiei Forăşti, muncile agricole pentru vara anului 1907 pe moşia Forăşti, cu preţurile şi condiţiunile următoare :

1. Arătura avem a o face miriște ciucălăiște sau bătătura, bună gospodăreşte, fără greşuri, după adîncimea arătată de servitorii d-lui Zaharescu ; pentru această muncă ni se plăteşte de dl. Constantin Zaharescu 12 (doisprezece) lei un hectar 43 arii 20 centiari fără tain sau mîncare la vite.

2. Prașila avem a o face la popușoi de două ori, bine gospodăreşte, după cum ni se va arăta de servitorii d-lui Constantin Zaharescu. Păpuşoii avem a-i culege după ce ni se va spune, avem a-i căra, desface şi lega, pe urmă a-i ridica în coşare, penele şi strujenii, asemenea, a-i clădi la locul unde ni se va spune, fasolele ce vor fi puse prin păpuşoi avem a le prăşi, toamna a le culege şi scoate la marginea lanului, fără a le căra. Pentru căratul popuşoilor sau a strujenilor, acei ce nu avem carele noastre şi boi, are a ne da d-sa fără nici o plată. Pentru această muncă ni s-a plătit de către d-nul arendaş cîte 40 (patru zeci) lei 1 hectar 43 arii 20 centiari fără tain.

3. Secera avem a o face de pe jos la orice soi de pîine albă va fi. Avem a strînge spicele de pe urmă şi a lega mănunchele în snopi şi pe urmă a-i pune în jumătăţi ; la caz de ploaie, a întinde jumătăţile, a deslega snopii, a-i întinde, pe urmă a-i lega şi pune iarăşi în clăi. Aceasta se va face ori de cîte ori va fi necesitatea, pînă ce va fi pîinea bine uscată. Pentru căratul pîinii, acei cu boii avem a face 2 zile cu carul de fiecare un hectar 40 arii 23 centiari, iar acei ce nu avem carele noastre avem a face 4 zile cu palmele. Pentru această muncă ni s-a plătit de d-nul Constantin Zaharescu 14 lei de fiecare hectar 40 arii 23 centiari, fără tain sau păşune la vite.

4. Coasă avem a face la iarba bahmă sau trifoi, a cosi bine gospodăreşte, fără a lăsa şuviţe pe sub brazdă, uscat bine brazdele pînă ce fînul va fi bine uscat şi pe urmă a pune în căpiţă. La caz de ploaie, a întinde căpiţele sau întoarce brazdele pînă ce fînul va fi uscat bine, a face iar capete şi a se clădi în stog. La strînsul căpiţelor, dl. arendaş are a ne da boii d-sale fără nici o plată. Pentru această muncă. dl. Constantin Zaharescu ne-a plătit cîte 12 lei fiecare hectar 40 arii 23 centiari fără tain.

5. Prașila la cartoafe, avem a prăşi cartoafele de 2 ori semănate fiind de dl. Constantin Zaharescu. numai le vom prăşi, iar toamna a le scoate din pămînt şi a le strînge grămadă.

Noi subsemnaţii mai jos notaţi declarăm că pentru ori ce pagubă s-ar cauza d-lui Zaharescu de neieşirea noastră la timp să facem muncile cu care ne-am angajat, rămînem noi răspunzători cu orice avere vom poseda.

Eu Constantin Zaharescu, arendaşul moşiei Forăşti, consimt la toate condiţiunile mai sus arătate şi mă oblig în tot ceea ce mă priveşte pe mine însumi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru care am încheiat prezentul contract, semnînd de ambele părți, pe care l-am depus autorității noastre spre a-l autentifica și transcrie în registre conform legii.

Arendaș, (ss) C. Zaharescu

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/907, f. 153.

46 **1907 [Soldănești].**

ANGAJAMENT AGRICOL[1]

Între subsemnații David Tatos, proprietar domiciliat în urba Fălticeni, pe de una parte, și noi locuitorii muncitori agricoli din Hîrtop, comuna Soldănești, plasa Dolhești, județul Suceava, pe de altă parte, s-au încheiat următorul angajament agricol :

Noi muncitorii agricoli declarăm că de bună voia noastră ne-am angajat la dl. David Tatos pentru a-i face în vara anului 1907 muncile agricole prevăzute în rubricile de mai jos în dreptul numelui fiecăruia dintre noi, pentru care am primit de la d-sa banii complecți, acum la facerea angajamentului, și anume vom lucra pe oricare din moșiile Hîrtop și Halmu Samson din aceiași comună ca noi cu prețurile și condițiunile stipulate în angajamentul de față.

Arătura o vom face în primăvara 1907 cu plugurile noastre bine regulate, trase de patru vite, astfel ca să fie brazdele adînci și culcate bine, fără greșuri, la orice loc și pentru orice pîine cu mîncarea noastră, precum și cu nutrețul nostru la vite, pentru care am primit de la dl. Tatos cîte 10 lei de fiecare un ha. și 43 arii 20 centiari.

Grăpătura o vom face la orice arătură din toamna lui 1906 sau din primăvara 1907 și vom grăpa de două ori în lung și în curmeziș, astfel ca sămînța să fie bine acoperită și bulgării sfărîmați cu grapi cu colți de fier ; vom grăpa cu hrana noastră și cu nutrețul nostru la vite, pentru care am primit de la dl. Tatos cîte 3 lei 50 bani pentru fiecare 1 ha 43 arii 20 centiarii.

Arătura și grăpătura le vom face imediat după ce se va ridica omătul. Prașila vom face la porumb, avînd a prăși de două ori, bine gospodărește, a tăia toate buruienile, vom lăsa popușoiul în desimea potrivită, după cum ni se va arăta, vom trage țărîna deajuns în jurul popușoiului, iar la prașila 2-a vom face mușuroi mari în jurul popușoiului, făcînd mușuroaie și unde vor lipsi păpușoii pe alocuri să fie bine lucrat, asemenea vom lucra adică prăși fasolele, bostanii și haldanii, care vor fi semănați prin popușoi și vom fi răspunzători de paguba cauzată acei ce vom tăia zadarnic popușoii sau vom tăia fasolele, bostanii sau haldanii. Porumbul odată cojit îl vom tăia cu strujeni cu tot și-l vom căra la coșare cu carele noastre, cei ce avem care și cu carele d-lui Tatos, acei ce nu avem care ; îi vom rupe din strujeni și desface de pene, vom alege

[1] Întinderea moșiei Hîrtop, partea cultivată 715 ha
Porțiunea dată locuitorilor 367 „ 50 arii
Întinderea moșii Halmu, partea cultivată 257 „ 40 arii
Porțiunea dată locuitorilor 185 „ 90 arii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3 feluri seminceri codinari şi cei buni urcînd în coşare pe fiecare fel în parte, unde ni se va arăta.

Penele şi strujenii îi vom clădi glugi bune pe arie, pentru fiecare 1 ar 79 centiari am primit de la domnul Tatos cîte 50 bani. Secere avem a o face la orice soi de pîine albă, vom tăia paiul de jos, vom pune polog, apoi după ce o fi bine uscată, vom lega pologul, vom face snopi mici şi jumătăţile la 21 snopi fiecare, iar la caz de ploi vom desface jumătăţile şi întinde pologul ori de cîte ori va trebui, ca astfel pîinea bine uscată să fie cărată la girezi, pentru care am primit de la domnul Tatos cîte 14 lei noi de fiecare 1 ha. 43 arii şi 20 centiari.

Cosirea o vom face la iarbă cu coasele noastre bine ascuţite, ca să tăiem iarba de jos de la pămînt ; vom usca brazdele întornîndu-le, le vom aduna polog şi apoi vom face căpiţe mari şi o dată fînul uscat bine, îl vom clădi în stoguri, întovărăşindu-ne mai mulţi la clădit spre a face stogurile mari, bine vîrfuite şi legate funii făcute tot de iarbă.

Căpiţele, în cazuri de ploi, le vom împrăştia ori de cîte ori va trebui, spre a se usca bine fînul pentru clădit, pentru care am primit de la dl. Tatos cîte 15 lei noi pentru fiecare 1 ha. 43 ari, 20 centiari.

La praşilă, secere şi cosire, nu vom mai primi tain şi nici alta nimica pe lîngă banii ce am primit.

Plugăria, vom da băieţii noştri la plug sau vom merge singuri în primăvara 1907 imediat după ce se va desgheţa şi domnul Tatos va scoate plugurile la arat, unde vom sta neclintiţi pînă ce vom isprăvi angajamentul, iar cei ce nu vom isprăvi zilele de plugărie în 1906 sau vom mai lua bani în urmă, le vom continua în toamna 1907, de îndată ce se va începe arătura.

Băieţii vor fi ascultători de pristovul plugurilor şi vom face arătura adîncă şi bună, fără a bate boii ; noi părinţii vom răspunde şi plăti pierderile ce ar face la obiectele ce se dau la mîna lor. Pentru una lună plugărie, socotită 31 zile lucrătoare, am primit de la dl. Tatos 12 lei noi în timpul plugului. Dl. Tatos va da de mîncare plugarilor, iar noi părinţii vom răspunde de daunele cauzate cînd din lipsa băieţilor nu vor umbla plugurile regulate.

Banii ce noi angajaţii vom mai lua de la dl. Tatos pentru munci agricole în încheierea acestui angajament ni se va socoti conform preţurilor şi condiţiunilor mai sus stipulate.

Ne obligăm ca toţi să ieşim la lucru cum ne-am angajat cu întăietate la dl. Tatos, imediat ce vom fi înştiinţaţi de oamenii d-sale şi îi vom sta pînă la deplina executare a fiecărui fel de muncă, fără a putea spune că sîntem angajaţi şi la alte persoane, fiind răspunzători conform legii tocmelilor agricole.

Subsemnatul David Tatos declar că am angajat pe oamenii notaţi mai jos a-mi face muncile agricole prevăzute în acest angajament pe oricare din moşiile Hîrtopul şi Halmul Samson, pentru care am achitat fiecăruia banii cuveniţi şi vor lucra, după preţurile şi condiţiunile stipulate prin acest angajament, muncile prevăzute în dreptul fiecărui angajament în rubricile respective, precum urmează :

[Urmează semnăturile părţilor contractante.]

Copia prezentei fiind conformă cu originalul se certifică de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos 10/1907, f. 111 şi 117.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

47 **1905, aprilie 11 [Oancea].**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnații locuitori din comuna Oancea și A. Iconomu, arendașul moșiei Slobozia Onești, prin procuratorul său Vasile Clime, am convenit după cum urmează :

Noi subsemnații, parte prin propriile noastre semnături, iar parte prin punere de deget, neștiind carte, dăm vitele noastre la imaș, spre a pășuna pe moșia d-sale punctul Kelești, cu preț de 24 lei perechea boi și vaci, adică boi sau vaci se consideră vite mari de la 2 ani în sus iar vite mici adică mînzați și mînzate de la un an în sus și pentru perechea de mînzați și mînzate cîte 18 lei, avînd dreptul de a pășuna din ziua cînd vom depune prezentul contract la administrația moșiei și pînă la 24 oct. a.c.

Termenul de plată este la una august sau la ridicarea vitelor, adică, care din noi voim să luăm vitele și mai înainte, întîi a ne achita plata la administrația moșiei și pînă la 26, sub luare de chitanță și conform chitanței păzitorii ne va elibera vitele.

Totodată dl. arendaș nu ne garantează bunătatea imașului, deoarece ne este cunoscut nouă ; nici nu este obligat a ne da alt imaș în caz de secetă și în caz dacă se întîmplă să moară o vită sau vinde sau luînd parte din noi vitele sau duce la alt imaș, noi tot sîntem obligați a plăti imașul, dar avem dreptul a pune alte vite în locul celor moarte sau vîndute și nu ne putem eschiva de la plata sub cuvînt că nu am dat vitele la imaș, că vom plăti așa cum ne-am obligat mai sus și conform no. vitelor ce se prevăd în dreptul iscăliturilor noastre, căci dl. arendaș ne rezervă imaș conform contractului.

Eu, cel al II-lea, A. Iconomu, prin procuratorul meu Vasile Clime, consimt la cele de mai sus și mă oblig după cum urmează :

Mă oblig a pune păzitori de ajuns la vite, care păzitori vor pășuna vitele în imașul de strînsură punctul Keleș cu adăpătoarea la rîul Prut pe hotarul fixat și fiindcă acest imaș de strînsură este aproximativ de 400 hectare, voi avea dreptul a primi vite de prin alte comune și chiar din Oancea, dacă s-ar mai ivi ; totodată sînt responsabil de vitele pierdute, fiind însărcinat cu paza lor, iar după ridicarea pîinii albe vor avea dreptul a pășuna și la miriște.

p. A. Iconomu 1905, aprilie 11.
Procurator, (ss) V. Clime

[Urmează numele a 16 locuitori contractanți și autentificarea consiliului comunal, sub nr. 8 din 12 aprilie 1905.]

România
Primăria comunei Oancea.
Prezenta copie fiind conform cu originalul, se atestă de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos. 1/1908, f. 58.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori din comuna Siviţa, plasa Prutul de Jos, judeţul Covurlui, declarăm prin acest contract ce noi îl dăm d-lui Jan M. Silberstein, arendaşul moşiei Ijdileni şi Siviţa, cum că la trebuinţele noastre ce am avut de pămînt, am luat de la d-lui cîte o sumă hectare pe care ni se va însemna în dreptul fiecăreia iscălituri ale noastre de pe punctele Petriş, Valea Dragă, Sîrbi şi Tîrnăşoaia, cu preţul de 28 (douăzeci şi opt) lei de fiecare hectar şi plata pămîntului noi vom face-o după măsura dreaptă ce se va face de oamenii d-lui arendaş în faţa noastră.

Noi ne obligăm a plăti arenda acestui pămînt la unu august 1907.

Nu vom putea ridica de pe pămîntul menţionat recoltele ce se vor face, de orice natură ar fi ele, înainte de plata arenzii ce datorăm şi pentru garantarea acesteia, dl. Jan M. Silberstein este în drept, chiar înainte de exigibilitate, să ia orişice măsuri de asigurare, putînd să sechestreze productele de orişice natură ar fi ele şi aceştia numai în puterea acestui contract, care, prin faptul autentificării lui, va fi ca un titlu executoriu, iar întîmplîndu-se cazuri fortuite şi nefortuite, luăm asupra noastră şi să nu avem dreptul a face nici un fel de obiecţiuni la plata arenzii.

În caz cînd dl. arendaş nu se va putea îndestula din recoltele pămîntului, va fi în drept să urmărească cu privilegiu orişice altă avere a noastră mobilă, orişiunde s-ar găsi.

Prezentul contract fiind autentic, va putea fi investit cu formula executorie, fără curs de judecată şi în care scop originalul va rămîne în mîna d-lui Jan M. Silberstein.

Arendaş, (ss) Jan M. Silberstein 1907, iunie 10.

Arh. St. Galaţi, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos. 1/1908, f. 126.

49 **1908, februarie 1 [Vîrlezi].**

CONTRACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori din comuna Vîrlezi, plasa Bujor, judeţul Covurlui, declarăm prin prezentul că, avînd necesitate de pămînt de cultură a face semănături în folosul nostru de toamnă şi de primăvară pe anul agricol 1908, am luat din moşia Vîrleaza, proprietatea d-lui Mihail G. Orleanu, porţiunile de pămînt specificate în dreptul fiecăruia din noi subscrişi mai jos, în corpul prezentului contract, obligîndu-ne a da d-lui proprietar Orleanu, ca arendă, dijma una din trei, orice soi de recolte de pîine albă, de toamnă şi de primăvară, popuşoi, hluji etc., fără alta nimica.

Dijma ni se va lua odată la toţi, după terminarea secerişului şi după terminarea culesului porumbului, hlujeni şi alţii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Noi agricultorii ne obligăm a munci bine gospodăreşte pămînturile ce vom lua şi la timp, vom semăna pe pămînturile luate sămînță de a noastră bună ca calitate şi arătură făcută la timp bine şi adînc, fiind în folosul nostru producţiunea şi dijma proprietarului. Dijma sîntem obligaţi a o transporta de pe pămînt cu carele şi vitele noastre şi a o duce la aria moşiei Odaia Vîrleaza, sau la locul destinat de administraţia moşiei.

Mai sîntem obligaţi a face snopii, clăile şi grămezile deopotrivă de mari, fără a avea vreo pretenţie la o potrivă în luarea dijmei, fiind liber dl. proprietar a lua dijmă ori din ce clăi sau grămezi va binevoi.

Pentru care dăm prezentul contract subscris de noi, parte prin propriul condei şi parte prin punerea degetului, neştiind carte, rugînd şi autoritatea comunală a autentifica conform legii agricole.
1908, februarie 1.

Consimt la cele de mai sus,

1908, februarie 1. Proprietar.

[Urmează numele contractanţilor.]

Pentru conformitate
Primar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Galaţi, Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos. 4/1908, f. 280. 1908, martie 24.

50 **1908, februarie 22, Pechea.**

CONTRACT AGRICOL

Subsemnatul Alexandru M. Moisă, arendaşul moşiei Fîntîna Gerului, de pe teritoriul comunei Mînjina, judeţul Covurlui, am încheiat cu locuitorii comunei Pechea semnaţi mai jos, următorul contract :

1. Eu, arendaşul, dau locuitorilor comunei Pechea terenuri de cultură în întindere de 71 ha 50 arii.

2. Termenul arendei este de 3 ani, cu începere de la 26 octombrie 1907 şi pînă la 26 octombrie 1910 pentru păioase şi de un an pentru porumb.

3. Arenda nu va fi alta decît în dijmă, iar cîtimea dijmei ce urmează să se dea de locuitori arendaşului va fi aceea ce se va fixa de comisiunea regională a judeţului Covurlui.

4. Pămînturile date locuitorilor vor fi semănate cu secară, orz sau ovăz şi porumb, nefiind admisibil altfel de semănături.

5. Dijma ce se cuvine arendaşului va fi cărată de locuitori cu carele d-lor la aria moşiei.

6. Dijmuitul recoltelor păioase se va face la 15 zile cel mult după terminarea fiecărui fel de recoltă şi se continuă fără întrerupere, afară de cazuri de forţă majoră ; în cazul contrar, dijmuirea se va face din oficiu.

7. Atît aratul, semănatul, cît şi restul muncii va fi făcută în condiţiuni cît se poate de bune şi la timp, fiind răspunzători, după legea

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

învoielii agricole, de daunele cauzate din cauza relei munci sau neexecutării ei la timp.

8. Porțiunea de pămînt ce se dă locuitorilor se cuprinde în lanurile ce se hotărăște cu moșia Pechea și care vor fi aceleași pentru tot periodul arendării.

9. Noi, locuitorii contractanți, declarăm că primim toate condițiile din prezentul contract și ne obligăm a le respecta și a ne conforma tuturor îndatoririlor ce ni se impun prin noua lege a învoielilor agricole.

10. Prezentul contract s-a încheiat în mod provizoriu, rămînînd ca în urmă să fie făcut pe formulare ce se vor trimite de onor. minister, în care se va trece și cîtimea dijmei ce urmează a se da de către locuitori și care va fi aceea ce se va fixa de comisia regională.

Făcut la comuna Pechea, la 22 februarie 1908.

Fiind conformă se atestă.

Primar, (ss) indescifrabil — Arendaș, (ss) indescifrabil

[Urmează numele locuitorilor învoiți.]

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos. 4/1908, f. 170.

51 **1908, martie 12 [Balinteşti].**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnații locuitori din comuna Balinteşti, plasa Horincea Prut, județul Covurlui, declarăm prin aceasta că am convenit cu dl. I. Ștefănescu, arendașul moșiei Ghibărțeni, pentru a ne da loc de hrană de pe sus-zisa moșie, partea din jos de vii pentru pîne albă și la valea Bănesei, pentru păpușoi, pînă la suma de 75 hectare în dijmă după prețul cel mai mare și dijma care o va fixa și hotărî onorabila Comisiune regională din această comună, conform cu legea de învoieli agricole astăzi în vigoare :

1. Noi locuitorii sîntem datori a ara la timp locul ce luăm fiecare, să-l semănăm în condițiunile cele mai bune cu toate ale noastre. Dijma, partea cuvenită d-lui arendaș sîntem datori să o aducem fiecare la locul destinat de d-sa, să i-o așezăm în condițiile cele mai bune și la timp fără nici o întîrziere.

2. Locul ce luăm pentru porumb în Valea Bănesei sîntem datori a-l ara și semăna la timp, iar șesul ce este îl vom semăna fiecare pe rînd pentru nutreț de vite, tot în dijmă, care dijmă va fi în jumătate și alta nimica, dusă partea d-lui arendaș la arie și clădită la stoguri.

3. Păzitorul cîmpean pentru paza holdelor ne privește pe noi locuitorii, care sîntem datori să luăm seama și să păzim, fiind responsabili față de lege. D-l arendaș, dacă va pune vreun om al d-sale pentru observat îl privește, fără a da noi vreo plată.

Drept care s-a făcut prezentul contract agricol și sîntem datori a-l respecta ambele părți față de legea tocmelilor agricole, fiind supuși ei la orice abateri vom contraveni.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Rugînd și pe autoritatea comunală a-l autentifica conform legii — 12 martie 1908.

[Urmează semnăturile a 14 locuitori ce au luat 12 hectare, 10 arii loc de pîine albă și 18 hectare 61 arii loc pentru păpușoi, dar contractul nu este legalizat, deoarece locuitorii se trec și acum în contract.]

Pentru conformitate,
Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet 1, dos. 4/1908, f. 339.

52 **1908, martie 22, Bereşti.**

ÎNVOIALA AGRICOLĂ NR. 1
Arendare de pămînturi în dijmă

Între Petrache Bălan, proprietar și arendaș [al] moșiei Călugăreasca, din comuna Bereşti și Chirțoaia, din comuna Jorăști, județul Covurlui, de o parte și țăranii muncitori de pămînt semnați pe acest contract, domiciliați în comuna Bereşti, plasa Horincea, județul Covurlui, pe de altă parte.

S-a încheiat această învoială agricolă, în condițiunile următoare:

Eu, P. Bălan declar că m-am învoiat cu țăranii semnați în acest contract ca să le dau în sus-numita moșie, cu arendă în dijmă, pămînturi de cultură pentru popușoi în întinderile trecute în dreptul numelui fiecăruia dintr-înșii în tabloul ce face parte din acest contract.

Durata acestui contract este numai pentru anul curent, 1908.

Țăranii contractanți sînt obligați a face pe locurile ce le-am arendat în dijmă semănăturile convenite și a se supune următoarelor condițiuni de cultură; a se face toate lucrările bine, gospodărește și la timp.

Sămînța va fi procurată de locuitorii contractanți și va fi de bună calitate, bine curățită și pregătită și în cantitate necesară adică 2 dl la hectar.

Drept arendă, fiecare țăran contractant este obligat să-mi dea din recoltă dijma următoare: la popușoi din 5 părți două ale mele atît din știuleți, cît și din hlujani și din productele accesorii ce obișnuit se seamănă prin popușoi ca: fasole, bostani, etc. dijmă care se va căra de locuitori cu carele lor la coșarele, magaziile și locurile de strînsură de pe moșie.

Cîtimea acestei dijme s-a stabilit prin bună înțelegere de noi, părțile contractante, în marginile dijmei fixate de comisiunea regională pentru pămînturile din regiunea noastră și pe următoarele temeiuri: locurile de cultură se vor semăna și lucra de locuitori cu toate cheltuielile, vitele și uneltele lor, iar paza semănăturilor se va face de oamenii moșiei plătiți și întreținuți de d-l închirietor.

Popușoii vor fi prășiți bine, de două ori, culeși, curățați, făcuți grămezi de măsuri uniforme, hlujanii tăiați, legați și strînși în glugi de aceeași mărime; asemenea și celelalte producte accesorii. În ce privește cuantumul dijmei, se va fixa cele stabilite de comisiunea regională.

Noi țăranii muncitori, subsemnați în acest contract, declarăm că am luat cu arendă în dijmă de la d-l P. Bălan, proprietarul și arendașul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

moşiei Călugăreasca şi Chişteala, pămînturile în întinderile trecute în dreptul numelui fiecăruia din acest contract, cu condiţiunile de cultură şi rotaţie, cu plata de dijmă în recoltă şi cu toate celelalte condiţiuni prevăzute în el.

Autentificarea şi executarea acestui contract se vor face conform prescripţiilor legii pentru învoieli agricole.

Făcut astăzi, 22 martie 1908, în comuna Berești, plasa Horincea, judeţul Covurlui.

Proprietar şi arendaş, (ss) P. Bălan

[Urmează numele celor 32 ţărani contractanţi şi un tabel cu întinderea suprafeţelor de pămînt primite în dijmă.]

Arh. St. Galaţi, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos, 4/1908, f. 348—349.

53 **1908, aprilie 1, Folteşti**

ÎNVOIALA AGRICOLĂ

Între Petre St. Veron, arendaşul moşiei Folteşti, situată în com. Folteşti, plasa Prutul de Jos, judeţul Covurlui, reprezentat prin d-l B. Papazoglu, cu procură autentificată de jud. com. Folteşti la nr. 3 002 din 22 noiembrie 1906, de o parte, şi locuitorii din com. Folteşti, sat Stoicani, plasa Prutul de Jos, jud. Covurlui, iscăliţi în acest contract, de altă parte.

S-a încheiat această învoială agricolă cu condiţiunile următoare:

Eu Petre St. Veron, arendaşul moşiei Folteşti, declar că m-am învoit cu locuitorii semnaţi în acest contract ca să le dau cu arendă din moşia sus-numită întinderea de pămînt de care au trebuinţă pentru păşunatul vitelor lor cu preţ pentru păşunat pe cap de vită.

Durata acestui contract este de un an cu începere de la 1 martie 1908 şi pînă la 28 februarie 1909.

Izlazul ce am dat cu arendă prin acest contract va fi situat pentru vitele cornute, şi cai la punctul Tărușele.

Noi părţile contractante, avînd în vedere calitatea pămîntului din care se compune izlazul ce am dat cu arendă, am convenit ca să pună la păşune pe fiecare hectar cîte 3 vite mari. Acest număr nu depăşeşte numărul vitelor constatat de comisiunea regională pentru regiunea noastră că se poate pune la păşune pe fiecare ha.

Mă oblig, prin urmare — pentru toată durata acestui contract, ca în fiecare an să măsor şi la 23 aprilie să dau în posesiunea locuitorilor contractanţi izlazul mai sus arătat pentru a-l păşuna cu vitele lor, de la această dată şi pînă la 26 octombrie al acelui an, în întinderea ce va fi reclamată de numărul vitelor, socotind un hectar de pămînt pentru trei vite mari.

Voi separa izlazul de restul moşiei prin moşoroaie vizibile făcute din distanţă în distanţă şi prin brazde adînci trase cu plugul. Pentru a se putea fixa întinderea izlazului ce trebuie să măsor şi să dau în posesiunea locuitorilor în fiecare an, fiecare locuitor contractant este dator ca, cel mai tîrziu pînă la 15 aprilie al fiecărui an, să se pre-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

zinte la primăria care a autentificat acest contract și să arate ce număr de vite va da la păşune în acel an pe temeiul acestui contract, pentru a fi trecute acele vite în dreptul numelui său în tabloul ce se va forma în fiecare an şi care face parte din acest context.

Pentru control se va face de două ori pe an numărătoarea vitelor învoite la păşune conformîndu-mă prescripţiunilor art. 34 din legea pentru învoieli agricole.

Preţul pentru păşunat, noi părţile contractante l-am fixat la suma de lei 12 pentru fiecare cap de vită mare şi pe fiecare an şi acest preţ este fixat în limita preţurilor de păşunat pe cap de vită, stabilit de comisiunea regională pentru regiunea noastră. Am mai convenit ca să considerăm pentru preţul păşunatului cinci vite mici (oi, capre) drept o vită mare ; de asemenea doi mînzaţi sau noateni drept o vită mare sau drept un cal.

Viţeii, mînjii, mieii şi iezii, după vechiul obicei, nu vor plăti nimic pentru păşunat.

Paza vitelor se va face de către păzitorii tocmiţi şi plătiţi de locuitori.

Preţul datorit de fiecare locuitor contractant pentru păşunatul vitelor sale mi se va plăti de dînsul la 15 august 1908.

Noi locuitorii din comuna Folteşti, sat Stoicani, jud. Covurlui, iscăliţi în acest contract, declarăm că ne-am învoit cu d-l Petre St. Veron, arendaşul moşiei Folteşti, ca să ne dea din această moşie, pe toată durata acestui contract, izlaz pentru păşunatul vitelor noastre, trecute în dreptul numelui fiecăruia din noi în tabloul ce se va forma în fiecare an şi care face parte din acest contract în întinderea, cu preţul, cu termenele de plată a păşunatului şi cu toate celelalte condiţiuni stipulate şi prevăzute în acest contract. Autentificarea şi executarea acestui contract se va face conform prescripţiunilor legii pentru învoieli agricole.

Făcut astăzi, la 1 aprilie 1908 în com. Folteşti, jud. Covurlui.

p. Arendaş, (ss) Petre St. Veron, (ss) B. Papazoglu

[Urmează numele a 93 ţărani învoiţi.]

Arh. St. Galaţi, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet III, dos. 3/1909, f. 73.

54 **1908, aprilie, Ţuţcani.**

ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

pentru arendarea de locuri şi păşune pe hectar

Între Ministerul Domeniilor, proprietarul moşiei Rînzeşti, situată în comuna Rînzeşti, plasa Murgeni, judeţul Tutova, reprezentat prin d-l Grigore Modiga, delegatul Ministerului Domeniilor, cu ordinul nr. 96 227 din 21 decembrie 1907, de o parte, şi locuitorii din comuna Ţuţcani, plasa Horincea, judeţul Covurlui, de altă parte.

S-a încheiat următorul contract de învoială agricolă :

Eu, Grigore Modiga, delegat, proprietarul moşiei Rînzeşti, declar că am dat cu arendă în bani locuitorilor semnaţi în acest contract

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pămînturi din moşia sus-numită pentru păşunatul vitelor lor, în întinderile trecute în dreptul numelui fiecăruia dintr-înşii, în tabloul ce face parte din acest contract.

Durata acestui contract de arendare este de un an, cu începere de la 23 aprilie 1908 şi pînă la 26 octombrie 1908.

Preţul arendei este de lei treizeci pentru fiecare hectar şi pe fiecare an.

Acest preţ l-am stabilit noi, părţile contractante, în limita preţurilor de arendare în bani pentru păşunat a pămînturilor din regiunea noastră, fixate de comisiunea regională.

Pămînturile arendate comasîndu-se vor forma un singur trup, avînd pe moşie următoarea situaţie : în imaşul proprietăţii din baltă, la locul numit Cotu Oii, limitrof cu hotarul moşiei Cîrja, proprietatea d-lui Lazăr Donca.

Fiecare din locuitorii contractanţi îmi va plăti în bani suma ce-mi datorează pentru întinderea de pămînt ce i-am arendat la 15 august 1908. În caz de neplata la timpul hotărît, vor plăti o dobîndă fixată de minister ; sînt asemenea obligaţi a plăti şi dările judeţene comunale şi drumuri.

Noi locuitorii semnaţi în acest contract declarăm că am luat cu arendă în bani de la d-l Grigore Modiga, delegatul moşiei [statului] Rînzeşti, pămînturi din această moşie pentru păşunatul vitelor noastre, în întinderile trecute în dreptul numelui fiecăruia dintre noi în tabloul ce face parte din acest contract, cu preţul de arendă pe hectar şi pe fiecare an cu termenele de plată a arendei şi cu toate celelalte condiţiuni prevăzute în acest contract.

Autentificarea şi executarea acestui contract se vor face conform prescripţiunilor legii pentru învoielile agricole.

Făcut astăzi, la [1] aprilie 1908, în comuna Ţuţcani judeţul Covurlui.

Proprietar, delegat al Ministerului Domenii,
(ss) Gr. Modiga.

[Urmează numele a 91 ţărani învoiţi.]

Arh. St. Galaţi, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet II, dos. 7/1908, f. 348—351.

55 **1908, iulie 17 [Slobozia Conachi].**

CONTRACT DE MUNCI AGRICOLE

Subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în comunele Slobozia Conachi, Pisc, Independenţa şi Smîrdan din plasa Pechea, jud. Covurlui, declarăm prin prezentul că avînd nevoie de bani pentru trebuinţele noastre familiare ne-am rugat de d-l Ion Lascu, procuratorul d-lui Leon Iuster, arendaşul moşiei Slobozia Conachi din jud. Covurlui, plasa Pechea, de ne-au dat sumele de bani după cum se specifică în dreptul fiecăruia din noi, pentru a-i munci în vara anului 1905, în condiţiunile arătate mai la vale :

1. Pentru un hectar de porumb, prăşit de două ori, în bune condiţiuni, culeşi şi cărati la leasă, iar strujenii tăiaţi şi cărati la locul ce

[1] Lipseşte ziua.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ni se va destina de administrația moșiei, clădindu-i în glugi sau șiră, după cum se va găsi de cuviință, am primit sumele prevăzute mai la vale în dreptul numelui nostru, socotit pe treizeci de lei hectarul, 2 dubli făină și 2 kilograme udătură ni se va da de fiecare hectar la timpul cînd urmează a se efectua munca și treptat cu efectuarea muncii.

2. Pentru un hectar de secere la grîu legat în snopi și clădit în clăi și la timpul cînd vom fi vestiți, cînd la mașină în timpul treieratului sau la șiră, dacă va găsi administrația de cuviință să clădească, am primit sumele prevăzute în dreptul numelui nostru socotit pe 13 lei hectarul și un dublu făină și 1 kilogram udătură.

3. Toate aceste munci le vom face în regulă și fără risipă în țarină care ce ni se va destina cu carele, vitele, instrumentele, precum și cu hrana de care vom mai avea nevoie peste tainul prevăzut mai sus și aceste munci trecute în dreptul numelui nostru le vom face în total la timpul cînd vom fi vestiți de oamenii administrației, spre a nu se pricinui vreo pagubă d-lui arendaș, care dealtfel, în cazul neexecutării muncilor prevăzute în dreptul fiecăruia din noi, va putea uza și de art. 27 din legea tocmelilor agricole.

4. Noi locuitorii subsemnați mai la vale în prezentul declarăm domiciliul nostru în comuna unde actualmente locuim, chiar dacă pe viitor ne vom muta în altă localitate.

Acest contract se va autentifica de onor. consiliului comunal Slobozia Conachi.

1908, iulie 17.

Conform cu originalul. Notar, (ss) indescifrabil
Președinte, (ss) I. Nedelcu

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos. 1/1908, f. 252.

56 **1908 [Folteşti].**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnații Ștefan R. Veron fiii, arendași ai moșiei Folteşti din comuna Folteşti, plasa Prut de Sus, Județul Covurlui, de o parte, și locuitorii din comuna Măstăcani plasa Prut de Sus, județul Covurlui, pe de altă parte, a intervenit următorul contract în condițiunile următoare :

Noi Ștefan R. Veron fiii, dăm locuitorilor din comuna Măstăcani loc de imaș pentru pășunatul vitelor în bălțile moșiei Folteşti, în întindere de 1 800 hectare, cu preț de 30 lei hectarul, însă deoarece d-lor nu au vite îndestule spre a completa acest suhat, atunci ne-am împăcat o parte în devălmășie cu alte vite ce vom mai învoi (oi sau vite mari) și vor plăti pe cap de vită adică cîte 12 lei de cap de vită mare și 6 lei de vită mică, mînji și vite de un an.

Locuitorii contractanți nu vor avea dreptul a pretinde, sub nici un cuvînt, ca să pască pe imașurile ce le avem rezervate noi Ștefan R. Veron fiii pentru vitele noastre proprii și care vor fi despărțite prin brazde trase de-a lungul hotarului, de la gîrla lui Lopată în interior

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

600 metri și de aici linie dreaptă pînă în Ciulineţul, cuprinzînd toată marginea Prutului, Ciulineţului, pînă în dreptul moşiei Brateşul, precum şi locul de fineaţă de la Lupoaia pînă în Răslav, ni le rezervăm pentru noi Ştefan R. Veron fiii.

Locuitorii contractanţi vor avea dreptul a trece pe hotarurile ce sînt lăsate pentru trecerea vitelor la Prut, pentru adăpat. Numai în caz de inundaţie generală, cînd se va constata că vitele nu au unde să pască, noi Ştefan R. Veron fiii vom îngădui locuitorilor contractanţi ca să treacă vitele în sus la pădure, în suhaturile rezervate pentru vitele străine şi acolo să le pască pînă la retragerea apelor, cînd vor fi obligaţi a le înapoia în baltă.

Noi Ştefan R. Veron fiii nu garantăm sub nici un cuvînt calitatea imaşului, care este bine cunoscut locuitorilor contractanţi şi nici nu garantăm contra eventualelor nenorociri, secetă, inundaţii, mortalitate şi altele prevăzute şi neprevăzute de lege, locuitorii contractanţi fiind obligaţi a plăti întreg suma ce fiecare are pentru suma de vite dator pentru suhat.

Paza vitelor se va face de către oamenii tocmiţi, plătiţi şi întreţinuţi de către locuitorii contractanţi, fiind obligaţi a plăti întreg suma ce fiecare are, iar noi Ştefan R. Veron fiii ne rezervăm dreptul a face numărătoarea vitelor ori de cîte ori vom crede de cuviinţă pentru control.

Locuitorii contractanţi sînt obligaţi a trece la imaş toate vitele ce posedă conform contractului şi nu vor putea sub nici un cuvînt a trece vitele unuia pe numele altuia; asemenea vite precum şi cele ce se vor găsi în suhat neinferate se vor considera ca de pripas, închizîndu-se în oborul primăriei, iar proprietarii lor vor plăti imaşul ca unii ce nu sînt împăcaţi pe moşii cu preţul de 20 lei de vită mare sau mică.

Noi locuitorii contractanţi ne obligăm fiecare pentru sine a tăia stuf din bălţile moşiei Foltești, afară de lacul Covurlui care şi-l rezervă domnii Veron pentru d-lor, cu un singur tarpan de fiecare nume şi pentru care vom plăti d-lor Veron cîte 25 lei de tarpan şi cîte 30 maldări de stuf sus la moară sau la aria de la curte. Tarpanurile se vor înfiera cu fierul moşiei înainte de a intra cu ele în baltă; asemenea ni se va elibera cîte un bilet nominal de către administraţia Moşiei, fără de care nu vom putea tăia stuf. Pentru tăiatul stufului noi Ştefan R. Veron fiii dăm dreptul fiecărui locuitor contractant a-şi lua un ajutor din aceiaşi casă, sub nici un cuvînt însă nu va putea să cedeze biletul său, precum şi tarpanul unei persoane străine.

Plata tarpanului trebuie să fie achitată înainte de a intra în baltă de tăieri, iar tăiatul va începe de la 1 noiembrie a.c. Noi Ştefan R. Veron fiii nu garantăm nici calitatea nici cantitatea stufului ce locuitorii contractanţi vor avea a tăia în bălţile moşiei; plata tarpanului trebue să fie achitată înainte de a intra în baltă, iar tăierea va începe la 1 noiembrie fiind exigibilă fără nici o reducere şi integral.

Toţi locuitorii contractanţi a tăia stuf vor avea dreptul a tăia cîte 30 malduri papură, în caz cînd aceasta se va constata suficientă şi aceasta contra biletelor eliberate de cancelaria moşiei. Plata sumelor ce fiecare datoreşte în parte domnilor Ştefan R. Veron fiii după cum se prevede pe tabelul de mai jos, ne obligăm a o răspunde la 1 august anul curent 1905.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Noi, Ştefan R. Veron fiii, ne descărcăm de orice răspundere, dacă dispoziţiunile legale ulterioare vor veni să modifice modul de învoială, fie pentru separarea suhatului, fie ca vitele să nu se dea la păşune decît la data anume fixată de lege, locuitorii contractanţi fiind obligaţi a se conforma acelor dispoziţiuni.

Noi subsemnaţii locuitori din comuna Măstăcani, luăm deplină cunoştinţă de condiţiunile stipulate în acest contract care sînt făcute în învoiala noastră liberă şi nesiliţi de nimeni le recunoaştem obligatorii şi declarăm că le vom respecta cu rigoare.

Totodată declarăm că d-nii Ştefan R. Veron fiii vor putea cere investirea prezentului contract cu titlu executoriu, uzînd de drepturile ce le acordă legea cînd unii din noi nu se vor conforma condiţiunilor din acest contract.

Locuitorii contractanţi cînd ocazional vor trece cu boii venind de la muncă, au voe să pască la poala lacului Covurlui ; le este interzis însă ca să vină cu cireada.

În imaşul boilor locuitorilor contractanţi, care cuprinde locul din gîrla din Lopată pînă în hotarul Măstăcanilor şi în jos pe lîngă brazda trasă de noi, prin mijlocul cîtimei pînă în hotarul din capul Gîrneţului, iar de la deal la Lunca Mică din poala lacului pînă în hăţiş spre grindul ghizunîelor, nu vor paşte oi.

Pentru Şt. Veron,
Procuror, (ss) S. Pain

România
Primăria comunei Măstăcani

Copia prezentă fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 1 369
1908, mai 24.

Arh. St. Galaţi, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet I, dos. 1/1908, f. 21, 38.

57 **1909, ianuarie 1, Lascăr Catargiu.**

ÎNVOIALA AGRICOLĂ

Arendarea de pămînturi în dijmă între I. şi M. Lascu, arendaşii moşiei Răţoaia din comuna Slobozia Conachi, plasa Pechea, jud. Covurlui, şi ţăranii muncitori de pămînt semnaţi în acest contract, domiciliaţi în com. L. Catargiu, satul Costache Negrea, plasa Siret, judeţul Covurlui, de altă parte, s-a încheiat această învoială agricolă, în condiţiunile următoare :

Eu, arendaşul, declar că m-am învoit cu ţăranii semnaţi în acest contract ca să le dau, în sus-numita moşie, cu arendă în dijmă pămîntul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pentru cultura de toamnă și primăvară, în întinderile trecute în dreptul fiecăruia dintr-înșii în tabloul ce face parte din acest contract.

Aceste pămînturi sînt situate pe moșia sus-arătată și anume:

Cele pentru toate culturile, atît de toamnă, cît și pentru primăvară, pe punctul Stanca, în partea dinspre sud.

Durata acestui contract este de 3 ani, cu începere de la 1 martie 1909 pînă la 1 martie 1912.

Țăranii contractanți sînt obligați a face pe locurile ce le-am dat în dijmă semănăturile convenite și a se supune următoarelor condițiuni de cultură: arat, semănat, borunit și grăpat se vor face de cultivatorii săteni, imediat ce se va măsura pămîntul pentru fiecare cultură. Toate păioasele se vor secera de la pămînt fără a lăsa mirișteș sau spice în urmă, se vor lega în snopi deopotrivă și clădi în jumătăți de cîte 16 snopi, afară de paring, care se va cosi cu coasa și face porcoi mare și deopotrivă.

Porumbul se va prăși de două ori și la timp, în bune condițiuni, culesul se va face îndată ce porumbul va fi uscat, făcînd 3 grămezi la capul locului.

Sămînța va fi procurată de locuitorii săteni și va fi de bună calitate, bine curățită și pregătită în cantitățile necesare, adică 15 d. dl. grîu la hectar, 13 d. dl. secară, 15 d. dl. orz și 3 d. dl. la hectar, paring și mei cîte 4 d. dl. la hectar.

Drept arendă, fiecare țăran contractant este obligat să-mi dea din recoltă dijma următoare: la grîu, secară și rapiță, din 5, trei părți ale țăranului și două ale arendașului; la orz, ovăz, mei și paring, dijma va fi din două una, adică țăranul este obligat a lega în snopi toate păioasele și face clăi deopotrivă, iar paringul porcoaie deopotrivă; dijma va fi atît la porumb știuleți, cît și la strujeni, din trei una 3/1, adică 2 a locuitorilor și 1 a arendașului.

Cîtimea acestei dijme s-a stabilit prin bună înțelegere de noi, părțile contractante, în marginile dijmei fixate de comisiunea regională pentru pămînturile din regiunea noastră și pe următoarele terenuri: la păioase din clae, la porumb din grămezi de știuleți, care va fi făcută la capul locului destinat de arendași, strujenii din glugi.

Sămînța procurată de locuitorii țărani de bună calitate în cantități cum s-a specificat mai sus. Dijma va fi cărată de locuitori cu carele și vitele lor, fără plată din partea arendașului, la aria moșiei descărcată în șiră sau mașină, iar porumbul în pătule.

Noi, țăranii muncitori de pămînt subsemnați în acest contract, declarăm că am luat cu arendă de la d-l I. și M. Lascu, arendașul moșiei Rățoaia, pămînturile în întinderile trecute în dreptul numelui fiecăruia dintre noi în tabloul ce face parte din acest contract, în condițiunile prevăzute în el, precum și cuțitele, instrumentele și mîncarea țăranului.

Autentificarea și executarea acestui contract se vor face conform prescripțiunilor legii pentru învoieli agricole.

Făcut astăzi, la 1 ianuarie 1909, în comuna Lascăr Catargiu, plasa Siret, județul Covurlui.

[Urmează tabelul cu pămîntul dat în dijmă și numele țăranilor, în număr de 37.]

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. Covurlui, pachet 1/1911, dos. 2, f. 351.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

58 **1904, martie 7, Costești.**

ACT AGRICOL

Subsemnații locuitori din cătunele Costești și Groșani declarăm că am luat locuri de la d-l G. Chirculescu din moșia d-sale ce o are în comuna noastră Costești din plasa Cîmpu, spre a le cultiva cu porumb în vara anului curent 1904, cu condițiunile următoare :

1. Dijma ne îndatorăm a-i da din două grămezi una, curățită de foi și dusă cu carele noastre și pusă în leșile din curtea moșiei.

2. Ciocanii, după ce-i vom tăia pe toți și lega în snopi, vom da dijmă din ei din 4 grămezi una, duși de noi și făcuți stog bun în armanul ce-l are în proprietate.

3. Locurile ne îndatorăm a le ara bine, timpuriu adică cu începere de la 1 aprilie și termina negreșit de această muncă pînă la 15 ale aceleiași luni ; contrar, d-l Chirculescu va avea dreptul, fără nici o pretenție din partea noastră, a ne lua locurile și a face cu ele ce va voi

4. Săpatul porumbului îl vom începe negreșit îndată ce va fi în 3 sau 4 foi și termina cît de curînd, urmînd sapa fără întrerupere, afară de sărbători, pînă la terminarea lui și cînd porumbul va fi la înălțare de 1 metru, îl vom răriță negreșit ; contrariu vom fi datori a-i da dijmă după exemplul altor locuri din moșie de aceeași întindere și care va fi bine muncită și la timp, după cum s-a arătat mai sus.

5. Ne mai îndatorăm ca, pentru locurile ce am luat, fiindcă sînt făcute ogor de d-sa, să-i facem și noi tot atîta arătură numai ogor, în vara aceasta, îndată după seceratul grînelor și ridicarea lor, adică cînd vom fi vestiți de oamenii d-lui ; arătura ne îndatorăm a o face bine, la adîncimea necesară și fără brăzdare. Contrariu lucrînd, dl. Chirculescu va avea voie a ne scoate din lucru, să pună pe alții să are în locul și în contul nostru, plătind măcar și pînă la 8 lei pogonul și noi să nu avem voie a ridica porumbul de pe moșie sau orice, pînă cînd nu vom face vorbita arătură sau pînă cînd nu vom plăti costul arăturii făcută de alții în locul nostru, precum și pînă ce nu vom da și celelalte lucruri după cum ne-am învoit.

Pentru ca contractul să-și aibă tăria legală, am rugat pe onor. consiliul comunal de a-i da cuvenita autentificare, conform legii tocmelilor agricole.

Proprietar, (ss) Gh. Chirculescu

[Urmează numele a doisprezece țărani și autentificarea Consiliului comunal al comunei Costești.]

Arh. St. Buzău, mapa 1907, Contracte agricole com. Costești. f. 4—5.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori din comuna Pogoanele, plasa Cîmpul, jud. Buzău, atestăm prin prezentul că avînd trebuinţă pentru hrana noastră familiară, ne-am prezentat la d-l Vasile Marin, de la care am primit chiar astăzi în mîinile noastre, spre a munci cu braţele şi trăgătorii noştri, diferite munci agricole ce notăm în dreptul fiecăruia, pe care munci le vom efectua în suhatul ce ţine de moşia Căldărasca, la prima vestire ce ni se va face de d-sa ori oamenii d-sale, căci la din contra vom suferi consecinţele legii agricole. Pentru care dăm prezentul act semnat de noi şi autentificat prin consiliul comunal respectiv.

Creditor, Vasile Marin

[Urmează numele ţăranilor învoiţi şi procesul verbal de autentificare de către Consiliul comunal Pogoanele, plasa Cîmpul, jud. Buzău.]

Arh. St. Buzău, fond Primăria com. Pogoanele, registrul I, Contracte agricole, 1906. f. 5—6.

60 1906. martie 21, Pogoanele.

CONTRACT

Între subsemnaţii Loebel & Ackerman, arendaşii moşiei Caragelele, de o parte şi locuitorii notaţi mai jos, domiciliaţi în comuna Pogoanele, s-a încheiat următorul contract agricol :

1. Noi, arendaşii, declarăm că am dat cu chirie locuitorilor notaţi mai jos, pe vara anului 1906, o porţiune de loc în întindere de 28 hectare, spre a servi de suhat pentru vacile cu lapte, pentru care teren s-a destinat pe locul numit Episcopasca.

2. Preţul unui hectar, după cum am convenit între noi, este de lei 50, sau în total, pentru tot locul, suma de lei 1 400 — care bani se vor plăti de noi, locuitorii, d-lor arendaşi într-un singur cîşte, la 8 septembrie 1906.

3. Paza vitelor ne priveşte pe noi locuitorii.

4. Pentru orice stricăciune se va cauza de vitele noastre la semănături de ale d-lor arendaşi, ce vor fi în jurul acestui suhat, sîntem răspunzători noi locuitorii de orice daune.

5. Deosebit de plata în bani a acestui suhat, noi locuitorii ne obligăm să muncim d-lor arendaşi cîte una zi cu carul în moşie, cu preţ de trei lei pe fiecare zi, care sumă se va scădea din plata suhatului, cu deslușire că această muncă o vom face în vara anului curent 1906.

6. Neplata la termen a sumelor de bani ce datorăm fiecare din noi, cum se prevede mai jos, în dreptul numelui fiecăruia, va atrage după sine urmărirea averilor noastre în baza acestui act, care va putea fi investit cu formulă executorie, după cererea părţilor interesate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

7. Cazurile de forță majoră prevăzute și neprevăzute ne privesc pe noi locuitorii, neavînd nici un drept să cerem vreo scădere sau reducere din sumele ce avem a plăti pentru suhat.

8. Noi, locuitorii, declarăm că consimțim la condițiunile prevăzute în acest contract și ne vom conforma întocmai celor ce ne privesc.

Pentru care s-a format prezentul, semnat de ambele părți contractante și autentificat de onor consiliul comunal Pogoanele.

Arendaș, Loebel, Ackerman

[Urmează numele locuitorilor învoiți și procesul verbal de autentificare semnat de către consiliul comunal Pogoanele, plasa Cîmpul, județul Buzău.]

Arh. St. Buzău, fond Primăria com. Pogoanele, Registrul I, Contracte agricole, 1906, f. 4—5.

61 **1906, aprilie 30, Pogoanele.**

ACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Între subsemnații C. M. Cionis, arendașul moșiei Udați Mînzu, pendinte de com. Albești, jud. Buzău, pe o parte, iar pe de alta locuitorii semnați mai jos din com. Pogoanele, jud. Buzău, s-au încheiat prezentul act de munci agricole pe termen de un an de zile, începător de astăzi și pînă la 1 martie 1907, cu următoarele condițiuni :

1. Eu, C. M. Cionis, arendaș, voi da locuitorilor locuri de cultură pe sus-zisa moșie, pe cît îmi va permite întinderea ei, în următoarele condițiuni :

a) Pentru semănăturile păioase de orice fel, adică grîu, secară, orz, ovăz, mei etc. îmi vor face muncă separată în holdele mele de grîu semănate cu sămînța mea, după cum urmează : la 1 ha loc dat locuitorului pe seama sa, îmi va munci mie tot unul separat și cu sămînța mea la cele păioase.

b) Pentru semănăturile de porumb, voi lua dijma de pe loc din două grămezi ce va face una, care îmi va plăcea mie, identic voi lua și din porumbul cel crud precum și din cel ales pentru sămînță.

c) Drept pîndărit, voi lua pentru fiecare hectar două duble porumb grăunțe la porumb, iar păioase un snop de fiecare claie de 32 snopi sau 4 lei de fiecare ha. luat pe seama sa.

d) Ciocanii de porumb, în urma culesului, numai după ce îi voi revizui și controla că culesul s-a făcut în bună regulă, în drept și sînt deslegați, să le taie bine din fața mușuroiului și lega uscați în snopi, făcîndu-le glugi pe loc, pe care îi voi lua dijma din 5—2 adică 2 voi lua eu și muncitorului îi voi lăsa 3 ; atît pentru ce mi se cuvine din dijma pămîntului, cît și partea ce mi se cuvine la ciocani, o vor transporta cu carele lor, unde îi voi destina eu arendașul, adică porumbul punîndu-l în porumbar regulat și bine curățați de foi, iar ciocanii făcîndu-i la armanul ce voi arăta glugi bune.

e) Porumbul fiind cu dijma de pe loc, locuitorilor le voi da eu voie cînd să intre la cules, iar cît va culege ziua, seara este obligat să-l care spre curățarea lui de foi, la un loc ce voi arăta eu arendașul spre mai buna pază, pînă la dijmuirea lui, neavînd nici unul din

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

prezentul act voie de a-l pune unde vrea sau la capul locului, după cum se uzează pe aici și nici de a-l lua noaptea prin locurile lui de porumb.

f) La fiecare opt ha, loc ce primește fiecare spre cultivare, fie de păioase, fie de porumb, îmi va munci mie, arendașului, unul definitiv la bucatele păioase, cu toată munca lui și numai cu sămînța mea.

g) Toate arăturile provenite din păioase ce primește, pe seama lor, precum și cele de nume, atît la păioase cît și la porumb, la 8 ha unul vor fi arate, semănate, boronite și grăpate, secerate cu mîna sau cu secerătoarea, legată în snopi bine făcuți în clăi și strînși bine, cărate drept la mașină sau șiră, unde voi decide eu arendașul, afară din toate arăturile ce mi se cuvine mie, atît din dijma păioaselor cît și din munca la păioase și la porumb, a treia parte vor fi făcute și ogoare, adică la 3 hectare arătură vor face încă unul arătură neagră.

h) La fiecare 1 ha loc ce primește fiecare locuitor pe moșie de orice fel de semănături, îmi va transporta la gara Cilibia patru hl producte de orice fel și ori de unde din moșie, fără nici o plată.

i) Fiecare locuitor iscălit în prezentul act îmi va munci una jumătate hectar la pus porumb și definitiv în următoarele condițiuni : îl va ara, semăna cu sămînța mea, boroni, grăpa și săpa bine de două ori, cînd vor fi vestiți de mine, culege, curăța de foi și transporta la porumbarul moșiei cu carele lor, iar după revizia făcută de mine în urma culesului, se taie ciocanii bine, legîndu-i snopi și dîndu-le pe din două cu mine, partea mea s-o aducă la armanul meu făcîndu-le glugi bune ; aceasta va fi socotită și plătită de mine cu 40 lei ha la socoteala generală ce se va face conform legii tocmelelor agricole.

j) Fiecare locuitor va plăti 4 lei arendașului.

k) Fiecare locuitor este obligat ca porumbul ce pune pe moșie să-l prășească de 2 ori la timp și bine.

l) Fiecare locuitor este obligat la fiecare muncă ce face să ia bilet din condică spre descărcarea lui la socoteală.

m) Oricine din locuitorii învoiți nu-și va face definitiv separatura la cele păioase, nu se consideră că a făcut separatura și eu, arendașul, îi voi lua dijma de pe loc din trei două, adică două părți voi lua eu și una va rămîne lui, plătindu-i munca făcută după prețurile ce voi plăti în acest timp și la alții.

n) Garantarea tuturor muncilor ce derivă din prezentul contract se face de locuitori prin semnăturile ce au pe cîmp locuitorii și la dijmuitul porumbului se vor achita definitiv prin porumbul, rămas partea lor, iar cei care n-au porumb, prin bucate păioase.

o) Toate arăturile și toate păioasele ce datorează fiecare locuitor să facă pe anul curent, la toamnă, le va plăti în bani și cu prețul stipulat astăzi în prezentul act de învoială a lei 12, fiecare hectar de arătură semănată, iar hectarul de ogor a lei 10.

2. Noi locuitorii primim în total și întocmai condițiunile prezentului contract, drept care ne și iscălim.

Pentru C. M. Cionis
Procurator, M. Calotinescu

[Urmează numele a 34 țărani și autentificarea prin proces verbal de către Consiliul comunal Pogoanele, plasa Cîmpul, jud. Buzău.]
La 30 aprilie 1906.

Arh. St. Buzău. fond Primăria com. Pogoanele, registr. I, contr. agric., f. 7, 9.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în comuna Pogoanele, jud. Buzău, şi domnii Leobel şi Ackerman, arendaşii moşiei Caragelele, s-a făcut următoarea învoială agricolă :

1. Noi, locuitorii, ne obligăm ca, drept plată pentru chiria locurilor ce vom cultiva în cursul verii anului 1907 cu grîu, orz, porumb şi mei, avem să muncim d-lor arendaşi precum urmează :

2. Celor ce ni se va da locuri în moşie, vom munci tot atîta întindere de loc, pe cît ne va da pe seama noastră, cu toate muncile lor, după cum se specifică mai jos, asemenea şi la 2 ha. un hectar de ogor.

3. Toate muncile ce vom face d-lor arendaşi, trei părţi vor fi la păioase, la orice fel ne va pune, şi a patra parte la porumb, adică partea ce-o vom lucra la păioase, o vom ara bine cu plugurile şi vitele noastre după cererea d-lor arendaşi, vom semăna cu semănăturile în rînduri ale d-lor arendaşi, vom boroni şi secera cu mîna sau cu seceră-toarea, vom lega bine în snopi potriviţi făcînd clăi. La caz de ploaie, vom întinde clăile pînă ce se vor usca şi vom transporta această recoltă la armanul moşiei cu carele şi vitele noastre, descărcînd în şire sau direct în maşină, iar partea ce sîntem datori a face la porumb, ne obligăm a o ara bine şi semăna sau pune în cuiburi la fiecare brazdă, după cum ne va arăta d-nii arendaşi, apoi avem să boronim locul pe partea care am arat-o.

4. Sapa avem s-o facem de două ori, adică o dată prăşit şi o dată săpat, vom culege recolta, curăţi de foi, de mătase şi vom transporta ştiuleţii cu carele şi vitele noastre la pătulele moşiei.

5. Toate muncile prevăzute mai sus avem a le face în condiţiuni bune, gospodăreşte.

6. Afară de condiţiunile zise mai sus, ne obligăm fiecare ce luăm pămînt de la d-nii arendaşi, a face cîte un ha şi jumătate de seceră la mazăre şi cărat unde ni se va destina, pentru care ni se va plăti în total lei 21 pentru munca mazărei, care sumă ni se va scădea din sumele ce avem a da moşiei pentru erbăritul vitelor ; în caz că nu se va semăna mazăre, avem să facem la grîu.

Asemenea avem să transportăm la gara Cilibia cîte 10 hl cereale de fiecare ha de pămînt ce vom opri pe seama noastră, fără nici o plată. Ne mai obligăm ca în cazul dacă vom primi pe seama noastră locuri ogorîte din toamnă de către d-nii arendaşi, vom face de fiecare ha de ogor cîte 50 arii de păioase, adică secerat, legat şi făcut clăi şi adus la armanul moşiei cu carele şi vitele noastre în vara anului curent 1907.

7. Ne mai obligăm a face d-lor arendaşi cîte 50 arii ogor de fiecare nume, fără nici o plată.

8. Acei dintre noi locuitorii care vom lua pămînt cu dijmă de pe loc una şi una porumb ogorît din toamnă de către domnii arendaşi, avem a împărţi producţiunea una şi una, adică jumătate nouă şi jumătate d-lor arendaşi, iar cît priveşte plata ogorului ne obligăm a face-o de fiecare ha ce vom lua în moşie cîte 50 de arii secere la grîu, legat şi cărat la armanul moşiei.

9. Toate vitele trăgătoare, boi şi cai, sîntem obligaţi a le da în erbărit pe moşie, unde ni se va destina de d-nii arendaşi, plătind cîte

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

28 lei de perechea de boi, plus vom face cîte 1 zi cu carul în moşie, fără plată, de fiecare pereche de boi, iar pentru fiecare cal vom plăti cîte 12 lei ; paza cailor ne priveşte pe noi locuitorii, iar paza boilor priveşte pe d-nii arendaşi.

10. La caz că unii din noi locuitorii nu vom putea face muncile datorite sau parte din ele după cum sîntem obligaţi, sau fie că nu vom ieşi la muncă imediat ce ne vor vesti d-nii arendaşi, am convenit că d-nii arendaşi pot să pună oameni în locul nostru să efectueze felul de muncă ce avem să facem şi noi să răspundem cu bani numerar după cum s-a stipulat mai jos neputînd a ne socoti mai mult :

a) ogor nesemănat zece lei hectarul
b) arătura zece lei hectarul
c) semănat trei lei hectarul
d) boronat patru lei hectarul
e) secerat douăzeci şi patru lei hectarul
f) cărat snopi la maşină opt lei hectarul
g) sapa porumbului douăzeci lei hectarul
h) praşila a doua douăzeci lei hectarul
i) culesul porumbului, tăiat coceni şi cărat la armanul moşiei lei douăzeci hectarul
j) transportul la gara Cilibia cîte 25 bani de fiecare hectolitru.
k) secera mazărei douăzeci lei hectarul
l) căratul mazărei şi pus în arie opt lei hectarul

11. La caz că unii din noi vor face munci mai multe decît datoria ce se cuvine d-lor arendaşi ni se vor achita după preţurile ce vor fi în timpul muncilor.

12. Nu vom putea ridica după cîmp recoltele care sînt pe seama noastră, pînă ce mai întîi nu ne vom socoti şi achita toate daraverurile ce vom avea pe moşia d-lor arendaşi.

13. În cazul cînd — doamne fereşte — nefăcîndu-se recoltele pe partea noastră de semănături ce avem pe moşie, totuşi noi locuitorii ne obligăm a face d-lor arendaşi toate muncile ce vom datora conform condiţiunilor contractului.

14. Paza tuturor holdelor, ce cultivăm pe seama noastră, se va face de oamenii d-lor arendaşi, pentru care serviciu vom da de fiecare hectar cîte 2 baniţe porumb ştiuleţi, transportat de noi la armanul moşiei mai înainte de a ridica recoltele noastre de pe cîmp. În loc de un hectar 1/2 de mazăre, se va face numai 1 hectar de nume.

15. Toate muncile prevăzute în acest contract avem a le efectua în vara anului 1907, după suma de ha ce sîntem trecuţi pe seama noastră în tabloul de mai jos.

Subsemnaţii Loebel şi Ackerman, arendaşii moşiei Caragelele, consimţim la condiţiunile stipulate prin prezentul contract agricol, căruia i se vor da autentificarea legală de onor. consiliul comunal al comunei Pogoanele.

Arendaşi, Loebel, Ackerman

[Urmează numele a 148 ţărani care au luat pînă la 13 ha de pămînt în arendă şi autentificarea consiliului comunal.]

Arh. St. Buzău, fond Primăria com. Pogoanele, registrul I, Contracte agricole, f. 26—32.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnaţii locuitori din comuna Lapoşu, pe de o parte, şi domnul Mihalea Georgescu, proprietarul moşiei Lapoşu, pe de altă parte, au intervenit următoarele învoieli :

1. Noi, locuitorii, declarăm, prin acest act, că învoim toate vitele noastre pe această moşie în izlazul ce ni-l va destina dl. proprietar, fără a ne atinge de lăstarul pădurei şi ne obligăm a plăti de fiecare vită mare cîte şease lei, de fiecare oaie, capră, rîmător cîte un leu bani 30, miei şi iezi se vor socoti doi drept o oaie, iar porci se vor considera învoiţi numai cei ce vor păşuna în moşie.

2. De asemenea ne-am învoit să punem porumb pe această moşie pe locurile ce am avut şi pînă astăzi şi drept plată le vom da dijmă din trei una din toate, care dijmă o vom transporta la pătulul moşiei.

3. Cei care avem porumb sau semănături şi vitele învoite pe moşie, vom face cu boii de jug patru zile cu carul, unde ne va chema, iar cei cu braţele cîte opt zile şi toţi vom avea a da cîte zece oca fasole de nume, iar cei care avem numai vitele învoite pe moşie vom lucra două zile unde vom fi chemaţi.

4. Pentru paza locurilor de porumb, vom da de nume cîte o baniţă porumb în ştiuleţi.

5. Orice datorii de bani ce vom avea către domnul proprietar, provenite din acest contract, ne obligăm a le plăti în două rate, la 1 iulie şi la 1 octombrie, cînd vom fi cu desăvîrşire achitaţi.

6. Eu, M. Georgescu, declar că accept această învoială, cu condiţiune că nu admit nici o deosebire de învoială cu nici unul din locuitori respectînd toţi această învoială.

Acest contract e valabil pe termen de un an de zile, excepţie cu caprele ce se vor scoate din moşie la 1 octombrie.

Făcut astăzi, 29 aprilie 1907.

(ss) M. Georgescu — proprietar

[Urmează numele a 108 ţărani şi procesul verbal nr. 334 din 6 mai 1907, al Consiliului comunei Lapoşu, pentru autentificare.]

Primăria comunei Lapoşu,

Prezenta copie fiind conformă actului original, transcris în registru de tocmeli agricole al acestei comuni, la nr. 2/1907, se atestă de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, M. Popescu

Arh. I.S.I.S.P, fond 52, dos. 4 869, f. 322 şi 331.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

64 **1906, februarie 18, Bucoveni.**

CONTRACT AGRICOL

Între subscrișii Constantin Gh. Pietraru și Eugenia Colibășeanu, proprietari ai moșiei Chitila Mogoșoaia, lot A pe planul domnului inginer Popescu din comuna și plasa Bucoveni, județul Ilfov, și locuitorii din comuna Bucoveni mai jos semnați, a intervenit următorul contract agricol. Noi, proprietarii, dăm în muncă locuitorilor mai jos numiți pogoanele arătate în dreptul fiecăruia în următoarele condițiuni :

1. Pentru una învoială (de pogon de muncă) de porumb de șase pogoane de muncă, locuitorii ne vor da dijma una și una din drugi, ne vor secera un pogon de grîu și căra la mașină sau în șire la arie, după voia noastră ; ne va lucra șase zile cu mîinile și 2 zile cu carul.

2. Pentru una învoială de orice recoltă de primăvară (precum orz, ovăz sau mei), care cuprinde tot șase pogoane de muncă, locuitorii ne vor da dijma una și una din boabe sau din clăi, ne vor secera două pogoane de grîu și căra la mașină sau arie în șire, după voia noastră ; ne vor lucra 6 zile cu mîinile și două cu carul.

3. Munca porumbului se va face astfel : porumbul se va pune în ogor cu sămînța locuitorilor, se va da cel puțin una sapă și una rariță. La cules, porumbul se va face grămezi de locuitori, la locul ce se va hotărî de administrația moșiei, din care proprietarii vor lua jumătate și locuitorii jumătate. Grămezile alese de administrație se vor aduce de locuitori la pătulele proprietății, fără nici o plată. Atît cocenii cît și porumbul rămîn locuitorilor.

4. Munca celorlalte cereale se va face astfel : se va semăna în ogor sau nu, după cum vor putea locuitorii, cu sămînța lor, le vor secera, iar nu cosi ; cerealele, cînd se va spune de administrația moșiei și se vor face clăi, dijma ce va lua din clăi sau din boabe, dar la un fel pentru toți locuitorii, dacă dijma se ia din clăi, locuitorii sînt îndatorați a aduce recolta la mașina sau la aria proprietății, în șiră, fără nici o plată ; dacă dijma se ia din boabe, atunci se va treiera de locuitori cu cheltuiala lor și apoi dijma din boabe se va aduce de locuitori la magazia proprietății, fără nici o plată ; paiele, în acest caz, se vor lua de locuitori.

5. Locuitorii învoiți au dreptul să pască cu vitele pe valea Colentina, în locul ce li s-a arătat de proprietar, fără o plată deosebită. Pentru a ajunge în vale cu vitele, administrația moșiei va lăsa un drum pe alăturea cu locurile de grădinărie.

6. Pentru locuitorii cu mîinile, rămîne aceeași învoială, cu deosebire că în locul fiecărei zile cu carul se vor face trei zile cu mîinile.

7. Locuitorii vor putea lua una jumătate de învoială, una învoială, sau două învoieli cel mult, după puterea lor și după cum se vede în dreptul lor.

8. Învoitorii sînt îndatorați a face munca bună și la timpul ce se va hotărî de administrația moșiei, venind toți în același timp la muncă. De asemenea locuitorii sînt îndatorați a face ce se cuvine proprietății,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

adică a secera şi pogoanele de grîu, zile cu carul şi cu mîinile, atunci cînd se va spune de administraţia moşiei, vor culege bine porumbul şi nu-l vor lăsa în drugi sau în foi.

9. Orice învoit care nu va ieşi la muncă pînă în 15 zile cel mai tîrziu, după iscălirea prezentului contract, nu vor mai fi admişi la învoială şi proprietatea va dispune de locurile lor cum va voi, avînd în acelaşi timp dreptul de a cere despăgubiri.

Dacă locuitorii nu vor face munca mai sus arătată la timp, se va proceda contra lor conform art. 26, 27, 28 şi 29 din legea tocmelilor agricole.

Dacă vor fi prinşi că vor să înşele la culesul porumbului sau la seceră şi strînsul porumbilor vor fi daţi judecăţii.

11. Acest contract nu are valoare decît pentru recolta din anul 1906, iar după ridicarea ei, proprietarii vor dispune de toate pogoanele proprietăţii aşa cum vor voi, fără nici o pretenţiune din partea locuitorilor.

12. Subsemnaţii locuitori din comuna Bucoveni declarăm că am luat de la dl. Constantin G. Pietraru şi Eugeniu Colibăşeanu pămîntul de muncă pe moşia d-lor Chitila Mogoşoaia din judeţul Ilfov, atît cît se arată în dreptul fiecăruia, şi ne vom conforma în totul condiţiunilor din prezentul contract, făcut în trei exemplare, din care unul s-a depus la primăria comunei Bucoveni, spre autentificare, unul s-a luat de noi proprietarii şi altul de noi locuitorii.

1906, februarie 18.

p. proprietar, (ss) administrator, C. Simionescu

[Urmează numele locuitorilor, în număr de 28, autentificarea, şi semnăturile consilierilor.]

Pentru conf. (ss) indescifrabil.

Primăria comunei Bucoveni

Prezenta copie fiind conformă cu registrul, se atestă de noi.
1907 mai 24.

Primarul, (ss) Cautadu D. Secretar, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 189/906, nepaginat.

65 **1906 martie 16, Bucoveni.**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnaţii locuitori din cătunele Chitila Mogoşoaia şi Odăile, pendinte de comuna Bucoveni, judeţul Ilfov, pe de o parte, şi eu, Ion Dumitrescu, domiciliat în cătunul Chitila, pe de alta, lucrînd în baza actului de asociaţiune ce am cu domnul Sava Şomănescu, proprietarul moşiei Chitila Mogoşoaia din această comună Bucoveni, s-a încheiat prezentul contract agricol cu următoarele condiţiuni :

1. D-nul Ion Dumitrescu ne va da pămînt după proprietatea d-lui Sava Şomănescu pe moşia Mogoşoaia, pentru semănăturile de primă-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

vară, hectarele notate în dreptul fiecăruia din noi mai jos notaţi, precum şi islaz trebuincios pentru hrana vitelor.

2. Noi, mai jos notaţii, ne obligăm a face drept resfet, la fiecare două hectare bucate cîte 3/4 hectar cu desăvîrşire, adică făcut ogor, arat al doilea, grăpat, secerat şi cărat la maşină cu toate spesele noastre şi vom face şase zile cu carul şi şase zile cu mîinile.

3. Vom da dijmă la porumb din cinci două, iar pentru semănăturile de ovăz şi mei una şi una ovăzul din boabe, iar meiul din clăi, cărat la conacul moşiei şi vom da un leu de fiecare hectar.

4. Vom plăti pentru fiecare vită mare, drept ierbărit, cîte 12 lei, iar pentru vaci cîte 16 lei ; mînzaţii se va socoti doi unul.

5. Vom da, de fiecare hectar cu porumb, cîte două baniţe ştiuleţi, aceasta drept pîndărit.

6. Noi, locuitorii cu braţele, vom face de nume pentru pămîntul ce vom lua cîte opt zile cu braţele la maşină sau şiră, vom secera fiecare din noi la un hectar, 1/2 hectar de grîu şi vom da dijmă una şi una cărate la pătul sau magazie pe spesele noastre.

7. Izlazul boilor va fi lăstarul din Chitila, proprietatea Lucherman, iar al vacilor în lunca de la Străuleşti, proprietatea domnului I. Movilă.

8. D. Ion Dumitrescu se obligă a tocmi şi plăti un văcar pentru păzitul vacilor Mogoşenilor, fără a pretinde pentru aceasta.

9. De asemenea D. Ion Dumitrescu se obligă a plăti pogoanele de prisos ce vom ara în regulă, cu patru vite, ogorul cu 12 lei hectarul şi arătura cu grăpatul cu 14 lei, iar zilele cu carul cu 4 lei.

Drept garanţie a ambelor s-a făcut acest contract, semnat de fiecare din noi, cei fără ştiinţă de carte prin punere de deget, rugînd pe onor. primăria locală a da acestui contract cuvenita autentificare.

16 martie 1906

Arendaş, (ss) I. Dumitrescu

[Urmează semnăturile a 65 de locuitori învoiţi şi legalizarea la nr. 6 din 6 martie 1906.]

România
Primarul comunei Bucoveni, jud. Ilfov

Prezenta copie fiind conformă cu originalul din registru se atestă de noi.

20 iulie 1907.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/906, f. 34.

66 **1906, martie 20, Bucoveni.**

CONTRACT AGRICOL

Încheiat între domnul Traeger, arendaşul moşiei Odăile, pendinte de comuna Bucoveni, plasa Bucoveni, judeţul Ilfov ; domnul Traeger, prin procuratorul d-sale, Ilie Opriş, a convenit cu locuitorii numiţi în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

acest contract a le da locuri pe moşia d-sale Odăile, pentru cultura porumbului în dijmă pe anul 1906.

1. Dijma porumbului va fi una şi una, adică din două grămezi egale una d-nul arendaş şi una cultivatorul învoit, plus muncile de învoială, după cum se obligă mai jos.

2. Noi locuitorii semnaţi în acest contract ne obligăm, în schimbul locurilor ce ni s-a dat, pe lîngă dijma cuvenită din porumb, a face pe seama d-lui arendaş fără nici o alta, la patru pogoane dijmă, un pogon şi jumătate arat, semănat şi grăpat, una zi cu carul şi două cu mîinile, plus 8 lei de fiecare nume învoit, precum şi cîte o dublă de grîu de fiecare trei pogoane semănate cu grîu şi cîte 2 baniţe de porumb ştiuleţi de fiecare învoit la porumb ; aceasta o dă drept pîndărit.

Toate acestea le vom face în bune condiţiuni, la prima veste din partea personalului administraţiei domnului arendaş, la orice lucru vom fi chemaţi, iar pentru orice abateri în executarea muncilor de învoială dl. arendaş, în urma constatărilor făcute de autoritatea comunală, este în drept a ne depărta din moşie.

Orice datorii, provenite din această învoială, ne angajăm a le achita în bani numerar la terminarea campaniei agricole sau a fi recunoscute pentru lucrarea lor în natură în anul viitor, socotit preţul zilelor cu braţele sau carul după cum se vede la art. 6.

5. Porumbul îl vom culege la prima vestire, grăbind pe cît va fi posibil culesul porumbului şi al cocenilor, ca domnul arendaş să-şi poată ara şi semăna locurile cu grîu, nesupărat de noi.

6. Pentru a se putea debita şi credita muncile agricole în registrele moşiei la partida fiecărui învoit s-a stabilit preţurile următoare :

Pentru un pogon arătură lei (6) şase

Pentru una zi cu carul lei (6) şase

Pentru una zi cu mîinile lei (2) doi

Drept care s-a făcut acest contract în limitele terenurilor agricole semănate de procuratorul moşiei Ilie Opriş şi locuitorii învoiţi, pentru care s-a cerut şi autentificarea consiliului comunal al comunei Bucoveni.

20 martie 1906.

p. proprietar A. Traeger
(ss) Ilie Opriş

[Urmează legalizarea nr. 2 din 20 martie 1906.]

România

Primăria comunei Bucoveni

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

Primar (ss) indescifrabil — 20 iulie 1907.

Secretar (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/906, f. 37.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CONTRACT AGRICOL

Încheiat între D. T. Eftimiu, proprietar în localitate și locuitorii din comuna Stoenești Palanga, județul Ilfov, plasa Bolintinu-Vale. A ne da locuri pentru a cultiva cu porumb în vara anului curent 1906 și voie a pășuna vitele noastre pe petecul de izlaz ce am oprit lîngă cantonul șoselei și pe mirișțiile ce vor rămîne disponibile în moșia d-sale Pălănguța Știrbești, în următoarele condițiuni :

1. Noi locuitorii luînd obligațiune pe acest contract în dreptul fiecăruia nr. de hectare de pămînt ce am primit a-l cultiva pe contul nostru și nr. și felul vitelor ce dăm la pășune ;

2. Din producțiunea porumbului și a dovlecilor pușI prin porumb vom da dijma în parte, adică una și una, cîte 12 kilograme fasole și 20 snopi coceni de fiecare hectar, asemenea și două tîrne de porumb sau un leu de hectar pîndărit ; toate aceste dijmuiri le vom transporta cu carele și vitele noastre la pătulul sau conacul moșiei domnului proprietar. Cînd dl. proprietar va face dijma porumbului, va fi bine curățat de foi și mătase, cocenii legați brațe.

3. Pentru fiecare hectar ce am primit a cultiva pe contul nostru, osebit de dijmă, ne mai obligăm a face următoarea muncă : cîte 50 (cincizeci) arii arat de două ori, I taim, ogor II-lea, arat semănat, boroenit, secerate, legate, făcute clăi și cărate la mașina d-sale, cîte două zile cu carul sau cu vitele la targă la mașina d-sale, cîte 2 două zile cu brațele oameni majori la mașină. Toate aceste munci le vom face fără nici un pretext de plată ; vom mai secera și lega, face clăi și căra la arie de fiecare nume, cîte cincizeci arii grîu, pe care dl. prorietar ni-l va socoti cu lei zece în contul ierbăritului și alte daraveli bănești ce avem în moșie. Toate muncile de mai sus le vom face cu vitele, uneltele și hrana noastră, executîndu-le la prima chemare și în condițiunile cerute de oamenii de ad-ție ai d-lui proprietar, adică arătura 20—25 cm. secerat, legat, făcut clăi și fără risipă ; în cazuri de ploi sîntem obligați a întinde și strînge snopii ori de cîte ori vom fi chemați. Care din noi nu se va prezenta a executa munca cînd va fi chemat sau nu o va face în bune condițiuni, dl. proprietar, conform legei tocmelilor agricole, ne va înlocui cu alții și osebit de plata muncii, ne privesc pe noi ca personal orice daune din cauza întîrzierii sau neexecutării ori cărei fel de munci ce am luat obligațiunea a face prin acest contract. Noi sîntem obligați a ieși la orice fel de munci ce dl. proprietar va avea în moșie, precum arături, secerat, cărat, transportat, zile cu carul și mîinile și orice alte, plătindu-ne după uzul local, socotindu-ne pentru toate acestea înaintea dijmei de porumb.

5. Vom plăti ierbărit de vita mare lei doi și 50, de un bou, lei doi, de oaie, lei unul și 50, mieii, se vor socoti doi, unul ; nu vom fi liberi a umbla cu vitele prin clăi sau locuri oprite în timpuri de ploi, nu vom băga vitele pe mirișți pentru a nu le bate. Care din noi va fi dovedit că umblă cu vitele prin locuri și holde oprite, dl. proprietar are dreptul a-l depărta de moșie, rămînînd cultura lui în beneficiu moșiei. Controlul vitelor dl. proprietar are dreptul a-l face prin oamenii d-sale oricînd va voi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6. Ne vom socoti cu dl. proprietar înainte de dijma porumbului, care din noi se va achita de obligaţiunile ce am luat prin acest contract şi orice daraveri ar mai exista între noi, dl. proprietar are dreptul a ne măsura şi depozita partea noastră de porumb în magaziile d-sale, pînă ce noi vom achita resturile ce vom mai rămîne. Toate aceste se vor face în faţa primarului local, fără ca noi să mai avem nici un fel de pretext.

7. Locurile ce am primit a le cultiva cu porumb pe contul nostru sîntem obligaţi a le munci în următoarele condiţiuni : arate şi puse în mod obişnuit, săpate de două ori, rariţat şi copilit, a nu lăsa sub nici un pretext mai mult şi mai puţin decît două şi trei fire la cuib. Toate aceste le vom face în bune condiţiuni şi la timp ; care din noi nu se va conforma întocmai, dl. proprietar va constata prin administraţia d-sale şi onor. primăria locală şi orice pagubă ar suferi din cauza întîrzierii sau relei munci ne priveşte pe noi personal ; culesul îl vom începe cînd vom fi avizaţi de oamenii d-sale. Nu sîntem liberi a umbla prin holdele de porumb de la timpul săpatului pînă la cules. Culesul fasolei o vom face cu consimţămîntul administraţiei la anumite zile, dîndu-ne bilete a le prezenta guarzilor. Culesul porumbului îl vom face înainte de asfinţitul soarelui, îl vom transporta la tabăra la care ne va arăta, nu vom tăia cocenii pînă nu vom isprăvi culesul, cînd ni se va face control de oamenii d-sale. Nu sîntem liberi a umbla prin ţarină noaptea, prin porumb nici în timpul culesului. În cazul cînd dl. proprietar va semăna rapiţa prin porumb, nu sîntem liberi a umbla cu sapa. Atunci culesul îl vom face numai pe timp uscat, făcînd un singur rînd de glugi de coceni pe fiecare loc. Căratul îl vom face numai pe timp uscat şi o urmă de căruţă ; orice pagubă făcută semănăturilor, ne va privi pe noi.

[Urmează numele a 14 ţărani învoiţi.]
Autentificat sub nr. 3 din 20 martie 1906.

Primăria comunei Stoeneşti Palanga

Prezenta copie de contract agricol fiind conform cu originalul se atestă de noi.

1907, iulie 17.

Preşed. Comis. inter. (ss) indescifrabil Secretar, (ss) Popescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 23—24.

68 **1906, aprilie 5, Ciocăneşti.**

CONTRACT AGRICOL nr. 7
din 5 aprilie 1906 *

Între subsemnaţii locuitori din comuna Ciocăneşti, plasa Bucoveni, judeţul Ilfov, pe de o parte, şi prinţul Grigore Gh. Cantacuzino, proprietarul moşiei Ciocăneşti, de altă parte, a intervenit următorul contract :

* Sub titlu, întîlnim cuvîntul „grea", apreciere aparţinînd textului.
Întinderea terenului moşiei 2 060 ha, din care teren cultivabil 1 200, pădure 70, fîneaţă 60 şi izlaz 50.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1. Noi subsemnaţii locuitori, avînd necesitatea de locuri pentru cultivat în anul 1906, ne-am adresat d-lui proprietar cu rugămintea de a ne da locuri pe moşia Ciocăneşti, atît cît va voi d-lui şi unde vor fi disponibile, cu următoarele condiţiuni :

a) Pentru locurile ce vom lua pentru porumb ne obligăm a munci în resfet din trei una, adică pentru fiecare pogon dat nouă, vom lucra pentru domnul proprietar două pogoane în chipul următor : vom săpa, întîia oară, prăşi şi copili, nelăsînd decît 2 sau 3 fire de porumb la cuib, vom săpa a II-a oară în moşoroi porumbul după rariţă, îndată ce vom fi vestiţi şi în ordinea ce ni se va da şi nicidecum nu vom putea pretinde a săpa a II-a oară tot locurile ce le-am săpat întîia oară ; vom culege porumbul, curăţa foile, căra porumbul la pătule, vom tăia cocenii de jos, face glugi şi căra la locul ce va fi arătat. Numai după ce vom efectua în complet şi în toată regula aceste munci şi pentru a căror efectuare vom primi bilete de la logofătul executor vom putea să culegem porumbul nostru.

Pogoanele noastre de resfet vom fi datori să le săpăm de 2 ori, prăşi, copili şi muşoroi, după toate regulile. A doua sapă vom fi datori a o face cel mai tîrziu pînă la 15 iunie şi vom fi datori a vesti pe dl. proprietar înainte de sapa a II-a, aceasta pentru ca dl. proprietar să poată semăna rapiţa între porumburile noastre. Acela care nu va vesti pe dl. proprietar va plăti, fără nici o obiecţie, 10 lei de pogon, drept despăgubire pentru cheltuielile ce va face dl. proprietar în urmă spre a semăna rapiţa ; asemenea cei dintre noi care nu vor săpa porumbul vor plăti, fără nici o obiecţie şi împotrivire, cîte 10 lei de fiecare pogon, atît pentru sapa I cît şi pentru sapa a II-a. Cu toate acestea, în caz de nu vom săpa porumbul fie întîia fie a II-a, de va găsi cu cale dl. proprietar, în urma constatării ce se va face de către dl. primar, va putea să-şi are locurile noastre pentru trebuinţele d-sale, fără ca noi să avem dreptul la opunere şi fără ca acest lucru să ne scutească de obligaţiunile de muncă ce ne-am luat prin prezentul.

b) Pentru locurile ce vom lua pentru grîu, orz, ovăz, sau mei, ne obligăm a munci în resfet din două una, adică pentru un pogon dat nouă, vom lua şi lucra în chipul următor : un pogon vom ara, boroni, cu boroanele proprietăţii de fier, vom semăna, secera, lega, clăi şi căra la maşină sau la şiră ; pentru fiecare pogon vom da sămînţă după felul recoltei cultivate de noi şi calculate pe fiecare pogon cîte 5 duble grîu, orz, sau ovăz şi două duble mei ; sămînţa va fi bine curăţată şi dată la ciur. În caz de nu vom răspunde sămînţa în natură, vom plăti-o în numerar, socotit cu 2 lei 50 bani dublu grîu, 1,60 dublu orz, 1,20 dublu ovăz şi 1,50 dublu mei.

2. Ne obligăm fiecare din noi semnaţi în prezentul contract, ca, fără plată, să facem cîte 4 zile cu mîinile şi cîte 2 zile cu carul, acolo unde ne vor chema dl. proprietar. Ne mai obligăm a semăna, fără altă plată şi să tăiem pe eleşteul proprietăţii şi să cărăm la curte, atunci cînd ne va cere dl. proprietar, 6/24 şase prăjini trestie ; trestia o vom tăia, face snopi şi aşeza în glugi în curtea proprietăţii, la locul destinat.

Această trestie o vom tăia numai atunci cînd împrejurările timpului o vor permite ; în caz contrariu, nu o vom tăia şi nu vom răspunde nici o despăgubire pentru ea.

3. Pentru paza locurilor noastre, va avea obligaţiunea dl. proprietar a pune pîndari, pentru care noi vom da de fiecare pogon de porumb cîte un dublu boabe, iar pentru grîu, orz, ovăz sau mei, de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

fiecare trei clăi, doi snopi sau un dublu boabe de fiecare pogon ; în caz de nu vom răspunde în natură pîndăritul, vom plăti în numerariu, 2 lei pentru un dublu porumb, iar pentru celelalte cît se prevede mai sus.

4. Noi locuitorii, învoiţi cu locuri de cultură pe moşia Ciocăneşti, vom păşuna vitele pe această moşie, numai pe acelea ce le va admite dl. proprietar. Vitele mari, boi, vaci, cai, bivolițe, mînzaţi, cîrlani, turmaci, le vom păşuna în lunca Colentina, iar oile, în pădure ; acolo unde ne vor arăta dl. proprietar vom păşuna vitele, în devălmăşie cu alte vite învoite de proprietar, în nici un caz însă proprietatea nu va învoi însă mai multe vite la păşune decît două vite mari la pogon, iar oile cîte 10 de fiecare pogon.

5. Ierbăritul îl vom achita în numerariu sau prin munci socotite după tariful de mai jos, şi ne obligăm a-i achita ierbăritul pînă la 1 septembrie 1906 ; de fiecare vită înjugătoare sau înhămătoare, vom plăti cîte 15 lei, iar de fiecare vacă, bivoliţă, mînzat sau cîrlan cîte 10 lei, de fiecare oaie lei 2 bani 50, iar de miel 1 leu, 25 bani. Dl. proprietar va putea face numărătoarea vitelor oricînd şi dacă va consimţi [1] că am băgat vite la păşunat fără a le declara, sau că am băgat la păşunat vite ale altora pe numele nostru, vom plăti fără obiecţie ierbăritul îndoit.

6. Paza vitelor noastre se va face de păzitorii plătiţi de noi şi vom fi absolut răspunzători de toate stricăciunile ce vor face vitele noastre pe moşie.

7. Toţi locuitorii care avem vite înjugătoare sau înhămătoare vom secera, lega, clăi, şi căra la maşină sau şiră, în vara anului 1906, trei (3) pogoane grîu, ovăz, orz sau mazăre şi ni se vor scădea două (2) vite de la ierbărit. Vom mai da de fiecare locuitor cîte lei 4 (patru) de nume.

8. Nici unul din cei care am semnat prezentul contract nu vom putea merge la culesul porumbului nostru pînă ce mai întîi nu vom fi achitat în contul nostru ierbăritul definitiv, precum şi toate celelalte munci datorite în urma obligaţiunilor ce ne-am luat atît prin contractul de faţă cît şi prin ce alte contracte de învoieli agricole din anul curent sau din anii trecuţi.

9. Toate muncile prevăzute în prezentul contract ne obligăm a le executa aşa cum ne vor arăta oamenii proprietăţii şi vom ieşi la munca lor [la] prima vestire, cu hrana şi instrumentele noastre.

În caz de nu vom efectua muncile ce ne-am obligat prin prezentul contract, sau vom ieşi tîrziu la muncă, fără nici o punere, vom răspunde d-lui proprietar toate despăgubirile ce legea tocmelilor agricole i-o acordă.

10. Muncile ce vom face pentru ierbărit ni se vor socoti cu următoarele preţuri :

Un hectar rapiţă, secerat, legat, clăit şi cărat lei 15 (cincisprezece), un hectar grîu, orz, ovăz, mei sau mazăre, secerat, legat, clăit, cărat lei 16 (şasesprezece).

Un hectar rapiţă secerat, legat, lăsat pe loc lei 10 (zece). Un hectar grîu, orz, ovăz, mei sau mazăre, secerat, legat, clăit, lăsat pe loc lei 12 (doisprezece).

Un hectar arătură ogor lei 10 (zece).

Un hectar grăpat cu grapa de fier a proprietăţii lei 2 (doi).

---

[1] Aşa în text.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Una zi cu carul, efectuată în timpul de la 1 iunie pînă la 1 septembrie, lei 3 (trei); una zi cu maşinile, efectuată în timpul de la 1 iunie pînă la 1 septembrie, lei 1 (unu).

Pentru terminarea sus-ziselor condiţiuni şi obligaţiuni, s-a întocmit prezentul, pe care semnîndu-l, rugăm pe onor. consiliul comunal al comunei Ciocăneşti să-l învestească cu autentificarea legală conform legilor în vigoare.

p. proprietar, (ss) C. Pascu

Copia prezentă fiind întocmai cu originalul se atestă de noi.

1907, iulie 17.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 38 şi 53.

69 **1906, aprilie 12, Poenari Ulmi.**

CONTRACT *

Subsemnaţii locuitori din comuna Poenari Ulmi, plasa Bolintinu din Vale, judeţul Ilfov, declarăm prin acest contract că, la necesitatea ce am avut de locuri, am convenit cu dl. I. Bărbulescu, procuratorul domnului inginer P. Papasol, de ne-a dat locuri pentru cultivat porumb, de plantat tutun, pentru semănat grîu şi iarbă pentru păşunatul vitelor mari, pe vara acestui an, cu angajamentele următoare :

I. Locurile ce le-am luat pentru cultivat porumb sîntem obligaţi de a le face ogoare, apoi ara şi semăna, care din noi voim a pune fasole, o vom pune în cuib singură, adică pe rînd un cuib de porumb, un cuib de fasole, şi nici cum în cuib cu porumb ; porumburile le vom săpa de 2 ori şi la timp, aşa ca înaintea secerişului grîului să fie terminate amîndouă praşilele ; dovleci nu vom semăna în porumb, făcînd mult rău porumbului, înăbuşindu-l. Învoiala pentru pogoanele de porumb este una şi una din porumb şi fasole, bineînţeles porumbul ştiuleţi şi fasole boabe aduse la curtea proprietăţii cu carele noastre. Din coceni va lua o parte dl. proprietar şi 2 părţi noi.

Un pogon secerat, cărat la arie sau maşină. Un pogon semănat-arat-grăpat, 2 zile cu braţele, 1/2 zi cu carul pe moşie, una chilă producte dusă la Bucureşti sau 2 chile la gara Ciocăneşti, chila considerată 21 baniţi în chilă, şi 50 bani pentru pîndăritul locului.

II. Pentru locurile ce vom lua de plantat tutun, preţul de pogon va fi de 70 lei, plătit în muncă, adică de fiecare sfert de pogon, vom secera şi căra două pogoane grîu şi un pogon arat, semănat.

III. Pogonul de iarbă îl vom plăti cu lei 70 (şaptezeci), plătit în muncă ; de fiecare sfert de pogon vom secera, lega şi căra un pogon grîu, un pogon arătură şi semănătură şi restul, pînă la achitare, în

* Copie de pe contractul de învoieli agricole pe anul 1906 între domnul P. Papasol, proprietar, şi locuitorii mici agricultori.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

diferită muncă, precum ogoare, zile cu mîinile şi altele ; pe mirişte nu vom băga vite fiind oprite ; toţi cei cu loc de porumb vom lua iarbă.

IV. Pentru locurile ce le-am semănat cu grîu, învoiala este una şi una din boabe şi paie, treierat şi aria d-sale. Plata treieratului cît şi a maşinei ne va privi pe noi ; care din noi doresc a lua paiele toate, adică partea domnului proprietar, ne obligăm, pentru partea d-sale, să-i facem locul ce l-am avut semănat cu grîu, ogor, sau plăti lei şase costul ogorului. Toată munca ce ne-am obligat a o face d-sale, o facem cu mîncarea noastră, fără a pretinde nimic domnului proprietar şi oricînd ne va vesti d-sa şi orînduiţii d-sale, fără a ne opune ; grîul secerat de noi vom avea grijă, în caz de ploi, a întinde clăile spre a se usca şi a-l strînge iarăşi.

V. Preţurile muncilor făcute de noi s-a stabilit după cum urmează : pogonul arat, semănat, grăpat lei şase. Pogonul secerat, legat, făcut clăi şi cărat la arie lei şase. Pogonul făcut ogor lei cinci. Pogonul de fîn, borceag şi altele, cosit, strîns făcut căpiţe, lei şase. Ziua cu carul la maşină, lei trei. Ziua cu braţele, bărbat de la etatea de 17 ani în sus lei unul, femeia majoră bani optzeci, fetele, bani 50 pînă la etatea de 15 ani, copil 50 bani, fetele de horă 70 bani, kila producte de 21 baniţi dus la Bucureşti lei 3, iar gara Ciocăneşti lei 1 şi bani 50. Diferite transporte cu trăsura, poştalion, etc. lei 4 la Bucureşti. Locurile ce le-am luat făcute ogor, le vom ara, semăna şi grăpa. Pentru care am făcut acest contract agricol autentificat.

Făcut la 12 aprilie 1906.

[Urmează 13 nume ale ţăranilor învoiţi.]

Autentificat de consiliu şi transcris în registrul tocmelilor agricole pe 1906 la nr. 2.

Atestăm conformitatea prezentului cu originalul.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. nr. 189/906, nepaginat.

70 **1906, mai 18, Ciocăneşti.**

ACTUL DE MUNCĂ AGRICOLĂ nr. 11
din 18 mai, anul 1906

Între subsemnaţii d-na Amalia E. Vlassopulo, arendaşa moşiei Urziceanca, şi locuitorii din acest cătun s-a încheiat prezent act.

1. Eu arendaşa mă oblig a da locuitorilor jos notaţi cîte o porţiune de 3 pogoane de pămînt, de a-l cultiva în dijmă, porumb din două una ; voi da şi cîte 2 porţiuni la locuitorii care vor crede că pot a le munci bine, la timp şi a le plăti prin muncă, făcînd munca la întîia vestire şi cînd voi cere.

2. Noi locuitorii, pogoanele ce vom primi în dijmă de la d-na arendaşă ne obligăm a le munci astfel : arat, ogor de toamnă, arat bine şi pus porumb primăvara, 80 cm departe cuib de cuib, săpa şi prăşi bine, apoi cuibări, vom culege şi strînge grămezi la locul destinat de administraţia moşiei, făcîndu-se două grămezi, apoi ne va dijmui şi duce

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

partea d-nei arendaşă la conacul moşiei, băgîndu-l curat la pătule ; vom da şi drept pîndărit, la treizeci coşuri cu porumb, un coş.

3. Drept plata fiecărei porţiuni de pămînt ce vom primi în dijmă, ne obligăm a face munca următoare : la 3 pogoane în dijmă două pogoane de seceră, grîu, secerat, cărat. Secera o vom face de jos şi legat în snopi de trei palme în grosime, făcîndu-i clăi ; la timp de ploaie, le vom întinde să se usuce şi apoi face iar clăi, de atîtea ori, vom face 5 zile cu braţele şi 2 zile cu carul. La muncă vom ieşi dis-de-dimineaţă, o vom face cu hrana şi uneltele noastre şi la prima vestire şi oriunde va avea nevoie şi la orice oră muncă.

4. Ne mai obligăm de fiecare nume a munci cu plată cîte zece zile cu braţul, 5 zile cu carul, şi 8 zile marfă de dus la gara Ciocăneşti, sau Buftea, conţinînd fiecare kilă şapte saci plini ; vom mai da cîte 6 lei numerar.

5. Munca prevăzută la art. 3 şi 4, în caz de nu o vom face la timpul cerut de administraţia moşiei, o vom plăti cu preţul următor : pogonul de seceră cu 15 lei, întinsul la timp de ploaie cu lei 1, căratul cu 3 lei, ziua cu braţele cu 2 şi 50, ziua cu căruţa 6 lei, şi kila de dus la gară cu 2 şi 50 ; cu această plată va fi plătit de noi locuitorii orice muncă notată mai sus, fie pentru plata locurilor, fie munca obligatorie cu banî ce vom face, d-na arendaşă ne va plăti cu preţul de mai jos.

6. Eu arendaşa mă oblig a plăti la locuitorii jos notaţi munca ce-mi vor face cu plata astfel : i se va elibera de direcţia moşiei chitanţă pe fiecare muncă în parte şi la socoteală se va socoti munca prevăzută la articolul 4 : ziua cu braţele a 1 leu, ziua cu căruţa a 3 lei şi kila de dus la gară a 1 leu, luînd chitanţa de achitare conform art. 17 din legea tocmelilor agricole. Prezentul act de muncă agricolă va avea dreptul unei hotărîri definitive.

Doamna arendaşă se va despăgubi prin recolta anului curent şi prin averea noastră proprie, fără drept de judecată, căci aşa ne-am învoit, de bunăvoia noastră şi nesiliţi de nimeni ; vom fi responsabili şi la orice daune interese cauzate de noi nefăcînd munca prevăzută la timpul cerut.

Arendaşa, (ss) Amalia Vlassopulo

Primăria comunei Ciocăneşti
Copia prezentă fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 189/906, nepaginat.

71 **1906, iunie 1 [Ciocăneşti].**

CONTRACTUL AGRICOL nr. 13
din 1 iunie 1906

Între subsemnaţii locuitori din comuna Ciocăneşti, plasa Bucoveni, judeţul Ilfov, şi Pandele Anastasiu, arendaşul moşiei Creţu, proprietatea Epitropiei Amza, a intervenit următoarea învoială agricolă :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Eu, Pandele Anastasiu, dau locuitorilor subscrişi în acest act locuri de porumb, ovăz şi mei, iar drept arendă la aceste locuri, îmi vor face următoarea învoială fără nici o altă plată :

Noi, locuitorii care subscriem acest act, primim aceste condiţiuni, dijma în parte, adică una şi una, iar la fiecare 2 hectare ce vom primi locuitorii şi care se vor numi învoială, vor avea a-mi lucra în ţarina mea 1/2 hectar ogor cu 4 vite, 1/2 hectar arat. semănat, grăpat cu grapa de fier a d-lui arendaş, 1/2 hectar secerat, cărat la şiră sau maşină, cîte 2 zile cu căruţa, 2 zile cu braţele, cîte o kilă la gara Buftea sau Ciocăneşti transport de orice fel de producţie şi-mi vor da cîte 3 kilograme fasole de fiecare pogon de primul primit spre cultivare, iar de nume vor căra cîte 15 clăi din grîu sau ovăz din hectarele secerate de pălmaşi la şiră sau maşină, îmi vor da cîte 100 braţe de coceni, cîte 100 dovleci şi îmi vor mai da cîte 5 lei în numerar, sau orice muncă va putea face pentru ei.

Orice arătură, fie de ogor sau semănătură va fi adîncă de 20 cm şi de cel puţin 8 brazde la stînjen, iar cel ce va călca angajament va fi îndepărtat imediat după loc ; tot asemenea de va întoarce grapa pe dos va pierde şi arătura de mai înainte făcută.

În cazul de va lucra d-lui arendaş cu cultivatoare, maşini de semănat în rînduri, locuitorii vor fi datoria lucra cu acestea fără nici o altă condiţiune. Secera se va efectua imediat ce dl. arendaş va vesti, în condiţiuni bune, adică se va strînge recolta bine, se va face snopi de 4 palme, bine strînşi şi clăile aşezate bine, avîndu-se grijă ca să se întindă la caz de ploaie şi strînge cînd se va usca, repetîndu-se acest procedeu pînă la ridicarea recoltei după cîmp, iar în caz de abatere sau cauzare de orice stircăciuni din cauza locuitorilor, se va constata cu primăria locală şi dat judecţii sau despăgubire din recolta ce va avea pe moşia lor dl. arendaş.

Zilele, atît cele cu carul cît şi cele cu braţele, trebuiesc făcute de oameni majori şi apţi de muncă iar nicidecum de copii. Dijma semănăturilor făinoase se va face la locul lor, a porumbului la tabăra destinată de dl. arendaş, unde se va strînge imediat după cules. Toate locurile trebuiesc muncite cît se poate de bine, adică : trebuiesc curăţate de mărăcini atît la lucrările care le muncesc pentru mine cît şi la ale lor, înainte de a se semăna, iar apoi se va plivi la grîu, ovăz, orz, iar la porumb se vor tăia de 2 ori, iar între aceste 2 sape se va rariţa, nelăsînd în cuib decît maximum cîte 3 fire, iar cel ce va călca aceste condiţiuni se va înlocui cu alţii care vor lucra în contul lor.

Plata ierbăritului va fi de 2 pogoane secerate, cărate la şiră sau maşină pentru una pereche de vite trăgătoare şi cîte 2 pogoane arat sau grăpat pentru fiecare vită de prisos. Izlazul destinat pentru vitele mari va fi destinat în lunca Colentina, începînd de la hotarul pădurii Popeasca, în măsura de 4 vite la pogon şi pînă unde se va completa suma hotărîtă cu al celor mici, avînd liber şi în lăstarul din pădure într-un parchet, cum şi pe întinderea moşiei după ridicarea bucatelor. D-l arendaş are voie de a învoi şi alte vite pe întinderea moşiei, adică pe mirişte. Nimeni nu va avea voie de a pune prin porumb altceva decît fasole şi dovleci, în cantităţi foarte mici şi nicidecum răzoare, căci la cel ce vor găsi răzoare se va dijmui în parte. Paza holdelor rămîne în sarcina d-lui arendaş, pentru care va primi de la fiecare locuitor învoit cîte un snop din recolta semănată făinoasă, de fiecare clae, socotind

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

suma totală a clăilor ce va face pe loc şi cîte o tîrnă de porumb, măsură de fiecare pogon de porumb primit spre cultivare.

Nimeni nu va avea voie a începe la culesul porumbului pînă ce nu se va da voie de la administraţie ; în caz contrariu se va considera ca furt şi dat judecăţii.

Toţi învoitorii trebuiesc a veni la prima chemare spre a-şi efectua muncile datorate ; în caz contrariu se va proceda conform legii tocmelilor agricole. Convenind de ambele părţi, rugăm onor primăria şi întreg consiliul comunal a-i da cuvenita autentificare.

(ss) Al. P. Anastasiu

Copia prezentă fiind întocmită cu originalul se atestă de noi.

1907, iulie 17

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Întinderea terenului cultivabil al moşiei

	hectare	132,50
fîneaţă	„	28
izlaz	„	20
pădure	„	143,50
		324,00

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/906, f. 39—52.

72 **1906, noiembrie 30, Bolintin.**

ACT DE MUNCĂ AGRICOLĂ

Între subsemnaţii C. St. Bolintineanu, proprietarul moşiei Moşteni Ştirbeşti, şi între noi, locuitorii mai jos semnaţi, s-a intervenit prezentul contract de muncă agricolă. Noi, plugarii mai jos subscrişi, am luat în arendă moşia domnului C. S. Bolintineanu pămîntul de arătură arătat în dreptul numelui fiecărui locuitor, pe termen de trei ani, socotit de astăzi, cu următoarele condiţiuni.

1. De a da d-sale dijma jumătate din recolta ce vom face şi cîte 20 lei (douăzeci lei) pe fiecare an.

2. De a căra cîte cinci căruţe de bălegar pe fiecare an, după ce s-au ridicat recolta după cîmp.

3. De a face în fiecare an pămîntul ogor, imediat ce s-a strîns recolta după cîmp.

4. De a păstra hotarele şi a nu lăsa să fie călcat de vecini sau de alţii, fiind noi răspunzători de pagubele ce ar suferi dl. C. St. Bolintineanu.

5. De asemenea ne obligăm ca partea cuvenită cu dijma a d-lui C. St. Bolintineanu o vom transporta cu carele şi vitele noastre la curtea d-sale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6. În caz cînd parte din noi vom semăna grîu, orz şi ovăz, ne obligăm de a le semăna cu seminţele noastre, de a le secera bine, a le face clăi şi în urmă tot noi cu vitele noastre îl vom căra la maşină şi-l vom treera cu oamenii noştri. Pentru plata treieratului noi vom plăti numai dijma cuvenită nouă, iar dl. proprietar va plăti partea d-sale.

Pentru care s-a format prezentul act de muncă agricolă, subscris de noi, parte proprii şi parte prin punere de deget, şi rugînd şi pe Onor. primăria comunei noastre de a-i da cuvenita legalizare conform legii tocmelilor agricole.

Făcut astăzi, 30 noiembrie 1906.

Proprietar, (ss) C. St. Bolintineanu

[Urmează numele a 13 ţărani învoiţi.]

Primăria comunei Bolintin din Vale

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

1907, iulie 16.

Primar, (ss) Marin M. Stan Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 4.

73 1906, decembrie. Străini Dobreni.

CONTRACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Străini Dobreni, plasa Creţeşti, jud. Ilfov, pe de o parte, şi d-l Gr. N. Micşunescu, arendaşul moşiei Vărăşti Obedeni [1] din comuna cu acelaşi nume şi din aceeaşi plasă şi judeţ, s-a stabilit prezentul act de tocmeli agricole.

1. Noi locuitorii semnaţi în prezentul act, avînd trebuinţă de locuri de a cultiva porumb în vara anului viitor, ne-am învoit cu d-l Gr. N. Micşunescu de a ne da locuri în suprafaţă după cum este trecut în numele fiecăruia, pe care ni le va măsura chiar acuma, şi noi vom fi obligaţi ca, urmînd a fi bun timpul, să facem ogor chiar acum, iar în cazul că din cauza timpului nu-l vom putea face ogor chiar acum, să le facem în primăvară.

2. După ce îl vom face ogor, îl vom ara şi vom semăna cu porumb de la boier şi în schimb îi vom da noi altul de al nostru.

3. Oricine din noi va pune numai porumb de la boier, iar el va fi în drept să refuze dijma şi va lua cîte 90 lei hectarul.

4. În timpul verii sîntem obligaţi a săpa de 2 ori cel puţin şi a-l îngriji după toate regulele ; cultivînd rău porumbul, d-l arendaş va fi în drept a face consultarea cu autoritatea com. Vărăşti şi fără nici o somaţiune şi întîrziere, va fi în drept a refuza dijma şi noi vom fi obligaţi a plăti locurile în bani, cîte 90 lei hectarul, avînd d-l Micşu-

[1] Întinderea moşiei este de 200 hectare, din care 10 hectare pentru păşune, iar restul arabil.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

nescu dreptul de a nu lăsa să culegem pînă nu vom achita prețul locurilor.

5. Din recolta totală de porumb ce va ieși, ne obligăm a da d-lui Micșunescu dijma una din 2, adică culegînd porumbul și curățindu-l, îl vom căra la tabără, ce ni se va destina, făcîndu-l 2 grămezi. Dl. Micșunescu va alege una din două, atît la cărațul porumbului la tabără cît și la adusul dijmei la arie, sîntem datori a așterne poloage ca să nu se risipească boabele.

6. Culesul porumbului nu vom fi în drept a-l începe pînă cînd d-l Micșunescu nu va crede că porumbul e copt bine și odată culesul început vom fi datori a-l termina, ca atunci cînd vom fi vestiți toți, să fim cu carele spre a transporta dijma ; aceia care la timpul dijmuitului nu vor veni să aducă dijma, pentru orice zi de întîrziere, va da cîte 50 bani de zi, pentru paza porumbului la tabără.

7. Tăind cocenii de porumb, nu vom fi liberi a căra după loc pînă ce dl. Micșunescu nu ne va da voie, dîndu-i ca dijmă 20 snopi la hectar.

8. Pe lîngă dijma mai sus arătată, ce ne obligăm a da din recolta porumbului și cocenilor, ne mai obligăm către d-l Micșunescu a-i munci tarlalele d-lui de grîu, cîte 50 arii pentru fiecare hectar ce se pune la numele fiecăruia. Această seceră sîntem datori îndată ce vom fi anunțați, fără cea mai mică întîrziere, iar aceia dintre noi care, după 3 zile de la începerea secerișului, nu va veni să-și facă obligația, d-l Micșunescu va fi în drept ca, fără nici o somație sau autorizație a consiliului comunal, să puie alți oameni a îndeplini secerișul hectarului ce sîntem obligați, ca din dată ce vom fi vestiți, să ieșim cu carele și vitele noastre a transporta grîul secerat la mașină sau arie.

9. Seceratul grîului îl vom face bine și curat, a nu face risipă, a face căile bune, spre a nu se strica de ploaie, căci vom fi răspunzători.

10. Pe lîngă această muncă ce ne obligăm a face, ne mai obligăm a plăti și în bani 12 lei de fiecare hectar și care bani ne obligăm a-i răspunde cînd vom fi chemați a ne socoti, înainte de culesul porumbului.

11. Înainte de începerea despuierii porumbului d-l Gr. N. Micșunescu este în drept a ne chema la socoteală și noi sîntem obligați a merge să plătim toate datoriile ce vom avea și cei cu partea locurilor, făcînd parte din învoială d-l Micșunescu este în drept a nu dijmui porumbul pînă nu vom plăti întreaga sumă de bani ce datorăm.

12. Pentru paza porumbului, atît pe cîmp cît și la tabără, d-l Micșunescu este obligat a pune păzitori și noi, drept plată pentru această pază, vom da cîte 2 lei de fiecare hectar de porumb cultivat.

Pentru tocmire, ambele părți am făcut prezentul act de tocmeli agricole, rugînd și autoritatea comunală a com. Streini Dobreni de a-l trece în registru respectiv.

Arendaș, (ss) Gr. N. Micșunescu

Făcut astăzi, decembrie 1906.

[Urmează numele a 46 țărani învoiți.]

Proces verbal

Astăzi, 17 decembrie 1906, în pretoriul primăriei com. Streini Dobreni și înaintea noastră, membrii consiliului acestei comune, asistați fiind de d-l I. B. Constantinescu, secretarul comunal respectiv, s-au

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

prezentat dl. Gr. N. Micşunescu, arendaşul moşiei Vărăşti Obedeni, din acea comună, primul Ion Drăghici şi ultimul Marin Teodorescu, fără ştersătură în contract, cerînd a li se autentifica alăturatul contract agricol ce ne-a depus cu petiţia înregistrată nr. dupe care citindu-se din cuvînt în cuvînt în auzul şi în faţa părţilor, amîndouă. La întrebările ce s-au pus de noi ne-au declarat că consimt cu toţii la cele scrise în act. Apoi, 10 locuitori au iscălit cu propria semnătură, iar restul de 36 au iscălit prin punere de deget.

Consiliul

Luînd act de aceste declaraţiuni declară autentificat prezentul act, după care am înaintat prezentul proces-verbal, subscris de noi şi de d-l secretar.

Primar, (ss) Al. D. Popescu

Consilieri, (ss) : I. Ene — Dumitru Tănase
Neagu Zaharia — Petre Fl. Dan
Grigore Niculae — Anton Ene

Secretar, (ss) I. Constantinescu

Primăria comunei Streini Dobreni

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

Primar, (ss) G. I. Ionescu, Secretar, (ss) S. Niculescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 23 şi 35.

74 **1906, Stoeneşti Palanga.**

Moşia Drăgăneşti nr. 1
Arendaş : N. N. Coptt

LISTĂ DE ÎNVOIELILE VERBALE PE ANUL 1906 :

Pentru un pogon dat spre folosinţa învoitorilor :
a. Dijma : una şi una din sămînţă
b. munca : 1) (un) pog. de secere, preţul 12 lei
2) una zi cu carul ,, 4 lei
3) două zile cu mîinele, 2 lei una
4) 1/2 pog. arătură, preţul 4 lei una
c. Rusfet 1. 20 dovleci, pr. 1 leu
2. 20 snopi de coceni, pr. 1 leu
3. una găină, preţul 1 leu
4. şase oca fasole, preţul 1 leu
5. zece ouă, preţul 0,50 lei
6. o baniţă pîndărit, preţul 1 leu
Pentru păşunat : n-are izlaz

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

După secere : 4 lei vita mare
2 lei de oaie
Se certifică de noi exactitatea.

Președintele Cons. interimar, (ss) indescifrabil

1907, mai 17

Secretar, (ss) Popescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 189/906, nepaginat.

75 **1906, Creţuleşti.**

CONTRACT AGRICOL

Subsemnatul C. M. Popescu, arendaşul moşiei Creţuleşti Mînăstirea, de o parte, şi locuitorii mai jos subscrişi, de altă parte, toţi din comuna Creţuleşti, jud. Ilfov, a intervenit următorul contract agricol pe termen de un an, cu începere de la 1 martie 1906 pînă la 28 februarie 1907, în următoarele condiţiuni :

Eu, C. M. Popescu, arendaşul moşiei Creţuleşti Mînăstirea, dau pentru o singură dată locuri de cultură, în vara anului 1906, pentru grîu, porumb şi ovăz locuitorilor mai jos subscrişi în condiţiunile următoare :

a. Toate bucatele se vor strînge la arman pe categorii, unde se vor face două grămezi, luîndu-se dijma una şi una, iar partea cuvenită d-lui arendaş ne obligăm să o cărăm noi cu vitele noastre, fără nici o plată, la magazia destinată, plus cîte 5 oca fasole de nume şi 20 dovlecei de pogon, grîul şi ovăzul treerat de locuitori privindu-i costul maşinei pentru partea lor.

b. Ca învoială, la fiecare 4 pogoane se vor face fără plată cîte 1 pogon grîu arat, semănat, grăpat, secerat şi cărat, două zile cu carul, opt zile cu mîinele şi cîte 6 chile producte duse la gară sau Bucureşti.

c. Pentru fiecare învoit, asemenea va da fiecare învoit, pentru pîndărit, o baniţă grîu, o baniţă porumb, o baniţă ovăz la pogon din partea lui.

d. Asemenea toţi locuitorii învoiţi vor fi obligaţi a lucra bine, la timp, a săpa porumbul de 2 ori, a plivi grîul, ovăzul de pălămidă, iar dacă toate acestea nu vor fi plătite la timp şi în bune condiţiuni, eu ca arendaş voi avea voie ca, după ce voi înştiinţa autoritatea comunală, să fac munca în contul celui învoit, despăgubindu-mă la timpul dijmei : pentru cei învoiţi pe moşie vor face 2 pogoane secere şi 8 zile cu mîinele fiecare învoit şi mîncarea lor.

e. Ca ierbărit, fiecare locuitor învoit va face de perechea de boi sau cai trăgători 4 pogoane arate şi semănate şi 2 pogoane secerate şi cărate şi de fiecare vacă sau juncan cîte 2 pogoane secere sau numai 2 pogoane arate, iar de 6 vite cîte 6 pogoane arate şi 3 secere.

f. Pentru toate muncile nefăcute drept învoială sau ierbărit la timp, mă voi despăgubi socotindu-se astfel : 1 pogon grîu arat şi se-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mănat lei 8, 1 pogon secere şi tăiat pe loc lei 10, 1 pogon secerat şi cărat lei 12, o zi cu caru lei 5, 1 zi cu mîinele omul mare 2,70, un dublu ovăz curat 70 bani, una baniţă porumb ştiuleţi 80 bani.

g. Pentru coceni, partea cuvenită mie arendaşul va plăti cîte 4 lei de pogon şi falce de ovăz, iar cele de grîu 1 leu. La fiecare pogon nu poate intra la păscut decît 4 vite mari şi 20 oi, iar restul pe seama arendaşului şi fără vreo pretenţie. Oile se socotesc lei 3 una, iar pentru plată sîntem datori a face diferite munci pînă la achitare.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 60.

76 **1907, Floreşti.**

LISTĂ

de felul învoielilor verbale ce au existat în anul 1906 între exploatatorii de moşii şi locuitorii din această comună.

Nr. crt.	Numirea moşiei	Numele şi prenumele exploatatorului	Calitatea exploatatorului	Felul învoielii
1	Floreşti de Jos	M.M. Dănăricu	arendaş	Dijma una şi una de pogon; un pogon secere, 5 zile cu braţele, cei fără vite trăgătoare, 1 zi cu caru şi 2 zile cu mîinele, cei cu vitele trăgătoare. 1 găină 25 dovleci 30 snopi coceni 6 oca fasole 1 botă porumb ştiuleţi pîndărit de nume 10 ouă 1 muşchi 1 găină
2	Floreşti de Sus	M.A. Marinescu	proprietar	Idem un coş (baniţă) de pîndărit

Exactitatea prezenti se atestă

1907, iulie 17.

Preşedinte, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) Popescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 130.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Moşia Drăgăneşti nr. 2
Proprietar C. C. Ştefănescu

LISTĂ DE ÎNVOIELILE VERBALE PE ANUL 1906

Pentru un pogon dat spre folosinţa învoitorilor :
a. Dijma : una şi una din sămînţă
b. Munca : 1. un pogon de secere, pr. 12 lei
2. două zile cu mîinele, pr. 2 lei una
3. una zi cu carul, pr. 4 lei
4. 1/2 pogon arătură, pr. 4 lei
c. Ruşfet 1. 20 dovleci pr. 1 leu
2. 20 snopi coceni pr. 1 leu
3. una găină pr. 1 leu
4. şase oca fasole pr. 1 leu
5. zece ouă pr. 0,50
6. o baniţă pîndărit pr. 1 leu
Pentru păşunat : n-are izlaz
După secere : 4 lei vita mare
2 lei de oaie
Se certifică de noi exactitatea.

1907, mai 17.

Preşedintele Cons. interim., (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 189/1906, nepaginat.

78 **1906, Brezoaia.**

TABLOUL[1]
de învoieli verbale pe moşia Cămăraşu în întindere de 402 hectare pămînt cultivabil

25 hectare izlaz
147 hectare pădure
574 total pe anul 1906
Arendaş domnul Ioan I. Dorobanţu
Învoieli la cei cu vite trăgătoare :
Dijma una şi una
La 4 pogoane să facă 4 pogoane de secere
2 pogoane arătură
4 zile cu braţele
3 zile cu carul
24 kilograme fasole
40 snopi coceni
40 dovleci
3 găini şi 10 ouă

[1] Moşiile Cămăraşiu şi Căscioarele, plasa Bolintinu din Vale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1/2 pogon secere pentru învoială

Din aceste învoieli se scutea muncitorul de plata ierbăritului a două vite trăgătoare

ierbăritul unei vite mari lei 10
„ vite mici lei 5
„ oi lei 4

Învoieli la cei cu brațele

Dijma una și una

La 2 pogoane să facă 2 pogoane de secere
6 zile cu mîinele
12 kilograme fasole
20 snopi coceni
20 dovleci
3 găini și 10 ouă
1/2 pogon secere pentru învoială.

Se certifică de noi exactitatea arătărilor din prezentul tablou, care sînt extrase din registrele de contabilitatea moșiei.

1907, iulie.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/906, f. 7.

79 **1906, Poenari Ulmi.**

TABLOU

de modul de învoieli în moșia Butculeasca, proprietatea doamnei Ana Butculescu, arendată d-lui Ilie Radu în 1906.

Fără angajament scris cu sătenii

1) Dijma din porumb una și una și
2) 20 lei de fiecare pogon cultivat cu porumb

Păşunatul :

1) 70 lei de pogon

Locuri pentru cultivat tutun :

1) 70 lei de pogon

Atestăm exactitatea informațiunilor de sus.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St., Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 189/1907, nepaginat.

80 **1906, Poenari Ulmi.**

TABLOU

de modul de învoieli în moșia Floreasca a domnului Ilie Radu, căutată de dl. Ilie Radu, proprietarul însuși, în vara anului 1906.

Fără angajament scris cu sătenii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1) Dijma din porumb una şi una şi
2) 20 lei de fiecare pogon porumb, alt nimic.
Atestăm exactitatea informaţiunilor de mai sus.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 189/906, nepaginat.

81 **1906, Poenari Ulmi.**

TABLOU

de felul învoielilor verbale, în moşia Poenari din comuna aceasta [1], în cursul anului 1906,

care se compune din:

900 pogoane din care:
880 pogoane arabile
20 pogoane izlaz

900 total

Nr.	Numirea moşiei	Numele şi pronumele proprietarului	Numele şi pronumele arendaşului	Felul învoielilor cu ţăranii
1	Poenari	Th. Eftimiu	Ath. Bacolidis	Pentru porumb: 1) una şi una şi 2) 16 lei de pogon Pentru tutun: 60 lei de pogon Păşune: 70 lei de pogon

Atestăm exactitatea datelor din prezentul tablou.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 14.

82 **1907, ianuarie 2, Vărăşti Obedeni.**

ACT DE TOCMELI AGRICOLE NR. 3 [2]

Între subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în comuna Vărăşti Obedeni, de o parte, şi d-l Grigore N. Micşunescu, arendaşul acestei moşii, de altă parte, a intervenit prezentul act de tocmeli agricole pe termenul

[1] Plasa Bolintinul din Vale, jud. Ilfov.
[2] Teren arabil 1 900 hectare.
Izlaz 50 hectare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de un an agricol, socotit de la 1 martie 1907, pînă la 1 martie anul viitor 1908, şi sub următoarele condiţiuni :

1) D-l Gr. N. Micşunescu se obligă să ne dea pămînt, în primăvara acestui an, pentru a pune porumb, atît cît se prevede la numele fiecăruia din noi, pe care locuri vom fi obligaţi a le face ogoare îndată ce ni se va măsura.

2) D-l Gr. N. Micşunescu se mai obligă a ne da şi izlaz pentru păşunatul vitelor în lunca Sabarului, pe care l-am avut şi în anii trecuţi, de cînd este d-sa arendaş a acestei moşii, iar după ridicarea recoltelor, ni se va permite să păşunăm vitele şi pe acele locuri care ni se vor destina de d-sa mai dinainte. În locurile rezervate pentru păşunea vitelor d-sale, nu va fi în drept a introduce vitele noastre.

3) Noi, locuitorii, ne obligăm ca locurile ce ni se vor da pentru porumb să le facem mai întîi ogoare apoi, la pusul lui, vom fi datori a-l ara din nou, iar pusul porumbului se va începe de la 1 aprilie, terminîndu-se cel mult pînă la 10 aprilie. În timpul verii, ne obligăm a-l săpa de două ori, la timpul culesului, care va fi atunci cînd d-l Micşunescu va crede că porumbul este destul de copt şi uscat ; ne va da voie a începe culesul lui, pe care vom fi datori a-l căra cu carele la tabăra ce ni se va destina, făcîndu-l 5 grămezi, din care d-l Micşunescu va fi în drept a lua 2 (două), pe care vom fi datori a le căra cu carele noastre la pătulele moşiei sau maşină. La căratul porumbului, fie după loc la tabără, fie dijma, sîntem datori a pune în care cergi, spre a nu se risipi boabele.

În aste locuri destinate numai pentru cultura porumbului, nu vom fi liberi a pune decît numai fasole, pe care culegînd-o la timp, vom fi datori a o bate la locul ce ni se va destina şi vom da din toată recolta, dijmă tot din 5 două. Nici unul din noi nu vom fi liberi a pune dovleci prin porumb, căci compromite recolta acestuia, de aceea la oricare din noi se va constata că a pus dovleci va plăti cîte 10 lei la fiecare hectar de porumb. După căratul porumbului la tabără, tăind cocenii, nu vom fi în drept a-i căra după loc decît după ce d-l Micşunescu îi va controla că nu am ascuns porumb în glugi sau că am lăsat porumb necules pe coceni.

Oricare din noi va face altfel, se va considera ca furt şi d-l Micşunescu va fi în drept a-l da în judecată.

4) Pe lîngă dijma ce ne obligăm a da d-lui Micşunescu din recolta porumbului, ne mai obligăm către d-sa a-i face şi următoarele munci în tarlalele d-sale :

a. Pentru fiecare 2 hectare de loc ce vom primi pentru porumb, îi vom face seceră în tarlalele d-sale de grîu cîte 50 de arii (la patru pogoane loc, 1 pogon grîu secerat şi cărat) ; una zi cu carul la tînjală la maşină sau la cărat unde va avea trebuinţă ; două zile cu mîinile la maşina de treierat grîu şi vom transporta fie la gară cîte 32 hectolitri prod. sau la Bucureşti ori Oltenita cîte 16 hect. Productele umplîndu-se în sacii d-lui Micşunescu, vom fi datori a-i umple cu productele ce sînt a se transporta ; îi vom cîntări şi încărca în care fără nici o plată.

b. Seceratul grîului vom fi datori a-l face îndată ce vom fi vestiţi şi odată secera începută, fiecare din noi este obligat a secera în toate zilele pînă la terminarea datoriei, luînd angajamentul ca în timpul de 6 zile de la începutul secerii, grîul să fie terminat şi făcut clăi ; seceratul îl vom face bine, curat, fără a face risipă de spice, căci constatîndu-se că din rea voinţă am făcut risipă, d-l Micşunescu va fi în drept

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

a face estimaţiunea şi a-i plăti pagubele ce-i vom cauza ; asemeni, pe dată ce vom fi anunţaţi a căra clăile de grîu, vom fi datori a ieşi cu carele a le căra fie la şiri sau maşină, după cum d-sa va voi.

c. Afară de secera prevăzută la art. b. de mai sus, ne vom obliga a face secera d-lui Micşunescu şi căra cîte 50 arii de grîu şi aceasta asemenea fără plată.

d. Pentru muncile mai sus arătate ce ne obligăm a face d-lui Micşunescu în cazul că nu am fi următori a le executa la cererea ce ne va face d-sa, ne obligăm a le plăti în 6 ani cu următoarele preţuri : hectarul de grîu secerat şi cărat îl vom plăti cu 30 lei, ziua cu carul lei 6, ziua cu mîinile lei 2 (zilele cu mîinile avem obligaţiunea a le face la maşină de treerat şi numai oameni mari de lucru). Transportul la gară îl vom plăti cu 20 bani hect., iar pentru Bucureşti sau Oltenita cu 50 de bani hectolitrul.

5) Pentru locurile acestea de porumb ce ni se vor da a cultiva, pe lîngă dijma ce am arătat la art. 3, că sîntem datori a da şi pe lîngă muncile ce sîntem obligaţi a face, vom mai plăti în bani cîte 12 lei de fiecare hectar.

6) D-nul Micşunescu se mai obligă a pune paznici pentru paza porumbului, atît pe cîmp, cît şi la tabără şi noi ne obligăm a-i plăti d-lui cîte 2 lei de fiecare hectar.

7) Pentru izlazul ce ni se dă, cît şi pentru dreptul ce vom avea de a păşuna vitele pe locuri după ridicarea recoltelor, ne obligăm a plăti de fiecare vită mare cîte 8 lei, iar de oaie cîte 1,50. Se va scuti la fiecare din noi cîte 2 vite de jug.

Din cocenii de porumb, ne obligăm a da fiecare cîte 20 snopi, ca dijmă, de fiecare hectar de porumb.

8) Toate datoriile de bani, fie provenite din munci neefectuate sau din banii ce sîntem obligaţi a plăti pentru locuri : pîndărit, erbărit şi altele, făcînd în total parte din astă învoială, se stabileşte încă de acum între noi înţelegerea că toate alte răspunderi de bani trebuie să achităm înainte de dijmuitul porumbului. De aceea, noi toţi cei subscrişi în prezentul act de tocmeli agricole, ne obligăm către d-l Gr. Micşunescu ca, de la 1 octombrie înainte, să mergem a ne socoti să lichidăm către d-sa toate datoriile de bani şi să plătim în bani toate muncile ce, din diferite motive, nu le-am putut efectua şi toate astea cel mult pînă la 15 octombrie, cînd d-sa va fi în drept a începe dijmuitul porumbului şi acei care din noi, din rea voinţă, nu ar fi următor d-lui Micşunescu, va fi în drept a nu dijmui porumbul şi a nu-i da voie să ridice cocenii de pe loc pînă mai întîi nu-şi va achita toate aste datorii şi pentru orice întîrziere de a nu veni la dijmuitul porumbului de la 15 octombrie înainte, vom plăti cîte 50 bani fiecare din noi pentru paza porumbului la tabără. Pentru ca acest act agricol să devie executabil, pe de o parte am cerut consiliului comunal respectiv autentificarea şi trecerea lui în registrul de tocmeli agricole şi cu dreptul pentru d-l Micşunescu de a-l însoţi, orişicînd va voi, cu formula executorie la judele ocolului respectiv.

Făcută cu consimţămîntul părţilor, azi 2 ianuarie 1907.

Arendaşul moşiei, (ss) Gr. N. Micşunescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

[Urmează numele țăranilor, în număr de 92, suprafața de pământ arendată de fiecare — între 2 și 5 ha — și autentificarea consiliului comunal.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 27—30.

83 **1907, martie 17, Crețești Sintești.**

CONTRACT AGRICOL [1]

Între subsemnații locuitori din comuna Crețești Sintești, jud. Ilfov, de bunăvoie a noastră și de comun acord, ne-am învoit cu d-nul Filip T. Corlătescu, arendașul moșiei Vidra, pentru pământul de cultură ce vom lua fiecare dintre noi pe moșia Vidra, cu următoarele condițiuni :

1) Pentru 3 (trei) pogoane pământ arabil, ce luăm învoială cu dijmă, ne obligăm să facem d-lui arendaș următoarele munci : un pogon lucrat definitiv, cu muncă definitivă, se înțelege arat de trei ori cu plugul la adîncime de 15 cm în sus cel puțin, semănat cu sămînța d-lui arendaș, grăpat bine în cuprinsul arăturei, secerat cu seceră în cele mai bune condițiuni, fără a lăsa spice pe urmă, snopii să fie bine legați și bine așezați în clăi pînă la transportarea la arie sau pus în șiră sau mașină, după cum îi va conveni d-lui arendaș.

Obligați fiind fiecare din noi, în timpuri ploioase, să are, să întindem snopi în clăi, lăsîndu-i să se usuce bine și pe urmă iarăși să-i facem clăi ; această muncă o vom executa la necesitate și prin vestire de la dl. arendaș sau a oamenilor săi, căci în caz contrariu vom fi răspunzători, plătind după tariful mai jos notat :

2) Tot pentru 3 (trei) pogoane, vom mai lucra trei zile cu carul și vitele noastre și patru zile cu brațele, la care nu vom trimite copii mai jos de 15 ani, căci nu li se vor considera o zi întreagă de muncă.

Toate aceste munci i le vom face acolo unde d-nul arendaș va avea necesitate și la prima vestire, se înțelege, fie vestirea ce ni se va face printr-o simplă petiție dată primăriei cu 24 ore înainte.

3) Acei dintre noi care nu vom fi prezenți la munca ce ni se va cere, la timpul stabilit de d-nul arendaș, prin petiție sau chemare, domnul arendaș are libertatea de a pune alți oameni în muncă în locul nostru. Asemenea d-nul arendaș are facultatea de a scoate din muncă pe oricare din noi care nu vom munci bine, după toată regula, astfel după cum va cere oamenii moșiei.

4) În ambele aceste cazuri, noi ne obligăm a plăti muncile ce vom fi datori d-nului Corlătescu în bani, după următorul tarif, fără nici o opunere de părtinire.

Un pogon arat odată cu lei	7 (șapte)
semănatul unui pogon	2 (doi)
grăpatul	2 (doi)
seceratul	12 (doisprezece)

[1] 700 hectare pământ arabil și 50 izlaz.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pusul unui pogon cu porumb	4 (patru)
cărătul unui pogon cu porumb	5 (cinci)
fiecare sapă odată cu lei	10 (zece)
răriţatul unui pogon lei	4 (patru)
ziua cu carul	4 (patru)
ziua cu braţele	1,50
transportul unei kile la gară.	1 (unu)

5) Pentru fiecare 3 pogoane pămînt ce vom lua în învoială vom transporta de la arie la magazie, gară, sau din magazie la gară cîte 3 (trei) kile cereale ; vom da fiecare nume cîte 4 lei bani cincizeci.

6) Fiecare dintre noi vom fi datori a cultiva locurile pentru cultura porumbului în modul următor : îl vom face ogor cu plugul şi nicidecum cu rariţa, căci în cazul acesta d-nul arendaş ne va lua pămîntul dat şi-l va da altuia, care se va conforma acestei condiţiuni, sau va face muncile în contul nostru, după cum va voi d-sa. După ogorît, va urma semănatul, grăpatul, curăţatul de două ori cu rariţa şi praşila, de două ori la timpul cuvenit.

7) Sub nici un cuvînt nu vom putea semăna cînepă prin porumb, căci pentru fiecare prăjină vom plăti cîte 20 (douăzeci) lei ce se va găsi semănat cu cînepă, avînd dreptul d-nul arendaş a o distruge. Dacă vrem a pune cînepă, ne vom învoi a ne da loc rezervat la o parte.

8) Dijma porumbului, măturilor, dovlecilor va fi una şi una, obligîndu-ne a transporta partea d-lui arendaş la pătul sau magazie. Cînd vom transporta partea d-lui arendaş, ne obligăm a înveli bine cu coceni.

9) Paza holdelor se va face de către oamenii moşiei, plătiţi de către dl. arendaş, pentru care ne obligăm a-i da din recolta noastră, pentru fiecare pogon porumb, cîte un coş cu ştiuleţi, care va conţine o baniţă de boabe ; de fiecare trei pogoane, vom da cîte un coş cu porumb drept cocărit.

10) Cei care vom avea vite în ierbărit, fie boi sau vaci, fie cai, d-l arendaş va fi liber de a ne transforma din ierbărit în muncă şi anume : fie la grîu, fie la rapiţă sau orz, la care vom fi obligaţi a ne supune fără nici o opunere din parte-ne.

11) Nu sîntem liberi a subarenda sau închiria în total sau în parte din pogoanele ce avem trecute în dreptul numelui nostru din acest contract agricol.

Sîntem absolut opriţi a umbla cu vitele legate după căruţă sau libere pe moşie.

12) Plata vitelor învoite se stabileşte după cum urmează : boi şi cai lei şase de vită, vacile cîte lei 10 (zece) de vită, trebuind a băga în păşune vitele numai după ridicarea bucatelor şi fără a fi împiedicat d-l arendaş de a face semănături pe viitor pe locuri. Vitele mai mici de un an se vor considera două-una ; plata acestor vite se va face cel puţin pînă la 1 august.

13) Plăţile datorite de noi d-lui arendaş, de orice daraveri, nu le vom putea face decît în mîinile împuternicitului sau cu procură specială a d-lui arendaş.

14) Pentru dijma de coceni ce i se va cuveni d-lui arendaş, vom secera cîte o jumătate pogon grîu, aceasta pentru fiecare trei pogoane, rămînînd a-i da d-lui arendaş cîte 15 (cincisprezece) snopi coceni de fiecare pogon. Drept care am făcut prezentul act de învoială agricolă. Termenul acestui contract va fi pe un an.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Eu, Filip Corlătescu, consimt la toate condițiunile de mai sus. Arendaș, (ss) Filip Corlătescu

[Urmează numele a 17 țărani învoiți, loturile de pămînt contractate de fiecare (între 3 și 6 pogoane) și autentificarea consiliului comunal.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 9 și 49.

84 **1907, aprilie 11, Berceni Dobreni.**

COPIE DUPĂ CONTRACTUL AUTENTIFICAT LA NR. 3 DIN 20 APRILIE 1907 ȘI FĂCUT ÎNTRE D-NUL FILIPACHE F. CORLĂTESCU, ARENDAȘUL MOȘIEI BOBEȘTI BĂLĂCEANCA, CU LOCUITORI DIN COMUNA BERCENI DOBRENI[1]

Între subsemnații Filipache D. Corlătescu, proprietar de moșie și arendașul moșiei Bobești Bălăceanca, și noi locuitorii semnați în aceasta din comuna Berceni-Dobreni, plasa Cretești, jud. Ilfov, a intervenit următorul act de învoială agricolă sub următoarele condițiuni.

A. Noi, mai jos semnați locuitori, ne obligăm ca, pentru două hectare ce vom lua pentru cultura porumbului pe moșia Bobești Bălăceanca, să plătim prin dijmă una și una, adică din tot porumbul recoltat după loc, vom face două grămezi egale, cu care d-nul Corlătescu va avea facultatea de a lua una din ele după dorință.

B. Aratul îl vom face cît va fi posibil de adînc, făcînd brazde mărunte de cel puțin nouă brazde la stînjen.

C. Semănatul va fi făcut cu sămînța noastră ; cîrpitul, dacă din cauza timpului nefavorabil porumbul nu va răsări, ne obligăm a-l pune din nou locurile sterpe și la nevoie îl vom ara și semăna din nou.

D. Prima sapă a porumbului o vom începe cînd va fi în patru foi, rarițatul se va începe cel puțin peste 20 de zile de la prima sapă nelăsînd mai mult de două sau trei fire la cuib, culesul îl vom începe cînd porumbul va fi bine copt și cînd vom fi vestiți de personalul d-lui proprietar, culegîndu-l bine după coceni.

E. Dijmuitul se va începe de către d-sa Corlătescu imediat ce vom termina socotelile cu d-sa, obligîndu-ne a căra fără nici o plată, cu vitele și carele noastre, partea de dijmă cuvenită d-sale, ducînd porumbul la pătulele moșiei Bobești Bălăceanca. Pe lîngă munca prevăzută mai sus, vom mai face de fiecare două hectare primite, fără nici o plată pe seama și în folosul d-lui Corlătescu :

1) Un hectar de grîu, orz sau ovăz, arat, clăit și cărat la mașina de treierat sau arie, cum ne va obliga.

2) Cincizeci ari de arătură, obligator ca arătura să o facem pe moșia Dobreni.

3) Două zile cu caru, două zile cu brațele și patrusprezece hectolitri transport de grîu, orz sau ovăz la gara Vidra sau București.

4) Vom mai da cîte șapte lei de fiecare locuitor învoit pe moșie.

5) Vom mai da un leu de fiecare hectar pămînt (ca pîndărit).

---

[1] Pămîntul de cultură este de 900 hectare.
Imașul (pășune) —

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

F. Toate muncile efectuate mai sus le vom executa fără plată, cu vitele şi uneltele noastre, la prima vestire ce ni se va face de personalul d-lui Corlătescu, neputînd invoca nici un motiv că nu am fost vestiţi, iar în caz contrariu, d-nul Corlătescu are dreptul a pune alţi oameni cu plată conform legei tocmelilor agricole, iar noi ne obligăm a plăti d-lui Corlătescu în bani, conform tarifului judeţean.

G. Socotelile şi achitarea datoriilor către d-nul se va face înaintea dijmuitului porumbului ; în caz de neplată, d-nul Corlătescu va avea dreptul a urmări orice avere conform legei, pe baza prezentului act devenit executoriu faţă de noi, fără alte semnături sau chemare în judecată.

H. Domnul Corlătescu este obligat ca, pentru fiecare muncă făcută de noi pe moşia d-sale, să ne dea bilete imediat ce am efectuat munca.

Acest act fiind făcut prin bună înţelegere s-au semnat de noi şi autentificat de primăria respectivă.

Data acestui act este de un an agricol.

Făcut în comuna Berceni Dobreni, astăzi 11 aprilie 1907

Arendaşul moşiei Bobeşti-Bălăceanca
p. Filip Corlătescu, (ss) M. Herman

[Urmează numele a 42 ţărani învoiţi cu loturi între 2—4 ha.]
P. Conformitate, (ss) indescifrabil

Primăria Comunei Berceni-Dobreni,
plasa Creţeşti-Sinteşti, jud. Ilfov

Prezentul contract fiind conform cu originalul aflat în registru de tocmeli agricole pe anul 1907 şi autentificat la nr. 3 din 20 aprilie 1907 de către consiliul acestei comune se atestă de noi.

1907, iulie 6.

Primar, (ss) Iordache Ion — Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 3 şi 54.

85 **1907, aprilie 24, Colibaşi.**

CONTRACT AGRICOL [1]

Între subsemnaţii Filip I. Corlătescu, proprietarul moşiei Dobreni, lotul A, şi noi locuitorii semnaţi în acest act, din comuna Colibaşi, judeţul Ilfov, a intervenit următorul contract de învoială agricolă sub următoarele condiţiuni :

1) Noi, mai jos semnaţi locuitori, ne obligăm ca pentru hectarele ce vom primi pentru cultura porumbului pe moşia Dobreni, să plătim prin dijmă una şi una, adică din tot productul rezultat de pe loc vom face două grămezi egale, din care dl. Corlătescu va avea dreptul a lua una din ele după voinţă.

2) Munca pămîntului cultivat de noi locuitorii cu porumb va fi următoarea : arat cît se poate de adinc şi brazda măruntă, semănatul

[1] Întinderea este de 850 hectare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

îl vom face cu sămînța noastră, porumb dinte de cal, cei ce nu vom avea vom lua de la dl. Corlătescu și noi ne obligăm a-l da înapoi. Dacă din cauza timpului porumbul nu va răsări de-a rîndul, ne obligăm a pune din nou locurile sterpe. Porumbul se va săpa bine. Culesul îl vom începe cînd va fi bine copt, cocenii îi vom tăia și-i vom căra la noi acasă, după ce vom fi controlați de oamenii moșiei. Dijmuitul se va începe imediat ce vom termina răfuiala cu dl. Corlătescu, cînd noi ne obligăm a transporta, fără nici o plată, cu vitele și carele noastre, partea de dijmă a d-lui Corlătescu, punînd în pătulele moșiei curățite de foi și mătase. Locurile primite de noi locuitorii pentru cultura porumbului nu se vor mai face ogor.

3) Pe lîngă muncile prevăzute art. 2, vom mai munci, fără nici o plată și în folosul d-lui Corlătescu, pentru fiecare trei heetare primite pentru cultura porumbului, următoarele munci :

a. cincizeci arii porumb definitiv, iar cocenii îi vom tăia și face snopi, în urmă căra la amnarul moșiei.

b. cincizeci ari grîu sau ovăz secerat, clăit și cărat la mașină sau șură.

c. un hectar arătură și două zile cu căruța cu vite.

d. vom plăti cîte 70 bani de fiecare 50 arii primite ca pîndărit.

Toate muncile arătate mai sus le vom face fără nici o plată, imediat ce vom fi vestiți de oamenii d-lui Corlătescu, iar în caz contrariu d-sa are dreptul a pune alți oameni cu plată, conform legii.

Pentru toate muncile prevăzute la art. 3, ni se va da bilete.

Acest act s-a făcut prin bună înțelegere, transcriindu-se în registrul respectiv.

Data acestui act este de un an agricol cu începere de astăzi 24 aprilie 1907 și pînă la 1 martie 1908.

p. Filip I. Corlătescu
(ss) I. Theodorescu

[Urmează numele a 44 țărani învoiți.]

Primăria comunei Colibași

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

1907, iulie

Președinte, (ss) Ghiță Ionescu — Secretar, (ss) Popescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 5.

86 **1907, iulie 6, Berceni Dobreni.**

CONTRACT

de învoială agricolă verbală [1]

Făcută între domnul Ion Procopie Dumitrescu, proprietarul moșiei Berceni, cu locuitorii din această comună, în decursul anului agricol 1907, și care cuprinde următoarele condițiuni :

[1] Întinderea pămîntului de cultură 1 544 hectare.
Întinderea pămîntului de izlaz 200 hectare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

La două hectare, fiecare locuitor va face ca muncă cincizeci ari desăvîrşite şi

una zi cu carul

Dijma este din cinci două.

Se certifică de noi, primarul comunei Berceni, exactitatea celor mai sus arătate.

1907, iulie 6.

Primar, (ss) M. Radu Secretar, (ss) I. Popescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 4.

87 **1907, iulie, Colibaşi.**

CONTRACT AGRICOL[1]

Între subsemnaţii locuitori din comuna Colibaşi, plasa Herăşti, judeţul Ilfov şi domnii arendaşi Louis Vitzel şi Corneliu C. Gărleşteanu, pe de altă parte, a intervenit prezentul act agricol pe termen de un an, începător de la 1 aprilie 1907, pînă la 1 martie 1908 cu următoarele condiţiuni :

Art. 1. Noi Louis Vitzel şi Corneliu C. Gărleşteanu, arendaşii moşiei Prundu Gostinari, consimţim a da locuitorilor înscrişi în acest act cel mult pînă la 6 (şase) pogoane din sus-zisa moşie pămînt pentru cultură de porumb cu cheltuiala lor, drept de a păşuna vitele lor la izlazul destinat pe această moşie, în întindere de 75 pogoane şi la cel din balta Flămînda de 500 pogoane.

Art. 2. Locurile luate de noi locuitorii spre muncă ne obligăm a le munci bine şi la timp, întocmai cum se vor munci şi ale d-lor arendaşi, a le curăţi de buturugi şi de mărăcini ce se vor găsi pe ele, cu sămînţa de la noi. Dijma va fi din patru una, din producţiune, afară de coceni, care-i vor lua locuitorii.

Noi locuitorii ne obligăm ca fiecare din noi, care vom lua cîte şease pogoane, să muncim trei de grîu, arate o dată, care se va şi semăna în porumbişte sau ogoare făcute de d-nii arendaşi ori şi unde şi oricînd vor voi d-nii arendaşi, să le arăm, în adîncime cel puţin 18 cm, să le semănăm, să le grăpăm, secerăm bine şi fără risipă, a face snopi şi clăi, a întinde şi strînge clăile ori de cîte ori va ploua, a căra clăile cu carele noastre la aria d-lor arendaşi, la maşină, sau a le face şiri. Vom mai munci, asemenea, un pogon de pămînt definitiv pe seama d-lor arendaşi, adică arat de 2 ori, rariţat, prăşit, săpat de două ori, cules şi dus la pătulele cu carele noastre ; asemenea vom mai munci cîte o jumătate pogon pe seama d-lor arendaşi, care ni se va plăti cu lei 15.

Art. 3. Pogonul şi jumătate ce vom munci pe seama d-lor arendaşi, precum şi pogoanele noastre, ne obligăm a le ara cu brazdă măruntă, a le pune în cuiburi de patru palme, a le săpa bine şi fără să rămînă buruieni la rădăcina cuibului şi la cules să nu lăsăm ştiuleţi pe comă

[1] Întinderea este de 1 092 hectare

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

sau în coceni. Cocenii de pe un pogon al d-lor arendaşi îi vom lua noi jumătate, iar jumătate d-lor arendaşi, ducîndu-i noi cu carele noastre la locul destinat de d-lor, iar cocenii de pe cealaltă jumătate îi vom lua noi după ce vom fi inspectaţi de oamenii d-lor arendaşi. În cazul că nu va ieşi porumbul, ne obligăm a-l cîrpi sau întoarce atît la pogoanele d-lor arendaşi cît şi la cele ale noastre. Ne obligăm a tăia cocenii din faţa cuibului ; în caz contrariu, vom pune oameni în socoteala noastră.

Art. 4. Noi locuitorii ne obligăm a transporta la gara Comana 28 hl din orice fel de producte de la aria Prundu sau 42 hl de la Gostinari.

Art. 5. Fiecare din noi locuitorii vom munci d-lor arendaşi cîte 3 (trei) zile cu carul şi patru zile cu braţele, oriunde şi oricînd vor voi d-nii arendaşi.

Art. 6. Plata ierbăritului va fi de vită mare 4 lei, iar de vită mică un leu, mielul, după Sf. Petru se va considera ca oaie, păşunatul caprelor va fi interzis. Numerotarea are dreptul d-nii arendaşi a o face oricînd şi oriunde va voi, locuitorii sînt obligaţi să declare adevăratul număr ce posedă de vite, iar pentru vite de jug sînt scutiţi la una învoială.

Art. 7. Pîndarii productelor vor fi plătiţi de d-nii arendaşi iar noi locuitorii vom da, drept pîndărit, la învoială, fiecare din noi cîte două duble porumb ; nu vom avea dreptul a ridica cocenii de pe locuri pînă nu se vor inspecta de oamenii d-lor arendaşi şi a lua bilet de ridicarea lor.

Păzitorii de vite, adică ciobani şi văcari, vor fi plătiţi de noi locuitorii, însă nu vom putea a-i numi fără consimţămîntul d-lor arendaşi şi cu dreptul de a-i depărta cînd se vor dovedi că primesc vite streine sau neînvoite, sau cînd vor face stricăciuni la semănături.

Art. 8. Care din noi va voi să cosească fîn din balta Flămînda, vom da dijmă din trei una, transportată cu carele noastre la fînăria de la Prundu.

Art. 9. Care din noi va lua loc pentru lucernă va plăti fiecare jumătate pogon lei treizeci, iar pentru jumătate pogon de pepeni vom plăti lei 25.

Art. 10. Muncile prevăzute în acest act, ne obligăm a le face şi executa la cea dintîi chemare a d-lor arendaşi şi fără nici o întîrziere sau opunere.

Art. 11. Care din noi va voi a pune fasole prin porumb va da fiece nume cîte 5 kilograme, iar din dovleci nu se va da dijmă.

Acei care vom face munci de prisos se vor credita cu următoarele evaluări :

Un pogon grîu secerat şi cărat	lei 12
„ „ „ pe loc	8
„ arat ogor	6
„ semănat	7
Una chilă transport de la Prund la gară	2
O zi cu carul vara	4
O zi cu braţele	2

Art. 12. Pentru fiecare învoială vom lua cîte 2 care de paie pînă nu se va face şiră de la maşină.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Orice soi de daraveri, datorii sau munci de prisos se vor achita de părți înainte de dijma de porumb.

Pentru executarea acestui act, ambele părți, arendași și locuitori supunîndu-ne în totul legii tocmelilor agricole, l-am subscris cei cu știință de carte propriu, iar cei fără știință de carte prin punere de deget pe semnul crucii, urmînd a se autentifica și transcrie în Condica tocmelilor agricole, spre a-și avea valoarea conform legii.

Arendași, (ss) Louis Vitzel și Corneliu Gărleșteanu

[Urmează numele a 83 locuitori și autentificarea.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 244/1907, f. 6 și 51.

88 **1907, iulie 26, Bucoveni.**

ACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Între principele Barbu Știrbey, de o parte, și locuitorii iscăliți mai jos, din comuna Bucoveni, cătunele Buftea, Atîrnați și Flămînzeni, de altă parte, s-a încheiat următorul contract agricol pe termen de 3 ani, începînd cu 1 martie 1904 și pînă la 28 februarie 1907, în condițiunile următoare :

Art. 1. Se va da locuitorilor învoiți pe moșia Buftea, proprietatea B. Știrbey, pămînt de cultură în tarlalele ce se (cultivă) destină de ad-ție în condițiunile următoare :

a) celor cu 4 vite trăgătoare cîte 3,50 ha
b) „ „ 2 vite „ „ 3 „
c) „ fără vite „ „ 1,50 ha cu dijmă

din trei una și la tarla deosebită pusă pentru porumb cu porumb ; iar pentru ovăz, pusă cu ovăz, grîu cu ogorul și sămînța proprietății, în schimbul cărora locuitorii sînt obligați a face proprietății fără nici o plată următoarele munci :

Cei cu 4 vite trăgătoare :

cîte 1 jum. ha grîu definitiv în tarla și sămînța proprietății, 2 zile cu carul, 6 zile cu mîinile, 63 hl cereale transport de la arie la magazie sau gară.

Cei cu 2 vite trăgătoare :

cîte un ha grîu definitiv cu sămînța proprietății, 2 zile cu carul, 6 zile cu mîinile, 42 hl transport.

Cei fără vite trăgătoare :

cîte 0,50 ha grîu secerat pe loc și legat și 12 zile cu mîinile.

Noi locuitorii mai sîntem obligați a face pentru proprietate, însă cu plată, următoarele munci :

Cei cu 4 vite trăgătoare :

1 jum. ha grîu, arat, semănat și grăpat și
2 zile cu carul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cei cu 2 vite trăgătoare :

1 ha grîu arat, semănat și grăpat și 2 zile cu carul.

Noi, locuitorii mai sîntem obligați a munci pe seama proprietății 25 arii grîu, rapiță secerată și cărată, care ni se va socoti la învoiala cu 4 lei, dacă însă rapița nu va reuși, sîntem obligați a secera și căra 25 arii, socotit la învoiala cu 5 lei.

Art. 2. Hectarele cultivate cu porumb cu dijmă pe seama proprietății, în care sîntem obligați a pune și dovleci, vom da ca dijmă jumătate din coceni și dovleci, cărîndu-i la locul destinat de administrație.

Art. 3. Hectarele de grîu muncite drept dijmă pe seama proprietății le vom ara, semăna, grăpa, secera și căra la arie sau la mașină.

Art. 4. Hectarele de grîu definitive pentru învoială le vom ogorî, ara, semăna și grăpa, cu sămînță și grape de fier ale proprietății, secera, lega și snopi, făcută în clăi și căra la arie, unde se vor depune în șiră sau la mașină.

Art. 5. Hectarele de porumb muncite cu dijmă la tarla, sîntem obligați a le ogorî din toamnă sau primăvară, ara, semăna și grăpa, săpa de două ori și rări, culege și transporta la pătule, atunci cînd administrația cere, privind pe proprietate sămînța de dovleci și porumb.

Art. 6. Pentru orice fel de cultură, dacă nu s-au făcut în bune condițiuni muncile, proprietatea are dreptul de a se despăgubi din partea noastră, a locuitorilor, pînă la egalarea producției cu a vecinului ce a lucrat în bune condițiuni ; la punerea porumbului, sîntem obligați ca rîndurile să nu fie mai rari ca 0,60 cm., iar distanța între cuiburi de 1 m.

Art. 7. Culesul porumbului se va face în urma învestiturei agenților proprietății, cînd toți locuitorii sîntem obligați a fi achitați pe deplin de datoriile luate prin acest contract.

Art. 8. Toate arăturile le vom face cu 4 vite, atît la ogor cît și la semănat și la adîncimea de 0,15—0,25 cm.

Art. 9. Dacă în timpul secerii va fi ploaie, toți locuitorii sîntem obligați a întinde și reclădi clăile de grîu, ori de cîte ori va fi nevoie.

Art. 10. Prețurile diferitelor munci hotărîte în virtutea acestui contract vor fi :

un ha grîu 12 lei	un ha porumb sapa I-a 20
un ha arat și grăpat 16	un ha porumb sapa II-a 16
un ha secerat și cărat 21	un ha cules și cărat 12
un ha secerat pe loc 14	ziua cu carul 4 lei

ziua cu mîinile, bărbat, lei 1,50 de la 1 aprilie la 1 oct.
ziua cu mîinile, femei, lei 1,20 (idem).
ziua cu mîinile, bărbat (de la 1 oct. la 1 aprilie), 1,20 lei
ziua cu mîinile, femei, (idem) 1 leu

Atestat, 26 iulie 1907.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 30, 57.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

89 **1905, decembrie 1, Coteana.**

CONTRACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în cătunul Ipoteşti, pendinte de comuna Coteana, plasa Turia, jud. Olt, la neapărata trebuinţă ce am avut de bani pentru plata dărilor către stat, judeţ şi comună, cum şi pentru hrana noastră şi a familiilor noastre, ne-am rugat de d-nul G. Bădulescu şi N. G. Lupeanu, arendaşii moşiei Brebeni din aceeaşi plasă şi judeţ de ne-au dat fiecărui din noi subscrişi în acest act sumele de bani ce se văd trecute în dreptul numelui nostru, pentru care, la timpul cerut şi prima vestire ce ni se va face, vom ieşi cu toţi a munci oriunde în sus-zisa moşie, în anul viitor 1906, muncile ce se văd trecute în dreptul numelui fiecărui din noi, care munci le vom executa cu oameni şi sculele noastre, întocmai condiţiunilor ce ni se va pretinde de administraţia moşiei, fără nici o împotrivire, adică :

Secera. Vom secera grîul de jos de rînd, adunat bine, fără a lăsa spice, pe urmă strînge şi lega în snop 3 palme de legătură, apoi clădind căi de 30 snopi fiecare şi aşeza căile în linie dreaptă pe toată lungimea locului, pentru care muncă, la terminare şi darea în primire, ni se va elibera chitanţe (bilete în regulă).

Zilele cu mîinile. Vom ieşi a le face la prima vestire, care va fi de la sapa porumbului, apoi strînsul snopilor de grîu după maşinile de secerat şi legat şi imediat la maşinile de treierat, continuînd neîntrerupt pînă la terminarea definitivă a treieratului, cînd vom fi socotiţi şi achitaţi de sumele ce vom avea a mai primi. Pentru zilele ce vom munci, la finele fiecărei săptămîni, vom primi bilete în regulă ; sîntem obligaţi a ne prezenta în lucru cu toţi muncitorii angajaţi prevăzuţi în acest act.

Preţul stabilit prin buna înţelegere între noi subscrişii locuitori şi d-ni arendaşi este :

Un hectar grîu secerat, strîns căit pe loc cu lei 13.

Una zi cu mîinile pentru tot timpul şi felul muncii lor, specificat mai sus, lei unu, bani 20 pentru bărbaţi şi lei unu pentru femei, iar drept întreţinere, la secere, ni se va da, cînd vom intra în lucru, pentru fiecare hectar cîte zece kilograme mălai, un kilogram legume şi un litru rachiu, iar la zilele cu mîinile, vom avea masă comună cu toţi muncitorii, cînd ni se va da şi cîte un rachiu la fiecare conac.

Suma totală de bani, trecută în dreptul fiecăruia din noi, l-am primit integral în faţa d-lui primar de Coteana chiar acuma, la facerea acestui act, adică pentru hectarele de secere întreg, iar pentru zilele cu mîinile acontul prevăzut în coloana respectivă, urmînd a ni se mai da bani treptat cu lucru, iar în ajunul sfintelor sărbători ale paştelor ni se va mai da încă cîte 15 lei de fiecare muncitor, căci aşa ne-am învoit.

În cazul cînd vreunul din noi nu va fi urmat de acela la prima vestire, în condiţiunile cerute, d-nii arendaşi au tot dreptul, pe de o parte, a uza de disp. art. 27 şi următor din legea întocmelilor agricole

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

sau, pe de alta, să învestească cu titlul executoriu, fără somaţiune, curs de judecată sau punere în întîrziere la care renunţăm a-l pune în curs de execuţiune, urmărind şi vinde ori ce fel de avere mobilă şi imobilă pînă la completa domniilor lor despăgubire, iar muncile nefăcute la socoteala generală ni se vor socoate după preţul stabilit prin tariful alcătuit de onor, Consiliul jud. Olt conform art. 25 din legea respectivă.

Orice caz de forţă majoră, prevăzut şi neprevăzut, ne priveşte pe noi locuitorii, neavînd, sub nici un motiv, dreptul a mai contracta alte angajamente cu munci în conformitatea legii, căci aşa ne-am învoit.

Noi Gh. Bădulescu şi N. G. Lupeanu, arendaşii moşiei Brebeni, declarăm că acceptăm în totul condiţiunea prezentului act, pentru care am şi înmînat sumele de bani trecute în dreptul fiecărui locuitor angajat.

Făcut în comuna Coteana, azi 1 decembrie 1905.

Arendaşii moşiei Brebeni : Gh. Bădulescu şi N. G. Lupeanu

Administrator, (ss) indescifrabil

[Urmează numele a 27 ţărani învoiţi şi autentificarea consiliului comunal.]

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, nepaginat.

90 **1907, martie 1 [Tesluiu].**

ACT AGRICOL DE ÎNVOIALĂ

Subsemnaţii arendaşi P. Vernescu şi D. Vernescu din comuna Tesluiu, cătunele Tesluiu şi Cherleştii din Vale, din judeţul Olt, am convenit cu locuitorii din cătunele amintite la învoiala următoare :

1. Le vom da de fiecare locuitor învoit cîte zece pogoane pămînt arabil, între aceste pogoane două vor fi la luncă ; dijma o vor da din patru una din toate pogoanele din orice semănătură, vor plăti ierbărit pentru fiecare vită mare de orice soi cîte 3 (trei) lei, cincizeci de bani de oaie şi una litră de brînză, cel care va avea mai mult de zece oi cu lapte, vor plăti pentru fiecare rîmător un franc care va umbla în moşie ; din locurile de muncă de la cîmp nu vor da dijmă din coceni (iar din cele din luncă vor da cîte una sută cincizeci snopi coceni de fiecare învoitor), vor da pîndărit din pogoanele de porumb cîte una tîrnă de nuiele învoit iar din cele semănate cu grîu cîte un snop de fiecare claie cu grîu ce-i rămîn învoitorului.

În schimbul acestora, dînşii ne vor face următoarele condiţiuni :

1. Vor munci două pogoane de grîu la tarla adică : arate, semănate, grăpate, secerate şi cărate la arie, bineînţeles că aceste pogoane vor fi şi ogorîte.

2. Vor munci cîte un pogon de porumb arat, pus cu par, prăşit, răriţat, săpat, cules, curăţat, coceni tăiaţi şi cărat porumbul la pătul şi cocenii la fînărie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3. Vor face cîte două zile cu carul cu boi la orice muncă în moşie şi vor duce de fiecare învoitor cîte un transport de şasesprezece saci, fie cu porumb sau grîu, la gara Slatina.

Această învoială o declarăm pentru trei ani de zile începînd de la 1 martie 1907 pînă la 1 martie 1910.

Pentru care am făcut prezentul act semnat de noi, dîndu-l d-lor spre a se servi de dînsul unde trebuinţa va cere.

Arendaş, (ss) P. Vernescu, (ss) D. Vernescu

N.B. Se va da talon pentru păşunat boi de jug pe Valea Purcel, unde a fost şi mai înainte în anii trecuţi, mai înaintînd spre Fîntîna Largă, iar în luncă li se va da talon pe moşia Tesluiu, la salcîmi, unde a fost şi în anii trecuţi, iar fînul din livezi li se va da după cum l-au avut şi în anii trecuţi, adică în parte.

Arendaşi, (ss) P. Vernescu, (ss) D. Vernescu

N.B. Se vor scuti doi boi de ierbărit, brînză vor da numai pentru oile ce se vor alege de brînzărie, vite străine nu se vor mai învoi în izlaz ; dijma din locurile de la cîmp va fi din patru una, iar la cele din luncă va fi din trei una, sămînţa la pogoanele de învoială se va duce de oamenii d-lui arendaş, livezile de fîn se va împărţi deopotrivă între oamenii învoiţi ; pentru fiecare pogon secerat se va da cîte una oca ţuică, asemenea se va da şi la treierat cu maşina cîte un pahar rachiu.

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 78.

JUDEŢUL DOLJ

91 **1903, februarie 26 [Întorsura].**

ACT AGRICOL NR. 13

Subsemnaţii locuitori din comuna Întorsura, plasa Balta, judeţul Dolj ;

Avînd necesitate de locuri de grîu şi porumb pentru susţinerea familiilor noastre, ne-am învoit cu dl. P. Constantinescu, arendaşul acestei moşii Întorsura tot din această plasă şi judeţ, pe termen de 3 ani de zile, cu începere de acum şi pînă la 1 februarie anul 1906 cu condiţiunile următoare :

Art. 1. D-l arendaş după ce mai întîi va opri din moşie cîte pogoane va avea trebuinţă pentru d-sa şi unde îi va place, restul ni-l va da nouă ca să-l muncim cu grîu şi porumb cu dijmă de una şi una la tarla, cu sămînţa noastră, adică cîte pogoane vom munci pre sama d-lui arendaş, tot atîta vom munci şi pre sama noastră cu deslușire că, cîte pogoane vom munci pre sama d-lui arendaş în tarlalele d-sale le vom munci bine

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cu brazda răspunsă la fiecare metru cinci brazde, adîncime de 15 cm, le vom semăna cu mîna în două semănături, sau cu semînătorile după cum ne va porunci d-sa sau oamenii d-sale ; le vom grăpa bine cu grapele de fier ale d-lui arendaș spre a nu se vedea boabele, le vom secera de jos, nerăminînd spice pre urmă, le vom lega snopi în două legături și de cinci palme înăcins fiecare snop, le vom face cîrstăți, după cum ne va porunci d-sa, și cînd vom fi vestiți le vom căra la aria d-sale, unde îl vom băga în mașină sau îl vom face șiră după cum ne va porunci d-sa sau oamenii d-sale iar semînța grîului o vom lua din magazia d-lui arendaș, după cum o va avea preparată.

Pentru că semînța pogoanelor d-sale și pentru că această semînță urmează să fie semănată de la noi ca drept tarlaua d-lui arendaș cu șeasă d.dl. grîu de fiecare pogon.

Noi locuitorii ne obligăm pe fiecare an și de fiecare patru pogoane date pre socoteala noastră să-i muncim cu desăvîrșire tot în tarlalele d-lui cîte un pogon cu grîu, cîte un pogon cu porumb și cîte 80 (optzeci) d.dl. producte transportate la schela Bistreț, sau (300) trei sute d.dl. producte transportate la Gara Afumați ; acestea toate le vom face în schimbul a 24 (douăzeci și patru) d.dl. grîu de semînță, care se evaluează la suma de lei 60 (șaizeci).

Art. 2. Iar pogoanele de porumb drept tarlaua d-lui arendaș, ne obligăm a le face primăvara ogor, vom ara brazda răspunsă adîncimea de 15 cm și vom face la fiecare doi metri două brazde și la trei brazde rînd de rînd, și la un metru 20 cm cuib de cuib, și în caz nerăsărind bine, fie din cauza semînței fie din orice cauză le vom ara și pune al doilea cu porumb, le vom grăpa bine, și cînd vom fi vestiți să le prășim bine, făcînd mușuroaie (cuiburi) mari pe lîngă firele de porumb, fără a rămîne iarbă sau buruieni netăiate și la caz cînd cineva din noi din nebăgare de seamă vom pune mai mult de 3 boabe la fiecare cuib, la timpul prășitului de porumb le vom jumuli, lăsînd numai cîte trei fire la fiecare cuib și după cîteva zile, cînd vom fi vestiți să ieșim cu rariștele, să-l răriță bine și unde nu se va răriță bine vom drege cu sapele, după cum trebuința va cere ; iar cînd vom fi vestiți vom culege porumbul curățit de foi și vom transporta la pătulele d-lui arendaș, unde îl vom așeza, alegînd pe cel verde de o parte apoi vom chema pe oamenii d-lui arendaș a revizui pogoanele culese a nu fi rămas porumb prin coceni și în urmă ne obligăm a tăia toți cocenii și bălurii din pogoane, aducînd d-lui arendaș cîte cincizeci maldăre de coceni de fiecare locuitor, iar restul îl vom ridica după pogoanele d-lui arendaș, ducîndu-l la noi sau pre miriștele d-lui, iar după ridicarea cocenilor și a bălurilor după pogoanele d-lui le vom ara și semăna cu grîu pentru d-sa în contul anului viitor, așa după cum se specifică mai sus și în urmă vom culege și porumbul nostru și vom ara și semăna pentru socoteala noastră.

Art. 3. Pentru pășunatul tuturor vitelor noastre d-l arendaș ne va da izlazul avut din marginea satului și pînă unde va ajunge ; calcula întinderii izlazului va fi de fiecare 4 vite mari un pogon, de fiecare douăzeci oi un pogon, și de fiecare douăzeci rîmători, iarăși un pogon, iar noi locuitorii ne obligăm a declara la catagrafie toate vitele ce vom avea, iar catagrafia de numirea și numărul tuturor vitelor noastre vom preda-o domnului arendaș cel mai tîrziu pînă la 10 martie a fiecărui an, ca domnul arendaș să poată opri izlazul după numărul vitelor rezul-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tat din catagrafie. D-l arendaș va avea dreptul a face numărătoarea vitelor noastre ori unde și oricînd va voi, căci care din noi va fi cu rea credință și nu va declara vitele sau parte din vite, d-l arendaș va constata aceasta cu autoritatea comunală și noi ne obligăm a plăti amendă în folosul bisericii cîte 5 lei de vită mare, cîte 2 lei de vită mică, oi și rîmători, osebit plata ierbăritului către d-l arendaș ; plata ierbăritului ne obligăm a o plăti către d-l arendaș de fiecare vită mare cîte 6 lei, de fiecare oaie, cîte lei unu, bani 50 și de fiecare 3 mînzări un kil brînză și de fiecare rîmător cîte lei doi. Ierbăritul ne obligăm a-l achita prin muncă la oricare munci va avea trebuință d-l arendaș, ne mai obligăm a munci cu desăvîrșire de fiecare locuitor cîte un pogon porumb, după cum se specifică la art. 2 de mai sus, cu care ne va scădea d-l arendaș din plata ierbăritului cu cîte lei 20 (douăzeci), iar muncile care sîntem datori să le muncim în contul ierbăritului ni se va ține în seamă după cum urmează :

ziua cu mîinile în timpul verii lei unu, bani 50.

toamna și primăvara cîte lei unu, un pogon ogor de primăvară lei cinci, vara și toamna lei patru. Un pogon arat și semănat sau pus porumb lei șase.

Un pogon prășit și răliţat lei șase.
Un pogon cules curățit de foi și cărat lei cinci,
ziua cu vitele trăgătoare lei trei și
un pogon secerat și cărat lei șase și
un d.dl. transport gară bani patru.

Art. 4. Păzitorii holdelor noastre ce le vom avea pre moșia d-lui arendaș vor fi puși și plătiți de d-sa ; vom mai fi liberi cu vitele noastre a le pășuna pre toată întinderea moșiei după ridicarea recoltelor, ferindu-le de arături semănături și locuri oprite — și noi locuitorii subsemnați în schimb ne obligăm către d-l arendaș ca să-i dăm pre fiecare an și pe fiecare pogon grîu cîte un d.dl. grîu în luna lui august, de fiecare pogon cu porumb cîte un d.dl. porumb boabe, socotit în drugi, în luna octombrie ; vom mai secera, lega, clăi și căra și băga în mașină d-lui arendaș cîte un pogon rapiță sau, neavînd rapiță, vom secera grîu, vom face una zi cu vitele trăgătoare și cîte patru zile cu mîinile la mășină în timpul treieratului și vom mai da și cîte doi lei sau două găini de fiecare locuitor pre fiecare an, acestea toate fără nici o (oponență) plată.

Art. 5. Toți acei ce nu vom lua locuri pentru cultura grîului și numai locuri pentru cultura porumbului vom mai secera, clăi, lega, căra și băga în mașina d-lui arendaș, cîte un pogon grîu care ni se va ține în seamă cu lei șase.

Art. 6. Iar cei ce vom lua numai izlaz pentru vite ne mai obligăm a munci d-lui arendaș cîte un pogon de porumb cu desăvîrșire și vom mai secera, lega, clăi și căra și băga în mașina d-lui arendaș cîte un pogon grîu de fiecare locuitor și pe fiecare an, fără plată și atunci vom rămîne obligați în condițiunile vorbite mai sus de la art. 3 ca și locuitorii care au muncă în moșie.

Art. 7. Toate muncile care sîntem datori să le facem către d-l arendaș, atît dreptul tarlalei de dijmă, cît și alte datorii ce mai sîntem datori a le face către d-l arendaș, ne obligăm a le face la prima vestire ce ne va face d-sa sau oamenii d-sale după cum ne va porunci, fără întîrziere sau opunere, căci, în caz contrariu, ori care dintre noi nu va fi următori, pînă la definitiva muncă, nu vom fi liberi a începe

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

la muncile noastre de a le ridica pînă ce mai întîi nu vom achita toate datoriile ce vom avea către d-l arendaș prin bani sau produse, după cum vor circula prețurile în localitate și ne mai îndatorăm a avea purtările bune, atît către d-l arendaș și către oamenii d-sale, căci, care dintre noi nu ne vom purta bine sau vom fura ori strica din moșie va fi izgonit de d-l arendaș, fără a mai face vreo formalitate și nu vom mai avea nici o pretențiune de despăgubire asupra d-lui arendaș.

Art. 8. În caz cînd vreunul din noi nu vom face muncile obligatorii pentru pămîntul ce ni se dă de d-l arendaș, adică cele 5 pogoane grîu și cele 5 pogoane de porumb, lucrate cu desăvîrșire la tarla, cu transporturile la schelă, ziua cu vitele trăgătoare, zilele cu mîinile și pogonul de secerat, exact după cum s-au prevăzut mai sus, atunci ne obligăm a plăti d-lui arendaș în bani muncile neefectuate cu prețurile următoare :

a) pentru un pogon grîu sau de porumb nemuncit deloc cu cîte lei optzeci.

b) Pentru un pogon ogor nemuncit cu lei opt.

c) Pentru un pogon arat, semănat grîu sau porumb nemuncit cu cîte lei 10.

d) Pentru un pogon nesecerat cu cîte lei patrusprezece ;

e) Pentru un pogon de cărat la mașină sau șira nemuncit cu cîte lei șase.

f) Pentru un pogon neprășit, nemuncit cu cîte lei opt.

g) Pentru un pogon de răritat nemuncit cu cîte lei șase.

h) Pentru un pogon de cules și cărat nemuncit cu cîte lei zece.

i) Pentru una zi cu vitele trăgătoare nemuncit cu cîte lei opt.

j) Pentru una zi cu mîinile nemuncite cu cîte lei trei.

k) Pentru una sută d.dl. producte netransportate la gară cu cîte lei șase.

Nefacerea acestor munci va rezulta numai din singurul fapt al unei reclamațiuni a d-lui arendaș depusă și înreg. la primăria locală, despre care vom fi încunoștiințați de d-l primar printr-o somațiune ce ne va adresa și dacă nici după două zile de la această somație tot nu vom ieși a face muncile pentru care vom fi vestiți, atunci fiecare din noi devine obligat către d-l arendaș și pentru despăgubire după prețurile fixate mai sus și vom fi executați la plata acestor despăgubiri conform legii de tocmeli agricole pre baza acestor învoiri care devine executorie îndată după autentificarea ei.

Drept care am încheiat acest act subscris de d-l arendaș și de noi locuitorii care știu carte, iar care nu știu carte ne-au subscris scriitorul și noi am tras cu degetul la numele nostru, rugînd totodată și pre onor consiliul comunal al comunei noastre de l-au legalizat conform legii de tocmeli agricole, azi în vigoare.

Arendaș, (ss) Pantelimon Constantinescu
(ss) P. Constantinescu, procurator

[Urmează numărul țăranilor, în număr de 104.]

Proces verbal

Astăzi la 26 februarie anul 1903 — comuna Întorsura.

În prectoriul primăriei comunei Întorsura din plasa Balta, județul Dolj, și înaintea noastră D-tru D. Nicolae, primarul acestei comune,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

asistat fiind și de consiliul c-l local și notarul Gheorghe Dinulescu, s-au prezentat în persoana d-l C. Constantinescu, procuratorul d-l. P. Constantinescu, arendașul acestei moșii, precum și în general toți locuitorii cuprinși în prezentul act agricol, în număr de 104 (una sută patru), excluzîndu-se doi fiind înscriși în număr dublu, cerînd cu viul lor grai să li se legalizeze prezentul act de muncă agricolă, depus acestei primării cu petiția înreg. la nr. conform legii de întocmeli agricole.

Consiliul comunal

Auzind declarațiunea ambelor părți contractante și luînd act de acestea în majoritate și fără nici o discuție, declară legalizat prezentul act de învoială agricolă spre a-și avea temeiul conform legii de întocmeli agricole.

Pentru care am format prezentul proces verbal care s-au subscris de noi consiliul comunal și notar.

Primar, (ss) D. D. Nicolae

Consilieri : (ss) Ilie N. Sabău
(ss) Ion Pr. Dinuți
(ss) Ion St. St. Tîrziu
(ss) Gheorghe Pr. M. Propha
(ss) Ilie G. Fofuca
(ss) Petru I. Tiliga

Notar, (ss) G. Dinulescu

Comisiunea interimară a primăriei comunei Întorsura-Dolj.

Prezenta copie fiind scoasă întocmai după actul agricol ce se află transcris în registrul de tocmeli agricole aflat în arhiva cancelariei acestei primării.

1905, noiembrie 11.

Președinte, (ss) Ion G. Dincă

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1905, f. 105—108.

92 **[1903, Glod].**

ACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Subsemnații locuitori domiciliați în comuna Glod, de profesie plugari, ne-am învoit prin acest act agricol cu d-l arendaș al moșiei Glod, proprietatea defuncților Ion și Ana Dobrescu, pe timp de 3 ani, cu începere de acum, făcînd semănăturile necesare și sub următoarele condițiuni :

I. Noi muncitorii domiciliați în comuna Glod semnați în prezentul act ne obligăm ca din locurile de muncă ce ne va putea da domnul arendaș pe seama noastră să le muncim bine și la timp semănîndu-le cu sămînță bună îndestulătoare, și preparată contra mălurei ; vom da dijmă din două una, adică din grîu din doi snopi unul ales de d-sa, din loc, plus că pîndarii holdelor sînt puși cu spesele d-sale ; pentru aceasta vom da și pîndărit cîte trei la sută predat de noi atît dijma cît și pîndăritul la mașină sau făcînd șira după cum va voi, neavînd dreptul a lăsa locurile nemuncite pe toată durata învoielii căci vom fi responsabili de daune interese.

După achitarea dijmei nu ne este permis a căra pe al nostru pînă ce nu se va face controlul dacă s-a dijmuit în regulă și pînă nu vom avea fiecare permisiunea scrisă de la administrația moșiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

II. Tot asemenea ne obligăm și la locurile cu porumb pe care le vom munci bine, la timp ; mirișteа o vom face ogor de vară sau primăvară în fiecare an arată, pus porumb, prășit bine cu sapa, răliţat și vom da dijmă din două grămezi una, care îi va plăcea, transportate de noi și așezată de noi în pătule, după ce mai întîi îl vom culege cu învoirea d-lui, îl vom aduce și depune cu foi la locul desemnat de d-sa pentru grămezi, unde sîntem obligaţi a face coverci pentru a-l feri de ploi eventuale, acolo îl vom curăți de foi alegînd pe cel verde din cel bun și intervalul cît va dura curățitul porumbului de femeile și copiii noștri ni se va controla locul dacă va fi terminat, vom tăia cocenii după el și în urmă vom ara și semăna porumbiștile pentru anul ce urmează, apoi terminînd arăturile ne vom prezenta la cancelaria moșiei unde ne va socoti ; pentru achitare ne va elibera bilanțul cu care bilanț vom merge imediat a ne dijmui. Acela care nu va avea bani va vinde din producte ca să se achite ca să poată fi dijmuit ; pe lîngă dijmă vom da și pîndărit tot 3 la sută.

Nici unul din noi nu va avea dreptul a reclama ca să fie dijmuit înainte de a achita datoria ce izvorește din prezentul act primind bilanțul de care s-a vorbit mai sus.

Acela care nu va munci locurile de porumb bine va plăti despăgubiri după cantitatea de porumb ce va ieși la locurile altor locuitori care au muncit bine, vecine cu locul acelui ce nu a muncit bine.

Vitele noastre mari și mici ce avem fiecare le vom pășuna pe moșie și prin pădure, afară de capre, ferindu-ne de arături, livezi, fînețe și terenurile oprite și rezervate de d-l arendaș pentru vitele sale, iar după ridicarea productelor și fînețelor după cîmp vor pășuna peste toată întinderea moșiei. Pentru acest drept vom plăti pentru o vită mare adică bou, vacă, cal, iapă, mînzat, cîrlană, cîrlan, bivoli, cîte cinci lei ; pentru viței ce se va găsi daţi pe moșie pentru pășunare vom plăti doi lei, mînzii sînt apărați de plată, și pentru buna regulă vom fi obligaţi a merge la conacul moșiei unde ni se va înfiera toate vitele cu fierul d-lui arendaș înainte de a le da la pășune pentru control. Pentru o oaie sau berbec vom plăti cîte un leu bani 70, pentru un porc lei 2, miei și purcei ce se vor găsi din luna iunie înainte pe moșie se vor socoti ca vita supusă la plata ierbăritului fără nici o deosebire.

Pentru constatarea vitelor ne obligăm ca la 15 aprilie în fiecare an să predăm la administrația moșiei o catagrafie legalizată de autoritatea locală, față fiind la formarea ei omul d-lui arendaș însoțit de un consilier comunal în care vom arăta tot numărul și felul vitelor ce avem fiecare oricîte vite se vor găsi tăinuite, constatate la control ce este în drept a o face d-l arendaș peste an, cînd va voi, pentru acele vite vom plăti ierbărit îndoit fără vreo opunere sau judecată ; catagrafia va fi invariabilă, adică la un caz cînd vreunul din noi va vinde vreo vită peste an, adică în cursul anului, nu poate sustrage de plata ierbăritului integral, indiferent dacă a pășunat mai puțin de un an.

Ne obligăm fiecare cap învoit și pe fiecare an la prima vestire ce ni se va face să muncim d-lui arendaș următoarele lucrări agricole : vom face un pogon cu desăvîrșire la grîu, adică arat bine semănat cu sămînța d-lui arendaș, grăpate bine, secerate, clăite și cărate la mașină sau șiră după cum ne va porunci ; aceasta fără nici o plată.

Două zile cu mîna, două zile cu care cu boi și vom fi scăzuți cu lei optsprezece la socoteală. Orice altă muncă vom face în contul ierbăritului

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

nostru va fi prețul arătat în chitanța ce avem să primim seara de la administrația moșiei cu care avem să ne scădem la socoteală.

Nimeni nu are voie să meargă cu vita de căpăstru ca să o păşuneze decît a le duce la văcărie ; cel care se va dovedi va fi izgonit de pe moşie.

Pentru cocenii de porumb partea d-lui arendaş vom da fiecare pe an 30 maldăre de coceni, doi pui găină şi zece ouă. D-l arendaş are facultatea ca să excludă pe oricare din rîndul celor învoiți şi a-l da afară din moşie pentru anii următori dacă nu urmează toate condițiunile din prezentul act sau ar fi de fire tulburător şi gălgivitor.

Din fînul ce va putea să ne dea domnul arendaş pentru cosit din livezile moşiei vom da din două plaste una pe ales, transportîndu-o pînă la locul destinat pentru grămădirea fînurilor, făcîndu-i claie sau şiră legate de noi fie cu funie sau tîrcoi, şi dacă nu e împrejurată ne obligăm a-l îngrădi cu şanț sau gard de mărăcini. Acela care nu va putea să lucreze fînul la vestirea ce i se va face atît pentru cosit cît şi pentru dreptul lui, pierde dreptul de a i se mai da fîn pentru cosit pentru toată durata învoielii.

Pentru că avem trebuință de cişmelele, fîntînele şi podețele ce se află pe moşie, ne obligăm ca ori de cîte ori va face apel la noi pentru a merge să lucrăm cu mîinile sau cu carele, să lucrăm pentru a lor reparațiune sau chiar făcînd din nou altele tot pentru trebuințele noastre, avem să mergem procurîndu-ni-se materialul necesar destul numai ca d-l arendaş să se îngrijească a ne chema pe timpul cînd campania agricolă este închisă sau că încă nu este începută şi aceasta fără nici o plată.

Se specifică că miriştile pentru porumb, cel care nu le va face ogor de vară va plăti fiecare pogon cu lei cinci.

Arendaş, (ss) Al. P. Teodorescu

Izlazul unde a fost cu doi boi la Lacu Tămpli — Tabăra la Lacul Timpli împrejmuirea pomului se dispensează — miei 50 bani.

[Urmează numele locuitorilor, în număr de 42.]

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 95—97.

93 **1904, februarie 1 [Plosca].**

CONTRACT DE TOCMEALĂ AGRICOLĂ

Între P. D. Costescu şi M. Gh. Cordescu, arendaşii moşiei Bîrca reprezentați prin Ion M. Dinculescu, administratorul moşiei, pe de o parte şi locuitorii domiciliați în comuna Plosca s-a convenit următorul contract :

Noi arendaşii dăm pentru muncă locuitorilor semnați în prezentul act să cultive pe seama lor cîte patru pogoane teren cu grîu, orz sau ovăz şi altele patru cu porumb, lucrînd pe seama moşiei un număr egal de pogoane cu cel dat lor pe seamă, adică învoiala cu dijma una şi una ; sămînța la pogoanele cu grîu, partea moşiei, va fi a d-lor arendaşi.

În schimbul seminței de grîu la pogoanele de dijmă a d-lor arendaşi, noi, locuitorii, ne obligăm a cultiva fără nici o plată pe seama moşiei următoarele munci :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1. Un pogon și jumătate porumb și un pogon și jumătate grîu la patru pogoane grîu și patru pogoane porumb cultivate pe seama noastră ; pogoanele care se vor lua cu totul de domnii arendași, vom munci cu desăvîrșire aceste pogoane.

2. Vom transporta la schela Bistreţu, cîte una sută d.dl. porumb sau grîu, acei ce avem în moșie cîte patru pogoane de fiecare fel în partea sa. Acei ce avem în moșie mai mult de opt pogoane (adică patru de grîu și patru de porumb), vom transporta una sută douăzeci dublidecalitri producte la schelă.

3. Muncile le vom face mai întîi la partea d-lor arendași și în urmă la partea noastră.

Art. 4. Pentru a se înlătura orice neregularitate și neînțelegeri asupra modului de cultură a pogoanelor din partea d-lor arendași, stabilim astfel :

5. Pogoanele de învoială la grîu adică un pogon și jumătate la partea ale noastre le vom semăna în pogoanele de învoială de porumbiște de timpuriu după ridicarea acestora, făcînd arătura adîncă, măruntă și fără greșire, apoi le vom semăna cu mașina în rînduri și grăpa negreșit, dacă timpul permite asemenea și pogoanele partea de dijmă, grîul, seceratul și căratul deasemenea în bune condițiuni, snopii mici, strînși fără risipă, cîrstele bine făcute etc.

6. Cultura porumbului se va face ca și în trecut la pogoanele de învoială, cîte un pogon și jumătate de fiecare patru pogoane partea noastră. Porumbul, atît pogoanele de învoială, precum și dijma și cel din partea noastră se vor pune în ogor de toamnă sau de primăvară. În acest scop ogorul de martie, care se va face la începutul lunii martie, se va grăpa imediat ce vor fi svîntate. Apoi cînd ne va vesti vom ieși și semăna pogoanele de învoială, apoi dijma și în cele din urmă partea noastră. La semănat vom face arătura superficială și porumbul îl vom pune la trei brazde și două pășite între cuiburi. Pogoanele de învoială, atît cele de grîu, cît și cele de porumb se vor semăna cu sămînța d-lor arendași.

Pogoanele de învoială de porumb vor fi la tarla cu totul, dar se vor prăși cu îngrijire, curățind bine buruienile și mișcînd pămîntul pe lîngă cuib ; asemenea și la mușuroiat bine buruienile și copiliți, mușuroaiele mari și rotunde. Vom culege deosebit cu foi, apoi duce la tabără și curățit și băgat la pătule ; după aceea vom tăia cocenii și curăți de buruieni, venind imediat cu plugurile să arăm și semănăm pogoanele de grîu ; dijma porumbului va fi la tarla deosebită și se va cultiva bine, deasemenea și partea noastră, prășind bine și răliținд unde se vor mai lăsa rînduri nerălițate.

Cocenii din partea de dijmă se vor curăți de jos ca și pogoanele, semănîndu-le imediat cu grîu pentru moșie pentru viitor. Partea oamenilor se va munci dacă aceștia voiesc și după avizarea administrației. În tot timpul culesului se va avea grijă ca vitele să fie legate spre a nu face stricăciuni. Porumbul, atît în partea de dijmă cît și din partea noastră se va culege cu foi și duce la tabăra destinată unde se va amesteca în grămezi.

Grămezile, atît cele curate cît și cele necurate se vor acoperi cu coceni spre a nu se uda și strica porumbul. După aceea se va curăți de foi și face două grămezi din care d-nul arendaș va alege una ; înainte

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de dijma porumbului se vor socoti și achita locuitorii de toate datoriile cu moșia, luîndu-și bilanțul de socoteală cu care se va prezenta la dijmuit.

Art. 7. Partea de grîu dijmă, partea d-lor arendași se va semăna chiar înainte de dijmuit porumbul, dacă d-nii arendași vor dispune.

Art. 8. Păzitorii moșiei se plătesc de ad-ție, care noi locuitorii ne obligăm a da drept pîndărit cîte un d.dl. grîu la pogonul de grîu și cîte una tîrnă porumb a 25 kg boabe la pogonu de porumb partea noastră.

Art. 9. Orice pagubă va proveni din partea noastră, fie prin neglijență sau rea voință, ne face răspunzători.

Art. 10. Acei dintre noi care nu vor respecta condițiunile prin executarea la timp sau în rele condițiuni, fie că se va dovedi cu ceva însușindu-și după moșie prin furt, se va îndepărta imediat fără nici o judecată și înainte de expirarea termenului de contract.

Art. 11. Noi locuitorii gratificăm d-lor arendași cîte doi pui și zece ouă, nedîndu-i cîte lei 3.

Art. 12. Muncile executate în plus sau neefectuate se vor socoti cu prețul următor :

Un pogon ogor, lei 5 (cinci) ;

Un pogon arat, grăpat, semănat lei șase, un pogon secerat și cărat lei șapte, un pogon prășit lei cinci, un pogon răliță lei doi, un pogon cules curat lei cinci, un pogon mușuroiat lei cinci, un dublu decalitru grîu sau porumb dus la schela Bistreț, de la conacul central Bîrca, bani zece, un dublu decalitru grîu sau porumb dus de la conacul din Vale la schelă, bani șapte.

Art. 13. Durata acestui contract va fi de trei ani, începător de la 1 martie anul una mie nouă sute patru pînă la 1 martie anul viitor (1907) una mie nouă sute șapte.

Art. 14. Noi locuitorii semnați mai jos declarăm că primim condițiunile de mai sus ; de asemenea și noi arendașii respectăm întru totul prezentul act agricol.

Art. 15. Rugăm onor. consiliul comunal să-i dea cuvenita autentificare legală, trecîndu-l în registrul de tocmeli agricole.

Pentru arendași, (ss) Ion M. Dinculescu

[Urmează numele a cincizeci și cinci de țărani.]

Proces verbal

Ședința de la 1 februarie anul una mie nouă sute patru, domnul Ștefan Iord. Dinu și alți cincizeci și cinci locuitori plugari din comuna Plosca, de o parte, și d-l P. D. Costescu și M. Gh. Cordescu, prin ad-torul d-lor M. Dinculescu, de altă parte, s-au prezentat în localul acestei comune, cerînd legalizarea prezentului act de învoială agricolă ce ne-au depus cu petiție înregistrată la nr. 1 421 din 21 octombrie 1903.

Consiliul, în conformitatea legii tocmelilor agricole au dat cetire prezentului act de învoială din cuvînt în cuvînt în auzul părților care la întrebările puse de noi, dînsele au declarat în unanimitate că acest act este atît din libera lor voință și că voiesc să se legalizeze

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În vederea acestor declarațiuni, consiliul dă cuvenita legalizare prezentului act de învoială, trecîndu-l totodată în registrul de tocmeli agricole. Pentru care dar am dresat prezentul proces verbal nr. 85.

Primar, (ss) Stănescu
Notar, (ss) M. D. Popescu

Consilieri : (ss) Pătru R. Tărdeci
(ss) Nicolae Ciovică
(ss) Dinu D. Popa
(ss) Ion M. Stancu

Pentru conformitate
Secretar, (ss) indescifrabil

Primăria comunei Plosca

Copia aceasta fiind conform extrasă după originalul actului înscris în registrul de tocmeli agricole și autentificat de consiliul comunal sub nr. 85 din 1 februarie anul 1904, pentru care se atestă de noi, liberîndu-se de noi d-lui Ion M. Dumitru și altor locuitori din această comună, conform cererii ce ne-au făcut prin petiția înreg. la nr. 210/1905.

Primar, (ss) I. Stănescu — Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 14/1905, f. 6—8.

94 **1904, februarie [Caraula].**

CONTRACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Subsemnații locuitori din comuna Caraula, plasa Cîmpu, județul Dolj, facem cunoscut ca avînd trebuință de locuri pentru hrana noastră ne-am învoit cu domnul Scarlat Pherekyde, proprietarul moșiilor Caraula-Vîrtop, prin domnul Ilie Constantinescu, administratorul moșiilor, ca să ne dea locuri în moșia Caraula și Vîrtop după cum vor avea pămînt disponibil cu următoarele condițiuni :

Capitolul I

Art. 1. Unui locuitor i se va da pe fiecare an pînă la 4 ha pămînt, adică : 2 pentru porumb și 2 pentru grîu din care nu va da (dijma) nici o dijmă, însă în schimb va lucra fără nici o plată proprietății la tarla pe fiecare an tot atîta număr de hectare la grîu și porumb, cît i se va da fiecăruia locuitor definitiv, începînd de la ogor, adică : la grîu arat ogor, arat, semănat, grăpat, secerat și cărat la mașină sau șiră ; snopii nu vor fi mai mari de 4 palme în grosime adică un metru împrejur încins cu ață. Snopii vor fi strînși bine în legătură și făcuți cîrstăți de cîte 10 snopi fiecare, făcute bine spre a nu se dărîma și strica de ploi, pînă se va da veste ca să le care la mașină sau șiră, căci care nu le va face bine proprietatea are dreptul a pune oameni cu plată în contul celor nesupuși a le face bine a nu se dărăma ; legăturile snopilor va fi din grîu tăiat cu secera iar nu jumulit.

Mai fiind îndatorați ca în timp de ploi să întindă snopi, spre a se usca, fără nici o plată, și reface iar cîrstăți bine la loc, umblînd binișor cu snopii a nu se scutura grîul căci vor fi răspunzători de orice pagube constatate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Asemenea la porumb vor face ogor de toamnă sau primăvară, vor ara și pune, prăși bine de ierburi, răriță, culege și duce la pătul, iar cocenii-i vor tăia bine, lega și duce la aria sau conacul moșiei, pune pe vîrful clăilor de fîn sau face glugi după cum se va arăta — pînă la căratul lor, în timp de ploi, — îi vor face glugi pe loc în picioare și lega la vîrf spre a nu pătrunde apa în ei. Însă nu vor tăia cocenii, lega și face glugi pînă ce nu vor fi inspectați de oamenii moșiei dacă porumbul au fost culeș bine. Cei care vor lăsa cocenii tăiați pe loc nelegați și nefăcuți glugi și se vor strica de ploi va plăti băneșe 40 lei de pogon.

Art. II. Numărul de hectare ce vor pune proprietății ca drept dijmă potrivit cu numărul primit de dînșii, după cum se vorbește la art. precedent, atît cele de porumb cît și cele de grîu le vor semăna cu sămînța proprietății, însă în fiecare an după ce recoltează hectarele lor vor înapoia proprietății sămînța de grîu cîte 10 d.dl. grîu de fiecare hectar și de porumb cîte un d.dl. de hectare. Sămînța de grîu va fi de bună calitate, fiind curățită bine de corpuri străine ; asemenea și cea de porumb va fi dată la ciur.

Art. III. Osebit de aceasta vor mai face fără nici o plată în moșie ca învoială :

4 (patru) zile cu carul

4 (patru) zile cu mîinile

1/2 hectar rapiță secerat, cărat sau 1/2 hectar ovăz, în caz de compromiterea rapiței ;

14 hl grîu sau porumb cărat la schela Cetate sau gara Moțăței ; 10 m sau 5 stînjeni șanț în moșie pentru închidere de izlaz, fînețe și hectare.

Mai sînt obligați a pune fiecare și în fiecare an 1/8 hectare sfeclă pentru nutreț și 1/8 hectar fasole în parte, care se vor ogorî și săpa de 2 ori.

Art. IV. Fiindcă țarinele lor de bucate se păzesc de păzitorii proprietății vor da ca drept pîndărit pe fiecare an de fiecare hectar cultivat de ei cîte 2 d.dl. din produsele ce vor cultiva, care asemenea va fi de bună calitate.

Art. V. Izlazul pentru vitele lor mari și mici li s-au lăsat fața între livezi și via proprietății și locurile arabile, începînd din hotarul comunei și pînă la Covei, unde se va despărți printr-un șanț, unde nu vor avea voie a merge cu vitele lor nici la pășune și nici la adăpost, căci care vor fi prinși vor plăti cîte 2 (doi) lei de vită mare ; asemenea nu vor avea voie ca să meargă cu vitele și nici o opritără ce se va face și osebi cu brazda pentru vitele proprietății și nici după ridicarea fînețelor în partea dreaptă a Erugei ce brăzdează livezile cum mergem din izlazul boilor închis cu șanț, pînă în fostele grădini de zarzavat, nici vara și nici iarna, ci numai pe partea stîngă a Erugei au voie.

Art. VI. Vor mai avea dreptul a umbla cu vitele pe locurile poprite pentru ogoarele sterpe pînă se vor ogorî și după ridicarea bucatelor, ferindu-se de locurile poprite prin brazde pentru vitele proprietății după cum s-a vorbit în art. precedent.

Art. VII. La 1 martie al fiecărui an sîntem datori a declara fiecare numărul vitelor ce are mari și mici.

Asemenea mai sînt datori fiecare a merge cu vitele la înfierat, cînd vor fi vestiți, căci care se vor găsi cu vitele neînfierate în moșie vor plăti 10 lei de vită în loc de 4 cum se prevede în art. X.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. VIII. Numărătoarea oilor se va face la Sfîntul Gheorghe (23 aprilie), iar al meilor la Sf. Petre (29 iunie).

Art. IX. Vitele vîndute sau ferească Dumnezeu pierite după numărătoare nu se mai pot scădea, fiind trecute în registru.

Art. X. Ierbăritul s-au hotărît tot ca și în trecut 4 lei vita mare; mînzate 2 unul, 1 leu de oaie și miei 2 unul.

Art. XI. Durata acestui Contract este de 3 ani, începînd de la 1 noiembrie a. 1903 și pînă la 1 noiembrie 1905.

Art. XII. Proprietatea are dreptul a-și popri întotdeauna pe seama ei pămîntul de care are trebuință pentru ogoare sterpe or unde-i va plăcea și a-și pune păzitori care-i va conveni fie ei de orice naționalitate.

Art. XIII. Dacă din suma de hectare ce au a munci proprietății drept dijmă nu se va ajunge la Caraula, sînt obligați a merge ca să le muncească pe moșia Vîrtop.

Art. XIV. Pentru că li se dă pămînt bun muncit cu plugul cu abur, vor munci pe fiecare an la fiecare hectar de dijmă cîte 2 metre mai mult la secerat, arat de porumb, prășit cules și ogor, iar la aratul grîului cîte 4 metre, fiindcă numai ară și grăpează, nu și seamănă, vor mai da și cîte 2 (doi) lei de fiecare nume care pe fiecare an, însă în loc de doi lei pot da cîte 2 pui de găină.

Art. XV. Care din ei va face răzvrătire între locuitori și nu va urma după contract se va da imediat afară din moșie, plătind orice datorie va avea către moșie cu din averea sa mobilă sau imobilă.

Art. XVI. Dacă din întîmplare hectarele de seceră la grîu, ovăz sau rapiță ar ieși rari din diferite cauze li se va da la lățime, potrivit cu acele lipsuri fără ca să aibă vreo pretenție.

Art. XVII. Atît la dijma de grîu cît și la cea de porumb ce-i va ajunge partea ca să lucreze după numărul hectarelor ce vor primi și pune pe seama lor vor lucra bine după cum li se va arăta de d-l administrator al moșiilor sau însărcinații d-sale, mai cu osebire ogoarele și pusul porumbului și al grîului; arătura nu va fi mai afară de 20 cm.

Capitolul II-lea

Art. I. Porumbul partea de dijmă ce o vor pune proprietății vor pune în rînduri și cuiburi regulate, astfel ca între rînduri și cuib să nu fie distanța mai mare de 80 cm, așa ca pe un rînd ce are o lungime de 400 m să fie puse 500 cuiburi, căci fiind mai puțin vor împlini de la ei cu aproximațiunea unui rînd întreg.

Art. II. Prășitul porumbului-l vor face în modul următor: îl vor răsufla bine la rădăcini, îl vor curăți de ierburi și va face moșoroae mici potrivite la cuiburi, rămînînd puțin palmate spre a se putea strînge apa la rădăcina porumbului în timp de ploi și pămîntul din cuib în cuib se va prăși cu sapa de-a rîndul spre a nu rămîne ierburi netăiate. În cuib sînt obligați ca să nu lase decît 2 fire de porumb cele mai mari și pe cele mai mici ce trec peste 2 să le jumoală, fiindcă dacă le-ar lăsa pe toate cîte răsar s-ar opări porumbul și nu ar face rodu, căci contrariu se va face această lucrare cu alți oameni în costul lor.

Mai sînt obligați ca după 10 zile sau cînd sînt vestiți de dl. ad-tor îl vor răriță bine și adînc ferind porumbul de a-l rupe cu rariță, și din cauza ploilor sau din nevenirea lor la timp va crește porumbul de nu vor mai putea băga rariță în el sînt obligați a-i da a II sapă în locul de rariță, însă mușuroindu-l bine.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. III. Seceratul grîului-l vor face de jos şi fără risipă, astfel ca mirişteа să nu fie mai mare de o palmă ; snopi-i vor face potriviţi şi strînşi bine în legătură după cum se vorbeşte în art. I de sub cap. I.

Art. IV. De toate aceste munci sînt obligaţi ca să-şi ia bilete în capul locului din condica cu matca de la logofeţii moşiei, care execută lucrarea căci numai după prezentarea acestor bilete se vor descărca în partizi de muncile ce le datorează a face.

Art. V. Sînt obligaţi ca cel mai tîrziu la 15 septembrie al fiecărui an să achite către casa moşiei orice datorie izvorîtă din învoieli, din împrumut de bani, producte, nutreţe, lemne din pădure, ierbărit de vite şi alte lucruri luate în cursul anului, căci numai astfel pot căpăta bilete de voie de la casa moşiei ca să înceapă culesul porumbului lor şi aducă acasă de-adreptul, fără a-l mai face grămezi în capul locului.

Art. VI. Care din ei nu vor lucra la timp dişmuirile cuvenite proprietăţii şi în modul cum se vorbeşte la art. I, II şi III de sub capitolul I şi II, proprietatea are dreptul a face acele munci cu oameni străini în contul lor, iar negăsindu-se alţi muncitori, care să facă acele munci, atunci vor plăti toată producţiunea ce ar fi rezultat din acele hectare ce au rămas nemuncite de dînşii.

Art. VII. Sînt obligaţi ca în cursul lunei martie după cum se arată la art. VII din capitolul I şi în fiecare an să declare prin autoritatea comunală toate vitele lor trăgătoare mari şi mici, căci dovedindu-se vitele nedeclarate la timp la vreunul din ei, vor plăti cu 10 lei la ierbărit ; asemenea dacă se va dovedi că vor introduce în moşie vreo vită a vreunei persoane o vor plăti cu 10 lei fără deosebire de vîrstă şi categorie.

Art. VIII. Mai sînt obligaţi a aduce vitele mari la înfierat în fiecare an mai înainte de a le da drumul în moşie la iarbă, căci care vită se va dovedi neînfierată vor plăti-o de asemenea cu 10 lei plus ierbăritul după cum se va prevede la art. 10 de sub art. I.

Art. IX. Cei care nu vor apuca ca să puie grîu în toamna aceasta în moşie vor lucra partea de dijmă jumătate la grîu şi jumătate la porumb.

Art. X. Pentru anul acesta vor da sămînţa de porumb acei care vor avea numai porumb.

Art. XI. În fiecare an le vor măsura din nou locurile de porumb care toamna se vor pune de dînşii cu grîu.

Art. XII. Locurile de porumb li se va da în două părţi, ca să poată pune şi ei jumătate din porumbişte grîu mai timpuriu ; adică : după ce proprietatea va ara şi semăna ogoarele sterpe şi va culege porumbul le va da şi lor voie ca să culeagă jumătate din porumburile lor, să le are şi pune cu grîu şi pe urmă se vor socoti cînd vor achita tot după cum se vorbeşte la art. V de sub acest capitol şi le va da voie ca să culeagă şi restul de porumb ce le mai rămîne. Însă aceia care se vor dovedi că au porumburile slabe, nemuncite, se va socoti şi pe urmă da voie la cules, achitînd toată daravera ce are.

Art. XIII. Care vor lua fîn în parte sînt datori a-l cosi cînd vor fi vestiţi ; o doua zi după coasă va întoarce otcoşi ca să se usuce şi partea de dedesupt ; a doua zi după ce a fost întorşi se va face copiţoaie mici din furcă şi numai după ce va fi bine uscat în copiţoaie atunci se vor face 2 plaste bune şi se va dijmui, însă plastele să fie bine făcute spre a nu se strica în timp de ploi pînă la dijmuire. Însă cel care va

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

lăsa finul ca să se strice şi nu se va aduna în condiţiuni bune-l va plăti cu 100 lei pogonul.

Art. XIV. Cei care sînt învoiţi şi au luat locuri în moşie sînt obligaţi a măcina la moara proprietăţii cu vama care va fi la toţi, iar cei care se va dovedi că macină la alte mori se vor depărta din moşie imediat după ridicarea porumbului.

Art. XV. Noi locuitorii fiind mulţumiţi pe condiţiunile acestui contract, am subscris cu condeiele noastre proprii cei care am ştiut carte şi prin punere de deget care nu am ştiut carte, rugînd şi pe onor. consiliul comunei noastre a-i da transcrierea în registrul de tocmeli agricole şi autentificarea conform legei.

Făcut în comuna noastră Caraula astăzi 20 februarie 1904.

(ss) Proprietar dl. Scarlat S. Pherekyde
(ss) Administratorul moşiilor Ilie Constantinescu

[Urmează numele a 220 ţărani învoiţi.]

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1905, f. 6—10.

95 **1905, martie 10, Rast.**

ACT AGRICOL

Între subsemnaţii locuitori ai comunei Rast, plasa Băileşti, jud. Dolj de o parte şi d-l Constantin I. Papia, arendaşul moşiei Rast, proprietatea principelui Brîncoveanu, de altă parte, am stabilit pe termen de doi ani, adică de la 1 martie 1905 şi pînă la 1 martie 1907 următoarele condiţiuni de învoială agricolă :

Sîntem liberi a păşuna vitele noastre mari şi mici toţi aceia jos notaţi pe cîteşi patru izlazuri, adică : izlazul din jos de comună dinspre Negoiu, izlazul de sus de comună dinspre Ghidici, izlazul numit Braniştea de peste baltă şi izlazul de la măgura Mîndra, după cum le-am avut şi anii trecuţi, ferindu-ne de semănături, livezi şi locuri poprite şi însemnate pe faţa pămîntului prin muşuroaie sau brazde trase şi de a nu băga vitele să pască prin tarlalele ce separă locurile semănate, iar după ridicarea productelor şi a fineţurilor vitele noastre vor fi libere a păşuna peste toate miriştile şi toate locurile nepoprite de d-l arendaş, rezervînd dreptul d-lui arendaş de a băga şi alte vite învoite pe moşie şi pentru tot acest ierbăritul vitelor noastre vom plăti fiecare locuitor învoit pe fiecare an pentru fiecare cap de vită mare fără osebire de cîrlani sau mînzaţi cîte lei noi şase, iar de oi cîte un leu de fiecare oaie sau miel ce se vor găsi la numerotare, una litră veche brînză de fiecare mînzare şi un miel la fiecare sută de oi, iar de fiecare porc mare sau mic ce se va găsi la numărătoare cîte lei noi 2 (doi), fiind scutit porcul de crăciun, din care vom da un muşchi şi limba drept ierbăritul lui. Ierbăritul vitelor noastre îl vom răspunde la socoteală, fiind noi obligaţi a nu păşuna în nici un timp porci pe livezi, arături şi locuri de muncă. În caz însă că d-l va voi ca să rupă din izlazuri ne va da în schimb în alt loc tot aceeaşi întindere.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Păşunatul vitelor noastre mari şi mici, afară de porci peste livezi, primăvara va fi pe livezile din deal pînă la 1 aprilie iar prin livezile din baltă pînă la 15 aprilie a fiecărui an.

Art. 2. Toţi locuitorii învoiţi pe moşie ne obligăm ca la 1 aprilie a fiecărui an agricol să aducem vitele noastre mari la conacul d-lui arendaş spre a le matricola şi a le trece la catagrafie, căci în caz de se va găsi vite dosite nematricolate şi netrecute la catagrafie ne obligăm a plăti fiecare vită mare dosită cîte 10 lei, iar numărătoarea vitelor mici se va face în luna iunie şi în caz de vom dosi vreo vită mică o vom plăti cu lei noi 3 fiecare vită mică dosită şi ne obligăm, după ce se vor matricola şi se vor trece toate vitele mari şi mici la catagrafia d-lui arendaş, să cerem de la d-lui copia acestei catagrafii, care copie o vom da d-lui primar spre a o legaliza şi o vom înapoia d-lui arendaş legalizată. În caz însă de se va dovedi că vreunul din noi, a luat vite străine pe numele lui, le-a matricolat şi le-a trecut în catagrafie, nefiind ale lui, va plăti de fiecare vită mare cîte lei noi cincisprezece, iar de fiecare vită mică cîte lei noi cinci, căci aşa ne-am înţeles cu d-l arendaş. În caz că vom face adaos de vite în urma legalizării şi predării catagrafiei noastre, sîntem obligaţi a le aduce la conacul d-lui arendaş şi a le matricola şi a le trece la catagrafie. D-l arendaş este în drept a număra şi controla toate vitele noastre ori de cîte ori va voi pe an prin oamenii săi de serviciu.

Art. 3. Toţi cei care vom lua locuri de muncă pe moşie, vom munci în parte, adică vom primi fiecare locuitor învoit de la două pînă la cinci pogoane pentru grîu într-o tarla deosebită pentru care vom munci ca drept dijmă de fiecare din noi, pe fiecare an agricol, tot atîtea pogoane de porumb şi tot atîtea pogoane de grîu pentru d-l arendaş într-altă tarla deosebită, unde ne va destina d-l arendaş, pe care le vom munci bine şi semăna cu sămînţa d-lui arendaş, fiind noi îndatoraţi de a munci fiecare din noi întîi la partea cuvenită d-lui arendaş cînd vom fi chemaţi şi în urmă vom munci şi părţile noastre.

Art. 4. La partea drept dijmă d-lui arendaş, care este destinată în deosebită tarla, sîntem datori a munci bine şi cu bune condiţiuni şi oriunde ni se va ordina, adică : la pogoane de porumb toate pogoanele drept dijmă întîi le vom face ogor în luna lui martie, apoi le vom ara şi pune porumb bine, tot după cum ni se va ordona, fiind noi obligaţi a scoate de la cincisprezece pînă la 16 rînduri la fiecare pogon, a pune cîte 4 şi 5 boabe la fiecare cuib între rînduri la 3 brazde şi în depărtare la 5—6 palme cuib de cuib, a grăpa bine arătura cu grapele noastre de mărăcini ; dacă ni se vor ordona de d-l arendaş le vom tîrşi la timp cînd vom fi vestiţi şi apoi le vom răriţa, cînd şi le vom copili, lăsînd trei fire în fiecare cuib cele mai mari şi mai bune ; în caz însă după pusul porumbului se va observa la pogoanele vreunuia din noi că n-au răsărit bine, trebuie din cauză că nu le-am pus bine, ne obligăm a întoarce din nou aceste pogoane şi a le pune fără nici o plată sau a despăgubi pe d-l aredaş din pogoanele noastre şi aceasta rămîne la facultatea d-lui arendaş ; la timpul culesului, cînd vom fi vestiţi vom culege bine fără a lăsa drugi neculeşi sau asvîrliţi pe pămînt, îi vom curăţi bine de foi şi de mătăsuri, precum vom alege şi drugile crude şi stricate la o parte şi după culesul şi curăţatul porumbului îl vom căra la pătulele d-lui arendaş, unde-l vom aşeza bine, după cum ni se va ordona ; tot asemenea şi porumbii cruzi şi stricaţi îi vom aşeza la

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

loc separat unde ni se va arăta de oamenii d-lui, însărcinați cu primirea.

Art. 5. Toamna după ridicarea porumbului partea ce muncim pe seama d-lui arendaș ca drept dijmă ne obligăm ca imediat să ieșim cu plugurile noastre mai întîi la partea de porumbiște a d-lui arendaș pe care le vom ara bine, după cum ni se va ordona și le vom semăna cu sămînța d-lui arendaș, semănîndu-le din două mîini, adică se va da sămînța pe jumătate peste tot pogonul și, al doilea, a restului de sămînță peste tot pogonul, astfel încît răspîndirea seminței să se facă deopotrivă peste toată arătura, vom grăpa bine cu grapele noastre de mărăcini sau cu grapele de fier ale d-lui arendaș. Seceratul grîului din pogoane drept dijmă îl vom face de jos fără a lăsa spice pe urmă netăiate sau risipite pe pămînt, vom face snopii mici și bine legați, îi vom strînge și face cîrstăți după cum ni se va ordona, rămînînd noi obligați a face cîrstăți bine pentru a nu se uda de ploaie și în caz de vor fi ploi torențiale și necontenite ne obligăm a întinde și usca snopii, dacă vom fi chemați de d-l arendaș și la prima vestire-l vom căra și preda la aria moșiei unde-l vom face șire sau îl vom arunca în mașină și imediat cînd vom fi vestiți vom ieși fiecare din noi cu plugul lui a face ogoare toate aceste pogoane de miriște de drept dijmă, fiecăruia fără nici o plată.

Art. 6. Pentru că d-l arendaș pune sămînța d-lui la toate pogoanele de drept dijmă atît ale grîului, precum și ale de porumb, ne obligăm toți în genere și fără excepțiune toți locuitorii învoiți pe moșie cu orice fel de muncă, sau numai de grîu, sau numai de porumb, sau și de porumb și de grîu și cu vitele, a face pe seama d-lui arendaș fiecare locuitor învoit pe fiecare an agricol cîte 3 (trei) pogoane cu desăvîrșire, unu și jumătate de porumb și unul și jumătate de grîu fără nici o plată însă cu sămînța d-lui și aceste pogoane se numesc pogoane de învoială și oricînd vom intra în moșie sau în toamna sau primăvara sîntem obligați a le face la prima vestire și fără nici o opunere ; pogoanele de porumb făcute întîi ogor, apoi arate, puse porumb și semănate în condițiunile celor de drept dijmă specificate mai sus la art. 4 ; tot asemenea și pogoanele de grîu muncite cu desăvîrșire conform condițiunilor de drept dijmă specificate mai sus la art. 5.

Art. 7. În genere și fără nici o excepțiune toți locuitorii învoiți pe moșie vom duce fiecare din noi pe fiecare an agricol cîte șase mii oca vechi de cereale la schela Rast-Bistreț și Băilești, dintre care una mie o vom duce la Calafat pentru care ni se va scădea cu două mii. Toate acestea sîntem obligați a le coperi bine spre a nu fi expuse ploilor, fiind responsabili de orice pagubă se va face din a noastră neglijență. Acei care din noi nu vom duce aceste transpoarte le vom plăti la socoteală după cum le va plăti și d-lui la alții și pentru toate aceste transpoarte d-l arendaș ne va scuti din ierbărit cîte 2 vite mari la fiecare locuitor învoit pe fiecare an.

Art. 8. Sîntem liberi a tăia trestie, papură și șovar din bălțile moșiei, însă numai pentru trebuințele noastre iar nu pentru speculă, a vinde altuia, și acei din noi care vom vinde vom anunța pe d-l arendaș pentru a asista la numărătoare și vom plăti cîte 5 (cinci) bani pentru fiecare maldăr de trestie ; vom da și d-lui arendaș cîte 20 maldăre fiecare locuitor învoit pe fiecare an agricol, iar șovarul nu-l vom tăia decît după cositul fînului și atunci să avem fiecare bilet de la ad-ția moșiei. Balta Ochita și Mîndra rămîn pe socoteala d-lui arendaș, neavînd noi drept de a pescui și a tăia trestie, papură și șovar dintr-însele. Sîntem

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

liberi a topi cînepile în bălţile moşiei însă topilele le vom pune la capetele bălţilor unde nu umblă năvoadele. Mai sîntem liberi fiecare locuitor a vîna peşte din bălţile moşiei cu undiţa şi jigajnia fără să dăm domnului arendaş dijmă din el; cu undiţa vom vîna pe tot anul iar cu jigajnia nu vom vîna decît pînă la 1 august şi pentru toate aceste drepturi care ne dă d-l arendaş, fără nici o plată, vom face fiecare locuitor pe fiecare an cîte trei zile cu mîinile, trei zile cu carul şi cu boii noştri ori unde vom fi chemaţi şi în orice timp, fără nici o plată şi vom da şi două găini; acei care din noi nu vom face aceste zile dăm dreptul d-lui arendaş a se conforma art. 27 din legea tocmelilor agricole.

Art. 9. Mai sîntem liberi toţi locuitorii învoiţi şi subscrişi în acest act să vînăm peşte din bălţile moşiei Rast cu instrumentele permise de legea şi regulamentul pescuitului şi peştele ce vom vîna îl vom face două părţi din care va lua d-l arendaş o parte care-i va plăcea şi noi vom lua o parte, iar acei din noi care vom vîna peşte cu vîrşele şi care vom stărui la închiderea şi deschiderea gîrlelor (numiţi gîrlaşi) vom da dijma în parte d-lui arendaş. Scoicile ce vom vîna pe postul paştelui şi pe postul Sf. Maria le vom împărţi în parte cu d-l arendaş, precum şi acei care vom vîna cantităţi mai mari pentru vînzare. Nu ne este permis a pune prin baltă garduri de coteţe pînă nu vom încunoştiinţa pe d-l arendaş şi luînd permisiunea le vom aşeza în locuri unde nu umblă năvoadele şi unde ne va arăta d-l arendaş punînd coteţele în depărtare la 30 stînjeni gard de gard, aşezîndu-le astfel încît să rămînă matca bălţii deschisă pentru a putea circula peştele în toate direcţiunile, iar în limpezeala permisă să punem coteţe; nici nu ne este permis a vinde peşte, partea noastră, pe tot cuprinsul hotarului moşiei Rastu, nu ne este permis a înnopta, nici de a lăsa luntrile în orice punct al bălţii decît numai înaintea conacului bălţii spre a le pune în lanţ spre pază. Ne vom conforma întocmai cu legea şi regulamentul pescuitului, nefiind d-l arendaş cîtuşi de puţin responsabil; vom lucra fiecare locuitor pe fiecare an una zi cu mîinile la adăpatul şi destupatul gîrlelor şi a canalelor din deal pentru a se scurge apele din bălţi, fiind în folosul moşiei şi în folosul nostru pentru păşunea vitelor noastre. Acei care din noi nu vom lucra această zi dăm dreptul d-lui arendaş a proceda conform art. 37 din legea tocmelilor agricole.

Art. 10. Fiindcă d-l arendaş pune păzitor de holde, atît pentru a d-lui cît şi pentru ale noastre, fiecine din noi pe fiece an vom despăgubi pe d-l arendaş dîndu-i pentru fiecare pogon de grîu partea noastră cîte un d.dl de grîu, iar pentru fiecare pogon de porumb cîte 2 d.dl. de porumb. Atît grîul cît şi porumbul vor fi de calitate bună, fără a avea corpuri străine şi boabe stricate prin ei şi acest pîndărit ne obligăm a-l da d-lui arendaş înaintea socotelii; acei din noi care nu vom da acest pîndărit îl vom plăti la socoteală fiecare d.dl. de grîu cu cîte 3 lei şi fiecare d.dl. de porumb cu cîte 2 lei.

Art. 11. Ne obligăm fiecare locuitor învoit să facem pe fiecare an ţarina din dreptul moşiei la plaiurile de muncă a d-lui arendaş, măsurînd întinderea ţarinilor în partea de sus cît şi partea de jos şi ne-o vor împărţi la toţi egal, fiind obligaţi fiecare din noi a ţine porţiunea lui întotdeauna în bună regulă de a nu fi surupată şi la adîncime şi lărgime, după cum ni se va arăta de d-l arendaş şi aceasta pentru apărarea vitelor noastre a nu intra în holde spre a cauza stricăciuni

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pentru care să fim globiţi ; acei care din noi nu ne vom face această ţarină, o vom plăti la socoteală după cum o va plăti şi d-l arendaş.

Art. 12. Toţi locuitorii care sîntem învoiţi pe moşie sîntem obligaţi a preda d-lui arendaş sau omului d-lui însărcinat cu privegherea lucrărilor, toate lucrările de toate felurile de muncă ; după terminarea lor conform condiţiunilor mai sus stipulate şi nefiind conform condiţiunilor de mai sus, vom fi daţi afară din moşie, conform art. 13 de mai jos din acest act.

Art., 13. D-l arendaş este în drept a da afară din moşie pe toţi acei care din noi nu vor să muncească bine sau vor arăta insubordonanţă, ori se vor prinde furînd sau făcînd stricăciuni cu vitele în semănături sau livezi după moşie, dîndu-i şi în judecată conform legii.

Art. 14. Noi locuitorii care sîntem învoiţi pe moşie numai cu vitele şi cu baltă, ne obligăm a face pe seama d-lui arendaş fiecare din noi şi pe fiecare an cîte trei pogoane cu desăvîrşire, adică unu şi jumătate pogon de porumb cu ogoarele lui şi muncit tot ca şi cele de drept dijmă specificat la art. 4 şi unul şi jumătate grîu cu ogoarele lui şi muncit tot ca şi cele de drept dijmă, specificate la art. 5 de mai sus. Vom face cîte 2 zile cu mîinile, cîte două zile cu carul şi cu boii ori unde vom fi chemaţi, şi în orice timp ; vom duce cîte trei mii oca la schela Rastului, din care vom duce una mie la Calafat, ne va scădea cu două şi vom da cîte două găini fiecare locuitor învoit pe fiecare an, iar ierbăritul vitelor mari şi mici îl vom plăti toţi ca şi ceilalţi locuitori învoiţi cu vite şi cu muncă fără să ni se scadă vre-o vită ; vom face ţarinile ca şi ceilalţi locuitori învoiţi cu munca, vom da şi douăzeci maldăre trestie pe fiecare an.

Art. 15. În genere şi fără excepţiune, toţi locuitorii care sîntem învoiţi pe moşie nu sîntem liberi a ridica nici un fel de producte de pe moşie pînă ce mai întîi nu ne vom socoti şi vom achita toate datoriile ce avem către d-l arendaş şi vom primi bilanţ de achitare. Şi acei care din noi nu vom avea bani de a achita toate datoriile ce sîntem datori, vom da parte din productele noastre ce avem în moşie pentru socoteala noastră cu preţul ce va circula în localitate pe timpul dijmuitului şi primind bilanţ de achitare sîntem liberi şi noi a ridica şi partea noastră cuvenită ce avem pe moşie pentru propria noastră socoteală.

Pentru care am încheiat acest act agricol subscris de noi cei care am ştiut carte cu propria noastră iscălitură, iar cei care n-am ştiut ne-am iscălit prin care am avut încredere, trăgînd cu degetul la numele nostru pe semnul crucii, rugînd şi pe onor. consiliu al comunei (Rast) noastre de i-au dat cuvenita autentificare spre a avea valoare şi a-l transcrie în registrul tocmelilor agricole conform legii şi a se investi cu formula executorie.

p. Arendaş, (ss). Ilie R. Popescu — Rast, 10 martie 1905.

Comisiunea interimară a comunei Rastu

Copia aceasta fiind conformă cu originalul depus la primărie se atestă de noi.

1905, aprilie 28.

Preşedinte, (ss) Florea N. Criveanu — Secretar, (ss) I. Jienescu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 14/1905, f. 50—55.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori agricoli din comuna Giubega, plasa Băileşti, judeţul Doljiu, avînd necesitate de locuri pentru porumb şi grîu pentru susţinerile familiilor noastre ne-am învoit cu d-l Pantelimon Constantinescu, arendaşul moşiei Mărăcinele, pe termen de 3 ani, începătoare de acum şi pînă la martie anul agricol 1905, în condiţiunile următoare :

D-l arendaş, după ce mai întîi va opri din moşie cîte pogoane va avea trebuinţă pentru d-lui, restul ni-l va da nouă ca să le muncim pentru noi cu porumb şi grîu, cu dijma de una şi una la tarla, adică cîte pogoane vom munci pe socoteala d-lui arendaş, tot atîtea vom munci şi pe socoteala noastră cu deslușire că toate pogoanele pentru porumb drept tarla d-lui arendaş le vom face mai întîi primăvara ogor, al doilea le vom ara şi pune cu porumb, brazda răspunsă, la trei brazde rînd la rînd şi un metru cuib de cuib, regulînd cîte trei fire la fiecare cuib, le grăpăm bine şi cînd vom fi vestiţi le vom tîrşi bine a nu rămîne buruieni netăiate şi după cîteva zile să ieşim cu rariţele şi răriţa bine şi unde nu se vor rariţa bine vom drege cu sapele după cum trebuinţa va cere. Iar cînd vom fi vestiţi le vom culege, curăţi de foi porumbii şi-i vom transporta la pătulele d-lui arendaş pe care-i vom aşeza în pătule după cum ne va porunci, apoi vom chema pe dl. arendaş sau pe oamenii d-sale a revizui pogoanele culese a nu fi rămas porumbi prin coceni şi în urmă vom tăia cocenii din pogoane, din care vom duce fiecare cîte cincizeci maldăre coceni la dl. arendaş, ridicarea cocenilor din pogoane, le vom ara şi semăna cu grîu drept tarlaua d-lui arendaş pentru anul următor şi asemenea vom culege şi partea noastră de porumb pe care porumbişte vom ara-o şi semăna-o pe socoteala noastră, după cum interesul ne va povăţui.

Art. II. Pogoanele de grîu ce le vom munci pe socoteala d-lui arendaş drept de tarla le vom ara bine cu brazda răspunsă, le vom semăna în 2 semănături, le vom grăpa bine, le vom secera de jos, nelăsînd spice pe urmă, le vom lega în două legături snopi, le vom clăi, le vom căra la aria d-lui unde le vom face şiră sau le vom băga direct în maşină, după cum ne va porunci dl. arendaş sau oamenii d-sale. Iar sămînţa grîului o vom lua-o din magazia d-lui arendaş după cum o va avea preparată pentru semănatul pogoanelor d-sale pentru că această sămînţă, drept, urmează să fie semănate cu sămînţa noastră drept tarlaua d-lui arendaş. Noi, locuitorii, ne obligăm a da în natură socotit cu cîte 6 d.dl. grîu de fiecare pogon şi pe fiecare an grîu bun uscat şi bun ciuruit sau vom face următoarele munci : adică ne obligăm pe fiecare an şi pe fiecare patru pogoane date pe socoteala noastră şi munci cu diferită muncă toţi în tarlaua d-lui arendaş cîte un pogon grîu şi cîte unu porumb.

Art. III. Păzitorii holdelor noastre ce le avem pe moşia d-lui arendaş vor fi plătiţi de d-lui, iar noi ne obligăm a plăti d-lui arendaş pe fiecare an drept pîndărit de fiecare pogon muncit pe socoteala noastră cîte lei unu, bani cincizeci ; vom mai da şi cîte doi pui de găină de fiecare şi pe fiecare an.

Art. IV. Toate muncile ce sîntem obligaţi a le face către d-l arendaş, atît drept tarlaua de dijmă cît şi dreptul datoriilor ce mai

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

sîntem obligaţi, ne obligăm a le face la prima vestire ce ne va face dl. arendaş şi după cum ne va ordona fără întîrziere sau opunere, sau în caz contrariu care din noi nu vom fi muncitori pînă la definitiva muncă nu vom fi liberi a începe la muncile noastre de a le ridica, pînă ce mai întîi nu vom achita datoriile prin bani sau producte, după cum vor circula preţurile şi ne obligăm a avea purtare bună atît către dl. arendaş cît şi cu oamenii d-sale, căci, care din noi se va dovedi cu furturi şi rea purtare va fi izgonit după moşie, fără a avea vreo pretenţie, daţi în judecată.

Drept care pentru urmare întocmai am încheiat prezentul act subscris de dl. arendaş şi de noi cei ce ştim carte, iar cei ce nu ştim prin scriitori şi noi am tras cu degetul, rugînd totodată şi onor. consiliul comunal al comunei noastre a-l transcrie în condica de tocmeli agricole şi da cuvenita legalizare şi a-l învesti cu formula executorie conform legii.

Arendaş, (ss) Pantelimon Constantinescu

[Urmează numele ţăranilor, în număr de 29.]

Comisiunea interimară Giubega

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă şi de noi.

1905, iunie 19.

Preşedinte, (ss) I. St. Bechet — Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 128/1905, f. 22—23.

97 **[1905, Caraula]**

CONTRACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Comuna Caraula — Vîrtop — moşia lui Scarlat Pherekide, arendată lui Ilie Constantinescu

Capitolul I

2 ha porumb şi 2 pentru grîu, din care nu se va dijmui nici o dijmă, în schimb se va lucra fără nici o plată proprietăţii la tarla pe fiecare an tot atîta număr de hectare de grîu şi porumb cît se va da fiecărui locuitor, definitiv. Se specifică f. amănunţit muncile pentru ca ele să fie efectuate :

Art. II. Osebit de aceasta vor mai face fără nici o plată în moşie cu învoială :

4 zile cu carul

4 zile cu mîinile

1/2 ha rapiţă secerat, cărat sau 1/2 ovăz, în caz de compromiterea rapiţei

14 hl grîu sau porumb la schela Cetate sau gara Moţăţei

10 metri sau 5 stînjeni şanţ în moşie pentru închiderea de izlaz, fînaţ şi hotare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Mai sînt obligaţi a pune fiecare şi în fiecare an 1/8 hectar sfeclă pentru nutreţ şi 1/8 fasole în parte, care se vor ogorî şi săpa de 2 ori.

Art. IV. Fiindcă ţarinile lor de bucate se păzesc de păzitorii proprietăţii, vor da ca pîndărit de fiecare om de fiecare hectar cultivat deci, cîte 2 d.dl. din productele ce vor cultiva, care urmează asemenea să fie de bună calitate.

La 1 martie al fiecărui an, sînt datori a declara fiecare numărul vitelor ce are, mari şi mici.

Asemenea mai sînt datori fiecare a merge cu vitele la înfierat cînd vor fi vestiţi, căci care se vor găsi cu vitele neînfierate pe moşie vor plăti 10 lei de vită în loc de 4, cum se prevede în art. I.

Art. X. Erbăritul s-a hotărît, tot ca şi în trecut, 4 lei vita mare, mînzaţi 2 lei unul, 1 lei de oaie şi miel 2 unul.

Durata acestui contract este de trei ani, începînd de la 1 noiembrie anul 1903 şi pînă la 1 noiembrie 1906.

Art. XII. Proprietatea are dreptul a-şi opri totdeauna pe seamă şi pămîntul de care are trebuinţă pentru ogoare sterpe, oriunde-i va plăcea, şi a-şi pune păzitorii care-i va conveni, fie ei de orice naţionalitate.

Art. XV. Care din ei va face răzvrătire între locuitori şi nu va urma după contract, se va da imediat afară din moşie, plătind orice datorie va avea către moşie din averea sa mobilă sau imobilă.

Arendaş, (ss) indescifrabil.

[Urmează 166 iscălituri ale ţăranilor.]

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/905, f. 6.

98 **[1906, martie 12, Calafat].**

Domnule prim-ministru,

Cu genunchii plecaţi şi cu lacrimi în ochi venim înaintea dumneavoastră a spune următoarele : pe lîngă alăturata copie despre actul de învoială, vă aducem la cunoştinţă d-voastră următoarele abuzuri săvîrşite de arendaşul moşiei Calafat

Adică,

Pogoanele arendaşului, după ce sînt de 1 600 stînjeni, sînt şi semănate şi în locul cel mai bun al moşiei, iar pogoanele noastre ni le dă în locurile cele mai nisipoase şi sînt de cîte 1 200 stînjeni pogonul, unde nu se face decît mărăcini şi gomotorii ; pîndăritul, în loc să vină cu tîrna de 20 oca, după cum zice contractul agricol, vine cu o tîrnă de abia umblă 2 oameni cu ea ; ne ia cîte o tîrnă de porumb pentru dovleci (bostan), ne mai ia cîte o tîrnă de vită, numai să treacă prin moşie, ne mai ia cîte 2 pui de găină, iar dacă nu-i dăm, îi plătim cu cîte 1 leu puiu, toate acestea netrecute în contractul agricol.

Douăzeci stînjeni ţarina, în loc a plăti cu 50 bani stînjenul, după cum zice contractul, plătim cu un leu stînjenul şi ne dă 40 stînjeni să facem în loc de 20 stînjeni, la caz contrariu că nu facem după cum ni se

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dă ordin, deşi noi ştim contractul agricol, sîntem forţaţi şi daţi afară din moşie, deci care nu voim, astfel că sîntem siliţi ca fără voie să facem ceea ce ne ordonă.

Devotaţi,
Călăfăteni

ACT AGRICOL

Între subsemnaţii Vasile Mirică, Sima Naiculescu şi Ion I. Drăgulescu, arendaşii moşiei Calafat, pe de o parte, şi noi locuitorii domiciliaţi în comuna Calafat, pe de altă parte, s-a săvîrşit următoarea învoială agricolă pe termen de 3 ani, adică de la 1 octombrie 1905 pînă la 1 octombrie 1908, în următoarele condiţiuni :

Art. 1. Fiecare din noi locuitorii vom primi în zisa moşie, pe fiecare an, cîte opt pogoane pămînt pentru cultura grîului şi opt pogoane pentru cultura porumbului, cu dijma una şi una, însă cultura grîului o vom munci deosebit la tarla adică : partea de dijmă patru pogoane cuvenite d-lor arendaşi cu sămînţa lor, iar cele patru pogoane cuvenite nouă din dijmă, rămîne a le munci pe seama noastră cu orice fel de sămînţă vom voi, fără a mai da dijmă, aceste patru pogoane, partea d-lor arendaşi, se înţelege muncite cu desăvîrşire.

Iar porumbul celor opt pogoane îl vom munci în devălmăşeală, dînd dijma tot în parte, însă din grămezi, după ce mai întîi îl vom curăţi bine de foi şi mătăsuri, îl vom face două grămezi deopotrivă, din care domnii arendaşi îşi vor alege una care le va plăcea, transportînd-o tot noi cu carele noastre la pătulele moşiei ; în urmă vom fi liberi a ridica şi noi partea noastră sau, dacă d-nii arendaşi vor crede de cuviinţă, au dreptul a ne dijmui şi din care, în fine au facultatea cum le va conveni.

Art. 2. Pentru că la cele patru pogoane ale d-lor arendaşi îşi pun d-lor sămînţa, vom mai munci, pe seama d-lor, pe fiecare an fără plată, încă două pogoane grîu cu desăvîrşire, tot cu sămînţa d-lor, făcîndu-se a munci pe seama d-lor (pe fiecare an) arendaşii cu partea de dijmă, case pogoane grîu cu desăvîrşire, pe care sîntem obligaţi a le munci bine şi la timp, îndată ce vom fi vestiţi de d-nii arendaşi sau oamenii d-lor.

Art. 3. Din cele 8 pogoane ce ni se dă la fiecare pentru cultura porumbului, toamna, îndată ce vom culege porumbul, vom intra cu plugul şi semăna pe seama d-lor arendaşi patru pogoane, plus două pogoane de învoială, care ni se vor da de d-nii arendaşi pentru cultura anului viitor ; această muncă sîntem obligaţi a o face înainte de dijmuitul porumbului.

Art. 4. Pentru ca vitele noastre patru ale plugului sînt libere a păşuna pe întinderea moşiei, după ridicarea recoltelor, fără nici o plată, vom mai munci pe seama d-lor arendaşi pe fiecare an cîte un pogon de porumb cu desăvîrşire, adică vara, după ridicarea grîului făcut ogor, primăvara întors şi apoi pus porumb, punîndu-se în fiecare cuib de la 3—7 boabe şi cu o depărtare de un metru cuib de cuib, mai întîi tîrşit şi apoi răliţat bine, curăţit de toate buruienile, pînă ce nu va face boabe, şi în urmă cules, curăţat de foi şi transportat cu carele noastre la pătulele moşiei, iar cocenii vor rămîne ai noştri.

Art. 5. Împărţirea locurilor atît de grîu, cît şi de porumb, se va face astfel : mai întîi d-nii arendaşi ne vor măsura şi împărţi unul lîngă altul pogoanele ce se cuvin a le munci d-lor cu grîu şi în urmă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ne va împărți partea noastră după o listă alfabetică de numele tuturor, mergînd cu pogoanele d-lor cu tot trupul moșiei din partea care va începe, nefiind liber nici d-lor a sări și alege pămîntul care le va place.

Art. 6. Locurile pentru grîu, partea d-lor arendași, nu le vom mai face ogor fiind porumbiște, însă numai le vom întoarce cu plugul, semăna și grăpa cu grape bune și la timp, le vom secera și căra.

După ce terminăm seceratul pogoanelor d-lor arendași, ne vor îngădui să secerăm și noi pe ale noastre și în urmă să cărăm pe ale d-lor arendași la mașină sau șiră, iar locurile de porumb în dijmă le vom face mai întîi ogor, după care întorcîndu-le, vom pune porumb, săpîndu-le la timp, înainte de răliţat, nefiind liberi, sub nici un pretext, a răliţa porumbul netîrșit, obligați fiind a le curăți de bălur și alte buruieni, aceasta însă pînă nu va face boabe, cînd atunci nu vom mai fi liberi a intra în el pînă la cules.

Art. 7. Vom lucra de fiecare locuitor pe fiecare an trei zile cu carul și două zile cu mîinile la orice muncă vom fi chemați ; asemenea vom face pe fiecare an cîte douăzeci stînjeni țarină de reparat, îndată ce vom fi chemați.

Art. 8. Vom plăti pe fiecare an ierbărit pentru vitele ce ne va prisosi peste cele patru ale plugului, care sînt scutite, cu cîte cinci lei de fiecare, fiind scutiți mînjii și viţeii sugători.

Art. 9. Nerespectarea muncii pogoanelor zilelor d-lor arendași la timpul cuvenit, dă dreptul de despăgubire fără nici o judecată, după cum urmează :

1. un pogon grîu nearat, semănat și grăpat, lei 8
2. un pogon grîu nesecerat " 10
3. un pogon grîu de cărat " 5
4. una zi cu carul nelucrată " 6
5. un pogon porumb nelucrat " 23
6. una zi cu mîinile nelucrată " 3
7. un stînjen de țarină " 0,50

Art. 10. Aceia care din noi locuitorii vom lucra zile de prisos atît cu carul cît și cu mîinile peste care sîntem obligați, d-nii arendași ni le vor plăti ziua cu carul 5 lei și ziua cu mîinile 1,50 ; pogonul de ogor făcut în plus se va plăti cu 4 lei.

Art. 11. Acei care din noi locuitorii nu sîntem în stare sau nu voim a mai munci învoiala întreagă, luînd mai puţine pogoane, obligaţiunile prevăzute în prezentul art. le vom face complete, fără nici o reducere.

Art. 12. Pogoanele de ogor sterpe, ce ni se vor da de d-nii arendași, pentru a le pune noi locuitorii cu porumb, sîntem obligați a le restitui în natură la timpul cînd vom fi chemați, contrariu, acei care nu le vom restitui ne obligăm a plăti fiecare pogon cu 5 lei.

Art. 13. Pîndarii trebuincioși pentru paza holdelor se vor pune și tocmi de d-nii arendași și noi locuitorii vom plăti d-lor arendași pentru pogoanele de grîu, partea noastră, cîte doi lei de pogon, iar la porumb vom da cîte o tîrnă în mărimea de 20 oca boabe la fiecare car rămas nouă din dijmă.

Art. 14. Plata bănească a pîndăritului, precum și celelalte daraveri rămase nemuncite în cursul anului le vom achita către d-nii arendași în bani, înainte de dijmuitul porumbului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Drept care formăm prezentul act agricol semnat de d-nii arendaşi cît şi de noi locuitorii, rugînd pe onor. primăria respectivă de a-l trece în condica de tocmeli agricole, dîndu-i cuvenita legalizare.

Arendaşi, (ss) Vasile Mirică, (ss) Sima Naiculescu (ss) I. S. Drăgulescu

[Urmează semnăturile locuitorilor învoiţi, precum şi autentificarea dată de consiliul comunal al acestei comune în şedinţa de la 12 martie 1906.]

Primar, (ss) Stan I. Colan

Consilieri, (ss) C. Ştefănescu, (ss) Tudor Dumitru, (ss) Ion P. Ganea
Secretar, (ss) I. Petrescu

Comisiunea interimară a urbei Calafat.

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se atestă de noi.

Preşedinte, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Nr. 2 527
1907, noiembrie 25.

Bibl. Acad., Msse, Arhiva D. A. Sturdza, Acte VIII, 80/1907.

JUDEŢUL ROMANAŢI

99 **1904, aprilie 8, Corabia.**

ACT AGRICOL

Subsemnaţii locuitori din oraşul Corabia, de a noastră bună voie şi nesiliţi de nimeni, ne-am învoit la d-nul Gh. Gramatopol arendaşul moşiei domeniului comunei Corabia, ca să ne dea pămînt de cultură pentru vara anului 1904, a cultiva porumb în condiţiile următoare :

D-nul arendaş este obligat a ne da locuri în care să cultivăm porumb în vara anului 1904, cu dijma în parte şi la 30 coşuri de porumb un coş de pîndărit, care locuri deja le-am primit şi le-am făcut ogor. Afară de aceasta ne obligăm a lucra d-lui arendaş, în vara anului 1904, muncile ce se arată mai jos în dreptul numelui nostru, provenind aceste munci atît din învoială, precum şi din alte înlesniri ce ne-au făcut d-nul arendaş cu unelte agricole ; ne mai obligăm ca locurile ce deja le-am primit şi făcut ogor, să le punem cu porumb, să le prăşim, să le răriţăm şi să le săpăm la timp, cînd vom fi vestiţi şi oricare din noi nu va face aceste munci în condiţiile arătate mai sus, adică : să le prăşim, să le răriţăm şi să le săpăm, ne obligăm să dăm dijma aşa după cum a dat şi pogoanele muncite de ceilalţi locuitori, ale căror recolte au fost bine muncite la timp. Deosebit de aceasta, cînd va fi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

timpul culesului, îi vom alege, curăţi de foi şi mătăsuri, aleşi bine de ghiburi : îi vom face grămezi la locul destinat de d-nul arendaş, luînd d-nul arendaş grămada care-i va plăcea şi noi o vom duce cu carele şi boii noştri la pătulele d-sale ; din coceni şi foi nu vom da dijmă, iar care din noi nu vom face muncile prevăzute în dreptul numelui nostru vom plăti pogonul de secerat zece lei, căratul cinci lei, zile cu carul cu boi şase lei, zile cu mîinile trei lei, transportul la magazie doi lei şi ziua cu boii la secerătoare şase lei, aşa după cum am primit şi noi de la d-nul arendaş. Nici unul din noi n-avem dreptul a ridica recolta ce ne va aparţine pînă nu vom achita valoarea muncilor nefăcute ; neavînd bani, are dreptul d-nul arendaş a ne opri din recoltă, calculînd-o pe preţul ce va fi atunci.

Drept care am format prezentul contract agricol iscălit de noi, cei ce am ştiut carte cu propriile noastre semnături, ceilalţi care n-am ştiut carte, prin secretarul comunei noastre, iar noi am tras cu degetul. Făcînd cerere şi onor. primăriei de ni l-au legalizat conform legii de tocmeli agricole.

Arendaş, (ss) Gh. Gramatopol

[Urmează numele ţăranilor învoiţi, în număr de 32, şi felul muncii contractate de fiecare.]

Noi Iorgu Mănescu, membru consilier delegat, constatăm că persoanele subscrise în prezentul act, în număr de treizeci şi doi (32), după ce li s-a citit din cuvînt în cuvînt actul de faţă, cei care au ştiut carte au subscris prin propria lor semnătură, iar ceilalţi prin punere de deget, în faţa noastră şi a d-lui secretar.

Membru consilier, (ss) I. Mănescu, Secretar, (ss) indescifrabil

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi douăzeci şi şase iunie 1904.

În şedinţa extraordinară şi pe baza atestării şi încredinţării de mai sus dată de d-nul Iorgu Mănescu, membru consilier delegat, cum că semnăturile din prezentul act sînt proprii ale persoanelor subscrise, cei ce au ştiut carte prin propria lor iscălitură, iar ceilalţi prin punere de deget, după ce însă li s-a citit din cuvînt în cuvînt.

Pentru aceste considerente şi în conformitate cu disp. art. 6, 14 şi 15 din legea tocmelilor de lucrări agricole, dăm legalizarea cuvenită prezentului act de învoială pe numărul treizeci şi doi (32) locuitori subscrişi într-însul.

Primar, (ss) indescifrabil
Membrii, [Urmează 6 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea învoielilor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 120 v.—123.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ACT DE ÎNVOIALĂ

Între subsemnatul V. G. Demetrian şi locuitorii mai jos notaţi s-a făcut următorul contract :

Eu, V. G. Demetrian, arendaşul moşiei domeniului Corabia, voi da fiecărui locuitor cîte (4) patru pogoane pămînt, pe care le vor munci pe seama lor, dînd dijmă în parte. Aceste (4) patru pogoane le vor pune cu porumb şi le vor semăna şi cu grîu, pentru singura învoială de mai jos, dînd şi din aceste pogoane de grîu aceeaşi dijmă ca mai sus. La 4 pogoane de porumb va face fiecare cîte o învoială, iar la cele 4 semănate cu grîu vor da numai dijmă fără să facă învoială, arîndu-le pe seama lor cu dijmă. Învoiala este precum urmează :

2 pogoane secerate, cărate, treierate de oameni, luînd paiele, ducînd productele în magazia mea.

2 pogoane numai cărate şi treierate, luînd oamenii şi din acestea paiele, ducînd productele la magazie.

1 1/2 pogon arat şi semănat cu sămînţa mea.

1 1/2 pogon făcut ogor.

2 zile cu carul, socotit a 3 lei ziua la 4 pogoane.

4 zile cu mîinile, socotit a 1—50 lei ziua.

Aceste învoieli de mai sus vor face oamenii fără plată din partea mea şi vor fi săritori cînd îi vom chema.

Pogoanele de porumb le vor face de 2 ori ogor, toamna şi primăvara şi vor ara conform cu instrucţiunile noastre, porumbul se va săpa şi răriţa cum se cade, fiind obligaţi a curăţi balauru din porumb şi pălămida din grîu.

Pentru paza bucatelor şi a holdelor va plăti fiecare om cu 4 pogoane mie, arendaşul, pentru pîndar, cîte un snop de grîu din fiecare claie ce s-ar cuveni lor şi cîte un coş drugi porumb la douăzeci coşuri ce s-ar cuveni lor.

Toţi oamenii nu vor putea intra sub nici un cuvînt să taie iarbă, balaur sau copil de prin porumb fără bilet din partea mea şi aceasta asistat de logofăt sau pîndar.

Toţi învoitorii au dreptul la ierbărit, fără nici o plată, bine-înţeles pentru vitele de plug şi aceasta după ridicarea recoltei, ferindu-se de stricarea semănăturilor.

Termenul de învoială este pe cinci (5) ani, de la 1 martie 1905 pînă la 1 martie 1910.

Arendaş, (ss) V. G. Demetrian.

[Urmează semnăturile a 64 învoitori, care declară că au primit fiecare cîte două hectare pămînt în condiţiile actului de învoială.]

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi unsprezece decembrie anul 1904.

În şedinţa extraordinară şi în baza afirmaţiunilor d-lui primar respectiv, cum că semnăturile din prezentul act sînt proprii ale persoanelor cuprinse, cei ce au ştiut carte prin propriile lor iscălituri, iar

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ceilalţi prin punere de deget, după ce li s-au citit din cuvînt în cuvînt şi în faţa d-sale au subscris.

Noi, consiliul comunal, în baza disp. art. 6, 14 şi 15 din legea tocmelilor agricole dăm cuvenita legalizare prezentului act de învoială pe numărul de şaizeci şi patru locuitori cuprinşi într-însul.

Primar, (ss) indescifrabil

[Membrii consilieri, urmează 4 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 128 v.—131.

101 **1904, octombrie 29, Corabia.**

CONTRACT AGRICOL

Între subsemnaţii Mihail Albeanu, proprietar în moşia Brastavăţu şi mai jos notaţii locuitori din comuna urbană Corabia, mahalaua Valea Seacă, plasa Gura Padina, judeţul Romanaţi, au intervenit cele ce urmează :

1. Eu, Mihail Albeanu, să plătesc pentru fiecare pogon de grîu sau rapiţă, secerat şi cărat la maşină sau şiră, la aria moşiei Brastavăţ, cîte zece lei plătiţi azi, la facerea acestui contract.

2. Iar noi locuitorii agricultori, din comuna urbană Corabia, mahalaua Valea Seacă, ne obligăm a secera şi căra în vara anului 1905 la aria d-lui proprietar al sus-zisei moşii numărul de pogoane notate în dreptul numelui fiecăruia, pentru care am şi primit banii cuveniţi.

3. În caz cînd nu vom secera şi căra numărul de pogoane pentru care am luat plata şi s-ar scutura recolta după dînsele din cauza neglijenţei noastre, că n-am fost săritori la vreme şi grîul sau rapiţa s-au pierdut şi se va constata paguba, ne obligăm a plăti întreaga producţiune a pogoanelor rămase nesecerate şi necărate cu din averea noastră, grîu sau rapiţă calitate uscată şi curat, sau preţul cum se vinde în acel timp.

Pentru asigurarea d-lui proprietar, am dat acest act sub ale noastre semnături, făcînd cerere d-lui primar al comunei noastre a ni-l legaliza pentru mai bună regulă.

Proprietar, (ss) Mih. Albeanu

[Urmează numele ţăranilor învoiţi, în număr de 45.]

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi 11 decembrie anul 1904.

În şedinţa extraordinară şi în baza afirmaţiunilor d-lui primar respectiv, cum că semnăturile din prezentul act sînt proprii ale persoanelor cuprinse, cei ce au ştiut carte prin propriile lor iscălituri, iar ceilalţi prin punere de deget după ce li s-au citit din cuvînt în cuvînt, în faţa d-sale. au subscris.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Noi, consiliul comunal, în baza disp. art. 6, 14 şi 15 din legea tocmelilor agricole, dăm cuvenita legalizare prezentului act de învoială pe numărul de patruzeci şi cinci locuitori cuprinşi într-însul.

Primar, (ss) indescifrabil

Membrii consilieri, [Urmează 4 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 131 v.—134.

102 **1905, noiembrie 14, Corabia.**

ACT DE ÎNVOIALĂ

Între subsemnaţii locuitori plugari, domiciliaţi în comuna urbană Corabia, judeţul Romanaţi, şi d-nul Pandele Valnef, arendaşul domeniului Corabia, s-a încheiat următorul act agricol :

D-nul Pandele Valnef ne va da la fiecare locuitor cîte două hectare pămînt arabil din zisa moşie ca să le muncim punînd porumb.

Pentru aceste două hectare vom face, fără nici o plată, următoarea muncă :

1. Vom secera un hectar grîu, căra şi treiera.
2. Vom face două zile cu carul şi patru zile cu mîinile.
3. Vom căra la magazie cîte 20 saci de grîu, ce sa treiera d-nul arendaş.
4. Vom da la fiecare 20 coşuri porumb din cel cuvenit nouă, cîte un coş pentru pîndărit.
5. Din cele două hectare, ce vom semăna cu porumb, vom da d-lui arendaş dijma din două una, adică : una şi una.

Ne obligăm ca hectarele ce ni se dau pentru porumb, să le facem ogoare, toamna şi primăvara, şi să le semănăm cu porumb de bună calitate, să le arăm, prăşim, răriţăm, săpăm bine şi la timp, imediat ce vom fi chemaţi.

Oricare din noi care nu vom face munca în condiţiunile arătate mai sus va fi depărtat din moşie, fără nici un drept la despăgubire.

În timpul culesului porumbului, îl vom culege şi căra la locul destinat, unde îl vom curăţi şi-l vom face grămezi pentru dijmuit, iar d-nul arendaş ne va dijmui după cum va crede mai bine şi noi vom căra la pătule, cu carele noastre, la pătule partea de dijmă d-lui arendaş.

Care din noi nu vom face muncă conform contractului de faţă, vom plăti cu lei cincisprezece (15) pogonul de secerat şi cărat, cu lei 4 ziua cu carul, cu lei 2 ziua cu mîinile, iar cei 20 de saci cu grîu ce ne obligăm a le căra, cu lei 3.

Nici unul din noi nu este liber a ridica recolta cuvenită nouă pînă cînd nu va achita valoarea muncii nefăcute ; dl. arendaş are dreptul a ne opri din recoltă socotit cu preţul ce va fi atunci.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

După culesul porumbului, locurile le vom lăsa libere d-lui arendaş, fără vreo pretenţiune din partea noastră. Pogoanele, care sîntem obligaţi a le secera şi căra, le vom treiera cu braţele noastre şi vom lua noi paiele.

Nu vom fi liberi a culege iarbă sau copileţi de prin porumbi, decît cu permisiunea d-lui arendaş şi numai în prezenţa logofătului sau isprăvniceilor moşiei.

Pentru care am încheiat prezentul act pe termen de un an de zile, cu începere de la 1 martie 1906 pînă la 1 martie 1907, care s-au semnat prin propria semnătură de cei ce ştiu carte şi prin tragere de deget de cei ce nu ştiu carte, rugînd totodată pe autoritatea respectivă pentru a-i da cuvenita autentificare, conform legii tocmelilor agricole.

Arendaş, (ss) indescifrabil.

[Urmează numele a 27 de ţărani.]

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi două ianuarie 1906 (una mie nouă sute şase), în şedinţa ordinară şi în baza afirmaţiilor d-lui ajutor de primar respectiv, cum că semnăturile din prezentul act sînt proprii ale persoanelor cuprinse, cei ce au ştiut carte prin propriile lor iscălituri, iar ceilalţi prin punere de deget, după ce li s-a citit din cuvînt în cuvînt, în faţa d-sale, au subscris.

Noi, consiliul comunal, pe baza disp. art. 6, 14 şi 15 din legea de tocmeli agricole, dăm cuvenita legalizare prezentului act de învoială pe numărul de douăzeci şi şapte cuprinşi.

Primar, (ss) indescifrabil.

Membrii consilieri, [Urmează 5 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 141 v.—143.

103 **1906, aprilie 20 [1], Corabia.**

ACT DE MUNCĂ AGRICOLĂ

Subsemnaţii locuitori plugari, domiciliaţi în urbia Corabia, judeţul Romanaţi, ne obligăm, de a noastră bună voie, să secerăm la d-nul arendaş P. Valnef, pe domeniul Corabia, în vara anului 1906 pogoane de grîu după cum se notează mai jos, la numele fiecăruia din noi, pentru care am primit acum, la facerea prezentului act, cîte lei şase (6) de fiecare pogon de secerat.

Seceratul îl vom face în următoarele condiţiuni :

[1] Data legalizării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1. Vom ieşi a secera grîu la prima vestire a personalului moşiei, fără nici o întîrziere.

2. Seceratul îl vom face în cele mai bune condiţiuni, astfel ca să nu rămînă spice de pe urma secerişului şi să nu se scuture grîul din spic cînd se va secera, lega sau face clăi.

3. Snopii vor fi bine legaţi, astfel ca să poată rezista la încărcarea şi descărcarea lor în care, pe timpul căratului la arie.

4. Pentru orice pagubă constatată din cauza neexecutării seceratului în condiţiunile de mai sus, sîntem responsabili la orice despăgubire din avutul nostru.

5. Care din noi nu vom face munca la care ne obligăm prin prezentul act, d-nul arendaş o va face în contul nostru cu alţi oameni şi cu orice preţ va putea găsi, pentru care vom fi responsabili la despăgubiri conform cu legea.

Pentru care dăm d-lui arendaş P. Valnef prezentul act legalizat de onor, consiliul comunal al comunei noastre conform cu legea tocmelilor agricole.

p. Arendaş, P. Valnef (ss) N. Vladimirescu

[Urmează numele a 83 de ţărani învoiţi.]

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi douăzeci aprilie anul una mie nouă sute şase.

În şedinţa extraordinară de azi şi în baza afirmaţiunilor d-lui ajutor de primar respectiv, cum că semnăturile din prezentul act sînt proprii ale persoanelor cuprinse, cei ce au ştiut carte prin propriile lor iscăliturî, iar ceilalţi prin punere de deget, după ce li s-a citit din cuvînt în cuvînt, în faţa d-sale, au subscris.

Noi, consiliul comunal, pe baza disp. 6, 14 şi 15 din legea de tocmeli agricole, dăm cuvenita legalizare prezentului act de învoială, pe numărul de optzeci şi şapte locuitori cuprinşi întrînsul.

Primar, (ss) indescifrabil.

Membrii consilieri, [Urmează 4 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 146 v.—151.

104 **1906, decembrie 13, Corabia.**

ACT DE MUNCĂ AGRICOLĂ

Subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în urbea Corabia, judeţul Romanaţi, ne obligăm de a noastră bună voie să secerăm la d-nul arendaş P. Valnef, pe domeniul Corabia, în vara anului 1907, hectare de grîu după cum se notează mai jos, la numele fiecăruia din noi, pentru care am primit acum, la facerea prezentului act, cîte doisprezece lei pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

fiecare hectar de secerat, legat în snopi şi făcut clăi a treizeci snopi claia, care va rămîne pe loc.

Seceratul îl vom face în următoarele condiţiuni :

1. Vom ieşi a secera grîul, la prima vestire a personalului moşiei, fără nici o întîrziere.

2. Seceratul îl vom face în cele mai bune condiţiuni, astfel ca să nu mai rămînă spice pe urma secerişului şi să nu se scuture grîul în spice cînd se va secera, lega şi face clăi.

3. Snopii vor fi bine legaţi, astfel ca să poată rezista la încărcarea şi descărcarea lor în care, pe timpul căratului la arie.

4. Pentru orice pagube constatate din cauza neexecutării seceratului în condiţiunile de mai sus, sîntem responsabili la orice despăgubire din avutul nostru.

5. Care din noi nu vom face munca la care ne obligăm prin prezentul act, d-nul arendaş o va face în contul nostru cu alţi oameni şi cu orice preţ va putea găsi, pentru care vom fi responsabili la despăgubiri conform cu legea.

Pentru care dăm d-lui arendaş P. Valnef prezentul act legalizat de onor consiliul comunal, conform legii tocmelilor agricole.

p. Arendaş, P. Valnef, Procurator, (ss) N. Vladimirescu

[Urmează numele a 33 ţărani învoiţi.]

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi douăzeci şi nouă martie anul 1907 (una mie nouă sute şapte). În şedinţa extraordinară de azi şi în baza afirmaţiunilor d-lui ajutor de primar respectiv, cum că semnăturile din prezentul act sînt proprii ale persoanelor cuprinse, cei ce au ştiut carte prin propria lor semnătură, iar ceilalţi prin punere de deget, după ce li s-a citit din cuvînt în cuvînt, în faţa domniei sale, au subscris.

Noi, consiliul comunal, pe baza dispoziţiunilor art. 6, 14 şi 15 din legea de tocmeli agricole, dăm cuvenita legalizare prezentului act de muncă agricolă pe numărul de treizeci şi trei locuitori cuprinşi într-însul.

Primar, (ss) indescifrabil.

Membrii consilieri, [Urmează cinci semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 151 v.—154.

105 **1907, iunie 2 [1], Corabia.**

ACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Noi, B. Stănescu, şeful Ocolului silvic Romula, autorizat de onor. Minister de Domenii, prin ordinul nr. 2 861 din 15 martie 1907, am încheiat prezentul act de învoială agricolă cu locuitorii din comuna

[1] Data legalizării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Corabia, județul Romanați, pentru arendarea pe anul agricol 1907—1908 a locurilor de cultură din moșia statului Vădastra Vișina, partea luată de la Ministerul de Resbel, pe hectar în bani și cu următoarele condițiuni :

1. Că arendarea locurilor se face pe termen de la 23 aprilie 1907 pînă la 23 aprilie 1908 și cu dreptul că acei care vor urma în anul viitor agricol să dispue de miriști și porumbiști îndată după ridicarea recoltei, pentru a face arături și semănături în vara și toamna anului 1907.

2. Că fiecare locuitor se obligă să plătească suma ce se prevede în dreptul numelui fiecăruia, în alăturatul tablou, împreună cu zecimile județene și comunale și drumuri, cel mai tîrziu pînă la 1 august 1907 și nu vor fi liberi a ridica recolta decît după prezentarea recipisei pentru achitarea datoriei.

3. Că se vor supune legii de urmărire și vor plăti procente de 6% în caz de întîrziere cu achitarea prețului arenzii la termenul arătat la punctul 2 de mai sus și aceasta fără somațiune sau judecată.

4. Că statul nu garantează calitatea solului, cazurile fortuite și de forță majoră ordinare și extraordinare, prevăzute și neprevăzute, care toate privesc numai pe arendașii locurilor, fără ca dînșii să aibă dreptul să ceară vreo despăgubire sau scădere din arendă pentru daunele suferite.

5. Că pentru orice porțiune de teren ce se va lua pentru necesitățile Ministerului, în timpul arendării și înainte de ridicarea recoltei, arendașii consimt să fie scăzuți proporțional cu arenda ce reprezintă suprafața luată în folosință, fără vreo altă pretențiune.

Noi, subsemnații locuitori din comuna Corabia, județul Romanați, declarăm că, de a noastră bună voie, am luat în arendă pe anul agricol 1907—1908 locurile de arătură de pe moșia statului Vădastra Vișina, cu prețul ce sînt trecute în dreptul numelui fiecăruia din alăturatul tablou și cu condițiunile de arendare prevăzute din prezentul act de învoială agricolă, despre care declarăm că am luat deplină cunoștință și ne obligăm a ne conforma tocmai cuprinderii lor.

Drept care am încheiat, în dublu exemplar, prezentul act de învoială agricolă, scris și subscris de noi, cu consimțămîntul părților și care, împreună cu tabloul anexat, se va legaliza de primăria comunei Corabia.

Șeful Ocolului Romula
Silvicultor Cl. I, (ss) indescifrabil

Locuitori învoiți, [Urmează numele a 245 țărani.]

Comisia interimară Corabia

Proces verbal

Astăzi, două iunie, anul una mie nouă sute șapte.

Înaintea noastră, membrii comisiei interimare ai urbei Corabia din județul Romanați, s-au prezentat locuitorii agricoli din comuna Corabia, precum și locuitorul Gheorghe Stan R. Pavel din comuna Vișina, cunoscut de noi și dl. B. Stănescu, șeful Ocolului silvic Romula, care, cu adresa nr. 701/907, ne-a depus prezentul act de învoială agricolă, cerînd autentificarea.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Comisiunea, dînd citire din cuvînt în cuvînt tuturor condițiunilor cuprinse într-însul și primind declarațiunile părților contractante, că cele cuprinse în act sînt cu libera lor voință, l-au semnat în fața noastră, cei cu cunoștință de carte prin semnăturile lor proprii, iar cei fără de cunoștință de carte prin punere de deget pe semnul crucii.

În urma cărora comisiunea legalizează prezentul act de învoială agricolă spre a-și avea tăria legală.

Președinte, (ss) indescifrabil

Membrii Comisiunii, [Urmează 3 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registrul pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole, (1896—1908), f. 157 v.—163.

106 **1907, noiembrie 24, Corabia.**

ACT DE ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

Noi, A. Popovici, delegatul Ministerului de Domenii la moșia Statului Vădastra Vișina din județul Romanați, am încheiat prezentul act de învoială agricolă cu locuitorii din comuna urbană Corabia, din județul Romanați, pentru arendarea, pe anul agricol 1908—1909, a locurilor de cultură din moșia statului Vădastra Vișina, parte luată de la Ministerul de Război pe hectar în bani și cu următoarele condițiuni :

1. Că arendarea locurilor se face pe termen de un an, de la 1 martie 1908 și pînă la 1 martie 1909 și cu dreptul ca cei ce vor urma în anul viitor agricol să dispue de miriști și porumbiști, îndată după ridicarea recoltei, pentru a face ogoare, arături și semănături în toamna anului 1908.

2. Că fiecare locuitor se obligă să plătească suma ce prevede în dreptul numelui fiecăruia în alăturatul tablou, împreună cu zecimile județene, comunale și drumuri, cel mai tîrziu pînă la 1 august 1908, și nu vor fi liberi a ridica recolta decît după prezentarea recipisei pentru achitarea arenzii.

3. Că fiecare locuitor se obligă să plătească, pe lîngă arenda anuală cincizeci lei (50), hectarul, și 1—20 bani de hectar pentru pîndărit.

4. Că se vor supune legii de urmărire și vor plăti procente de 6% în caz de întîrziere cu achitarea prețului arenzii la termenul arătat în punctul 2 de mai sus și aceasta fără somațiune sau judecată.

5. Că statul nu garantează calitatea solului, cazurile fortuite și de forță majoră, ordinare și extraordinare, prevăzute și neprevăzute, care toate privesc numai pe arendașii locului, fără ca dînșii să aibă dreptul să ceară vreo despăgubire sau scădere din arendă pentru daunele suferite.

6. Că nu au voie să subarendeze sau să muncească în parte, căci fără nici o somațiune i se va lua înapoi pămîntul ce-i fusese dat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

7.Că pentru orice porțiune de teren ce se va lua pentru necesitățile ministerului, în timpul arendării și în timpul ridicării recoltei, arendașii consimt să fie scăzuți proporțional cu arenda ce reprezintă suprafața luată în folosință, fără vreo altă pretențiune.

8. Noi, locuitorii din comuna urbană Corabia, județul Romanați, declarăm că de a noastră bună voie, am luat în arendă pe anul agricol 1908—1909 locuri de arătură de pe moșia statului Vădastra Vișina, cu prețurile ce sînt trecute în dreptul numelui fiecăruia din alăturatul tablou și cu condițiunile de arendare în prezentul act de învoială agricolă, despre care declarăm că am luat deplină cunoștință și ne obligăm a ne conforma întocmai cuprinderii lor.

Drept care am încheiat, în dublu exemplar, prezentul act de învoială agricolă, scris și subscris de noi cu consimțămîntul părților și care, împreună cu tablourile anexate, se va legaliza de Primăria comunei urbane Corabia.

Delegat, (ss) A. Popovici

[Urmează numele a 290 țărani învoiți.]

Consiliul comunei urbane Corabia

Astăzi cincisprezece decembrie, anul una mie nouă sute șapte.

În ședința extraordinară de azi și în baza afirmațiunilor d-lui ajutor de primar respectiv, cum că semnăturile din prezentul act, depus pe lîngă adresa d-lui delegat al moșiei statului Vădastra Vișina sub nr. 33, sînt proprii ale persoanelor cuprinse întrînsul, cei ce au știut carte prin propriile lor semnături, iar ceilalți prin punere de deget, după ce li s-au citit din cuvînt în cuvînt în fața d-sale, au subscris.

Noi, consiliul comunal, în baza disp. art. 6, 14 și 15 din legea tocmelilor agricole, dăm cuvenita legalizare prezentului act de învoială pe numărul de două sute nouă zeci (290) locuitori cuprinși întrînsul

Primar, (ss) indescifrabil

Membrii consiliului, [Urmează 6 semnături indescifrabile.]

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 163 v.—169.

107 **1907, noiembrie 25, Corabia.**

ACT DE MUNCĂ AGRICOLĂ

Subsemnații locuitori plugari, domiciliați în orașul Corabia, județul Romanați, ne obligăm, de a noastră bună voie, să secerăm și să cărăm la d-nul arendaș P. Valnef în vara anului 1908, pe domeniul Corabia, hectare de grîu sau ovăz, după cum se notează mai jos, la numele fiecăruia din noi, pentru care am primit la facerea prezentului act cîte zece lei (10 lei) de fiecare hectar secerat și lăsat în clăi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe loc şi cîte lei şasesprezece (16) de fiecare hectar secerat, făcut clăi şi cărat la arie cu carele noastre.

Seceratul îl vom face în următoarele condiţiuni :

1. Vom ieşi a secera la prima vestire şi fără întîrziere.

2. Seceratul se va face în cele mai bune condiţiuni, astfel ca să nu rămînă spice pe urma secerişului şi să nu se scuture grîu din spice în timpul seceratului, legatului şi făcut clăi.

3. Snopii vor fi bine legaţi, astfel ca să reziste la încărcarea şi descărcarea lor în care, pe timpul căratului la arie.

4. Pentru orice pagubă constatată din cauza neexecutării seceratului, în condiţiunile arătate mai sus, sîntem responsabili de despăgubire din avutul nostru.

5. Care din noi nu va ieşi să facă munca la care ne obligăm prin prezentul act, d-nul arendaş o face în contul nostru cu alţi muncitori şi cu orice preţ va putea găsi la momentul lucrului, pentru care noi vom fi responsabili la despăgubire.

Pentru care am încheiat prezentul act, legalizat de autoritatea respectivă a oraşului nostru Corabia.

p. arendaş, procurator (ss) N. Vladimirescu

[Urmează numele a 73 ţărani învoiţi.]

Arh. St. Craiova, ms. 105, Registru pentru trecerea contractelor de tocmeli agricole (1896—1908), f. 169 v.—170.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

108 **1906, februarie 7, Iaşi.**

Domnule ministru,

Domnul procuror de Fălciu, cu raportul nr. 989, mi-a comunicat în original adresa prefecturei acelui judeţ, prin care îi face cunoscut că inspectorul comunal al plăşei Fălciu i-a raportat că Gheorghe Grancea, ajutorul de primar al comunei Fălciu, sfătuieşte pe locuitorii acelei comune ca să ia în mod arbitrar pămînturile proprietarilor şi arendaşilor moşiilor vecine.

Motivat de aceasta, am mers în ziua de 24 anul curent la Huşi pentru ca să constat faptul şi să iau măsuri ca să previn răscoala ţărănească.

Am chemat la parchet, atît pe inspectorul comunei Ion Andrian cît şi pe Grancea, ajutor de primar al comunei Fălciu, şi luînd cazul în cercetare rezultatul este :

Consiliul comunei Fălciu, în ziua de 16 ianuarie a.c., între alte chestiuni a discutat şi propunerea lui Gh. Grancea, ajutor de primar, şi pe care a comunicat-o prefecturei în următoarea cuprindere :

„Să se facă un raport domnului prefect, în care să se arate absoluta lipsă de pămînt a locuitorilor din comuna Fălciu, cu rugămintea ca pe de o parte să stăruiască pe lîngă arendaşi ca să dea locuitorilor pămîntul absolut necesar pentru hrană, iar pe de altă parte, să intervie către onorabilul guvern ca să cumpere moşiile d-lor Vasile Constantinescu şi Vasile Peiu, din această comună şi să dea în loturi mici la săteni".

La 28 ianuarie, prefectura răspunde : „Propunerea nu se admite şi nici nu trebuie discutată de către consiliu, nefiind de atribuţiunea lui, întrucît nici comuna, nici prefectura nu poate face asemenea demersuri".

Această propunere a fost auzită de arendaşii şi proprietarii vecini şi cuprinşi de teamă au început a răspîndi zvonul că Gh. Grancea sfătuieşte pe locuitorii comunei Fălciu ca să le ia pămîntul în mod arbitrar.

Ioan Andrian, inspectorul comunal, mi-a declarat că auzind aceste zvonuri şi ştiind de propunerea lui Gh. Grancea în consiliul comunal, precum şi faptul că arendaşii şi proprietarii moşiilor vecine refuză cu toţii ca să arendeze locuitorilor din Fălciu pămîntul trebuitor pentru păşune şi hrană, a raportat cazul domnului prefect, stăruind în acelaşi timp pe lîngă arendaşi şi proprietari ca să satisfacă cererile locuitorilor, dar toţi au refuzat, afară de proprietarul V. Constantinescu care a dat vreo 25 fălci la cîţiva locuitori şi pînă în prezent nu a constatat nici o mişcare printre locuitori în sensul de a ataca proprietăţile vecine.

Gh. Grancea, ajutorul de primar, a negat că ar fi sfătuit vreodată pe locuitori ca să ia cu forţa pămînturi străine. Mi-a declarat însă că

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în comuna Fălciu sînt aproape 200 locuitori care nu au deloc pămînt pentru hrană și păşunat, astfel că sînt nevoiți ca să ție vitele și vaca pe lîngă casă și să le hrănească cu tărîțe, ca să poată avea lapte pentru copii, și au trebuință individual de cel puțin 3 fălci arătură cu imaș ca să poată trăi.

Locuitorii se roagă pe la arendașii și proprietarii moșiilor vecine pentru a le arenda pămînt, oferind preț peste îndoit decît a-i costa pe ei și cu toții au refuzat și refuză de a le arenda pămînt ; singur proprietarul V. Constantinescu, cedînd stăruințelor inspectorului comunal, a dat la vreo 30 locuitori pămînt ca să-l plătească în muncă.

Toți ceilalți locuitori au rămas pînă acum fără de pămînt.

Vă citez numele arendașilor și moșiilor vecine pe care le țin ca să vedeți, domnule ministru, că este pămînt cu prisosință pentru cei 200 locuitori dacă ar voi ca să le arendeze.

Mendel Meleczon ține : Bogdăneștii, Fălciu, o parte din Bozia, Berezeni, Golia, Bonzeștii, Gugeștii și Micleștii.

Iacob Filipescu ține : Hliza Zangopol.

V. Constantinescu, proprietarul moșiei Bogdana.

Vasile Moțoiu, ține o parte din moșia Bozia.

Ghiță Duca, ține o parte din moșia Bozia și

Gh. Filip ține o altă parte din moșia Bozia.

În afară de aceste moșii, care mărginesc comuna Fălciu, la o parte vine Prutul.

Este absolut imposibil locuitorilor din comuna Fălciu ca să arendeze pămînt pentru hrană și imaș pe alte moșii, chiar cînd acei care le posedă ar voi a le arenda, fiindcă nu-și poate îndepărta vaca, pe care trebuie să o aibă în fiecare zi acasă, pentru hrana copiilor, și nu-și poate cultiva, priveghea și transporta recolta de la distanțe considerabile.

Am pus în vedere atît inspectorului comunal, cît și ajutorului de primar Gh. Grancea ca să ia toate măsurile de a preveni, în caz cînd locuitorii comunei Fălciu ar voi ca să atace proprietățile vecine, și să încunoștiințeze de urgență parchetul.

Mi-e teamă, domnule ministru, că orice măsuri se vor lua și orice sfaturi se vor da locuitorilor lipsiți absolut de pămînt pentru hrană și păşune, vor rămîne ineficace în fața marei mizerii produse prin refuzul arendașilor de a le da pămînt, fie pe bani, fie pe muncă, și vor săvîrși delicte și crime constrînși de nevoi.

În urma celor raportate, vă rugăm domnule ministru ca în lipsa unui text de lege care să le impuie tuturor arendașilor și proprietarilor ca să dea o cîtime de pămînt pentru hrană și păşunat locuitorilor care au trebuință, ca să luați măsuri de a se îndrepta această stare de lucruri din partea arendașilor și proprietarilor, pentru ca astfel să se poată preîntîmpina nemulțumirile și răscoalele sătești.

Binevoiți, vă rugăm, domnule ministru, a primi asigurarea prea distinsei noastre considerațiuni.

Procuror general, (ss) M. Leonescu

Domniei-sale domnului ministru al justiției

[Rezoluție :]

Se va comunica în copie domnului ministru de interne cu rugămintea de a da ordin domnului prefect de Fălciu să intervie la arendași

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

și proprietari, sfătuindu-i să înlesnească pe cît posibil nevoile locuitorilor lipsiți de pășune.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Justiției, dos. 39/1906, f. 6 și 19.

109 **1907, martie 6, București.**

Domnule ministru,

În județele din nordul Moldovei, semnalîndu-se mișcări țărănești la care — după rapoartele domnilor prefecți de Botoșani și Dorohoiu — ar fi luat parte și învățătorii, m-am transportat în ziua de 26 februarie la Botoșani, unde am făcut amănunțite cercetări în zilele de 27 și 28 și apoi în Dorohoi — unde, de asemenea am cercetat în zilele de 1, 2, 3 și 4 martie.

În primul loc trebuie să constat că populația rurală e în plină fierbere ; la această stare, vădit și conștient învățătorii n-au luat parte, Administrația se găsește în fața unui eveniment pe care neputîndu-l explica, aleargă la vechiul mijloc de a căuta instigatori. Să examinăm cum se prezintă lucrul.

Știut este, domnule ministru, că partea de nord a țării a fost sistematic cucerită, prin imigrare, de o populațiune străină care a absorbit întreaga viață economică orășenească și cea de țară, legată de cea dintîi ; cu alte cuvinte comerțul și industria mică a căzut în mîinile acestor străini. Procesul acesta începe mai ales după 1864 și e aproape desăvîrșit în 1890, cînd nu se mai găsesc firme românești în orașele din nordul Moldovei.

Agricultura numai excepțional era profesată de evrei și atunci cele de mai multe ori în unire cu românii. Faptul acesta a făcut ca pămînturile, din cauza lipsei de concurenți la arendare și din cauza incuriei proprietarilor, care nu voiau să-și cultive pămîntul, să fie foarte ieftin. De la 1892 elementul evreesc — cîteva familii — s-au dedat cu frenezie la cultura pămîntului, s-au concurat și au urcat mult prețurile pămîntului. Așa, pe cînd înainte de 1892 arenda anuală, pe falcea de pămînt, se plătea 8 pînă la 10 lei pe an, iar prețul de vînzare era de 150 pînă la 400 lei falcea, de atunci încoace arenda s-a mărit de 5 ori prețul vechiu și în ultimii ani chiar de 10 ori.

Evident că scumpirea anormală, bruscă, a pămîntului, a trebuit să nască nemulțumiri ; apoi faptul că arendașii au acaparat întinse teritorii, pe care le-au cultivat în întregime, a făcut ca populația rurală nu numai să murmure contra prețului dar și contra lipsei de pămînt. Ca de pildă de cele ce înaintez enumăr cîteva din moșiile care aparțin prin arendare familiei Fischer : Pîrîul Negru, Cîndeștii, Talpa, Trestina, Darabani, Hudeștii-Mici, Rădăuți, Crasna Cuca, Puțurenii, Bodronu, Mitocul Ichimenii, Drăgușenii, Sîrbii, Potîrlonul, Ionășenii, Izvorîștea, Vlăsineștii, Ibăneștii, Flămînzii, Cucorănii, Cătămărăștii, Plopenii Mari, Plopenii Mici, Călineștii, acestea — nu toate la număr — în județele Dorohoi și Botoșani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Se înțelege că nu atît urcarea prețului de arendare a pămîntului, cît mai ales acapararea a pus pe locuitorii rurali în exasperare ; fiindcă pămînt nu s-a dat decît acelora ce și-au angajat munca. *Arendașii au urcat cît au voit prețul de închiriere a pămîntului și au plătit cît au voit munca săteanului.*

În condițiunile acestea mișcarea de protestare e naturală ; n-a avut nevoie de agitatori pentru a izbucni. E atît de naturală încît în jurul ei s-a format și legenda că „Feciorul lui Cuza a venit de peste Prut și le va da pămînt", sau „Peste Prut oamenii și-au luat pămînt de la ovrei, fără voie".

Ambele aceste versiuni trec din gură în gură și din sat în sat. Le-am auzit în Dorohoi, Botoșani și Suceava.

Încă o dată, repet, nu sînt agitatori, cu atît mai puțin agitatori care să facă parte din corpul didactic.

Rapoartele domnului prefect din Botoșani și acele ale domnului prefect din Dorohoi se bazează pe arătările primarilor și pe ancheta făcută de inspectorii comunali.

Aci e timpul, domnule ministru, să vă spun că e o Carthagină care trebuie dărîmată. Dependența în care stă școala rurală de autoritatea comunală e o mare nenorocire. Primarii privesc școala ca pe o mare pacoste a bugetului comunal ; și rîd de obligațiunile legale ; înscriu în buget 2 pînă la 5 lei pe lună pentru servitorul școlii ; 40 lei lemne și nu trimit decît cîteva care de crengi ; reparațiunile le fac în noiembrie, iar încasările amenzilor școlare le fac după un an. În asemenea situație Hristos să fii și o să țipi.

De la un capăt la altul al țării, cu rare excepții, e vrajbă între primar și învățători. Anonimele, pîrile neîntemeiate, curg în ministerul nostru contra învățătorilor și aproape toate sînt făcute de primari, sau puse la cale de ei și ai lor.

În rapoartele domnilor prefecți de Botoșani și Dorohoi, sînt citați cîțiva învățători, și toți priviți de primari ; toți în vrajbă cu autoritatea comunală din cauzele mai sus spuse ; toți buni învățători cu activitate rodnică în școală și în afară.

Dacă, domnule ministru, în începutul acestui referat am spus că învățătorii, vădit și conștient, n-au luat parte la mișcarea țărănească, aceasta nu înseamnă că nu se găsesc urme de amestecul lor ; dimpotrivă, eu sînt convins că învățătorii sînt amestecați, însă nu brutal, nu ca agenți ordinari, ca instigatori. Ei sînt amestecați prin oficioasa însărcinare extrașcolară ce li s-a dat pentru întemeierea băncilor populare. În adevăr, lozinca care a servit pentru constituirea băncilor a fost „strîngeți bani, căci atunci veți putea avea pămînt". În multe părți țăranii au ajuns la un capital de 60 pînă la 100 000 de lei ; ei vor pămînt deci.

Rațiunea legală „Nu se poate pentru un moment, nu se poate pînă ce actualii arendași nu-și vor termina anii pentru care au contract" nu convinge pe cei ce sufăr și mai cu seamă cînd în unele părți, unde contractul de arendare se terminase, rearendarea a fost neleală și sprijinită de oameni fără scrupule — care, pentru un blid de linte, sînt în stare să-și vîndă neamul. Un caz mi-a fost adus la cunoștință de oamenii din Dorohoi : moșia Sîrbi — proprietatea Epitropiei sfîntului Spiridon din Iași a fost dată lui Fischer pentru 60 000 lei anual, cînd țăranii — obștea locuitorilor — ofereau 90 000 lei anual.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dacă faptul este adevărat, e regretabil, criminal şi fără îndoială de el trebuie să ţinem socoteală în explicarea mişcărilor.

Cum am spus, învăţătorii numai în mod indirect sînt amestecaţi ; de acest amestec însă nu pot fi făcuţi responsabili, pentru buna raţiune că în această mişcare au fost împinşi chiar de autoritatea şcolară şi apoi fiindcă *această mişcare e salvarea noastră economică pentru viitor.*

Trecînd în altă ordine de idei, vă fac cunoscut, domnule ministru, măsurile ce le-am luat pentru a linişti spiritele. Am convocat pentru ziua de 3 martie pe revizorul din Dorohoi, Botoşani şi Suceava şi le-am dat ordin de a convoca pe toţi învăţătorii pentru ziua de 7 martie. În Dorohoi mă voi duce în persoană pentru a avea cu învăţătorii o înţelegere asupra felului cum trebuie să procedeze faţă cu mişcarea. În Botoşani şi Suceava convocarea se va face pe centre şi revizorii şcolari vor asista. Le-am trimis instrucţiuni confidenţiale.

De asemenea, am trimis o telegramă circulară tuturor revizorilor şcolari din ţară spre a convoca pe centre pe învăţători şi a-i invita să se pună în serviciul potolirii spiritelor. Instrucţiuni confidenţiale am trimis şi acestor revizori.

Director — Inspector general,
(ss) C. Pleşa

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 825, f. 310—314.

110 **1907, martie 10, Blejeşti.**

Domnule ministru,

După cum am avut onoarea a vă comunica prin telegrama mea din 8 crt. sînt plecat în judeţ cu recrutarea. Profit de această ocazie pentru a mă opri prin toate comunele ce întîlnesc în calea mea. Aci stau de vorbă cu oameni, ascult diferitele lor plîngeri şi le vorbesc în vederea preîntîmpinării dezordinelor.

În comuna Drăgăneşti am găsit parte din populaţiune surescitată din cauza traseului căii ferate Bucureşti—Blejeşti, care pentru a evita — pretind ei — pădurea proprietarului, le-a luat pămînturile lor în diagonală. „După ce că n-aveam pămînt ne mai ia şi pe cel care-l avem, pe cînd boierului ce i-ar face să-i taie o margine de pădure. Şi nici măcar să fi venit linia pe la un capăt al locurilor, ci ni le ia în pieziş". Unii dintr-înşii au ridicat glasul cam tare şi a trebuit să le promit — după ce i-am cinstit cu o vadră de ţuică — că voi interveni pentru a se trimite un inginer care să studieze o variantă a liniei ce ar trece prin pădurea proprietarului, ocolind pămînturile lor.

Conducătorului serviciului tehnic am dat ordin ca peste vreo 2—3 zile să se facă că măsoară prin pădure pentru ca oamenii să aibă încredere că ne ocupăm cu plîngerea lor.

Şi chiar v-aş ruga, domnule ministru, să binevoiţi a interveni pe lîngă domnul ministru al lucrărilor publice ca să ordone inginerului acestei linii să studieze chiar această variantă pentru a evita conflicte

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

viitoare și fiindcă, în adevăr chiar, ar fi păcat să se ia țăranilor din puținul pămînt care-l au.

O altă plîngere ce am întîmpinat-o pretutindeni este privitoare la noua lege a drumurilor, care în adevăr a sporit dările țăranilor prestatori. În adevăr, prin noua lege ziua de prestație a fost majorată de la 2 lei la 2,50 lei etc.

De cartea lui Kogălniceanu, de arendarea moșiilor aproape silită, fie cu ajutorul băncilor populare, fie că numai așa li s-a băgat în cap, se vorbește prin toate satele.

În unele părți mi-au declarat următoarele :

„Domnul Duca (directorul băncilor populare) ne-a declarat că dacă vom face bancă, proprietarul moșiei e dator să ne dea nouă moșia în arendă, și acum vedem că proprietarul a arendat-o unui domn Braido ; să nu vină pe aici că nu face treabă ; moșia acum o luăm noi".

Prin alte părți : „Ce să facem domnule prefect, birurile curg și arendașul în fiecare an ne urcă învoielile. De unde acum cinci ani dădeam din patru una, acum dăm una și una și cîte un pogon de seceră pe deasupra ; și cum acuma boierul muncește mai toată moșia, deabia ne mai lasă la un sat întreg cîteva pogoane de porumb în dijmă".

Inspectorii comunali mă țin în curent dimineața și seara după informațiile ce au : tot de două ori pe zi, primarii sînt obligați a le raporta.

De două săptămîni deja am obligat pe cei cinci inspectori comunali, ce am în județ, să nu mai stea la reședința lor, ci să cutreiere necontenit comunele din plășile lor. Sper cu modul acesta, nu să împiedic orișice manifestație sau dezordine — ceea ce nimeni nu poate garanta — dar cel puțin să fiu avizat la timp pentru a mă putea transporta în localitate și a mă sili să liniștesc spiritele.

Țin să vă arăt cu această ocaziune, domnule ministru, că obligațiunea ce am impus inspectorilor comunali motivată de circumstanțe excepționale le atrage cheltuieli prea mari pentru modestul lor salariu și socotesc că ar fi drept să acordăm fiecăruia un ajutor excepțional de 150 lei, spre a-și acoperi cheltuielile de transport ; aceasta cu atît mai mare cuvînt cu cît nu putem ști cît va dura această stare de lucruri. Ar fi necesar să pot interesa prin comunele unde ni se semnalează fierbere pe unul-doi dintre căpetenii, spre a-i face să lucreze în direcțiunea ce voim noi. Pentru aceasta însă ar trebui să binevoiți a-mi pune la dispoziție o sumă de vreo mie de lei.

În momentul cînd scriu prezentul raport, aflu că la hotarul județului Vlașca, dincolo, în Teleorman, au fost devastate casele proprietății în comunele Orbeasca și Lăceni. Arendașul din Orbeasca a fugit astănoapte de acasă cu toată familia, refugiindu-se în comuna Blejești din județul Vlașca, unde mă aflu cu recrutarea.

Am expediat pe inspectorul comunal respectiv în comuna Băbăița, vecină cu comunele suscitate din Teleorman.

Ar trebui să pot avea la dispoziție regimentul 10 Călărași, iar regimentul 5 Vlașca să rămînă în Giurgiu pentru paza orașului.

În așteptarea ordinelor d-voastre, profit de ocaziunea de a vă reînnoi încredințarea prea înaltei mele considerațiuni.

Prefect Vlașca, (ss) Petrescu

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 839/1907, f. 12—13 și 234.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

EPITROPIA GENERALĂ A CASEI OSPITALELOR ȘI OSPICIILOR SF. SPIRIDON DIN IAȘI

Proces verbal

anul 1907, luna martie, 10.

Epitropia g[enera]lă fiind încunoștiințată că starea de răzvrătire a sătenilor împotriva arendașilor și a proprietarilor s-a întins și asupra moșiilor acestei Case, iar că devastărilor începute la moșia Blăgeștii din județul Bacău, vor urma alte devastări, care vor reduce în fărămături și în ruine acaretele de pe la moșii, lucrul atîtor generațiuni și care singure făcînd posibilă exploatarea moșiilor, reprezintă pentru Casă un capital imens.

Considerînd apoi că unii din arendași făcînd cu locuitorii de pe moșiile Casei învoieli prea împovărătoare, i-au silit să asculte de instigatorii și de dușmanii neamului și ai țării noastre și avînd în vedere că continuarea unei asemenea stări de lucruri ar zdruncina pentru îndelungată vreme buna înțelegere care trebuie să existe între săteni și această Casă, care bună înțelegere este și va fi de-a pururea cea mai puternică condițiune pentru continua înălțare a acestei străvechi instituții, înființată și înzestrată de toate treptele neamului, pentru ajutorarea bolnavilor și nevoiașilor de prin tîrguri și mai cu seamă de prin sate.

Epitropia g-rală, cugetînd asupra gravelor împrejurări prin care trece țara noastră, a ajuns la încredințarea că orice jertfă s-ar face pentru sătenii de pe moșiile Casei ar fi în propriul ei interes, adică ar fi cea mai sigură temelie pentru viitor și spre a fi cruțată în prezent.

Epitropia g-lă dispune :

1) A se scrie de îndată tuturor arendașilor Casei cu rugămintea de a lăsa la dispoziția sătenilor de pe acele moșii pămînt de arătură, fînaț și imaș în întindere totală de la o pătrime pînă la o treime, după situațiune, din întinderea fiecărei moșii, cu aceleași prețuri care le plătesc și arendașii la Epitropie, mărite aceste prețuri numai cu impozitele și costul întreținerii acaretelor pe care le plătesc fiscului și Epitropiei și arendașii, iar chiria pămîntului să se răspundă de către locuitori în mîinile orînduiților Epitropiei.

2) Locuitorii de pe moșii să fie obligați, spre a face arendașilor muncile agricole obișnuite la cultivarea moșiilor, muncile însă să fie plătite în bani, după cursul zilei din timpul muncii, iar cantitățile, suprafețele de muncit și prețurile minime vor fi statornicite între arendași și locuitori prin contracte din timpul iernii — și contractele nu vor fi executorii decît după ce se vor fi văzut și aprobat de Epitropia g-lă.

3) Delimitarea suprafețelor din moșii de la o pătrime pînă la o treime să se facă pe fața pămîntului de către inginerii și agenții Casei în așa fel ca munca să fie înlesnită nu atît pentru arendași cît și pentru locuitori.

4) Cele de mai sus fiind fixate pentru prezent, în privința viitorului dispunem, fiindcă după experiențele făcute într-o îndelungată vreme exploatarea moșiilor prin arendași n-a dat și nu poate da rezultatele așteptate, și fiindcă Epitropia crede că în unele împrejurări și obștile sătești nu vor da alte rezultate decît acelea, de a se înființa în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

sate în loc de unul singur, 5—6 arendaşi : preot, învăţător, perceptor, sub-perceptor etc. etc., iar sătenii trebuind să muncească pentru toţi, sătenii vor fi şi mai săraci decît acum, dispunem iarăşi, ca funcţionarii speciali din ad-ţia Epitropiei întruniţi în comisiune să întocmească un proiect complet pentru exploatarea moşiilor Casei, în regie, administrate aceste regii de funcţionari tot specialişti în ramura agronomiei, spre a face o agricultură înaintată şi prielnică tuturor sătenilor.

5) Pînă în timp de 48 de ore această deciziune a Epitropiei g-le se va aduce la cunoştinţa tuturor arendaşilor, sătenilor, brigadierilor şi guardienilor de la moşiile Casei.

Epitropi,
(ss) indescifrabil
(ss) indescifrabil

Inspector, (ss) indescifrabil

Arh. St. Iaşi, fond Epitropia Sf. Spiridon, dos. 1 072/1907, f. 2.

112 **1907. martie 19, Rădăşeni.**

Domnule prefect,

Spre deplinirea ordinului dv. nr. 1 832 am onoarea cu respectul cuvenit a vă raporta că, cu locuitorii din această comună, nu s-a făcut nici un angajament agricol cu proprietarii şi arendaşii moşiilor de pe teritoriul acestei comune, afară numai de un mic angajament cu dl. V. Lovinescu pentru proprietatea sa din Fălticeni.

D-nii proprietari au făcut muncile cu locuitorii particulari fără angajamente formale, plătindu-le 48 lei falcea de praşilă şi tain de 4 stambole făină. Secerea 16 lei şi de coase 20 lei puse în stog şi cu tain de 2 stambole făină, 1 kilogram brînză de oi şi 1 kg sare, ziua cu carul 2—3 lei şi cu palmele 80 bani — 1 leu şi hrana trebuitoare.

Pămîntul pentru popuşoi se plăteşte 80—100 lei falcea, care se răspund în bani şi în muncă după buna învoire între părţi.

Vitele la vărat, unii au imaşurile lor, iar alţii le dau pe alte moşii străine de comună, plătind pentru perechea de boi 28 lei, pentru o vacă 16 lei, pentru un mînzat 9 lei, plus cîte un pui de fiecare vită.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, încrederea preaiubitei mele consideraţii.

Primar, (ss) I. Soldănescu

Secretar, (ss) V. Grumazescu

[Rezoluţie :]
20 martie
La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 26.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

La ordinul domniei-voastre nr. 1 832 am onoare a vă raporta că preţurile muncilor agricole sînt următoarele :

1. La moşia Cristeşti falcea de secere cînd se angajează omul se plăteşte 16 lei, fără tain şi cu obligaţiunea de a face la o falce secere 2 zile cu carul şi 4 zile cu palmele, falcea arătură 12 lei, praşila 40 lei falcea pus în coşar porumbul, fără tain, zilele cu carul se plătesc 3 lei şi la cărat pîine albă cînd se clădeşte 25 bani căruţa, zile cu palmele variază de la 1 leu — 2 lei, falcea, coasa pus la stog 24 lei cu tain plătite la epoca facerii fînului, pămîntul de hrană pentru popuşoi variază ; pămînt bun 80 lei falcea şi pămînt mijlociu 56 lei falcea, obligîndu-se ca pentru plata locului să-i facă şi munci agricole şi ne ajungere să dea bani, pentru văratul a doi boi, 36 lei pentru una vacă, 16 lei vite mici, 8 lei gonitul, 12 lei şi pentru fiecare vită să dea un pui, pretinzînd plata în bani.

2. Pentru moşiile Hodova, Ruginoasa, praşila 48 lei falcea tain 40 kg făină, 4 kg brînză, 1 kg sare de fiecare falce, secerea 16 lei falcea, tain 20 kg făină popuşoi, 2 kg brînză, şi 1/2 kg sare cu condiţiunea ca arendaşul să le dea loc pentru păşunatul vitelor trăgătoare, cu care se duc fără nici o plată în timpul cînd ei muncesc.

3. Pentru moşia Paşcani praşila sfeclei zaharine, făcută în 3 rînduri cu săpatul, se plăteşte 160 lei falcea, tain 3 kg făină popuşoi şi 200 grame brînză de fiecare prăjină, praşila popuşoi 40 lei, tain 40 kg făină şi 4 de brînză la falce, secere plătesc tot ca la moşiile arătate la punctul 2, iar zilele pălmăşie la plugărie 15 lei luna socotită din 31 zile lucrătoare cu hrana trebuitoare la otac.

La moşia Hodova, jud. Iaşi, locuitorii mai lucrează şi în parte la praşila popuşoilor cu condiţiunea ca, pe lîngă luarea părţii de popuşoi, să dea arendaşul 50 kg făină, 5 kg brînză, 1 kg sare de fiecare falce, iar strujenii rămîn în folosinţa arendaşului, căratul la coşare pentru oamenii ce nu au vite trăgătoare se face cu carele arendaşului fără plată, iar acei ce au vite cu ale lor.

Binevoiţi vă rog, domnule prefect, a primi încredinţarea preaosebitei noastre consideraţii.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :]
21 martie.

Se va avea în vedere la completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 38.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Rezultat ordinului domniei-voastre, nr. 1 832, am respectul a vă comunica pe contra pagină relaţiunile cerute prin el.

Binevoiţi, vă rog, domnule prefect a primi încredinţarea prea osebitei mele consideraţiuni.

Moşia Ruginoasa, proprietatea prinţesei Maria Moruzi, arendată d-lui Mochi Fişer.

1) Secere se plăteşte falcia 16 lei fără tain.

2) Praşila popuşoilor se plăteşte falcia 40 lei, fără alta nimic, două praşile, tăetu, căratul la stanţie, desfăcatul şi suitul în coşer.

3) Coasa se plăteşte între 16—20 lei falcia şi tainu.

4) Zile cu palme se plăteşte 1 leu ziua cu mîncarea omului şi 80 bani cu mîncarea arendaşului.

5) Zile cu 2 vite se plătesc 2 lei ziua, fără nimic.

6) Pămînt pentru popuşoi pe calităţi şi anume : calitatea I-a lei 96 falcea, calitatea II-a lei 80 si calitatea III-a lei 72.

7) Vite la suhat se plăteşte pe vară : 30 lei perechea boi, 20 lei — 1(vacă, 14 lei gonitori sau gonitoare, 10 lei mînzatul şi 3 lei oaia, fără alt nimic.

8) Arendaşul pretinde atît pentru pămînt cît şi pentru vitele vărate a i se face şi muncă şi bani.

9) Arendaşul, pe lîngă angajamentul de seceră, mai impune şi a i se căra 24 care pîine albă la gireadă, şi pentru pălmaşi 3 zile la clădit, condiţiuni prevăzute în angajament şi făcute tot în contul preţului de lei 16 arătat la punctul 1.

Moşia Pietrişul de Sus, proprietatea d-lui Iosif Tesaro, arendaşă d-na Zamfira Petrovici.

1) Praşila la popuşoi se plăteşte 40 lei falcia şi tain 40 kilograme făină popuşoi, prăşiţi de 2 ori, tăiaţi, desfăcuţi şi suiţi în coşer.

2) Secera se plăteşte 16 lei falcia şi 30 kg făină ca tain.

3) Coasa se plăteşte 16,20 lei falcia şi tain clădit în stoc.

4) Ziua cu palmele se plăteşte 1 leu şi mîncare.

5) Zile cu 2 vite se plăteşte 2 lei, fără alt nimic.

6) Pămînt pentru popuşoi pe calităţi şi anume : calitatea I-a lei 96 falcia, calit. II-a lei 80 şi calit. III-a lei 72.

7) Vite la suhat se plăteşte pe vară 30 lei perechea boi, 20 lei una vacă, 14 lei gonitori sau gonitoare, 10 lei mînzatu şi 2 lei 50 bani oaia, fără alt nimic.

8) Arendaşul pretinde, atît pentru pămînt cît şi pentru vitele vărate, a i se face şi muncă şi restul bani.

9) Arendaşul nu mai impune pe lîngă angajament alte zile de pălmăşie şi cărăuşie, fără a cere a i se mai da pui etc.

Moşia Pietrişu de Jos, proprietatea domnului Ion Gheorghiu Goia, arendată domnului Linca I. Zilberman.

1) Praşila se plăteşte 48 lei falcia fără tain, suiţi în coşar.

2) Secera se plăteşte 16 lei falcia şi 30 kg făină popuşoi, fără alt nimic.

3) Coasa se plăteşte 16 lei falcia şi 30 kg făină popuşoi, pusă în stoc.

4) Ziua cu palmele se plăteşte 1 leu şi mîncat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

5) Ziua cu 2 vite se plăteşte 2 lei, fără alt nimic.

6) Suhaturi de vite nu sînt.

7) Pămînt pentru popuşoi se plăteşte pe calităţi şi anume: calitatea I-a 96 lei falcia, calit. II-a 80 lei falcia, calit. III-a 72 lei.

8) Arendaşul pentru pămîntul arendat pretinde bani şi muncă.

9) Arendaşul, pe lîngă condiţiunile de mai sus, nu pretinde alt nimic. Toate aceste relaţiuni sînt luate după registrele învoirilor agricole şi după preţul plătit în realitate.

[Rezoluţie :] [fără semnătură]

21 martie.

La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1906, f. 36 şi 51.

115 **1907, martie 19, Boroaia.**

Domnule prefect,

La ordinul domniei-voastre no. 1 832 am onoare a vă raporta că preţurile adevărate cu care se plătesc diferite munci agricole pe moşiile din această comună de către arendaşi şi proprietari pe fiecare moşie în parte sînt :

Moşia Orţeşti

1) Falcia de secere	se plăteşte cu	12 lei	şi tain.
2) „ prăşilă	„	40 lei	„ „
3) „ coasă	„	10 „	„ „
4) Ziua cu palmele	„	80 bani	fără mîncare
5) „ carul	„	2 lei	„ „
6) Una vită mare la suhat	„	20 „	
7) „ „ mică de la 1—2 ani		10 „	

8) Falcia de pămînt de hrană pentru popuşoi se plăteşte de la 80 lei pînă la 120 lei.

Moşia Bărăşti

1) Falcia de secere	se plăteşte cu	12 lei	şi tain
2) „ prăşilă	„	40 „	„
3) „ coasă	„	10 „	„
4) Ziua cu palmele	„	80 bani	fără mîncare
5) „ carul	„	2 lei	„ „
6) Una vită mare la suhat		16 lei un pui şi una zi de clacă	
7) „ „ mică de la 1—2 ani		8 „	

8) Falcia de pămînt de hrană pentru popuşoi se plăteşte de la 80 lei la 100 lei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Moşia statului Boroaia

Această moşie fiind în total numai fîneţe, peieni prin pădurea statului, arendaşul plăteşte :

1. Falcea de coasă cu 20 lei fără tain.
2. Ziua de lucru cu palmele 1 leu fără tain.
3. Ziua de lucru cu carul 2 lei fără tain.

Arendaşii şi proprietarii moşiilor arătate mai sus nu pretind locuitorilor altceva decît numai bani, şi numai dacă locuitorul care are pămînt cumpărat pentru hrană şi vite la suhat lucrează de bună voie este scăzut din preţul ei arenda după preţurile arătate mai sus.

Pentru muncile angajate nu se mai impune şi zile de pălmăşie sau cărăuşie pe deasupra şi nici nu se pretind pui.

Binevoiţi, domnule prefect, a primi încrederea prea iubitei mele consideraţiuni.

[Rezoluţie :]

Primar, (ss) indescifrabil

(21 martie)
La completare.
Văzut

(ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 34.

116 **1907, martie 19, Vaşcani.**

Domnule prefect,

Rezultat ordinului domniei-voastre nr. 1 832 am respectul a vă raporta că după actele de angajament agricol a părţii din moşia Vaşcani, proprietatea d-nei Raluca Calimachi, arendată d-lui Ştefan Mătăsaru (se) plăteşte :

1) 40 lei falcea prăşila fără tain.
2) 16 „ „ secere „ „
3) 16 „ „ arătură „ „ la pluguri şi nutreţ la vite.

4) De la 25—30 lei falcea coasă, aceasta fără act de angajament în timpul lucrului.

5) Zilele de pălmăşie după angajament se plătesc 80 bani, iar vara fără angajament la treier şi orice alte munci se plăteşte de la un leu la 1,20 cu tain.

6) Cărătura cu zile nu se obişnuieşte în comună, ci se plăteşte după angajament cîte 20 bani carul de pîine albă transportat la locul unde se fac girezile.

7) Pămîntul de hrană pentru păpuşoi se plăteşte după învoială fără angajament de la 60—80 lei falcea cu bani, fără munci.

8) Falcea de fînaţ tot fără angajament se plăteşte după învoială cu bani de la 80—100 lei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

9) Pentru vitele la suhat de asemenea nu se face angajament, ci învoială şi numai pentru boi cîte 32 lei perechea şi o zi cu palmele la facerea ocolului. Juncani, gonitori, mînzaţi şi vaci nu se primesc, nefiind suhat pe moşie.

10) Pentru oi se plăteşte cîte 30 lei falcea de suhat şi 2 oca brînză, la falce pot încăpea de la 12—16 oi.

Cît priveşte pentru cealaltă parte de moşie, proprietatea d-lui general Radovici, arendată d-lui Moise Maleş, nu se ştie cît se plăteşte pe nici una din categoriile de mai sus, deoarece d-sa face angajamentele la primăria comunei Ruginoasa, întrucît are în arendă şi moşia Ruginoasa, vecină cu partea ce ţine în arendă din moşia Vaşcani.

Binevoiţi, vă rog, domnule prefect, a primi încredinţarea preaosebitei mele consideraţiuni.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

Prefect, (ss) indescifrabil
Domniei-sale domnului prefect al judeţului Suceava.

[Rezoluţie :]
21 martie.
La completare.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 35.

117 **1907, martie 20 [Bucureşti].**

Domnule prefect,

Am onoare a vă comunica următorul răspuns pe care l-am dat unui coleg al dv. care mi-a făcut cunoscut că proprietarii din judeţul respectiv nu vor să schimbe învoielile pînă la o nouă legiferare.

Raportului dv. răspund că proprietarii au înţeles rău situaţiunea, cînd au hotărît să nu facă nicăieri nici o concesiune, nici chiar din cele care ar fi legitime. Dimpotrivă trebuie să se profite de prezenţa armatei şi de impresiunea forţei pentru a se face toate ameliorările, justificate şi raţionale, în toate regiunile unde nu au fost revolte şi devastări. Se va arăta astfel că cei pacinici au cîştigat mai mult. Aceste măsuri împreună cu pedepsirea severă a actelor de distrugere sau de rebeliune, vor readuce liniştea definitivă în viaţa noastră socială.

Guvernul nici nu vrea, nici nu poate să considere starea de asediu ca o situaţiune normală sau de lungă durată şi proprietarii trebuie să profite de prezenţa trupelor pentru a stabili între ei şi ţărani condiţiuni de viaţă pacinică şi amicală. Într-acest sens vă pot cita exemplul districtului de Covurlui.

Vă recomand să insistaţi din toate puterile ca să convingeţi pe proprietari de adevăratele lor interese, nepierzînd însă din vedere că în fiecare caz trebuie studiate condiţiunile locale speciale şi că nu se pot impune învoieli uniforme.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Primiți, vă rog, domnule prefect, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Ministru de interne, (ss) Ion Brătianu

D-lui prefect de Suceava

[Rezoluție :]
20 martie.
La dosarul revolte.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/1907, f. 28.

118 **1907, martie 20, Giurgești.**

Domnule prefect,

De rezultatul ordinului domniei-voastre no. 1 832, respectuos am onoarea a vă raporta următoarele relațiuni :

1. Angajamentele făcute între locuitorii din această comună pe moșiile Giurgești, proprietatea d-lui Leon M. Botez și Ion Ciulei, ce le ține în arendă d-l Isac Goldenberg, sînt prețurile următoare :

Falcia de prașilă se plătește 40 lei noi, cu tain de 40 kilograme făină de păpușoi, cărătura păpușoilor se face de dînșii cu carele lor, iar acei ce nu au carele lor vor căra cu carele arendașului și în schimb sînt datori a face cîte 4 zile cu palmele cu mîncarea oamenilor.

Falcea de secere se plătește pe preț de 12 lei noi, cu tainat de 20 kilograme făină păpușoi.

Falcia de coasă se plătește cu prețul de 15 lei noi, cu tain de 20 kilograme făină păpușoi, obligați de a face și țarcuri în jurul stogurilor. Toate aceste munci care nu le vor putea efectua la timp, li se pune pentru anul viitor prețul după cum arendașul a plătit în timpul lucrului.

Apoi ziua cu carul la cărat în timpul verii i se plătește 2 lei, fără mîncare, iar ziua cu palmele se plătește 1 leu, fără mîncare.

Vitele la suhat se plătesc cu perechea de boi 30 lei, vaca 15 lei, gonitorul sau gonitoarea 9 lei și mînzatul sau mînzata 7 lei, plus primăvăratul 1 leu și tomnatul iarăși 1 leu (de) cap de vită mare.

Pămîntul ce au închiriat pentru hrană plătesc de două categorii a cîte 100 lei falcia și a cîte 80 lei, care plată a pămîntului, către arendaș, se face în bani numerar și muncă, după cum urmează :

Pentru una falce pămînt închiriat lucrează 20 prăjini prașilă păpușoi, 5 prăjini prașilă cartofi puși în pămînt sau scoși și așezați în girezi cu preț de 1 leu prăjina, una falcie seceră, 4 zile cu palmele sau 2 zile cu carul, care vor avea boi. Această muncă i se scade din plata pămîntului închiriat. Cu deosebire la seceră plătește (cîte) 16 lei falcea la cei ce au secerat asupra pămîntului.

2. Angajamentele făcute între săteni și moșia Vulturești, proprietatea d-lui Mavrodi, arendată d-lui Adolf Wexler, prețurile sînt următoarele :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Hectarul de prașilă se plătește pe preț de 27,50 lei, cu tain de 28 kg făină păpușoi, iar căratul popușoilor se face cu carele boierești, fără a pretinde plată sau muncă locuitorilor.

Hectarul de seceră se plătește pe preț de 11 lei bani 20, cu tain de 14 kg popușoi făină.

Ziua cu carul la cărat în timpul verii i se plătește 2 lei fără mîncare, iar ziua cu palmele 1 leu și mîncare, suhat pentru pășunatul vitelor nu au avut.

Toate aceste munci, care nu se pot efectua la timp, se pune pe anul viitor prețul, după cum arendașul a plătit în timpul lucrului.

Pămînt închiriat la săteni a avut, dar fără angajament, pe preț de 96 lei falcea și de 88 lei, care au plătit în bani, fără alte munci.

3. La moșia domnului proprietar Gh. Ghițescu Mereşti a fost dată la săteni fără angajament cu preț de 88 lei falcea și cu 64 lei falcea pămîntul închiriat.

4. Angajamentele făcute la moșia d-lui căpitan C. Mărculescu proprietar, date în arendă domnului Marcu Simionovici, sînt prețurile următoare :

— Hectarul de prașilă se plătește pe preț de 27 lei bani 50, cu tain de 28 kilogr. făină popușoi, iar cărătura popușoilor se face cu carele boierești, fără a prinde plată sau munca locuitorilor.

Hectarul de secere se plătește pe preț de 11 lei bani 20, cu tain de 14 kilograme făină popușoi.

Ziua cu carul la cărat în timpul verii se plătește 2 lei fără mîncare și ziua cu palmele 1 leu cu mîncare. Vitele la suhat se plătesc perechea de boi 28 lei, vaca 14 lei, gonitorul sau gonitoarea 9 lei, mînzatul sau mînzata 7 lei.

Pămîntul închiriat la săteni îl plătesc cu cîte 92 lei falcea și 80 lei falcea în bani numerar, iar acei ce pot face muncă se scad din partea pămîntului pe preț care se plătesc în timpul lucrului.

Binevoiți, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

[Rezoluție :]
21 martie.
La completare văzut. (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 33 și 54.

119 **1907, martie 20, Lespezi.**

Domnule prefect,

De rezultatul ordinului dv. nr. 1 832 am respectul a comunica că prețurile adevărate și după angajament cu care se plătesc muncile agricole la diferitele moșii din această comună sînt următoarele :

Moșia Siriței, proprietar Leon Costiner, 40 lei falcea de prașilă și tain.

16 falcea de secere și tain, la care se mai dă zile la cei care au boi, 2 zile cu carul la cărat și clădit iar pălmașii 3 zile la falce.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

14 lei falcea de coasă și tain.

80 pînă la 120 lei falce loc pentru popușoi după calitate.

16 lei perechea boi, 8 (opt) lei pentru o vacă și 7 lei pentru un gonitor la vărat.

80 bani, un leu și un leu 50 bani ziua cu palmele și 2 lei 50 bani cu carul.

Moșia Corn, proprietar M. Ștefănescu.

40 lei falcea prașilă și tain.

16 lei falcea secere și tain, zile ca și la Siriței.

16 lei falcea coasă și tain.

80 lei falcea loc pentru porumb.

16 lei perechea boi, 8 lei pentru o vacă și 7 lei pentru un gonitor la vărat.

Moșia Bereslegi a d-nei Eleonora Valy și Rosa Costandachi.

16 lei falcea de coasă și tain.

16 lei perechea boi, 8 lei pentru o vacă și 7 lei pentru un gonitor la vărat.

Moșia Bereslegi, proprietatea V. Theodorescu.

40 lei falcea prașila și tain.

16 lei falcea secere tain fără zile.

16 lei falcea coasă și tain.

60 bani prăjina loc pentru porumb.

16 lei perechea boi, 8 lei pentru o vacă și 7 lei pentru un gonitor de vărat.

Moșia Slobozia, arendaș Gh. Hoffman.

40 lei falcea prașilă la popușoi.

16 lei falcea secere și tain fără a mai da zile.

16 lei falcea coasă și tain.

50 bani prăjina loc pentru porumb.

16 lei perechea boi, 8 lei pentru o vacă și 7 lei pentru un gonitor la vărat.

Moșia Stolniceni, proprietar Gh. Ghițescu.

40 lei falcea prașilă la popușoi și tain.

16 lei falcea secere fără tain.

16 lei falcea coasă și tain.

64 pînă la 80 lei falcea loc pentru popușoi după calitate.

24 lei perechea boi, 9 lei pentru o vacă sau gonitor la vărat.

80 bani ziua cu palmele și mîncare și 2 lei 50 bani ziua cu carul cu doi boi.

Moșia Drohuța, arendaș I. Rosenberg.

40 lei falcea la popușoi și tain.

16 lei falcea secere idem.

16 lei falcea coasă idem.

64 pînă la 80 lei falcea loc pentru porumb.

24 lei perechea boi, 9 lei pentru o vacă sau gonitor la vărat.

Marin Stipler, arendașul moșiilor Bădelița.

40 lei falcea prașila la popușoi și tain.

16 lei falcea secere și tain.

16 lei falcea coasă și tain.

64 pînă la 80 lei falcea loc pentru popușoi.

24 lei perechea boi, 12 lei pentru o vacă și 10 lei pentru un gonitor la vărat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Primiţi, vă rog, domnule prefect încrederea osebitei mele consideraţiuni.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :]
21 martie.
La completare.

Văzut, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 1/1907, f. 37 şi 50.

120 **1907, martie 20, Miroslăveşti.**

Domnule prefect,

Rezultat ord. dvs. nr. 1 832, respectuos am onoare a vă raporta că pe teritoriul acestei comune se află o singură moşie cu numele : „Miroslăveşti", proprietatea d-lor Dimitrie şi Costică Sturdza, care este arendată d-lor Mochi şi Marcu Fischer.

Adevăratele preţuri din angajamentele cu care se plăteşte falcea de diferite munci pe această moşie a numiţilor arendaşi sînt următoarele :

Falcea de secere o plăteşte cu 16 lei pusă în gireadă de angajat, fără tain, şi dacă nu o cară la gireadă li se socoteşte numai 12 lei falcea.

Falcea de praşilă o plăteşte cu 48 lei pusă în coşare, fără tain, cu spezele angajatului.

Falcea de coasă o plăteşte cu 16 lei pusă în stog, fără tain, cu spezele angajatului.

Zilele de pălmărie oriunde s-ar întrebuinţa le plăteşte 1 leu ziua şi mîncare în timpul verii la maşină etc., iar în timpul iernii şi primăverii 70 bani cu mîncarea omului.

Zilele de cărăuşie cu 2 vite le plăteşte 2 lei ziua în timpul verii şi 1 leu 50 bani în timpul iernii.

Falcea de pămînt de hrană pentru popuşoi o subarendează locuitorilor cu 64 pînă la 88 lei, calitate de mijloc şi coadă, plata acestui loc se face prin muncă şi bani în următorul mod : fiecare locuitor, oricît pămînt ar lua în subarendă, chiar 200—300 prăjini, este obligat a face 30 prăjini de prăşilă şi 40 de secere, iar acei ce au vite şi cîte o falce de arătură de primăvară, boronită şi sămînţă pe preţul de 12 lei, dînd numai mîncare la vite ; preţul celorlalte munci (praşila şi secere) se socoteşte tot după preţurile şi condiţiunile de mai sus, însă locuitorii nu pot a-şi strînge popuşoi de pe cumpărăturile lor pînă mai întîi nu pune în coşare angajamentul arendaşului şi face toate muncile cerute.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Locuitorii nu au dreptul pentru cumpărături de a pune nici păzitori, punîndu-i tot arendaşul şi oprindu-le capete 2 prăjini la falce.

Pentru cei neangajaţi cu munci, plata cumpărăturilor o fac în bani jumătate, cînd ia fasolele şi restul la cules, afară de aceasta nici nu li se dă voie a lua recoltele de pe cumpărături, pînă mai întîi nu se seceră cerealele arendaşului, nu i se pune în stoguri, iar fînul în coşare toţi popuşoii şi nici iarba nu le vinde pînă nu-şi face toate interesele moşiei ; chiar şi arăturile de toamnă, numai după care le vinde iarba cu 120 lei falcea, oricare ar fi calitatea ei.

Pentru vitele la suhat dl. arendaş nu dă suhatul fălceşte la locuitori, ci se tocmeşte cu vita pentru următoarele preţuri : 32 lei perechea de boi, 12 lei gonitorul, 16 lei vaca, 8 lei mînzatul, 32 lei perechea de cai, 2 lei şi 10 bani de oaie, aceasta pe timpul de la 23 aprilie la 14 septembrie, cît voieşte să pună la falce, pînă la 12 capete de vită mare şi 24 de vită mică.

Pentru fiecare pereche de vite locuitorul mai este obligat a mai da cîte 2 pui, iar pentru fiecare oaie cu lapte sau stearpă şi cîrlan cîte o oca de brînză.

Binevoiţi, vă rog, domnule prefect, a primi încredinţarea osebitei noastre consideraţiuni.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :]
21 martie.

Se va avea în vedere la completare. — Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 39 şi 48.

121 **1907, martie 20, Şoldăneşti.**

Domnule prefect,

Conform celor pretinse de d-voastră prin ordinul telefonic nr. 1 832 cu respect vă raportez că pentru muncile agricole pe moşiile din această comună se plătesc preţurile următoare :

Moşia Şoldăneşti

arătură şi grăpat falcea 16 lei.
praşila falcea, 40 lei şi tain 40 kilogr. făină.
plus 4 zile cu palmele, secera, falcea 16 lei fără tain.
plus 2 zile cu carul
zile cu carul 2 lei ziua.
zile cu palmele 1 leu ziua.
zile plugărie, 10 lei luna şi mîncare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Moşia Hartop Halmu

arătura	10	lei	falcea	fără	tain
grăpătura	3	lei 50	falcea	fără	tain
praşila	40	„	„	„	„
secera	14	„	„	„	„
coasa	15	„	„	„	„
plugărie	12	„ luna şi mîncare			

Moşia Spătăreşti

arătura	8	lei 40	bani	hectarul	fără tain
grăpătura	2	„ 80	„	„	„ „
praşila	33	„ 50	„	„	„ „
secere	11	„ 20	„	„	„ „
coasa	9	„ 80	„	„	„ „

zile cu caru 1 leu 50 bani ziua fără tain
zile cu palma 80 bani ziua fără tain
zile plugărie 12 lei luna şi mîncare
zile la maşină 80 bani ziua
zile la cosit 1 leu şi 80 bani ziua şi mîncare

Pămînturile de hrană pentru păpuşoi şi pîine albă se plăteşte de la 70—100 lei falcea, plata se face în bani însă aceia care nu au cu ce plăti se angajează pe lucru.

Pentru suhat se plăteşte cîte 28 lei perechea de boi, o vacă 24 lei, un gonitor 12 lei, 1 mînzat 8 lei şi oaie 2 lei 50 bani, alte pretenţiuni nu sînt. Aceste preţuri pentru suhat sînt pe moşia Şoldăneşti. Pe moşia Spătăreşti 26 lei perechea boi, iar 1 vacă 16 lei, 1 gonitor 10 lei, 1 mînzat 8 lei şi 1 oaie 2 lei 50 bani.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, asigurarea profundului meu respect.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

D-sale, d-lui prefect al judeţului Suceava, Fălticeni.

[Rezoluţie :]
20 martie.
La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 25.

122 **1907, martie 20, Oprişeni.**

Domnule prefect,

Conform ordinului dv. nr. 1 832 respectuos am onoare a vă comunica preţurile adevărate şi cele care se plătesc de proprietari şi arendaşi pentru munci agricole, precum şi văratul vitelor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

	Preţul adevărat la falce	Se plăteşte falcea	
	lei b.	lei b.	
secera	28 00	20 00	se mai dă şi tain
praşila	53 60	48 00	
coasă	28 00	20 00	
una zi (cu) palmele	1 50	1 00	
una zi [cu] carul	3 00	3 00	

Pămîntul de hrană pentru popuşoi se plăteşte cu 160 lei falcea a 2 lei prăjina şi se plăteşte în bani.

2 boi la vărat se plăteşte 36 lei, plătiţi în bani

1 vacă la vărat se plăteşte 26 lei, plătiţi în bani

Iar pentru muncile angajate oamenii angajaţi fac zile la strîns de pe cîmp cu carele proprietarului sau arendaşului, fără altă plată.

Muncile agricole se fac pe proprietatea d-lui V. Lovinescu.

Pămîntul de hrană se ia de la dl. proprietar V. Lovinescu şi arendaşul moşiei dl. căpitan N. Rusu, numit Sim. Scharf.

Iar vitele se dau la vărat pe alte moşii, Şoldăneşti Baia.

Binevoiţi, vă rog, d-le prefect, a primi supusul respect ce vi-l păstrez.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

D-sale, domnului prefect al judeţului Suceava.

[Rezoluţie :]
20 martie.

La completare. Văzut, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond. Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 27.

123 **1907, martie 22 [Fălticeni].**

PROCES VERBAL

Astăzi, 22 martie 1907, ora 10 dimineaţa.

În urma convocării făcută de domnul Gh. Ghiţescu, proprietar şi prefect al judeţului Suceava, adunîndu-se în sala teatrului din oraşul Fălticeni un număr însemnat de domni proprietari şi arendaşi din judeţ s-a declarat şedinţă deschisă sub preşedinţia domnului Gh. Ghiţescu.

Domnul preşedinte luînd cuvîntul arată că chemarea ce d-sa a făcut şi la care mulţumeşte că s-a răspuns în aşa mare număr dovedeşte că era necesară, apoi citeşte mai multe telegrame şi scrisori de aderare din partea mai multor domni proprietari, care nu au putut lua parte la întrunire, din diferite împrejurări.

Intrînd în chestiunile pentru care a fost făcută convocarea zice că ea are un îndoit scop. Mai întîi pentru a înştiinţa pe domnii proprietari şi arendaşi că liniştea este desăvîrşită în judeţ şi ca fiecare, fără

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

nici o grijă, poate să reia activitatea agricolă, un moment cuprinsă de spaimă, că orice turburare a ordinei publice și a liniștei la sate va fi reprimată cu cea mai mare energie și în cel mai scurt timp posibil cu forța armată, care stă la dispoziție; apoi, că din cercetarea cauzelor care au dat naștere turburărilor recente, s-au dat la iveală niște nepotriviri de învoieli agricole — între diferitele localități din județ — de așa natură încît d-sa se crede dator a le aduce la cunoștința tuturor agricultorilor, care sînt deopotrivă interesați. Așa prețul cuvenit al falcei de secere — cam de 16 lei peste tot — făcut prin angajament nu se plătește pretutindeni în mod real, la unele moșii tot în acest preț muncitorul trebuie să mai facă cîte 2—3—4 zile pălmășie, ori 1—2—3 zile cu carul, ceea ce reduce plata efectivă la 14—13—12 și chiar 10 lei falcea. Falcea de prașilă — cam 40 lei — se reduce pe alocuri cîte 6 și 8 lei pentru acel care neavînd carul său transportă cu care boierești porumbul de pe cîmp la coșare, că la suhatul vitelor nu se ia prețul după valoarea lui și deci a rentabilității pămîntului ci după nevoia sătenilor, așa că mai peste tot se ia pentru suhatul unei vaci un preț mai mare ca pentru acel al unui bou, ceea ce nu este echitabil, că prețul pămîntului de hrană pentru locuitori este foarte mare, de la 80—100—120 lei și chiar mai mult falcea și că calitatea pămîntului este cel mai adeseori cu totul inferioară, așa că din această cauză locuitorii au în porumb o producțiune cu mult mai mică decît aceea a proprietarului de pe aceeași moșie.

Pentru a pune aceste afirmațiuni în evidență d-sa se referă la tablourile ce a întocmit pe comune și moșii, din care reiese că: la 45 moșii suhatul pentru o vacă este de peste 15 lei, iar pentru un bou numai la cîteva atinge acest preț, iar la un număr de 69 moșii prețul locului de hrană este de 80 lei falcea și la mai mult încă, că la moșii falcea de secere este sub prețul de 16 lei etc.

Aceste greutăți de trai unite cu puțina fertilitate a pămîntului din acest județ, d-sa zice că trebuie de atribuit dorința sătenilor — dar repetate, care cum a devenit un obicei — de a se duce în alte județe „la cîmp" cum zic ei, căutînd o muncă mai bine plătită, deci o viață mai bună, părăsind familiile și vetrele lor, spre cea mai mare dezorganizare a gospodăriei lor, și expunîndu-se la scăderi de prețuri surprinzătoare și la speculațiuni dezastruoase în localitățile unde s-au îngrămădit prea mulți, atrași de faima prețurilor bune. Așa numai se explică cum au ajuns să adopteze și ei falcea de 100 prăjini (în loc de 80) și alte condițiuni și clauze, care le iau cu două mîini ceea ce li s-a dat cu una.

Mai departe d-sa continuă că acestei stări de lucruri dăunătoare și proprietarului și arendașului și muncitorului, trebuiește pus un capăt, sau cel puțin făcute sforțări în acest sens, pentru aceasta în primul loc, s-ar impune să îmbunătățească relațiunile exploatatorului de pămînt cu muncitorul, făcînd să dispară nedreptățile de care a vorbit, plătind munca mai bine și scoborînd prețul pămîntului de hrană, pentru muncitorii ce vor lucra pe moșia respectivă. Astfel, d-sa propune ca prețul pentru vitele mari: cal, bou, vacă să fie uniform și nu mai mare de 12 lei de cap, fără a se putea pune pe o falce mai mult decît pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

valoarea de 36 lei, adică echivalentul a 3 vite mari, pentru vitele mijlocii 9 lei, pentru cele mici 7 lei de cap ; pentru oile sterpe 2 lei, și pentru cele cu lapte tot 2 lei, dar cu obligațiunea pentru proprietar de a da săteanului și 5 kg brînză, iar la caz de neajuns valoarea lipsei în bani, prin acest mijloc proprietarul fiind interesat ca oaia să producă mult lapte, o va îngriji și nutri bine și nu va punea prea multe oi pe o falce.

Pentru prețurile de muncă prin angajament și plătite de cu iarnă propunem : 20 lei falcea de secere și coasă și 48 lei falcea cu prașilă.

Relativ la prețurile pentru pămînturile de porumb ce se arendează țăranilor, d-sa zice că trebuiește a se ține seama pe de o parte de necesitatea de a se da acest pămînt cît mai bun și cît mai ieftin, iar pe de altă parte de interesul proprietarului carele nu poate, decît spre paguba sa, a se lipsi de aceste pămînturi, care sînt în mică proporție pe moșiile din acest județ ; dacă aceste pămînturi ar intra toate pe mîna micilor cultivatori, ar fi dăunător și pentru proprietari și pentru țară, căci cultura care se face de către marele proprietar este singura care garantează cantitatea și calitatea cerealelor, destinate exportului spre țările apusene ; de aici rezultă că ar trebui găsit mijlocul pentru ca nu prin ieftinirea pămîntului proprietarul să se vadă lipsit de pămîntul cel de bună calitate, prin pretențiile ce ar face sătenii, care desigur se vor repezi să profite de a avea pămînt bun pe preț ieftin. De aceea d-sa propune ca o primă condițiune ca pămîntul pe prețul scăzut să nu se dea decît acelor săteni, care vor munci prașilă, secere și coasă, cele 3 munci fundamentale ale lucrărilor agricole, pe moșia unde vor să aibă pămînt pentru porumb, și pentru ca nu chiar acei muncitori să treacă peste proporțiunile nevoilor lor în raport cu posibilitățile proprietarului de a le satisface, d-sa propune o formulă care crede că va corespunde tuturor acestor cerințe și anume : luînd de bază ca pămîntul ce se dă locuitorilor pentru porumb să fie de calitate bună, adică de aceeași calitate ca acel în care proprietarul seamănă porumb pentru dînsul, determinînd întinderea la care muncitorul are drept, în proporție cu prețul ce cere proprietarul, care să nu fie mai mare de 60 lei falcea, și în raport cu munca făcută în prașilă, secere și coasă de către muncitori și d-sa spune că proporția ar fi următoarea : la o muncă învoită prin angajament pentru prașilă, secere și coasă de 100 lei, proprietarul să fie obligat a da muncitorului pămînt pentru porumb 60 prăjini, dacă proprietarul cere 60 lei pe falce (a 75 bani prăjina), ori 50 prăjini dacă același pămînt îl dă cu 40 lei falcea (50 bani prăjina), sau 40 prăjini dacă tot acest pămînt îl dă cu 32 lei falcea (40 bani prăjina). Așa că cu cît proprietarul vinde mai scump pămîntul cu atît este obligat a da mai mult și cu cît îl lasă mai ieftin cu atît poate da mai puțin, prin acest sistem muncitorul este îndemnat a rămînea pe moșia unde i se dă pămînt ieftin, și a lucra cît mai mult, pentru a lua cît mai mult din acel pămînt ieftin după care se străduiește atît de tare. Prisosul locuitorilor dintr-un sat, care nu ar mai încăpea pe moșia de lîngă acel sat muncind aiurea vor avea aceleași drepturi acolo și cum nici o porțiune din pămîntul de cultură nu rămîne nesemănat, este foarte probabil ca în scurt timp s-ar ajunge la aceea ca fiecare moșie să aibă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

lucrătorii săi obișnuiți, către care s-ar lega și proprietarul nu numai prin interese, ci și prin simpatie comună. Locuitorul care ar putea găsi aceste avantaje lîngă casa lui probabil că nu va mai alerga prin lume, știut fiind că țăranul nostru se mulțumește abia cu strictul necesar, folosul pentru proprietar și satisfacțiunea lui sînt prea evidente și compensează cu prisos sacrificiul ce ar face, d-sa roagă pe domnii agricultori să facă fiecare socoteală, fiecare pentru cazul său, spre a putea să-și dea bine seama de ceea ce s-ar produce prin aplicarea acestei formule și după amiaza să poată fiecare face observațiunile sale, iară fiind orele 12 ședința se amînă pînă la orele 2 p.m.

La ora 2 p.m. la deschiderea ședinței domnul Gh. Ghițescu, continuînd, arată că de la Botoșani i s-au adus măsurile luate de domnii agricultori mari de acolo, dar critică acel sistem și îl găsește neaplicabil în acest județ, unde nu sînt pămînturi bune suficiente ca în județul Botoșani, unde sînt întinse cîmpuri fertile dar nelocuite, d-sa mai adaogă că în ce privește prețurile urcate ce a propus este de părere să se aplice chiar la muncile ce se vor face în perioada agricolă a anului curent; d-sa roagă ca fiecare să propună observațiunile sale.

Domnul Nicu Catargi luînd cuvîntul arată: d-sa mulțumește domnului Ghițescu pentru osteneala ce și-a dat de a culege materialul pe care s-a bazat în expunerea d-sale, apoi că nu este de părere a se fixa un maximum de preț pe falcea de pămînt ce se dă locuitorilor pentru hrană, deoarece sînt pămînturi de diferite calități, cum de exemplu la Pașcani, unde o falce de sfeclă poate produce mai multe sute lei profit, așa că este de la sine înțeles că un astfel de pămînt trebuie să fie mai scump; că pentru ca țăranul să nu fie nedreptățit este un singur mijloc și anume acela de a-l sili să lucreze în parte, adică în tovărășie cu proprietarul, ceea ce ar fi un mare bine pentru toți sătenii; astfel ar fi să se lovească în principiul că fiecare proprietar este liber să dispună de averea sa cum îi place. În privința prețurilor de muncă d-sa propune tot aceleași prețuri ca și d-nul Ghițescu, dar la coasă 24 lei în loc de 20 pe falce.

D-l Gh. Ghițescu luînd cuvîntul combate cele susținute de d-nul Catargi și susține că deși este și d-sa părtaș al lucrării pămîntului în tovărășie cu țăranul, totuși aceasta ar putea fi numai privită ca o dorință pentru viitor, iar nu ca o îndreptare imediată realizabilă, deoarece schimbarea sistemului de învoieli agricole implică o schimbare și în educațiunea unei populațiuni, ceea ce nu se poate repede face, că învoielile actuale nu sînt niște convențiuni alcătuite într-un moment dat, ci sînt rezultatul unor transformări care durează de peste 40 ani, așa că formele lor sînt greu de schimbat îndată; mai mult, că astăzi cînd numai proprietarii și arendașii sînt adunați la un loc nu ar putea ei să decidă singuri, fără a asculta și pe țărani care sistem de muncă le convine mai bine.

Săteanul N. a Ilincăi (carele este și arendaș) întrerupe „Vă spun eu că la noi țăranii nu se prind la lucrul în parte, asta-i degeaba vorba".

D-nul Gh. Ghițescu continuînd spune: „Iată dovada celor ce afirmăm, că de vreme ce sîntem siliți a păstra tot sistemul actual cată să se îndrepteze prin buna voința tuturor și cu acea satisfacțiune care înalță pe proprietar cînd a făcut o îmbunătățire locuitorilor săi".

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Apoi citind propunerile relativ la desființarea zilelor și a altor prestațiuni fără plată alipite la munci, pentru plata muncilor agricole de lei 48 falcea de prașilă, 20 acea de secere și coasă, pentru suhatul vitelor mari de 12 lei pentru cal, bou, vacă 9 lei, gonitori, 7 lei mînzați, fără a se putea pune pe o falce vite mai mult decît pentru suma de 36 lei sau echivalentul a trei vite mari, 2 lei pentru oaia stearpă, 2 lei pentru oaia cu lapte și 5 kg brînză să se dea locuitorului, toate se admit cu unanimitate de voturi.

Relativ la calitatea pămîntului ce să se dea locuitorilor pentru pămînt de porumb și a prețului la care să se fixeze.

D-nul G. Morțun luînd cuvîntul susține că formula propusă de d-nul Gh. Ghițescu nu este bună și că este mai simplu a-i oferi o calitate și a propune un preț locuitorilor, pe care dacă el nu le găsește satisfăcătoare, să lucreze acel loc în parte cu proprietarul, așa că nu se va putea plînge de a fi fost exploatat. D-nul Ghițescu răspunde că în parte a răspuns acestui sistem prin cele ce a zis cu ocazia propunerii d-lui Catargi, iar în privința calității pămîntului se opune ca să se dea locuitorilor alt pămînt decît acel de calitatea cea bună pentru porumb, căci este știut că în acest județ cultura porumbului nu este rentabilă din cauza neproductivității solului, așa că proprietarul neavînd alt interes de a cultiva porumb decît pentru a face prașila indispensabilă pentru pregătirea terenului, desigur va fi doritor ca această prașilă să se facă cît mai mult în parte cu locuitorii, neavînd atunci a mai face spezele muncii. Țăranul nu face cultura porumbului pentru cîștig, ci pentru a avea hrană — mămăliga și pentru a avea ogorul la îndemînă nu prea consideră calitatea lui ; așa se explică cum mai în tot județul pămîntul mai bunișor de pe fiecare moșie întrece aproape pretutindeni prețul de 80 lei falcea ; că prin urmare dacă vom da locuitorului, chiar în parte, puțin pămînt prost, el va face aceeași muncă, dar pentru o mai mică recoltă, iar dacă-i vom da pămînt mai mult se vor istovi muncind, pierzînd el din ce în ce mai multă muncă, iar proprietarul din ce în ce mai puțin capital.

Menține proporția pe care a dezvoltat-o și insistă să nu se confunde prețurile de 60, 40 și 32 lei pe falce ca o diferențiere în calitatea pămîntului, ci numai ca o clasificare a proprietarilor după cum ei vor vinde același pămînt cu 60, 40 sau 32 lei falcea, conduși de interesul de a da cît mai puțin pămînt.

Intervin în discuție d-nii D. Sturdza, D. Tatos, N. Catargi și alții care socot că făcîndu-se mai multe prețuri țăranii vor vrea toți pămînt cu prețul cel mai ieftin, dar cu întinderea cea mai mare, ceea ce nu se poate admite, și că din această cauză vor fi noi turburări și cer ca toții să admită prețul uniform de 60 lei.

D-nul Gh. Ghițescu combate aceste susțineri, dar în definitiv convine că, întrucît prețul de 60 lei este un maximum și că fiecare este liber a lăsa sub acest preț, propunerea d-nilor proprietari nu este vătămătoare principiului în sine și poate fi acceptată. D-nul Artur Gorovei propune ca măsurătorile relative la pămînt ce se dă țăranilor să se facă tot în fălci și prăjini, deoarece după măsurătorile sistemului metric țăranii se cred înșelați.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Preotul Pleşoianu, întrerupînd că ar fi bine să se facă avantaje pentru a se linişti spiritele, d-nul Ghiţescu răspunde că liniştea s-a obţinut şi se va menţine nu pe baza concesiunilor şi a avantajelor, ci pe baza respectului ce se datoreşte legilor şi dreptului fiecăruia, că aceste drepturi vor fi menţinute după legile azi în vigoare, cu orice preţ şi cu cea mai brutală forţă, să nu se încumeteze nimeni a ieşi din rînduiala şi cuviinţa oamenilor de treabă, că nici nu va avea timp să se desmeticească din greşeala ori din vina ce va fi făptuit şi puterea publică va fi şi pus mîna pe dînsul.

Proprietarii şi arendaşii întind azi mîna muncitorilor de pe moşiile lor într-un sentiment de dragoste şi de înfrăţire, nu de poruncă, nici de frică.

Apoi punîndu-se la vot se aprobă cu unanimitate de voturi ca preţul cel mai mare cu care domnii proprietari şi arendaşi să dea pămînturi pentru porumb locuitorilor ce vor munci pe moşiile d-lor la praşilă, secere şi coasă să fie de 60 lei falcea, fiind pămîntul de aceeaşi calitate cu acel în care proprietarul seamănă porumb, iar pentru suma de 100 lei făcută la astfel de muncă muncitorul să aibă drept la 60 prăjini pămînt a 0,75 bani sau mai puţin, în proporţie cu munca făcută, după care s-a semnat de cei de faţă alăturatul proces verbal şi s-a declarat şedinţa ridicată.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 64—67.

124 **1907, martie 22, Huşi.**

Domnule ministru,

Azi am continuat a trata cu proprietarii şi arendaşii de pe o parte comisiunile săteşti, pe de altă parte, cantităţile minime de pămînt pe care cei întîi sînt rugaţi a le da în arendă celor al doilea ; am stabilit înţelegeri în comuna : Tătărani, Boteşti, Buneşti, Dolveşti şi Schiopeni ; s-au aranjat învoielile foarte uşoare din iniţiativa proprietarului cu locuitorii din Gugeşti. Dl. general Teleman refuză a da în arendă locuitorilor 70 fălci din 370 fălci arabile după moşia comunei Huşi Todereni, pretextînd că mai are nevoie de pămînt şi că a mai luat în arendă încă o moşie ; dl. Caufman, arendaş de Tîrzii, protestează prin cafenele împotriva noilor învoieli ce este rugat să facă ; locuitorii din Tătărani nu se arată împăcaţi. Locuitorul Pericle Ghiban din Deleni a fost arestat, ca îndemnînd pe locuitori în stradă la nesupunerea noilor condiţii. Dl. jude instructor şi procuror urmează cu cercetările şi arestările celor ce au devastat.

Prefect Fălciu, (ss) dr. Lupu

D-lui ministru interne — Bucureşti.

Bibl. Acad., Msse, Arhiva D. A. Sturdza, mapa IX/1907, act. 550.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

În urma convocării ce le-am făcut, proprietarii și arendașii s-au adunat ieri în mare număr pentru a discuta asupra îmbunătățirilor ce s-ar putea aduce în relațiunile lor cu muncitorii de pămînt și după discuțiuni foarte serioase au admis cu toții următoarele propuneri :

1. Desființarea tuturor zilelor și altor prestațiuni ce se obișnuia a se lua la multe moșii ca accesorii fără plată pe lîngă unele munci, precum zile de cărătură la secere, zile la ocoale, pui etc.

2. Scoborîrea prețului pentru pășunatul vitelor de la 15 și 20 lei de vita mare, la 12 lei, iar vitele mici în proporție, cu un maximum de falce.

3. Ridicarea prețului muncii, pentru secere și coasă la 20 lei în loc de 13 și 16 lei și a prășitului la 48 în loc de 40.

4. Darea la locuitori a pămîntului pentru porumb în pămînt de calitate egală cu acel în care seamănă proprietarul și scoborîrea prețului de la 80 și 120 lei la 60 lei falcea, cu obligația de a da pe acest preț o întindere proporțională cu munca angajată și executată.

Am stăruit mult și am convins pe toți proprietarii că aceste înlesniri nu pot fi dictate de alte sentimente decît de acele de dreptate și umanitate, că turburările, care acum au trecut, nu pot avea nici o influență asupra deciziunii d-lor, astfel că fiecare de bună voie și chiar cu plăcere a luat hotărîrile de mai sus.

Cu această ocaziune d-nii proprietari au arătat că cele mai de căpetenie măsuri ce trebuiesc luate la sate sînt : înființarea unei poliții rurale serioase și conștiincioase și regularea chestiunii alcoolismului care a ajuns un adevărat flagel, d-lor ar fi dispuși să facă orice sacrificii pentru aceasta.

Prefect Suceava, (ss) Gh. Ghițescu

D-lui ministru interne — București.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 70.

126 1907, martie 23 [Fălticeni].

Primari și inspectori comunali,

Faceți cunoscut muncitorilor agricoli că, în urma poftirei ce am făcut, cei mai mulți d-ni proprietari și arendași de moșii din acest județ, întrunindu-se ieri la 22 martie curent în adunare, au hotărît să facă următoarele înlesniri la sătenii care muncesc pe moșiile d-lor.

Pentru vita mare bou, vacă, cal să se plătească pe vară la suhat lei 12, pentru gonitori lei 9, pentru mînzați lei 7 de cap, iar pe o falce să nu fie mai multe vite decît pentru 36 lei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru o oaie stearpă să se plătească 2 lei, pentru una oaie cu lapte 2 lei, și să se dea locuitorilor și 5 kg brînză, toate cheltuielile cu stîna, sare și ciobani privind pe proprietar sau arendaș.

Falcea de secere și de coasă să se plătească prin angajament cîte 20 lei în loc de 16, cum a fost pînă acum în cele mai multe locuri.

Falcea de prașilă tot prin angajament lei 48.

Pămînt pentru popușoi să dea tot de un fel cu acel în care seamănă însuși proprietarul sau arendașul pentru dînsul și pe un preț care să nu fie mai mare decît 75 bani prăjina, avînd drept muncitorul, care va munci pe acea moșie prașila, secere și coasă de 100 lei, să capete 60 prăjini pămînt de popușoi pentru suma cel mult de 45 lei, adică cu 75 bani prăjina cel mult, iar de va munci mai puțin să capete și pămînt mai puțin.

Toate zilele de cărătură ori pălmășie ce se obișnuiesc la unele moșii ca cuvenite la falcea de secere ori suhaturi, ori alte datorii precum pui și altele să fie desființate.

Toate răfuielile de munci și de pămînturi să fie numai în bani, atît pentru dat cît și pentru luat.

Lămuriți bine tuturor că toate aceste foloase nu le vor putea dobîndi decît pe acele moșii unde muncesc și numai dacă își vor îndeplini angajamentele cu cinste, tragere de inimă și la timpul cuvenit. Arătați muncitorilor că numai prin legătura strînsă și dreaptă între dînșii și proprietari pot nădăjdui pe viitor și alte îmbunătățiri și foloase, că de nu vor fi oameni de treabă ca să-și îndeplinească munca pe care s-au angajat și au luat bani, nici ei nu pot cere ca proprietarii să fie buni pentru ei.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 62.

127 **1907, martie 24, Liteni.**

Domnule prefect,

Raportez că prețurile cu care se arendă pămînturile de hrană din această comună sînt :

Pentru arătură 48—136 falcea

Fînațul 120 falcea

Suhatul pentru 1 per. boi 30 lei și 2 zile cu palmele

Suhatul pentru 1 vacă 20 lei și 1 zi cu palmele

Suhatul pentru 1 mînzat 9 lei și 1 zi cu palmele

Pămîntul se plătește astfel :

Pentru 1 falce, 40 pr(ăjini) prașilă, 1 falce secere și patru zile cu palmele sau două cu carul gratis iar restul în bani, dacă costul pămîntului întrece pe al muncii, iar dacă este mai mic decît al muncii i se plătește restul de către proprietar sau arendaș.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru plata suhatului la o pereche de boi, locuitorii sînt îndatoraţi a face 100 prăjini arătură înturnată, 5 zile cu carul şi 2 zile cu palmele.

Primar, (ss) Ştefănescu

[Rezoluţie :]
La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/1907, f. 128.

128 **1907, martie 25, Miroslăveşti.**

Domnule prefect,

Rezultat ord. nr. 2 020 raportez :

Preţurile pămînturilor ce se arendă sătenilor este : 64—88 lei falcea pentru porumb, iar de fînaţ 120 lei.

Văratul vitelor se plăteşte :

16 lei boul, vaca şi calul

9 lei mînzatul

12 lei gonitorul

2,10 lei oaia, plus pentru fiecare oaie stearpă sau cu lapte 1 ocă de brînză şi pentru vite cîte un pui de cap.

Vitele de orice fel a pus pe suhat cît a voit.

Pentru pămînturile de hrană se pretinde locuitorilor a le plăti prin diferite munci.

Primar, (ss) Gh. Manolescu

[Rezoluţie :]
1907 martie 26.
La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/1907, f. 123.

129 **1907, martie 25, Cristeşti.**

Domnule prefect,

La ordinul dvs. nr. 2 020, raportez că preţurile şi condiţiunile în care se arenda sătenilor pămînturi de hrană sînt următoarele :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pămînt arătură 70 bani — 1 leu prăjina
fînaţ 1 leu 50 prăjina
Pentru văratul unei vaci 16 lei
Pentru gonitor 12 lei
Pentru mînzat 8 lei
oaia 1 leu 50

şi cîte una ocă brînză de oaie, cu plata ciobăniei şi alte cheltuieli privitoare pe proprietarul oilor. Plata în bani.

Primar, (ss) Timoftescu

[Rezoluţie :]
26/3—907
La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/1907, f. 125.

130 **1907, martie 25, Ruginoasa.**

Domnule prefect,

Ordinului telefonic nr. 2 020 raportez că în vara anului 1906 preţul pămîntului dat în arendă locuitorilor a fost pe calităţi şi anume :

cal. I. 96 lei falcea, cal. II 80 lei, cal. III 72.

Fînaţul tot pe calităţi, şi anume : cal. I 160 lei falcea, cal II 120 şi cal. III 80 lei.

Pentru văratul vitelor s-au luat : 30 lei perechea boi, 90 lei vaca, 2,50 — 3 lei oaia.

Plata pămîntului se face în bani şi muncă.

Primar, (ss) Marian

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/1907, f. 124.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

de preţurile şi condiţiunile în care se arenda sătenilor din Cristeşti şi Mirosloveşti pământul de hrană, finaţ

Numirea comunei	Moşia	Preţul pământului de hrană falcea	Preţul finaţului falcea	Preţul văratului vitelor
		Lei B	Lei B	Lei B
1	2	3	4	5
Ruginoasa	Ruginoasa Pietrişu de Sus Pietrişu de Jos	72—96 00	80—160 00	30 perechea boi 20 vaca 14 gonitoru 9 minzatu 2,50—3 oaia
Cristeşti	Idem	70—80	120	16 vaca 12 gonitoru 8 minzat 1,50 oaia
Mirosloveşti	Idem	64—88	120	16 vita mare 12 gonitoru 8—9 minzat 2,10 oaia
Siliştea	Siliştea Stirbăţ	64— 80 80—100	80	18 vita mare 12 gonitoru 8 minzat 2,50 oaia
Liteni	Liteni Rotunda	48— 80 72—136	120	16,20 vita mare 9 minzatu
Sasca	Idem	80	Nu se arenda	15 vita mare 11 vita mică
Lespezi	Sireţel Corn	80—120 80	Nu se arendau —	8 8
,,	Beresloghi Constandache	—	—	8
,,	Teodorescu	48	—	8
,,	Slobozia	40	—	8
,,	Stolniceni Ghiţescu	64—80	—	9—12
,,	Drahuţa	64—80	—	9—12
,.	Băiliţa	64—80	—	12

Prefect, (ss) Ghiţescu

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos 13/1907, f. 130—132.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

comunele răsculate Ruginoasa, Lespezi, Liteni, Siliştea, Sasca, cum şi varatul şi iernatul vitelor mari şi mici

Preţul iernatului	Condiţiunile în care se arendă
Lei B	
6	7
Vite la iernat nu se dau	Plata pământului se făcea în bani şi muncă.
,,	Plata pământului se făcea în bani, iar pentru oi pe lîngă plată se mai da cîte una oca brînză de fiecare oaie, privind pe proprietarii oilor plata ciobăniei şi alte cheltuieli.
,,	Pentru plata pământului de hrană se pretinde sătenilor a face diferite munci, iar pentru oi pe lîngă plată şi cîte una oca brînză de fiecare oaie cu lapte sau stearpă.
,,	Plata pământului şi văratul vitelor se face în bani, sau muncă, osebit ca la moşia Stirbăţ se mai lua cîte un pui de fiecare vită la vărat.
,,	Plata pământului se face astfel : pentru 1 falce sătenii fac 40 pr. praşilă, 1 falce secere şi 4 zile cu palmele sau 2 cu carul gratis, iar restul în bani dacă costul pământului întrece pe al muncei, în caz contrar proprietarul sau arendaşul le plăteşte diferenţa. Pentru una pereche boi la suhat, sătenii fac 100 prăjini arătură întornată, 5 zile cu carul şi 2 cu palmele, osebit 2 zile cu palmele pentru una per. boi şi una zi cu palmele pentru fiecare vacă sau mînzat.
,,	Plata se făcea în bani.
,,	Plata pământului şi văratul vitelor se face în bani la ridicarea recoltei şi scoaterea vitelor.
,,	Plata pământului şi văratul vitelor se face în bani la ridicarea recoltei şi scoaterea vitelor.
,,	Idem
,,	Idem
,,	Idem
,,	Idem
,,	Idem

Director, (ss) indescifrabil

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

〈 Domnule prefect, 〉

Respectos raportez la ord. nr. 2 020 că pămîntul de hrană se arenda sătenilor cu 120 lei falcea.

Fînaţ nu s-a arendat sătenilor avînd al lor propriu, dar văratul unei vite mari a fost 15 lei şi a unei vite mai mici 11 lei.

Plata se făcea în bani.

Primar, (ss) Ghiorghiţeanu

[Rezoluţie :]
1907 martie 26.
La completare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/1907, f. 127.

133 **1907, aprilie 3, Iaşi.**

Domnule ministru,

La una a curentei am fost în Fălticeni. Am examinat lucrările instrucţiei în afacerile răscoalelor ţărăneşti, pe cît timpul mi-a permis.

Sînt inculpaţi ţărani din 9 comune, pentru răscoale şi devastări. În arest am găsit 71 depuşi de către dl. judecător de instrucţie. Am întrebat aproape pe fiecare din ei asupra cauzei răscoalei. Toţi ne-au negat că să fi fost puşi la cale de cineva. Au răspuns un singur cuvînt : că nevoia şi nedreptăţile ce li se fac de către proprietari şi arendaşi i-au împins la aceasta.

Pămînt pentru hrană nu li se dă, sau, dacă li se dă, îl plătesc aşa de scump, încît degeaba îl mai muncesc. Unora nici nu le rămîne timpul a-l munci la timp.

Imaş pentru păşunatul vitelor nu li se dă deloc, sau foarte puţin, astfel că nu pot să ţie vitele trebuincioase pentru hrană.

Sînt nedreptăţiţi la muncă ; preţul li se fixează de arendaş sau proprietar. Li se măsoară mai puţin decît muncesc în realitate. De cele mai multe ori măsurătoarea li se face nu îndată după ce au terminat munca, ci mult mai tîrziu, cînd vrea arendaşul sau proprietarul şi cînd semnele despărţitoare au dispărut.

Administraţia comunală nu-i apără în pretenţiunile lor, cele mai de multe ori drepte, faţă de arendaşi şi proprietar. Astfel că-n sufletul fiecărui ţăran este înrădăcinată credinţa că sînt furaţi la măsurătoarea pămîntului, încărcaţi la muncă, şi că nu li se plăteşte cinstit.

Aceste motive au făcut ca să crească ura ţăranilor contra arendaşilor şi proprietarilor şi la un singur cuvînt să fie toţi uniţi şi să comită aceea ce au comis.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vă citez cîteva exemple din dosarul instrucției, luate din interogatoriul inculpaților :

Comuna Ruginoasa. Răsculații dau drept cauza răscoalei lor contra arendașului moșiei Ruginoasa, M. Fischer, și a administratorului, M. Maleș, încărcarea socotelilor pe muncile făcute și neplata cinstită, susținînd că în loc de 70 de prăjini arătură făcută li s-a plătit numai pentru 50 prăjini ; pentru o falce arătură li s-a plătit numai 40 prăjini.

Pentru 65 prăjini secere li s-a plătit numai pentru 45 prăjini ; pentru 3 1/2 făcute la plug li s-a plătit numai pentru 2 luni ; altuia nu i s-a plătit nimic.

Măsurătoarea se face de către vătaf, fără a primi discuția muncitorului. Cînd acesta obiectează că nu s-a măsurat drept, vătaful îi arată revolverul, spunîndu-i : „Nu vorbi mult, că la mine atîta este !"

Suhaturile s-au arat mai toate. Au rămas abia pentru 100 capete de vite.

Plătesc 32 lei de vărat perechea de boi, care începe de la 1 mai pînă la 20 iulie.

Cînd au cerut imaș pentru vite de la administratorul Maleș, le-a răspuns că nu le dă, că au să umble cu sumane de cînepă și n-au să aibă lapte și brînză la casa lor. Acestea i-au desperat și împins ca să facă faptul ce au făcut.

Cotuna Siriței, comuna Lespezi. Locuitorii, avînd trebuință de pămînt, au voit să arendeze 7 fălci din pămîntul bisericii. Preotul Mihai Zaharescu a refuzat oferta lor și l-a arendat evreului Buium Samet, care ține dugheana în comună.

Locuitorii s-au adresat evreului, cerînd a le rearenda pămîntul lor. Evreul a refuzat, cerînd folos 300 lei. Această purtare din partea preotului și a evreului Samet i-a tulburat și a făcut ca să-i devasteze prăvălia.

Comuna Sasca, cotunele : Bogata, Sinca și Sasca-Mică. În această comună este un evreu numit Ofenberg, care a făcut un iaz pe locul lor, inundîndu-le păpușoaiele.

Unii locuitori avînd piuă de bătut sumane, evreul avînd și el piuă, a făcut un canal, luîndu-le apa ce curgea la piule lor, dînd-o în Moldova, astfel că i-a sărăcit, lipsindu-i de acest mijloc de cîștig și de existență. Văzîndu-se lipsiți de sprijinul autorității comunale contra șicanelor și nedreptăților ce li se făcea de către Ofenberg, au cerut primarului ca să-l expulzeze din comună pe ziua de 25 aprilie viitor.

Acest fapt a fost anchetat fără de nici o competență de dl. Șuțu, directorul prefecturii județului, și despre care am avut onoare a vă arăta împrejurările în raportul nostru de astăzi nr. 2 310.

Am pus în vedere d-lui judecător de instrucție ca să verifice arătările inculpaților cu condicele, de sînt transcrise tocmelile agricole, cu arătările arendașilor și posesorilor, și a reține arestați numai pe acei contra cărora vor fi dovezi că sînt provocatori la răscoală și că interesul siguranței publice reclamă detențiunea lor.

Binevoiți, vă rugăm, domnule ministru, a primi asigurarea prea distinsei noastre considerațiuni.

Procuror general, (ss) N. Leonescu.

Arh. I.S.I.S.P. fond 52, dos. 4825/907, f. 74—76.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

COMUNA IVĂNEȘTI

TABLOU

de arendașii și proprietarii din comună precum și

Nr. crt.	Numele și prenumele	Profesiunea	Moșia	Costul suhatului în bani									
				2 Boi		1 Vacă		1 Mînzat		1 Gonitor		1 Oaie	
				Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	Hună Solomonovici	Arendaș	Poenești Ghiga	24	— 28	12	— 16	6	— 8	8	— 10	2	
2	Gavril Munteanu	,,	Poenești Străjeni	,,		,,		,,		,,		,,	
3	M. Teodorescu	,,	Hîrșoveni	,,		,,		,,		,,		,,	
4	Ioan Bușilă	Propriet.	,,	,,		,,		,,		,,		,,	
5	Gh. Tiron	,,	Cosești	,,		,,		,,		,,		,,	
6	Lascar Ceohodariu	,,	,,	,,		,,		,,		,,		,,	
7	D. Ceohodariu	,,	,,	,,		,,		,,		,,		,,	
8	Ștefan Popovici	Prop. și arendaș	,,	,,		,,		,,		,,		,,	
9	Lupu Vizante et Comp.	Arendaș	Valea Mare	,,		,,		,,		,,		,,	
10	Isac Caner	,,	Ivănești	,,		,,		,,		,,		,,	
11	A. Sainer Succesori	,,	Ezer	,,		,,		,,		,,		,,	
12	Nathan Strailer	,,	Vlădești	,,		,,		,,		,,		,,	

Se certifică de noi

Primar, (ss) indescifrabil

Arh. st. Iași, fond Parchetul general Iași, dos. 76/1907, f. 16.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

JUDEŢUL VASLUI

preţurile la varatul vitelor, pământului şi muncile ţăranilor.

Costul unei fălci de loc în bani	Cum se ia preţul pământului falce		Plata muncii în bani pe falce 80 prăjini					Cum se plăteşte de locuitori suhatul vitelor şi clt în bani. În muncă	
	Pe bani	Pe muncă	Praşila	Secere	Coase	Zile cu carul	Zile cu palmele		
Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.
	40—70	40—70	4 020	20	250	1	— —	Pământurile variază după calităţi.	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,	— —		
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,	— —	În muncă nu s-a împăcat	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		vite la suhat în această	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,			comună	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	
	,,	,,	,, ,,	,,	,, ,,	,,		,,	

exactitatea acestui tablou.

Secretar, (ss) indescifrabil

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

135 1907, aprilie 14 [Mălini].

TABLOU

de condiţiunile admise pentru muncile agricole la moşiile din plăşile: Mălini, Ciumuleşti şi Brădăţel, din jud. Suceava, arătate în acest tablou, care condiţiuni s-au modificat în urma agitaţiilor ţărăneşti pe anul 1907.

Comuna	Numele moşiei	Numele arendaşului sau proprietarului care a admis aceste condiţiuni	Întinderea cultivabilă a fiecărei moşii		Cît s-a dat la locuitorii din această întindere pentru cultivare		Arendă	Căutată în regie	Observaţiuni
			H.	Ar.	H.	Ar.			
Mălini	Cornu Luncei	Domeniul Coroanei	426	—	—	—	—	da	Se menţionează că condiţiunile modificate n-au fost admise de celelalte moşii din cuprinsul acestei circumscripţii, afară de acele prevăzute în tabloul de faţă.
Ciumuleşti	Cămîrzani	Emanoil şi G. Martuni	723	16	100	24	—	da	
	Ciumuleşti Ganea	Idem	128	88	45	52	da	—	
	Ciumuleşti C. Mîrza	Idem	104	54	23	—	da	—	
	Huhurez	Iancu şi M. Smislovici, subarendată lui Strul Nusem	77	33	77	33	da	—	
Brădăţel	Horodniceni	Strul Focsineanu	1166	50	286	—	da	—	
	Rotopăneşti	Cristea Hadgi şi M. Popovici Băznoşanu	715	—	100	10	da	—	

Se certifică exactitatea prezentului tablou.

Inspector comunal, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond, Pref. Baia, dos. 10/907, f. 103.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

COPIE DE PE ÎNVOIELILE AGRICOLE CE URMA SĂ SE FACĂ PE ANUL CURENT ÎNTRE LOCUITORI ŞI D-NUL M. FISER, ARENDAŞUL MOŞIEI MIROSLĂVEŞTI, SINGURA MOŞIE AFLATĂ ÎN ACEASTĂ COMUNĂ ÎNAINTE DE RĂSCOALELE ŢĂRĂNEŞTI

48 lei falcea de praşilă puse în coşare cu spesile locuitorilor, fără tain.

16 lei falcea de secere puse în girezi cu spesile locuitorilor, fără tain.

14 lei falcea de arătură, semănătură şi grăpată cu spesile locuitorilor, dînd numai nutreţ la vite.

1 leu ziua cu palmele şi 2 lei 50 bani ziua cu 2 vite în timpul verii şi mîncare numai la maşina de treier.

16 lei falce de coasă la iarbă pusă în stog, fără tain.

Toate aceste munci locuitorii erau obligaţi a le face în schimbul pămînturilor de cumpărături ce le trebuie pentru hrană, fiind obligaţi a face 30 prăjini praşilă şi 40 prăjini seceră de fiecare pentru orice cantitate de pămînt ar fi luat ca cumpărătură, chiar de la 20 prăjini la 2 falcii.

De la 56 lei la 88 falcea de pămînt pentru cumpărături, pentru păpuşoi şi pîine albă, fiind obligaţi a nu secera pîine albă şi culege păpuşoi de pe cumpărăturile lor, pînă mai întîi nu se va pune în girezi cerealele şi în coşare păpuşoii ale d-lui arendaş.

120 lei falcea de iarbă fiind obligaţi a nu ieşi la coasă pînă nu se vor termina arăturile.

De toamna cîte 60 prăjini de fiecare locuitor cu vite trăgătoare.

Locuitorii nu puteau culege fasolele şi haldanii la timp dacă nu vor face toate muncile la care erau obligaţi sau achita jumătate costul locului în numerar, precum nici culege păpuşoii din cumpărături pînă nu vor achita toate datoriile provenite din cumpărături şi vitele la suhat.

16 lei pentru un bou, vacă sau cal la vărat.

12 lei pentru un gonitor sau gonitoare.

9 lei pentru un mînzat sau mînzată, mai fiind obligat a da şi cîte un pui de fiecare vită de mai sus.

2 lei 10 bani văratul pentru oaie cu lapte sau stearpă, privind toate cheltuielile şi ciobănitul pe locuitori, plus că se dădea de fiecare oaie cu lapte sau stearpă şi cîte una oca brînză.

Imaşul pentru vite nu se stabilise cîte capete să pună la falce de fiecare soiu, ci cît vroia administraţia moşiei.

România

Primăria comunei Miroslăveşti, judeţul Suceava

Copia prezentă fiind conformă cu normele ce urma a se încheia contractul de învoieli agricole pe anul curent 1907 din această comună înainte de răscoalele ţărăneşti se legalizează de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 259.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Conform ordinului domniei-voastre nr. 3 739 din 27 aprilie a.c., pe lîngă care ni s-a trimis în copie ordinul domnului ministru de interne nr. 24 441 din 20 aprilie a.c., completîndu-se tabela nr. 1 cu toate ştiinţele prevăzute prin ea, parte culese anexatele 17 copii după contracte de angajamente agricole care au fost în vigoare pe 1906 încheiate între locuitori din toate comunele acestei plăşi şi d-nii proprietari şi arendaşi respectivi, iar parte culese pe cale de informaţiuni de la primării şi domnii proprietari şi arendaşi respectivi, căci după cum puteţi constata şi dv. din anexatele copii nu s-au stipulat prin contracte toate condiţiunile de muncă, subarendări de pămînturi de cultură pentru săteni, imaşuri, fîneţe etc. Mai cu seamă, preţurile subarendărilor de pămînturi, imaşuri şi fîneţe ce s-au dat de domnii arendaşi şi proprietari locuitorilor angajaţi în bani sau muncă nu s-au stipulat prin contractele de angajamente agricole decît pe moşia Deleni din comuna Deleni Ghica, moşia Flămînzi cu anexele cu care cade pe teritoriul comunelor Flămînzi, satului Copălău şi Cotul Ruşilor din comuna Coşula şi satelor Lătăi şi Prăjeni din comuna Rădeni, această plasă pe satele Lunca, Bîznoasa, Zlătunoaia şi Gîrbeşti, comuna Lunca, cum şi satul Cernesti, comuna Todireni din plăşile Tîrg şi Ştefăneşti. Şi pe moşia Drăcşanii, Tîrgu Sulita, pe care sînt angajaţi locuitori din comuna Coşula. Iar pe toate celelalte moşii nu s-au prevăzut prin contracte decît preţul ce s-a plătit locuitorilor pe muncile efectuate de ei dar pentru preţurile pămînturilor de cultură, imaşurilor, fîneţelor etc. ce li s-au dat locuitorilor în muncă şi băneşte nu s-au făcut contracte agricole scrise, ci numai verbale, care au mers după dreptul comun. Au plătit în bani sau au muncit pentru pămînturile ce le-au dat şi după cum s-au împăcat între ei.

Adăugînd cu onoare domnule prefect că : de noi s-au trecut în tablou relaţiunile prevăzute prin rubricile respective pentru toate moşiile fie mari sau mici ce sînt în fiecare comună din această plasă, afară de Coşula şi două părţi din Cristeşti, care au mai puţin de 50 de hectare pămînt arabil, urmînd a se alege de prefectură după cum se va crede şi pentru care moşii anume fiind condiţiuni de toate speciile grele, mai uşoare şi mijlocii.

Totodată mai adaug că condiţiunile de muncă stabilite pentru anul 1907 după manifestul prefecturii şi mijlocirile noastre s-au făcut pretutindeni cît s-a putut mai avantajoase pentru săteni. după cum se poate constata din fiecare contract ce s-a înaintat prefecturii de toate comunele din plasă, pentru fiecare moşie aparte. Din care se vede că pe lîngă preţurile de muncă minimale stabilite de adunarea proprietarilor şi arendaşilor sub preşedinţia dv., prin manifestul trimis tuturor primăriilor de majoritatea arendaşilor mari, se dă şi tain sau mîncare la muncitori. Iar preţurile pămîntului, imaşului şi fîneţelor ce s-au dat locuitorilor în muncă sînt mai jos în unele părţi faţă de preţurile maximale de 56 lei falcea de pămînt şi 48 de imaş în regiunea I şi 44 de pămînt şi 36 de imaş în regiunea II, căci în regiunea I s-a lăsat pămîntul în unele părţi pînă la 50 lei falcea, iar imaşul pînă la 40 lei falcea şi în regiunea II s-au lăsat pînă la 40 lei falcea pămîntul de arătură, iar

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe unde este mai prost s-au lăsat pînă la 32 şi chiar pînă la 28 lei falcea, iar de imaş s-au lăsat pînă la 28 lei falcea şi pe unde este mai prost au ajuns pînă la 20 lei falcea de imaş.

Binevoiţi, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea osebitei mele stime.

Inspector comunal, (ss) Ioan P. Carale

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Botoşani, Serv. administrativ.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 1/1907, f. 84.

138 **1907, mai 16, Craiova.**

Preasfinţite stăpîne,

Ordinele preasfinţiei voastre nr. 654, 659, 684, 809, 828 şi 831/1907, date cu prilejul nenorocitelor mişcări ţărăneşti, ce avură loc şi în acest judeţ în cursul lunei martie a.c., au fost executate întocmai de către subsemnatul.

Ca măsură preventivă, şi mai eficace, în unire cu domnul prefect al judeţului şi domnul revizor şcolar, în cinci zile de-a rîndul, înainte de a-şi lua rolul armata, am chemat la prefectura judeţului cîte 14 preoţi şi 14 învăţători din diferite părţi ale judeţului şi unde de către domnul prefect, revizor, alte persoane marcante şi subsemnatul s-au dat instrucţiuni cum trebuie să se lucreze pentru potolirea răscoalelor, făcîndu-se apel la preoţii şi învăţătorii ca apostoli ai neamului, să lucreze chiar cu riscul vieţii pentru liniştirea sătenilor pe cale pacinică.

Un manifest semnat de către domnul prefect, revizor şi subsemnatul a fost trimis preoţilor, învăţătorilor şi primarilor cu obligaţia ca în mai multe zile consecutive, după ce clopotele bisericilor vor fi fost sunate un ceas, la orele 10 a.m. precis, deodată, fiind adunaţi la biserică întreg consiliul comunal, învăţătorul cu elevii şi poporul, să se citească de către preot cuvintele rugăciunii pentru asemenea împrejurări, după care urmează o cuvîntare şi apoi explicarea manifestelor guvernului şi membrilor sf. sinod, care se expediase la timp în tot judeţul.

În ce priveşte executarea dispoziţiunilor din ordinul nr. 828/907, respectuos înaintez acum 11 procese verbale dresate împreună cu domnul defensor eclesiastic Gr. Popescu-Breasta, delegatul ministerului cultelor, în 11 parohii focare de dezordine.

În parohia Horezu Poenari, a doua unde a început focul răzvrătiţilor (cea dintîi în acest judeţ fiind Galicea Mare) şi între care parohii este o distanţă nu mai mică de 60 km şi unde proprietarul Virgil Tîrnoveanu a fost ucis de răzvrătiţi într-un mod barbar, unde, deşi trecuseră 14 zile (la mijloc), de la incendiere, focul eşit din aprinderea conacelor şi acaretelor nu se stinsese încă, nu am putut avea tăria sufletească de a mai dresa cuvenitul proces-verbal.

Cu privire la ordinul nr. 891/907, cu profund respect înaintez alăturatele 182 chestionare, lipsind 2 şi anume de la parohia Adunaţi de Geormane, parohul respectiv fiind tot depus, şi Galiciuica al cărei paroh este invalid.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Din chestionarele de față rezultă următoarele : numărul familiilor de români în întreg județul este de 79 977 ; străini de naționalitate, religiuni și confesiuni 357 familii, locuitori împroprietăriți 66 290 ; 13 687 moșneni, 371 mari proprietari, 1 070 cîrciumi, 1 proprietar, 2 arendași și 2 compatibili uciși de răzvrătiți ; 375 țărani uciși de trupă, 127 răniți, țărani arestați 1 407 ; eliberați 611.

Conace, magazii, pătule etc. devastate și stricate peste 700.

Ocupațiunea în marea majoritate a locuitorilor este agricultura și numai o infimă minoritate se ocupă cu meșteșugul ca : cismărie, croitorie, fierărie, dogărie, zidărie etc.

Parohiile unde au avut loc răscoale sînt Adunați de Geormane, Afumați, Almaju, Amărăști, Argetoaia, Balota, Băilești, Bîrca, Bistrețul, Braloștița, Brabova, Brădești, Bodăești, Căciulatu, Călugărei, Căpreni, Caraula, Carpen, Cernătești, Cernelele, Ciorari, Ciutura, Corlățele, Cornu, Cotofenii din Dos și din Față, Drănic, Foișor, Fratoștița, Galicea Mare, Galiciuica, Gîngiova, Geblești, Ghindeni, Giorocu Mare, Giubega, Glodu, Glodeni, Goești, Goicea Mică, Grecești, Gubaucea, Horezu Poenari, Întorsura, Izvorul, Lăcrița, Livezile, Locusteni, Măceșu de Sus și de Jos, Mărăcinele, Melinești, Mierea Birnici, Mălăești, Milești, Mîrșani, Moțăței, Moșna Stuberu, Murta, Negoiești, Negoiu, Ostroveni, Orodelu, Pîrșani, Paliulula, Pielești, Plenița, Pleșoiu, Podari, Poiana Plenița, Predești, Radovan, Rastu, Rasnicu, Rojiștea, Rudari, Salcea, Sălcuța, Scăești, Seaca Ghidiciu, Slăvuța, Sopot, Tatomirești, Tencănău, Teascu, Preajba, Malu Mare, Terpezița, Urziucuța, Valea Stanciului, Vella, Verbița, Vîrtopul, Vîrvorul, în total 94 parohii.

E drept că și în celelalte 90 parohii spiritele se agitau, însă lucrurile au rămas numai acolo.

Cea mai mare parte din cele 371 proprietăți mari sînt arendate și mulți dintre acești arendași sînt streini de neamul românesc. Cultivarea acestor moșii se face cu locuitorii din comună, iar nu cu streini. Îngrijitorii și paznicii acestor moșii sînt mai toți streini, avînd față de țărani o purtare de autocrați. Apoi obiceiurile, credințele și mai presus de toate moravurile depravate sînt pe nesimțite introduse în populațiunea rurală odată cu stabilirea lor în comună.

Acest speciment de indivizi în decursul timpului, prin purtarea lor au făcut să se înăsprească raporturile dintre săteni cu proprietarii și arendașii. Citez un caz numai :

În ziua de 11 martie a.c., cîțiva săteni din satul Gura Văii, comuna Livezile, întorcîndu-se de la primărie pe la casele lor, printre sate, pe locuri de muncă, au întîlnit niște turci guarzi ai arendașului Alex. P. Teodorescu de pe moșiile din Livezi și Glodu. Turcii făcînd observație pentru ce calcă pe locurile de muncă, și după o discuție între dînșii, doi săteni : Stoian Alexie și Stanciu David Dănescu, căzură la pămînt împușcați de acei turci, în urmă de care satul înfuriindu-se a incendiat conacele numitului arendaș. Alte cazuri care au contribuit la încordarea raporturilor este spiritul de lăcomie și rapacitate al proprietarilor, căci sînt puține comunele acelea care să nu aibă sau să nu fi avut procese pînă la cele mai înalte instanțe judecătorești și ani îndelungați, cu strogonici, cheltuieli și pierdere de timp, cu proprietarii pentru revendicări de pămînt.

Așa, sînt peste 15 ani de cînd proprietarul moșiei Băilești se judecă cu locuitorii pentru revandicarea a 70 pogoane de pămînt numai.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Marele bogătaș craiovean, domnul Mihail, a voit să închiză drumul cel mai drept care duce la biserica din Valea Stanciului, forțînd astfel pe credincioșii care mergeau la biserică să ocolească aproape jumătate satul. În sfîrșit, dacă nu la cîmp, dar în sat, trebuie să se găsească o bucățică de pămînt care să ispitească ochiul cel lacom al proprietarilor sau oamenilor lui : de aci procese, de aci zîzanie.

Acestea, și mai mult decît toate tocmelile agricole, care din an în an se mai îngreuiau, a fost cauza care a făcut pe răbdătorul nostru țăran, cum i se spunea, să-și iasă din sărite, să uite pentru un moment de Dumnezeu, să calce legea justiției divine și umane și ca un nebun să se dedea la acte cu adevărat barbare predînd focului conace seculare, luxoase și artistic lucrate. Și apoi cîte magazii încărcate cu grîu, pătule de porumb, ecarate, unelte de muncă, vite și păsări nu au căzut pradă focului !

Aceste grave mișcări sînt comentate în diferite chipuri. Astfel unii susțin că sînt provenite din lipsa de instrucție, cultură și credință a țăranului : alții din cauza politicianismului ; alții, un doctor colonel îmi spunea că și revoluțiunile sînt boli sufletești periodice și molipsitoare, cum influența etc. și că la noi a trecut din Rusia.

Subsemnatul este de toate aceste păreri, dar mai crede că este și o pedeapsă dumnezeiască, cum spune manifestul membrilor sf. sinod și domnului ministru de culte cînd zice : „Voind Dumnezeu să ne încerce ori să ne pedepsească pentru păcatele noastre..."

„Au sătenii nevoi mari, fără îndoială, și nimeni din noi nu le tăgăduește", spune același manifest.

Manifestul guvernului lansat în numele m.s. regelui, ziarele, revistele, oratorii în toate împrejurările, proprietarii și arendașii chiar recunosc cu toții aceste nevoi ale țăranilor.

Prin urmare, cauza răscoalelor nu trebuie căutată în nici o altă parte ci numai în învoielile agricole, care drept vorbind, nu mai pot fi numite învoieli, întrucît proprietarul și arendașul impun țăranului dorințele și gusturile sale și el neavînd încotro este nevoit să le primească — să se învoiască.

În chestionarul de la nr. 32, 47 și 140 se vor vedea specimene de învoieli.

Locuitorii din comuna Predești (nr. 140) se învoiesc „a nu prinde pește, raci și scoici din pîrîiașul ce trece prin acea comună".

În unele părți țăranul se învoiește a mai da o tîrnă pentru „ciorit", pentru că nu toate boabele puse în pămînt au răsărit, fiind scoase de ciori.

Altă tîrnă pentru că făcîndu-se porumbul cu boabe, țăranul a cules pentru copt sau fiert. Altă tîrnă drept chirie pentru locul unde a stat grămada de porumb pînă ce a fost dijmuit. Și dă și dă iar dă, bietul țăran cîte o tîrnă, cîte o tîrnă, pînă ce din munca lui de 9 luni nu-i mai rămîne nimic, ba-i rămîne datorie spre a o plăti îndoit în anul viitor „căci așa ne învoim" zice contractul.

Spuneam că mai toți îngrijitorii de moșii sînt streini de neamul nostru. Subsemnatul își explică aceasta din împrejurarea că nu toți proprietarii și arendașii sînt get beget de această profesiune. Cea mai mare parte sînt parveniți aici. Așa eu cunosc mulți arendași care acum cîțiva ani în urmă se ocupau cu lipscănia sau cîrciuma. Cu aceste ocupațiuni, neapărat după ce au mai tras și cîteva falimente frauduloase și-au strîns capital, s-au lăsat de vechea profesiune, au cumpărat sau arendat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

moşii şi nefiind speciali în ale agriculturii şi-au angajat oameni speciali, de obicei sîrbi, bulgari sau transilvăneni.

Aceşti specialişti sînt zbirii poporului nostru de la ţară. Ei operează după instrucţiunile patronilor lor, instrucţiuni căpătate în lipscănie sau circiumă, adică doi coţi la franc în loc de trei, cum spune muşterii lor, sau acum în noua profesiune pogonul de trei sferturi ce se dă pentru munca proprie a ţăranului, iar cel ce i se da spre a fi muncit cu desăvîrşire în profitul arendaşului este de cel puţin cinci litre. La aceste pogoane „cu desăvîrşire" măsurătoarea se repeteşte ca nu cumva să se facă greşală.

Paznicii moşiilor mari sînt totdeauna turci, şi călătorul în drumul său printre lanele cele mai întinse, atunci cînd crede că se găseşte în locul cel mai îndepărtat, cînd poate teama singurătăţii îl cuprinde, vede apărînd înainte-i, dintr-o parte sau alta a drumului, pe vigilentul paznic turc, înarmat pînă în dinţi, petrecîndu-l cu privirea cît poate pătrunde ochiul, ca nu cumva el sau vita lui să se atingă de holde. Astfel avutul arendaşului este îngrădit cu toate garanţiile, şi cu acest fel de mijloace de pe întinsele şi mănoasele cîmpii, banii se strîng grămezi peste grămezi în tezaurul proprietarilor şi arendaşilor şi cu toate acestea subsemnatul nu cunoaşte decît cîteva nume dintre ei care să se fi interesat de buna stare a instituţiunilor de cultură şi salubritate din comună, ca biserica, şcoala, spital, infirmerie etc. Aceasta nu e treaba lor. Sarcina rămîne tot în spinarea bietului sătean, care nu se dă înapoi, ci cu drag a suportat-o, probă atîtea biserici mari şi împodobite cunoscute personal şi de prea sfinţia voastră cu ocaziunea vizitelor canonice ce aţi binevoit a face şi în acest judeţ.

Revenind la punctul XVIII din chestionar şi ordinul sînţiei voastre nr. 934/907, în ce priveşte activitatea preoţilor din judeţ în tristele întîmplări, comunic următoarele :

În adevăr, în timpul mişcărilor cînd spiritele întregei populaţiuni româneşti erau în fierbere, cînd groaza cuprinsese întreaga suflare românească, s-a căutat şi găsit că instigatorii şi capii răzvrătiţilor au fost preoţii şi învăţătorii.

Cînd însă liniştea a fost restabilită, cînd recea şi dreapta judecată şi-a reluat locul, spre cinstea clerului în general, şi a clerului doljan în special, lucrurile au luat o altă faţă.

De unde în primul moment preoţii erau consideraţi ca capi de rebeliune, şi prin urmare „trebuiau cu toţii împuşcaţi", acum ei au fost găsiţi cu desăvîrşire nevinovaţi, ba mai mult, au fost găsiţi la postul lor de propagatori puternici ai ordinei şi liniştei.

În primul moment parohul din Predeşti, I. G. Păuneni, ca să citez numai un caz, era să fie împuşcat de ofiţerul Amzulescu ca cap de răsvrătiţi ; mai în urmă alt ofiţer, prin biletul de voie de a merge la oraş, constata contrarul (chest. 14). Pentru a-mi putea mai bine da seama de veritatea lucrurilor, împreună cu domnul defensor eclesiastic Gr. Popescu-Breasta, delegatul ministerului de culte, în ziua de 22 martie am plecat în judeţ, cercetînd comunele : Segarcea, Drănic, Padea, Bârza, Valea Stanciului, Horezu Poenari, Greceşti, Gîngiova, Măceşul de Sus, Goicea Mare, şi Mică, Bîrca, Urziucuţa, Afumaţi, Boureni, Băileşti, Galicea Mare şi Moţăţei.

Am avut întrevedere la cancelaria protoieriei mai cu toţi preoţii din judeţ. Am cercetat cu minuţiozitate totul şi pe cît mi-a fost cu putinţă am căutat a pătrunde chiar în forul conştiinţei lor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am rugat pe domnul prefect al județului, I. Mitescu, ca avînd mai multe organe de investigațiune, și prin urmare în măsura de a ști totul, să-mi comunice numele preoților găsiți vinovați sau măcar bănuiți, și mi-a răspuns că nu-și ia pe conștiință pe nimeni, rămînînd ca justiția să cerceteze și să se pronunțe, rugîndu-mă a comunica aceasta și prea sființei voastre spre sciință.

Cînd dar totul rămase în atributul justiției, care cercetînd a aflat pe cei vinovați ca răsvrătitori și depus, m-am adresat ei, dar nici aici nu am găsit preoți vinovați sau bănuiți, în afară de preotul I. Dumitrescu din Adunați de Georgmane, depus încă din primul moment, și despre care la timp v-am comunicat.

Nu știu ce va constata justiția în privința răscoalelor, adică dacă ele au fost organizate din vreme sau au fost numai o mișcare spontanee. M-am convins însă pe deplin că preoții n-au avut absolut nici o cunoștință de vreo organizație a lor, ci cu toții, fiecare în satul lui, au fost surprinși de aceste mișcări.

Fiecare preot cunoscîndu-și poporenii avea credința că ei nu vor face ceea ce făceau cei din alte comune, însă fiecare a fost înșelat în credințele sale. În scurt, subsemnatul este convins că nici unul dintre preoții din județ nu poate fi vinovat ca instigator. Această credință o am și de cel din Adunați de Georgmane, deși este încă depus.

Că cu toții în nenorocitele mișcări s-au ținut strict în rolul lor de apostoli ai păcii, de sprijinitori ai ordinei publice, unii chiar cu riscul vieții, precum se vede din răspunsurile de la punctul XVIII din chestionar și din cunoștințele personale ce am.

Mai la vale dau numele acelor preoți care s-au distins mai mult:

Preot C. Vladimirescu din Adîncata

B. Andreescu	Balta	Nistor Dumitrescu	Maglavit
I. Papazulescu	Basarabi	Ilie R. Neagoe	Mărșani
A. Baculescu	Bârca	I. Moțățeanu	Moțăței
I. Dumitrescu	Bechet	M. Murgășanu	Murgaș
M. Urziceanu	Bistreț	Ilie Gavrilescu	Murta
C. Braboveanu	Brabova	Toma Dobrotescu	Nedeia
I. Turcu	Calopăr	I. Strâchescu	Plenița
P. Stănescu	Călăraș	I. Dinescu	Piscu Plaiului
M. Coveianu	Călugărei		Băilești
Sabin Popescu	Cernătești	P. Dinculescu	Goicea Mică
Pavel Mihăescu	Cetate	Gh. Dobreanu	Poiana Mare
Gavriil Popescu	Cetate	I. Petrescu	Poiana Mare
Gh. Petculescu	Ciupercenii Noi	I. G. Păuniu	Predești
I. Voiculescu	Ciutura	Ilie I. Turcu	Rast
Gh. Stefanini	Coțofenii din Față	T. Gr. Popescu	Rojiștea
		I. Scăețeanu	Scăești
P. Petrescu	Coveiu	A. Predescu	Seaca Ghidiciu
M. Vasilescu	Giubega	Ilie Pretorian	Segarcea
Amza Nicolescu	Măceșul de Sus	I. Almăjanu	Sopot
C. Popescu	Măceșul de Jos	N. Pretorian	Țîntăreni
		N. Bărdeanu	Zaval

Acestea avînd de spus în chestiunea de față, rămîn al preasfinției voastre prea plecat supus serv,

Protoereu : Iconom, (ss) C. Săndulescu.

Preasfinției-sale, preasfîntului episcop al Rîmnicului Noul Severin.

Arh. St. Buc., fond Min. Instr. și al Cultelor, dos. 824/1907, f. 144—149.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

139

TABLOU

De preţurile ce se plătesc primăvara sau vara, lucrătorilor

Nr. crt.	Numirea moşiei	Comuna	Preţul praşilei pe falce		Preţul secerei pe falce	
			Cu tain	Fără tain	Cu tain	Fără tain
			Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.
1	Sasca	Sasca	36 —	— —	12 —	— —
2	Baia	Baia	40 —	— —	16 —	— —
3	Fîntîna Mare	F. Mare	— —	50 —	— —	16 —
4	Leucuşeşti Dimitriu	Ciumuleşti	56 —	— —	14 —	— —
5	Cămîrzani	,,	56 —	— —	14 —	— —
6	Ciumuleşti Găina	,,	56 —	— —	14 —	— —
7	Ciumuleşti Mîrza	,,	56 —	— —	14 —	— —
8	Ciorsaci	,,	56 —	— —	14 —	— —

Se certifică exactitatea datelor din prezentul tablou.

Inspector comunal, (ss) I. Voinescu

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 237.

140

TABLOU

De preţurile praşilei, secerei, coasă, transporturile, ziua şi care preţuri nu sînt prevăzute în contractele

Nr. crt.	Numirea comunei	Numirea moşiei	Pe hectar					
			Preţul praşilei		Preţul secerei		Preţul coasei	
			Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	Paşcani	Paşcani lot. B.I.	49	40	22	40	22	40
2	,,	,, ,, B. 2	49	40	22	40	22	40
3		,, ,, B. 3	49	40	22	40	22	40
4		,, ,, B. 4	49	40	22	40	22	40
5	Lespezile	Sireţelul	28	—	25	—	20	70
6	‘,	Bereslogi	28	—	25	—	20	70
7	Cristeşti	Cristeşti	42	—	22	40	16	80

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

români sau străini, pentru muncile agricole pe moşii.

Preţul coasei pe falce		Ziua cu palmele la prăşilă	Ziua cu palmele la seceră	Ziua cu palmele la coasă	Ziua cu palmele la diferite alte munci agricole	Ziua la cărat cu 2 vite	Ziua la transporturi cu 2 vite	Observaţiuni
Cu tain	Fără tain							
Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	Lei B.	
11 —	— —	1 50	1 —	1 50	1 20	3 —	4 —	La toate moşiile din prezentul tablou, pentru zilele de muncă la prăşilă, secere şi coasă, pe lîngă preţurile ce se arată, li se dă de proprietari sau arendaşi şi mîncarea zilnică, asemenea şi pentru zilele de muncă de cărat, iar pentru diferitele transporturi li se dă preţurile prevăzute, însă cu mîncarea locuitorilor.
16 —	— —	1 50	1 —	2 —	1 —	4 —	4 50	
— —	16 —	1 —	1 —	1 —	1 —	2 —	2 50	
14 —	— —	1 20	Nu se obişnuieşte		1 20	4 —	4 50	
14 —	— —	1 20	Idem		1 20	4 —	4 50	
14 —	— —	1 20	Idem		1 20	4 —	4 50	
14 —	— —	1 20	Idem		1 20	4 —	4 50	
14 —	— —	1 20	Idem		1 20	4 —	4 50	

pt. conformitate (ss) indescifrabil

1907, mai 25, Fălticeni.

cu palmele şi carul, care se plătesc primăvara sau vara trimise onor. prefecturii cu raportul nr. 404/1907.

Preţul cărătului cu ziua		Preţul transportului cu ziua		Preţul unei zile muncă				Observaţiuni
				Cu palmele		Cu carul		
Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	
3	50	3	50	1	50	3	50	La preţul prăşilei se socoteşte şi strînsul păpuşoilor şi pusul la coşare, la secere cu pusul în clăi şi la coasă cu pusul în căpiţi, osebit că li se dă şi mîncarea zilnică de arendaşi şi la zilierii cu palmele şi cărătură.
3	50	3	50	1	50	3	50	
3	50	3	50	1	50	3	50	
3	50	3	50	1	50	3	50	
3	50	3	50	2	—	5	—	La preţul prăşilei se socoteşte numai prăşila 1-a şi a 2-a fără cules şi pus în coşare, dîndu-li-se la prăşilă, seceră şi coasă, tainul obişnuit.
3	50	3	50	2	—	5	—	
3	50	3	50	1	50	3	50	Preţul prăşilei se socoteşte şi cu culesul şi pusul în coşare, la secere cu pusul în clăi şi la coasă cu pusul în căpiţe şi fără tain.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Nr. crt.	Numirea comunei	Numirea moşiei	Pe hectar					
			Preţul praşilei		Preţul secerei		Preţul coasei	
			Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
8	Miroslăveşti	Miroslăveşti	28	—	14	—	11	20
9	Ruginoasa	Ruginoasa	39	20	22	40	14	—
10	,,	Petrişu de jos	39	20	22	40	14	—
11	Vaşcani	Vaşcani	34	—	22	50	15	—
12	Stolniceni	Stolniceni	33	60	14	—	22	40
13	,,	Cozmeşti	33	60	14	—	22	40
14	Drăguşeni	Drăguşeni	40	—	16	—	16	—

Se certifică exactitatea prezentului tablou.

Inspector comunal, (ss) N. Safta

Arh. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 236.

141 **1907, iunie 7, Mogoşeşti.**

Domnule prim-procuror,

Spre rezultat la adresa dvs. nr. 7 762, am respectul a vă comunica relaţiunile cerute pentru anul expirat 1906, care au fost după cum urmează :

1. În această comună sînt 4 moşii : Mînjeşti, proprietatea d-lui Leon Juster, Mînjeştii Radului, proprietatea d-lui Const. Rusovici, Petreştii, proprietatea d-lui Neculai Pavelescu şi Budişte, posesia d-lui Ion Teodorescu.

2. Preţul pămînturilor date ţăranilor au variat de la 54—64 lei falcia de arătură şi 80 lei falcia de iarbă, cu plata în bani.

3. Pentru suhatul vitelor s-a plătit 30 lei perechea de boi, 15 lei vaca, 2 lei oaia mulgătoare şi berbece, 1,50 oaie stearpă, 1 leu cîrlanu, 8 gonitorul, 6 lei mînzatul, 10 lei calu, 6 lei tretinu sau strejnicu, cu plată în bani pentru toate speciile de vite.

4. După angajamentul din iarnă s-a plătit 16 lei falcia de arat, 4 lei falcia de grăpat (boronit), 40 lei falcia de prăşit puse la coşuri, 16 lei falcea de secere la pîine albă şi coase la iarbă puse în clăi cea dintîi şi în stoguri cea din urmă, 2 lei ziua cu carul, 1 leu ziua cu palmele pentru bărbaţi şi 80 bani pentru femeie, din acestea numai pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Preţul căratului cu ziua		Preţul transportului cu ziua		Preţul unei zile muncă				Observaţiuni
				Cu palmele		Cu carul		
Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	
3	50	3	50	1	20	2	50	Aceste preţuri sînt numai pentru prăşit, secerat şi cosit, cu mîncarea oamenilor.
3	50	3	50	1	50	3	50	La preţul praşilei se socotesc numai praşila 1-a şi 2-a, la coasă numai cositul şi la secere pusul în clăi, fără alt nimic.
3	50	3	50	1	50	3	50	
3	50	3	50	1	—	3	—	Idem, afară de ziua cu palmele la care se dă şi tain.
3	50	3	50	1	—	3	—	La preţul praşilei se socotesc şi culesul şi pusul în coşare, la secere cu pusul în clăi şi la coasă cu pasul în căpiţi, fără alt nimic.
4	50	3	50	1	—	3	—	
3	—	3	—	1	—	3	—	Aceste preţuri se plătesc bănește, fără alt nimic.

Pentru conformitate, (ss) Indescifrabil

zilele ce s-a lucrat la maşină s-a dat hrana la vruta, restul muncilor fără tain ; iar în timpul verii fără angajament s-a plătit 20 lei falcea prăşit odată, 20 lei de secere şi coase la iarbă puse în clăi şi stoguri, 3 lei ziua cu caru, 1,50 ziua cu palmele pentru bărbaţi şi 1 leu pentru femei cu tain de 2 demerlii făină păpuşoi, 1 dulă brînză, 1 dulă peşte, 1 litru rachiu şi 1/2 kilo sare la falcea de prăşit, secerat şi cosit şi hrana la vruta numai pentru zilele cu palmele la orice lucrare.

5. Luna de plugărie s-a plătit 16 lei atît omul mare cum şi copilul, socotit a 32 zile luna, cu scăderea sărbătorilor.

6. Pentru pămînturile de arătură, fînaţ şi suhat date ţăranilor s-au plătit bănește, iar pentru muncile făcute în cursul verii s-au plătit preţurile curente indicate la punctul 4 de mai sus şi pentru căraturi la coşare, stanţie şi arie nu se face nici o reducere din preţul muncii, deoarece după angajamentele din timpul iernii acestea se fac cu mijloacele marilor agricultori pentru acei care nu cară cu boi ; cît pentru ridicatul păpuşoilor la coşare, această muncă este posibilă fără excepţie pentru oricine se angaja, fie bărbat fie femeie, şi nu se mai dă nimic peste muncă, în caz însă cînd munca nu se face din rea voinţă a datornicului, atunci proprietarul sau arendaşul plăteşte în contul nesupusului la alţii după preţurile existente la data facerii muncii, care întotdeauna priveşte pe datornic îndoit de cît a luat.

7. Topitul cînepei se face în bălţi izolate şi anume hotărîte de autoritatea comunală, fără vreo plată, asemenea pentru viţei mascuri şi paseri (gîşte şi raţe) sătenii au imaşul lor — în vatra satului, fără nici o plată, şi nici pentru lutul trebuitor la lipitul şi grijitul caselor

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

nu plătesc nimic, iar bălți de pescuit peşte nefiind în localitate nu se poate cunoaşte condițiunile unor astfel de învoieli.

8. Pentru munca unei falci păpuşoi de la praşila I pînă la pusul în coşeri se întrebuințează 52 zile, 6 zile pentru falce arată, grăpat şi sămînată, 15 zile la falcea de secere la orice pîine albă puse în stog, şi în caz de ploi pentru munca ce se mai face cu desfacerea, întinderea şi strîngerea după regula cerută de aceste recolte plata se cuprinde în preţul seceratului şi al coasei fără nici un adaos de preţ sau tain, alte învoieli afară de cele descrise mai sus nu se practică în localitate.

Primiți, vă rog, domnule prim-procuror, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Primar, (ss) M. Popa

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general Iaşi, dos. 87 bis/1907, f. 3.

142 **1907, iunie, 13 [Fălticeni].**

Domnului ministru de interne,

La ordinul nr. 34 701 am onoare a vă răspunde, aratul, grăpatul şi semănatul se fac în acest judeţ numai de către proprietari sau arendaşi şi chiar cînd se fac de săteni, li se plătesc preţurile arătate în rapoartele noastre anterioare, revenindu-le ziua de muncă :

a) pentru arat cu una pereche de boi, 4 lei cu cai 6 lei, că aceste preţuri sînt remuneratorii rezultă din faptul că aici se găsesc antreprenori, care fac din acest fel de muncă principala şi obişnuita lor profesiune.

b) pentru grăpat, cu 2 boi 4 lei, cu cai 6 lei pe zi.

c) pentru semănat plătindu-se cu falcea 2 lei, 2,50 lei, cu ziua 1,20—1,60 lei.

Pentru cultura porumbului luîndu-se de bază preţul de 60 bani prăjina, adică preţul sporit în martie anul curent înainte era de 50 bani, un om, bărbat sau femeie adultă, într-o zi de 10 ore de lucru, poate prăşi sapa I pe moşia Stolniceni, la loc arat de 2 ori şi bine grăpat, 9 prăjini, la loc arat odată, bine grăpat, 7 prăjini şi la loc cleios, rău grăpat 4 prăjini.

La moşiile II Forăşti, Ciorsaci şi Hîrtop în condițiunile de mai sus 8,6 şi 4 prăjini pe zi.

La moşia III Drăguşeni, în condițiunile de mai sus, 7,5 şi 4 prăjini.

Pentru praşila II aproape tot atîta întindere pe o zi, însă depinde mult de timp dacă este ploios sau secetos, la secetă putînd lucra mai puţin.

Pentru cules, considerînd că metoda în genere adoptată în acest judeţ este de a se tăia cocenii cu totul şi a se desface în urmă, socotim că un om poate tăia şi lega în snopi, într-o zi, 16—20 prăjini.

Pentru desfăcut şi pus în coşar, socotind o producțiune de 5 kile la falce se întrebuințează tot atîta timp cît pentru praşilă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Potrivit acestor date, dacă luăm ca tip moşiile mijlocii (categoria II) şi facem media suprafeţelor, rezultă că un om într-o zi poate prăşi (săpa) întinderea de 6 prăjini, care, înmulţind cu 0,60 preţul de prăjină se dă preţul total de 3,60 lei, iar toată lucrarea pentru care primeşte acest preţ, puteam efectua, după cele mai sus arătate în 3, 1/4 zile, rezultă că preţul pe zi este de 1,12 lei.

Trebuie de observat că la prăşit muncitorii se ajută mai cu seamă cu fete de la 12 ani în sus şi la desfăcut cu copii chiar mai mici, astfel că preţul de 1 leu 12 bani pe zi este aproape uniform pentru toţi muncitorii la porumb.

La grîu, aratul, grăpatul şi semănatul se fac de către proprietari şi arendaşi tot cu preţurile de mai sus, arătate la porumb.

Munca prăjina de secere este a se socoti deci numai pentru tăiat, legat snopi şi clăit, adică pus în jumătăţi, deoarece căratul şi clăitul în şiri se plăteşte deosebit.

Pentru această muncă nu am putut stabili deosebiri apreciabile între diferitele moşii din acest judeţ.

În genere socotim că un om sau o femeie, de la vîrsta de 16 ani în sus poate secera într-o zi de 10 ore, într-un lan de producţie mijlocie, însă cereale necăzute, 15 prăjini tăiate din secere, pentru legat şi pus în clăi o jumătate de zi, adică pentru o falce tăiată, legată şi pusă în clăi 7 1/2—8 zile.

Falcea plătindu-se acum 20 lei, mai înainte 14—16 lei, revine la 2,50 lei pe zi.

În acest judeţ calculul de faţă se referă mai cu seamă la a doua perioadă de secere, adică aceia pentru ovăz, luna august, deoarece pentru prima perioadă, iunie-iulie, la grîu şi orz, angajamentele a 20 lei falcea nu se execută mai de loc, fiind obligaţi proprietarii şi arendaşii a scoate bani din nou după preţurile zilei.

Cînd seceratul se face cu coasa (hreapcă) ceea ce mai cu seamă se întrebuinţează la orzoaică, orz şi ovăz, trebuieşte un bărbat adult pentru tăiat, legat, pus în clăi, eventual la caz de ploaie desfăcutul clăilor şi refăcutul lor, 6 zile, aceasta se plăteşte a 20 lei falcea, revenind deci pe zi 3 lei 33 bani.

Pentru stabilirea acestor calcule şi faţă cu graba în care ni s-a cerut, nu ne-am putut ajuta pe lîngă cunoştinţele noastre decît de următorii domni agricultori C. Zădărescu, D. Tatos şi I. Last, care ne-au dat lămuririle din localităţile respective. Dumnealor au insistat asupra trebuinţei, dealtfel în genere simţită, de a se încuraja în acest judeţ creşterea vitelor, prin crearea de debuşeuri pentru export. În adevăr nici clima, nici calitatea solului nu fac posibilă o cultură rentabilă a cerealelor.

De creşterea vitelor pentru export este însă legată crearea micilor industrii agricole, precum fabricarea borhotului din sfecla de zahăr, aceea a alcoolului brut etc., care folosesc nu numai prin cultură ce întrebuinţează — cartofi, sfeclă şi altele, dar şi prin aceia că rămăşiţele sînt perfecte îngrăşăminte pentru vite şi numai de la aceasta se poate avea gunoiul indispensabil unui pămînt istovit ca cel din acest judeţ.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Aceasta însă ar implica remanierea întregului nostru sistem industrial-agricol și de aceea cred că comportă o dezvoltare mai mare, pe care voi avea onoarea a o supune aprecierei dvs. într-un raport viitor.

Primiți, vă rog, domnule ministru, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Prefect, (ss) G. Ghițescu — Director, (ss) C. Ghiorghiu

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 343—344.

143 **1907, iunie 17, Drăgănești.**

Domnule prefect,

Asupra obiectului petițiunii adresată domnului ministru de interne de către Florea Cîrstea și alții din comuna Bîrsești, înregistrată la nr. 2 119 și trimisă cu ordinul domniei-voastre nr. 1 756.

Am onoarea a comunica că mergînd în ziua de 14 curent în localitate la comuna Bîrsești, am constatat că dintre subscriitorii din petițiune sînt învoiți cu muncă pe anul curent la domnul M. Ștefănescu-Zănoagă: Radu Ion Nițu, Vasile Soare, Matei Ion, Iorgu Dinu și Ion Gherghina, care dau dijmă în parte și li se dă 4 pogoane, pentru care-i mai fac un pogon de porumb cu toată munca lui și un pogon de grîu, 2 zile cu brațele și 1 cu căruța și să ducă la Zănoagă un car de pădure, iar ierbăritul aceștia învoiți cu munca, plătesc pentru vitele mari netrăgătoare 3 lei de vită mare, boii scutiți, 50 bani de oaie, 1 leu de rîmător și plata ierbăritului să o facă în muncă; pe lîngă această învoială descrisă mai sus, mai are și altă învoială cu alți locuitori, Chirea Nițu, Simion Nițu, Constantin Șarpe, Tache Marin Văduva, Badea Păun, Marin Achim, Ilie Voinea, Ion Ciobanu, Gheorghe Ionescu, Simion Cristea Biolan, Petre Florea Dochis, Florea Popescu, Tudor Stancu, Tănase Stancu, Niță Maria, Marin Constantin, Nae Oprea, Gheorghe R. V. Dan și Gheorghe Ștefan, aceștia sînt învoiți pentru drum și cu vitele care plătesc erbărit 3 lei de vită mare, 80 bani de oaie și 1 leu de rîmător, iar plata erbăritului sînt obligați prin act a face ca plata erbăritului să o achite în muncă.

În privința drumului, binevoiți a cunoaște, domnule prefect, că nu este drum public și este un drum deschis de proprietar pentru moșia sa, așa că cei neînvoiți pe moșie, fiind drum particular al moșiei, nu-i lasă să treacă.

Astfel fiind constatările făcute asupra celor cuprinse în petițiunea pe care o înapoiez odată cu aceasta.

Binevoiți, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea considerațiunii mele.

Inspector comunal, (ss) Ungurellu

Domniei-sale, domnului prefect al județului Olt.

Nr. 4 992/20 iunie 1907

[Rezoluție]: La dosar.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond. Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 90.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru

Am onoarea să vă aduc la cunoștință că am vizitat și inspectat o bună parte din județ, atît pentru a-mi da seama de administrația exterioară cît și de starea spiritelor din județul Vaslui.

În privința stării sufletești a țăranilor, am constatat că ei sînt neliniștiți, nedumeriți, îngrijiți pentru viitor. Pentru moment sînt resemnați și muncile le-au executat aproape pretutindeni, cu mai multă exactitate chiar decît în alți ani. De cîte ori am găsit între țărani ezitări sau rea voință, i-am îndemnat a face munca, conform angajamentului luat, căci prima condiție, le spuneam eu, pentru ca guvernul să poată în adevăr ajuta populația rurală e ca ea să fie cinstită.

Dar țăranii se concentrează între dînșii și din consfătuirile lor reiese o adîncă nemulțumire. Ei cred că starea lor actuală, îmbunătățită întrucîtva în urma răscoalelor, nu e decît provizorie, și că îndată ce se vor liniști lucrurile, arendașii și proprietarii vor reveni din nou la vechile obiceiuri de exploatare fără milă.

Și în adevăr, sînt oarecare motive care îi îndreptățesc să creadă astfel, deoarece mulți arendași și chiar proprietari întrebuințează toate tertipurile pentru a schimba condițiile în care au dat în arendă pămînturile, suhaturile, sau au primit vitele la pășune.

Cîțiva din acești exploatatori, cu rea credință n-au făcut contracte noi cu locuitorii de pe moșiile lor, s-au derogat cu abilitate și au profitat pentru a menține prețurile ridicole din anii trecuți, în loc de a plăti muncile după cum plătesc majoritatea marilor agricultori.

Am luat măsuri ca să fiu necontenit pus în cunoștință cu toate abuzurile sau neajunsurile de care sufăr țăranii și de cîte ori am aflat un caz, am intervenit în mod energic pentru a obține de la exploatatorii de moșii o mai dreaptă remunerație a muncilor agricole.

Cu toate acestea, sper, domnule ministru, că nu veți avea nici o reclamație, deoarece s-a convenit de bună voie la sporul solicitat de mine în favoarea sătenilor.

Va fi însă absolută nevoie de a se exercita un control foarte mare la toamnă, la încheierea socotelilor.

Fără un control sever și cinstit, țăranii, mai ales în anul acesta, vor fi groaznic înșelați, deoarece după campania agricolă, după săvîrșirea muncilor, țăranul va fi la absolută discreție a moșierului cu pămîntul arendat, cu vitele la pășune, cu banii datorați.

De la țărani se poate obține dreapta judecată prin blîndețe și vorbă înțeleaptă, dar trebuie stat la sfat cu dînșii, trebuie să le insuflăm încredere. Cel mai mare rău este lipsa de apropiere și de afinitate între ei și cei ce sînt chemați a-i administra și a-i lumina. Funcționarii în genere sînt grăbiți, aplică legile fără tact, fără măsură, fără explicație, și de multe ori cu brutalitate. Din cauza asta țăranii nu văd la cei din administrație decît dușmănie și răutate.

În multe locuri sătenii sînt uimiți că prefectul vine în satul lor, că intră în casele lor, că stă de vorbă cu dînșii, că îi întreabă de nevoile lor și de traiul ce duc cu boierul sau cu jidanul. După o oră sau două

[1] Cu mențiunea : confidențial.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de convorbire, ei prind curaj, pun întrebări, cer lămuriri și întreținerea se termină mai totdeauna cu vorba următoare : „E bine așa, domnule prefect, dar pe noi cine să ne învețe ? Cine ne-a pus vreodată la cale ?"

Peste tot locul unde am trecut am adus mulțumire și liniște, obligînd pe cei mari a-și face datoria și a fi omenoși, convingînd pe altă parte pe cei mici să execute obligațiile luate.

Țăranii ascultă deodată, dar dau din cap și așteaptă cu nerăbdare legile liberale.

Pentru a fi bine informat de gîndul cel mai intim al țăranilor, am un agent secret, care cutreieră județul, luînd informații, stînd la sfat cu dînșii. Am putut în felul acesta afla multe rele. M-am dus imediat pentru a potoli pe unii sau a face dreptate altora.

Îmi permit a vă semnala, domnule ministru, că agentul meu trece drept student și că nu e decît un jandarm rural foarte inteligent, din Compania de Vaslui, cu numele Gheorghe I. Găman.

Pentru toamnă, în unele localități, țăranii sînt sfătuiți între dînșii ca să nu plătească pămînturile după cum s-au învoit ; ei cer ca prețul pe falce să fie 30 lei după cum au auzit că se plătește aiurea.

Iar rezerviștii și soldații cu schimbul se sfătuiesc că dacă vor fi chemați sub drapel să nu mai asculte de ordinele șefilor.

Toate acestea sînt apucături rele pe care trebuie să le combatem, din timp, cu toată energia, încercînd a convinge pe țărani că toate pămînturile nu sînt de aceiași calitate și că nu pot valora toate același preț. Am numele sătenilor rău dispuși și caut în inspecțiile mele a mă întreținea în special cu dînșii.

Poliție rurală nu există. Autoritățile au fost și sînt de o nepăsare uimitoare. Oricine se poate plimba prin comune și prin sate fără a fi supărat de nimeni. De cîte ori am vizitat un sat, fără a mă anunța, nici n-a știut primarul că am fost prin satul din comuna ce o administrează.

Jandarmi sînt puțini ; nu știu să facă serviciu, și neavînd cai, pierd timp mult umblînd pe drumuri. Obosiți de a parcurge distanțe enorme, cînd se întorc de la patrulatul drumurilor, cad și dorm îmbrăcați.

Cu actuala alcătuire a comunelor rurale e imposibil a face administrație bună. S-au contopit comunele în așa fel că distanțele de la reședință la cătuni sînt enorme, cîte odată peste 25 km peste dealuri, fără drumuri. Din 56 comune s-au făcut 28. Inginer, medic de plasă, controlor, administrator financiar, medic veterinar, moașă, agent sanitar, agent veterinar, nu mai vizitează din întregul județ decît 28 sate reședințe de comune ; altă dată toți aceștia funcționari vizitau măcar 56 sate. Restul cătunelor în absolută părăsire din toate punctele de vedere. Chiar posturile telefonice s-au desființat. Nici primarul nu mai calcă prin cătunele depărtate, iar locuitorii renunță de a se mai adresa primarilor.

După ce voi studia în detaliu chestiunea și după ce voi culege toate datele, voi supune aprobării d-voastră o nouă alcătuire a circumscripțiilor comunale.

Pentru ca să vă dați seama, domnule ministru, de minuțiozitatea cu care se dau informațiile, am onoarea a vă înainta un raport al agen-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tului meu secret, pe care vă rog a mi-l restitui după ce veţi fi luat cunoştinţă.

Primiţi, domnule ministru, asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

[Prefect Vaslui]

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 822/1907, f. 277 şi 307.

145 **1907, iunie 27, Perieţi.**

Domnule prefect,

Consecinţe ordinului domniei-voastre telegrafic nr. 4 890, am respectul a comunica că în comunele pentru care am înaintat contractele agricole completate cu tabela nr. 1, cu privire la moşia prevăzută în fiecare contract, ştiinţa cerută este după cum urmează, pentru fiecare comună în parte :

1. În comuna Coteana preţul obişnuit ce se plăteşte pentru o zi cu palmele este de lei 1.

a) Productele după acea proprietate se transportă la gara Slatina cu preţul de 29 bani sacul, greutatea unui sac fiind de 1 hectolitru.

b) Preţul obişnuit ce se plăteşte pentru una zi cu carul este de lei 2.

c) Pîndăritul se plăteşte din recoltă, adică : pentru semănături, ca grîu, orz, ovăz etc., cîte cinci oca de pogon ; iar pentru porumb cîte 1 coş (tîrnă) de pogon.

d) Pentru un kilo fasole se plăteşte 30 bani, pentru un dovleac 0,4 bani şi pentru un pui de găină 50 bani.

2. În comuna Perieţi, o zi cu palmele se plăteşte cu lei 1.

a) Productele se transportă la gara Mierleşti cu preţul de 15 bani sacul, greutatea unui sac fiind de un hectolitru.

b) Una zi cu carul se plăteşte cu lei 2.

c) Pîndăritul se plăteşte din recoltă, pentru porumb un coş (tîrnă) de pogon, iar pentru celelalte semănături cîte un snop la claia de 30 snopi ; pentru un kilo de fasole se plăteşte 40 bani, un dovleac 0,4 bani şi un pui de găină cu 50 bani.

3. În comuna Milcovu, se urmează tot ca la comuna Perieţi, după cum se prevede mai sus, cu deosebire numai că productele se transportă la gara Slatina, cu preţul de 10 bani sacul, greutatea unui sac fiind de un hectolitru.

4. În comuna Bărcăneşti ştiinţa este tot ca la comuna Milcovu cu deosebire numai că pentru un sac de producte transportat la gară se plăteşte cu bani 40, greutatea unui sac de 1 hectolitru şi pentru o zi cu carul se plăteşte cu 3 lei.

5. În comuna Turia preţul obişnuit pentru o zi cu palmele este de lei unu.

a) Productele se transportă la gara Slatina cu preţul de 25 bani sacul, greutatea unui sac fiind de un hectolitru.

b) Pentru o zi cu carul se plăteşte lei 2.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

c) Pîndăritul se plăteşte din recoltă, adică din porumb un coş la pogon şi din celelalte semănături se dă un snop la claie.

d) Un chilo fasole se plăteşte cu bani 30, un dovleac cu bani 0,4 şi un pui de găină cu bani 40.

6. În comuna Teslui se urmează identic ca în comuna Turia.

7. În comuna Dobrotineţ se urmează identic ca în comuna Teslui şi Turia, însă diferă numai preţul transportului cerealelor pentru care se plăteşte la sac 20 bani.

8. În comuna Mierleşti se urmează identic ca în comuna Dobrotineţ, însă cu deosebire numai că productele se transportă la gara Mirleşti, dar cu acelaşi preţ.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, asigurarea respectului meu.

30 iunie 1907. Inspector, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :] La completare.

p. Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 340.

146 **1907, iulie 7, Păuşeşti.**

Domnule prim-procuror,

La adresa dvs. nr. 7 746, am onoarea a vă comunica relaţiunile cerute de d-l procuror general cu ord. nr. 5 119.

În această comună sînt 8 moşii : Păuşeşti, arendată d-lui Iacob Kiroler, Domneşti, arendată d-lui Saul Fischer, Căcărezeni arendată d-lor M. Gheţel şi I. Sfarţi, Hohn, arendată d-lor C. Haler şi H. Solimovici, Scobălţeni, arendată d-lor S. Haimovici şi V. I. Haller şi Hoişeşti cu Chilişoaia d-lui J. B. Cantacuzino.

Falcea de pămînt de arătură s-a vîndut ţăranilor cu preţul de 40—80 lei şi cea de finaţ cu 40—100 lei, plata se socoteşte în bani pentru munci făcîndu-se angajamente agricole deosebite cu bani. Pe moşiile Hoişeşti şi Dumeşti s-a arendat şi pămînt de păşune la vite, cu preţul de 30 lei falcea, pe celelalte moşii vitele la suhat s-a plătit : 30—42 lei o pereche de boi, 15—20 lei una vacă, gonitor, cal 10—15 lei, mînzat, tretin, străjnic, 3—4 lei pentru una oaie, cu lapte sau sterpă şi berbec, 2 cîrlani se socotesc cît o oaie, iar pentru oile cu lapte se dă şi cîte un kg brînză de cap, plata se face numai în bani, preţul unui kg brînză de oi se socoteşte 80 bani.

Muncile s-au plătit 12—20 lei falcea de arat, 4—6 lei falcea de grăpat de 2 ori, 40—80 lei falcea de prăşit, 16—32 lei falcea de secere, 16—32 lei falcea de coasă, 2,50—5 lei una zi cu carul la cărat, 1—3 lei ziua cu palmele cu tain la muncile de prăşit, secere şi coasă, de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

20—40 kg făină de păpușoi, 1—4 kg brînză de oi la falce (cifrele de la început indică prețul din iarnă după angajament și cel de pe urmă pe cel din vară).

Luna de plugărie se plătește cu 16 lei după angajament și pînă la 24 lei cu mîncare în timpul muncii, copii[i] și bărbații, socotindu-se în lună 32 zile lucrătoare ; plata pămîntului de arături fînaț, suhat, se plătește în bani, și dacă nu are bani este trecut pe munci cu prețurile din iarnă după angajamentul ce se face și cu acei ce nu iau pămînt. Pentru cei ce nu au putință de a căra și ridica păpușoi în coșere li se scade un echivalent de 4 lei la falce, acestea fiind excepțiuni, deoarece văduvele care-și ridică popușoii la coșere iar acelora ce nu au care cu boi, arendașul le dă pentru cărat carele cu boii săi. Nu se obișnuiește în această comună a se da pe lîngă bani pentru pămînt sau vite, pui de găină sau alte producte ; pentru topitul cînepei nu se ia plată și nici nu se face în bălțile de pe moșie, pe teritoriul comunei trecînd rîul Bahlui, în care se face topirea : pentru pescuit pește în iaz se face învoială cu arendașul pe bani 5—10 lei pe an de familie, sau zile cu palmele 5—10 în cursul verii, la orice muncă, pentru rațe și gîște care umblă pe iaz, pentru masculi și viței nu se plătește nimic și nici nu umblă pe locurile arendașului. Lutul pentru lipitul caselor se ia numai de pe pămînturile țărănești.

Pentru a prăși, o dată, a doua oară, a tăia, desfăca, căra strujenii la gireadă și pune popușoii în coșare, una falce de popușoi, un om are nevoie, după timp, în medie de 35 cel puțin și 65 zile cel mult, iar pentru aratul, grăpatul și semănatul unei falci de popușoi este nevoie de 4—6 zile.

Pentru a secera, lega, pune în clăi și căra la arie una falce păioase, un om are nevoie de 10—20 zile, după timp și calitatea recoltei, iar pentru aratul, grăpatul și semănatul unei falce păioase, grîu, orz, ovăz etc., este nevoie de 8—11 zile, socotindu-se două arături de făcut.

Pentru a cosi, aduna, căpeți și clădi o falce de iarbă, un om are nevoie de 8—15 zile.

În timpul lucrului desfacerea snopilor, după ce au fost plouați, întinderea mănunchilor pentru a se usca, legarea din nou și punerea snopilor în clae, se face fără plată, fiind cuprinsă această muncă în prețul seceratului.

Primiți, domnule prim-procuror, asigurarea celei mai deosebite considerațiuni.

Primar, (ss) indescifrabil

Secretar, (ss) indescifrabil

Domnului prim-procuror, Tribunalul Iași.

[Rezoluție :]
11.7.1907.

Se va alătura la actele de anchetă.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Iași, fond Parchetul general Iași, dos. 87 bis/1907, f. 49.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule procuror,

Ca rezultat ordinului domniei-voastre, nr. 5 041 din 3 corent, respectuos am onoare a vă raporta următoarele :

Moşia Pogăneşti din comuna Stănileşti, cultivată de d-l Marcu Perlinan, arendaş. Se arendează la locuitori pămînt pentru arătură cu 40 lei falcea, în care bani e obligat a face locuitorul 12 prăjini praşilă a 8 lei rămînînd a mai da în numerar suma de 32 lei, una falce fînaţ, o vinde cu plata în bani numerar suma 60 lei ; pentru veratul unei perechi boi se plăteşte 40 lei, pentru care bani sînt obligaţi a face 24 prăjini praşilă socotit 16 lei şi restul de 24 lei în numerar, pentru una vacă se plăteşte în numerar 15 lei ; pentru una oaie mulgătoare, stearpă berbec se plăteşte 3 lei, fără altă obligaţiune, un cîrlan 1 leu 50 bani în numerar fără altă ceva ; pentru un gonitor sau gonitoare 12 lei şi pentru un mînzat 8 lei fără alte obligaţiuni ; caii nu se dau la păşune pe moşii boiereşti. Bani pentru arat nu se dau din iarnă ; pentru prăşit se plăteşte din iarnă 40 lei falcea, secerat 16 lei falcea, pentru coasă nu se dau bani din iarnă, una zi cu caru 3 lei, una zi cu palmele 80 bani pînă la un leu, iar în timpul muncei se plăteşte : 56 lei falcea (secere) praşilă, pentru secere 32 lei falcea, pentru coasă, pus în stog 25—30 lei falcea, pentru una falce arat şi grăpat 20 falcea, una zi cu carul 4—5 lei şi una zi cu palmele 1 leu 50 bani pînă la 2 lei. Ca tain se dă la falcea de praşilă 4 dubli decalitrii făină de popuşoi şi 4 kg udătură (peşte, brînză), la falcea de secere 2 dubli decalitri făină şi 2 kg udătură, iar la falcea de coasă ca şi la secere. Preţul unei zile de plug pentru un om mare 70 bani şi un băet 50 bani şi mîncare ; cînd sînt cu luna li se scad zilele de sărbători şi de ploaie socotindu-le luna 32 zile lucrătoare.

Munca care o fac în preţul amenzii pămîntului şi păşunatul vitelor se socoteşte 52 lei 80 bani falcea praşilă şi 20 lei falcea secere ; celor ce nu au trăsuri şi văduvelor li se dă de către moşier harabale cu boi pentru a căra păpuşoii la stanţii, spre a-i desfăca şi pune în coşar.

Pe lîngă muncă şi bani nu li se mai ia pui de găină, ouă etc. Nu li se ia plată pentru topitul cînepei, pentru pescuit peşte, pentru raţa sau gîsca ce umblă pe pîrîu, pentru mascuri, viţei şi nici pentru lutul de uns casele.

Un singur om poate prăşi de două ori, secera, desfaca şi pune la coşer una falce păpuşoi în timp de 63 zile medii. Poate ara, grăpa şi semăna una falce de porumb sau grîu în 4 zile, poate secera, lega, pune în clăi şi căra la arie o falce de grîu sau orz în 14 zile. Poate cosi, aduna, pune în căpiţi şi clăi, în stog, o falce iarbă în 18 zile. Întinderea snopilor, dezlegarea mănunchilor, legatul lor înapoi şi facerea din nou a clăii, cînd sînt plouaţi, nu se plăteşte aparte şi intră în preţul seceratului.

Binevoiţi, vă rog, domnule procuror, a primi osebitul meu respect.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Domniei-sale domnului procuror [al] tribunalului jud. Fălciu Huşi.

[Rezoluţie :]

Se va înainta d-lui procuror general.

Procuror, (ss) indescifrabil

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general Iaşi, dos. 87/1907, f. 517.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prim-procuror,

Pentru executarea ordinului dvs. nr. 7 727, am onoare a vă comunica următoarele relațiuni :

În această comună se află moșiile Căujoaia, proprietatea d-nei Natalia Vlădoianu, arendată d-lui Berman Juster ; Cucutenii, proprietatea d-lui V. Gheorghiu, fostă arendată în anul 1906 d-lui Isidor Gutman, și moșia Dădești, proprietatea Epitropiei casei sft. Spiridon din Iași, arendată d-lui Isidor Gutman.

Falcea de pămînt cultivabil se arendează pe toate aceste moșii de la 50 la 80 lei, iar plata se face cam un sfert prin muncă iar restul cu bani. Pentru falcea de fînaț se plătește de la 60 la 100 lei, iar plata se face numai prin bani.

Pentru văratul unei perechi de boi s-a plătit 32—36 lei, pentru o vacă 15 lei, iar pentru o oaie mulgătoare, stearpă, berbec și cîrlan, 2 lei, 20 bani de cap ; 14 lei pentru un gonitor, pentru un mînzat ; 10 lei pentru un cal, 8 lei pentru un străjnic.

Costul văratului vitelor se ia numai în bani, precum și pentru oi.

S-a plătit : 16 lei pentru o falce de arat numai tăiat din fier ; la care muncă săteanul are dreptul a paște vitele pe locul proprietarului sau arendașului fără vreo plată ; iar în caz cînd nu este iarbă, proprietarul și arendașul este dator a da pentru hrana boilor fîn, strujeni etc., peste prețul arătat. Pentru o falce de grăpat se plătește 4 lei, arendașul avînd obligația a da hrana vitelor.

Pentru o falce de prașilă s-a plătit 48 lei, care muncă cuprinde prașila I, prașila II, tăiatul strujenilor, legatul lor, desfăcatul păpușoilor de pe strujan, iar legatul snopilor și suitul în coșar a popușoilor desfăcut.

S-a plătit 16 lei falcea de secere, care muncă cuprinde : seceratul, adică tăiatul, legatul în snopi și așezatul în clăi. Dacă se întîmplă că sînt ploi înainte de treier, muncitorul este obligat a deslega snopii și usca ori de cîte ori este nevoie ; pînă la treier, fără vreo altă plată decît prețul arătat mai sus.

Pentru o falce de coasă s-a plătit 30 lei, cuprinzînd tăiatul ierbei, adunatul, strînsul în căpiți și pusul în stog.

Pentru o zi cu carul s-a plătit 2 lei iar pentru o zi cu palmele, 80 bani.

Toate aceste prețuri sînt date pentru angajamentele făcute de cu iarnă, iar în timpul muncilor se plătește pînă la 72 lei falcea de prășilă, 24 lei pe falcea de secere, 3 lei pentru o zi cu carul și de la 1 leu 20 pînă la un leu 50 bani pentru o zi cu palmele.

Atît la angajamentele de cu iarnă, cît și în timpul muncilor, se dă lucrătorului tain de hrană în următoarea cantitate : 40 kg făină de popușoi, 4 kg brînză sau pește, 2 kg sare la fiecare falce de prășilă, asemenea 20 kg făină de popușoi, 2 kg brînză sau pește și 1 kg sare la fiecare falce de secere și coasă. La cei cu ziua cu carul se dă hrana necesară pentru muncitor și vite iar la cei cu ziua cu palmele se dă iarăși hrana necesară. La arat și grăpat nu se dă tain și nici hrana muncitorului. Pentru un om mare se plătește 20 lei luna de plugărie,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

iar pentru copil 15 lei şi hrana necesară, precum şi opinci de purtat, aceasta banii luaţi din iarnă, iar în timpul lucrului se plăteşte un leu pe zi şi hrana.

La muncă se calculează ziua muncitorului numai decît a lucrat 1/4, 1/2, 3/4 etc. Luna se socoteşte de 32 zile şi numai lucrătoare. Costul pămîntului cultivabil se plăteşte parte în muncă şi parte în bani, socotindu-se munca după preţurile arătate mai sus. Transportul popuşoilor de la stanţie la coşar este în sarcina arendaşului, muncitorul este obligat a da ajutor numai.

Nu se obişnuieşte a se mai da ceva pe lîngă munca făcută sau pe lîngă preţul primit de muncitor. Arendaşul nu ia nici o plată şi nici proprietarul pentru topitul cînepii în baltă, raţe, gîşte etc. ce umblă pe pîrîu şi nici pentru mascuri sau viţei. Pescuitul la iazuri este cu desăvîrşire oprit pentru săteni. Nu se ia bani şi nici alte obligaţii pentru lutul de uns casele.

Unui om îi trebuie 28 zile pentru a prăşi întîia oară, a doua oară, tăiat, legat, desfăcat şi suit în coşer, o falce de popuşoi, 14 zile, pentru o falce de secere pînă la pusul în clăi, 3 zile tăiatul din fier a unei falci (aratul), o zi grăpatul unei falci, 1/4 zi pentru semănatul unei falci de popuşoi şi tot atît timp trebuie pentru o falce de grîu, orz, ovăz etc., asemenea 10 zile pentru a cosi, aduna, pune în căpiţe şi apoi în stog a unei fălci de iarbă.

Preţurile arătate mai sus sînt date pentru anul 1906.

Binevoiţi, vă rog, d-le prim-procuror, a primi asigurarea osebitei mele consideraţiuni.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) Costăchescu

D-sale d-lui prim-procuror, Tribunalul Iaşi.

[Rezoluţie :]
11.7.1907.
La actele de anchetă.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general Iaşi, dos. 87 bis/1907, f. 23 şi următoarele.

149 **1907, iulie 9, Tătărani.**

Domnule procuror,

Rezultat ordinului dvs. nr. 5 041/1907, cu respect am onoare a vă supune cunoştinţei următoarele ştiinţe cerute de la această comună pe anul 1906 : Moşii arendate sînt : 1) Stroeşti, cultivîndu-se de către arendaşii Moisă Cligher, o porţiune de moşie — de către arendaşii C. Macovei şi Moisă Catz, o altă porţiune şi Dumitru Buhăescu, Pavel Georgescu, Ion Hîncu, D-tru Hîncu şi Gh. Gaiţă, altă porţiune ; 2) Moşia Tătăreni : cultivîndu-se de către arendaşii : M. Cozma, Ion Olteanu, Gh. Buhuărean, I. Fodea, Al. Cojan, Nastasia Cojan şi alţii în mod

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

colectiv. 3) Moșia Leoști : cultivîndu-se de către Gh. Dobre, Artene Dobre, Gh. Manolache, Th. Prepeliță, J. Luca și Neculai Arhire.

Prețul cu care se arendează falcia de pămînt cultivabil la țărani este de la 50—60 și 70 lei falcia, iar de fînaț nu se arendează, făcîndu-se plata în bani, plătindu-se pentru văratul unei perechi de boi 34 lei, 2 zile cu carul, una vacă 15 lei, una oaie mulgătoare, stearpă, berbeciu 3 lei 50 bani — pentru un cîrlan 1 leu 75 bani, un gonitor 15 lei și un mînzat 8 lei iar cai, tretini, strijnici nefiind la vărat ; iar pentru vărat unei oi se ia plata în bani ; pentru munci din vară a 3 lei ziua cu caru și 1 leu 50 bani pălmași și li se dă tain numai la pălmași, tainul mîncarea făcută gata ; — pentru un om mare ziua cu plugul 66 bani sau 20 lei lunar, iar copiilor 15 lei lunar sau 50 bani ziua, scăzîndu-se zilele de sărbători ; — costul pămîntului, fînaț și suhatului este în bani — a fi reduceri de munci — pui de găină, ouă etc. nu se dă pe lîngă muncă ; — nu se ia nici o plată pentru topitul cînepii etc. precum nici pentru plata lutului de lipit case, un om poate prăși I—II oară, secera, desface strujenii, a-i căra la gireadă și pune păpușoi în coșeriu, pentru o falcie de popușoi, în timp de 40 zile ; idem a ara, grăpa (boroni) și semăna o falcie popușoi în 4 zile ; — idem pentru grîu, idem — iar un om poate a secera, grîu și orz a lega, pune în clăi și căra la arie o falcie în timp de 13 zile ; — iar un om poate cosi, aduna, căpiți și clădi o falcie iarbă în 10 zile ; — desfaeerea și strîngerea snopilor în clăi se socotește în prețul secerei în caz de ploi.

Primiți vă rog asigurarea considerației mele.

Primar, (ss) Bedreag Secretar, (ss) D. Gh. Grecu

Domniei-sale, domnului procuror, Tribunalul Fălciu Huși.

[Rezoluție :]

Se va înainta d-lui procuror general.

Procuror, (ss) D. Ralle

Arh. St. Iași, fond Parchetul general al curții de apel Iași, dos. 87/1907, f. 520.

150 **1907, iulie 10 [1], Bucoveni.**

Domnule prefect [2],

Conformîndu-mă ordinului d-voastră telegrafic nr. 10 174, am trecut la moșia Petrești chiar vineri 6 iulie, însă arendașul fiind dus la București, nu am putut lua nici un demers.

În zilele de 6 și 7 am adunat pe toți locuitorii învoiți și față cu arendașul și primarul mi-am pus toate silințele să-i fac a se înțelege.

Locuitorii susțin că învoiala verbală a fost una și una și alt nimic. Chiar această învoială verbală nu a fost bine lămurită, deoarece

[1] Data rezoluției.
[2] Cu mențiunea : confidențial.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

le-a zis să ia locuri de arătură şi după cum va fi la moşiile vecine, tot aşa va urma şi el cu locuitorii.

Arendaşul pretinde că le-a spus că vor fi obligaţi să facă şi ruşfeturi, adică la 6 pogoane unu definitiv şi altele.

Este de notat că acest domn arendaş, încă de astă primăvară, pe timpul cînd se făceau învoielile, a fost foarte greoi. Osebit de aceasta oamenii săi de serviciu s-au purtat brutal cu locuitorii. Covingîndu-mă personal de aceasta, i-am pus obligaţiunea să depărteze imediat pe un nepot al său, Cociu, ceea ce s-a şi făcut duminică dimineaţa.

Am crezut că această congediere şi făgăduială dată locuitorilor că nu voi permite brutalităţi din partea oamenilor arendaşului, va produce o schimbare. Dar îndărătnicia lor a rămas aceeaşi, pînă duminică noaptea nu au voit să cedeze cu nici în chip, cu toate că pe arendaş puteam să-l fac să mai lase ceva din învoială.

Locuitorii pretind că arendaşii vecini au făcut reduceri, iar d-nul arendaş Taşcu nu a voit să le scază nimic din învoiala făcută, tot verbal, în toamna anului 1906. Ei primesc să secere pogoanele arendaşului, însă în socoteala erbăritului. Arendaşul nu primeşte această propunere.

Din cît mi-am putut da seama, delegatul sfatului sătesc, Constantin Vlaicu, prin atitudinea lui absolut indiferentă — cu toate poveţele ce i-am dat că e dator să intervie pentru buna înţelegere între părţi — mi-a părut suspect. Tot asemenea şi consilierul Radu Voicu şi un locuitor anume Costache Vasile.

În cele din urmă arendaşul a pus în vederea locuitorilor că le va scoate vitele de pe izlazul moşiei. Locuitorii, la rîndul lor, pretind să li se plătească, chiar acum, în bani, sămînţa şi munca pogoanelor arendaşului şi îşi vor retrage vitele de pe izlaz.

Cum binevoiţi a vedea, nu s-a putut stabili înţelegerea între arendaş şi locuitori. Pe de o parte am luat măsuri ca chiar astăzi luni 9 iunie, doi geandarmi să meargă în localitate, spre a se evita orice neajunsuri în cazul cînd arendaşul ar scoate de pe izlaz vitele locuitorilor, iar pe de altă parte am dispus ca cei trei locuitori aci arătaţi să fie trimişi înaintea d-voastră ca instigatori.

În ce priveşte pe delegatul sfatului sătesc, C. Vlaicu, dacă situaţiunea nu va lua nici o schimbare, vă rog să binevoiţi a interveni pentru revocarea lui din funcţiune.

Inspector, (ss) P. Georgescu

[Rezoluţie :]
10 iulie 1907.
Spre ştiinţă, (ss) I. I. Nicol[aescu].

Arh. St. Buc. fond. Pref. Ilfov, dos. 9/1907, f. 26 şi 38.

151 **1907, iulie 11, Bivolari.**

Domnule prim-procuror,

În conformitatea adresei domniei voastre nr. 7 722, am onoare a răspunde la chestionarul prevăzut de ordinul d-lui procuror general nr. 5 119 din a.c. următoarele :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În această comună sînt 3 moşii : 1) Moşia Bivolari, care se cultivă de d-nii fraţi Leon şi Samoil Costiner, 2) moşia Tabăra, arendaş d-l Marcu Juster şi 3) moşia Soloneţ, arendaş d-l Vasile Manisali.

Falcia de pămînt cultivabil la ţărani pentru anul 1906 s-a arendat în majoritate cu 50 lei, arendarea se făcea numai pe muncă, prin 30 prăjini prăşilă socotite 15 lei, 1 falcea secere socotită 20 lei şi 15 zile cu palmele sau 3 fălci de cărat, socotite 15 lei, în total 50 lei. Fînaţ nu se arenda.

Pentru văratul unei perechi de boi se plătea 24 lei însă în muncă prin 2 fălci arătură. Pentru una vacă 12 lei, pentru una oaie mulgătoare, stearpă şi berbece 1 leu 50 bani, pentru un cîrlan 50 bani, pentru un gonitor 9 lei, un mînzat 6 lei, un cal şi tretin 12 lei şi strajnic 10 lei, plata văratului acestor vite se făcea în bani, şi nu se lua de la oi peste preţul de mai sus sau în preţ nici un soi de producte.

Falcia de arat odată, fie la mirişte sau înturnătură, se plătea cu 12 lei după angajament, iar în timpul muncii de la 16—18 lei. Grăpatul după angajament se plătea cu 2 lei 50 bani falcia şi în timpul lucrului de la 2 lei 50 bani la 3 lei. Prăşitul de 2 ori, culesul, desfăcatul, pusul la coşere, strujenii în stoguri se plătea numai cu angajament, prin 40 lei falcia. Seceratul şi pusul în clăi, cum şi cositul ierbei şi pusul în stog se plătea cu 20 lei falcia, după angajament, iar în timpul muncii de la 32—40 lei falcia de secere şi pînă la 32 lei coasa ; căratul în girezi se făcea numai cu falcia, plătindu-se după angajament cu 5 lei, iar în timpul lucrului cu 8 lei, ziua cu palmele după angajament se plătea cu 1 leu, iar în timpul lucrului cu 1,50—2 lei.

Tainuri nu se dădea la alte soiuri de munci afară numai cărat şi lucrătorilor cu ziua li se dădea mîncare la burtă, iar la lucru făcut cu bani în timpul muncii şi se dădea pe lîngă preţul de mai sus şi tain la falcia de secere şi coasă cîte 30 kg făină, 3 kg brînză şi 1 litru rachiu ; locuitorii însă indigeni lucrau numai după angajamente. Pentru lucrările din timpul muncii se întrebuinţau numai lucrători străini de localitate.

Zilele de plug se făceau numai prin băieţi şi se plătea cu 70 bani ziua după angajament şi mîncare la burtă, iar în timpul lucrului cu 1 leu ; zilele de lucru şi de plug se socoteau numai lucrătoare, scăzîndu-se sărbătorile şi cele nelucrate.

Pentru aceia ce nu au putinţa a căra şi ridica popuşoii în coşere li se dădea cară cu trăgători fără plată, ridicatul la coşeri însă li se socotea cu 2 lei de falce.

Pui de găină, ouă etc. nu se obişnuia a se da pe lîngă muncile ce făceau.

Pentru topitul cînepei prin bălţi nu se făcea învoieli şi nici nu aveau permisiune, topirea cînepei se face în rîul Prut fără plată, de asemenea nu au existat învoieli pentru pescuit sau umblarea gîştelor şi raţelor pe pîriu sau bălţi, nefiind asemenea pîraie şi bălţi pe lîngă sau în raza satelor ; asemenea nu existau învoieli pentru mascuri şi viţei, care nici nu se primeau pe locurile moşiei ; nu existau condiţiuni de plată şi nici nu li se pretindea pentru lutul de uns casele. În medie un om poate prăşi o falce de 2 ori, tăia desfaca, căra, stujenii în stoguri şi păpuşoii în coşere 50 lei.

Pentru a ara, grăpa, boroni şi sămăna o falce fie cu popuşoi fie cu grîu un om însă, avînd şi 4 trăgători, o face în 4 zile. Pentru sece-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ratul unei fălci de grîu sau orz, legatul, pusul în clăi şi căratul în girezi un om face acest lucru în 14 zile. Cositul, adunatul în căpiţi şi clădituI în stog a unei fălci de iarbă o face în 8 zile.

Întinderea şi reaşezarea căilor în timp de ploi nu se plăteşte deosebit ci se cuprinde în preţul secerei.

Binevoiţi şi vă rog, d-le prim-procuror, a primi asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Primar, (ss.) indescifrabil

Secretar, (ss.) indescifrabil.

D-sale domnului prim-procuror, Tribunalul Iaşi.

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general Iaşi, dos. 87 bis/907, f. 16 şi 34.

152 **1907, iulie 11, Floreşti.**

TABLOU

de felul învoielilor verbale ce s-au făcut în vara anului 1906 între exploatatorii de moşii şi locuitorii din această comună

Nr. crt.	Numirea moşiei	Numele şi prenumele exploatatorului	Calitatea exploatatorului	Felul învoielei
1	Floreşti de Sus	M. A. Marinescu	proprietar	Dijma una şi una la pogon 1 pogon secere 5 zile cu mîinile cei fără vite 1/2 zi cu caru şi 2 zile cu mîinile cei cu vite 1 găină 25 dovleci 30 snopi coceni 6 oca fasole 1 baniţă porumb ştiuleţi de nume 10 ouă 1 muşchi 1 găină.
Întindere cultivabilă a moşiei				
Hectare	344			
Izlaz	6			
	Total 350			

Se certifică de noi datele din prezentul tablou.

Primar, (ss.) Ion Dumitru Secretar, (ss.) indescifrabil

L.S.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 31/1906, f. 11.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

De învoiala agricolă verbală pe moşia Trestieni din această comună Cosoba, în anul 1906

D-lui Grigore Mihail, arendaş
Întinderea totală a moşiei este de 400 hectare
teren cultivabil 385 „
„ izlaz 15
Pădure —

1) Un pogon luat în dijmă 1 şi 1, zece snopi coceni, 10 dovleci, 6 oca fasole şi lei 104 în numerariu, în schimbul cărora bani, a putut face munci cu care a fost scăzut în următoarele condiţiuni : osebit o baniţă de porumb, pîndărit.

2) Un pogon secerat şi cărat la arie lei 8.
3) „ „ arat, semănat şi grăpat, cu grapa de fier, lei 7
4) „ „ ogor lei 5.
5) „ „ arat lei 5.
6) „ „ prăşit lei 6.
7) „ „ cules, desfăcut şi cărat, lei 10.
8) „ „ porumb, cu desăvîrşire lei 25.
9) „ „ grîu cu desăvîrşire lei 21.
10) Una zi cu mîinile lei 1, cu carul lei 3, cu mîncarea sa.
11) În cazul cînd locul luat în dijmă de locuitor, a fost ogor de toamnă făcut de arendaş, atunci locuitorul a fost obligat a-l ara, semăna şi grăpa.
12) Un pogon erbărit lei 50, nu a primit mai mult decît 4 vite mari, sau mici oi 20.

Se certifică de noi prezentul tablou.

Preşedintele comisiei interimare, (ss.) indescifrabil

Secretar, (ss.) indescifrabil

L.S.

Arh. St Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 9 (bis).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

154 **1907, iulie 17, Stoeneşti Palanga.**

Tablou de învoielile verbale pe anul 1906 [1]

Dijmă la pogon	Muncă la pogon	Rușfet la pogon	Întind. moșiei
una și una de sămînță	1) Un pogon de secerat 2) Una zi cu carul 3) Două zile cu mlinile	1) 20 snopi coceni 2) 20 dovleci 3) o găină 4) 10 ouă 5) una baniță, pîndărit 6) 6 oca fasole sau un leu Pentru pășune 12 lei de vita mare pe izlaz, 6 lei de vita mare după secere, 2 lei de oae și trei prăjini de seceră.	Izlaz, Pădure 15 ha Teren cultivabil 555 ha

Exactitatea prezentului tablou se atestă.
Președinte, (ss.) indescifrabil Secretar, (ss.) indescifrabil
Arh. St. Buc fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 22.

[1] Moșia Stoeneşti, arendaș M. Danaricu, plasa Bolintin.

155 **1907, iulie 17, Stoeneşti Palanga.**

Tablou de învoielile verbale pe anul 1906 [1]

Dijmă la pogon	Muncă la pogon	Rușfet la pogon	Întinderea moșiei
Una și una din sămînță	1) un pogon de secere 2) una zi cu carul 3) două zile cu mlinile 4) o jumătate pogon arat semănat	20 snopi coceni 20 dovleci 6 oca fasole 10 ouă una găină de fiecare nume, una găină de pog. și un coș (baniță) de pîndărit. Pentru pășunat 12 lei vita mare. 6 lei pe mirişte. 2 1/2 lei de oae.	Teren cultivat 200 hectare; izlaz și pădure nu este

Exactitatea prez. tablou se atestă.
L.S.
Președinte, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) P. Popescu
Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov dos. 31/1906, f. 18.

[1] Moșia Drăgăneşti, plasa Bolintin, arendaș N. Coat.

1907, iulie 17, Bolintinul din Vale.

Tablou de muncile și învoielile verbale dupe moșia d-lui Mih. I. C. Bolintineanu, pe anul 1907

Numirea moșiei	Dijma pe care țăranul o dă proprietarului	Muncile la un pogon					Observații
		Secera		Zile		Transport de cereale	
		pogoane	prăjini	cu mlinile	cu vitele	Hectolitri	
Moșteni	una și una	—	6	1	1	14	

Se certifică de noi exactitatea prezentului tablou.
Primar, (ss) Marin M. Stan L.S. Secretar, (ss) B. Rădulescu
Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 5.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prim-procuror,

Spre satisfacerea adresei dvs. nr. 7 750 pe lîngă care trimiteţi în copie ordinul d-lui procuror general nr. 5 719/907, am onoare a vă supune la cunoştinţă următoarele :

1. Moşiile din comună sînt :
a. Proselnici, proprietatea d-lui Leon Juster.
b. Cornești, ţinută în arendă de d-l I. Fareștein.
c. Ezerenii ţinută în arendă de d-l Moise Grimberg.
d. Miroslava Ghiţescu ţinută în arendă de C. Constantinescu.
e. Miroslava Langa, ţinută în arendă de Grigore Romanescu.
f. Uricanii Sutzu, ţinută în arendă de Gheorghe Meriţi.
g. Uricanii Negel, proprietar Neculai Negel

2. Preţul cu care s-au vîndut falcea de pămînt cultivabil la ţărani în 1906 este de la 50—70 lei, iar de fînaţ este de la 70—120 lei, plata se făcea în bani.

3. Văratul vitelor se plătea :

părechia de boi,	32—50 lei
una vacă,	16—20 lei
un berbece,	3— 4 lei
un cîrlan,	2— 3 lei
un gonitor,	10—14 lei
un mînzat,	5— 8 lei

Plata se făcea în bani.

4. Preţul muncilor :
falcea de arat de la 20—30 lei
falcea de grăpat 6 lei
falcea de prăşit de I şi II fără tain, cu 56 lei cu tain 48 lei.
falcea de secere cu 23—40 lei.
falcea de cosit cu 20—25 lei pus în stog.
preţul unei zile cu carul de lei 3—4 lei.
preţul unei zile cu palmele de la 1—2 lei.

Aceste preţuri se plătesc în timpul muncei nefiind angajamente de munci agricole în timpul iernei — la praşilă cu şi fără tain, iar la cele alte munci fără tain.

Ziua pentru un om mare de la 1 leu pînă la doi, un copil de la 60 bani pînă la un leu, luna la plug de la 15—20 lei, zilele de muncă se socotesc numai lucrătoare, scăzîndu-se zilele de sărbătoare şi duminicile.

Plata pămîntului, fînaţului şi suhatului se plăteşte numai în bani. Pentru suhat nu se primeşte pe lîngă bani, pui de găină, ouă etc. etc. Nu se plăteşte pentru topitul cînepei în baltă, pentru pescuit peşte, pentru raţă sau gîscă ce umblă pe pîrîu, pentru mascuri viţei. Nu se cere plata pentru lutul de uns casele etc.

5. Un om poarte prăşi I o falce porumb şi în 16 zile, praşila II-a în zece zile, una falce de secere în 8 zile, de desfăcut 8 zile, căratul strujenilor la gireadă în 2 zile, căratul popuşoilor la coşere.

Una falce arată în 3 zile, grapă, boroni şi sămăna una falce de porumb sau grîu etc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Un om poate secera, lega și pune în clăi și căra la arie în 10 zile ; poate cosi, aduna, căpiți și clădi una falce în 8 zile.

În timpuri de ploi desfacerea snopilor, întinderea mănunchilor pentru a se usca, legarea din nou și punerea snopilor în clăi se cuprinde în prețul secerei fără a se mai face o altă plată din nou.

Primiți vă rog, domnule prim procuror, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Primar, (ss.) indescifrabil. Secretar, (ss.) indescifrabil

Arh. St. Iași, fond Parchetul general Iași, dos. 87 bis/1907, f. 50.

[1907, iulie], Brezoaia.

TABLOU

De învoielile verbale pe moșia Cămărașu în întindere de 402 hectare pămînt cultivabil

402
25 hectare izlaz
147 hectare pădure
Total 574 pe anul 1906
Arendaș d-nul Ion I. Dorobanțu
Învoieli la cei cu vite trăgătoare
dijma una și una
La 4 pogoane să facă 4 pogoane de seceră
2 pogoane de arătură
4 zile cu brațele
3 zile cu carul
24 chilograme fasole
40 snopi coceni
40 dovleci
3 găini și 10 ouă
1/2 pogon secere pentru învoială.

Din aceste învoieli i se scutea muncitorului de plata erbăritului două vite trăgătoare.

Erbăritul unei vite mari lei 10
„ „ „ mici „ 5
„ „ oi „ 3

Învoieli la cei cu brațele
dijma una și una
La 2 pogoane să facă 2 pogoane de secere
6 zile cu mîinile
12 chilograme fasole
20 snopi coceni
20 dovleci
3 găini și 10 ouă
1/2 pogon secere pentru învoială

Se certifică de noi exactitatea arătărilor din prezentul tablou care sînt extrase din registrele de comptabilitatea moșiei.

Primar, (ss.) indescifrabil Secretar, (ss.) indescifrabil

L.S.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1907, f. 7.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

De felul învoielilor verbale în moşia Butculeasca din comuna aceasta, în cursul anului 1906, care se compune din 360 de pogoane din care :

333 pogoane arabile
15 pogoane zăvoaie şi
12 pogoane izlaz

360 total

Nr. corent	Numirea moşiei	Numele şi pronumele proprietarului	Numele şi pronumele arendaşului	Felul învoielilor cu ţăranii
1	Moşia Buculeasca Ulmi-Orneşti	d-na Ana Butculeasca	Ilie Radu	Învoieli pentru porumb 1) şi una şi 2) 20 lei pogon Locuri pentru tutun 70 lei pogon Locuri pentru izlaz 60 lei pogon

Atestăm exactitatea datelor din prezentul tablou.

Primar, (ss) G. I. Cappiu Secretar, (ss) indescifrabil

L.S.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 131/1906, f. 17.

160 **1907, august 7, Uideşti.**

Domnule procuror,

Conform ordinului prefecturei acestui judeţ sub nr. 5 171, am onoare a vă supune la cunoştinţă următoarele :

În această comună sînt cinci moşii şi anume :

Moşia Uideşti, proprietatea moştenitorilor defunctului Beriş Last, arendată domnului Avram Iţic Pincu.

Moşia Floreşti, proprietatea moştenitorilor defunctului Ion Cernătescu, arendată domnului Constantin Zăhărescu.

Moşia Antoceni, proprietatea domnului Ştefan Albu, arendată d-lui Grigore Lateş.

Moşia Oniceni, proprietatea moştenitorilor defunctului Beriş Last, arendată d-lui Iancu Smilovici.

Moşia Ruşi, proprietatea onor Academiei Română, arendată fraţilor Smilovici Iancu şi Moisă Smilovici.

1) Preţul cu care se arendează falcea de pămînt cultivabil la ţărani este de la 80—130 lei iar cea de fînaţ de la 112—136 lei falcia ; plata acestor pămînturi se face în bani la ridicarea recoltelor.

2) Se plăteşte pentru văratul unei perechi de boi 30 şi 36 lei, a unei vaci 15 lei, a unei oi mulgătoare, stearpă şi berbece 2 lei şi 2 lei şi 30

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

bani, cîrlan 1 leu, a unui gonitor 9 lei şi 12, pentru un mînzat 8 lei şi 10 lei, cal 15 lei, tretin 12 lei, strajnic 10 lei, plata acestor vite se face în bani.
3) Preţul muncii de arat şi grăpat a unei falce este de 14 lei a unei falce de prăşit I şi 2 oară cules, cărat la coşeri desfăcut şi urcat în coşuri 40 lei falcea, a unei falce de secerat şi pus în clăi este de 14 lei, unei falce de coase 12 şi 14 lei falcea ; la toate aceste munci nu se dă tain şi nici mîncare la vite.
4) Preţul unei zile cu carul este de doi lei 50 bani iar palmele un leu şi un leu 20 bani, fără tain.
Toate muncile arătate mai sus sînt angajate de iarnă, afară de secere, care pe lîngă cea angajată cînd este năvală se tocmeşte şi în timpul muncii cîte 20—24 lei falcea şi tain, asemenea se plătesc şi pentru zile de cărat şi zile la maşină şi anume ziua cu carul 2 lei 50 bani, iar cu palmele un leu şi un leu 20 bani.

La munca de seceră cînd se angajează de iarnă la fiecare falce angajată trebuie să facă cel cu carul două zile cu carul, cel cu palmele patru zile cu palmele, care intră tot în preţul de 14 lei falcea de secere.
5) Se plăteşte ziua la plug pentru un om mare sau copil 40 bani ziua şi mîncare şi li se calculează zilele lucrătoare scăzîndu-se sărbătorile şi cele cînd plouă şi nu lucrează.
6) Costul pămîntului, fînaţului şi suhatului se plăteşte în bani arendaşului şi nu se scade din preţ pentru acei ce nu pot urca şi căra popuşoi la coşeri, căci care nu pot ei tocmesc pe alţi locuitori după cum se pot învoi. Pe unele moşii pentru vitele ce dau locuitorii la suhat pe lîngă preţ mai dau şi cîte unu şi doi pui de găină.
7) Pe moşia Ruşi pentru topitul cînepei în rîul Moldova se ia cîte un pui de găină de locuitor — iar pentru pescuit peşte, pentru raţe sau gîscă ce umblă pe pîrîu nu se ia nimic, pentru mascuri şi viţei asemenea nu se ia nimica, căci locuitorii îi ţin acasă, asemenea lut pentru lipitul caselor nu se ia de pe moşia boierească.
8) În timp de 70 zile un om harnic poate lucra o falce de pămînt pentru păpuşoi, adică a prăşi de odată, a doua oară, a secera păpuşoi cu totul, a desfăca, căra strujenii la gireadă şi pune păpuşoi în coşeri.
9) Idem în timp de 5 zile un om poate ara, grăpa şi sămăna o falce de păpuşoi şi pentru grîu tot atîta dacă se face numai o arătură.
10) Idem în timp de 20 zile un om poate secera, lega, pune în clăi şi căra la arie o falce de grîu sau orz.
11) Idem în timp de 20 zile un om poate cosi, aduna, pune pe căpiţi şi clădi în stog o falce de iarbă.
12) Desfacerea snopilor după ce au fost ploaţi, întinderea mănunchilor pentru a se urca, legarea din nou şi punerea snopilor în clăi nu se plăteşte aparte, intrînd tot în preţul muncii pentru secere.

Bine voiţi, vă rog, domnule procuror, a primi asigurarea deosebitei noastre consideraţii.
Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil
Domniei sale domnului procuror, Tribunalul Suceava.
[Rezoluţie :] 9 august
La lucrări.
Procuror, (ss) indescifrabil

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general Iaşi, dos. 87 bis/1907, f. 123 şi 132.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Cu respect am onoarea a vă raporta următoarele :

1. Spiritele între locuitorii acestei comune sînt liniştite.

2. Desfid răscoalele ce au fost în luna martie, spunînd că cu foc şi cu bîta nu mai ajung ei la nici o socoteală.

3. Aşteaptă cu nerăbdare noua lege agrară spunînd că prea au învoiala grea, muncesc prea mult proprietarului şi în schimb nu se aleg cu nimic.

4. Că ar dori să muncească în dijmă una şi una dîndu-le proprietarului sămînţa pentru partea cuvenită lor şi a nu-i mai obliga la nici o muncă de învoială cu ogorît, arat, semănat, secerat, plivit, săpat, zile cu mîinile, cu carul etc. fără plată cum este acum.

5. Că ziua de lucru cu mîncarea lucrătorului e prea puţin plătită cu un leu.

6. Că dijmuitul porumbului să nu se mai facă după Sf. Nicolae ca pînă acum, că li se strică tot porumbul şi nu se mai poate mînca.

7. Că mult mai bine ar fi să li se dea pămîntul în bani decît în dijmă, fixîndu-i preţul după calitatea lui, şi ei să-l plătească în numerar sau prin muncă, dacă au timp să facă munca, aşa că pînă la Sf. Nicolae, data socotitului, să fie tot achitat.

8. Că ar fi bine să se stabilească preţurile pentru 1 zi cu braţele, cu carul, cu 2 vite şi 4 vite.

9. Că pămîntul odată dat muncitorului să nu se schimbe în fiecare an ca acum, să li se dea ogorul şi ţăranul să semene grîu numai în mirişte, ci să se facă învoiala pe mai mult de cinci ani şi să-l lase neschimbat după locul dat cînd a început învoiala, ca să muncească mai cu tragere de inimă.

10. Să se determine de lege cît trebuie să se plătească ierbărit pentru una vită mare şi una mică şi

11. Să se dea izlaz îndeajuns pentru păşune, ca să poată ţăranul ţine una vacă cu lapte, doi boi şi 2 cai pentru muncă.

Acestea fiind vederile locuitorilor în majoritatea din această comună, cu respect le supun cunoştinţei domniei-voastre.

Binevoiţi, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea distinsului meu devotament.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) G. Păunescu

D-sale domnului prefect de Romanaţi.

Arh. St. Caracal, fond Pref. Romanaţi, dos. 51/1907, f. 151.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

format in conformitatea ordinului domnului

Comuna	Numele proprietății	Numele proprietarului	Numele arendașului	Condițiile de învoială înainte de răscoală
1	2	3	4	5
Horezu Poenari	Amza	Constantin N. Mihael	—	Fiecare locuitor a avut cu dijmă de una și una 4 hectare grîu și 4 hectare porumb, în plus a mai muncit pe seama dlui proprietar, fără plată, cîte 1 1/2 hectare grîu cu desăvîrșire, pentru care i se scutea 4 vite de ierbărit, mai muncea 1/2 hectar porumb cu desăvîrșire, 1/2 hectar ogor sterp, o zi cu carul, 50 maldăre coceni, drept pîndărit pentru partea lor de 1 snop la 2 clăi a 36 snopi de grîu și un coș de porumb la 30 coșuri.
Horezu Poenari	Tîrnava	Virgil G. Tîrnoveanu	—	Fiecare locuitor a avut cu dijmă de una și una 4 hectare grîu și 4 hectare porumb, în plus a mai muncit pe seama dlui proprietar, fără plată, cîte 1 1/2 hectare grîu cu desăvîrșire, pentru care i se scutea 4 vite de ierbărit, mai muncea 1/2 hectar porumb cu desăvîrșire, 1 zi cu carul, 60 maldăre coceni, drept pîndărit pentru partea lor de 1 snop la 2 clăi și 36 snopi de grîu și un coș de porumb la 30 coșuri.
Horezu Poenari	Vîrvorianu	Gogu G. Vîrvorianu	Marin V. Mirică	Fiecare locuitor a avut cu dijmă de una și una 4 hectare grîu și 4 hectare porumb, în plus mai muncim pe seama dlui arendaș, fără plată, cîte 1/2 hectar grîu cu desăvîrșire, drept învoială, 150dd producte transport la Bechet, pentru care i se scutea de ierbărit 4 vite, 2 zile cu carul, 3 zile cu mîinile, 1/2 hectar ogor sterp, 50 maldăre coceni, e drept pîndăritul pentru partea lor de 1 snop la claia de grîu a 36 snopi și 2 coșuri de p rumb la 30 coșuri.
Horezu Poenari	Georogeanu	Căpitan I. Cumpănașu	—	Fiecare locuitor a avut cu dijmă de una și una cîte 4 hectare grîu și 4 hectare porumb; fiecare locuitor în plus mai muncea pe seama dlui proprietar fără nici o plată un hectar grîu cu desăvîrșire, 100 ddl transport la Bechet, 60 maldăre coceni, drept pîndărit pentru partea lor la un snop la claia de grîu a 36 snopi și un coș de porumb la 30 coșuri.

Comisiunea interimară a comunei Horezu Poenari, din plasa state în dosariul acestei comune și de la locuitorii învoitori de bună domnului ministru,

Președinte, (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4861, f. 123.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ministru de interne nr. 46 351/1907

Condiţiile de învoială după răscoală	În ce constă uşurarea	Observaţii
6	7	8
Tot acelea de la nr. 6, cu deosebire că după răscoale li s-a iertat 1/2 hectare porumb cu desăvirşire, 1/2 hectar ogor sterp şi o zi cu caru.	1/2 hectar porumb cu desăvirşire, 1/2 hectar ogor sterp şi o zi cu carul	Uşurarea s-a făcut din buna voie a proprietarului. Inspector comunal, (ss) indescifrabil
Tot acelea de la nr. 6, cu deosebire că după răscoală li s-a iertat 1/2 hectar porumb cu desăvirşire şi o zi cu carul.	1/2 hectar porumb cu desăvirşire şi o zi cu carul.	Uşurarea s-a făcut din buna voinţă a moştenitorilor. Inspector comunal (ss) indescifrabil
Tot acelea de la nr. 6, cu deosebire că după răscoală s-au urmat după contractul încheiat, în plus cu 1/2 hectar porumb cu desăvirşire.	Nimic	
Tot acelea de la nr. 6, cu deosebire că după răscoală li s-au iertat un hectar grîu cu desăvirşire şi pentru aceasta în schimb şi s-au impus 2 zile cu carul şi 3 zile cu mîinile.	Un hectar grîu cu desăvirşire şi în schimbul acestuia li s-au impus 2 zile cu carul şi 3 zile cu mîinile.	Uşurarea s-a făcut din buna voie a proprietarului. Inspector comunal (ss) indescifrabil

Bîrzu, jud. Dolj. Ştiinţele aici însemnate fiind culese din lucrările credinţă, în lipsa registrelor de tocmeli agricole care sînt înaintate se atestă de noi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

1907, august 30 [Craiova].

Comuna	Numele proprietăţii	Numele proprietarului	Numele arendaşului	Obiectul de învoială înainte de răscoală	Condiţiunile de învoială după răscoală	În ce constă uşurarea	Observaţii
1	2	3	4	5	6	7	8
				PLASA FILIAŞIU			
Brădeşti	Statie Stoenescu	Gr. S. Stoenescu	—	Pentru scutirea de ierbărit a doi boi, lucrează locuitorii 2 pogoane de grîu cu desăvîrşire, adică arat, semănat cu sămînţa de la proprietar, grăpat, secerat şi cărat la şiră sau maşină, un transport la gară de una mie oca vechi şi una zi cu carul şi boi în moşie la ori ce lucrare; pentru vite mari cornute, cinci zile de lucru cu mîinile de cap, pentru un cal opt zile, pentru un rimător sau o capră, trei zile de lucru, oaia una zi; afară de aceasta mai dau de fiecare învoitor, un muşchi, una limbă de rimător, la Crăciun, trei pui de găină şi douăzeci ouă; cei care nu le dau le plătesc la socoteală cu lei opt, la locurile de muncă dau dijmă proprietarului una din trei din porumb, iar locuri să puie şi locuitori învoiţi grîu nu le dă.	După răscoală nu s-a făcut nici o condiţie de învoială	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
,,	Preotul Opr. Mihăescu Anastasie Cosma	Mich. I. Zamfirescu	Pavel Săndulescu	Idem pentru doi boi lucrează 1 şi 1/2 pogon grîu cu desăvîrşire, ca mai sus, face un transport la gară de una mie oca vechi, iar pentru una vită mare fără deosebire lucrează cinci zile de lucru cu mîinile, pentru una vită mică, oaia, capra, două la una zi de lucru, un rimător una zi de lucru; afară de aceas-			

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				ta mai dau doi pui de găină sau îi plătesc cu doi lei; cei care pun porumb dau dijmă una din trei grămezi arendaşului şi mai fac şi cîte două zile de lucru cu mîinile de fiecare pogon, socoteala se face tocmai la dijmuitul porumbului.	,,	,,	
Brădeşti	Costache Brădescu	Căp. A. Niculescu	—	Locuitorii învoitori lucrează pe seama proprietarului de la 2—3 pogoane de grîu cu desăvîrşire; după cum s-a arătat mai sus aduc maşina de treierat, fac paiele, duc recolta la gară şi se scutesc cu cîte 3—4 vite mari şi cu cele mărunte peste acestea; mai dau proprietarului un muşchi de porc la Crăciun, 10 ouă şi două găini, sau le plătesc la socoteală cu lei cinci; cei care pun porumb, dau dijmă proprietarului una din trei grămezi.	,,	,,	
,,	Nae Seulescu	Fraţii Săuleşti	D. Coculescu	Pentru doi boi lucrează învoitori două pogoane de grîu arate, semănate cu sămînţa arendaşului, grăpate, secerate, cărate la şiră sau la maşină, un transport la gară de una mie oca vechi, una zi cu carul în moşie la ori ce lucrare; prisosul de vite mari mai seceră cîte un pogon de fiecare cap de vită mare, fie boi sau cai, oile şi rîmătorii cîte una zi de lucru; cei care pun porumb dau dijmă una din două grămezi arendaşului; dau două zile de lucru cu mîinile de pogon şi cîte doi pui de găină, cei care nu-i dau la socoteală la grămadă îi plătesc cu doi lei.			
,,	N. Greceanu	G. Săftoiu	Ernest Goguel	Pentru doi boi lucrează locuitori învoiţi două pogoane de grîu arate, semănate cu sămînţa arendaşului, grăpate, secerate, cărate la maşină sau la şiră; mai fac cîte un pogon de	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 *(continuare)*

1	2	3	4	5	6	7	8
Brădeşti	N. Greceanu	G. Săftoiu	Ernest Goguel	ogor, una zi cu carul cu boi în moşie la orice lucrare, un transport la gară de 800 oca vechi; prisosul de vite mari, fie vaci sau cai, cîte cinci zile la lucru cu mîinile de fiecare cap, cele mici, oi sau capre două la una zi de lucru, iar cei ce pun porumb în moşie dau dijmă una din trei grămezi arendaşului, două zile de lucru cu mîinile de fiecare pogon; mai dau fiecare învoitor cîte doi pui de găină şi zece ouă, care nu le dau le plătesc la socoteală cu trei lei.	După răscoală nu s-a făcut nici o condiţie de învoială.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
Brădeşti	Meteu	Căpitan Gh. Băicoianu	—	Pentru doi boi lucrează proprietarului două pogoane grîu arate, semănate cu sămînţa proprietarului, grăpate, secerate cărate la maşină sau şiră; prisosul de vite mari, vaci, cai; cîte cinci zile lucrează cu mîinile de fiecare cap; oaia una zi de lucru, rîmătorul două zile; afară de acestea mai dau de fiecare învoitor cîte trei pui de găină, care nu-i dau îi plătesc la socoteală cu lei trei. Cei care pun porumb dau dijmă una din trei grămezi proprietarului.	,,	,,	
Braloştiţa	Braloştiţa	D. I. Popescu	—	Dă dijmă din trei una din grîu şi porumb, fînul una şi una, patru pogoane arate şi semănate, două pogoane secerate şi cărate la şiră, una jumătate pogon porumb muncit cu desăvîrşire, pentru aceste munci se scuteşte cu 2 boi de ierbărit, mai duce cinci saci la gara Răcari, două zile cu carul la orice muncă, patru zile cu mîinile, dă doi pui de găină, zece ouă, muşchi şi limba fără plată. Pentru ierbărit plătea cinci lei vita mare, doi lei oaia cu mielul şi doi lei porcul.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Coţofeni din Faţă	Coţofeni de Jos	Iorgu Peltecioiu	—	Locuitorii muncesc pe seama proprietarului cîte un hectar cu desăvîrşire, adică arat, semănat, secerat şi cărat la maşină; pentru această muncă locuitorii se scad cu două vite trăgătoare, li se dă locuri de muncă pe seama lor de la 1—2 hectare, pentru a pune porumb, dînd dijmă din trei grămezi una, fac 4 zile de lucru la 1 hectar, sau contrariu dau 6 lei la toate locurile de porumb; locuitorii mai dau pentru pîndărit 20 oca boabe, 10 ouă şi trei pui de găină. Locuri de pus grîu nu se dau locuitorilor. Pentru păşunatul vitelor locuitorii fac de fiecare vită mare cornută cîte patru zile de lucru, iar pentru cele mărunte cîte 3/4 zi de cap, pentru cai 6 zile de lucru de cap, în caz dacă nu se lucrează zilele se plătesc la socoteală cu lei 1 bani 50 ziua. Mai transportă fără nici o plată de la conacul proprietarului la gară producte care variază între 30—60 hectolitri, mai fac şi cîte una zi de lucru fără plată, în caz contrariu plătesc ziua cu 2 lei.	,,	,,	
Fratoştiţa	Fratoştiţa	G. Doga	—	Un pogon arat, semănat, grăpat, secerat şi cărat la şiră, 5 zile la maşină cu mîinile, un transport de 10 hectolitri la gara Filiaşi şi una zi cu carul, toate acestea fără plată; cinci zile cu mîinile de vită mare, pentru un rîmător două zile cu mîinile, pentru una oaie una zi şi pentru un miel una zi, tot cu mîinile, 10 ouă şi doi pui de găină fără plată. Acestea pentru acei locuitori care au şi locuri de muncă. Iar cei numai cu vite învoite li se ţine în socoteală pogonul secerat şi cărat cu 7 lei; cei care muncesc în moşie dau dijmă din trei una.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 *(continuare)*

1	2	3	4	5	6	7	8
Fratoştiţa	Fratoştiţa	Statul	G. Coculescu	Locuitorii învoiţi fac de fiecare cîte un pogon grîu, arat, semănat, grăpat, secerat şi cărat la şiră şi cîte un transport de 10 hectolitri la gara Filiaşi, aceasta pentru doi boi trăgători, iar celelalte vite peste doi boi, fac cîte un pogon ogor de fiecare vită. Cei care nu au boi seceră şi cară la şiră cîte un pogon grîu de fiecare vită sau plătesc cu 6 lei vita, pentru rîmători cîte doi lei şi pentru una oaie 1 leu, pripaşi scutiţi. Cei ce muncesc în moşie dau dijmă din trei părţi una şi fac cîte 2 zile de lucru la fiecare pogon. Arendaşul are dreptul a semăna grîu în porumbiştile locuitorilor învoiţi; osebit de toate acestea fiecare locuitor mai este obligat a-i lucra cîte 2 zile de lucru cu mîinile fără nici o plată.	După răscoală nu s-a făcut nici o condiţie de învoială.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
,,	,,	Franţ Baron Hye D. Glumek	Ion Ştefănescu	Pentru una vită mare două zile de lucru cu mîinile, pentru 2 oi una zi de lucru cu mîinile, pentru un rîmător, una zi de lucru cu mîinile, cei cu vite trăgătoare să are un pogon şi jumătate pămînt, semănat, grăpat, care se va scuti cu două zile. De lucru cu mîinile la perechea de boi trăgători, fiecare locuitor mai seceră şi leagă, face cîrstăţi pe loc cîte un pogon şi jumătate grîu, orz, ovăz, pe care le cară la şiră fără plată; cei ce n-au vite trăgătoare, sînt scutiţi numai de arat şi semănat; cei care muncesc în moşie, dau dijmă din trei una atît din grîu cît şi din porumb, osebit că mai dau cîte 8 braţe coceni de fiecare pogon cu porumb. În porumbiştile făcute de locuitori arendaşul seamănă grîu.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Filiaşi	Filiaşi	Proprietatea jud. Dolj	Nae C. Gheorghiu	Cei ce au 2 boi şi una vacă muncesc: 2 şi jumătate pogoane arate şi semănate cu grîu, orz, ovăz, rapiţă cu sămînţa d-lui arendaş. 2 şi jumătate pogoane secerate de grîu orz, ovăz şi cărate la şiră sau maşină. Două zile cu mîinile la maşină pe fiecare an. În schimbul pogoanelor de muncă cu desăvîrşire li se scuteşte 2 boi şi una vacă pentru cei care le au, iar restul vitelor se plăteşte: 3 zile de lucru cu mîinile, vita mare, o jumătate zi vita mărunţă, una zi rîmătorul, iar de la 10 capete de vite mărunte în sus, se plăteşte cîte o zi de lucru de vită; cei care au 2 boi şi una vacă, cară cîte trei pogoane grîu la arie sau maşină pentru care li se plăteşte 2 lei de pogon. Cei fără vite trăgătoare şi care au alte vite muncesc pe an cîte 2 şi jumătate pogoane secerat, legat, cîrstăţit şi cărat fără a li se scuti 2 boi şi o vacă, pentru că nu fac aratul şi semănatul. Cei care nu au deloc vite seceră, leagă şi cîrstăţesc cîte două pogoane semănătură, făcînd şi cîte 2 zile cu mîinile la maşină fără nici o plată. Toţi cei de sus întind cîrstăţile în caz de ploaie fără piatră şi odată pe an, făcînd şi cîte trei zile cu mîinile la maşină fără plată; Pentru toate aceste munci nu se plăteşte nimic, însă după ridicarea recoltelor se dă voie a paşte vitele pe toată întinderea moşiei. Toata munca se face cu uneltele şi vitele învoitorilor. Toţi cei învoiţi se obligă ca peste muncile ce au să facă, să iasă la lucru în caz de trebuinţă şi la alte munci plătindu-li-se ziua cu mîinile 1	,,	,,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Filiaşi	Filiaşi	Proprietatea jud. Dolj	Nae C. Gheorghiu	leu, ziua cu carul 2 lei, aratul, semănatul şi grăpatul unui pogon lei 7, căratul lei 2, iar pentru plivit se vor înţelege separat. Din pămîntul ce prisoseşte d-lui arendaş se dă învoitorilor a-l munci cu dijmă la porumb şi grîu din trei una, trei kilograme fasole de fiecare pogon porumb, iar la dovleci dijmă din 4 una şi din coceni opt snopi la pogon. Partea d-lui arendaş se cară de învoitori la conacul d-lui arendaş. Restul de coceni rămîn învoitorilor, pentru care dau două găini şi 10 ouă. Grîul, partea d-lui arendaş, îl cară învoitorii la şiră sau la maşină. Toporaşii fiindcă nu fac arătură dau cîte 2 zile de lucru cu mîinile la pogon fără plată. Cei ce nu vor face muncă vor plăti lei 12 pogonul de arătură, lei 8 cel de întorsătură, lei 15 seceratul unui pogon, lei 5 căratul unui pogon, grîul lei 2 ziua cu mîinile. Grădinăriile se plătesc şase bani stînjenul pătrat şi de fiecare persoană d-lui arendaş fără plată, cinci kilograme ceapă, 10 verze, 50 fire praz, 5 sfecle, cinci ridichi şi un şir ardei de 100 teci. Socoteala daraverilor moşiei se face înainte de dijmuitul porumbului cînd sînt obligaţi învoitorii a achita orice datorie, contrariu dijmuitul nu se face pînă nu se achită datoriile.	După răscoală nu s-a făcut nici o condiţie de învoială.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
Filiaşi	Filiaşi	Franţ Baron Hye Glumek	Ioan Ştefăneanu	Pentru fiecare cap de vită mare, adică : boi, vaci, cai, cîrlani etc. se plăteşte cîte 2 zile de lucru cu mîinile, sugători se apără.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru fiecare cap de vită măruntă, adică oi, se plătește una jumătate zi de lucru cu mîinile, iar pentru porci cîte o zi de lucru cu mîinile. Cei ce au boi sau vite înjugătoare, ară pentru fiecare pereche de boi, sau vite trăgătoare cîte 2 pogoane pe care le samănă cu sămînța d-lui arendaș și grăpate, mai ară și cîte un pogon de întorsură de fiecare pereche de vite trăgătoare. Pentru toată această muncă nu se plătește nimic, decît că se scutește de ierbărit doi boi și una vacă, cei care le vor avea.

Fiecare învoitor mai seceră, leagă și cîrstățește cîte 2 pogoane grîu pe care-l cară la arie și așcază în șiră, mai făcînd și cîte 2 zile de lucru cu mîinile. Toate aceste munci fără nici o plată.

Cei ce n-au boi sau vite trăgătoare fac această muncă de 2 pogoane întocmai ca și cei ce au vite trăgătoare, cu deosebire că nu fac căratul la orice, pentru care cărat muncesc cîte 4 zile de lucru cu mîinile de fiecare pogon — drept căratul la arie.

Pentru toate aceste munci de mai sus nu se plătește nimic, decît că sînt libere vitele a pășuna în moșie după ridicarea recoltei, pînă la 1 martie.

Toată munca atît în pogoane cît și în zile se face cu toate ale învoitorilor ori cînd va fi chemați.

Din pămîntul ce prisosește d-lui arendaș peste a d-lui trebuință se dă celui învoit dînd dijmă la porumb din trei una, partea d-lui arendaș o duce învoitorul d-lui arendaș la conacul moșiei, punînd-o în pătul, în urmă ridică și partea lui.

Dovleci toți din trei una și din fasole trei kilograme la pogon și cîte opt

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 *(continuare)*

1	2	3	4	5	6	7	8
				braţe coceni tot de fiecare pogon. Din grîu se dă dijmă tot din trei una, ducîndu-se partea d-lui arendaş la şiră de învoitor. Din fîn se dă dijmă tot din trei una şi o zi de lucru la pogon, partea d-lui arendaş o duce învoitorul la locul destinat şi o pune în şiră. Cei care nu vor face munca vor plăti d-lui arendaş cîte 10 lei de fiecare pogon de arătură, 7 lei pogonul de întorsură, 12 lei pogonul de secerat, 5 lei pogonul de grîu necărat la arie, 2 lei ziua cu mîinile. Toţi cei care au boi, sau vite trăgătoare mai cară la aria d-lui arendaş şi aşează în şiră încă cîte un pogon şi jumătate grîu din cel secerat de toporaş sau de maşină, ţinîndu-se însă seamă la socoteală o plată de 4 lei pentru cărat. Munca peste datorie se plăteşte 1 leu ziua cu mîinile şi 2 lei ziua cu carul cu boi, fiind obligaţi învoitorii a sări la muncă cu carele atunci cînd vor fi chemaţi. Grădinăriile se plăteşte fiecare stînjen pogonesc lei cinci, cinci verze, cinci oca ceapă, dînd şi zarzavatul cum a fost obiceiul şi în trecut. Cei îndărătnici care nu-şi fac datoriile se socotesc înainte de dijmuitul porumbului, iar ei sînt obligaţi ca pînă la dijmuire să fie achitaţi de toate angajamentele către d-l arendaş.	După răscoală nu s-a făcut nici o condiţie de învoială.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
Floreşti	Floreşti	N. Mîndrea	—	1) Toamna ară, seamănă şi grăpează 2 pogoane cu grîu, iar vara-l seceră face cîrstăţi şi-l duc la maşină sau şiră	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				de ierbărit. 2) Fac ierbărit pentru una vită mare 4 zile, una jumătate zi pentru fiecare oaie, una zi pentru un porc. 3) Aduc maşina ori de unde ar fi fără plată, în cazul că nu se duc la maşină, la socoteală plătesc 2 lei, fac 2 zile cu carul, sau 4 zile cu mîinile gratis, dau 2 pui de găină fără plată. 4) Se dă la fiecare învoitor învoit de pun porumb cîte 2 pogoane din trei una dînd şi două oca de fasole la pogon, de grîu nu le dă locuri, izlaz nu au decît circa 20 pogoane, după ridicarea recoltei în toate întinderea moşiei.			
,,	,,	Mihail C. Sterie	C. Demetriad	Ară, seamănă, grăpează, seceră, cară la maşină sau şiră 2 pogoane pentru a se scade cu 7 lei la socoteală, în care muncă intră şi aceea pentru fîn care ia. Pentru ierbărit 4 zile vită mare, 2 oi la 1 zi, o zi rîmătorul duc fără plată, un transport la Filiaşi de 20 saci, o zi cu carul, 3 pui de găină, 10 ouă tot fără plată. Pentru porumb se dă dijmă din trei una, iar grîul una şi una, fînul asemenea în parte, iar izlaz este ca 10 pogoane, locuri de muncă se dau de la 2—4 pogoane după cum omul munceşte.	,,	,,	,,
Floreşti	Căpinteni	I. Urdăreanu] M. Miloteanu şi Ana C. Poenaru	N. Popescu	Ară, seamănă, grăpează, seceră, fac cîrstăţi şi cară la maşină sau şiră 3 pogoane de grîu, la socoteală-i scade 12 lei pentru ierbărit, duc la gara Filiaşi 21 saci cu producte fără plată, fac 4 zile cu mîinile la muncă, iar fără plată, dau de fiecare om învoit cîte 2 pui de găină fără plată, fac 4 zile de	,,	,,	,,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Floreşti	Căpinteni	I. Urdăreanu M. Miloteanu şi Ana C. Poenaru	N. Popescu	vită mare la ierbărit, 2 zile de un rimător şi 3 zile pentru 4 oi, iar porumbul pus pe moşie e din trei părţi una, adică una grămadă o ia arendaşul şi 2 locuitorul, griul în parte, mai dau 4 oca fasole cei care pun porumb oricit ar pune în moşie; la socoteală se ţine seamă ziua la maşină, la prăşit secerat 1 leu, la plivit şi cules 50 bani ziua cu carul, lei 3 la orice muncă; izlaz au ca vreo 20 pogoane, după ridicarea productelor se dă voie a păşuna unde arendaşul voesce, finul în parte.	Aceleaşi condiţiuni.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
,,	,,	Nicoliţa Constantinescu	Ion N. Licea	Ară, seamănă, grăpează, seceră, fac cîrstăţi, cară la maşină sau şiră 2 pogoane de grîu, scăzîndu-i pentru plată 2 vite mari. Pentru ierbărit fac 3 zile de vită mare, porcul o zi, iar oile 2 la una zi. Fără plată fac un transport de 2 chile la gara Filiaşi, cei care au boi, cei care ia fîn fac 6 zile cu mîinile la pogon şi finul în parte, porumbul şi grîul este la întreială adică o grămadă o ia arendaşul şi două grămezi locuitorul, avînd dreptul a pune în moşie fiecare 3 pogoane porumb şi 2 pogoane de grîu, dau gratis 5 oca de fasole, 2 pui de găină şi 10 ouă ca drept învoială.	,,	,,	
Poiana de Sus	—	—	Zisu T. Doga	Pentru doi boi şi o vacă ară trei pogoane grîu semănat şi grăpat, restul de vite cele mari cîte 5 zile vita, porci o zi, oile şi caprele două la una zi. Porumbul pentru muncă la întreială şi 4 zile de lucru cu mîinile de fiecare pogon şi trei oca fasole în boabe,	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				finul în parte şi şapte lei pogonul. Mai sînt lăturaşi care plătesc trei zile vita mare, porci 2 la o zi, cele mărunte trei la o zi, porumbul la întreială şi patru zile de lucru. Fîn nu le dă. Toţi în genere fac proprietăţii cîte un pogon grîu de secerat însă li se plăteşte, un transport la gară gratis.			
Poiana de Sus	—	Poenaru şi Gărdăreanu	N. Popescu	Pentru fiecare vită mare cîte 3 zile de lucru, oile 3 la o zi, porcii 2 la o zi, cei care ia şi locuri de muncă, pentru ceilalţi 5 zile vita mare, cele mărunte tot ca ceilalţi; locurile la întreială şi 4 zile la pogon, iar fînul în parte şi 4 zile pogonul, orice muncă va face în moşie pentru arendaş i se plăteşte.	,,	,,	
,,	Serghiadina	—	Vasile Pîrvu	Trei zile vita mare, trei oi la una zi pentru învoială, locurile de muncă la întreială şi 4 zile la pogon şi trei oca fasole, o jumătate pogon şi seceră însă i se plăteşte.	,,	,,	
Poiana de Sus	Popescu Cipică	Const. Cruceanu Popescu	—	Trei zile vita mare, trei oi la o zi, porcul 2 la o zi, porumbul la întreială şi 4 zile pogonul, fînul în parte şi 4 zile pogonul şi un transport la gară gratis.	,,	,,	
Răcari	Braloştiţa Răcari	Dimitrie I. Popescu	În regie	Două pogoane secerate şi legate, încă două cărate la maşină, 3 jumătate pogoane arate, semănate şi grăpate, 1/2 pogon cultivat cu porumb, prăşite de 2 ori, culeş şi dus la pătul, muncitorul îşi ia cocenii, 5 zile de lucru pentru ierbăritul unei vite, boi de jug scăzuţi oricîţi va fi trăgători, 2 zile cu carul la maşină şi 5 cu mîinile, fără nici o plată, dijma porumbului din trei grămezi una, a grîului din trei una, a fînului una şi una, 60 saci de grîu tot gratis duşi la staţie, ierbăritul vita mare 5 lei cum se arată mai sus, 5 zile de lucru, vita mărunţă 1 leu, porcul 2 lei, 2 pui de găină şi 10 ouă.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Răcari	Răcari	Moştenitori Dr. Atanasescu	Nicolae C. Temelie	Două pogoane secerat legate şi cărate la maşină, două zile cu carul şi trei cu mîinile la maşină fără plată, 2 zile de lucru ierbărit pentru o vită mare, porcul 1 leu, oaia 1 leu şi 20 bani, dijmă la porumb din 5 grămezi două, fînul una şi una, fasole un dublu deca-. litru de fiecare locuitor învoit, 10 braţe coceni şi 15 dovleţi, 2 pui de găină.	Nu s-a făcut nici o condiţiune după răscoală	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor	
Tatomireşti	Tatomireşti Sfircea	Maria Gheorghe Iraşcu	—	Două pogoane de grîu, de toamnă arate, semănate şi grăpate, una jumătate pogon arat prepus cu porumbi, prăşit de două ori, culeş, curăţat de foi şi dus la pătul, două pogoane grîu secerate, legate şi cîrstăţite, cărate la maşină, două zile la maşină fără plată, 3 zile le lucrează cu mîinile pentru podul plutitor peste apa Jiului; 40 saci cu producte transportate la gara Răcari, trei pui de găină, 3 zile să lucreze pentru vaci, mînzaţi, cai etc., 2 zile pentru un rîmător, cincizeci bani plata unei oi sau o jumătate zi lucrată cu mîinile, 5 lei un stînjin vărzărie, adică un stînjin lat şi 72 lungime, din toate acestea se scuteşte cu 2 boi şi una vacă. Pentru două pogoane grîu secerate, cîrstăţite şi legate se scade cu 12 lei, pentru 2 pogoane arate, semănate şi grăpate cu grîu de toamnă se scade cu 2 boi.	,,	,,	
Ţînţăreni	Ţînţăreni	Statul	N. Paret	Fruntaşul munceşte două pogoane definitiv, unul de porumb şi unul de grîu şi duse la pătul sau arie, 3 zile vita mare şi vita mică două la una zi.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				două zile la plivit sau altceva fără plată şi un transport de 800 oca la gara Filiaşi. Toporaşul va secera, lega şi cîrstăţi un pogon grîu şi lăsat pe loc, 5 zile mîinile vita mare, două vite mici la una zi şi două zile fără plată pentru învoială.			
			PLASA SCĂEŞTI				
Argetoaia	Argetoaia de Jos	Ion N. Alexandrescu	Gheorghe C. Cornea	Din producte dijmă una şi una, afară de dovleţi şi coceni pentru care doi pui de găină. 2 oca fasole la pogon şi 10 ouă iar ca pîndărit un snop de grîu la 100 şi o tîrnă de porumb. Pentru izlaz cei cu muncă în moşie fac o zi pentru vita mare şi una zi pentru două vite mici; cei fără muncă dau 6 lei pentru vita mare şi 1 leu de vita mică.			
Coţofenii din Dos	Coţofenii din Dos	Petrache Ionescu	—	Ară, seamănă şi grăpează patru pogoane grîu de toamnă, seceră două pogoane şi cară la şiră sau maşină, lucrează cu mîinile opt zile la maşină sau la altă muncă. Lucrează patru zile cu carul la maşină. Se scutesc de ierbărit doi boi şi una vacă, vita mare se plăteşte la ierbărit cu 2 lei, oaia 50 bani, porcul 1 leu.			
Cernăteşti	Cernăteşti	D-tru Suculescu	—	Munca în moşie în parte, adică din toate recoltele oamenii învoiţi lua jumătate şi proprietarul jumătate, iar vitele în moşie la ierbărit se plătesc cinci lei fiecare vită mare şi 1 leu fiecare vită mică.	Munca în parte oamenii învoitori ia jumătate din toate recoltele ce muncesc şi proprietarul 1/2, iar vitele sînt gratis la ierbărit obligîndu-se oamenii a da ajutor proprietarului numai la treieratul grîului şi altceva nimic.	Uşurarea la acest proprietar constă la învoirea vitelor la păşune în moşie.	Uşurarea făcută din liberă voinţă a d-lui proprietar D-tru Suculescu. Inspector com. (ss) R. Poenaru.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Cernăteşti	Cernăteşti	Gh. Amărescu	—	Idem ca cea de sus.	Nu s-a făcut nici o condiţiune după răscoală.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
,,	Proprietatea Urdăreanu	—	M. Nicolaescu	Idem ca cea de sus.	,,	,,	
,,	Cernăteşti	Dumitru Pleşoianu	—	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
,,	A. Cernătescu	—	Elie Ionescu	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
,,	Iorgu Tenovici	—	Mitu Ionescu	Idem. Idem. asemenea.	,,	,,	
Rîsnic	Rîsnicul	Colonel I. Săulescu	—	Doi boi 4 lei, o vacă 5 lei, una oaie 50 bani, 1 porc 1 leu şi 45 lei făcuţi în muncă pentru locurile luate în moşie, plus munca în parte, adică una şi una, precum şi o jumătate bănicior grîu şi una tîrnă porumb la grămadă, drept pîndărit mai dus cîte un transport de 15 saci la gară de orice fel de producte.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

,,	Rîsnicul Bătrîn	Ştefan D. Pleşoianu	—	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
Rîsnicul	Rîsnicul	Nae I. Predoi	—	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
,,	,,	—	I. Constantinescu	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
,,	Corniţa	—	N. Nicolescu	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
,,	,,	Alexandru N. Pîrîianu	—	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
,,	,,	Gheorghe Amărăscu	—	Idem. Idem asemenea.	,,	,,	
Salcia	Salcia	General Băicoianu	—	Pentru primăvară munceşte un pogon de pămînt, două pogoane cu desăvîrşire de grîu, duc 21 saci la gară cu producte, face la maşina de treierat 3 zile, pentru o vită mare la ierbărit 5 zile şi 2 şi 1/2 de vită mică, pentru un rîmător o zi. Pentru această muncă dă învoitorului pînă la 3 pogoane pămînt de muncă şi din aceştia-i ia unul, mai dă trei pui, 10 ouă.	,,	,,	Pîndarul dacă prin o vită a învoitorului făcînd stricăciune o duce la conac şi pune în sarcina acelui cu vita pogoane de muncă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

163 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Scăeşti	Scăeşti	Catargi	T. J. Savovici	Pămînt şi izlaz de vite nu se dă cu arendă, însă locuitorii muncesc la arendaş muncă în parte una şi una, adică o parte arendaşul şi una muncitorul, pentru care mai muncesc şi cîte un pogon cu desăvîrşire la şase pogoane de muncă, plus 2 pui de găină la jumătate hectar, iar ierbăritul vitelor este de lei 3 pentru o vită mare, 2 lei pentru un porc şi 1 leu pentru o oaie, care se plăteşte prin muncă, iar la caz neputîndu-se achita în muncă se plătesc îndoit cîte 2 lei ziua de lucru cu mîinile şi patru lei ziua cu carul.	Nu s-a făcut nici o condiţiune după răscoală.	Nu s-a făcut nici o uşurare locuitorilor.	
,,	,,	Const. A. Brăiloiu	—	Pămînt şi izlaz de vite nu se dă deloc cu arendă, iar preţul muncilor este de 5 pogoane muncite cu desăvîrşire pentru proprietar pentru care în schimb i se dă 3—5 pogoane să muncească locuitorului, din care o parte o ia proprietarul şi două muncitorul, plus ouă şi pui de găină, ierbăritul vitelor este 5 lei vita mare, 2 lei porcul şi 1 leu oaia, locuitori cu mîinile nu li se dă deloc pămînt de muncă.	,,	,,	
Scăieşti	Scăieşti	Moştenitori Ana Stoenescu	Zisu Musides	Pămînt de muncă şi izlaz de vite nu se dă de loc, însă pămîntul se munceşte în parte, una parte se ia de arednaş şi una de muncitor, iar pentru ierbăritul vitelor se plăteşte cîte 5 lei vita mare, 1 leu porcul şi 50 bani oaia.	,,	,,	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

,,	,,	Grigore St. Stoenescu	Maria I. I. Creţu	Pămînt de muncă şi izlaz de vite nu se dă de loc; preţul învoielii este de 2 pogoane făcute cu desăvîrşire şi unul numai îl cară de grîu, pămîntul se munceşte din 3 una, adică parte o să ia de arendaş şi două de muncitor, însă nu i se dă pămînt îndestul şi de multe ori locuitorii cu vite nu li se dă deloc să muncească, ierbăritul vitelor este de lei 4 vita mare, 1 leu porcul, 50 bani oaia plus 4 găini, 10 ouă şi muşchii porcului pe care-l are locuitorul de Crăciun.	,,	,,	
Titu	Moşia statului Tita, judeţul Dolj	Statul	Florea Moise	Locuitorii au muncit cu dare de dijmă în parte, adică jumătate locuitorilor şi jumătate arendaşului.	,,	,,	

Se atestă de noi exactitatea prezentului tablou.

Inspector comunal (ss). R. Poenaru

Arh I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4862, f. 112 a-111 n.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU STATISTIC

de toate proprietăţile din comunele acestor plase la care s-a făcut uşurări ţăranilor în timpul răscoalelor

Nr. crt.	Numirea comunei	Numele proprietăţii	Numele proprietarului	Numele arendaşului	Condiţiile de învoială înainte de răscoală	Condiţiile de învoială după răscoală	În ce constă uşurarea	Observaţii
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Stoina	Păişani	Alexandru G. Sonţu	Sotir Iovanovici	Un pogon întors de miriște lei 5. Un pogon arat şi semănat lei 6. Un pogon secerat şi făcut cărstăţi lei 6. Culesul porumbului şi tăiat coceni lei 4 pogonul. Căratul grîului după un pogon lei 2. Idem al cocenilor lei 2. O zi cu carul lei 2. O zi cu mîinile lei 1. *Ierbăritul vitelor* Pentru una vită mare lei 3 sau 3 zile cu mîinile. Oile două la una zi, capra lei 1 B. 50, un porc lei 1. Pentru doi boi de jug ară, seamănă şi grăpează 2 pogoane de grîu. Dijma dau din trei una, un pogon secerat, legat şi făcut cărstăţi, o tîrnă de porumb, drugi de 20 kilograme, 10 braţe coceni, 3 oca fasole, dovleţ din 3 una — toate aceste la fiecare pogon cultivat de un săţean în	Se uzează şi după răscoală tot de condiţiile vechi dinaintea răscoalei, deoarece în urmă de răscoale nu s-a mai făcut alte învoieli noi.	Nu s-a făcut nici o uşurare pînă în prezent, fiindcă arendaşul n-a consimţit a reduce învoielile întru nimic.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

					prop. Păişani mai dau fiecare locuitor doi pui găină, sau plăteşte cu lei 2.			
2	Slăvuţa	1. Socoteni 2. ,, 3. ,, 4. Păişani Ulmeţu	Elena Zatreanu Maria Părăianu Alina Brănescu Alexandru Suţu	Sotir Iovanovici	1. Cinci zile de vită mare, una zi vită mică (invoite la păşune) Din producte din trei una La un pogon de pus porumb, secere un pogon de grîu 2 —3. Idem. Idem la cele de sus. 4. Trei zile vita mare, 20 bani vita mică, din trei una productele şi un pogon secerat pentru un pogon ce-l pune porumb.	Sînt tot cele dinaintea răscoalelor fără nici o modificare.	Nu s-a făcut nici o uşurare, neconsimţind la uşurare proprietarii şi arendaşii, care menţin tot vechile învoieli.	
3	Valea Boului	În această comună, precum comunică primarul respectiv, prin raportul nr. 695/907, nu sînt proprietăţi mari şi nici învoieli n-au existat înaintea răscoalelor, precum nici după răscoale, fiind toţi locuitorii moşneni, neînvoindu-se la nimeni, servindu-se de proprietăţile lor.						
4	Zeicoiu	Idem.	Comunică prin raportul nr. 702/907 că în această comună sînt numai mărgineni, iar nu proprietari mari şi nu au învoieli cu nimeni.					
5	Velesci	Idem.	Comunică prin raportul nr. 673/907 că în această comună nu se află nici un proprietar sau arendaş şi locuitorii n-au învoieli cu nimeni, fiind toţi mărgineni se servesc de pămîntul lor.					
6	Bodăeşti	Bodăeşti	Ion C. Mihail actualmente, iar înaintea răscoalelor a fost proprietar domnul general doctor Androeli Fotino.		Un locuitor învoit în moşie are la prorprietar un pogon loc de toamnă semănat şi grăpat fără a se scade cu ceva, aduce 10 saci grîu de la maşină la magazie fără plată, face o zi cu carul la maşină fără plată, dă 10 ouă şi 2 pui de găină fără plată, seceră 2 pogoane grîu legat, făcut cărstăţi şi adus cu carul la maşină şi pentru aceasta se scade cu 10 lei şi 50 bani din ierbărit. Pentru vita mare face 5 zile cu mîinile, pentru vitele mici una zi cu mîinile. Iar cînd ia locuri de muncă dă dijmă din trei una, două zile de lucru la pogon, două oca fasole şi un pui de găină.	Se menţin în totul condiţiile dinaintea răscoalei, deoarece după răscoală nu s-au făcut alte învoieli noi.	Nu s-au făcut nici o uşurare asupra învoielilor întrucît d-nii proprietari n-au consimţit la aceasta, servindu-se de condiţiunile din vechime.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

164 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Melineşti	Melineşti şi Valea Muerii	Ion N. Dianu		Pentru ierbărit de vita mare cinci zile de lucru cu mîinile, pentru oaie şi capră şi porcul o zi de lucru cu mîinile. Sugătorii vitelor o jumătate de zi de fiecare cap de sugător şi două găini pe an de fiecare locuitor. Locurile de muncă din trei una din porumb, 25 snopi coceni la pogon, 2 zile de lucru cu mîinile, 2 oca fasole şi o găină la pogon, grîu în parte şi două zile la pogon.	Se menţin în totul vechile învoieli dinaintea răscoalei, nefăcîndu-se alte învoieli din nou.	Nu s-a făcut nici o uşurare întrucît d-nii proprietari nu au consimţit la uşurare, servindu-se tot de vechile condiţii.	
8	Amărăşti	Amărăşti Idem. Columbul	Tache Bumbaru Moştenitorii M. M. Leoveanu Alexandru Braneţu		Învoiala pe aceste proprietăţi este: din 3 una pe locurile mai rele şi în parte una şi una din locurile mai bune, doi lei ziua cu carul cu boi, un leu ziua cu mîinile, 6 lei facerea ogorului, pentru grîu la pogon, 9 lei pogonul arat şi semănat grîu, 7 lei pogonul de porumb şi 6 lei pentru secerat. Ierbăritul 5 lei de vită mare, 2 lei vita mică pentru care plata se face în muncă în natură.	Se menţin cu totul, fără nici o schimbare, toate vechile condiţii dinaintea răscoalelor, fiindcă după răscoale nu s-au făcut alte învoiri.	Nu s-a făcut nici o uşurare, neconsimţind la aceasta d-nii proprietari.	
9	Căpreni	Căprenii de Sus	Ecaterina D. Căpreanu		4 zile de vită mare ierbărit, 2 vite mici la o zi, un pogon grîu secerat şi clăit pe loc şi unul arat, semănat şi grăpat obligatoriu, scăzîndu-se din ierbărit cu cîte 8 lei pogonul, 2 zile la pogon la locurile de muncă, iar dijma din trei una, cei cu	Se menţin în totul fără modificare vechile condiţii dinaintea răscoalelor, nemaifăcîndu-se altele din nou.	Nu s-a făcut nici o uşurare, întrucît n-au consimţit d-na proprietară.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

					brațele fac cîte un stînjen mic de lemne în pădurea proprietății fără plată, iar cei cu vitele va căra cîte un stînjen la conacul proprietății, scăzîndu-i cu 4 lei.			
"	Căpreni	Căpreni de Mijloc	Dim Dr. Langier	P. Andreescu	4 zile vita mare, 2 vite mici la o zi, un pogon secerat și clăit pe loc, un pogon arat și grăpat, scăzuți din ierbărit cu 8 lei pogonul, locurile de muncă din 3 una și 2 zile la pogon.	Idem.	Idem, neconsimțind d-na proprietară sau arendașul.	
9	Căpreni	Cornetu	Sevasti Logadi	Dumitru I. Nicolae	4 zile vita mare, 2 vite mici la o zi, porcul o zi, un pogon și jumătate secerat și clăit pe loc, un pogon și jumătate arat, semănat și grăpat grîu obligator și scăzuți la socoteală cu cîte 9 lei, cei fără vite trăgătoare fac cîte 5 zile de vita mare și o zi de vita mică, locurile de muncă din trei una și două zile la pogon, 4 zile în continuu la mașina de treierat cu mîinile și 4 cei cu boi la căratul grîului și să facă cîte 2 zile fără plată pe an.	Idem.	Idem.	
"	Căpreni	Brătești	Ana M. Zavaroț	Ghiță Sotir	4 zile vita mare, vita mică 2 la o zi, porcul o zi, un pogon secerat și clăit și un pogon arat și semănat, scăzîndu-se din erbărit cu lei 16, dijma din trei una și 2 zile la pogon, 2 zile fără plată.	Idem.	Idem.	
10	Mierea Birnicii	Slăvuța	N. Murgășanu	A. C. Marșolescu	Erbărit 2 zile de vita mare, o zi pentru trei oi, o zi pentru un porc și o zi pentru o capră, fiecare învoitor face patru zile cu carul pentru învoială, cei cu 2	Se mențin în totul vechile învoieli dinaintea răscoalelor, deoarece după răscoale nu s-au făcut alte învoiri.	Nu s-a făcut nici o ușurare, căci n-au consimțit d-nii proprietari și arendași	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

164 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	Mierea Birnicii	Slăvuţa	N. Murgăşanu	A. C. Marşolescu	boi va ara un pogon şi jumătate arat şi semănat şi grăpat, cei fără boi seceră un pogon şi jumătate şi face 5 zile cu mîinile pe an. La locurile de muncă dau dijma din 5 părţi 2 şi 2 zile la pogon, cîte un leu la pogon, fasole 5 oca, pogonul de arat şi secerat se plăteşte cîte 6 lei.			
"	Mierea Birnicii	Mierea	Anghel Theodorescu		4 zile erbărit vita mare, o jumătate zi vita mică, 1 zi pentru un porc, 75 bani o capră, seceră fiecare cîte un pogon fără plată, cei cu boi îl şi cară şi seamănă şi-l duce la şiră, secerat, fac 2 zile fără plată, din producte dau din 3 una, 2 zile la pogon, 3 oca fasole.	Idem.	Idem, n-au consimţit la uşurare d-nii proprietari	
11	Tălpaşu	Tălpaşu	I. Tălpaşu		La locurile de muncă din 3 una, aratul unui pogon lei 6, seceratul 7 lei, erbăritul 2 lei vita mare, vita mică 50 bani şi porcul 1 leu.	Nu s-au făcut condiţii după răscoală, sînt tot cele vechi.	Nu s-a făcut nici o uşurare, neconsimţind d-nii proprietari.	
		Puţinei	N. I. Vladimirescu N. Murgăşeanu	Aurel C. Marşolescu	Idem. La locurile de muncă din 5 părţi 2 din grîu şi din porumb din 3 una, 6 lei pogonul, arat, semănat şi grăpat, seceratul 7 lei pogonul, ziua cu mîinile un leu şi cu boi 2 lei, ierbăritul 2 lei vita mare, 50 bani vita mică, de o capră şi cîte un porc cîte un leu.	Idem. Se menţin vechile învoieli dinaintea răscoalelor, nefăcîndu-se altele din nou.	Idem. Nici o uşurare, neconsimţind d-nii arendaşi şi nici d-nul proprietar.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

12	Bulzești	Bulzești	Inginer Grigore Calotescu		La locurile de muncă dijma din trei una, 3 oca fasole la pogon, grîu să trelere cu mașina proprietarului luîndu-se din 10 una din boabe, bălegarul din curțile locuitorilor să le ducă pe locurile ce le muncesc din moșia proprietarului.	Idem.	Idem.	
13	Balota	Balota de Jos	I. Mitrănescu	I. Caner	Dijma din trei una la locurile de muncă și cu vite trăgătoare, ară definitiv și seamănă un pogon grîu și un pogon ogor, un pui de găină și 20 ouă, pălmașii seceră un pogon, dă la suta de snopi 2 pentru pîndărit și din porumb o baniță, vita mare 3 lei și vita mică 50 bani.	Se mențin cu totul vechile condiții dinaintea răscoalelor, întrucît după răscoale nu s-au mai făcut nici învoiri.	Nu s-a făcut nici o ușurare, menținîndu-se aceleași învoieli ca înainte de răscoale.	
		Gaia de Sus	D. Marinescu Frații I. Cumpănași Grigore Soreanu	I. Cismărescu	Idem.	Idem.	Idem.	
		Idem.	Lt. colonel S. Bălăceanu	Florea P. Opriș	Dijma din 3 una, un pogon arat și semănat de grîu, un pogon făcut ogor, 1 pui de găină, 20 ouă, un pogon grîu secerat, 2 lei vita mare, 70 bani vita mică.	Idem.	Idem.	
14	Murgașu	În această comună precum comunică primarul respectiv prin raportul nr. 783/907 nu sînt proprietăți mari și învoieli n-au existat între nimeni, nici înaintea răscoalelor, precum nici după răscoale, fiind moșneni care pășunează vitele în moșiile lor.						

Se certifică exactitatea acestui tablou statistic, fiind controlat de noi.

Inspector, (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52 dos. 4860, f. 8—15.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

165

1907, octombrie 14, Vela Brabova.

TABEL STATISTIC

cerut din ordinul domnului prefect cu ordinul nr. 11 169 din 9 august 1907

Nr. crt.	Comuna	Numele proprietăţii	Numele proprietarului	Numele arendaşului	Condiţiunile de învoială înainte de răscoală	Condiţiunile de învoială după răscoală	În ce constă uşurarea	Observaţii
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Vârvoru	Fintînelele Criva-Ruptura	Statul	Gr. Alexandrescu subarendă lui Ath. Georgescu, Nae I. Popescu, subarendată lui Vişu Musaf	Una şi una din orice fel de recoltă.	Nu s-a schimbat nimic din cele vechi.		
2	Ciutura	Ciutura	Statul	D. M. Domoviceanu	Una şi una din ori ce fel de recoltă, două pogoane secerate, unul drept învoială, iar unul se ţinea în socoteală pentru ierbăritul a 2 boi, la 40 snopi de grîu, 2 snopi drept pîndărit.	Una şi una din orice fel de muncă.		
3	Tencăneu	Mîrza Drăgaia Mărăcinele Tencăneu	D. Boicescu Angela N. Terpu Madona Dudu	— C. Săceanu şi I. Popescu C. Dănescu şi I. Ciupag	La Tencăneu, Mîrza şi Drăgaia, una şi una un pogon cu desăvîrşire, plata ierbăritului, iar 2 vite chiar dacă nu le avea, 1 leu de pîndărit, una zi cu carul şi trei zile cu mîinile.			
			Statul	Angela N. Terpu	La Mărăcineni Una şi una, grîu la tarla, o zi cu carul, 3 zile cu mîinile, 2 lei de fiecare pogon şi un pogon cu desăvîrşire.	Nu s-a schimbat nimic din cele vechi.		

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

					La Mirza Din trei una, un pogon de grîu şi unul de porumb cu desăvîrşire, una zi cu carul, trei zile cu mîinile şi transportul a 50 baniţe grîu la schelă.			
4	Sălcuţa	Sălcuţa Plopşoru	N. T. Popp Stan şi Constantin Niculescu	— —	Una şi una la 4 pogoane o zi cu mîinile de pîndărit şi transportul a 50 baniţe grîu la schela Băileşti.	Idem.		
5	Terpeziţa	Terpeziţa Gabru Idem. Idem. Brestuica Lazu-Crăişani	N. T. Popp G. Arnan Madona Dudu Vrăbiescu General Argetoianu Statul	— I. Florescu şi M. Dumitrescu Il. Constantinescu Il. Constantinescu Il. Constantinescu N. Mascu	La Terpeziţa, Brestuica şi Lazu-Crăişani : Una şi una, obligaţi fiind a face locuitorii 3 pogoane cu desăvîrşire, dintre care 2 li se plătesc cu cîte 12 lei pogonul, iar unul se scade pentru ierbăritul a 2 boi. Gabru şi Brestuica : Una şi una, un pogon de grîu cu desăvîrşire, 2 zile cu carul şi 2 cu mînile, omului i se dă 5 hectare.	Idem.		
6	Vela	Bucovicioru Bucovicioru Cetăţuia Suharu	Robuţ Geblescu Mitiţă Garbsteanu şi Olga T. Bumbăcilă Statul Stan şi Constantin Niculescu	 Gabriel Savei —	La Bucovicioru : Una şi una şi două pogoane cu desăvîrşire şi transportul a 50 bănicioare la cetate. Cetăţuia, Suharu şi Suharu-Segleţ : Una şi una şi la 4 pogoane se seceră şi cară un pogon de grîu.	Idem.		

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

165 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Vela	Suharu Suharu Segleţ Vela de Jos Vela de Sus Vela	Capit. N. Nicolau Gr. Gabriclescu Iulius Veleanu Vergilă Veleanu Mariţa T. N. Veleanu.	Stan Niculescu N. Mangă	Vela de Sus şi Vela de Jos : Una şi una şi plătesc falcea cîte lei 2 de fiecare pogon. Vela şi N. Mangă : Una şi una şi 4 pogoane un pogon de secerat şi cărat şi o zi cu mîinile.	Idem.		
7	Gubaucea	Scofeşti Gubaucea Gubaucea Gubaucea Gubaucea Petriciana	N. Scofeşti D. Ponavici Colon. G. Savopol Căpitani Becu şi Samanescu Tr. Giuvara I. D. Smărăndescu	N. Predescu şi D. Manolescu Ion Ponavici D. Florescu I. Florescu D. Branzan	Una şi una din orice fel de recoltă, una zi cu carul, două zile cu mîinile şi un pogon cu desăvîrşire.	Idem.		
8	Călugărei	Călugărei Călugărei Bechet Călugărei Călugărei	C. I. Geblescu Elisab. Verbiceanu D. Magdalinescu Ch. Strîmbeanu	D. Magdalinescu M. Cărţu	Călugărei (C. I. Geblescu) Una şi una dreptul propriet. la tarla şi înainte făcut cu sămînta proprietarului, 4 zile cu mîinile, transp. 100 baniţe grîu la schelă. Călugărei (D. Magdalinescu) Una şi una din orice fel de recoltă. Călugărei Bechet Din trei una, din orice fel de recoltă.	Idem.		
9	Virbiţa	Virbiţa Cring	N. I. Feraru		(N. I. Feraru) Una şi una, un pogon se-			

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

		Vîrbița Cring	C. I. Feraru		cerat și la fiecare pogon să transporte 15 baniță grîu la Cetate și 3 zile cu carul. Ag. Petrarian, C. I. Feraru și D. Bumbaru : Una și una, un pogon cu desăvîrșire, 3 zile cu carul, 3 zile cu mîinile, transportul a 160 baniță la Cetate. N. Potîrcă : Una și una din orice fel de recoltă.	La proprietatea C. I. Feraru azi se dă locuitorilor de muncă 7 pogoane, 4 pentru proprietar și 3 pentru om, precum și transportul a 70 baniță grîu la Cetate.		Proprietatea C. I. Feraru înainte de răscoale a fost arendată lui I. Ciupag și alții, așa că condițiunile prevăzute în paragraful „Înainte de răscoale" privesc pe foștii arendași.
		Vîrbița Cring	Ag. Petrarian					
		Vîrbița Cring Verbicioara	C. Pleșea Statul	D. Bumbaru N. Potîrcă				
10	Căciulatu	Căciulatu	C. S. Marincu	—	Una și una, două pogoane cu desăvîrșire, una zi cu carul și una zi cu mîinile.	Una și una dijma transportată la schelă, o zi cu carul și 2 cu mîinile.		Proprietatea Căciulatu înainte de răscoale era a locot. Kintescu, arendată lui M. A. Mendel, deci paragraful „Înainte de răscoale" privește pe M. A. Mendel, iar cele din paragraful „După răscoale" privesc pe C. S. Marincu, devenit proprietar prin cumpărare.
11	Mozna	Mozna Selistuța Mozna Selistuța Gura Moznii Gura Moznii	Savu Nițulescu D. Ionescu Ion Tomoșescu C. S. Marincu		Una și una și un pogon cu desăvîrșire la patru pogoane luate de locuitor.	Nu s-a schimbat nimic din cele vechi.		
12	Carpenu	Boca Geblești	C. I. Geblescu Răduț Geblescu		Una și una, patru zile cu mîinile la mașină și 1 200 oca grîu cărat de la mașină la magazie.	Idem.		

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

165 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13	Răchita	Nu există	Locuitorii comunei		Nefiind proprietate nu există învoieli.	—		
14	Pleşoiu	Pleşoiu Pleşoiu Foişor şi Ursu Frasinu	Dr. Toma Ionescu Marin Brînzoiu Răduţ Geblescu C. D. Pleşoianu	Il. Bărbulescu I. Neaţă	Una şi una şi un pogon de grîu secerat, cărat şi treierat.	Astăzi e numai una şi una.		
15	Predeşti	Predeşti Predeşti-Maria Predeşti-Dia	Gh. Matei Iancu Pişacov Aurel Geblescu		Din trei una, două pogoane cu desăvîrşire, transportul la gară a 30 saci producte, două zile cu carul la maşină şi 2 zile cu mîinile.	Nu s-a schimbat nimic din cele vechi.		
16	Gogoşu	Gogoşu	Statul	Locuitorii comunei	Plătesc 20 lei arendă anuală la pogon.	Idem.		
17	Petroaia	Başcovu Başcovu Petroaia	Şlef. Romanescu Gh. Geblescu şi Epitrop St. Geblescu C. Popescu	I. Drăgotescu I. Dumitrescu	Din cinci două, un pogon secerat şi cărat şi patru zile cu mîinile.	Idem.		
18	Sopotu	Sopotu	Sava Somănescu	Petre Vasilescu	Una şi una, un pogon ogor, una jumătate pogon porumb şi un pogon de grîu cu desăvîrşire. Transportul a 25 saci cu producte la gară, una zi cu carul, una zi cu mîinile.	Idem.		

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

19	Brabova	Brabova-Burtoiu Brabova-Modinţa Irinovu	Răduţ Geblescu Iancu Izvoranu Barbu Ionescu		R. Geblescu Una şi una, două pogoane cu desăvîrşire şi 10 saci transportaţi la cetate şi gara Craiova. Iancu Izvoranu Din trei una, două pogoane cu desăvîrşire, una zi cu mîinile la 100 snopi grîu. Barbu Ionescu Din cinci două, două pogoane cu desăvîrşire.	Idem.		
20	Saca	Saca de Pădure	Statul	Savu Niţulescu Dincă I. Barbu Pătru M. Niţă	Una şi una, un pogon cu desăvîrşire, o zi cu carul şi două cu mîinile.	Idem.		
21	Beloţu	Beloţu	M. Economu		Din trei una, două pogoane cu desăvîrşire şi transportul a 14 saci cu producte la gară.	Idem.		

Se certifică de noi exactitatea prezentului tablou

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4861, f. 23.

Inspector, (ss) Gh. Florescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABEL

Comuna	Numele proprietății	Numele proprietarului	Numele arendașului	Condițiile de învoială înainte de răscoală. Ca să arate toate condițiile	Condițiile de învoială după răscoală, ca să arate toate condițiile	În ce constă ușurarea	Observații
1	2	3	4	5	6	7	8
Giubega	**Giubega Sălcuța, Sulor**	**Moșt. def. Ilie Popescu**	M. Naiculescu C. Naiculescu I. Drăgulescu	*grîu* La locmeală cîte pogoane poate munci, tot atîtea muncește și arendașului, ca dijmă cu desăvîrșire. Pentru partea de dijmă sînt obligați locuitorii a o semăna cu sămînța lor; a pune arendașul și ei în schimb muncesc cum urmează: la 4 pogoane 1 pogon grîu cu desăvîrșire. un pogon grîu numai secerat și cărat un pogon porumb cu desăvîrșire 4 zile cu mîinile 1 zi cu targa cu un om 30 ddl gratuite la 2 pogoane la gara Băilești. *porumb* Tot ca și grîul una și una și se dijmuie după ce se curăță din care sau din grămezi 50 maldăre coceni	*grîul* Tot același una și una la torbă, muncind pentru semănat următoarele: 1 pogon grîu cu desăvîrșire 1 pogon grîu numai secerat și cărat 4 zile cu mîinile 1 zi cu targa și un om 30 ddl producte transport la gara Băilești pentru fiecare 2 pogoane pîndărit cîte 2 lei la pogon *porumbul* Tot aceeași învoială, pășunatul pe toată întinderea fără plată, pîndăritul 1 leu, bani 50% de pogon. Tot același.		Actul cu aceste obligațiuni (învoieli) s-a făcut în luna iunie a.c. înainte de a se începe secerișul. Din intervenția noastră cînd locuitorii refuzau a ieși la muncă.

			—	păşunatul pe toată întinderea fără plată, pîndăritul 1 leu şi 50 bani de pogon, iar la grîu 2 lei de pogon. plata muncilor fie că le face, fie că nu le face, plătesc după cum urmează : 1 pogon secerat şi cărat lei 6 1 pogon ogor lei 5 1 pogon semănat lei 5 o zi de vară cu mîinile lei 1,50 o zi de toamnă sau primăvară 1 leu o zi cu targa cu 4 vite lei 6 5 bani de transport la gara Băileşti.			
Caraula	Caraula Virop	Scarlat Ferichide		S-a dat locuitorilor pe seama lor a munci cîte 2 hectare grîu şi 2 hectare porumb fără dijmă, însă în schimb muncesc cu desăvîrşire pe seama proprietarului tot atîtea hectare cît i s-a dat lui la tarla. Cocenii după porţia proprietăţii îi tae şi îi duce la conac pentru că simînţa e a locuitorilor şi o pune proprietarul ei îi muncesc pentru aceasta : 1 pogon rapiţă sau secerat şi cărat, în caz că nu are pe moşie aceste producte duc 14 hl pro-	Tot aceleaşi învoieli iar pentru boronit la grîu partea proprietarului li se va plăti cîte 1 leu de pogon. Cocenii după partea de dijmă a proprietarului să la jumătate de proprietar şi jumătate de locuitor pentru acei coceni 4 zile cu carul şi 4 zile cu mîinile.	1 leu pogonul de grîu boronit. În coceni jumătate după 4 pogoane partea de dijmă ce se dau locuitorilor deşi ei fac aceste zile.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

166 *(continuare)*

1	2	3	4	5	6	7	8
				ducte transport la gara Moţăţei sau Schela Cetate. 1/8 ha sfeclă una şi una 1/8 ha fasole una şi una 4 zile cu carul 4 zile cu mîinile 10 mtr. şanţ Pîndarii fiind ai proprietăţii dau cîte 2 ddal producte la 1 ha. *Ierbăritul* 4 lei de vită mare 2 lei de mînzat 1 leu de oaie 50 bani de miel 2 pui de găină sau 2 lei	Sămînţa la cele 4 pogoane partea moşiei (dijmă) a devenit a proprietarului.	În sămînţa de grîu la 4 pogoane partea moşiei (dijmă).	
				Fiindcă li s-a dat locuitorilor pămînt muncit cu plugurile cu aburi, vor mai munci la partea de dijmă în lăţime a cîte 2 mtr. la fiecare ha iar la grîu 4 mtr. fiindcă îl ară şi grăpează fără a-l semăna. Dacă pogoanele de rapiţă şi orz vor ieşi rare li se va da în lăţime mai mult potrivit cu lipsa ieşită, mai sînt obligaţi locuitorii învoiţi a măcina orice bucate la moara proprietarului. Cel ce se va dovedi că macină la altă moară va fi gonit după moşie. Vitele nedeclarate la catagrafie se vor plăti cu 10 lei.	Pîndăritul tot acelaşi. Ierbăritul tot acelaşi. Transportînd pentru izlaz 35 ddal transport la ha. Pentru pămîntul muncit cu plugurile cu aburi vor secera şi căra cîte 1 pogon rapiţă pe care le va plăti cu 4 lei.	Zile nu se mai fac decît acelea pentru coceni. În cei doi pui de găină sau 2 lei. În cei 2 şi 4 mtr. la lăţime nu li se vor mai plăti pogoanele în caz de ies rar, în obligaţia măcinatului la moara proprietarului.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Galicea Mare	Galicea Mare	Valentin G. Bibescu	C. Naiculescu împărțind cu frații săi	De orice condică de tocmeli agricole este înaintată onor prefecturei și neștiind condițiunile între arendași și locuitori nu pot da relații.	Printre declarația legalizată de primărie a convenit cu locuitorii ca, cîte pogoane vor munci pentru arendaș, tot atîtea să muncească și pentru ei, ale arendașului cu sămînța lui și ale oamenilor cu sămînța lor. Această declarație să aibă putere pînă la noua lege căreia se vor conforma toți imediat ce se va pune în aplicare.		

Se certifică de noi exactitatea prezentului tablou.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4860, f. 111--112.

Inspector, (ss) indescifrabil

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

De proprietarii şi arendaşii din comunele : Coşovenii, Mischii, Mălăeşti şi Bucovăţu, cu arătarea de condiţiunile învoielilor înainte şi după răscoalele din 1907

Comuna	Numele proprietăţii	Numele proprietarului	Numele arendaşilor	Condiţiunile de învoială înainte de răscoală	Condiţiunile de învoială după răscoală	În ce constă uşurarea	Observaţii
1	2	3	4	5	6	7	8
Adîncata	Proprieteşti Poppeasa Tandra	N. Economu et Z. Tecovici N. I. Pop I. Strimbeanu	Nu sînt.	Dijmă în vale în parte în deal din trei una, un pui de găină la pogon, zece ouă, valea să pună grîu cu sămînţa proprietarului, şase zile vita mare şi una de vita mică, oaie, porc.	Aceleaşi.	Întru nimic.	—
Almajiu	Almajiu	Ion Gh. Pleşia Constantin N. Mihail	—	Din grîu ia proprietara două părţi cu sămînţa d-lui şi locuitorul una, din porumb ia proprietarul una, o zi cu braţele una cu carul la pogon grîu, una la porumb se scutesc 4 vite ierbărit la 12 pogoane.	,,	,,	—
Balta Verde	Balta Verde	Statul	Maria I. L. Nedelcovici	Dijma din doi una din toate productele şi 3 lei pogon, un pogon secerat, cărat ; se scad 7 lei din ierbărit.	,,	,,	—
Bucovăţu	Sărbătoarea	Iulian C. Vrăbiescu Nae C. Vrăbiescu	Nu este.	Dijma din 3 una şi un pogon şi jumătate grîu 3 lei vita mare, 50 bani oaia, 2 pui găina.	,,	,,	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

	Societatea DACIA Bucureşti	Administrator I. L. Nedelcovici	,,	Dijmă din 3 una, un pogon grîu cu desăvîrşire şi unul porumb, 3 lei vita mare, 70 bani oaia, 12 saci duşi la gară.	,,	,,	—
	Moşia Statului Bucovăţu	Statul	N. Staicu	Dijma una şi una, un pogon grîu cu desăvîrşire, 4 lei vita mare, 80 bani oaia.	3 lei vita mare, 60 bani oaia.	1 leu vita mare şi 20 bani oaia.	Uşurarea învoielii s-a făcut de bună voia proprietarului în urma cererii locuitorilor.
	Moşia Statului Palilula	Statul	Dumitru Mihăilescu	Idem ca şi mai sus, însă plătesc 5 lei pentru sacii duşi la gară.	Aceleaşi condiţiuni ca şi mai înainte.	Întru nimic.	—
Cernelele	Craioviţa	D-na Elisa Opran	Nu este.	Dijmă din 3 una 6 lei vita mare, un pogon porumb şi 2 pogoane grîu.	Aceleaşi.	Întru nimic.	—
,,	Troaca Frăsinetu	Constantin N. Mihail	,,	Ca şi mai sus însă lei 12 la vita mare, 4 zile clacă, 2 lei porcu, 1 leu oaia; toporaşi muncesc 1 1/2 grîu cu 2 vite 3 pogoane grîu şi cei cu 4 vite 3 1/2 pogoane grîu.	,,	,,	— —
Coşovenii de Sus	Coşoveni	I. G. Pleşea	Florea M. Deca	Una şi una dijmă din producte, 3 zile cu mîinile, o zi cu caru, 1 pogon ogor.	,,	,,	
Coşovenii de Jos	Nu sînt proprietăţi în acea comună.						
Ghercesti	Gîrleşti	C. Gîrleşteanu	Nu sînt.	Dijmă una şi una 2 zile la hectar şi un hectar cu desăvîrşire muncit.	Din 3 una păstrîndu-se şi sarcinile anterioare.	Locuitorii iau două părţi din producte iar proprietarul una.	Uşurarea s-a făcut de bună voia proprietarului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

167 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
	Vulcăneşti	Fraţii M. Nichitoianu	,,	Din 5 se lua 3 de proprietar.	Una şi una fără alte sarcini	Locuitorii iau parte egală cu proprietarul de unde înainte ei luau 2 şi proprietarul 3 părţi.	De bună voia proprietarului.
	Gîrleştii de Sus	Toma G. Teicşeanu	Floarea N. Mardale	Una şi una.	Acelcaşi ca mai înainte.	Întru nimic.	—
	Gherceşti	Moşt. I. G. Duduleanu	N. Marinescu	Idem.	,,	,,	—
	,,	Ştefan Lazăr G. Pişcanu	Nu sînt.	Idem.	,,	,,	—
	,,	N. M. Dumitru	P. Chiriţescu	Idem.	,,	,,	—
	Foteasca Teişu	I. A. Pvalovici	Nu sînt.	Idem.	,,	,,	—
	Gîrleştii de Sus	Căpitan Hristea Ionescu	Floarea N. Mardale	Idem.	,,	,,	—
Ghindeni	Ghindeni	Elena Th. Davidescu	Nu este.	Din grîu dijma din trei una şi din porumb din cinci două, două pogoane cu desăvîrşire grîu, 15 hectolitri duşi la gară, 3 lei coceni, 3 lei pîndărit, 6 lei vita mare, 1 leu vita mică.	,,	,,	—
	Leu de Sus (Iconoama)	Idem.	C. N. Georoceanu	Idem.	,,	,,	—
	Leu de Sus (Denache)	C. N. Georoceanu	Nu este.	Idem.	,,	,,	—
Găeşti	Găeşti	Gh. Em. Filipescu	Mişu P. Smoliceanu	Dijmă din trei una, 3 zile vita mare şi 2 oi o zi de lucru.	Aceleaşi.	Întru nimic.	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Godeni	Bengescu-Spineni	Olga Stoiloff	Ion și Andrei Demetrescu	La tarla din trei una, 4 lei vita mare și 1 leu vita mică, 2 zile cu mîinile și una zi cu caru.	„	„	—
Glodu	Dobrescu	Moșt. I. G. Dobrescu	A. P. Teodorescu et Ciupag	Dijmă din două una, un pogon cu desăvîrșire, 2 pui de găină și 10 ouă, 5 lei vita mare, 1 leu vita mică.	„	„	—
	Belcineanu	Maior C. Scheia	D. P. Arsene	Idem.	„	„	—
	Moșia Statului Secuiu	Statul	În regie.	25 lei pogonul dare în bani.	„	„	—
Işalniţa	Işalniţa	Elisa Opran	Nu este.	Dijmă din trei una, două pogoane grîu și unu porumb cu desăvîrșire 25 saci la gară, 5 lei vita mare, 2 zile cu mîinile, un pogon făcut ogor.	Un pogon porumb și unul grîu, celelalte aceleași.	Un pogon grîu cu desăvîrșire și ogor 1 pogon.	Ușurarea învoielii s-a făcut de bună voia a doamnei proprietare.
Isvoru	Isvoru	Ilie N. Foleanu	Nu este.	Dijmă din două una, un pogon grîu cu desăvîrșire, 2 zile cu caru, 4 zile cu mîinile, 14 saci transport, 2 lei porcu.	Aceleași dinainte.	Întru nimic.	—
			Nicu Ghelţ	Idem, însă se scutesc porci.	„	„	—
		Nicolae Gh. Căpruci	Nu sînt.	Dijmă din cinci două, 1 pogon grîu și 1 porumb cu desăvîrșire fără sămînţă, 4 zile cu mîinile pentru vitele netrăgătoare, 1 zi la perechea de oi cu mîinile, 2 zile cu caru.	„	„	—
		Nicolae Grigorescu	Nu sînt.	Dijma una și una și cîte o zi la pogon.	„	„	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

167 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
		Dumitru C. Barbu	Nu sînt.	Dijmă din 5 două, un pogon grîu cu sămînța proprietarului, 2 zile la pogon, 5 zile cu mîinile la perechea trăgători, și 5 zile cu mîinile la fiecare vită mare, 14 saci duși la gară.	,,	,,	—
Mălăești	Mălăești	Al. Gioroceanu	Nu este.	Dijma din trei una, două pogoane cu desăvîrșire, 3 zile cu mîinile, o zi cu caru, 1 transport de 15 hectolitri la gară, o zi cu mîinile pentru 2 oi și 4 zile pentru vita mare.			
	,,	Nae T. Pop	Nu este.	Idem	Transportu o zi cu caru și 1 cu mîinile.	În cele arătate.	—
Mălăești	Mălăești	Caliopi N. Braneț	Nu este.	Dijma din trei una, două pogoane cu desăvîrșire, trei zile cu mîinile, una zi cu caru un transport de 14 hectolitri grîu la gară, o zi cu mîinile pentru 2 oi, și 4 zile pentru vita mare.	Nu s-a schimbat nimic.	Întru nimic.	—
	,,	Al. V. Brăneț	Nu este.	Idem 10 hectolitri.	,,	,,	—
	,,	—	Marcu Popescu	Idem ca la Caliopi Brăneț.	,,	,,	—
	,,	—	Nicu Ghelț	Idem. Idem.	,,	,,	—
Mischii	Mischii	Al. D. Nicolaid	Nu este.	Dijma din trei una și 1 hectar cu desăvîrșire.	,,	,,	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Mischii	Melceaneşti	Sf. Treime	Ştefan Angelescu	Idem, însă un transport la gară şi dijma una şi una.	,,	,,	—
Motoci	Motoci Urecheşti	C. Vălimărescu	Nu este.	Dijmă din două una, două zile de lucru vita mare, şi una zi pentru 2 vite mici, un transport.	Dijma din trei una.		
Mihăiţa	Mihăiţa		Petrache Ionescu	Grîu una şi una, porumb din trei una, 2 pogoane cu desăvîrşire, 4 zile cu caru, 3 zile cu mîinile, ierbărit pentru vita mică 50 bani, capra şi porc 1 leu.	Porumb şi grîu din 3 una, un pogon cu desăvîrşire, 2 boi şi o vacă scutit, 2 zile de vită ca ierbărit, 75 bani oaia şi capra 1 leu.	La grîu din trei una, 2 boi şi vaca, din două pogoane unu, la vita mare şi zi, la oale 25 bani, scăzut 4 zile cu caru.	Uşurarea învoielii s-a făcut în urma intervenţiei noastre.
	Ecaterina Dăbuleanu	G. Ecaterina G. Dăbuleanu	Nu sînt.	Una din două grîu, porumb din trei una 6 zile cu mîinile la pogon.			
	Angela I. Hagicad	Angela I. Hagiead	Nu sînt.	Grîu şi porumb din trei una, 2 pogoane cu desăvîrşire.	Aceleaşi ca înaintea răscoalei.	Întru nimic	—
	Costică Mirescu	Costică Mirescu	Nu sînt.	Idem, din trei una, 3 zile cu mîinile la pogon, 3 zile vita mare, 50 bani vita mică.	,,	,,	—
Malu Mare	Moşia Malu Mare	Belizarie N. Cincea	Nu este.	Din cinci două pogoane cu desăvîrşire, 5 zile cu mîinile, 3 transpoarte cu caru, 2 pui, 10 ouă, 40 lei pogonul.	,,	,,	—
Malu Mare	Moşia Malu Mic	—	Iancu Drăgotescu	Una din două, la 4 pogoane unu cu desăvîrşire, 40 lei pogonul bostani.	Aceleaşi dinainte.	Întru nimic.	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

167 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
	„	C. G. Dăbuleanu	Nu este.	Una din două, un pogon cu desăvîrşire.	„	„	—
Negoeşti	Negoeşti	Marcu Popescu	Nu este.	Din trei una, 1 jumătate pogon ogor, 1 1/2 pogon ogor cu desăvîrşire, 2 zile cu caru, 2 zile cu braţele, 14 hectolitri grîu la gară.	Înainte le da cîte un car de pae boieru, acum li l-a luat.	Mai greu.	—
Podari	Podari Palilula	Moşia statului	Dumitru Mihăilescu	Una din două, două pogoane cu desăvîrşire, 2 pui, 1000 kg transport, 12 lei vita mare, 2 vita mică, 4 lei rîmătoru şi o litră brînză la oaie.	Aceleaşi dinainte.	Întru nimic	—
	Livezile de Sus	Ştefan Filipescu	Celăreanu et Georgescu	Idem.	„	„	—
Preajba	Vîlcăneşti	Vasile St. Geblescu	Dumitru Ghizdăvescu	Una şi una din 10 pogoane, la care face trei pogoane cu desăvîrşire, se scutesc trei vite mari, mai face un pogon ogor, una zi cu caru şi una cu mîinile, 2 pui, vitele mari 5 lei, 2 lei cea mică.	„	„	—
	Idem.	Catinca Eracle Petrarian	Idem.	Idem.	„	„	—
	Preajba	Moşt. G. I. Coşoveanu	Idem.	Idem.	„	„	—
	Circea	Dumitru Băncioiu	Nu este arendaş.	Una şi una, seceră 3 pogoane, 6 lei vita mare, 2 lei oaia, 2 porcu, 2 pui de găină.	„	„	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

	Antiţa	Dumitru N. Sescioreanu	Idem.	Una şi una din 11 pogoane, 3 pogoane cu desăvîrşire şi 1 pogon ogor, se scutesc 3 vite mari, restu 6 lei, cele mici 2 lei, mai face 2 zile cu mîinile şi una cu caru, 2 pui găină.	,,	,,	—
	Guran şi Sceliva	Idem.	Idem.	Idem.	,,	,,	—
Pieleşti	Pieleşti	G. Orman, Moşt. Col. Scarlat Pout-Briant	Ion D. Dumitrescu	Dijma din trei una două pogoane cu desăvîrşire.	Aceleaşi dinainte.	Întru nimic.	—
	Idem.	Ion I. Truţescu	Nu este.	Dijma una şi una şi 2 lei de pogon.	,,	,,	—
	Puţul Ciobanului	Biserica Sf. Gh. Nou	Gh. Popescu	Dijma una şi una, două pogoane cu desăvîrşire.	,,	,,	—
	Lacriţa Mică	Mihail N. Pop	Nu este.	Idem şi un pogon cu desăvîrşire.	,,	,,	—
	Lacriţa Mare	I. Demetriad	Nu este.	Idem din trei una şi două pogoane cu desăvîrşire.	,,	,,	—
	Idem.	C. Dobrotescu et H. Adamian	Costică Ciocîlteu	Idem.	,,	,,	—
	Linga	Dumitru N. Chiciu	Nu este.	Idem.	,,	,,	—
	Pieleşti (gară)	Franţ N. Melner	Nu este.	Una şi una şi două pogoane cu desăvîrşire.	,,	,,	—
Secuiu	Moşia statului Secuiu	Statul	În regie.	Calitatea I-a 40 lei, calitatea II 28 lei, calitatea III 15 lei hectaru, 4 lei vita mare şi 1 leu vita mică.	,,	,,	—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

167 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Simnicu	Simnicu de Jos	Elena D. Dîrvari	M. Lesto	Dijmă din trei una un pogon grîu, 1 pogon porumb cu desăvîrşire, 2 pogoane ogor, 1 pogon secerat, 5 zile cu caru şi 5 zile cu mîinile maşină, un transport gară, 15 lei vita mare, 2 lei oaia, 1 leu mielu, 3 lei capra, scade 4 vite mari.	Scăzut ierbăritul la 10 lei şi 2 lei zile cu caru.	5 lei vita mare şi 2 zile cu caru.	Uşurarea învoielii nu s-a făcut de bună voia arendaşului ci după intervenţia noastră în urma reclamaţiunii locuitorilor.
	Albeşti	Andrei Pascu	M. G. Săndoiu	Una şi una din tot ce produce pămîntul şi 2 lei la pogon.	Aceleaşi dinainte.	Întru nimic.	—
	Albeşti	Idem.	Nu este.	Idem şi 10 lei vita mare şi 1 leu vita mică.	,,	,,	—
Teascu	Teascu	P. Verdeşcanu	Nu este.	Una şi una dijmă, 2 pogoane cu desăvîrşire, 3 pogoane ogor, 25 dublii decalitri duşi gară, 5 zile cu mîinile 1 zi cu caru, 4 lei vita mare şi 5 lei cu calu.	Aceleaşi dinainte.	Întru nimic.	—
Livezile	Moşia Livezile	Aurelia C. Viişoreanu	Nu este.	Din tot ce produce pămîntul, dijmă din două una, 2 pui de găină, 10 ouă, 1 pogon grîu cu desăvîrşire, 2 zile cu caru, 2 zile cu mîinile.	,,	,,	—
	Idem.	Grig. Grămăticescu	Al. P. Teodorescu	Idem.			—

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

	Idem.	Def. Eug. și Al. Cristofi	I. S. Ciupag et Teodorescu	Idem.	,,	,,	—
	Prodila	Al. P. Teodorescu	Nu este.	Idem.	,,	,,	—
Breasta	Moșia Breasta	General Argetoianu	Idem.	Din trei una, un pogon de grîu și unul de porumb, 2 lei pentru fiecare vită de la trăgătoare în sus.	,,	,,	—
	Dacia Română	Idem.	Iancu L. Nedelcovici	Idem.	,,	,,	—
	Cranua	Ilie Predoi		Idem.	,,	,,	—
	Obedinu	Inginer T. Chivulescu	Petrache Ionescu	Una și una.	,,	,,	—

Inspector comunal, (ss) Georgescu

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4862, f. 115—115a — 115i.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABEL

Condițiile de învoială a locuitorilor din plășile Broșteni, Dorna, Suceava — jud. Suceava — înainte și după răscoală

Comuna	Numele proprietății	Numele proprietarului	Numele arendașului	Condițiunile de învoială înainte de răscoală (a se arăta toate condițiile)	Condițiile de învoială după răscoală (a se arăta toate condițiile)	În ce consta ușurarea	Observații
1	2	3	4	5	6	7	8
Broșteni	Broșteni	M. S. regele Carol I	Se exploatează în regie	Pentru plata pămînturilor, (care vine cîte 3 lei și ceva de vita mare) și a fineților trebuincioase (15—20 lei falcea) locuitorii fac următoarele munci: 1. Cei cu boi să taie și să dea la malul Bistriței lemnărie cu plata de 2 lei 30 b. pînă la 3 l. la metru cub, după greutatea locului. 2. Cei cu palmele să taie brazi cu plata de 1 leu 70 b. de brad dat gata la uluc sau drum de boi, curățindu-se de crengi în pădure. 3. De tot gospodarul o falce fînaț ridicat în stog cu plata de 15 lei. 4. 3 zile la repararea drumurilor pe care se trage lemnăria. 5. Cîte 6 zile de lucru pe an pentru lemnele de foc și îngrădituri.	N-au fost răscoale. Condițiile de învoială sînt ca și mai înainte.		În toamna anului 1906, deci înainte de răscoale, Administrația moșiei a sporit prețul lucrului la lemnărie cu 20 bani la metru cub pe cele mai multe piraie, iar pe piraie mai grele s-a sporit cu 70 bani la metru cub.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				6. Ziua de lucru cu 2 boi se plăteşte 2 lei şi 4 zile cel puţin sînt obligatorii a se lucra. Ziua de lucru cu palmele se plăteşte 1,50 lei, şase fiind obligatorii.			
Mădei	Borca	Administraţia domeniilor coroanei	Se exploatează în regie.	Pămîntul de vită mare 5 lei 20 b. Pămîntul de vită tînără 2 lei şi 35 bani. Pămîntul unei oi cu lapte 1 leu. Oile sterpe scutite. Hectarul de fînaţ 8—12 lei. Muncă obligatorie 20 prăjini, cosire plătindu-se cîte 20 b. prăjina. Ziua de muncă cu 2 boi la lucrul lemnăriei în pădure 5 lei. Ziua de lucru cu palmele în pădure 3 lei.	Răscoale nu au fost. Condiţiile de învoială au rămas aceleaşi şi după răscoală, reducîndu-se numai plata fumăritului (uscături pentru foc) de la 8 lei pentru cei cu casă şi tîrlă la 6 lei pe an, pentru cei fără tîrlă de la 6 la 4 lei. Veteranii, văduvele şi săracii scutiţi de plată.	Scădere de la 2 lei pe an de la plata fumăritului, reducîndu-se şi plata lemnăriei pentru garduri şi meremeturi la 1,50 lei m.c. în pădure.	
Borca	Borca	Administraţia domeniilor coroanei	Se exploatează în parte, parte în regie, parte (Sabasa prin arendaşul Gustav Eichler)	Pămîntul pe cap de vită la Borca vita mare 40,70 lei vita mică 2,35 lei. Oi se scutesc, sterpele 1. La Mădei vita mare 5,20 lei, vita mică 2,60 lei. Oile se scad cele sterpe, plătesc numai pentru cele cu lapte 1 leu. Fineţele hectarul 8—12 lei în toate părţile. Toţi învoitorii fac 20 pră-	Răscoale nu au fost. Au rămas aceleaşi ca şi înainte, reducîndu-se numai taxa fumăritului (uscăturilor) de la 8 lei pentru casă şi cel cu tîrlă a rămas cu 6 lei, cei fără tîrle 4 lei. Veteranii, văduvele şi săracii gratis.	S-au redus din taxele pentru lemnărie ce le trebuiesc locuitorilor, plătind 1,50 lei în pădure pentru fiecare metru cub.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

168 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
				jini coasa, plătindu-se cîte 20 bani prăjina. Ziua cu boii la pădure 5 lei, ziua cu palmele la pădure 3 lei.			
Farcasa	Domeniul coroanei Borca și Moșia statului Galu	Administrația domeniilor coroanei și statul.	Gustav Eichler arendași la Administrația domeniului coroanei și A. Fondianer la moșia statului	La Domeniul coroanei pășunatul de vită mare 5 lei, pășunatul de oi cu lapte 1 leu, oile sterpe scutite. Falcea de fînaț 25—35 lei. Muncă obligatorie 20 prăjini, cosire plătindu-se 20 bani prăjina. Ziua de muncă cu boi 6 lei, cu palmele 3 lei. La arendașul moșiei statului cîte 10 lei pășunatul vitei mari. Cîte 5 lei pășunatul vitei tinere, cîte 3 lei pășunatul oii. Falcea de fînaț 25—50 lei.	Răscoale nu au fost. La domeniile coroanei condițiile de învoială au rămas aceleași, reducîndu-se numai plata fumăritului (uscături pentru foc). Pentru cei cu case și tîrle de la 8 lei la 6 lei pe an, pentru cei fără tîrle de la 6 la 4 lei. Veteranii văduvele și săracii scutiți de plată. La arendașul moșiei statului s-a scăzut cîte un leu la pășunatul vitelor, reducîndu-se la 9 lei vita mare și 2 lei oaia.	La domeniul coroanei scădere de 2 lei pe an la plata fumăritului, reducîndu-se și plata lemnăriei pentru garduri și meremeturi la 1,50 lei mc în pădure. La arendașul moșiei statului s-a scăzut cam cîte un leu pășunatul la capul de vită.	Este bătătoare la ochi plata mai ridicată a pășunatului și fineților pe moșia statului față de moșiile învecinate a domeniului coroanei și M. S. regelui.
Dorna	Răzășie	Răzeși	—	Nu sînt învoieli agricole, ci numai învoieli verbale pentru lucrul în pădure și plutărie.	Răscoale nu au fost. Învoielile sînt și azi ca mai înainte. Ușurarea cerută este îmbunătățirea drumurilor.		Locuitorii exploatează propriile lor păduri pînă la cele mai mici dimensiuni, vînzînd lemnăria la diferiți negustori, cei mai mulți evrei. Se duc de mai lucrează în păduri pe moșiile vecine sau se ocupă cu plutăria.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

							nu este din cauza marei înălțimi (800 m). Creșterea vitelor este temeiul ocupației locuitorilor.
Șarul Dornei	Răzășie	Răzeși	—	Nu sînt învoieli agricole ci numai învoieli verbale, pentru lucrul în pădure și plutărie.	Răscoale nu au fost. Învoielile sînt și azi ca mai înainte. Ușurarea cerută de locuitori este îmbunătățirea drumurilor.		Locuitorii exploatează propriile lor păduri pînă la cele mai mici dimensiuni, vînzînd lemnăria la diferiți negustori, cei mai mulți evrei. Se mai duc de mai lucrează pe moșiile vecine sau se ocupă cu plutăria. Pămînt de cultură nu este din cauza marei înălțimi, (800 m). Creșterea vitelor este temeiul ocupației locuitorilor.
Neagra Șarului	Răzășie	Răzeși	—	Nu sînt învoieli agricole, ci numai învoieli verbale pentru lucrul în pădure și plutărie.	Răscoale nu au fost. Învoielile sînt și azi ca mai înainte. Ușurarea cerută de locuitori este îmbunătățirea drumurilor.		Idem.

Făcut de subsemnatul după informațiile luate la fața locului.

Inspector comunal, (ss) Gh. T. Kirileanu

L. S.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Bria, dos. 10 1907, f. 502— 506.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

de uşurările ce s-au făcut ţăranilor din plăşile Mălini, Ciumuleşti, şi Brădăţel, judeţul Suceava, prin mijlocirea administraţiei, în ce priveşte arenda pământului, preţurile izlazului şi preţurile muncilor agricole

Comuna	Numele proprietăţii	Numele proprietarului	Numele arendaşului	Condiţiunile de învoială înainte de răscoală	Condiţiunile de învoială după răscoală	În ce constă uşurarea	Observaţii
1	2	3	4	5	6	7	8
Mălini	Domeniile coroanei Mălini	Domeniile coroanei	O parte din moşie numită Cornu Luncii se cultivă în regie şi parte arendată d-lui Gustav Eichler.	Condiţiunile de învoială înainte de răscoală sînt : 1. Pământ pentru agricultură nu s-a dat locuitorilor. 2,30—40 lei falcea de fînaţ, plata în bani. 3.8—10 lei falcea de păşune [munte] plata în bani. 4.7 lei văratul unei vite mari. 5.5 lei văratul unui gonitor şi tretin. 6.3,50 lei văratul unui mînzat şi costruş. ·18 lei falcea pentru prăşitul, culesul şi pus în coşare a porumbului, ca tain 10 kg făină păpuşoi, 4 kg brînză de oi şi 2 kg sare. 64 lei falcea de prăşit cartofele şi puse în grămezi, ca tain 40 kg făină păpuşoi, 4 kg brînză de oi şi 2 kg sare.	Condiţiile de învoială nu s-au modificat întru nimic după răscoală.		

				16 lei falcea de secere pusă în clăi, ca tain 20 kg făină păpușoi, 2 kg brînză și 1 kg sare. 16 lei falcea de coasă pusă în stog și tain ca la secere. 0,70—1 leu ziua pentru copii la plantațiuni sau semănat în pădure. 1—1,20 lei idem pentru femei și fete 1,20—2 lei idem pentru brăbați fără tain.			
Baia	Moșia Baia	Alexandru Cantacuzino Pașcanu	Nearendată.	Partea din moșie s-a arendat obștii locuitorilor din comuna Baia și Bogdănești cu cîte 64 lei falcea pămînt de agricultură și 30 lei falcea de pășune pe timp de 5 ani, iar partea din moșie s-a lăsat ca suhat pentru vitele proprietarilor, așa că alte condițiuni nu au fost.	Nu s-au modificat, ci au rămas aceleași ca înainte de răscoale.		
Sasca	Moșia Sasca	Maria I. Zamfirescu	Se lucrează în regie.	Condițiunile de învoială înainte de răscoală au fost : 120 lei falcea pentru locul de agricultură, plata în bani. 120 lei falcea de finaț plata în bani. 40 lei falcea de suhat în bani. 12 lei pentru văratul unei vite mari. 9 lei pentru văratul unui gonitor și tretin.	Condițiile de învoială nu s-au modificat după răscoală și au rămas aceleași ca înainte de răscoală.		

https://bibioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

169 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
				7 lei pentru văratul unui mînzat și mînz. 54 lei falcea pentru prășitul, culesul și pusul în coșare a porumbului, cu tain de 4 kg brînză de oi și 4 demerli făină de păpușoi. 20 lei falcea de secerat și pus în clăi cu tain de 3 demerlii făină păpușoi și 3 kg brînză de oi. (rupt textul) falcea de iarbă pusă în stog cu tain de 2 demerlii făină păpușoi și 2 kg brînză de oi. 3 lei prețul unei zile cu carul și mîncare. 1,50 lei prețul unei zile cu palmele pentru bărbați și mîncare. 1 leu pentru femei și mîncare. 0,80 lei pentru copii și mîncare. Tainul pentru lucrătorii cu carul și palmele cu ziua constă în zile de post din mămăligă de păpușoi, pepeni și măsline, iar în celelalte zile din mămăligă păpușoi, brînză și puțină carne de vită.			

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ciumulești	Moșia Cămîrzani	Emanoil și Gheorghe Morțun	În regie.	72—80 lei falcea de pămînt pentru păpușoi, plata în bani, finaț nu s-a dat. 13 lei pentru vărațul unei vite mari. 10 lei idem pentru gonitor și tretin. 8 lei idem pentru minzați și minz. 48 lei falcea de prășit, culeș și pus în coșare a porumbului, cu tain 4 dubli decalitri făină de păpușoi și 1 kg sare. 16 lei falcea de secere pusă în clăi și cu tain 2 dubli decalitri făină de păpușoi și jumătate kg sare. 16 lei falcea de coasă pusă în stog și cu același tain ca la secere. 2,50 prețul unei zile cu carul. 1 leu prețul unei zile cu palmele pentru bărbați la diferite lucrări. 0,80 idem pentru femei. 0,70 idem pentru copii. Tainul pentru lucrătorii cu carul și cu palmele constă în zilele de post din mămăligă de păpușoi, măsline, pepeni și curechi, iar în celelalte zile din mămăligă de păpușoi și brînză.	După răscoală s-a vîndut cu 40 lei falcea de pămînt pentru păpușoi iar munca s-a plătit cu 48 lei falcea de prașilă și 20 lei falcea de seceră și cosire, iar ca tain s-a dat la falcea de prașilă 4 kg decalitri dubli făină de păpușoi, 1 kg sare și 4 kg brînză oi, iar la secere și cosire 2 dubli decalitri făină de păpușoi, o jumătate kg sare și 2 kg brînză de oi. Prețul suhatului este de 10 lei vita mare, 8 lei de gonitor și tretin și 6 lei de minzat și minz. Celelalte condițiuni de învoială nu s-au modificat.	Pămîntul iau ieftin cu 32—40 falcea. La secere și cosire prețul muncii s-a urcat cu 4 lei la falce, iar la tain s-au adaus 4 kg brînză de oi la falcea de prașilă și 2 kg brînză de oi la falcea de secere și cosire. La suhat s-a redus 3 lei de vita mare, 2 lei de gonitor și tretin și 2 lei de minzat sau minz.	
Ciumulești	Ciumulești Ganea	Locot. col. Gheorghe Burghelea	Emanoil și Gheorghe Morțun	Aceleași condițiuni ca pentru moșia Cămîrzani.	Aceleași condițiuni ca mai sus pentru moșia Cămîrzeni.	Idem, aceleași condițiuni.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

169 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Ciumulești	Ciumulești D. Mîrza	Spitalul Stamati din Fălticeni	Mona și Iancu V. Smilovici	Înainte de răscoală s-a vîndut cu 80 lei falcea de pămînt pentru păpușoi, alte învoieli de muncă nu au fost.	După răscoală s-a vîndut cu 52—60 lei falcea de pămînt pentru păpușoi.	Pămîntul de păpușoi s-a ieftinit cu 20—28 lei la falce.	
Fîntîna Mare	Dumbrăvița	Gh. Gh. Ghițescu	Se cultivă de proprietari.	80—88 lei falcea de pămînt cultivabil, plata în bani. 100 lei falcea de fînaț. 26 lei vărătul unei perechi boi. 14 lei vărătul unei vaci. 2 lei vărătul unei oi. 1 leu vărătul unui cîrlan. 9 lei vărătul unui gonitor. 7 lei vărătul unui mînzat. 20 lei vărătul unui cal. 48 lei falcea pentru prășitul culesul și pus în coșare a porumbului fără tain. 16 lei falcea de secere puse în clăi fără tain. 16 lei falcea de coase pusă în stog 1,50—2 prețul unei zile cu carul fără tain. 0,80—1 prețul unei zile cu palmele la diferite munci. 0,50 prețul unei zile la plug pentru un om mare și mîncare.	Condițiunile de învoială nu s-au modificat după răscoală și au rămas aceleași ca înainte de răscoală.		

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				12 lei pentru un copil la plug pe lună și mîncare. Tainul la pălmaș în zilele de post consta din mămăligă de păpușoi cu măsline sau pepeni și în celelalte zile din mămăligă de păpușoi și brînză.			
Fintîna Mare	Fintîna Mare	G. Giurăscu	N. Comăniță și C. I. Dediu	Aceleași condițiuni ca și la moșia Dumbrăvița de mai sus.	Condițiunile de învoială nu s-au schimbat.		
Comuna Rădășeni	Lămușeni Cichiridic	I. G. Ghițescu	Se cultivă de proprietar.	80 lei falcea de pămînt cultivabil plata în bani. Izlazuri pentru pășunatul vitelor nu sînt pe această moșie. 40 lei falcea de prașilă, culeș și pus în coșare a porumbului cu tain 4 stainboale făină păpușoi . 16 lei falcea de secere puse în clăi fără tain. 16 lei falcea de coasă puse în stog fără tain. 2,25 lei ziua cu carul fără tain. 1 leu ziua cu palmele la diferite lucrări fără tain.	După răscoală : 72 lei falcea de pămînt arabil și finaț plătită în bani. 48 lei falcea prașilă, culeș și pus în coșare a porumbului fără tain. 20 lei falcea de secere pusă în clăi fără tain. 20 lei falcea de coasă fără tain și pusă în stog. Celelalte condițiuni au rămas ca înainte de răscoală.	Pămîntul l-au ieftinit cu 8 lei la falce. La prașila păpușoilor a ridicat prețul cu 8 lei însă a scăzut tainul de 4 dimerlii făină păpușoi la falce. La secere și coasă a ridicat prețul cu 4 lei la falce.	
Rădășeni	Valea Vișinului	V. Ionescu	Se cultivă de proprietar.	Condițiunile sînt aceleași ca și la moșia Lămușeni Cichirdic de mai sus.	Condițiunile de învoială nu s-au modificat după răscoală și au rămas aceleași ca înainte de răscoală.	La Valea Vișinului nimic.	
Brădățel	Horodinceni	Alexandru Cantacuzino Pașcanu	Strul Focșeneanu	56—72 lei falcea de pămînt cultivabil plata în bani și muncă.	30—40 lei falcea de pămînt cultivabil, plata în bani și muncă.	Pămîntul l-au ieftinit cu 26—30 lei la falce de loc cul-	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

169 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
				30 lei falcea de suhat în bani şi muncă. 20—30 ei văratul a 2 boi. 10 lei văratul unui cal. 12 lei văratul unei vaci. 8 lei văratul unui gonitor. 6 lei văratul unui mînzat. 40 lei falcea de prăşit, cules şi pus în coşare a păpuşoilor şi 4 dimerlii făină. 13 lei falcea de coasă pusă în stog şi 4 dimerlii făină de păpuşoi tain. 13 lei falcea de secere pusă în clăi şi tain 4 dimerlii făină. 2 lei ziua cu carul şi mîncare, 1 leu ziua cu palmele la diferite lucrări şi mîncare. Tainul la pălmaş în zilele de post constă din mămăligă de păpuşoi cu pepeni şi curechi şi în celelalte zile din mămăligă de păpuşoi cu brînză de oi.	20—24 lei falcea de suhat în bani şi muncă. 16 lei văratul a 2 boi. 8 lei văratul unui cal. 8 lei văratul unei vaci. 6 lei văratul unui gonitor. 4 lei văratul unui mînzat. Celelalte condiţiuni au rămas aceleaşi ca înainte de răscoală.	tivabil. La suhat s-au ieftinit cu 6—10 lei de falce. La văratul vitelor s-a scăzut cu 4—14 lei de 2 boi, 2 lei un cal, 4 lei una vacă, 4 lei un gonitor, 2 lei o mînzată.	
Brădăţel	Rotopăneşti	Grigore Goilav	Mihachi Popovici Băşnoşanu şi Cristea Hagi	72—80 lei falcea de pămînt cultivabil, plata în bani, precum şi pentru finaţ	40 lei falcea de pămînt pentru agricultură, plata în bani.	Pămîntul de agricultură şi finaţul l-a ieftinit cu 32 pînă la 40 lei falcea.	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				36 lei falcea de suhat în bani. 24 lei pentru vărătul a 2 boi. 20 lei pentru vărătul unui gonitor. 7 lei pentru vărătul unui mînzat. 12—16 lei pentru vărătul unei vaci. 40 lei falcea de prașilă, cules și pus în coșare a porumbului, cu tain de 4 dimerlii făină. 13 lei falcea de secere pus în claie, cu tain de 4 dimerlii făină păpușoi. 16 lei falcea de cosit și pus în stog cu tain de 2 dimerlii făină păpușoi și 2 kg brînză de oi. 2 lei ziua de cărăușie cu mîncare. 1 leu ziua de pălmășie de diferite munci agricole și mîncare. Tainul la pălmaș în zilele de post constă din mămăligă de păpușoi, măsline, pepeni, borș cu fasole, curechi și în celelalte zile din mămăligă de păpușoi, brînză de oi, iar odată pe săptămînă carne de vită.	40 lei falcea de fînaț plata în bani. 30 lei falcea de suhat, plata în bani. 16 lei vărătul a 2 boi. 10 lei vărătul unei vaci. 8 lei vărătul unui gonitor. 6 lei vărătul unui mînzat. Celelalte condițiuni au rămas aceleași ca înainte de răscoală.	Suhatul cu 5 lei la falce. La vărătul vitelor s-au scăzut : 8 lei de 2 boi, 2—6 lei la o vacă, 2 lei la un gonitor și 1 leu la un mînzat.

Se certifică de noi exactitatea datelor din prezentul tablou.

Inspector comunal (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 512—518.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

de condițiunile de învoieli agricole între proprietari, arendași și locuitori înainte și după răscoalele țărănești

Comuna	Numele proprietății	Numele proprietarului	Numele arendașului	Condițiunile de învoială înainte de răscoală	Condițiunile de învoială după răscoală	În ce constă ușurarea	Observații
1	2	3	4	5	6	7	8
Miroslăvești	Miroslăvești	Dimitrie și C. Sturdza	Marcu Fischer	*Arenda pământului*, 72—88 lei falcea de pământ cultură, plata fiind în munci și bani. *Prețul izlazului*: 32 lei perechea de boi, 16 lei vaca, 16 lei calul, 12 lei gonitorul, 9 lei mînzatul, 2 lei 10 bani de oaie stearpă sau cu lapte și de fiecare vită mare un pui și de fiecare oaie stearpă sau cu lapte una oca brînză, pe izlaz se bagă cîte vite vrea. *Prețul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat și grăpat dînd mîncare la vite, 48 lei falcea de prașilă fără tain, 16 lei falcea de secere fără tain, pusă în coșare și gireadă, 18 lei falcea de coasă iarbă pusă în stog fără tain. Ziua cu palmele 1—2 lei și cu carul 2 lei 50—3,50.	Arenda pămîntului: 44—56 lei falcea pămînt de cultură, plata în bani și muncă. *Prețul izlazului* 24 lei perechea de boi, 12 lei un cal și vaca, 9 lei gonitorul, 7 lei mînzatul fără a se mai da pui, 1 leu 50 bani vaca stearpă sau cu lapte fără a se mai da brînză și nu se bagă vite decît pentru 36 lei la falce. *Prețul muncilor agricole* 18 lei falcea arată, grăpată și semănată și mîncare la vite, 48 lei falcea prașilă și 40 kg făină tain, 20 lei falcea secere pusă în clăi și 20 kg făină tain 20 lei falcea de coasă la iarbă. Ziua cu palmele 1—2 lei și cu carul de la 3—5 lei. *Prețul ierbei* 90 lei falcea de iarbă cu plata în bani și muncă.	Cu 28—32 lei falcea de pămînt de cultură mai puțin. Cu 8 lei perechea de boi, 4 lei vaca și calul, 3 lei gonitorul sau gonitoarea, 2 lei de mînzat și 60 bani de oaie mai puțin nemaidînd pui sau brînză, plus că nu se mai bagă la falce vite decît pentru 36 lei. Cu 2 lei mai mult la falcea de arături. Cu 40 kg făină falcea prașilă. Cu 4 lei mai mult și 20 kg făină la falcea de secere, pusă numai în clăi iar nu și în gireadă. Cu 2 lei la falce de coasă. de la 50—150 mai mult ziua cu carul.	Nu se mai obișnuiesc astfel de munci și nici alte condițiuni pe această moșie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				Prețul terbei 120 lei falcea oricare ar fi fost calitatea ei și plata în bani.		Cu 30 lei mai puțin falcea de iarbă, plătind-o și cu muncă nu numai cu bani.	
Cristești	Cristești	Dimitrie P. Sturdza	Marcu Fichet	*Arenda pământului* 56—80 lei falcea pământ cultură, plata fiind în munci și bani. *Prețul izlazului* 30 lei perechea boi, 16 lei vaca și calul, 12 lei gonitorul, 8 lei mînzatul, 1 leu 50 bani oaia stearpă sau cu lapte plus una oca brînză. *Prețul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat și grăpat, dîndu-se și mîncare la vite. 40 lei falcea prașilă fără tain. 16 lei falcea seceră fără tain pusă în gireadă. 20 lei falcea de coasă pusă în stog și tain, 20 kg făină, 2 kg brînză și 1/2 kilo sare. Ziua cu palmele 1—2 lei, iar cu carul se plătește 25 bani căruța de pe cîmp la gireadă, pline albă. *Prețul terbei* 120 lei falcea.	*Arenda pământului* 52—56 lei falcea loc de cultură plătit în bani și munci. *Prețul izlazului* 24 lei perechea boi. 12 lei vaca și calul. 9 lei gonitorul. 7 lei mînzatul și una oaie cu lapte sau stearpă, 2 lei întrînd vărătul și tomnatul. *Prețul muncilor agricole* 25 lei falcea arat, semănat și grăpat, dînd și nutreț la vite. 48 lei falcea prașilă pus în coșare și 40 kilo făină tain. 20 lei falcea secere pusă în gireadă și 20 kg făină tain. 24 lei falcea de coasă fără tain. Ziua cu palmele 1—2 lei și cu carul tot 25 bani de căruță. Prețul ierbei: de la 88—104 lei falcea.	Cu 4—24 lei mai puțin falcea de loc de cultură. Cu 6 lei mai puțin perechea de boi, 4 lei vaca și calul, 3 lei gonitorul, 1 leu mînzatul și la una oaie constă tomnatul care în 1936 s-au plătit deosebit, 25 bani bucata și diferența de la brînză, care în 1907 nu s-au dat. Cu 9 lei mai mult falcea arat, semănat și grăpat. Cu 8 lei mai mult falcea prașilă și tain. Cu 4 lei mai mult falcea de secere și tain. Cu 4 lei mai mult falcea de coasă. Cu 16—32 lei mai puțin falcea iarbă.	Nu se mai obișnuiesc altfel de munci și nici alte condițiuni pe această moșie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

170 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Drăgușeni	**Drăgușeni**	**Societatea Patria București**	—	*Arenda pământului* 68 lei falcea pământ de cultură. *Prețul izlazului* 28 lei perechea de boi. 14 lei vaca și calul. 12 lei gonitorul. 10 lei mînzatul. 2 lei oaia, fie stearpă sau cu lapte, fără alt nimic. *Prețul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat și grăpat. 40 lei falcea prașila pusă în coșeri și tain. 16 lei falcea secere și tain. 20 lei falcea de coasă pusă în stog și tain. Cărătura de pe cîmp la gireadă 25 bani de car. *Prețul ierbei* De la 80—86 lei falcea de iarbă.	*Arenda pământului* 48 lei falcea loc de cultură. *Prețul izlazului* 24 lei perechea de boi. 12 lei vaca și calul, 10 lei gonitorul, 8 lei mînzatul și 2 lei de oaie stearpă sau cu lapte. *Prețul muncilor agricole* Aceleași prețuri.	Cu 20 lei mai puțin falcea de pământ de cultură, cu 4 lei mai puțin perechea de boi, cu 2 lei vaca și calul, cu 2 lei gonitoarea și cu 2 lei mînzatul. Nici o ușurare.	Nu se mai obișnuiesc alt fel de munci și nici alte condițiuni pe această moșie.
Pașcanii	**Pașcani : Lot B. 1** **Pașcani : Lot B. 2** **Pașcani : Lot B.3** **Pașcani : Lot B. 4**	**Eugenia Casimir Aneta Catargi Nicu Catargi Frații Brăescu**	**David Crichel Jean Veron V. Teodorescu Max. Goldemberg, A. Leon Vurmbrand**	*Arenda pământului* De la 75—90 lei falcea loc de cultură. *Prețul izlazului* De la 8—10—12 lei de vită și la tîrgoveți 24—27 lei vita mare și 2 lei	*Arenda pământului :* De la 60—80 lei falcea loc de cultură, dîndu-le mai mult pămînt ca în trecut, plata în bani și munci. *Prețul izlazului* Aceleași prețuri.	Cu 10 pînă la 15 lei mai puțin falcea loc cultură. Nici o ușurare.	Alte condițiuni și alt fel de munci nu se mai obișnuiesc pe această moșie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				40 bani de oaie, socotite 16 lei la falce. *Preţul muncilor agricole* 12—16 lei falcea de arătură 48 lei falcea de secere şi 10 kg făină tain. 48 lei falcea de praşilă pusă în coşare. 12—20 lei falcea secere şi 10 kg fără tain. 30 lei falcea de coasă şi tain. 200 lei falcea praşilă sfeclă zahăr, 2 lei încărcatul unui vagon sfeclă. 16—18 lei luna la plugărit şi tain. 2 lei 50 bani ziua cu carul şi 25—35 bani carul, căratul la arie. *Preţul ierbei* de la 100—160 lei falcea.	*Preţul muncilor agricole* Aceleaşi preţuri. Acelaşi preţ.	Nici o uşurare. Nici o uşurare.	
Vaşcanii	Una parte din Vaşcani. Restul din Vaşcani	Raluca Calimachi General Al. Radovici	Ştefan Matasariu M. Males	*Arenda pământului* De la 64—80 lei falcea loc de cultură, după calitate plata în bani şi munci. *Preţul izlazului* 32 lei perechea boi. 16 lei vaca şi calul. 14 lei gonitorul. 8 lei mînzatul şi 2 lei oaia stearpă sau cu lapte. *Preţul muncilor agricole* 16 lei falcea arat şi grăpat.	*Arenda pământului* 56 lei falcea loc de cultură de ori ce calitate. *Preţul izlazului* 28 lei perechea de boi. 14 lei vaca şi calul. 9 lei gonitorul. 6 lei mînzatul şi 2 lei oaia stearpă sau cu lapte. *Preţul muncilor agricole* 16 lei falcea arat şi grăpat. 40 lei falcea praşilă pentru angajaţi, iar pentru ceilalţi 56 lei.	Cu 24 lei mai puţin falcea loc de cultură. Cu 4 lei mai puţin perechea boi, cu 2 lei vaca şi calul cu 5 lei gonitorul şi cu 2 lei mînzatul. Cu 4 lei mai mult s-a plătit falcea de coasă şi tain.	Alte munci sau condiţiuni nu se obişnuiesc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

170 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
				40 lei falcea prașilă fără tain. 16 lei falcea secere fără tain. 20 lei falcea de coasă pusă în stog. 1—2 lei ziua cu palmele și 25 bani carul de cărătură la gireadă. *Prețul ierbei*: de la 90—120 falcea de iarbă.	16 lei falcea secere pentru angajați, iar pentru ceilalți 24 lei, 24 lei falcea de coasă pusă în stog și tain. 1—2 lei ziua cu palmele și 25 bani carul de cărătură. Prețul ierbii: 96 lei falcea.		
Stolniceni	**Stolniceni**	**Constantin Miclescu**	—	*Arenda pământului* 80 lei falcea de loc de cultură, plata în bani și munci. *Prețul izlazului* 24 lei perechea boi. 12 lei vaca și calul. 9 lei gonitorul și mînzatul. 2 lei oaia cu lapte sau stearpă. *Prețul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat, grăpat. 48 lei falcea prașilă, 20 lei falcea secere. 20 lei falcea coasă fără tain. *Prețul ierbii* 120 lei falcea.	*Arenda pământului* de la 56—72 lei falcea loc, plata în bani și munci. Aceleași prețuri. Aceleași prețuri.	Cu 8—24 lei falcea loc de cultură mai puțin. Nici o ușurare Nici o ușurare.	Nu se mai obișnuiesc alte munci sau condițiuni pe aceste moșii.
„	**Cozmești**	**C. Sturdza**	**M. Fischer**	*Arenda pământului* 80 lei falcea de loc de cultură.	*Arenda pământului* 60 lei falcea loc de cultură	Cu 20 lei mai puțin falcea loc de cultură	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				Prețul izlazului 28 lei perechea de boi. 15 lei vaca și calul. 10 lei gonitorul. 8 lei mînzatul. 3 lei oaia stearpă sau cu lapte. *Prețul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat, grăpat. 48 lei falcea de prașilă. 16 lei falcea secere și 20 lei falcea coasă. *Prețul ierbii* 120 lei falcea.	*Prețul izlazului* 22 lei perechea de boi 11 lei vaca și calul. 9 lei gonitorul. 7 lei mînzatul și 1 leu 80 bani de oaie. *Prețul muncilor agricole* Aceleași prețuri.	cu 7 lei mai puțin perechea de boi. cu 4 lei vaca și calul, cu 1 lei gonitorul, 1 leu mînzatul și 1 leu 20 bani oaia. Nici o ușurare.	
Rugionoasa	**Ruginoasa**	**Maria Moruzi**	M. Ficher M. Males	*Arenda pămîntului* 100 lei falcea loc de cultură, plata în bani și munci. *Prețul izlazului* 34 lei perechea boi. 16 lei vaca. 20 lei calul. 9 lei gonitorul 8 lei mînzatul și 2,50 lei oaia. *Prețul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat și grăpat dînd nutreț la vite. 40 lei falcea prașilă pus în coșare fără tain. 16 lei falcea secere pusă în clăi. 16 lei falcea coasă pusă în stog fără tain. Ziua cu palmele 1 leu și cu carul 2 lei. *Prețul ierbii* 128 lei falcea.	*Arenda pămîntului* 55 lei falcea loc de cultură. Cîte 36 lei falcea loc de pășune. Aceleași prețuri. Același preț.	Cu 45 lei mai puțin falcea loc de cultură. În aceea că s-a dat acum falcea cu 36 lei unde nu pot intra mai multe vite. Nici o ușurare Nici o ușurare.	Nu mai sînt alte condițiuni și nici alte munci pe această moșie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

170 (continuare)

1	2	3	4	5	6	7	8
Lespezele	Surutel	Leon Costiner	—	*Arenda pămîntului* 80—120 lei falcea loc de cultură. *Prețul izlazului* 16 lei perechea de boi. 8 lei vaca și calul. 7 lei gonitorul. 6 lei mînzatul și 2 lei oaia stearpă sau cu lapte. *Prețul muncilor agricole* 20 lei falcea arat, semănat și grăpat. 40 lei falcea prașilă și tain. 16 lei falcea secere și tain. 20 lei falcea coasă și tain. 1—2 lei ziua cu palmele și 2 lei 50 bani ziua cu carul. *Prețul ierbii* 60—80 lei falcea.	*Arenda pămîntului* 60 lei falcea loc de cultură. *Prețul izlazului* Același preț. *Prețul muncilor agricole* 20 lei falcea arat și grăpat și tain. 18 lei falcea prașilă și tain. 16 lei falcea secere și tain. 24 lei falcea coasă și tain. Zilele același preț.	De la 20—60 lei mai puțin falcea loc de cultură. Nici o ușurare. Cu 8 lei mai mult falcea prașilă. Cu 4 lei mai mult falcea coasă. Cu 20 lei mai puțin falcea iarbă.	Nu mai sînt alte condițiuni și nici alte munci pe această moșie.
Lespezele	Stolniceni	Gh. Gh. Ghițescu	—	*Arenda pămîntului* 64—80 lei falcea loc de cultură. *Prețul izlazului* 24 lei perechea de boi. 12 lei vaca. 8 lei gonitorul. 6 lei mînzatul. 2 lei 50 bani oaia stearpă sau cu lapte. *Prețul izlazului, muncilor agricole*	*Prețul ierbii* 60 lei falcea. *Arenda pămîntului* 64 lei falcea loc de cultură. *Prețul izlazului* 20 lei perechea boi. 10 lei vaca. 7 lei gonitorul. 6 lei mînzatul. 2 lei oaia stearpă sau cu lapte.	Cu 16 lei mai puțin falcea loc de cultură. Cu 4 lei mai puțin perechea de boi. cu 2 lei vaca, cu 1 leu gonitorul 1 leu mînzatul și 50 bani oaia stearpă sau cu lapte. Cu 4 lei mai mult falcea arat.	Nu mai sînt alte condițiuni și nici alt fel de munci pe această moșie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

				16 lei falcea arat, semănat şi grăpat şi fîn la boi. 48 lei falcea praşilă fără tain. 16 lei falcea secere şi tain. 16 lei falcea coasă şi tain. 1 leu ziua cu palmele şi 2 lei 50 bani ziua cu carul. *Preţul ierbii* 80—100 lei falcea.	*Preţul muncilor agricole* 20 lei falcea arat, semănat şi fîn la boi. 48 lei falcea praşilă şi tain. 20 lei falcea secere şi tain. 20 lei falcea coasă şi tain. 1 leu ziua cu palmele şi 3 lei ziua cu carul. *Preţul ierbii* 80 lei falcea.	cu 4 lei mai mult falcea secere, cu 4 lei falcea de coasă, şi cu 50 bani mai mult ziua cu carul, cu 20 lei mai puţin falcea de iarbă,	
Lespezele	**Bădiliţa**	**C. Gheorghiade şi S. Moruzi**	**Marcu Stipler**	*Arenda pămîntului* 64—80 lei falcea loc de cultură. *Preţul izlazului* 24 lei perechea boi. 12 lei vaca. 10 lei gonitorul. 6 lei mînzatul şi 2 lei oaia stearpă sau cu lapte. *Preţul muncilor agricole* 16 lei falcea arat, semănat şi grăpat. 40 lei falcea praşilă şi tain. 16 lei falcea secere şi tain. 16 lei falcea coasă şi tain. 80 bani ziua cu palmele şi 2 lei 50 bani ziua cu carul.	*Arenda pămîntului* 64 lei falcea loc de cultură. *Preţul izlazului* 20 lei perechea de boi. 10 lei vaca. 8 lei gonitorul. 6 lei mînzatul şi 1 leu 50 bani oaia stearpă sau cu lapte. *Preţul muncilor agricole* 20 lei falcea arat, semănat şi grăpat. 20 lei falcea secere şi tain. 48 lei falcea praşilă fără tain. 20 lei falcea coasă şi tain. 1 leu ziua cu palmele şi 3 lei ziua cu carul.	cu 16 lei mai puţin falcea loc de cultură, cu 4 lei mai puţin perechea boi, cu 2 lei vaca, cu 2 lei gonitorul şi cu 50 bani oaia stearpă sau cu lapte. Cu 4 lei mai mult falcea de arat. cu 8 lei mai mult falcea praşilă, cu 4 lei falcea de secere, cu 4 lei falcea de coasă şi cu 50 bani mai mult ziua cu carul.	Idem.

Se certifică de noi exactitatea prezentului tablou. Inspector comunal (ss) indescifrabil

L.S.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos 10/1907, f. 523—528.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

171 **1884, iunie 29 [Costeşti].**

Domnule primar,

Locuitorii notaţi pe contra pagina acesteia s-au angajat către mine cu act în regulă şi legalizat de consiliul comunei dv. la nr. 15 din 13 decembrie 1884 ca să vie să lucreze cu mîinile la maşina de treieratul grîului.

Şi fiindcă luni 1 iulie încep cu treieratul vă rog d-le primar să binevoiţi a-i executa şi trimite negreşit, împreună cu înfăţişătorul, cel mult pînă la 30 iunie curent seara să fie aici la începutul lucrării, căci după cum se prevede în actul ce am încheiat cu ei le-am dat bani chiar de la data contractului ca să fie la timpul treieratului cu maşina.

Primiţi, vă rog, d-le primar asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.

(ss) D. D. Hariton

[Urmează numele a 17 locuitori învoiţi.]

Domniei-sale domnului primar al comunei Costeşti, plasa Cîmpul, jud. Buzău.

Arh. St. Buzău, fond Primăria com. Costeşti, dos. 4/895.

172 **1894, februarie 9 [Bucureşti].**

Domnule prefect,

Spre răspuns la raportul nr. 1 403, vă comunic că autorizez intrarea în ţară, pe la punctul Calafat, a una sută muncitori agricoli aduşi din Serbia de domnul P. A. Harcopol, arendaşul moşiei Segarcea, acel judeţ, dacă se vor conforma dispoziţiunilor jurnalului Consiliului de Miniştri sub nr. 1 din 11 iunie 1892.

p. Ministru, (ss) indescifrabil p. Director, (ss) I. Ciucă.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 292/1894, f. 14.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cabin. Consiliului de Miniştri

Vedeţi telegrama nr. 406 din Corabia semnată Focşeanu şi după instrucţiunile ce aveţi permiteţi intrarea în ţară a 200 lucrători străini.

Ministru, (ss) L. Catargiu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 292/1894, f. 1.

174 1894, ianuarie 5 [Bucureşti].

Domnule prefect,

Vă rog să luaţi măsuri de a se lăsa liberă intrarea în ţară pe la punctul Bechet a şaptezeci de lucrători aduşi din Bulgaria de domnul Tănăsescu pentru exploatarea pădurei de pe moşia Gîngiova, dacă se vor conforma dispoziţiei jurnalului Consiliului de Miniştri sub nr. 1 din 11 iunie 1892.

p. Ministru, (ss) indescifrabil p. Director, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :] nr. 330, primit 8 ian[uarie] 1894.

Se va da ordine în consecinţă d-lui subprefect, plasa Jiul de Jos.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 292/1894, f. 1.

175 1898, martie 18 [Bucureşti].

Domnule prefect,

În consideraţia avizului favorabil dat de acea prefectură cu telegrama nr. 5 541, 16 martie 98, nr. 2 748, ministerul autorizează intrarea în ţară, prin punctul Calafat, a optzeci de muncitori agricoli aduşi din Serbia de domnul Ştefan Prejbeanu, pentru moşia Sălcuţa, din acel judeţ, dacă se vor conforma dispoziţiunilor jurnalului Consiliului de Miniştri sub nr. 1 din 11 iunie 1892 şi instrucţiunilor ministeriale ce aveţi în această privinţă.

Primiţi, d-le prefect, asigurarea consideraţiunei mele.

p. Ministru, (ss) indescifrabil Director, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 195 E/1898.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

de situaţia muncitorilor străini autorizaţi a intra în grupuri în judeţul Dolj de la 1 ianuarie 1902 — 11 ianuarie 1903

Muncitori ceruţi	Localitatea	Cîţi au fost angajaţi
16	Prisăceana	9
6	Băileşti	5
50	Predeşti	40
14	Predeşti	nu s-a adus
15	Bordăeşti	10
50	Rojiştea	nu au intrat niciunul
25	Brabova	25
50	Cîrna	50 pescari
35	Nedeia	35 „
12	Verbiţa	12
23	Balta Verde	10
45	Bechet Călăraşi	8
85	Urzicuţa Bîrca	55
41	Bărca şi Urzicuţa	41
30	Şanelul Dunării	30
10	Podari	7
50	Cetatea	50
25	Malu Mare	25
50	Zvorsca	36
12	Işalniţa	nu s-au adus
10	Gvardiniţa	nu s-au adus
20	Brabova	„
10	Malu Mare	10
17	Călugărei	17
50	Fîntîna Banului	14
30	Grindeni	30
10	Ciutura	7
6	Brabova	6
50	Şanalul Dunării	50
40	Fisc şi Grecesti	nu s-au adus
11	Bîrza	11
8	Calafat	6
6	Giubega	6
10	Belatu	10
6	Dobra	6
64	Sălenţa	48
200	Bratovoeşti	39
20	Balota	20
50	Balta Verde	50
50	Caraula	47
13	Breasta	nu s-au adus
200	Craiova	„
16	Segarcea	16

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj. dos. 81, inv. 105/1903, f. 183.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Sînteţi rugat să luaţi măsuri de a se lăsa liberă intrarea în ţară, pe la punctul Calafat, a una sută muncitori agricoli aduşi din Bulgaria, Serbia şi Macedonia de fraţii Cuclelis şi Mihailidis, arendaşi de moşii în acel judeţ şi Teleorman, dacă se vor conforma dispoziţiunilor jurnalului Consiliului de Miniştri sub nr. 1 din 11 iunie 1892.

p. Ministru, (ss) indescifrabil Director, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 292/1894, f. 6.

178 1904, aprilie 23 [Stîlpu].

ACT AGRICOL

Subsemnaţii Toma Valente şi N. Paraschivescu, arendaşii moşici Filitis din com. Stîlpu, avînd trebuinţă de munci precum pogoane de arătură, pogoane de seceră şi altele am convenit cu locuitorii arătaţi mai jos a ne face muncile notate în dreptul numelui fiecăruia pe vara anului 1904 cu preţurile următoare : pogonul de arat ogor cu lei 4, pogonul arat, semănat, boronit cu lei 5, pogonul secerat, legat şi lăsat pe loc cu lei 6 şi cărat lei 9, ziua cu carul trei lei şi ziua cu braţele 1 leu.

Subsemnaţii locuitori ne obligăm ca aceste munci să le facem în condiţii bune şi la timp, căci în caz contrariu vom fi responsabili conform legii tocmelilor agricole.

Spre credinţă am dat acest act.

Arendaş, (ss) Th. Valente

Vasile R. Dinu, 3 pogoane, arate şi semănate, un pogon secerat, legat şi cărat şi trei zile cu carul.

Dumitru D. Tudose — trei pogoane arate, semănat, un pogon secerat şi cărat şi una zi cu carul.

Radu Stănilă — trei pogoane arate.

Stoica Stanciu — trei pogoane arate.

Iancu Predoiu — 3 pogoane şi jumătate arate, semănate şi boronite,

Vasile Argeşeanu — 10 zile cu braţele.

Iancu Predoiu — 3 pogoane şi jumătate arate, semănate şi boronite, trei zile cu carul pe moşie.

Costea Gheorghe — patru zile cu braţele şi 1 pogon secerat şi legat.

Fănică Gh. — treisprezece zile cu braţele.

Dumitru Stanciu — 7 zile cu braţele.

Maria Stan — 10 zile la sapă.

Radu Ioniţă — 10 zile cu braţele.

Ion Anghel Feraru — 6 zile la praşilă.

Const. Tudor — idem.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dumitru Sandu — idem.
Ilinca Ioniță Bălan — idem.
C-tin Frunză — idem.
Petre Sandu — 4 zile cu brațele la prașilă.
Marin Stoica — 6 zile la prașilă cu brațele.

[Urmează autentificarea consiliului comunal.]

Arh. St. Buzău, fond Contracte agricole, 1907, f. 23.

179 **1906, ianuarie 19 [București].**

Poliția Oltenița,

Conform ordinului domnului ministru de interne, nr. 2 923, vă invit a lăsa liberă intrarea în țară, prin punctul Oltenița, a 400 pescari și 65 muncitori agricoli din Bulgaria, aduși de dl. Ion Ionescu, arendașul moșiei Vărăști, dacă vor avea acte în regulă de călătorie.

(ss) indescifrabil.

Domnule prefect,

În urma cererii făcută prin Prefectura județului Ialomița, vă rog să luați măsuri a se lăsa liberă intrarea în țară, prin punctul Oltenița, a 400 pescari și 65 muncitori agricoli din Bulgaria, aduși de dl. Ion Ionescu Nicu, arendașul moșiei Vărăști din zisul județ, dacă vor avea acte în regulă de călătorie.

Primiți, vă rog, domnule prefect, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Ministru, (ss) indescifrabil — Director, (ss) indescifrabil

[Rezoluție :]
20 ianuarie 1907.

D-lui polițai respectiv. (ss) indescifrabil

Domniei-sale domnului prefect de Ilfov.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 4.

180 **1906, ianuarie 20 [București].**

Inspector Budești,

Dl. Leon H. Löbel, arendașul moșiei Gurbănești, prin petițiunea adresată prefecturii și înregistrată la nr. 54, cere a i se da voie să introducă în țară, prin punctul Oltenița, 100 muncitori agricoli din Bulgaria și 100 din Serbia, pentru exploatarea sus-zisei moșii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vă trimit în original petiția numitului domn cu anexa și o declarațiune și vă invit a ne da avizul dv. asupra acestei cereri, după ce veți face mai întîi ancheta pretinsă de jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 1 din 1 iunie 1892.

O dată cu avizul dv. ne veți înapoia petiția și declarația anexată la dînsa.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 3.

181 **1906, februarie 5 [București].**

Inspector Budești [1]

Vă trimit alăturat o petițiune înregistrată la nr. 108 prin care dl. SS. Rosolimos, arendașul moșiei Sărulești, cere a i se da voie să introducă în țară, prin punctul Oltenița, 70 muncitori sîrbi pentru exploatarea sus-zisei moșii și vă invit a ne da avizul dv. asupra acestei cereri, după ce mai întîi veți face ancheta pretinsă de jurnalul Consiliului de Miniștri din 11 iunie 1892.

O dată cu avizul dv. ne veți înapoia petițiunea împreună cu certificatul primăriei comunei Pîrlita Sărulești cu nr. 89 și declarația susnumitului domn, anexată la petiție.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 10.

182 **1906, februarie 7 [București].**

Domnule prefect,

Pînă acum neprimind de la acea prefectură avizul cerut cu ordinul nostru nr. 3 693 de la 23 ianuarie expirat, în privința introducerii în țară a celor 50 lucrători străini aduși de dl. Constandatos din Giurgiu, și cum de la prefectura județului Vlașca am primit deja avizul, am onoarea a vă ruga să ne dați cît mai curînd avizul și relațiunile cerute prin menționatul ordin.

Primiți, vă rog, domnule prefect, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

p. Ministru, (ss) indescifrabil — Director, (ss) indescifrabil

[Rezoluție :] 8 februarie 1906.
Se va cere telegrafic domnului inspector comunal respectiv.

(ss) indescifrabil — Domnului prefect de Ilfov

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 11.

[1] Cu mențiunea : f.f. urgent.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ministerul de interne

În referire la ordinul dv. nr. 5 041 am onoare a vă face cunoscut că avizul nostru este de a se permite domnului Al. Calimachi ca să introducă în țară, prin punctul Giurgiu, 60 muncitori sîrbi, de care are nevoie pentru exploatarea moșiei Tunari Dimieni din acest județ, deoarece, după cum se constată din anexatul proces verbal dresat de primarul comunei Tunari Dimieni în localitate și prin împrejurimi nu se găsesc un număr îndestulător de asemenea muncitori.

Se înapoiază petiția primită pe lîngă sus-citatul ordin în anexare și de declarația numitului domn făcută conform ordinului nr. 32 979/907.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 14.

184 **1906, februarie 14 [București].**

Inspector Oltenița [1]

Dl. C. Alimănișteanu prin petiția înregistrată la nr. 130 cere a i se da voie să introducă prin punctul Oltenița 200 pescari bulgari pentru exploatarea baltei Căscioarele din acea plasă.

Vă trimit în original menționata petiție și vă invit a ne da avizul dv. asupra acestei cereri, după ce veți face mai întîi ancheta prevăzută de jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 1 din 11 iunie 1892.

Odată cu avizul dv., ne veți înapoia petiția și declarațiunea numitului domn, anexată la petiție.

[Fără semnătură.]

Arh. St.Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 15.

185 **1906, mai 27 [Oltenița].**

Domnule prefect,

Restituind petițiunea domnului Ștefan Irimescu, arendașul moșiei Ulmeni, primită cu ordinul domniei voastre nr. 7 726, am onoarea a vă supune la cunoștință că avizul meu este pentru a se permite numitului să introducă în țară un număr de 120 muncitori agricoli străini, întrucît în localitate, cît și prin împrejurime nu se găsesc brațe îndestulătoare

[1] Cu mențiunea : f.f. urgent.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

spre a-şi putea exploata moşia, după cum rezultă din alăturatul proces verbal dresat de primarul respectiv.

Alătur şi declaraţia cerută din ordinul circular nr. 12 344/905.

Inspector, (ss) Ionescu

Ministerul de interne.

Am onoare a înapoia petiţia d-lui Ştefan Irimescu, arendaşul moşiei Ulmeni, ce s-a primit lîngă ord. dv. nr. 24 741, binevoind a cunoaşte că avizul nostru este de a se permite numitului domn ca să introducă în ţară, prin punctul Oltenita, un număr de 120 muncitori străini de care are nevoie pentru exploatarea sus-zisei moşii, deoarece în localitate şi prin împrejurimi, după cum se constată din anexatul proces verbal, dresat de primarul respectiv, nu se găsesc muncitori.

Se înaintează şi o declaraţie a domnului Irimescu, făcută în conformitate cu ordinul dv. circular nr. 32 979/906.

[Fără semnătură.]

[Rezoluţie :] 29 mai 1906.
D-sale d-lui prefect al
jud. Ilfov. Bucureşti.

Ministerului de Interne, la ord. 24 741.
Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1906, f. 273.

186 **1907, ianuarie 13 [Bucureşti].**

Domnule prefect,

D. A. Paulopoulo a cerut prin petiţiunea inregistrată la nr. 171 autorizaţiunea de a introduce în ţară, prin Giurgiu, 30 muncitori agricoli bulgari, pentru moşia sa din comuna Crevedia.

Vă trimit în original menţionata petiţiune, rugîndu-vă a ne da avizul d-voastră asupra acestei cereri, după ce veţi dispune a se face mai întîi ancheta pretinsă de jurnalul Consiliului de Miniştri nr. 1 din 11 iunie 1892.

O dată cu avizul d-voastre ne veţi restitui anexata petiţiune, înaintîndu-ne şi o declaraţiune a petiţionarului, făcută conform ordinului nostru circular nr. 32 979 din 30 noiembrie 1902.

Primiţi vă rog, domnule prefect, asigurarea osebitei mele consideraţiuni.

p. Ministru, (ss) indescifrabil

Director, (ss) A. Sachelarie

[Rezoluţie :]
15 ianuarie 1907.

Se recomandă : d-lui inspector comunal pentru a lua avizul d-lui primar dacă este lipsă de muncitori în localitate să îndeplinească formalităţile necesare.

Domniei-sale domnului prefect de Ilfov.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 10/1907, f. 11.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnatul locuitor Nica Rotaru, stabilit și domiciliat în comuna Piteasca Pasărea, cu cel mai profund respect vin a vă arăta cazul de nenorocire ce a căzut pe capul meu pentru că în toamna anului 1906 a venit dl. Gh. Stoicescu, arendașul moșiei comunei Ileana, și a angajat (40) patruzeci de familii muncitori la munca cîmpului cu cîte (100) una sută lei de familie, avînd de vătaf pe Soare Vasile și m-am angajat și eu; am primit (100) una sută lei și eu fiind de meserie rotar, el a aflat și în primăvara anului 1907 mi-a zis ca să mă bag cu anul la el ca rotar și m-am înțeles cu el să-mi dea (400) patru sute de lei pe an și toată întreținerea casei, tot ce-mi trebuie ; m-am dus cu toate sculele și cu toată casa acolo și i-am zis să fac contract sau condicuță și nu a vrut ; acum m-a apucat aici, nu îmi mai dă nimic, nici parale de cheltuială, nici întreținerea casei, cum am fost băgat. Am avut un băiat de vreo 19 ani, a fost băgat și ăla cu luna la cai cu lei (35) pe lună și nevasta a făcut 17 1/2 zile la mașina de treierat grîu cu cîte 1,20 pe zi. Și am avut încă un băiat de vreo (15) ani și acela a fost cu ziua la cai cu cîte 1,00 leu pe zi. I-a mai secerat nevasta 2 pogoane de grîu cu cîte (10) lei pogonul ; mă pomenesc că începe să bată nevasta și copiii mi i-a bătut pînă i-a speriat și și-au luat lumea în cap de nu știu de știrea lor pe unde or fi ; pe mine mă înjură, mă bate întotdeauna de cîte ori mă duc să-i cer și eu cîte un ban de cheltuială și de întreținerea casei ; îi spun să mă scutească, nu vrea, mă ia la bătaie. Domnule prefect, la arendașul acesta au mai fost rotari ca mine și le-a oprit sculele și i-a bătut și i-a gonit, puteți să-i faceți și inspecție la toate condicile moșiei să vedeți cîtă lume a plecat nenorocită după urma lui și plîngînd.

De aceea vă rog, domnule prefect, a face personal o anchetă la fața locului, pentru a mă socoti și pe mine și a mă libera de aici cu toate sculele, căci mă văd nenorocit pe drumuri cu un cîrd de copii și toți mărunți. De aceea vă rog, d-le prefect a primi încredințarea osebitei mele considerațiuni.

(ss) Nica Rotarul din com. Piteasca Pasărea, jud. Ilfov.
arendașul Gh. Stoicescu din com. Ileana, plasa Negoești, jud. Ilfov.

[Rezoluție :]
Dl. primar respectiv va cerceta și interveni pentru o dreaptă satisfacere.

(ss) indescifrabil D-lui prefect al jud. Ilfov.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 76

188 **1908, martie [Băneasa].**

Domnule prefect,

Drept răspuns la ordinul nr. 3 564, am onoare a vă raporta că din informațiunile culese m-am putut încredința că ocupația principală a petiționarului Voicu Constantinescu este comerțul de vite cu amănuntul,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

iar în lunile maiu, iunie și iulie a fiecărui an angajează și pe muncitorii cu brațele din mahalalele mărginașe ale capitalei la exploatatorii de moșii, pentru lucrările lor agricole : el are și oarecare aptitudine de a exercita profesia de mijlocitor pentru învoirea muncitorilor agricoli.

Sub raportul moralității nu i se poate imputa nimic, pe cînd starea materială lasă de dorit, pentru că nu dispune decît de un capital de 200—300 lei.

Restitui și suplica primită.

Inspector, (ss) indescifrabil

[Rezoluție :] 27 martie 1908.
Se vor da m. interne aceste relații, înapoindu-se și suplica.

Prefect, (ss) indescifrabil

Domniei-sale d-lui prefect al județului Ilfov — Administrația județeană.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 329.

189 **1908 [Cîmpulung].**

TABLOU RECAPITULATIV

de numărul locuitorilor disponibili din județ, pe comune, conform art 48, aliniatul ultim, din legea pentru învoielile agricole :

Nr. crt.	Numirea comunei	Nr. muncitorilor	Observații
1	Bîrzești	23	
2	Leicești	40	
3	Mihăilești	200	
4	Rădești	22	
5	Stălpeni	38	
6	Stoenești	200	
7	Valea Popei	31	
8	Drăghiceni	27	
9	Micloșani	70	
10	Pucheni	45	
11	Boteni	93	
12	Lăicai	76	
13	Văleni Dîmbovița	392	
14	Schitu Golești	50	
	Totalul muncitorilor :	1 307	

Inspector, (ss) N.I. Nicolau

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 207/908, f. 2.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

prin care ţăranii muncitori de pămînt se obligă a lucra cu ziua sau cu măsura diferite munci agricole

Între Gh. B. Gargivan, arendaşul moşiei Traian, situată în comuna Braniştea, plasa Siret, judeţul Covurlui, reprezentat prin dl. Ion B. Gargivan, cu procură autentificată de judecătoria rurală Brăila la nr. 3 din 3 ianuarie 1909, de o parte, şi ţăranii muncitori de pămînt semnaţi în acest contract, domiciliaţi în comuna Braniştea, plasa Siret, judeţul Covurlui, de altă parte, s-a încheiat această învoială pentru munci agricole, cu condiţiile următoare :

Noi, ţăranii muncitori de pămînt, declarăm că ne-am îndatorat către dl. G. B. Gargivan, arendaşul moşiei Traian ca să-i lucrăm la zisa moşie în cursul anului agricol 1909 cu ziua sau cu măsura, pe preţurile cuprinse în tariful de mai jos, diferitele munci agricole ce sînt trecute în dreptul numelui fiecăruia din noi în tabloul ce face parte din acest contract.

Aceste munci agricole le vom face la vremea prielnică pentru fiecare din ele de îndată ce vom fi vestiţi de dl. arendaş G. B. Gargivan prin administratorul sau oamenii săi de serviciu.

În socoteala preţului muncilor ce ne-am învoit prin acest contract să facem, fiecare din noi am primit diferite sume de bani ce s-au trecut în libretul fiecăruia de munci agricole, precum şi în dreptul numelui fiecăruia din noi în tabloul ce face parte din acest contract. Tot astfel se va urma cu sumele ce ni se vor mai răspunde pînă la răfuirea noastră.

Preţurile convenite pentru diferitele munci agricole la care ne-am îndatorat sînt cele din tariful de mai jos şi le-am fixat luînd ca bază preţurile stabilite de comisiunea regională :

9. Hectarul de grîu şi alte păioase tăiat cu coasa, legat snopi şi clădiţi jumătăţi, 20 lei.

Pentru muncile de la art. 8 grîul secerat cu secera, legat snopi şi clădiţi jumătăţi din acelaşi tarif, pe lîngă plata în bani stipulată, dl. G. B. Gargivan arendaş ne va mai da pentru hrana (mîncarea) noastră 16 kg mălai şi 1,1/4 kg udătură pentru un hectar pe care de comun acord le-am evaluat în bani pentru cazul cînd din orice împrejurări nu ni se va da în natură astfel : la lei 2,50 (doi şi cincizeci) bani pentru fiecare hectar.

Eu, G. B. Gargivan, arendaşul moşiei Traian declar că m-am învoit cu muncitorii semnaţi în acest contract ca fiecare să-mi facă la moşia sus-numită diferitele munci ce s-au îndatorat să-mi facă, trecute în dreptul numelui fiecăruia dintr-înşii în tabloul ce face parte din acest contract, pe preţurile din tariful din contract, la epocile cînd se efectuează în cultură asemenea munci şi cu toate celelalte condiţiuni prevăzute în acest contract.

Acest contract se va autentifica şi executa întocmai după prescripţiunile legii pentru învoielile agricole.

Făcut astăzi, la 30 ianuarie 1909, în comuna Braniştea, jud. Covurlui.

p. Arendaş, (ss) G. P. Gargivan

[Urmează numele a 41 locuitori învoiţi.]

Primăria comunei Braniştea, plasa Siret, judeţul Covurlui.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Proces verbal nr. 1
1909, luna februarie, ziua 13.

În localul primăriei și înaintea noastră primarul, asistat fiind de d-l A. Rădulescu, notarul primăriei, s-au prezentat d-l Ion G. B. Gargivan, procuratorul d-lui G. B. Gargivan, și alți patruzeci și unu locuitori muncitori agricoli, domiciliați în com. Braniștea cerînd, prin suplica înregistrată la nr. 43 autentificarea prezentului act de învoială agricolă pe anul 1909.

În urma acestora :

Citindu-se acest contract de către d-l notar din cuvînt în cuvînt, în auzul și prezența părților, la întrebările făcute de noi dînsele ne-au declarat că acest contract este al d-lor, făcut consimțămîntul și libera d-lor voință și că nu au a opune nici un fel de contestație, că d-l Ion G. B. Gargivan, procurator, și alți douăzeci muncitori l-au subscris propriu și alți douăzeci și unu prin punere de deget, declarînd că nu știu carte.

Noi,

Luînd act de declarațiunile și consimțămîntul părților, avînd în vedere îndeplinirea formalităților, prescrise de art. 72 din legea pentru învoieli agricole dăm cuvenita autentificare prezentului contract de învoială agricolă care s-a transcris în registrul pentru transcripțiunea actelor de învoieli pe anul agricol 1909—1910 la nr. 1.

Drept care s-a încheiat prezentul proces-verbal semnat de noi și de notar.

Primar, (ss) S. Popovici — Notar, (ss) A. Rădulescu

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. al jud. Covurlui, pachet III, dos. 4/1909, f. 29—32.

191 **1909, februarie 28 [Pechea].**

ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

prin care țăranii muncitori de pămînt se obligă a lucra cu ziua sau cu măsura diferite munci agricole

Între Petre N. Gheorghiu, arendașul moșiei Pechea, situată în comuna Pechea, plasa Pechea, județul Covurlui, reprezentat prin dl. Petre N. Gheorghiu, de o parte, și țărani muncitori de pămînt semnați în acest contract, domiciliați în comuna Slobozia Conachi, satul Cuza Vodă, plasa Pechea, județul Covurlui, de altă parte, s-a încheiat această învoială pentru munci agricole, cu condițiile următoare :

Noi, țăranii muncitori de pămînt, declarăm că ne-am îndatorat către dl. Petre N. Gheorghiu, arendașul moșiei Pechea, ca să-i lucrăm la zisa moșie, în cursul anului agricol 1909 cu ziua sau cu măsura, pe prețurile cuprinse în tariful de mai jos, diferitele munci agricole ce sînt trecute în dreptul numelui fiecăruia din noi în tabloul ce face parte din acest contract.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Aceste munci agricole le vom face la vremea prielnică pentru fiecare din ele de îndată ce vom fi vestiți de dl. Petre N. Gheorghiu, prin administratorul sau oamenii săi de serviciu.

În socoteala prețului muncilor ce ne-am învoit prin acest contract să facem, fiecare din noi am primit diferite sume de bani ce s-au trecut în libretul fiecăruia de munci agricole precum și în dreptul numelui fiecăruia din noi în tabloul ce face parte din acest contract. Tot astfel se va urma și cu sumele ce ni se vor mai răspunde pînă la răfuirea noastră.

Prețurile convenite pentru diferitele munci agricole la care ne-am îndatorat sînt cele din tariful de mai jos și le-am fixat luînd de bază prețurile stabilite de comisiunea regională :

1. Hectarul de ogor 11 lei.

8. Hectarul de grîu secerat cu secera, legat snopii și clădiți jumătăți 18 lei.

14. Praşila I a unui hectar porumb.
15. Praşila a II-a a unui ha porumb.
16. Culesul porumbului după un hectar și curățiul de foi.
17. Tăiatul cocenilor de porumb de pe un ha.

} 38 le

20. Ziua cu căruța cu doi boi la maşina de treierat 4 lei.

Muncile de la articolele 2 întorsura de ogor și art. 20 ziua cu căruța cu doi boi la maşina de treierat din tariful alăturat noi muncitorii le vom săvîrşi cu hrana (mîncarea) noastră.

Pentru muncile de la art. 8, 14, 15, 16 și 17, adică la secere și munca completă a porumbului din același tarif, pe lîngă plata în bani stipulată, dl. Petre N. Gheorghiu ne va mai da pentru hrana (mîncarea) noastră 16 kg făină și 1,1/2 kg udătură la un hectar seceră. 24 kg făină și 2,1/4 kg udătură la hectar de munca completă a porumbului.

Eu, Petre N. Gheorghiu, arendaşul moşiei Pechea declar că m-am învoit cu muncitorii semnați în acest contract ca fiecare să-mi facă la moşia susnumită diferitele munci ce s-au îndatorat să-mi facă, trecute în dreptul numelui fiecăruia dintr-înşii în tabloul ce face parte din acest contract, pe prețurile din tariful din contract la epocile cînd se efectuează în cultură asemenea munci și cu toate celelalte condițiuni prevăzute în acest contract.

Acest contract se va autentifica și executa întocmai după prescripțiunile legii pentru învoielile agricole.

Făcut astăzi, 28 februarie 1909, în comuna Pechea, jud. Covurlui.

Arendaş, (ss) Petre N. Gheorghiu

Primăria comunei Pechea, plasa Pechea, județul Covurlui

Proces verbal nr. 4
1909, luna martie, ziua 4

În localul primăriei și înaintea noastră, primarul, asistat de dl. D. Vasilescu, notarul primăriei, s-au prezentat dl. Petre N. Gheorghiu, arendaş moşia Pechea, și alți treizeci și şase locuitori muncitori agricoli, domiciliați în com. Slobozia Conachi, cerînd prin suplica înregistrată la nr. 400 autentificarea prezentului act de învoială agricolă pe anul 1909.

În urma acestora :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Citindu-se acest contract de către dl. notar din cuvînt în cuvînt în auzul și prezența părților, la întrebările făcute de noi, dînsele ne-au declarat că acest contract este al d-lor, făcut cu consimțămîntul și libera d-lor voință și că nu au a opune nici un fel de contestațiune, că dl. Petre N. Gheorghiu și alți șasesprezece muncitori l-au subscris propriu, iar douăzeci prin punere de deget, declarînd că nu știu carte.

Noi,

Luînd act de declarațiunile și consimțămîntul părților, avînd în vedere îndeplinirea formalităților prescrise de art. 72 din legea pentru învoieli agricole, dăm cuvenita autentificare prezentului contract de învoială agricolă, care s-a transcris în registrul pentru transcripțiunea actelor de învoieli pe anul agricol 1909—1910 la nr. 4.

Drept care s-a încheiat prezentul proces verbal, semnat de noi și de notar, la care s-au anexat două tablouri de au semnat toți locuitorii.

Primar, (ss) C. Gh. Dobrea — Notar, (ss). D. Vasilescu

Arh. St Galați, fond Inspect. agr. al jud. Covurlui, pachet III, dos. 4/1909, f. 12—17.

192 **1909, martie 5 [Cudalbi].**

ÎNVOIALĂ AGRICOLĂ

prin care țăranii muncitori de pămînt se obligă a lucra cu ziua sau cu măsura diferite munci agricole

Între Iamandi Gheorghiu, arendașul moșiei Greceasca, situată în comuna Cudalbi, plasa Cudalbi, județul Covurlui, de o parte, și țăranii muncitori de pămînt semnați în acest contract, domiciliați în comuna Cudalbi, județul Covurlui, de altă parte, s-a încheiat această învoială agricolă pentru munci agricole în condițiile următoare :

Noi, țăranii muncitori de pămînt declarăm că ne-am îndatorat către dl. Iamandi Gheorghiu, arendașul moșiei Greceasca ca să-i lucrăm la zisa moșie în cursul anului agricol 1909 cu ziua sau cu măsura, pe prețurile cuprinse în tariful de mai jos, diferitele munci agricole ce sînt trecute în dreptul numelui fiecăruia din noi, în tabloul ce face parte din acest contract.

Aceste munci agricole le vom face la vremea prielnică pentru fiecare din ele, de îndată ce vom fi vestiți de dl. Iamandi Gheorghiu prin administratorul sau oamenii săi de serviciu.

În socoteala prețului muncilor ce ne-am învoit prin acest contract să facem, fiecare din noi am primit sumele de bani ce s-au trecut în libretul fiecăruia de munci agricole, precum și în dreptul numelui fiecăruia din noi, în tabloul ce face parte din acest contract și nutrețul prevăzut în contractul legalizat de primăria Cudalbi sub nr. 439 de astăzi.

Prețurile convenite pentru diferitele munci agricole la care ne-am îndatorat sînt cele din tariful de mai jos și le-am fixat luînd de bază prețurile stabilite de comisiunea regională.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

14. Prașia I-a a unui hectar porumb
15. Prașia II-a a unui hectar porumb } prețul 35 lei

Pentru muncile de la articolele 14 și 15 prașila I și a II-a a unui hectar porumb din tarif, pe lîngă plata în bani stipulată, dl. Iamandi Gheorghiu arendaș ne va mai da pentru hrana (mîncarea) noastră 20 kilograme făină 12 1/2 kg udătură pentru fiecare hectar, pe care de comun acord le-am evaluat în bani pentru cazul cînd din orice împrejurări nu ni se va da în natură astfel : 0,15 lei kg de făină și 1 leu kg de udătură.

Eu, Iamandi Gheorghiu, arendașul moșiei Greceasca declar că m-am învoit cu muncitorii semnați în acest contract ca fiecare să-mi facă la moșia sus numită diferitele munci ce s-au îndatorat să-mi facă, trecute în dreptul numelui fiecăruia dintr-înșii în tabloul ce face parte din acest contract, pe prețurile din tariful din contract, la epocile cînd se efectuează în cultură asemenea munci și cu toate celelalte condițiuni prevăzute în acest contract și pentru care drept cost le-am dat nutrețul prevăzut în contractul legalizat la nr. 439.

Acest contract se va autentifica și executa întocmai după prescripțiunile legii pentru învoielile agricole.

Făcut astăzi la 5 martie 1909 în com. Cudalbi jud. Covurlui.

Arendaș, (ss) I. Gheorghiu

Primăria comunei Cudalbi, plasa Cudalbi, județul Covurlui.

Proces verbal nr. 4

1909, luna martie, ziua 5

În localul primăriei și înaintea noastră, primarul, asistat fiind de dl. I. D. Stănescu, notarul primăriei, s-au prezentat dl. Iamandi Gheorghiu, arendaș moșiei Greceasca, Mihalache T. Toporan și alți douăzeci și șase locuitori muncitori agricoli domiciliați în Cudalbi, cerînd prin suplica înregistrată la nr. 449, autentificarea prezentului act de învoială agricolă pe anul 1909.

În urma acestora :

Citindu-se acest contract de către dl. notar din cuvînt în cuvînt, în auzul și prezența părților, la întrebările făcute de noi, dînsele ne-au declarat că acest contract este al d-lor, făcut cu consimțămîntul și libera d-lor voință și că nu au a opune nici un fel de contestațiune, că dl. I. Gheorghiu, dl. Toporan și alți șase muncitori l-au subscris propriu, iar Ion T. Andrei și alți nouăsprezece, prin punere de deget, declarînd că nu știu carte.

Noi,

Luînd act de declarațiunile și consimțămîntul părților, avînd în vedere îndeplinirea formalităților prescrise de art. 72 din legea pentru învoielile agricole, dăm cuvenita autentificare prezentului contract de învoială agricolă, care s-a transcris în registrul pentru transcripțiunea actelor de învoieli pe anul agricol 1909—1910, la nr. 4.

Drept care s-a încheiat prezentul proces verbal semnat de noi și de notar.

Primar, (ss) P. I. Spătaru Notar, (ss). I. D. Stănescu

Arh. St. Galați, fond Inspect. agr. al jud. Covurlui, pachetul III, dos. 4/1909, f. 43—45.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Consiliul deliberînd

asupra înţelesului cuvintelor „muncitori agricoli" din art. 37 din legea pentru învoieli agricole :

Avînd în vedere că intrarea în ţară a muncitorilor agricoli străini este regulamentată prin art. 37 din legea pentru învoieli agricole, că cuvintele „muncitori agricoli" din acest articol nu pot avea decît înţelesul general ce ele comportă şi pe care îl găsim enunţat de legiuitor la finele aliniatului c. din sub. art. 1 din lege, după care sînt muncitori agricoli acei muncitori care sînt întrebuinţaţi la orişicare din lucrările ce se cer pentru cultura pămîntului.

Considerînd că distincţiunea ce se face pentru muncitorii agricoli indigeni prin art. 36 din lege, în muncitori tocmiţi cu ziua sau măsura, cărora se aplică în ce-i priveşte dispoziţiunile din legea pentru învoieli agricole şi în muncitorii tocmiţi cu luna sau cu anul, care rămîn supuşi legii servitorilor, nu poate schimba înţelesul cuvintelor „muncitori agricoli" din art. 37 deoarece :

Muncitorii agricoli indigeni tocmiţi cu luna sau cu anul sînt tot muncitori agricoli, în înţelesul legii, ca şi cei tocmiţi cu ziua sau măsura, numai raporturile lor cu marii cultivatori în loc să fie rezultate conform legii de tocmeli agricole sînt reglementate prin legea servitorilor ;

În articolul 37 leguitorul nu s-a ocupat de chestiunea de a se şti care lege trebuie aplicată muncitorilor agricoli străini : aceea a învoielilor agricole, sau aceea a servitorilor, ci numai de autorizarea de dat pentru intrarea în ţară a muncitorilor agricoli străini, în aşa fel ca să nu se aducă vătămare muncii agricole naţionale ; că aşa fiind este evident că în toate cazurile, fie că vor fi angajaţi cu ziua sau cu măsura, cu luna sau cu anul, sub denumirea de muncitori agricoli, de argaţi, servitori, sau sub orice altă denumire, muncitorii străini care se vor tocmi la vreuna din muncile agricole ce se cer pentru cultura pămîntului sînt „muncitori agricoli" în înţelesul legii şi intrarea lor în ţară este supusă autorizaţii regulamentată prin art. 37 din lege şi deci şi avizul acestui consiliu.

Pentru aceste motive este de părere :

Ca muncitorii străini tocmiţi cu ziua sau cu măsura, cu luna sau cu anul, sub denumirea de muncitori agricoli, de argaţi, de servitori, sau sub orice altă denumire, pentru efectuarea oricăreia din lucrările agricole, ce se cer pentru cultura pămîntului, sînt muncitori agricoli în înţelesul art. 37 din lege şi prin urmare intrarea în ţară a unor asemenea muncitori nu se poate permite de ministerul de interne, decît cu avizul Consiliului superior al agriculturii.

Dată astăzi, 11 martie 1909.

Preşedinte, (ss) P. Poni şi încă 3 iscălituri

Director, (ss) Dr. Const. Jormescu

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. agr., dos. 107/1909, f. 2.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

194 **1905, februarie 27 [Dobroteşti].**

Domnule ministru,

În urma revoltei săvîrşite de sătenii din com. Dobroteşti, jud. Teleorman, contra primarului şi învăţătorului, cărora le reproşau că, în calitate primul de preşedinte şi al doilea de casier al băncii populare săteşti le-ar fi sustras sume de bani, am găsit de cuviinţă a interveni la creditul agricol de care depinde numita bancă, spre a mă convinge pînă în ce punct erau adevărate plîngerile desperate ale sătenilor ajunşi la revoltă.

Conform prezentului raport al controlorului creditului agricol, ce am onoare a-l anexa, reiese, în mod vădit, în ce fel sătenii au fost exploataţi de conducătorii acelei bănci săteşti. În afară de aceasta, creditul agricol a dispus de a se face o nouă anchetă şi asupra împrumuturilor directe ce au făcut acelei sucursale, căci se constată foarte mari abuzuri comise tot de primar în calitate de preşedinte.

Pe baza prezentelor dovezi şi a nenumăratelor plîngeri ce mi se raportează zilnic de săteni, cred, în interesul comunei, vă rog, domnule ministru, a ordona un control serios, de o persoană străină de localitate, ca să constate cum a fost administrată casa comunală, căci sînt sigur că se vor constata abuzuri care nu pot fi tolerate.

Între altele se va constata cum primarul lua bani de la arendaşi spre a împărţi la săteni de cu iarnă pentru seceră, căutînd a-şi trage profituri bazate pe autoritatea sa de a-i executa la vreme.

Asemenea alte moduri de exploatare prin percepere de amenzi şi diferite altele, ce un control serios le-ar scoate la iveală.

Binevoiţi, vă rog, domnule ministru, a primi încredinţarea înaltei mele consideraţiuni.

Proprietarul moşiei Doagele Dobroteşti.
Arhitect, (ss) Berindei

27 februarie 1905.

Arh. St. Buc., fond M.A.I. Dir. ad-ţiei judeţene, dos. 673/1905, f. 37.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Consecvent delegaţiunii ce aţi binevoit a-mi da, m-am transportat în ziua de 2 ianuarie curent la comuna Pingăleşti şi după o serioasă cercetare, am reuşit a descoperi că denunţul în parte este întemeiat, adică : Este foarte adevărat că s-au strîns bani de la mulţi locuitori lipsiţi de pămînt, cîte 21 lei de la fiecare locuitor amator a se înscrie pentru a lua pămînt în loturi mici. Emiţătorii sînt : locuitorul Tudor Ciobanu, care are sarcina de a converti pe locuitori pentru a da bani, cu concursul primarului Ungureanu, iar Neagu Rusăceanu — cantonier — este casier, care după cîte am putut dovedit are deja în depozit peste 2 000 lei. După informaţiile culese de la diferiţi locuitori, strîngătorii acestor bani asigură pe locuitori că în schimbul banilor vor face a se parcela în loturi pătrimea din moşia statului Tînganu, arendată astăzi de Marin Pană, cum şi pădurea Pîngăleşti, socotind că au angajamente cu un domn inginer Antipa, spre a stărui pentru scoaterea în vînzare a pătrimii şi pădurii. După părerea noastră, nu este nimic alt la mijloc decît o adevărată excrocherie.

Cu această ocaziune, mai supun cunoştinţei domniei voastre că primarul Ungureanu, acum cîţiva ani, a fost descoperit că făcea propagandă socialistă şi a fost mai multe luni arestat.

Aceasta fiind constatarea noastră respectuos vă rog să binevoiţi a dispune cele ce veţi crede de cuviinţă.

Controlor fiscal, (ss) N. Ghiţulescu Pt. exactitate, (ss) N. Dragnea

Arh. St. Buc., fond M.A.I., dos. 1 383/907, f. 10.

196 **1907, februarie, Grozeşti.**

Domnule procuror,

Subsemnaţii locuitori din cotuna Scopoşeni, comuna Grozeşti, judeţul Fălciu, venim prin aceasta a vă spune cunoştinţei d-voastre următoarele : Noi avînd locuri mlăştinoase, am procurat pe d-nii Grigore Panasa, Ion Gh. Iordachi şi Simion P. Iacob ca în numele nostru să umble pentru a ni se schimba acel pămînt de stat şi a ni se da pe moşia Ghermăneşti, lucru ce s-a şi făcut. Prin acea procură se zice că ei să împrumute bani pentru cheltuielile ce ar trebui să se facă cu drumuri pe la Bucureşti ; apoi ei au abuzat de încrederea noastră şi au împrumutat bani cu nemiluita de şi-au făcut şi interesele lor particulare ; uitînd că pe lîngă procură noi avem obligaţie care specifică că noi ne obligăm a plăti ca cheltuieli maxime suma de 52 lei de falce.

Ei pentru a pune mîna pe părăluţe multe, ca să se procopsească din această afacere, au avut pretenţia a li se plăti suma de 100 lei de falce şi care nu a voit să iasă din marginile obligaţiei le-au arendat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pămîntul la jidani pe vreo 4—5 ani, rămînînd astfel şi fără vechiul pămînt, rău aşa cum era.

Spre a-şi ajunge la acest scop, d-nii procuratori s-au făcut cu de la sine putere ingineri, au parcelat ei pămîntul, luîndu-şi unde au vrut şi cît au vrut pămînt pentru ei, cum şi acelor ce a convenit a plăti suma de 100 lei de falce.

Făcîndu-vă cunoscut aceasta vă rugăm cu tot respectul să binevoiţi a regula o anchetă în faţa locului unde d-nii procuratori să-şi dea socoteala de cheltuielile făcute, pentru a se putea şti cît trebuie să ajungă de falce cheltuiala, că şi-au luat pămînt unde au vrut şi nu s-au dat după cum sîntem în lista din 1864 şi rolul de calcă. Spre a nu se întîmpla la primăvară scandaluri şi poate şi omoruri rugăm ca, cît mai urgent, să rînduiţi pe cineva în faţa locului ca să se împăciuască lucrurile şi d-nii procuratori, fiindcă au abuzat de încrederea noastră şi pentru abuzul de putere că şi-au luat pămînturi după placul lor pentru dînşii şi pentru cei uniţi cu ei ca să profite de împrejurări, să se dea judecăţii.

Domnii procuratori pentru această afacere au încasat de pe spatele noastre frumoasa sumă de 11 500 de lei, fără a-şi da socoteala de cît au cheltuit.

N-au fost destul cu aceasta, ci fiindcă au existat pe acest pămînt şi pădure, tot cu procura noastră au înşelat pe domnul ministru al domeniilor ca să o dea locuitorilor şi în realitate ei o speculă spre a se vedea procopsiţi.

Aşteptăm cu nerăbdare ancheta care credem că se va face destul de dreaptă, care pe spatele nostru se pun tăţi lichelile pămîntului şi ne sug sîngele.

Cu respect, 1907, februarie.
(ss) [Urmează iscăliturile indescifrabile a 4 săteni.]

D-sale domnului procuror general de pe lîngă Curtea de apel Iaşi.

[Rezoluţie :] 8 martie 1907.
Dl. procuror de Fălciu va binevoi a ancheta şi lua măsurile legale.

(ss) N. Leonescu

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general al Curţii de apel Iaşi, dos. 87/1907, f. 152.

197 **1907, martie 1, Bucureşti.**

Domnule prefect,

Referindu-ne la ordinul ministerial nr. 56 099 din 16 septembrie 1906 şi la raportul d-voastră nr. 12 600 din 13 octombrie 1906 avem onoare a vă comunica că se revocă deposedarea obştei locuitorilor comunei Gogoşi, arendaşi ai moşiei Gogoşi Gogoşiţa pe periodul 1906—1916.

În consecinţă, vă rugăm să daţi imediat ordin autorităţilor locale ca să recunoască pe obştea locuitorilor comunei Gogoşiu ca arendaşi ai

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

moşiei Gogoşi Gogoşiţa pe periodul 1906—1916, care au ca procuratori pe preotul Ion Iacobescu, I. Georgescu şi I. Bobei.

Primiţi vă rog, d-le prefect, asigurarea osebitei noastre consideraţiuni.

Ministru, (ss.) indescifrabil
Domniei-sale domnului prefect al judeţului Dolj.

Arh. St. Craiova, fond. Pref. Dolj, Serv. administr., dos. 4/1907, f. 5.

198 **1907, martie 13, Oltenița.**

Domnule prefect,

Spre răspuns la ordinul domniei-voastre nr. 3 683, am onoare a vă supune la cunoştinţă că în adevăr dl. I. Dumitrescu, scriitorul poliţiei locale, a făcut o petiţiune locuitorilor din comuna Oltenița Rurală către Ministerul Domeniilor, prin care cer să fie şi ei admişi la vînzarea restului de loturi ce a mai rămas din moşia statului Fundeni Mitreni, ca unii ce sînt răzoraşi cu acele loturi, plîngîndu-se că comisiunile care au fost însărcinate în timpii din urmă cu vînzarea altor moşii ale statului în loturi n-au ţinut seama de numeroasele cereri ce le-au făcut; Că acea petiţiune găsindu-se de şeful plutonului geandarmi Oltenița în circiumă la Niţă Constantinescu pusă pe o masă în scop de a fi semnată de un număr mai mare de săteni, a luat-o şi a înaintat-o Inspectoratului cu raportul nr. 961 din 9 ale curentului, crezînd că în starea lucrurilor de azi nu e momentul să se facă şi să circule astfel de reclamaţiuni, dealtfel eu consider procedeul numitului scriitor ca un fapt lipsit de tact şi de matură judecată, fără nici o intenţiune rău voitoare.

Inspector, (ss.) I. Jonesco

D-sale domnului prefect Ilfov, Bucureşti.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 40/907, f. 149.

199 **1907, martie 13, Gogoşiu.**

Prefectura Dolj

Şeful Ocolului Gogoşiu deposedează locuitorii arendaşi ai moşiei statului Gogoşiu dînd locurile altora, aceştia se opun, intervenind adresa 306 pentru linişte.

Şeful consideră în pericol, rog dispuneţi, altfel nu garantez liniştea comunelor.

Primar, (ss.) Prunescu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 4/1907. Telegramă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Sire

Cu cel mai profund respect vă prezentăm memoriul obştei locuitorilor din Tecuci relativ la luarea cu sila a moşiei noastre de către Primăria comunei Tecuci, rugîndu-vă să binevoiţi a interveni spre a ni se face dreptate.

Sîntem, sire, cei mai plecaţi şi supuşi servitori.

(ss.) Mihalache Costea
Marin Iorga
Petrache Carp
Ion Radovici
St. Vasiliu

Majestăţii-sale regelui României — Bucureşti.

Memoriu
relativ la
Moşia Tecuci a obştei locuitorilor tecuceni, luată cu silnicie de Primăria comunei Tecuci.

Istoric. Prin actul de vînzare din 4 septembrie 1835, legalizat de Tribunalul Tecuci la 8 decembrie 1836, logofătul Costache Conachi vinde obştiei Tg. Tecuci parte de loc pe ambele maluri ale Bîrladului, din vechiul fost loc al tîrgului Tecuciului precum şi moşiile Cosmeşti, Onceni, Giosenii etc.; iar prin actul nr. 28 din 14 februarie 1837 Toader Bosie Medelniceru şi Gh. Bîrlădeanu, în puterea procurei ce au de la obştia Tg. Tecuci întărită de judecătoria ţinutului Tecuci la nr. 271 din 24 noiembrie 1836, fac schimb cu epitropia sf. Spiridon din Iaşi, dîndu-i moşia cu siliştile ei Oncenii şi Geosenii şi primind în schimb moşia Tecuciului.

În baza actelor de mai sus 449 de locuitori din oraşul Tecuci, constituiţi în obştie, stăpînesc o moşie mare de 1 200 fălci, o stăpînesc efectiv, ducînd război cu vecinii, boieri lacomi, care voiau să le cotropească hotarele. În treacăt voi pomeni de jalba obştei tîrgului Tecuci din 21 aprilie 1838, prin care se plîng că moşia lor a fost încălcată de boierul Iancu Constandache; de asemeni există o hotărîre a Trib. Tecuci din 31 mai 1841 prin care se termină procesul de mai sus, dînd cîştig de cauză obştei. Dar obştia era considerată încă de la începutul existenţei ei ca o persoană aparte de administraţia tîrgului şi sînt încheieri de ale Consiliului comunal al urbei Tecuci, care confirmă aceasta după cum ne-a recunoscut şi tribunalul.

Obştea se compunea din 449 de locuitori, care aveau în oraş răscumpărate locurile de silişte de bezman, iar în afară în moşie aveau dreptul proporţional cu numărul de stînjeni din oraş, drepturi consacrate în documentele individuale, date de prezidentul obştei, fiecărui membru.

Administraţia comunală a Tecuciului, care după cum am arătat mai sus era cu totul distinctă de casa obştei, la anul 1871, 22 martie, prin o decizie a consiliului comunei ridică casei obştei dreptul de a administra singură şi după cum o conduceau interesele sale moşia, pretextînd că din venitul moşiei va face şcoli, strade etc. şi nu la mulţi ani, arenda de pe moşie o face venit bugetar. Primăria a crezut că sînt prea mult două administraţiuni, că dacă la alegerea primarului şi a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

consiliului comunal votează și cei din obște, de ce n-ar administra ea averea obștei, ignorînd cu rea credință că reciproca nu e adevărată, că la alegerea comitetului obștei nu iau parte decît 449 de voturi, a acelor ce și-au rupt pîinea de la gura copiilor lor spre a strînge 5 000 galbeni, prețul moșiei. Faptul primăriei e o monstruozitate, dar și mijloacele ce au întrebuințat pentru a pune de fapt stăpînire asupra moșiei nu sînt mai prejos.

Locuitorii s-au opus în fiecare an și se opun mereu. Primăvara au intrat cu plugurile, primăria însă, în unire cu administrația județului și alți cîțiva răuvoitori i-au bătut, înscenat revolte, i-au purtat pe la parchet și judecătorul de instrucție pe bieții nenorociți, cari nu făceau altceva decît își cereau dreptul lor, ce cu topuzul le-a fost luat și cu topuzul îl păstra.

În anul 1903 văzînd că primăria, ca autoritate, nu intră în legalitate, obștea Tg. Tecuci a intentat acțiune în revendicare Primăriei comunei Tecuci — niciodată primăria n-a răspuns, și la ultimul termen după cercetări locale, ascultare de martori, expertiză, ea, candida primărie, în virtutea dreptului sfînt de a se apăra propune martori, pe care are grijă însă de a nu-i trimite la termen, iar cei care au venit, între care și fostul ajutor de primar din anul cînd ni s-a hrăpit moșia, s-au rușinat și au trebuit să spună adevărul : că e o adevărată samavolnicie fapta primăriei.

Termenul viitor e la 22 mai 1907. Dosarul poartă nr. 2 001/903, a onor. Trib. Tecuci.

Concluzii. Din cele de mai sus rezultă că o autoritate constituită din regatul nostru liber cu samavolnicie și-a însușit o moșie ce nu e a sa, că a păstrat-o și o păstrează prin mijloace nedemne, că din cei 449 de români fruntași, constituiți în o personalitate juridică sub denumirea de obștea Tg. Tecuci, azi am ajuns niște bieți iobagi, vînduți și datori pe la proprietarii dimprejur.

Comuna pretextează că venitul moșiei obștei o scutește de a pune biruri noi pe locuitorii ei, dar nu e echitabil ca 449 să plătească dările pentru 17 000 cîți o compunem. Noi am reclamat pe vremuri, chiar de la 1871 la onor. Ministerul de Interne și am reclamat mereu pînă azi, dar dreptate nu ni s-a făcut.

Acum, cînd din toate părțile se cere de onor. guvern știință despre păsurile țăranilor, noi încrezători, venim cu inimă curată și depunem această plîngere a noastră la știința onor. guvernului, a se cere dosarul Tribunalului Tecuci nr. 2 001/903, unde sînt toate actele și deciziunile arbitrare ale consiliului comunal, a se cere relații de la comună și a decide ca pe cale de bună voie să ni se lase în stăpînire și în administrarea noastră averea noastră proprie, pentru ca noi și urmașii urmașilor noștri avînd pămînt, drept sfînt al nostru, să fim oameni liniștiți, cetățeni pașnici și credincioși legilor țării și majestății sale regelui.

Proprietari și reprezentanți ai obștei cu procurile autentificate sub nr. 1 122, 1 123, 1 783, 12 325 din 1903 din Trib. Tecuci.

(ss) Mihalache Costea, Panaite Dobrovici,
Petrache Carp, Ioar Radovici, Ștefan Vasiliu.

Tecuci, 24 martie 1907

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4846, p. 58—59.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Judele instructor al tribunalului Teleorman. Depoziţiune de informator

Astăzi 12 aprilie anul 1907 înaintea noastră, asistat de grefierul nostru, s-a prezentat cu [1] nr. [1] informator Alecu Ilie Simion, de ani 37, de profesiune muncitor, domiciliat în comuna Alexandria, care ascultat fără jurămînt a declarat următoarele :

Sînt născut în Alexandria şi n-am altă meserie decît plugăria. N-am pămînt, însă luăm cu arendă de la comună sau particulari pogoane de pămînt, pe care le munceam şi mă întreţineam. Cînd n-aveam pămînt în arendă mă învoiam pe moşia diferiţilor proprietari şi arendaşi. Ca mine făceau cea mai mare parte dintre locuitorii Alexandriei, care ca şi mine sînt şi ei tot muncitori de pămînt.

Comuna Alexandria are în împrejurimi un domeniu de aproape 6 000 pogoane, pe care-l dă pînă acum în arendă la ţăranii din Alexandria.

De o seamă de vreme însă, şi mai cu seamă autoritatea comunală de pînă acuma, ne-a dat la o parte pe noi ţăranii şi a dat în arendă, cu licitaţie publică, dealtfel moşia în parcele ce variază între 10—400 pogoane, la diferite persoane, care numai plugari nu sînt, căci cea mai mare parte sînt meseriaşi ca cizmari, tîmplari, plugari, cojocari, funcţionari etc. Chiar membrii din Consiliul comunal actual şi are fiecare luate cîte o parcelă de un număr de pogoane în arendă, aşa dl. Ionescu, ajutorul de primar, care ia arendă 400 pogoane. Toţi aceştia nefiind plugari, nu-l cultivau singuri, nici prin altul, fiindcă au meserie care nu le permite, de aceea-l speculează subarendînd la alţii şi anume la noi plugarii, de unde deci sînt şi speculanţi în acest mod, căci noi n-avem ce face şi trebuie să luăm pămînt să muncim, căci neavînd altă meserie nu putem să avem existenţa şi traiul zilnic.

Noi am făcut cerere în repetate rînduri la consiliul comunal pentru a ni se arenda şi nouă cîte 5—6 pogoane din moşia comunei, dar nu s-a dat curs cererii, cum noi la ceea ce am adresat-o la minister. Noi am petiţionat un număr mai bine de 200—300 locuitori. Aceste petiţionări le-am făcut în toamna anului expirat. Văzînd că nu sîntem satisfăcuţi, am început să ne agităm şi să ne sfătuim ce să mai facem ca să ni se dea în arendă şi nouă, atunci cu toţii ne-am adresat d-lui A. Văcăreanu ca să ne facă petiţiile. Dînsul, ca şi ceilalţi, n-au umblat pe la noi ca să facă vreo propagandă pentru răscoale, cum nici nu ne-am întrunit vreodată în acest scop la mine, la vreo cîrciumă sau în altă parte, unde fie dînşii sau preotul Ghelican să ne vorbească de răscoale, sau să ne citească jurnale. În adevăr, în ziua de 7 martie noi ţăranii Alexandriei, ca la vreo 200, ne-am adunat la cîrciuma lui Paraschiv pentru a semna o petiţie prin care cerem cu toţii să ni se dea şi nouă pămînt de al comunei în arendă, cîte 5—7 pogoane.

Fiindcă cîrciumarul n-a voit să ne primească, am trecut cu toţii în curtea caselor mele, fiindcă stam vis-a-vis de acest cîrciumar, aci a venit şi dl. Văcăreanu şi am semnat cu toţii cererea care se afla la d-sa, de asemenea am dat şi o telegramă tot cu acelaşi conţinut, pe care am

[1] Loc gol.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

semnat-o eu cu Stan Frumosu și Lazăr Vintilă, care sîntem la banca poporului „Al. Ghio", căci am voit ca prin ajutorul ei să luăm pentru noi membrii ei această moșie în arendă de la comună. Noi ne-am adresat lui Văcăreanu, Mîndreanu, Enescu și preotul Ghelican, pentru a ne învăța cum să facem ca să ne ajungem scopul de a lua moșia comunei. N-a venit în mijlocul nostru niciodată învățătorul I. Iliescu, ca să ne vorbească și să ne instige la vreo răscoală. Între noi nici un moment n-a fost vorba ca să facem răscoală și dacă după cîteva zile de la adunarea noastră s-a întîmplat să se facă răscoală în comună și devastări, apoi aceasta se datorește rezerviștilor, care fiind concentrați n-au voit să plece la cazarmă, fiind puși la cale, după cum am auzit, de veteranii din cazarmă și de haimanalele din oraș, care cu toții s-au dedat la devastări. În seara zilei de 8 martie s-au tras clopotele de la biserica sf. Vineri după ordinul poliției. Pentru ce, nu știu, dar cred că pentru mobilizarea ce se ordonase ; subcomisarul poate să știe și să vă spună.

Eu n-am fost cînd în dimineața zilei de 9 martie rezerviștii din Alexandria s-au revoltat, dar am auzit de la rezervistul Ioniță Miranciu, cum și de la alții, că părinții soldaților, care erau veterani, au venit în mijlocul lor și le-au spus să nu se ducă în concentrare, căci îi duce să omoare frații lor din Moldova, care cer pămînt și care trebuie să li se dea și lor în urma războiului, însă i-a ținut cu vorba pînă acum. Între noi cei care facem reclamații pentru a ne da în arendă moșia comunei Alexandria nu sînt și veterani. Cîți veterani sînt în Alexandria nu știu.

Prin urmare, toată răscoala a pornit la aceștia și rezerviștii care, nemaivoind să plece, s-au înapoiat în oraș uniți și cu cei veniți de la Zimnicea, ce s-au dat jos la Buzescu și cu toții au devastat orașul, răspîndindu-se apoi în tot județul.

Citindu-se, stăruie, (ss.) Alecu Ilie Simon
Jude, (ss.) V. Popovici

Grefier, (ss.) indescifrabil

Arh. Trib. Teleorman, fond Curtea cu juraţi Teleorman, dos. 54/1907, f. 25.

202 **1907, iunie 19, Goleștii Badii.**

Domnule revizor

Comuna Goleștii Badii, ca mai toate comunele vecine, de 15 ani n-a mai avut pînă în anul acesta izlaz pentru vite. Din această pricină sătenii ajunseseră în stare de a nu mai putea ține în bătătură nici cel puțin o vacă cu lapte.

Răul a provenit de la arendașul moșiei statului, din localitate, care spre a-și satisface nesățioasa lui poftă de bani a transformat întreaga moșie în cîmp de arătură.

Subsemnatul, în dorința cea mare de a vedea pe lîngă fiecare casă de sătean vitele strict necesare : doi boi, ori doi cai, o vacă, cîteva oi etc., m-am dat pe lat și pe uscat și am stăruit pe lîngă arendașul moșiei, d. Maximilian Popovici, pe care l-am determinat să renunțe la

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

contract și să subarendeze obștii înființată în acest scop moșia ce el ținea în arendă. În urma neîncetatelor insistențe, am putut reuși a-l determina, așa că astăzi obștea locuitorilor ține în arendă moșia statului din localitate, cu condițiunile de a plăti ea dările către stat, precum și un cîștig fostului arendaș de 650 lei anual, cîștig pe care îl răspunde înainte pe un period de 6 ani cîți mai sînt pînă la expirarea contractului.

Odată tranșată această afacere, pe dată am și chibzuit a destina pentru vitele mari un izlaz de 30 pogoane și altul pentru 300 oi ce are satul. Cu chipul acesta am putut reda satului izlazul necesar de acum 15 ani, atît pentru vaci cît și pentru oi. E mai mare dragul să privești de o parte izlazul vitelor mari, iar de alta al oilor.

Restul de moșie s-a arendat anul acesta obștenilor pentru cultura porumbului, cu prețul de 40 lei pogonul, iar nu cu 55 cum se arenda de către arendaș — asemănîndu-se și în acest caz cu dispozițiunile manifestului onor guvernului de a nu arenda mai mult decît cu o treime peste suma ce se plătește anual.

Toate aceste demersuri s-au făcut, domnule revizor, în cea mai mare liniște și perfectă armonie, cu cîteva săptămîni înainte de a se întîmpla în țară nenorocitele evenimente, fapt care a făcut, poate, ca această comună să figureze printre cele pașnice — neavînd nici un motiv de rebeliune, întrucît dorința lor și a mea era deja satisfăcută.

Dacă vrea bunul Dumnezeu, pe viitor prețurile încă vor mai scădea, deoarece socotesc că în doi ani consecutivi se pot amortiza toate cheltuielile făcute, în afară de arenda moșiei. Pînă atunci însă și de aci înainte mă voi sili a duce la bun sfîrșit un fapt ce contribuie în chip vădit la ameliorarea soartei bunului nostru plugar.

Aduc toate acestea și le supun la înțeleapta domniei voastre apreciere, nu cu vreun scop de laudă, ci ca o datorie împlinită, căci nu vreau ca un act săvîrșit de un membru al corpului didactic rural să nu fie cunoscut de șeful său.

Diriginte, (ss.) N. Cristescu.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4825, f. 441—442.

203 **1907, august 2, București.**

Domnule prefect,

Sînt informat că în unele comune din țară umblă diferiți indivizi, cea mai mare parte din ei samsari de meserie, care exploatează în diferite chipuri pe săteni și mai ales pe tema înființării Casei rurale.

Unii din aceștia au obținut de la cîțiva proprietari procuri în regulă, prin care sînt împuterniciți de a trata cu sătenii pentru a le vinde moșiile.

Armați cu aceste procuri, indivizii în cestiune se prezintă țăranilor în numele proprietarilor și le spun că îndată ce se va pune în aplicare legea pentru înființarea Casei rurale, li se va vinde lor moșia proprietarului și că cei care sînt amatori de a o cumpăra să se înscrie în niște liste alcătuite ad hoc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Negreşit că propunerea tentează pe săteni şi-i îndeamnă să se înscrie pe listele acelor indivizi, în vederea perspectivelor de a deveni proprietari.

Odată cu înscrierea în listă, săteanul trebuie să dea însă împuternicitului arvună pentru pămîntul ce voieşte a cumpăra, arvună care variază între 40—50 lei pe pogon, luîndu-şi în acelaşi timp angajamentul că pînă la anul să achite preţul pămîntului pentru care a contractat. Pe lîngă această arvună împuterniciţii mai încasează taxe „la sută" pentru cheltuieli de înregistrare, misiţie, bacşişuri etc.

În această operaţiune indivizii în cestiune sînt ajutaţi de unii primari şi secretari de primării, de învăţători, în schimbul unor remize ce primesc.

După informaţiunile ce am se vede că preţurile cu care se fac asemenea angajamente şi chestiunile de întîmpinat sînt prea mari, că nu garantează cu nimic sătenilor îndeplinirea acestor angajamente şi că li se impun condiţiuni pe care dînşii nu le-ar putea satisface, din care cauză ar pierde banii daţi ca arvună şi pentru cheltuielile aşaziselor formalităţi.

Din cele ce preced rezultă că indivizii de care am vorbit mai sus speculează cestiunea Casei rurale, discreditînd această instituţiune, înainte de a fi înfiinţată şi în acelaşi timp înşeală pe săteni, profitînd de naivitatea lor şi de dorinţa ce au de a dobîndi pămînt.

Pentru a se curma acest rău, am onoare a vă ruga să luaţi următoarele măsuri :

1) Domnii inspectori comunali să supravegheze de aproape ca primăriile rurale să nu procedeze la nici o formalitate pentru investirea actelor unor asemenea angajamente cu putere legală, pînă nu vor lua avizul prealabil al ministerului sau al prefecturii astfel să nu legalizeze nici o procură sau alt act.

2) Nici o autoritate din judeţ să nu dea concurs direct sau indirect indivizilor în cestiune pentru scopurile arătate.

3) Să se urmărească de-aproape de către autorităţi toţi indivizii care s-ar ivi în comune cu propuneri ca cele menţionate mai sus.

4) Să se atragă atenţiunea locuitorilor asupra următorilor ce ar avea dacă ar contracta asemenea angajamente, arătîndu-le că ar fi înşelaţi, iar nu folosiţi.

Cu aceste măsuri şi cu cele pe care veţi binevoi a le lua şi dv. în scopul de a se opri cu desăvîrşire şi acest nou sistem de exploatare a săteanului sperăm că vom ajunge la rezultate bune în această direcţiune.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, asigurarea consideraţiunii mele.

Ministru, (ss) Const. I. Nicolaescu — Director, (ss) I. Panaitescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 247/1907, f. 44, 53.

204 **1907, august 22, Filiaşi.**

Domnule prefect,

Rezultatul ordinului dv. nr. 11 729 am onoare a înainta un proces verbal, trei declaraţiuni şi patru copii de pe actele ce mi s-au prezentat de reclamanţi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Din aceste acte și din cercetările făcute în comuna Tiu rezultă că în anul 1906 s-a luat cu arendă de către Const. Beca Bărboianu din comuna Cernătești, moșia comunei Craiova, anume Bărboiu din jud. Mehedinți. Această moșie a fost scoasă la licitațiune și obștiile locuitorilor Bărboi și Tiu aveau intențiunea să o ia în arendă ; în acest scop dăduse procură învățătorului din Bărboi și lui Dumitru Bărboianu, fratele actualului arendaș, și acesta domiciliat tot în Bărboi, iar locuitorii din Tiu dăduseră procură învățătorului Simniceanu din Tiu. Pentru că între condițiunile de arendare se enumera și aceea că proprietarii din comuna vecină și din aceeași comună nu sînt admiși la licitațiune, s-a găsit următoarea soluție : să liciteze Const. Bărboianu, domiciliat în comuna Cernătești, cu înțelegerea economicoasă a celor două obște, ca în cazul cînd se va adjudeca asupra lui Constantin Bărboianu să fie cu toții socotiți arendași.

La licitațiunea moșiei s-a adjudecat asupra lui Constantin Bărboianu care a depus garanția cu sumele ce i s-au încredințat de ambele obște.

Mai tîrziu, frații Const. Ghiță și Dumitru Bărboianu, aceștia doi din urmă domiciliați în Bărboi, au reușit să convingă pe locuitorii din Bărboi, care contribuiseră la adunarea garanției, că e mai bine să se retragă căci altfel vor pierde și sumele ce au depus căci n-au nici un act cu Const. Bărboianu. Se reușește a convinge pe locuitorii din Bărboi sub această amenințare să primească sumele depuse și să-și retragă orice pretenție asupra dreptului de coarendare cu Const. Bărboianu.

S-a tratat același lucru și cu obștea locuitorilor Tiu, însă nu s-a putut reuși să accepte rambursarea sumelor depuse pentru acoperirea garanțiilor, astfel că ei și-au păstrat pretențiunile lor legitime de coarendași asupra moșiei, cu dreptul la a treia parte. Din această cauză frații Bărboianu și-au propus să le facă tot felul de mizerii în scop de a-i aduce în aceeași stare ca și pe cei din Bărboi, adică de a le impune condițiunile de învoială mult mai grele ca la orice arendaș, astfel că ei azi regretă că moșia nu s-a arendat unui arendaș de meserie și se văd înșelați tocmai de cei în care aveau cea mai mare încredere. Frații Bărboianu, erijați în arendași, se dedau la specula cea mai murdară față de cei care le-au înlesnit să ia moșia în arendă și care le făcuse făgăduințe că numai vor figura în contract, dar de fapt obștea va fi adevăratul arendaș.

Între alte mizerii ce se fac locuitorilor care compun obștea Tiu este că azi li se refuză a treia parte din moșie, pe care Const. Bărboianu a subarendat-o după cum se stabilește din alăturatele chitanțe, azi li se întoarce ogoarele ce aveau făcute și din această cauză este de prevăzut că în curînd va avea loc o încăierare între locuitorii din Tiu, care socot că au dreptul la o treime din moșie și mai ales se cred în dreptul lor de a li se respecta munca ce au făcut, și între locuitorii învoiți din Bărboi pe moșia arendașului Const. Bărboianu și cărora li s-au dat să muncească tocmai ogoarele locuitorilor din Tiu.

În acest scop am onoare a vă ruga să binevoiți a interveni către Prefectura jud. Mehedinți să ia măsuri preventive ca neînțelegerile ce au loc zilnic să nu se transforme în acte cu caracter violent.

Din cele 4 chitanțe, după care alătur copie, se stabilește că deși în formă n-a intervenit un contract în regulă de subarendare, totuși, din

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

conținutul lor, se stabilește că aceasta a fost intențiunea lui Const. Bărboianu și aceste chitanțe sînt un puternic început de dovadă scrisă care poate îndreptăți acordarea de dovezi cu martori, pentru a se stabili dreptul de coarendaș al obștei Tiu și într-un caz eventual cînd afacerea ar ajunge în fața justiției se va recunoaște dreptul locuitorilor din Tiu.

Prin aceste șicane neomenoase Const. Bărboianu a adus la expropriere 80 oameni din Tiu, care se văd astăzi alungați din dreptul lor și rămași fără pămînt, nemaiavînd unde să se învoiască. Afară de această reclamație și-au vîndut vacile, ca și alte mici vite pentru a completa garanția pe care au încredințat-o prin delegații lor Ghiță Stănescu și Const. Popescu lui Const. Bărboianu, care a dat alăturata chitanță. Din celelalte trei chitanțe se stabilește că Const. Bărboianu a primit arendă pînă la corent și ceva mai mult numitul se afla în posesia cambiilor emise de numiții delegați în ordinul său pentru valoarea cuvenită ca cîștig trimestrelor ; octombrie 1907 și ianuarie 1908.

Față de această stare de lucruri și pentru a nu se încuraja acte de rea credință ca ale fraților Bărboianu, care prin specularea consătenilor lor au ajuns să se erijeze în arendași și exploatatori ai celor care i-au ajutat și pentru ca în viitor să nu se mai poată eluda condițiunile de arendare ale unei moșii, proprietatea unei comune ca orașul Craiova și pentru ca în cazul cînd s-ar restitui garanție obștii Tiu, arendașul Bărboianu n-a respectat contractul, punînd grîu în același loc 2 ani consecutiv și pentru a se evita conflicte violente ce s-ar putea întîmpla și pentru ca modul de procedare al fraților Bărboianu constituie delictele de abuz de încredere și excrocherie.

Vă rog a interveni către primăria comunei să rezilieze contractul cu Const. Bărboianu, privitor la moșia Bărboi, întrucît chiar hotarele acestei moșii vor fi călcate, arendașul care figurează în contract fiind frate și de comun acord cu frații Ghiță și Dumitru Bărboianu, arendași de fapt, proprietarii limitrofi cu moșia Bărboi, și care desigur vor cotropi moșia și schimba hotarele în avantajul lor.

Primiți, vă rog, asigurarea considerațiunei mele.

Inspector comunal, (ss) Romulus Poenaru.

p. conformitate, (ss) I. Dimitriu

Arh. St. Craiova, fond Primăria Craiova, inv. 151, dos. 122/1907, f. 38, 40.

205 **1907, Rm. Vilcea.**

Domnule ministru,

Săptămîna trecută s-a prezentat la bir. d-lui fel al serv. moșiilor cît și la biroul subsemnatului locuitorii Tănase Seltea, Const. Dinu Armășoiu și Moise Armășoiu reclamînd că încă din luna mai li s-au încheiat la Tribunalul Vîlcea contract de darea moșiei statului Muierești le către locuitorii din acea comună și aceasta prin dl. avocat al județului, alți doi domni avocați și cu ordinul d-lui prefect local, lucru pentru care locuitorii au și plătit bani. Am cercetat această plîngere în localitate în ziua de 14 curent și am constatat următoarele :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În adevăr, scurt timp după tulburările țărănești au fost la Muereşti domnii avocați Boicescu și Livezeanu care cu știrea prefecturii au citit și explicat sătenilor agitați manifestul guvernului dat în numele majestății sale regelui, aceasta pentru împăciuirea spiritelor din acea comună. Pornind de atunci locuitorii din Muiereștile, tot sfătuindu-se intre ei și tot întrebînd și consultînd pe unii și alții, s-au prezentat 66 locuitori la Tribunalul Vîlcea unde, conduși de dl. avocat N. Balotescu, prin petiția înreg. la nr. 17 008 din 1 mai 1907 au cerut autentificarea actului de constituirea obștei acelui sfat, alegînd ca reprezentant pe Alex. Georgescu, Neculai Ion Drăgoescu, Ion G. Bălașa, Ion Anastase și Vasile Cîrguș.

În acel act de constituire se spune că obștea se constituie „în scopul de a o lua cu arendă moșia statului Muereștile din județul Vîlcea, cu începere de la septembrie 1907 și pe perioada și condițiunile ce se vor fixa ulterior de onor. Minister de Domenii". Am mai găsit apoi caracteristic punctul 4 din acel act și anume : Orice îmbunătățiri și orice obligațiuni ni se vor cere de la onor. Minister de Domenii să facem pe zisa moșie ne obligăm cu toții în mod solidar a respecta și a-l face în totul, depunînd și garanția ce se va fixa de stat cu dreptul pentru onor. Ministerul Domenii de a reține din zisa garanție în scopul cînd prin imposibil nu am respectat obligațiunile luate și în această privință.

Îmbunătățirile făcute de noi vor rămîne de drept în posesia statului la expirarea periodului de arendarea moșiei.

La punctul 5 din acte zice :

De asemenea, ne vom folosi și noi de îmbunătățirea ce statul o va aduce prin orice fel de mijloace fie prin legile actuale, fie prin viitoarele legi.

Acest act este autentificat în regulă sub nr. 1 569 și transcris la nr. 1 570 din 1 mai 1907 la Tribunalul de Vîlcea.

Natural că atîta timp cît ministerul n-a deposedat pe arendașul acelei moșii, termenul espres pus în actul obștiei că la sept. 1907 va lua această moșie cu arendă de la stat este neserios.

Apoi modul cum sînt redactate condițiile citate de mai sus prezintă această afacere ca sigură sătenilor, ceea ce legalmente deocamdată nu este deloc. Mai mult, unii săteni au crezut în naivitatea lor că acel act de constituire a obștei este chiar actul de arendare cu statul pentru această moșie, care deci în credința lor trebuie să treacă de la septembrie 1907 pe seama lor. Cred necesar dar d-le ministru să se explice adevărata stare a lucrurilor acelor locuitori și aceasta anume prin prefectură, pentru a nu se da loc credinței că ei locuitorii au fost induși, cu știrea autorităților superioare, în eroare.

Notez că dl. Boicescu, cînd a fost în comuna Muiereștile, pe primăvară, nu era încă numit avocat al statului. Primiți, vă rog, d-le ministru, asigurarea înaltei considerațiuni ce vă păstrez.

Inspectorul domeniilor,
(ss) C. Niculescu Telega

pt. conf., șef. biroului,
(ss) C. Haritonovici

Arh. St. Rm. Vîlcea, fond Pref. Vîlcea, dos. 13/1907, f. 88 și 89.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CE FAC CĂMĂTARII PENTRU BĂNCILE POPULARE

Nevoia de căpetenie a săteanului, care poate fi vindecată de banca populară, este creditul atît de trebuincios lui spre a-l scăpa de datoriile cu dobînzi prea grele cu care e încărcat.

Toată lumea ştie că băncile populare nu s-au născut decît din dorinţa de a scăpa pe urgisitul de sătean din ghearele nemiloase ale cămătarilor. Ar crede cineva că şi în aceste instituţii au pătruns năpîrcile omenirii şi cu venitul lor caută să îndepărteze şi să zădărnicească ori ce progres, pentru ca apoi bieţii săteni să cadă tot în ghearele lor?

Oricine mi-ar răspunde că aceasta nu se poate, că e cu neputinţă să-şi pună ei cuiul lui Pepelea în băncile poporale, deoarece ele şi-au legea şi controlorii lor speciali. Un raţionament nu se poate mai logic. Eu însă nu m-am mulţumit cu o asemenea concluzie, ci am căutat pe toate căile să aflu curatul adevăr. Nu mă puteam împăca cu ideea că la banca poporală din comuna mea se petrec lucruri care să poată scandaliza pe multă lume. Toată lumea îmi spunea şi eu nu credeam.

Iată ce pot spune sigur de tot ce am aflat.

Acum şapte ani mai mulţi oameni de bine, împreună cu preotul şi învăţătorul, pătrunşi pînă în adîncul sufletului de suferinţele ce îndurau sătenii, de ani de zile încătuşaţi în braţele de caracatiţă ale cămătarilor, au hotărît să înfiinţeze o bancă poporală, spre a mai pune stăvilar neomenoaselor despoieri. Pînă la îndeplinirea acestei frumoase hotărîri, inimoşii mei consăteni au avut multe greutăţi de întîmpinat, fie din partea sătenilor neîncrezători, ei nu mai pomeniseră să li se dea dobîndă, fie din partea cămătarilor care căutau să zădărnicească lucrarea ce avea să aducă dezrobirea sătenilor. Toate piedicile lor însă au fost zadarnice, deoarece iniţiatorii, oameni deplin hotărîţi, munceau cu rîvnă şi au reuşit să înfiinţeze banca.

Oamenii răi, văzînd hotărîrea iniţiatorilor şi ştiind apoi că vor fi luaţi înainte, au intrat şi ei ... dar numai pentru ca, mai tîrziu, să poată da lovitura de moarte acestei pacoste ce venea să le ia piinea de la gură.

Cu multe greutăţi a mers banca trei ani. Dacă ar fi mers încă înainte ar fi fost bine, căci prinsese rădăcini. Ceea ce nu putuseră face pînă acum oamenii răi, veni, în 1904, de făcu politica.

Comuna fiind alcătuită din două cătune, li se spunea sătenilor dintr-un cătun că nu e bine să ajute cu banii lor pe sătenii din celălalt cătun, duşmanii lor politici — căci unii erau conservatori şi alţii liberali — acum sînt toţi tachişti.

Ideea aceasta, urmată şi de un accident politic întîmplat între cele două cătune, aduse dezbinarea şi formarea a două bănci.

În 1904 se pune baza băncii poporale din S. cu sunătorul nume ce-ţi produce uşurare cînd citeşti „Dezrobirea ţăranului".

La alcătuirea comitetului trebuia să se ţină seama de persoanele marcante din sat. S-a ales preşedinte cămătarul cămătarilor, marele cerealist X, care se înţelege nu putea vedea cu ochi buni prosperarea băncii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Fiind ales președinte, i se părea că i s-a ivit alt soare ce avea să lumineze de acum satul. De aici înainte avea să arate el sătenilor cine le voiește binele și ce sînt băncile poporale.

Secretar — contabil a fost ales preotul satului, ca unul ce se pricepe mai mult decît oricare altul — în acel timp — în aceste afaceri. Casier a fost ales un cîrciumar cu mai puțin spirit de spoliațiune, care, și în timpul cînd e ocupat, se poate gîndi la Dumnezeu. Cenzori, supleanți, membru au fost aleși oameni fără cunoștință de contabilitate, pe care doamne apără ... n-o cunoaște nici președintele, deși e negustor mare, ba ceva mai mult, chiar și de carte.

Comitetul astfel constituit avea să conducă destinele băncii de aici înainte, avea să lupte pentru prosperarea ei, pentru ca. împreună cu celelalte bănci din țară, să cîștige independența economică și financiară a scumpei noastre patrii. Aceștia aveau să fie eroii ce erau să cîștige pe tărîmul economic și financiar aceleași victorii pe care acum 31 de ani frații, părinții și rudele noastre le-au cîștigat în cîmpiile Bulgariei pe tărîmul politic.

Să vedem activitatea președintelui.

Dorința lui cea mare era de a înmormînta cît mai repede pacostea venită din chiar senin asupra capului lui. Întîia lui grijă a fost a scăpa de cei ce mai țineau morțiș la prosperarea băncii și care pricepeau întrucîtva afacerile ei.

Îndepărtă pe cei mai guralivi, precum și pe preot, punînd un alt secretar, schimbînd apoi și pe acesta cu alt falit, actualmente băcan sub firmă străină, care, fiind pătat, nu poate face parte dintre membrii băncii, necum să fie secretar — contabil.

Partea ce președintele ia la dezbateri e cu totul neînsemnată. De cînd e președinte nu l-a auzit nimeni ținînd o convorbire, cuvîntare în adunare, nu i s-au auzit propunerile spuse într-o formă mai aleasă, îmbrăcate într-un grai care să placă auditoriului.

Ce s-o fi petrecînd în capul lui în cadrul ședințelor, numai Sf. Smărăndache făcătorul de oale și ulcele poate ști, căci numai el pricepe sunetul vaselor sale.

Ceva bun de la întemeierea băncii noastre nu s-a făcut, deoarece președintele, avînd în consiliul de administrație pe toți finii, rudele și supușii săi, nu voiește a face cutare sau cutare lucru de teamă să nu piardă. Ține banii în casă, căci „ce e în mînă nu-i minciună".

Rolul economic al băncii

Menirea băncilor populare este de a se înlesni trebuințele săteanului, de a-l ajuta, de a-i face și arăta calea cea mai lesnicioasă în lupta pentru trai.

Banca trebuie să înlesnească tovărășire pentru ușurarea trebuințelor săteanului. Săteanul are nevoie de trei feluri de tovarăși :

1. tovarăși de producție,
2. tovarăși de vînzare în consum,
3. tovarăși de consumație.

Să vedem cum a procedat președintele la înființarea acestor tovărășii:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1. Ce avea d-sa să-şi vîre capul în daraveli, să le cumpere oamenilor : pluguri, rariţe, grape, secerători, semănători, coase, sape etc. Să se înemerească de calitatea inferioară şi apoi să intre în gura lumii. Sămînţa sa, li se poate da, însă nu prin bancă — ci din magazia sa. Un fel de neîntovărăşie s-a făcut, în care secretarul a dat dovadă că se pricepea să facă comanda, fără să se mai amestece banca.

Dintr-o comandă de fier de învelit, ce l-ar costa vreo trei cărţi poştale (15 bani) i-a ieşit un venit de vreo 60 de lei, pe care nu i-a dat băncii.

2. Vînzarea în comun nici nu trebuia adusă în discuţie, căci d-sa, fiind negustor de cereale, dispunînd de capital, poate strînge singur cerealele fără să mai umble cu încurcături.

Fiind preşedinte, i se prezenta fericita ocazie de a avea în mînă pe orice sătean.Cînd venea să-i aprobe un împrumut, numai decît îi aducea aminte : „Da, vii fuga la împrumut şi grîul, porumbul, ovăzul etc. le-ai dus la X. N-am timp, să vii altădată. Şi în felul acesta toţi oamenii, ca să nu mai supere pe omul ce munceşte atît de mult — căci el se văita — îi aduc ca la un milog toate roadele muncii lor. Sînt nevoiţi bieţii oameni.

3. Cumpărări în comun pentru consumaţie s-au făcut, s-a cumpărat sare şi tutun pe care preşedintele le-a dat secretarului falit să le vîndă, lăsîndu-i-se pentru aceasta 50 la sută din venit.

Magazine de consum, brutării, băcănii, cherestea, fierărie, lăptărie etc. nici unul n-a defilat pe dinaintea preşedintelui, nici unul nu i-a putut gîdila mintea. Cooperative n-a voit să facă. Banca n-a voit s-o supună casei centralei, de teamă să nu se mănînce bani (? ! ?).

Un singur lucru, o singură idee i-a gîdilat mintea preşedintelui nostru, venind legea „Monopolul vînzării băuturilor alcoolice" şi rămînînd o singură cîrciumă în sat — n-ar mai fi nici aia, numaidecît i-a trăsnit prin cap că ar fi bine s-o ia banca în arendă.

Fără să întrebe pe cineva, el, cu deplina lui putere, s-a dus şi a depus cauţiune la licitaţie şi tocmai cînd s-a auzit şi a început să se audă veciferări şi-a convocat adunarea şi a încheiat cuvenitul proces verbal, în care se hotărăşte luarea cîrciumei. Cîrciuma era luată, aceasta se poate vedea oricînd şi de oricine.

Ce cheltuieli se fac şi ce se vinde în cîrciumă

După recomandaţia unui om învăţat şi cu influenţă prin împrejurimi, s-a adus, ca presupus vînzător, un fost cîrciumar dintr-o comună vecină, care e plătit cu 100 lei lunar.

Arenda cîrciumii costă 1 150 de lei, licenţa şi alte cheltuieli se ridică la 800 lei anual, chiria localului 240 lei, ceea ce face în total 3 500 de lei cheltuieli pe an.

Banca dispune de un capital de 13 000 de lei, care e destinat, cum cere legea, pentru împrumuturi, sare, tutun şi culmea, cîrciuma, cu 3 500 de lei cheltuieli şi mai bine.

Să vedem ce ne-au adus spre vînzare în cîrciumă aceşti oameni care caută pe toate căile prosperarea lor şi ruinarea altora.

Tot ce poate fi mai prost prin împrejurimi se vinde la noi la cîrciuma băncii. În legea cîrciumilor, la art. 26, se impune că nu e

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

nevoie, sub pedeapsa unei amenzi bine simțite, să se vîndă băuturi artificiale sau alterații.

Noroc că noi sîntem apropiați de soare-răsare, căci de eram mai proape de capitală, de mult trebuia să guste și Dîmbovița iaponesele ce se vînd pe la noi. Pe la noi nu vin nici sfinți, nici sfințoi, a fortiori Dumnezei.

Ceea ce ne indignează și mai mult este spiritul de speculație jidovească de care se bucură presupusul cîrciumar. Pe lîngă că băuturile sînt de calitatea cea mai inferioară și otrăvitoare în același timp, vîndute cu prețurile cele mai exagerate, ele sînt aduse și pe ascuns dintr-o comună vecină, fără a se plăti taxa pe decalitru impusă de art. 9 din legea licențelor.

Noaptea se poate vinde la orice oră — pe fereastră, căci ușile sînt închise. Știe d. primar de lucrul acesta ? Știe despre toate, dar ce poate face cînd presupusul vînzător îi e rudă și apoi cîrciuma e a lor ?

Știe și dl. administrator comunal, dar pentru că e bun prieten cu președintele nu-i poate face nemulțumiri.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 821, fila 237—241 (din „*Neamul românesc*", p. 1 545).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

207 **1906, iunie 26, Bragadiru.**

Domnule primar,

Subsemnaţii fiind învoiţi pe proprietatea Bragadiru şi pînă în prezent am lucratu totu ce mi s-au cerut şi ce sîntu datori a lucra lucru proprietăţii. Astăzi dar, în timpul seceratului grîului şi la care şi subsemnatul am a-i secera trei pogoane din condiţiunile prevăzute în contractul agricol, timpu de patru zile de cîndu umblu dupe oameni proprie spre a-mi da pogoanele ca să le secer. Sub administratorul Constantin Ghiorghiu nu au voitu a-mi da spunîndu-mi că Plumis i-a dat ordinu să nu-mi dea, ducîndu-mă la curte şi făcînd întrebare d-lui Plumis că de ce nu-mi dă pogoane dînsul îmi spune că eu am pusu locuitorii la cale de nu au primit pogoane, ceeace nu este adevărat. Locuitorii nu s-au opus de cît nu au voit a primi mai multe din condiţiuni, prin urmare cine este de vină.

Domnule primar, în toamna anului espirat d-l administratore Plumis, numai din ură ce o are pe tot ce este „români", nu au voit a da locuri la peste cincisprezece oameni spre a ara grîu, deşi învoiţi, rămuind bieţi români împreună cu ceilalţi fără bucăţică de pîine, aceste fapte nu s-au petrecut de cîndu pote ţine a minte cei mai bătrîni locuitori din comună.

În vedere dar, d-le primar, că în timpul de faţă findu în centrul anului agricolu şi mai multe din ce am a face proprietăţei li-am făcut. Respectuos vă rugăm a interveni pe lîngă dl. administrator pentru ca să mi se dea pogoane să le secer şi tot deodată a motiva şi vina mea aceea ce nu are să o motiveze, căci subsemnatu cu totul nevinovatu. Istoria ne dovedeşte ce am avut a îndura poporul Român cu această rasă care să adusu totă populaţia rurală în cia mai mare sărăcie, aceasta dreptu răsplată pentru ospitalitatea ce li-am arătatu, dacă noi într-un statu independent această rasă ne-au adus în cea mai mare mizerie, dar beţii fraţii noştri macedoneni ce vor păţi.

Domnule primar şi statele vecine vede că noi românii au dat în totu de-a una dovezi de pace şi linişte, ceia ce s-au întîmplatu pe la satele unde administrează moşiele această rasă nu au fostu altu ceva de cîtu nişte inventii de ale lor, ştiut este de toţi căci ţăranul Român este foarte... [1].

Domnule primar, iarăşi vă rugăm a interveni a aplana afaceria pe cale civilizată ceia ce noi românii în totu de a una am datu dovezi

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de aşa ceva. Martori ne sînt toate statele europene. Aşteptăm cît mai urgent pentru ca să ridicăm plîngerea autorităţilor mai înalte, însă am avia plăcere ca să nu mai recurgem aceasta dupe cum românul este primitor de tote ce i s-ar face.

Cu respect,

(ss) Ene D. Trifu

[Rezoluţie :]
Să se cerceteze cele reclamate conform contractului agricol.

Primar, (ss) I. A. Popescu

Domniei-sale domnului primar al comunei Bragadiru.

Arh. Trib. Teleorman, fond Curtea cu juraţi Teleorman, dos. 21/907.

208 **1906, octombrie 28, Mărăşti.**

Majestate,

Subsemnata Anica Ojog, domiciliată în comuna Mărăşti, judeţul Bacău, cu lăcrimi fierbinţi supun cunoştinţei maiestăţii că : avînd de la părinţii mei ca moştenire o silişte şi una vie în comuna Secueni, tot jud. Bacău, mi le-a răşluit dl. proprietar Vasile Condurat, tot în comuna Secuieni, jud. Bacău, şi judecîndu-mă am căpătat hotărîrea contra d-lui Condurat ca să mi le lase în stăpînirea mea, eu le-am închinat statului şi acum nu ştiu ce s-a făcut că eu sînt muritoare de foame pe drumuri neavînd nici un sprijin.

Cu genunchii plecaţi vin înaintea mării voastre, căci atîta nădejde mi-a mai rămas ca prin rezoluţia ce veţi binevoi a pune pe a mea plîngere să mi se facă oarecare ajutoare de a putea învinge mizeria în care zac. Sînt cu mare nădejde în mila măriei voastre.

Ana Ojog
[Rezoluţie :]
La dosar,
(ss) indescifrabil

Majestăţii-sale rege al României.

Arh. St. Buc., fond Minist. Justiţiei, Dir. jud., dos. nr. 8/906, f. 126.

209 **1907, ianuarie 9 [Craiova].**

Domnule prefect,

La 26 mai 1906 am înmînat o petiţie către d-lui ministru al domeniilor, orin care, noi, veteranii, solicităm d-lui ministru să ne dea pămînt aici în judeţ din moşiile statului, în loturi, însă de atunci şi pînă acum nu am obţinut nici un răspuns.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

De aceea dar, vă rugăm pe d-voastră să binevoiți a interveni domnia-voastră către d-l ministru al domeniilor, ca să binevoiască a hotărî asupra cererii noastre, dîndu-ne și nouă pămînt aici în județul nostru din moșiile statului, în loturi.

Delegații Olteniei,

[Urmează numele a 27 locuitori.]

[Rezoluție :]
9 ianuarie 1907.
Se va ruga d-l ministru al domeniilor să binevoiască a da deciziunea asupra cererii ce v-au adresat petiționarii și a ne da ordin de urmărire.

p. Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 250/907, f. 1.

210 **1907, ianuarie 13 [1] [Popînzălești].**

Domnule ministru,

Subsemnații locuitori din comuna Popînzălești, plasa Boșoteni, județul Romanați, cu cel mai profund respect și devotament aducem la cunoștința d-niei voastre următoarele plîngeri : în comuna noastră, Popînzălești, sînt mai mulți arendași de diferite religiuni adică : români, greci, bulgari și alții, iar unul, cel mai rău dintre dînșii, ce vorbește tocmai ca mîța blîndă, cu numele de Aurel Mărculescu, este cu originea și religiunea necunoscută ; acesta au purtat pe locuitorii învoitori din moșia d-lui cu vorba pînă ce au arat toată moșia, luînd cu desăvîrșire toate ogoarele învoitorilor, și spunîndu-le că nu mai are ca să le mai dea pămînt de cultură pentru ei, așa că toți învoitorii din această moșie au rămas fără grîu nepus în această toamnă, ne mai avînd nici pămînt al nostru, alții au pus cîte un pogon de pămînt grîu și acela în miriști pe pămîntul lor, iar alții nu au pus deloc, iar ceilalți arendași au găsit cu cale să pună pe unul din ei cu numele de Lobis și Petropol, de religiune greci, și cei mai dibaci dintre dînșii, ca să facă învoiala înainte și să facă și ceilalți învoiala și iată cum : Să dea cîte opt pogoane de cultură pentru fiecare învoitor cu dijmă din una și una și pentru aceste pogoane să facă de fiecare învoitor următoarea învoială : cîte cinci pogoane cu desăvîrșire de grîu, 5 zile cu caru cu boi la cărătul snopilor, 2 zile cu boii la mașină, o zi la coasă, 45 saci cu producte transportați la gara Caracal, 34 kil. de paste, 15 saci, asemenea transportați gara Pelești, un mușchi de porc și limbă de crăciun, 3 găini și 10 ouă, toate acestea fără nici o plată.

Vă rugăm deci din adîncul inimii și cu lacrimi în ochi, domnule ministru, binevoiți a lua serioase măsuri asupra acestor învoieli atît de asupritoare, puse asupra noastră de sus zișii arendași, și chiar pentru cel de mai sus, luînd ogoarele cu desăvîrșire ale tuturor învoitorilor, care

[1] Data rezoluției.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

au rămas fără nici o speranță pentru existența zilnică cu hrana, îmbrăcămintea, plata datoriilor către stat, comună și altele multe cu care sîntem destul de scăpătați.

Devotați,
[Urmează numele a 40 locuitori învoiți.]

D-niei-sale domnului ministru de interne — București.

[Rezoluție :]
Primită 13 ianuarie 1907.
Se recomandă în original d-lui prefect al județului Romanați spre a cerceta cele reclamate și a raporta odată cu înapoierea petițiunei.

p. Ministru (ss) indescifrabil

Arh. St. Caracal, fond Pref. Romanați, dos. 51/1907, f. 27.

211 **1907, februarie 19 [Stroești].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori, muncitori de pămînt, domiciliați în satul Stroești, din comuna Lunca, județul ce domnia voastră administrați, venim prin prezenta înaintea domniei voastre ca înaintea unui părinte al județului, de a ne plînge următoarele :

Noi sîntem oameni săraci, ne ocupăm numai cu munca cîmpului, ei bine, pămînt de hrană nu avem căci cel dat dupe legea rurală din 1864 s-au epuizat prin împărțirea lui la copiii și răscopiii noștri, așadar sîntem nevoiți de a cumpăra cu bani de pe unde putem și cum sîntem domiciliați în domeniile principelui Dimitrie Sturza : Flămînzi, Novaci, Stroești etc. moșii în întindere de peste 10 000 fălci, care este ținută în arendă de către cunoscutul speculator și bogătaș frați Fișer, care s-au îmbogățit numai și numai de pe spinarea noastră, iar acum în acești 10 ani din urmă ne-a jupuit în așa fel că nu ne-au mai rămas prin ocolele noastre nici cîte o vacă cu lapte pentru copii. Pînă acum am răbdat mult, iar acum nu mai putem căci ne-au ajuns cuțitul la os, pentru că pentru primăvara anului corent nu avem unde să ne luăm o bucată de pămînt pentru hrana noastră și a copiilor noștri, așa că sîntem amenințați să murim de foame, pentru că arendașul Fișer nu voiește să ne închirieze pămînt de hrană și chiar dacă ar voi nu avem cu cine trata, căci este un vătaf numit I. Nechita aice, care zice că nu pote să stea de vorbă cu noi și acesta Nechita, în 9 ani de zile de cînd e pe această moșie, ne-au jupuit mai rău încă ca Fișer, avînd încredere în el l-au lăsat mînă liberă, s-au făcut totul ce au voit în detrimentul nostru.

Domnule prefect, vă aducem cazul la cunoștința dvs. înainte de a ne deda la acte de natură care să turbure opiniunea publică și vă rugăm respectuoși și cu lacrimi pe obraji ca să interveniți către d-l Mochi Fișer, arendașul acestei moșii, să vie în localitate spre a conveni cu noi, asupra condițiunei prețului și să ne dea pămînt de hrană, așa ca cel

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mai tîrziu la 1 martie a.c. să putem începe semnătăturile, iar în caz că pînă la aceia dată nu vom căpăta vreun rezultat satisfăcător, ne declarăm că cu forța ne vom duce pe moșie și vom băga plugurile noastre spre a ne asigura existența noastră și a copiilor noștri și că nu ne vom da înapoi chiar cu riscul vieții noastre.

Apoi vă mai rugăm ca să interveniți tot la Fișer ca să ne ia pe acest zapciu de Ion Nechita de pe această moșie, spre a se înlătura vreun act regretabil.

Aceste fiind dorințele noastre inevitabile, vă rugăm din nou domnule prefect să fiți așa de indulgent ca să fim satisfăcuți căci numai prin tactul și chibzuința dvs. vom fi scăpați de la o mare prăpastie care ne amenință să cădem într-însa și că noi voim să se înlăture o mare vărsare de sînge, după cum s-au întîmplat și în alte părți.

Sperăm dar, domnule prefect, că veți face toate sacrificiile ca să fim satisfăcuți de cele cu onoare vă reclamăm.

Mai arătăm că acest vătaf I. Nechita se amestică în toate treburile noastră, pînă și în alegerile comunale trecute au fost contra guvernului actual și dacă nu era între noi d-l Const. Gh. Codrescu, actualul primar, era posibil ca să reușească aleasa listă [a] Fișerenelor, propusă de Nechita.

Binevoiți, vă rugăm, domnule prefect, a primi respectele ce v-am păstrat și vă păstrăm pentru totdeauna.

1907, februarie 19.

[Urmează numele a 44 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al județului Botoșani.

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 93/1907, vol. III, f. 36.

212 **1907, februarie 20 [Bâznoasa].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori domniciliați în satul Bîznoasa din comuna Lunca, județul ce dv. administrați, muncitori de pămînt, venim prin aceasta înaintea d-voastre, ca înaintea unui părinte al județului, de a ne plînge următoarele :

Noi sîntem oameni săraci, care ne ocupăm numai cu munca cîmpului. Ei bine, pămînt de hrană nu avem căci cel dat dupe legea rurală din 1864 s-au epuizat prin împărțirea lui la copiii și străcopiii noștri, așa că sîntem nevoiți de a cumpăra cu bani de pe unde putem și cum sîntem pe domenele principelui Dimitrie Sturza : Flămînzi, Novaci, Stroești etc. moșii de peste 10 000 mii fălci, care este ținută în arendă de către necunoscutul Mochie Fișer, care ne-au jăfuit pînă în prezent de nu am rămas nici cîte cu o vacă cu lapte la copii. Pînă acuma am răbdat mult dară acuma nu mai putem, căci ne-au ajuns cuțitul la os, pentru că pentru primăvara a anului curent nu avem unde să ne luăm o bucată de pămînt de hrană pentru noi și copii noștri, așa că sîntem amenințați să murim de foame, pentru că arendașul Fișer nu voiește să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ne închirieze pămînt de hrană și chiar dacă ar voi nu avem cu cine trata, căci este un vătaf Ion Nechita în cotună, care zice că nu poate sta de vorbă cu noi și acest Nechita care de 9 ani de zile de cînd e aice ne-au jupuiet mai rău decît ca Fișer, de oarece Fișer avînd încredere în el i-au lăsat mînă liberă și au făcut orice au voit el, numai în detrimentul nostru.

Domnule prefect, vă aducem cazul la cunoștința dvs. înainte de a ne da la acte de natură care să turbure opinia publică, care vă rugăm respectuoși și cu lacrămi pe obraz ca să interveniți către domnul Mochie Fișer să ne dea pămînt de hrană, așa că cel mai tîrziu la 1 martie a.c. să putem începe semănăturile, iar în caz că pînă la aceia dată nu vom căpăta vreun rezultat satisfăcător, vă declarăm că cu forța ne vom duce pe moșie și vom băga plugurile noastre spre a ne asigura existența noastră și a copiilor noștri și că nu ne vom da înapoi chiar cu riscul vieții noastre.

Apoi vă mai rugăm ca să interveniți tot la Fișer ca să ne ia pe acest zapciu Ion Nechita de pe această moșie, spre a nu se întîmpla vreun act regretabil.

Aceste fiind dorințele noastre neinvitabile vă rugăm din nou domnule prefect să fiți așa de indulgenți ca să fim satisfăcuți, căci numai prin tactul și chibzuința d-voastre vom fi scăpați de la o mare prăpastie care ne amenință să cădem într-însa și că noi voim să se înlăture o mare vărsare de sînge, după cum s-au întîmplat și în alte părți.

Sperăm dar, domnule prefect, că veți face toate sacrificiile ca să fim satisfăcuți de cele ce cu onoare vă reclamăm.

Mai arătăm că acest vătaf Ion Nechita se amestecă în toate trebuirile noastre, pînă și în alegerile comunale trecute au fost contra guvernului actual și dacă nu era între noi d-l Const. Gheorghe Codrescu, actualul primar, era posibil să reușească lista Fișerenilor, propusă de Ion Nechita.

Domnule prefect, cu onoare vă mai punem la cunoștiința d-voastre următoarele :

În vara anului 1906 trebuindu-ne o sumă de fălci imași, pentru pășunatul vitelor, de la arendașul Mochie Fișer, care imași ni s-au dat de către vătaful Ion Nechita, însă un rest de 9 fălci ni l-au oprit vătaful Ion Nechita spunîndu-ne că ne va da în alt loc restul, care rest nu l-am primit, iar noi locuitorii din cotună am plătit acele 9 fălci pe prețul de 32 lei falcia în muncă.

Totodată, domnule prefect, pentru aceste motive vă rugăm să binevoiți a interveni către arendașul Mochie Fișer, pentru care noi locuitorii să fim satisfăcuți pentru suma de 288 lei costul a 9 fălci imași ce l-am plătit fără să fie pășunat de vitele noastre.

Binevoiți, vă rugăm, domnule prefect, a primi respectele ce v-am păstrat și vă păstrăm pentru totdeauna.

1907, februarie 20.

[Urmează numele a 88 de locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al județului Botoșani

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 93/1907, vol. III, f. 38.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Veteranul Filiş Ion Gugu, din această comună, voind a se duce definitiv în Dobrogea la pămîntul său unde este împroprietărit împreună cu soţia sa anume Maria, cinci copii ai săi, 2 boi, un viţel, 4 oi cu mieii lor, 15 găini şi alt bagaj compus din diferite lucruri în greutate aproximativă de 1 000 kg. vă rugăm să binevoiţi a-i elibera un certificat de liber parcurs cu care va călători de la gara Caracal la gara Cerna Vodă, deoarece nu are mijloace ca să poată plăti transportul.

Binevoiţi, vă rugăm, domnule prefect, a primi asigurarea consideraţiei ce vă păstrăm.

Preşedinte (ss) indescifrabil p. Secretar, (ss) S. N. Diaconescu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 250/907, f. 26.

214 1907, februarie 25 [Todireni].

Locuitorii moşiei Todireni, unde era arendaş Isac Crasnaselski, se plîngeau că nu le dă mai mult decît o falce de pămînt şi-i obligă să lucreze 40 (patruzeci) prăjini praşilă, una falce seceră şi una falce de cărat pîine la giriadă tot pentru aceeaşi falce.

Şi o falce de imaş ne obligă una falce de arat şi două fălci de cărat şi 2 zile de clădit pe giriadă, cîte un leu pe zi pentru aceeaşi falce de imaş.

Apoi, pentru pămîntul ce ni-l dă, la caz dacă nu om putea desrobi lucrul care ni-l dă, că nici nu ne ajunge cazul cum să-i mai lucrăm, ne pune diferenţă pentru 8 lei ne pune 20 lei să-i plătim şi aşa ne face să nu ne mai putem hrăni nici într-un fel.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani. Răscoala ţăranilor, vol. II, f. 20.

215 1907, februarie 25, Oneşti.

Domnilor senatori,

Subsemnaţii locuitori din comuna Oneşti, judeţul Bacău, cu cel mai profund respect venim prin aceasta înaintea domniilor-voastre pentru a reclama următoarele :

Ne vedem somaţi de d-l perceptor pentru a plăti cotizaţie de 5 lei pe an, cari bani zice că ni se ia pentru timpuri secetoase.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnilor senatori ! la noi mai a ajuns cuțitul la os cu atîtea dări pe capul nostru și de unde putem noi să mai dăm încă 5 lei. Dacă noi nu avem pămînturi de hrană și imașuri să ne creștem vite.

Statul, dacă are milă de populația acestei țări și voiește ca să le îmbunătățească soarta și să le înlesnească traiul, trebuie să le dea locuitorilor pămînt de hrană, imașuri pentru crescut vite, să li se mai ușureze dările, iară nu să tot plătim la dări.

Înaltul creator, care v-a orînduit la cîrma acestei țări pe domniile-voastre, credem cu toții că vă va îmblînzi inimile și cugetele pentru ca să puteți arunca cel puțin o singură privire și spre soarta țărănească.

Domnilor senatori ! Vă rugăm din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul nostru ca să reformați legea cu plata cotizației pentru secetă și dacă binevoiți să aveți milă de soarta țărănească să faceți ca să se îmbunătățească prin dare de pămînt, să ni se de drepturi pentru ca noi să arendăm și că cumpărăm de la stat pămînt, dar nu străinii, cari noi toată vara muncim pe la străni și iarna nu avem ce mînca.

Domnilor senatori ! Credem că moșii și strămoșii noștri nu și-au vărsat sîngele pentru apărarea pămîntului țării românești ca noi să tot plătim la dări și pe pămîntul țării să se hrănească streinii, ci și l-a vărsat pentru noi urmașii lor.

Domnilor senatori ! Credem că veți asculta glasul rugei noastre și că nu veți întoarce spatele către soarta țărănească, credem că domniile voastre veți fi buni, veți fi blînzi și veți asculta și glasul rugei noastre, întorcînd fețele către soarta țărănească, care cu lacrămi de sînge vă rugăm ca să binevoiți a mijloci la reformarea legei pentru cotizația de 5 lei.

Venim cu cel mai profund respect.

Ai domniilor voastre prea plecați și supuși servi.

[Urmează numele a 85 locuitori.]

B.C.S., fond V. M. Kogălniceanu, pachetul LXX, dos. 4/1907.

216 **1907, februarie 26 [Todireni].**

Noi am avut în satul Todireni peste 4 000 oi (înainte a veni arendașul) iar acum nu mai avem nici 300, fiindcă ne-au luat cîte trei rînduri de plată pentru o vară, adică pentru primăvărat, un rînd de plată pentru vărat, altul și pentru tomnat, altul însă tot pe acela imași care ni-l dă din primăvară, unde era țărînă în loc de iarbă de ne-a cam pierit oile toate, tot asemenea și la boi și la vaci și la toate vitele, iară și vitele mici și gîștele și viteii obștii stă cîte un servitor cu pușca și ni le ucide, iar la pămînturile care ni le dă nouă pentru hrană, ni le măsoară cu o prăjină mai mică de scoate mai mult decît ar trebui să fie și la lucrul dumisale, care i-l lucrăm noi la seceri sau la prășit îl măsoară mai mari de întotdeauna mai puțin nici la un fel de lucru, tain nu voiește a ne da, de îi muncim cu mîncarea noastră. Plătim cîte 30 lei merța de păpușoi și-i mîncăm muncindu-i numai lui ; iar cînd ne muncim și noi cîte o lecuță atunci nu avem cu ce pentru că păpușoii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe care i-am cumpărat...[1] la lucru lui ; iară parte din noi nu avem cu cin să-i muncim, el în bani nu voieşte a ne da nici măcar cîte o bucăţică de pămînt sau să ne primească o vită la moşie.

Acum vrea să ne înnoiască astfel : voieşte a ne da 80 prăjini pămînt şi noi să-i prăşim 40 prăjini cîte 50 bani prăjina şi fără să ne dea tain la seceri să-i secerăm pe 16 lei falcea, iară la cărat să-i cărăm cu falcea mare, ne vine cîte 1 fr. şi 60 sau 70 de bani pe zi.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, Răscoala ţăranilor, vol. II, f. 20.

217 **1907, februarie 26 [Zlătunoaia].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în satul Zlătunoaia, comuna Lunca, judeţul ce dumniavoastră administraţi.

Noi muncitorii de pămînt venim prin aceasta înaintea d-voastră ca înaintea unui părinte al judeţului, de a ne plînge următoarele :

Noi sîntem oameni săraci, care ne ocupăm numai cu munca cîmpului, ei bine, pămînt de hrană nu avem căci cel dat după legea rurală din anul 1864 s-au împărţit în bucăţi mici la copiii şi strănecopiii noştri, aşa că dară sîntem nevoiţi de a cumpăra cu bani de pe unde putem şi cum sîntem pe domeniile principelui Dimitrie M. Sturza : Flămînzi, Novaci, Stroeşti, moşii de peste 10 000 fălci, care este ţinută în arendă de către necunoscutul Mochie Fişer, care ni-au jefuit pînă în prezent cum au vrut el.

Noi muncitorii de pămînt, am ţinut în arendă pămînt de la foştii posesori de pămînt în calitate bună a 20 lei falcea, care avem braţe a le munci, iar cei în bani 24 lei falcea. Arendaşul Fişer l-au scumpit enorm aşa că pentru falcea de pămînt de cea mai proastă calitate pe locul numit Valea Seacă (fiind sus) ne ia cîte 50 lei falcea, iar imaşul pentru vite, pe care îl plăteam înainte de a veni Fişer cîte 7 lei una vacă şi 15 lei perechea de boi, iar la Fişer ne ia cîte 15 lei vaca şi cîte 50 lei perechea de boi, iar în ultimul an nici cu acest preţ nu voieşte a ne da imaşi la vitele noastre, nici pămînt de hrană, preferînd pe oamenii lor evrei, cu preţuri mai reduse, a aduce cirezi de boi şi vaci spre îngrăşare.

Din cauza evreilor pe noi ne aduce la sapă de lemn, la completa ruină. Ca dovadă este cadastrul prezent de vite, din care rezultă că numai în anul trecut are scăzut în comuna noastră peste 500 boi, 1 500 vaci. Pînă acum am răbdat mult, iar acuma nu mai putem noi şi copii noştri, aşa că sîntem ameninţaţi să murim de foame, pentru că arendaşul Fişer nu voieşte să ne închirieze pămînt de hrană şi chiar dacă acesta ar voi nu avem cu cine trata, căci are un vătaf I. Nichita care zice că nu poate sta de vorbă cu noi.

Domnule prefect, vă rugăm cu cel mai profund respect să binevoiţi a osteni pînă la faţa locului la primăria noastră, unde pe baza

[1] Indescifrabil.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

contractului ce-au arendat Fişer cu prinţul Dimitrie M. Sturza, să regulaţi poziţia noastră de cosistenţă, căci Fişer nu vroieşte a trata cu noi.

Aşteptăm cît mai în grabă, căci primăvara este la uşa noastră şi noi sîntem decişi a ara cu plugurile noastre ogoarele ce le-am ţinut pînă acuma, cel mai tîrziu pînă la 8 martie, dacă nu primim nici un rezultat de la d-voastră noi arăm cu forţa moşia arendată de Fişer.

Sperăm dar, domnule prefect, că veţi face toate sacrificiile ca să fim satisfăcuţi de cele ce cu onoare vă reclamăm.

Binevoiţi, vă rugăm, domnule prefect, a primi respectele noastre ce v-am păstrat şi vă păstrăm totdeauna.

1907, februarie 26.

[Urmează numele a 167 de locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect judeţul Botoşani.

Arh. St. Botoşani, fond. Pref. Botoşani, dos. 93/1907, vol. III, f. 38.

218 **1907, februarie 26 [Rădeni].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din cătuna Bahlui, comuna Rădeni, plasa Hîrlău, judeţul Botoşani, venim cu respect şi cu lacrimi pe ochii noştri înaintea d-voastre pentru următoarele :

D-le prefect, noi sîntem nişte oameni săraci şi fără pămînt de loc, care sîntem pe această moşie de pe la anul 1850 şi nu avem împroprietărire de pămînt deloc ; pînă acum am trăit pe această moşie cu proprietarul moşiei şi am fost mulţumiţi, dar acuma a venit d-l arendaş Heinrich Juster şi d-lui este un boier cam fudul ce nu voieşte a vorbi cu locuitorii, ci au pus pe d-l administrator Caracaş şi ne-a ţinut cu vorbe bune pînă am ajuns în timp de iarnă şi pe urmă au trimis să ne ducem la curtea d-sale, cînd am ajuns la curte d-lui a spus că sîntem amendaţi cu cîte 15 lei pentru că nu am putut ajunge la ceasurile 10 cum a spus d-lui şi cu mare greu am scăpat de amendă cu cîte 7 lei de nume, pe urmă ni-a spus că să plătim şi drumul pe care mergem la satul nostru în Bahlui şi fără nici un cuvînt ne-a ameninţat cu revolverul, am fost siliţi să plătim cîte 5 lei tot de fiecare nume ; pe urmă d-l administrator Ion Caracaş a trimis pe vătaf să ne măsoare pămîntul şi vătafii cu ordinul d-lui Caracaş ne-au încărcat 23 prăjini la sută, care plătim 1 leu prăjina. Cînd am fost la răfuială am fost încărcat de d-lui din nou aşa că au spus că de nu plătim cum spune d-lui ne împuşcă pe toţi că d-lui este în toate autorităţile şi nu se teme de noi.

Fiţi milostivi, d-le prefect, şi vă înduraţi de noi păcătoşii şi de copii noştri că sîntem fără nici un ajutor de la nimeni, sîntem goi, fără haine şi nici ca existenţă zilnică nu avem, ci ne ducem pe la români şi ne dau haine că noi muncim tot arendaşului pentru pămînt şi al nostru rămîne pîrloagă nelucrat, ne pune să prăşim ţelini unde pierdem zilele şi al nostru rămîne nelucrat, la seceri ne pune unde sînt spinării şi nu putem secera decît o prăjină pe zi şi la măsură pune cum vrea d-lui. Pentru toate aceste ce vă arătăm, d-le prefect,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

vă rugăm cu lacrimi din adîncul inimilor noastre noi cu toţii şi cu copiii noştri, care sînt goi aproape, în piele de ne e ruşine să-i vadă alţi oameni.

Primiţi, vă rog, d-le prefect, asigurarea consideraţiunii noastre.

1907 februarie 26.

[Fără semnătură.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Botoşani.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. II/1907, f. 358.

219 **1907, februarie 26 [Todireni].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Todireni, plasa Jijlea Ştefăneşti, judeţul Botoşani. Cu tot respectul vinim prin aceasta a vă plîngi înaintea milei d-stră următorile, căci acum de cinci ani de zile tare sîntem constrînşi şi cu totul sărăciţi de d-l arendaş al acestei moşii, numit Isac Crasnaseschi, căci pînă acum am răbdat cum am putut şi nu am reclamat nici la o autoritate, dară acum dacă ne-am văzut săraci şi peritori de foami ne-am ajuns nevoia ca să reclamăm înaintea dumneavoastră şi a vă arăta nenorocirile noastre cu acest arendaş; întîi cînd au venit acest arendaşi pe moşie noi am avut în satul Todireni peste 4 000 de oi, iar acum nu avem nici 300 de oi, fiindcă ne-au luat cîte trei rînduri de plată pentru o vacă, adică pentru primăvărat, avînd de plată pentru vărat altu şi pentru tomnat altu, însă tot pe acela imaşi cari ni-l da din primăvară, unde era ţărînă în loc de iarbă, de ne-au pierit oile toati; tot asemenea şi la boi şi la vaci şi la toati vitile, iară mascurii şi vitele mici şi gîştele şi viţeii obştei stă cîte un servitor cu puşca şi ne le ucide, iară la pămînturile care ni le dă nouă pentru hrană fie şi la lucru dumisale, cari îl lucrăm noi la seceri sau la praşit îl măsură cu prăjină mai mare de scoate întotdeauna mai puţin nici la un fel de lucru, tain nu vroieşte a ne da, de îi muncim cu mîncarea noastră, plătim cîte 30 de lei merţa de păpuşoi şi îi mîncăm muncindu-i numai lui, iară cînd să ne muncim şi nouă cîti olocuţă atunci nu avem cu ci, pentru că păpuşoi cari l-am cumpărat l-am mîncat la lucru lui, iară parte dintre noi nu avem cu cini să-i muncim, el în bani nu vroieşte a ne da nici măcar cîte o bucăţică de pămînt sau să ne primească o vită la imaşi şi acum rugîndu-l mai în multi rînduri ca să ne îngăjaţi d-lui ne propuni un angajament, care este cu totul imposibil de a-l mai faci cineva, vroieşte a ne da 80 prăjini pămînt şi noi să-i secerăm cu 16 lei falcea, iară la cărat să-i cărăm cu falcea, care ne vini cîte 1 franc şi 60 sau 70 de bani pe zi cu caru cu boi. De aceia cu mari plîngere vinim la mila d-stră d-le prefect ca d-voastră să mijlociţi să ne dea cîti 20 de prăjini să-i prăşim pentru 80 şi mai trebuindu-ne să ne mai dei în bani cari i-am plăti cîte 40 lei falcea, iară care nu îi vom pute face praşilă să ne dea pămînt în bani să-i

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

plătim mai mult 4 sau 5 lei, după cum plăteşte d-lui Epitropii pentru vaci, cari vom avea cu lapte să ne dee cu falcea şi îi plătim 24 franci pe falci, iară pentru boi i-am plăti iarăşi 24 franci falcea. Mînzaţii sau mînzatile se vor socoti doi drept o vită mare, iară oile îi le vom plăti cîte 1 leu şi 50 bani de fiecari oaie, iară noi să rămîie ne plătiţi imaşu oilor, ori a ni-l da de la 1 martie şi pînă la 6 (şase) decembrie de Sf. Nicolae, şi după ridicarea recoltei de pe pămîntul nostru păşunatul să fie al nostru, pentru că aceala pămînt este cumpărat de noi pe fiecare an, căratul la orice feli de pîine vom cara cîte 20 bani de car, iară cu ce va prisosi peste angajament şi se ne plătească după cum a plătit la oamenii străini şi tain să ni se dea regulat ori la ci lucru vom lua, iară mascurii şi gîştile să nu aibă voie de a ni le ucide ca cum ne-a sărăcit pînă acuma şi pămînturile noastre să ni se deie din timp, iară nu după 23 april, unde nu mai folosim nimica.

Primiţi, vă rugăm, d-le prefect, respectile noastri.

[Urmează numele a 87 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Botoşani.

România

Primăria comunei Todireni, plasa Ştefăneşti, judeţul Botoşani.

Semnăturile din prezenta petiţiune, în număr de 87 (optzeci şi şapte) locuitori din satul Todireni, din care 7 (şapte) cu propriile semnături şi 80 (optzeci) prin punere de deget, se legalizează numai în aceia ce priveşte adevăratele lor semnături.

Primar, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) indescifrabil

1907, februarie 26.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 93/1907, vol. III, f. 22.

220 **1907, februarie 23 [Cristeşti].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori agricoli, domiciliaţi în satele Slobozia, Secătura, Ghilomeşti, Cristeşti, Schitu Orăşeni, Orăşeni Deal şi Orăşeni Vale, din comuna Cristeşti, plasa Hîrlău, judeţul ce cu onoare administraţi.

Cu fierbinţi lacrimi respect, umilinţe venim înaintea dvs. a arăta şi cere următoarele :

De la împroprietărirea noastră din 1864 şi pînă în prezent, prin înmulţirea familiilor astăzi s-a ajuns de nu avem pămînt de hrană şi fiindcă statul nu posedă îndeajuns moşii care să se predea în loturi am ajuns de a insista pe la d-nii proprietari a ne da pămînt de hrană, însă aceste moşii fiind arendate precum moşia Cristeşti, d-lui Avram Zaharia.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Acest arendaş, de la luarea moşiei şi pînă în prezent, a început a urca preţul pămîntului în fiecare an, aşa că preţul de astăzi a ajuns că dacă luăm o falce de pămînt, după ce o muncim toamna, dacă am vinde toată acea recoltă, nu ne ajungem să plătim preţul pămîntului, plus că la una falce de pămînt, ce ni se dă, trebuie să-i facem 40 prăjini de praşilă, pus în căşări şi pe preţ de cost 50 bani prăjina, iar tainul ce ni se dă pe lîngă că ni-l dă în rîs, azvîrlindu-ni-l dar şi lipseşte, de multe ori nu ne dă brînză, zicînd că să aşteptăm pe a doua oară cînd va făta oile.

La venirea d-sale în această comună ca arendaş a rostit cuvintele că ar să ne facă să mulgem şapte o capră, să îmbrăcăm şapte un suman şi să ne servim şapte de un topor iar boi de jug, cai sau alte vite cît va mai sta d-sa ca arendaş nu o să avem.

Cauze care ne-au ajuns la os şi cele spuse de d-sa s-a îndeplinit, iar astăzi sculîndu-ne de pe patul suferinţelor de durerile ce suferim şi de mila vitelor noastre, venim înaintea d-voastră, domnule prefect, ca un bun părinte să stabilească odată pentru totdeauna preţul pămîntului de arătură, fînaţi şi imaş, precum şi preţul văratului vitelor la imaş care să se hotărască cît imaş de una vită, spre a nu se pune multe vite la o falce şi în cazuri de secetă că le murim de milă, după cum s-a procedat pînă acum.

Noi obştea satelor stabilim următoarele preţuri : 22 lei pe una falce pămînt de arătură sau fînaţ de pe întreaga moşie Cristeşti, 16 lei văratul unei perechi de boi, 8 lei una vacă, 6 lei un gonitor, 5 lei un mînzat şi un leu pentru una oaie, iar pe imaş să fim învoiţi a păşuna vitele în tot timpul anului cînd va fi fără zăpadă.

Acest preţ s-a redus de noi sub preţul contractului de arendă, deoarece tot d-nii arendaşi israeliţi au făcut concurenţe între ei şi arendaşii români, urcînd preţul moşielor numai ca să poată fi ei, spre a face muncitorii să rămînă la sapă de lemn, căci în timpul fostului arendaş Cristea B. Cojocariu, deşi scump, însă era 17 lei falcea ce plătea proprietarului.

Mai rugăm cu insistenţă a se vota o lege prin care d-nii proprietari să nu poată arenda moşiile la evrei.

Iar la arendaşi români sau şi proprietari să nu se mai primească slujbaşi evrei.

Cerem ca orice muncă am face să ni se măsoare drept şi de către un membru al consiliului comunal, asistat de un însărcinat al arendaşului, cu partea ce a muncit, iar nu ca pînă acum că dacă munceam o falce ni se punea numai cel mult pînă la 50 prăjini şi aceasta dacă era de secere nu mai putea măsura în urmă căci, pe lîngă că răfuiala sau plata se făcea toamna, dar imediat după strîngerea pîinei ara şi strica semnele între părţi. Anumea de a nu se plăti în timpul verii preţul secerii grîului, orzului şi a ovăzului tot una, mai ales cu care convenim prin angajament, căci dacă nu puteam face toată secera la grîu, cu care am fost angajaţi, d-sa la răfuială, chiar dacă o terminăm la altă pîine albă, d-sa ne pune diferenţa de preţ, căutînd prin fel de fel de închipuiri a ne răfui munca şi avutul nostru. Asemenea, cînd ni se măsura pămîntul de cumpărătură ni se pune mai mult crescînd prăjina, care aceste credem că ar fi bine a se pretinde chiar prin legea muncilor agricole.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Credem şi sperăm, domnule prefect, că veţi pune tot interesul a putea satisface cerinţele supuşilor domniei voastre.

1907, februarie 27.

Obştea
satelor Slob. Secatura, Ghilomeşti, Cristeşti, Schitu Orăşeni, Orăşeni Vale şi Orăşeni Deal din Comuna Cristeşti.

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Botoşani.

[Rezoluţie :]
S-a intervenit pe lîngă d-l Avram Zaharia, arendaşul moşiei, pentru a înlesni condiţiunile de munci agricole cu locuitorii petiţionari.

La dosar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Botoşani, fond Pref Botoşani, dos. II/1907, f. 353, 365.

221 **1907, februarie 28, Todireni.**

Domnule prefect,

Cu respect venim înaintea d-voastră să aducem la cunoştinţa următoarele cazuri :

Despre arendaşul moşiei Todirenii, Casa sfîntului Spiridon Iaşi, în caz contrar dacă nu ne dă pămîntul băneşti pentru hrană şi imaş pentru vite. Căci domnul Isac Crasnasescki mai mult decît o falce de pămînt nu ne dă şi pentru falcea de pămînt care ni-o dă ne obligă să-i lucrăm 40 (patruzeci) prăjini praşilă, una falcea treiere şi una falce de carat pînă la giriadă tot pentru aceeaşi falcea. Şi o falce de imaş ne obligă, una falce de arat şi două falcii de cărat şi 2 (două) zile de clădit pe giriadă cîte un leu pe zi, tot pentru aceiaşi falce de imaş. Vă mai înştiinţăm domnule prefect, că în cotuna noastră Hlipicenii, au fost peste 2 000 (două mii) de oi cînd au venit domnu arendaş Isac Crasnaseschi şi acuma nu ştim dacă sînt măcar 200 (două sute), căci numitul arendaş ne dă puţină pîrloagă şi cînd dă puţină verdiaţă bagă plugurile şi o ară şi oile rămîn pe arătură pînă le jupuim toate. Vă mai înştiinţăm, domnule prefect, că numitul arendaş, pentru pămîntul şi imaşul care ni-l dă, la caz decă nu-i putem desrobii lucrul care ni-l dă, că nici nu ne ajunge capul cum să-i mai lucrăm, ne pune deferenţă pentru 8 (opt) lei ne pune 20 (douăzeci) lei plătim şi aşa, încît ne face să nu mai putem hrăni nici într-un fel.

Deci, vă rugăm, domnule prefect, a ne regula într-un fel că nu mai ştim pe care cale să mai apucăm, căci noi aceşti vechi şi aceşti mijlocii obşti, ne muncim să-i împăcăm pe aceia mai tineri şi ne temem că să nu se întîmple v-o istorie, care nici nu o mai fost în comuna noastră. Cu nerăbdare aşteptăm împăciuirea d-voastră.

Anul 1907, februarie 28 zile.

Primiţi, vă rugăm, încredinţarea consideraţiunilor noastre.

[Fără semnătură.]

Domniei-sale Domnului prefect al judeţului Botoşani.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 93/1907, vol. III, f. 32.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Rădeni, plasa Hîrlău, judeţul Botoşani, cu cel mai profund respect venim prin aceasta a ne plînge înaintea domniei voastre despre următoarele :

Am fost şi sîntem toţi locuitorii din această comună cei mai paşnici după cum vă veţi încredinţa de la autoritatea comunală locală, dar am suferit mult de la streinii evrei şi alte naţii care ne-au copleşit şi supt pînă la sîngele din noi, prin cele mai neomenoase specule şi de angajamente pentru munci agricole, fără să ne dea şi nouă cîte o porţiune de pămînt cu bani, nu degeaba, şi care este de moşi, strămoşi cum şi de noi cu sîngele nostru, astăzi au ajuns cuţitu la os căci am rămas în cea mai neagră sărăcie din cauzele sus arătate, şi am ajuns la vorba arendaşului ovreu străin Marcu Zaharia, care ne-a spus cînd a luat şi moşia Rădeni în arendă că noi atunci tot mai avem cîte o văcuşoară şi parte din noi şi cîte doi juncănaşi pe care îi necăjim la jug, dar o să rămînem ca şapte gospodari să fim mulţumiţi cu laptele de la capră cît va sta el pe această moşie şi cei ce vor urma după dînsul pe această moşie. Nu ne-am rezvrătit contra autorităţilor sau altor persoane, ci numai ne-am unit şi noi spre a apela la buna dvs. voinţă de a vă milostivi şi a ne ameliora soarta noastră cu următoarele cel puţin :

Întîi) Retragerea şi neprimirea în întregul judeţ a tuturor străinilor de sînge şi neam cu noi românii, precum şi administraţia moşiilor, vînzători la parchetele de păduri mari şi celelalte toate servicii care le putem ocupa parte din noi, şi nearendarea pe viitor a moşiilor la străini evrei.

2) A face spre a ni se da de către actualii arendaşi pămînt pentru hrană, adică pentru arătură, fînaţ şi suhat pentru vite, de care sîntem cu desăvîrşire lipsiţi pînă astăzi, nelăsîndu-ne cel puţin a trece cu carul sau cu piciorul pe drumul de pe moşiile arendaşului, aşa ca să putem conveni bănește cu un preţ convenabil.

3) A opri cu desăvîrşire aducerea muncitorilor străini de peste graniţă, căci noi sîntem braţe îndeajuns pentru lucrarea pămîntului de pe moşiile arendaşilor, căci străinii ne concurează cu preţul şi numărul lor şi din care cauză am şi suferit şi suferim şi astăzi atîtea neajunsuri, aceste sînt plîngerile noastre şi altele care nu le mai putem scrie pe hîrtie şi care vi le-am dezvolta prin grai, rugîndu-vă cu lacrimi în ochi a lua act şi regula de cele cuviinţă.

Primiţi vă rog respectul nostru.

[Urmează numele a 158 locuitori.]

[Rezoluţie :]
2/3 1907.
S-a intervenit la dosarul respectiv.

(ss.) indescifrabil.

Domnului prefect al judeţului Botoşani.

Arh. St. Botoşani, fond pref. Botoşani, dos. 11/IV.1907, f. 39.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Noi, subsemnații locuitori ai comunei tîrgului Frumușica, din plasa Hîrlău, județul Botoșani, ce cu onoare administrați, cu profund respect venim a ne plînge următoarele :

Binevoiți a ne lua consimțămintele noastre, încă din timpul robirii a părinților noștri muncim cu prețurile următoare : cu 50 bani prăjina de prașilă fără tain, 20 de bani de seceră, 15 bani prăjina de arătură, 15 lei 32 zile de plugărie, 30 și pînă la 40 de bani ziua de plivit, 20 de bani prăjina de coasă ; cu toate că la domnii proprietari muncim cu aceste prețuri, dar ni dă mîna căci și pămîntul nu era decît un galben falcea de moină, un galben falcea de iarbă, 10 lei perechea de boi la imaș, pentru un an de zile. Pe cînd acuma, de cînd au intrat ovreii arendași pe toate moșiile, ne speculează din an în an pînă au ajuns 160 de lei 1 (una) falce de iarbă, 12 lei și 2 (două) găini, una pereche de boi la imași pentru 4 (patru) săptămîni cît ține prașila și de aicea înainte toarnă vitele domniei sale, 10 lei pentru una vacă la imași în pădure, 2 lei pentru una oaie, 1 leu pentru un miel de sămînță, iar pentru tomnat 60 bani, de la 5 (cinci) gîște dăm dijmă (1) una îndoit cum dădeau părinții noștri la turc și tot așa că toamna vindem toată pîinea zilnică și cîte o vită ce mai avem și rămînem săraci și noi și copii noștri, fără pîine zilnică și rămînem încă și datori și nu avem cu ce ne întreține casele și copii noștri niciodată, fiindcă parte din noi avem cîte 8 și 10 copii ai noștri în casă, în care se vor găsi cîte 2 sau și 3 sub steagul statului spre a apăra țara și cîte 2 sau și 3 la școală, tot spre a lua parte ori la orice apărare a țării României, după cum au luat parte părinții noștri în anul 1877 și 78 și le-au rămas oasele pe cîmpul de luptă. Vă rugăm cu ochii plini de lacrimi și aveți milă de noi și de copiii noștri și luați măsuri de a ne scoate din ghearele evreești.

Domnule prefect,

Binevoiți a lua măsuri pentru toate plîngerile noastre scris și subscris de noi toți locuitorii aceștii comuni Tîrgului Frumușica.

[Rezoluție :] 2/3/907.
S-a intervenit.
La dosar.
(ss.) indescifrabil

Arh. St. Botoșani, fond pref. Botoșani, dos. 11/IV, 1907, f. 38.

224 1907, martie 1 [Todireni].

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori din comuna Todireni, cătunele Răușeni și Comăndărești vechi, venim cu lacrimi în ochi înaintea d-voastră a ne plînge cu următoarele plîngeri : sîntem mai mulți locuitori, care

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

sîntem mai jos semnaţi, şi care avem nevoie să ne angajăm că nu avem pămînt de hrană ; ne-am dus în mai multe rînduri la d-l arendaş Marcu Iuster să ne angajeze şi să ne dea pămînt, atît în angajament, cît şi în bani, însă cu preţuri moderate. Onorabile d-le prefect, vă rugăm cu lacrimi în ochi să nu daţi voie d-lui arendaş Marcu Iuster să aducă oameni străini pe moşie pînă mai întîi nu ne va angaja pe noi. Se teme că noi nu ne putem lăsa casele şi satul nostru pentru a merge pe alte moşii. Motivul pe care el nu voieşte să ne angajeze e că noi cerem pe lîngă angajament şi deosebit să să ne dea şi pămînt în bani, căci cu munca nu putem cuprinde pămînt cît ne trebuie de hrană.

Primiţi, vă rugăm, d-le prefect, supusul nostru respect.

1907, martie 1 zile.

[Urmează numele a 245 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Botoşani.

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 93/1907, vol. III, f. 39.

225 **1907, martie 6, [Bucureşti].**

Domnule prim-ministru,

Cred de a mea datorie ca pe lîngă rapoartele precedente, cu privire la măsurile provizorii pe care am fost împuternicit de excelenţa voastră a lua pentru înăbuşirea răscoalelor ţărăneşti din nordul Moldovei, de a vă supune la cunoştinţă, astăzi, cînd această parte a misiunii mele este terminată şi trecută de drept autorităţilor locale militare şi administrative al fiecărui judeţ, a vă arăta şi rezultatul cercetărilor cauzelor care au dat naştere acestei dureroase porniri, anume care sînt cererile ţărăneşti ce ne-au părut că merită de a fi luate în consideraţie, ce anumite concesiuni arendaşii mari din acele regiuni mi-au oferit de a face pentru a cerca de a împăca spiritele şi în fine, fără a-mi face iluziuni asupra lor, paleativele pe care iau îndrăzneala a le supune aprecierii excelenţei voastre, pînă ce guvernul va fi dat ţării soluţionarea adevărată a acestei însemnate chestiuni.

Mişcarea, care frămîntă ţara în acest timp, este tripartită : antisemită, agrară şi alocurea politică ; nu va înceta decît după ce se va fi modificat pretutindeni ; aceasta pare a fi cuvîntul de ordine. Şi, în adevăr, nimeni neavînd soluţiunea chestiunei agrare, care de mult zăcea în stare latentă, punerea ei la ordinea zilei astăzi cadrează perfect cu moravurile unor politicieni, care s-au specializat în producerea de planuri urzite la întuneric.

Nu încape îndoială şi cred că nu mai este astăzi un secret pentru nimeni că exemplul venit de peste unul din hotarele noastre a dat un puternic imbold antisemitismului de la noi, ocuparea unor întinderi enorme de pămînt în Moldova, mai cu osebire, de către nişte agricultori evrei, speculaţiunea, cele mai adeseori lacomă a ţărănimii de către arendaşi, sărăcia ţăranului provenită în parte din această

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

speculație, iar din altă parte din lipsa de povețe bune și uneori din poveţele rele și interesate ce li se dau de către niște criminali agitatori, care nu se sfiesc de a face o speculațiune politică chiar și din mizeria iubitei lor *talpă a țării*, iată cauzele care au pus în mișcare norodul de la țară, iar pregătirea ei se vede după organizarea desăvîrșită a revoltei, a trebuit să fie făcută în taină de multe luni de zile în urmă ; o vină mare cade asupra administrațiunii unora din județele răsculate, care n-au prins de veste de cele ce se pregăteau pentru a înștiința la timp guvernul.

Iată acum, domnule ministru, acea parte din cerințele unanime ale țărănimii și protestările ei care ni s-au părut binecuvîntate :

Ea cere să i se subarendeze pămînt de hrană pe prețuri mai puțin urcate, că vrea să nu mai fie înșelată la măsurători, ca prețurile odată hotărîte să nu mai fie schimbate, că deoarece prețul pămînturilor ce i se arendează este atît de urcat, să i se lase și timpul de a le cultiva, dar faptul în contra căruia ridică cu mai multă amărăciune glasul e că prin întinderea asupra unei prea mari suprafețe de moșii a marilor arendași, că populația rurală este redusă la discreția absolută a cultivatorilor mari, mai cu osebire în ce privește locurile de pășune a vitelor ; și se știe că cea mai clară avere a bietului țăran constă în adevăr în puținele sale vite ; acestea sînt în liniamente generale protestările temeinice ale locuitorilor de la sate.

Arendașii mari isrealiți din nordul Moldovei și anume : Fischer, Guttmann, Drukmann, Ztaler, Ghazel, Costiner, oferă să reducă atît prețurile subarendei pămînturilor de arătură cît și a acelor de pășune, vor însă ca plata acestor arendări de către locuitori să se facă mai cu osebire în munci.

A cere locuitorului țăran de aș plăti prețul întregului pămînt luat în arendă prin muncă este a-l pune în neputință de a-și cultiva pămîntul luat în arendă, iar a-l lăsa să plătească totalitatea pămîntului luat de la arendaș în bani este a pune pe arendaș în imposibilitate de a-și efectua muncile agricole, prin urmare de a-și plăti arenda.

Mai e de observat că țăranul n-ar avea trebuință de atît de mult pămînt pe cît cere, dacă și-ar cultiva mai bine atît proprietatea sa cît și pămîntul pe care îl ia în arendă, pentru aceasta ar trebui ca să se deprindă a-și face și el arătura de cu toamnă, atunci cînd are tot timpul trebuitor și astfel nu s-ar întîrzia primăvara și și-ar asigura mai totdeauna recolta sa de porumb.

Iată acum, domnule ministru, prin ce măsuri cred că s-ar putea aduce o îndreptare a deplorabilei stări în care se află populațiunea rurală din Moldova :

a) Reducerea prețurilor pămîntului subarendat și a locurilor de pășune propuse de chiar înșiși arendașii.

b) Plata în muncă să nu treacă pe cît cu putință de o treime a prețului arendării.

c) Subarendarea să se facă pe tot timpul duratei contractului arendașului cu proprietarul, cu prețul stipulat la început, condițiune obligatorie pentru arendaș, dar facultativă pentru țăran.

d) Pămîntul subarendat să fie pus la dispoziția țăranului de cu toamnă.

e) Țăranul să fie îndemnat a cultiva plantele furajere, dîndu-li-se sămînța de stat, cel puțin la început ca un îndemn.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

f) Încurajarea cultivării porumbului în parte.

g) Contractele de munci agricole în loc de a fi făcute în două exemplare să fie făcute în trei, și acest al treilea pentru o mai mare garanție a executării și neschimbării lor să fie depuse la prefectura județului.

h) Măsurătoarea atît a pămînturilor subarendate țăranilor cît și a muncilor efectuate de dînșii să se facă în prezența locuitorului muncitor, al delegatului arendașului și al reprezentantului autorității comunale.

Terminînd aceste observațiuni ce le-am făcut cu prilejul misiunii ce mi-ați dat, cată să adaug încă două cauze care contribuiesc, cred eu, la mizeria materială și morală a țăranului nostru, cotropirea unei părți a pămînturilor celor slabi de către cei avuți și influența nefastă a comitetelor multiplelor bănci populare, care, fie zis în treacăt, sînt în genere compuse din agenții locali ai răscoalelor de față.

Primiți, vă rog, domnule prim minstru, încredințarea prea înaltei mele considerațiuni.

Inspector general,
Administrativ, (ss) indescifrabil.

[Rezoluție :] Raport depus de d-l inspector gl. G. Em. Bogdan, d-lui ministru, la 6 martie 1907 (ss) indescifrabil.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4824, f. 7 și 54.

226 **1907, martie 6 [Șoldănești].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori săteni din satul Hîrtop, comuna Șoldănești, acest județ Suceava, cu profund respect venim prin aceasta în fața domniei voastre, ca părinte al întregului județ, a ne plînge despre următoarele împrejurări ce se petrec la noi în sat și anume :

În anul trecut 1906 am avut arendate locuri de hrană, de arătură și fînaț de la d-l arendaș al moșiei Hîrtop, David Tatos, cu preț de un leu prăjina și astă toamnă d-l administrator al moșiei, Ghidali Haber, ne-a încărcat cu un alt preț, adăugîndu-ne la prăjină cu cîte 20 și 30 bani, afară că munca ce am făcut după angajament ne-a pus-o în jumătate ; mai arătăm că tot d-sa ne-a vîndut iarba pentru a face fîn pentru vite și acuma umblăm pe drumuri pe la curțile d-lor și nu voiesc să ne dea nutrețul vitelor. Cerem dar ca d-l administrator al acestei moșii să fie îndepărtat, deoarece d-sa s-a pronunțat că are a ne face pe toți locuitorii să rămînem a mulge patru gospodari o vacă și să înjugăm un cal, oprindu-ne și drumurile și cărările vecine și vechi, pe unde mergem la moșiile megieșite, zălogindu-ne de tot uneltele ce le avem pe lîngă noi, așa că și astăzi acele zăloage se află în standolele moșiei d-sale și la nevoie putem dovedi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Rămînem cu tot profundul respect ai d-voastră supuşi care cu toţii am semnat pe această cerere.

1907, martie 6.

[Urmează numele a 71 locuitori.]

[Rezoluţie :]
7 martie 1907.

În original d-lui inspector comunal Crăciuneanu spre a cerceta şi referi odată cu înapoierea reclamaţiunii de faţă.
p. Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/907, f. 156

227 **1907, martie 7 [Liteni].**

Domnule prefect,

Noi subsemnaţii locuitori ai comunei Liteni, cu cel mai profund respect venim prin cererea de faţă a vă expune cele următoare : fiind lipsiţi de pămînt şi împilaţi pînă la sapă de lemn, vă rugăm a interveni locului în drept ca în primăvara anului curent 1907 să ni se împărţească la toţi deopotrivă moşia Rotunda, din comuna noastră Liteni, să ne împroprietărim pe toată întinderea ei şi pămînt arabil şi pădure deopotrivă.

Noi ne obligăm a plăti statului costul acestei moşii conform preţului prevăzut în contractul în fiinţă cu care actualul proprietar a cumpărat-o prin tribunalul cu actele de vecinică vînzare ; asemneea ne obligăm să plătim fonciarul la stat conform impunerilor prin rol în fiinţă.

Recolta de toamnă acum sămînţa pe moşie, cum e grîu de toamnă, fiindcă în primăvară o vom cultiva noi, ne obligăm a i-o răspunde actualului d-nu proprietar în natură, numai sămînţă aruncată în pămînt, cîtă cantitate se va constata prin întinderea sămănată.

Vă rugăm cu cel mai profund respect, domnule prefect, binevoiţi a stărui să ni se satisfacă pe deplin această cerere pînă la 1 aprilie a.c., altfel sîntem siliţi a ara moşia forţat cu plugurile noastre, neprimind răspunsul satisfăcător şi cererea de dreptatea noastră îndeplinită.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, încredinţarea supusului nostru respect. [Fără semnătură.]

Rotunda — com. Liteni
1907 martie 7, ora 4 p.m.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/907, f. 265.

228 **1907, martie 8 [Giurgeşti].**

Domnule căpitan,

Subsemnaţii locuitori din comuna Giurgeşti, plasa Liteni, jud. Suceava, venim cu cel mai profund respect înaintea d-voastră a vă reclama următoarele :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1. Domnii arendaşi fac acte de angajament la primărie de le iscălesc a-i autentifica pe întreg consiliul comunal şi ne impune pe angajamente fără a-i fi dator cu nimic şi dacă vine timpul lucrului ne ia de pe ogoarele noastre neprăşite, ducîndu-ne la praşilă şi treaba lor.

2. Şi iată cum devine acest angajament, ne dă 1 falce pămînt cu preţ 100 lei noi, loc de mijloc, dar la locul care ni-l dă trebuie a-i prăşi 40 prăjini de praşilă în ciote cu preţ 50—60 bani prăjina, cu tain ca 8 kg făină, alta nimic, 1 falce secere cu preţ de 16 lei şi 4 zile cărătură cu palmele tot la aceiaşi bani. 10 prăjini cartofe puse prăşite şi scoase din pămînt la preţ 1 leu prăjina, popuşoii şi cartofile trebuie a le strînge la locul destinat cu carele noastre, iar din întîmplare dacă nu avem care ne opreşte cît voieşte ei, însă cu deosebire că pămîntul cumpărat şi cel care-l lucrăm sîntem încărcaţi cu desăvîrşire cu măsura, ne pune a-i plăti falcia de prăşilă 80 lei noi, falcea de seceră 40 lei şi praşila de cartofe 2 lei prăjina.

3. Suhatul pentru vite ne ia 32 lei perechea, afară de aceia ne mai ia 2 lei de vită pentru tomnat şi primăvărat, iar din întîmplare, cît ţine toamna lungă, ne mai ia un rînd de bani, cu toate aceste vita cînd o dăm la suhat, face 200 lei, şi cînd o luăm face 20 lei. Aşa suhat bun se dă la vite iar din întîmplare, dacă vita nu poate sta în suhat, preţul tot ia pe întreg suhatul.

4. Iar dacă d-lor au jitari la moşiile lor depune jurămînt cu preot pe care ne va găsi cu vitele păşunînd pe undeva pe o margine de ţarină, măcar că vita e învoită, e în stare a ne omorî şi ia vita şi o duce la primărie.

5. Domnii arendaşi au spus la oameni că are să facă să-şi ţie 5 oameni o capră pentru a mînca lapte copii şi noi acel gînd am pus d-lor cu noi ca cum au mai făcut cu mai mulţi locuitori de umblă a cere prin lume a-şi hrăni copiii.

6. Fiindcă pentru toate daravelele făcute şi suferinţele ce le primim de la domnii arendaşi, noi voim cu toţi locuitorii din această comună ca d-lor să nu mai cumpere moşiile de la proprietarii acestei comuni, căci sîntem în stare a suferi moarte pentru moarte, dimpreună cu copii şi nevestele ; că domnii arendaşi cînd au venit în comună erau foarte săraci, pe cînd azi dispun de cîrduri de boi, vaci, oi, cai, dară toate aceste cîrduri sînt toate pe spatele nostru, făcute ca jupuituri evreeşti şi de aceea nu mai putem răbda jugul ca în timpul robiei de demult, căci noi ne simţim că sîntem liberi şi independenţi astăzi în România şi nu ni s-ar cuveni nouă ca agricultori şi muncitori de pămînt o asemenea jefuire şi sărăcii nouă şi la copiii noştri.

7. În fine, mai vroim a ne da domnii proprietari pămînt, după contractul domnului David Leb Wexler din anii trecuţi şi păşunatul vitelor a fi tot cum au fost mai înainte, cu preţ de 16 lei perechea boi, 8 lei vaca, 4 lei gonitorul şi 2 lei mînzatul şi un leu oaia, iar lucrul făcut şi zilele domnilor proprietari să ni se plătească falcea de praşilă 80 lei noi, secere 40 lei, cu coasa 30 lei, dar tainul cerem a ni se da 4 demerlii vechi pentru praşilă, la secere 2 demerlii, la coasa 2 demerlii, asemenea brînză şi sare. Şi în fine, zilele de cărăuşie 4 lei şi mîncare, iar cu palmele 2 lei şi mîncare, dar luna plugăriei să ni se plătească 30 lei şi 2 perechi opinci şi falcea de arătură cu boii noştri 25 lei şi mîncare, la boi să nu fim opriţi de la iazuri şi gîrle a pescui şi adăpa vitele în timp cînd e voie pentru pescuit.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Binevoiți, vă rog, a regula cum se va crede de cuviință pentru viitorul nostru.

Vă rog primiți osebitele noastre considerațiuni.

1907, martie 8.

[Urmează numele a 116 locuitori.]

8 martie 907.
Au semnat în fața mea.
Comandantul detașamentului Giurgești
(ss) indescifrabil

D-lui căpitan Holban, Comandantul detașamentului Giurgești.

[Rezoluție :]
8/3.907
Se recomandă d-lui primar al comunei Giurgești, jud. Suceava, a o înainta autorităților competente.

Comandant, (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/907, f. 57—59.

229 **1907, martie 9 [Ripiceni].**

MEMORIU

Subsemnații locuitori din comuna Ripiceni, județul Botoșani, semnați mai jos, cerem prin prezentul memoriu d-lui F. Fischer, arendașul moșiei Ripiceni, care are a ținea moșia încă de acum 7 (șapte) ani înainte, cu arenda anuală plătită d-lui Vernescu de lei 136 000 și care moșia are o întindere de 3 850 fălci, de a conveni cu noi la următoarele condițiuni, pentru a ne angaja la d-sa cu munci agricole și a ne da pămînturi necesare nouă pentru arătură și pășune, fie în bani sau muncă precum și prețul muncilor ce le vom face la d-sa pe moșie după cum urmează și anume :

1. una falca pămînt de arătură în bani	lei 25 bani
„ „ „ „ „ în muncă	20
doi boi la imaș cu păstorul d-lui arendaș	25
una vacă „ „ „ „	10
un gonitor „ „ „ „	8
un mînzat „ „ „ „	6
un cal „ „ „ „	8
una oaie mulgară cu păstorul locuitorilor	1 bani 50
una oaie stearpă „ „ „	0,50
un cîrlan „ „ „	—

2. Pămîntul să ni se dea cît se poate de aproape de sat și bun, din timp, măsurat bine și pentru orișice soi de cultură, afară de grîu, ca imaș de pășune ni se va da pentru vite mari, bun îndeajuns de la Sf. Gheorghe pînă la căderea zăpezii, cel pentru oi de asemenea bun îndeajuns, de la 25 martie pînă la căderea zăpezii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3. Pămîntul să ni se dea pe deplin, fără nici o lipsă şi cel puţin la 3 fălci de cap de familie.

4. Vitele pe care le vom vinde le vom plăti numai pe timpul cît a păşunat, iar cele ce vor peri, chiar la sfîrşitul păşunatului, vom fi scutiţi de plata lor la imaş.

5. Preţul muncilor noastre îl cerem următorul :

una prăjină sfeclă lucrată complet	lei 5 şi tain,
una falce seceră sfeclă	lei 24 şi tain,
una zi cu carul	„ 5 şi mîncare,
una zi cu palmele la gireadă	„ 2
una zi cu palmele la cărat	„ 1,50
una zi de meremet	„ 1,00
una lună plugărie	„ 20
una falce arătură	„ 20 şi tain şi mîncare la vite.

6. Lucrul ce-l vom întrece ni se va plăti ca la cei neangajaţi.

7. Celelalte soiuri de munci agricole neprevăzute aice ni se vor plăti după iveala ce vom avea atunci.

8. Tainul ni se va da îndată la începutul muncilor, mîncarea, la zilele de lucru, să ni se dea bună şi în cantitate suficientă.

9. La zilele de lucru să ni se dea cel puţin 2 ore pe zi repaus.

10. Lucrul ce-l vom face cu prăjina să fie măsurat foarte exact şi în faţa noastră, iar contul zilelor să se ţie de asemenea exact, dîndu-se la fiecare locuitor angajat o condicuţă în care se va trece tot lucrul ce-l va face, precum şi banii şi tainul ce va primi de la moşie.

11. Noi ne obligăm a munci în mod cinstit, paşnic şi a ne purta cuviincios atît cu d-l arendaş cît şi cu oamenii d-sale, vom munci toate muncile pentru care vom fi angajaţi fără nici o opunere, afară numai în caz de boală. Orice soiuri de neînţelegeri între noi şi omenii d-lui Fischer sau chiar d-sa să fie liniştită de autoritatea comunală nu de la sine putere, cum s-au petrecut pînă în prezent.

12. Cerem ca de îndată să fim regulaţi şi să formăm contractul de angajament legalizat în regulă de primire.

13. Toate cele arătate mai sus le cerem foarte hotărîţi să fie uniform, toţi aceşti şapte, ori de cîte ori de ţinut moşia d-l Fischer.

14. Pentru care am format acest memoriu în două exemplare din care unul se va preda în primirea d-lui primar spre păstrare, iar cu al doilea rugăm pe d-l primar al nostru ca în frunte cu o delegaţiune aleasă dintre noi să se prezinte înaintea iubitului nostru d-l prefect al judeţului, cu rugămintea să binevoiască a dispune ca prezenta cerere a noastră să fie satisfăcută întocmai şi cît se poate de urgent.

Făcut în comuna şi satul Ripiceni, astăzi 9 martie 1907.

[Urmează numele a 87 locuitori.]

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. II/907, f. 343—344.

230 **1907, martie 9 [Ripiceni].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Ripiceni, acest judeţ, respectuos, odată cu aceasta, vă depunem un memoriu al nostru prin care d-lui Froim Fischer, arendaşul moşiei Ripiceni, de a ne da pămînt

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

și să ne plătească muncile noastre, după prețurile arătate în acest memoriu, avîndu-se în vedere că față de cîștigul ce d-sa plătește proprietarului moșiei, cererea noastră nu este nici mare și nici păgubitoare d-lui Fischer, ca pentru aceste motive să nu ne-o aprobe, noi cerem pe cale cinstită de a ne da cele strict necesare și nicidecum, cu ciomagul și sperăm că le vom dobîndi, de aceea am alergat la domnia voastră prin d-l primar și o delegațiune dintre noi, cu rugămintea să binevoiți a ne da bunul voitor al domniei voastre concurs, pentru ca cererea noastră să fie aprobată întocmai.

Totodată vă mai rugăm ca în cazul cînd d-l Fischer consimte cererii noastre de bunăvoie, acel consimțămînt să fie dat în scris și pe timbrul legal, aceasta pentru siguranța noastră.

[Urmează numele a 207 locuitori.]

Domniei-sole domnului prefect al județului Botoșani. Binevoiți, vă rugăm, domnule prefect a primi dragostea și devotamentul ce vă păstrăm.

Arh. St. Botoșani, fond Botoșani, dos. II/1907, f. 342, 351.

231 **1907, martie 10 [Sasca].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori din satul Bogata, comuna Sasca, acest județ, venim cu mare rugăminte din parte-ne a asculta plîngerea noastră. Sîntem un sat de oameni necăjiți în timpurile de față. Necazul îl căutăm a-l înlătura, dar nu mai putem. Avem mare nevoie de pămînt. Într-un sfat al nostru ce l-am făcut cu multă liniște am hotărît cele ce le vom arăta mai jos și anume :

a) Cerem a ne da pămînt din proprietatea „Moșiei Băei" a d. Cantacuzino Pașcanu, pe care moșie sîntem acuma. Pămîntul să fie de veci la fiecare locuitor după putere, pentru care ne luăm obligația a plăti fiecare pe porțiune ce vom lua-o cu 5 lei mai mult falcea, cum a cumpărat d-sa. Banii nu-i vom putea da odată ci rînduri după cum ne vom învoi.

Rugăm pe d. prefect, ca un părinte al județului, să asculte plîngerea noastră de a face cît mai curînd pe d-l proprietar, d. Cantacuzino Pașcanu, să se arate în mijlocul nostru sau să trimită un reprezentant al d-sale și să ne dea ceea ce cerem prin bună liniște, nu cum fac alți frați ai noștri.

Încă odată rugăm a ne asculta plîngerea, căci toate le-am făcut în bună liniște și înțelegere nu cu alte fapte urîte.

Cred că cererea va fi luată și pusă în lucrare mai în pripă, căci mîine poimîine începem arătura.

Primiți, d. prefect, respectul de părinte al județului ce sînteți.

Semnăm tot satul prin cuvînt pentru cele arătate.

Credeți-ne.

[Fără semnături.]

D-sale domnului prefect al județului Suceava.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/907, f. 270.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule preşedinte,

Subsemnaţii locuitori din comuna Pleşeşti, jud. Suceava, cu cel mai adînc respect venim a vă supune la cunoştinţă păsurile noastre, precum şi dorinţele ce le-am avea pentru îmbunătăţirea soartei noastre materiale.

1. Pînă azi noi sîntem siliţi a plăti întreit şi împătrit preţul pămîntului, decum îl cumpără arendaşii de la proprietari ; cei mai mulţi din arendaşi sînt evrei.

2. Arendaşii se poartă foarte neomenos cu noi ; primăvara ne înţelegem cu un preţ la cumpărarea locului, iar toamna la scoaterea recoltei ne ridică preţul, ne încarcă la prăjini ; ne zălogeşte pe nedrept, luîndu-ne vitele de la jug, ba chiar ne şi bate.

3. Arendaşii evrei caută pe toate cărările să ne aducă în sapă de lemn ; ei se laudă prin vătafii lor, tot evrei, că or să ne facă să mulgem trei oameni o vacă şi doi o capră, să taie trei gospodari cu un topor lemne.

4. Arendaşii nu ne vînd loc pe bani, ci cer numaidecît să le lucrăm.

5. Prăjina de pămînt calitatea mijlocie o plătim anual de la 1—2 lei, pe cîtă vreme arendaşul o ţine cu 50 bani.

6. Suhatul se plăteşte astfel : perechea de boi 40 lei, vaca 30 lei, oaia 3,50 lei, toate acestea numai în lucru. Suhatul destul de rău, încît vitele le luăm mai mult moarte.

7. Munca ni se plăteşte astfel : praşila 40 lei falcea ; săcerea 12 lei falcea, coasa 12 lei falcea ; falcea de arătură 12 lei, toate acestea fără tain şi fără nutreţ la vite.

8. Ca să vă puteţi face o ideie de chipul cum ne speculează arendaşii, spunem cazul următor :

Moşia Unceşti în suprafaţa de 280 falci, s-a arendat întîi cu 25 lei falcea d-lui Gh. Mărărescu, acesta la rîndu-i a subarendat-o d-lui C. Munteanu, cu 55 lei falcea, care şi el la rîndu-i a subînchiriat-o unui evreu austriac, zis Ozias Schenhaus, cu 60 lei falcea, iar dînsul ne arendează nouă cu 80—140 lei falcea. Dacă nouă ni se pare scump preţul, el şi-aduce muşterii din Austria cărora le vinde cu un preţ ce nouă în România nu ne dă mîna să plătim.

9. Vitele noastre pe lîngă că sînt puţine dar sînt şi slabe. Cauza e că arendaşul nu voieşte a ne vinde imaş cu un preţ mai omenesc, ci ne cere pînă la 80 lei falcea. Nutreţ nu ne vinde pe bani, ci numai în lucru : la caz de-i rămîne de prisos mai bine-i dă foc, după ce l-a asigurat.

10. Nu ni se dă voie a ridica recolta de pe cîmp, deşi o plătim, pînă mai întîi nu o stringem pe a arendaşului, astfel că a noastră se iroseşte toată, iar după ce am ridicat-o nu avem voie a păşuna cu vitele pe acel loc.

11. Funcţionarii mici, ca vătăşel, cantonist etc. nu li se vinde pămînt, deoarece aceştia n-au vreme să lucreze moşia arendaşului.

12. Deoarece în comuna noastră Pleşeşti nu s-a mai făcut nici o împroprietărire de la anul 1864, cea mai mare parte dintre noi, prin

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

moşteniri, am ajuns să stăpînim 10—15 inşi porţiunea de 2,1/2 fălci ori 4 ce ni s-a dat prin sus zisa lege.

Aceste fiind, domnule preşedinte, cele mai de seamă plîngeri ale noastre, vă rugăm, cu toată căldura, să binevoiţi a mijloci la locurile în drept ca onoratul guvern să vină cu o lege care să pună capăt relelor de care suferim pînă azi.

Dorinţele noastre ar fi următoarele :

1) Moşiile să nu mai fie, în viitor, arendate evreilor şi altor străini ; totodată aceştia să nu aibă dreptul a exercita orice comerţ la sate.

2) Moşiile să se arendeze, direct, la obştiile săteşti cu un preţ mai omenos.

3) Moşiile ipotecate creditului funciar rural să se vîndă sătenilor, înlesnindu-ni-se plata, de către stat, pe un termen mai lung. De asemenea moşiile ipotecate sau cumpărate de bănci particulare să se poată cumpăra de săteni.

4) Să se rezilieze toate contractele dintre proprietari şi arendaşii străini.

5) Pînă se va ajunge ca moşiile să ne fie arendate nouă direct de proprietari, arendaşii, fie români, fie străini, să nu ne vîndă falcea de loc cu preţ întreit şi împătrit decum îl arendează ei, ci să se mulţumească cu un cîştig mai omenos, de 10—20 lei falcea.

6) În fine, pe teritoriul comunei noastre sînt următoarele moşii, care toate nu se cultivă de proprietari, ci sînt arendate şi subarendate la cîteva persoane. Dorim să se arendeze obştiilor săteşti cît mai grabnic.

1. Petria Vîrnav, 2. Petia Ciudin, ambele sînt proprietăţi av. Fc. Gh. Zaharian ; 3. Petria Răftoiu, proprietatea epitropiei spitalului Sf. Spiridon ; 4. Valea Vişinului a d-lui V. Ionescu, perceptor în Boroaia; 5. Unceşti a lui Sturzescu Al. ; 6. Băneşti a d-nei Maria Pascali ; 7. Hriaţca a lui Gh. Max ; 8. Hriaţca d-lui V. Filoti ; 9. Pleşeşti Gineascar a d-nei Elena Ghiţescu ; 10. Pleşeşti Gane a d-lui M. Drăgănoiu ; 11. Jacota, proprietate a Fc. Gh. Zaharian ; 12. Tarna Mare a Băncii Naţionale.

Acestea sînt dorinţele şi plîngerile noastre pe care, pe cale paşnică şi fără zăbavă, le aducem la cunoştinţa d-voastră, rugîndu-vă a le comunica şi celor în drept spre a se îndeplini, pe cît va fi cu putinţă.

Devotaţi,
[Urmează numele a 38 locuitori.]

[Rezoluţie :]
Se va înainta în original m[inistrului] de interne
(ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/907, f. 263 şi 302.

233 **1907, martie 11 [Rădeni].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Rădeni, plasa Hîrlău, judeţul ce cu onoare administraţi, cu cel mai profund respect vă supunem la cunştinţa dvs. următoarele. Astăzi întrunindu-ne cu toţi în camera primăriei,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

unde punîndu-ni-se în vedere de către d-l primar local de a ne alege dintre noi o delegaţie de 5—6 consăteni, după ordinul dvs. telefonic, spre a se prezenta la onor. prefectură, care să trateze chestiunile pentru subarendare de pămînt arătură şi suhat pentru vite pe moşia Rădeni, astă comună, în posesia d-lui Henrioh Iuster şi proprietatea d-lui Ştefanovici, care de noi unanimitatea locuitorilor am delegat pe consătenii noştri Neculai Oleriuc, Th. Left Cojocariu, Ion Cornicica, Gh. Th. Pătrunjel, Vasile D. Petraş, D-tru Tănase şi Gh. Dărtică, tot din această comună şi care în numele nostru şi pentru noi vor trata şi stipula preţurile cu d-l arendaş Iuster, în prezenţa dvs., a sămănăturilor pentru hrană, suhat pentru vite, fînaţe şi lemne din pădurea moşiei statului Feridieni, exploatată de d-l Berman Iuster, şi a moşiei Rădeni a d-lui Arendaş Henrich Iuster.

D-lui prefect al judeţului Botoşani cu costul în bani şi cît s-ar putea de convenabil cît pentru pămînt precum şi celelalte etc. Spre a se mai ameliora soarta noastră cît de puţin pentru prezent, pînă la viitoarea lege ce aşteptăm cu nerăbdare şi de care ni s-a comunicat de către autoritatea comunală locală că înaltul guvern ar fi propus în Cameră, rugîndu-vă cu lăcrimi fierbinţi, d-le prefect, să binevoiţi a stărui prin toate mijloacele de care dispuneţi şi a primi pe sus-zisa delegaţie în numele nostru, ca părintele întregului judeţ şi care numai la dvs. ne este toată speranţa noastră.

Primiţi, vă rugăm, respectele noastre.

[Urmează numele a 208 locuitori.]

[Rezoluţie :]
12/1907

Locuitorii s-au împăcat cu d-l conform dispoziţiunii telegrafice luată de d-l M. Iuster şi adresată d-lui inspector comunal local-domeniul respectiv.

(ss) Indescifrabil

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. II/907, f. 327 şi 332.

234 **1907, martie 11 [Şoldăneşti].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din cătuna Şoldăneşti venim astăzi cu mult respect a ne împăca cu d-l dr. Const. Bucşănescu, proprietarul moşiei Şoldăneşti, cu pămîntul după cum aţi împăcat locuitorii de la moşiile megieşeşti.

Noi, locuitorii, vrînd a lua locul numit Rogojini şi cota vie pînă la suma de 100 fălci, cu preţul de 25 lei falcea cu şasi cu tot pentru arătură.

2. Noi, locuitorii, vroim lanul de la Coşari ca de imaş de boi, fiind locul de o calitate mai rea, 20 lei falcea.

3. Noi, locuitorii, vroim 8 fălci pîrîu în sus cu iazul pînă la şosea şi 42 fălci podişu pîrloagă pentru oi, cu preţ de 20 lei falcea, fiind tot o calitate de pămînt cu acel de la Coşari.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

4. Noi, locuitorii, văzînd că Costişa fiind arată îi vom plăti d-lui proprietar în bani suma de 14 lei falcea.

5. Noi, locuitorii, mai avînd gonitori şi mînzaţi, vroim a lua şi vatra iazului cîte fălci o fi pînă la iazul care îl va izi d-l proprietar.

Primiţi, vă rog, plîngerea noastră.

[Urmează numele a 59 locuitori.]

[Rezoluţie :]
12/1907.
Delegaţii obştei nu s-au putut înţelege cu proprietarul dr. C. Bucşănescu.
La dosar.

(ss) J. Văsescu

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. II/1907, f. 345.

235 **1907, martie 12/25 [Ciorăşti].**

Domnului prim-ministru,

Bucureşti

Locuitorii doresc din 10 una, 10 lei pogonul de iarbă fie de arătură şi să fim şi împroprietăriţi ; izlaz cît va trebui.
Sute de locuitori din comuna Viorăşti R. Sărat

[Rezoluţie :]
Notă telegrafică.
Prefect R. Sărat
Rog luaţi cunoştinţă la oficiul Ciorăşti de telegrama semnată de sute de locuitori din comuna Ciorăşti.

p. Ministru interne, (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4844, f. 15.

236 **1907, martie 13 [Călăraşi].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii Gh. Bostan, Costache Hondrea, Ştefan Chistor şi Gh. Codreanu, delegaţi aleşi de obştea locuitorilor din satul Santa Maria, comuna Călăraşi.

Conform încunoştiinţării d-lui căpitan Melegu, comandantul trupei trimisă în această comună pentru menţinerea ordinei şi bunei înţelegeri între proprietarii posesori şi locuitori, în urma reclamaţiunii noastre verbale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Venim cu profund respect a vă reclama că locuitorii în număr de 177 notaţi nominal în lista ce anexăm, o parte din ei nu au pămînt de fel, iar o parte, deşi au foarte puţin, încă fiind împovăraţi de familie, nu le e suficient ca din cultivarea lui să întreţie existenţa pe 7 sau 8 suflete, aşa că le mai face necesitate încă de 448, 1/2 falci, spre a-şi putea procura potrivit cu familiile lor.

Pentru aşa motiv am intervenit cu o scrisoare către administraţia moşiei Răuşeni al cărui posesor este d-l Marcu Iuster, arendaş, încă şi pe moşia Taberei din judeţul Iaşi, prin care cerem ca, cantitatea pămîntului necesar nouă pentru cultură notaţi în prezenta listă să se deie de pe moşia Tabera, în apropiere cu moşia noastră din Santa Maria, şi cu preţurile ce se vor fixa în ţară pentru aşa arendări.

[Urmează numele a 177 locuitori.]

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. 11/1907, f. 242.

237 **1907, martie 13/26 [Slobozia Mihălceni].**

D-lui Dimitrie Sturdza, prim-ministru

Bucureşti

Cerem împroprietărirea de vîrsta 18 ani, moşiile ce rămîn să fie din 10 una, iar pogonul de izlaz şi arătură 10 lei, dîndu-ne cît trebuieşte. Comuna să rămînă nealipită Ciorăşti. Aşteptăm.

Obştea locuitorilor
comunei Slobozia Mihălceni

R. Sărat

Bibl. Acad. Msse, Arh. D. A. Sturdza, mapa IX/1907, act. 418.

238 **1907, martie 13, Almaju.**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Almaju, judeţul Dolj, în cea mai mare linişte supunem cunoştinţei domniei-voastre următoarele :

Ne vedem prea apăsaţi şi afară din cale nemaiavînd cu ce ne hrăni noi şi copiii noştri. Arenzile ne apasă în general. Vedem şi auzim că ţara toată din nefericire este răsculată. Nu mai voim şi noi a face tot aceeaşi zarvă, care din nefericire au făcut alte comune.

Venim dar a vă ruga să cunoaşteţi că dacă plîngerea nu ni se va lua în seamă, poate vom fi siliţi a recurge şi noi la vreun rău pe care cu mîna pe conştiinţă îl cunoaştem că nu e bun.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Rugăm a ni se avea în vedere plîngerea, alături de celelalte alte mişcări din ţară, spre a ni se uşura şi nouă acest jug de fier ce ne apasă.

Această cerere pînă să vină în mîna d-voastră vă o facem cunoscut şi prin firul telefonic, spre a şti că nu mai putem suferi.

Devotaţi,
[Urmează numele a 20 locuitori.]

Nemaiputîndu-se lua semnătura a peste 500 de locuitori, adunaţi învrăjbiţi, semnăm

Toată obştea

[Rezoluţie :]
S-au satisfăcut prin bună înţelegere cu proprietarul I. Plesia.

Prefect, (ss) I. Mitescu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. nr. 1/907, vol. A. f. 48.

239 **1907 [1], martie 13 [Stolniceni Prăjescu].**

Domnule prefect,

Noi, subsemnaţii locuitori, domiciliaţi în comuna Stolniceni Prăjescu, judeţul Suceava, declarăm că sîntem destul de nevoiaşi, nu avem pămînt de arătură, nu avem suhat pentru vitele noastre, dară în cea mai mare linişte ne-am întîlnit în localul primăriei unde împreună cu preotul satului, primarul şi secretarul comunei şi cu autoritatea comunală, ne-am înţeles şi am convenit în urma sfaturilor ca să cerem pe cale legală şi cinstită următoarele :

1. Să ni se dea pămînt cît trebuie pentru întreţinerea unei familii, în condiţiunile care vor fi pentru întreaga ţară.

Ca dovadă că cererea noastră e dreaptă, vă rugăm să binevoiţi a trimite o comisiune la faţa locului şi să vadă că pe pămîntul părintesc de la 1864, astăzi sînt 3 pînă la 5 case aşa că nu avem unde ne învîrti.

Vă declarăm d-le prefect că răbdarea noastră e destul de mare în timpul prezent, dară sîntem siguri că pe calea cinstită ce cerem vom fi degrabă îndreptăţiţi.

Binevoiţi vă rog d-le prefect a primi respectul nostru.

[Urmează numele a 343 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Suceava.

[Rezoluţie :]
13 martie 1907.
Luînd act de această cerere, rămîne a se lua cuvenitele dispoziţii la timp pentru a se decide asupra cererii lor.

Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/907, f. 278 şi 292.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnului ministru Sturdza,

Noi, locuitorii în număr de 400 din comuna Risipiţi, R. Sărat, cerem împroprietărirea acum a moşiilor proprietarilor acestei comune; restul ce rămîne cu dijma din zece una proprietarului, zece lei pogonul iarbă.

(ss) Neculae, Ilie, Ilie Dinu, Constantin Ştefan.
Focşani.

[Rezoluţie :]
Notă telegrafică.
Prefect Putna

Rugăm luaţi cunoştinţă de telegrama nr. 158 prezentată de Nicolae ş.a. la Focşani.

(ss) Ministru de interne

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4844, f. 32.

241 **1907, martie 14/27, Zorleni.**

M. S.
regele Carol I

(Bucureşti)

Sîntem foarte îngreuiaţi în munci şi datorii din urmă pe moşia m.v. Slobozia Zorleni Tutova. Vă rugăm cu lacrimi a se ridica muncile, ca din trecut dîndu-ne locuri de hrană şi păşune pentru vite numai băneşte, socotim falcea între 25—30 lei. Liniştiţi, aşteptăm răspunsul m.v. la comuna Zorleni.

Obştea locuitorilor
Ion G. Ioan Butunoi

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4845, f. 22.

242 **1907, martie 14, Bucureşti.**

Domnului prefect de R. Sărat

Rog luaţi cunoştinţă de telegrama nr. 1 622 prezentată la oficiul Focşani de Nicolae Pîslaru şi alţi locuitori din comuna Mîndreşti, judeţul R. Sărat, şi deoarece din tot judeţul se primesc petiţiuni uniforme,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

vă rog să cercetaţi originea şi descoperind pe agitatori să luaţi energice măsuri împotriva lor.

p. Ministru de interne, (ss) C. Nicolaescu

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 844, f. 68.

243 **1907, martie 14 [Bălăşoeni-Hobaia].**

Domnule primar,

Subsemnaţii locuitori din această comună venim cu cel mai profund respect înaintea d-voastră a vă supune la cunoştinţă, după cum şi d-voastră vă este cunoscut, că deşi ne-am învoit pe moşia noastră Bălăşoeni Hobaia, totuşi pînă în timpul de faţă nu ni s-a lăsat niciun fel de izlaz, nici de către domnii arendaşi nouă direct, nici de către d-l proprietar (al)comunii, după cum prevede legea comunală, astfel că sîntem ameninţaţi a ne pieri vitele de foame în bătătură după ce cu atîta cazna le-am scos din iarnă. De aceea, neavînd nici o speranţă în altă parte, vă rugăm să binevoiţi a interveni prin d-lui prefectul judeţului Ilfov, către domnul ministru al domeniilor, rugîndu-l a i se face milă de animalele ameninţate de foame fără nici o nădejde de a le putea scăpa şi a-l ruga să binevoiască a ne îngădui păşunarea în pădurea statului Bălăşoeni, cel puţin pînă la miriști, cu preţul şi cu condiţiunile ce bine ar voi a le stipula, supunindu-ne în totul acestor condiţiuni.

Cu respect,
[Urmează numele a 31 locuitori.]

Domniei-sale domnului primar al comunei Bălăşoieni.

[Rezoluţie :]
Nr. 547 primită 14/3/1908 2/908
In original d-lui prefect.
(ss) Primar, Ion Stancu.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 251.

244 **1907, martie 17, Buhuşi.**

Cu onoare d-lui Gheorghe Grig(ore) Cantacuzino
prim-ministru şi ministru de interne

Buc(ureşti)

Subscrişii locuitori ai comunei Buhuşi, din judeţul Neamţul, cu lăcrimi vă supunem, susţinem şi noi aceleaşi nevoi ca şi fraţii noştri din judeţele Dorohoi şi Botoşani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cerem cu umilință și înlesnirea traiului nostru deoarece sîntem în cea mai grea situație, plătind cîte 2 lei prăjina loc și nici așa nu avem îndeajuns în apropierea locuințelor noastre, ci trebuie să trecem în alte județe și spre credință vă rugăm a ancheta faptul la fața locului, unde se vor constata toate adevărate, avînd totată încrederea în bunătatea excelenței măriei voastre că ne veți lua prezenta cerere în considerație.

Obștea satului a delegat de a semna, cu iscălitura proprie pe d-nii : Gh. Butnariu, Const. Jireghe, Constantin Bejan, Neculai Nemeș, Ion Ioniță și Ion Tipa.

[Rezoluție :]
5 martie 1907.
A se cere relații de urgență d-lui prefect de Neamț.

(ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond nr. 52, dos. 4 855, f. 3.

245 **1907, martie 17, Gura Sărăței.**

Domnule ministru,

Noi, nenorociții clăcași din comuna Gura Sărăței, județul Buzău, alergăm pe toate căile de la 1864 și pînă astăzi și nu putem fi puși în stăpînirea pămînturilor date nouă după legea rurală din 1864.

Noi, acești clăcași posedăm o hotărîre a desființatului Consiliu de Stat, cu nr. 162 din 10 martie 1866.

Am făcut măsurătoarea cu un domn inginer hotarnic. Am plătit citațiunile d-lor portărei cu nr. I și II din 4 octombrie 1895 ; am depus la grefa Tribunalului Buzău 60 lei taxe de transport și elemente pentru ziua de punerea în posesia a d-lui judecător, cu petiția înregistrată la nr. 17 327/1895. Și ne-am rugat și de dl. președinte ca să termine această afacere puindu-ne în posesia, căci e destul de aproape 30 de ani de cînd sîntem străgăniți pe drumuri, cheltuind tot ce am mai avut și rămînînd săraci după cum ne vedem astăzi.

În zadar am făcut toate acestea, căci nici pînă azi nu sîntem puși în posesia acestui pămînt.

De aceea ne luăm curajul a arăta majestății voastre, sperînd că prin înalta bunăvoință și dreptate a maiestății voastre care aveți milă de săraci, sperăm și noi că vom putea căpăta dreptatea ce o avem. Căci de la 1864 și pînă astăzi am cheltuit tot ce am avut, rămîind săraci și dreptate nu ni s-a făcut, din cauza d-lor proprietari care au întrebuințat toate mijloacele ilegale spre a ne nenorociți (a ne nenoroci) și să rămînem robi moștenitorilor d-sale, căci în toată țara s-au dezrobit clăcașii, rămînînd numai noi, din comuna Gura Sărăței fără pămînturi după legea rurală din 1864.

Rugîndu-ne cu lăcrimi în ochi ca maiestatea voastră să ordonați a se executa acea hotărîre.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Aşteptăm liniştiţi că ne vom bucura trimiţîndu-ne un ordin că în curînd se va executa acea hotărîre.

Ai majestăţii voastre prea plecaţi şi prea supuşi servi.

[Urmează numele a 34 locuitori.]

[Rezoluţie :]
Se recomandă d-lui preşedinte al Tribunalului Buzău.
(ss) indescifrabil.

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, Dir. jud., dos. 42/1907, f. 26.

246 **1907, martie 20 [Şimnicu].**

Domnule prim-ministru,

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Şimnicu, din plasa Mischii, judeţul Dolj, venim cu cel mai profund respect a aduce la cunoştinţa domniei voastre următoarea plîngere :

1) Nu mai departe şi mai în totdeauna auzim că se comit fel de fel de barbarii în multe părţi ale ţării pentru cereri de pămînt. Însă noi obştea, locuitorii comunei noastre Şimnicu, nu am voit să recurgem la asemenea fapte, ci mai bine pe cale dreaptă îndrăznim a ne prezenta domniei voastre prin aceasta spre a se afla şi de soarta noastră cu care o ducem obosiţi, întocmai ca boul căzut în brazda plugului.

2) În această comună nu avem de loc proprietăţi de ale statului. Cea mai mare moşie pe teritoriul comunei noastre este a d-lui D. Darvari, care moşie face ţifra de 1 000 hectare pămînt de muncă ; această moşie se cultivă mai toată de însuşi noi locuitorii cu mari sarcini. Dînd pe seama noastră pe cap de familie pentru muncă de la 1 pînă la 3 hectare cu condiţiunile de primit, adică dăm dijmă din una şi una din tot ce produce pămîntul de la un hectar pînă la 2 de secerat. În profitu(l) proprietăţii de la 10—20 de lucru cu mîinile şi cu caru la orice muncă. Ba transportăm, ba pui de găină, ouă şi altele fără nici o plată.

3) Pentru plata vitelor dăm în numerariu 20 lei perechea de boi, 15 lei una vacă, 10 lei pentru o capră, 3 lei de oaie, şi 1 leu de miel, fără ca aceste vite să aibă izlazul indestulător. Ba încă ceva mai mult că din cauza lipsei de iarbă cînd păzitorii moşiei ne găsesc cu vitele păscîndu-le pe drumuri şi capetele locurilor alte gloabe, ne obligă de facem pogoane de seceră, zile de lucru, transpoarte sau bani, dacă nu plătim cît cere proprietarul, vitele noastre sînt expuse pieirii în curtea proprietăţii.

4) După ce facem toate aceste munci şi plăţi sîntem ţinuţi nedijmuiţi, pînă iarna trîziu, şi mai avem şi datorii, bine este de el, vai de noi.

5) Mai sînt în comuna noastră şi alţi proprietari cum P. N. Sandu, Ion M. Moga, Ion Simniceanu, preot I. Ştefănescu, fraţii Dobrineşti, N. Grigorescu şi alţi care dispun de pămînturile lor proprii, atingînd fiecare ţifra de la 50 pînă la 150 hectare pămînt, care pămînt se cultivă de ei, iar restul de noi care nu avem pămînt de loc, cu condiţiuni şi mai grele ca ale d-lui Darvari.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6) Se găseşte în această comună o moşie ca de 150 hectare a d-lui colonel Marcu, care este arendată unui locuitor, fără ca acesta să ţină seama că moşia aceasta a fost clăcuită de moşii noştri nu voieşte să ne dea şi nouă locuri de muncă, ci se profită numai locuitorii din comuna vecină Isvoare tot cu învoieli grele.

7) Mai adăugăm, domnule prim-ministru, că pe proprietatea d-lui Darvari am avut sădite vii pe care le-au stăpînit moşii din strămoşii noştri cu embatic, azi, prin amăgire de proprietar, că ne va da în altu loc, a format gard şi plai de nu cum au fost nu mai voieşte, cu acest scop am pierdut dreptul de posesie, ceea ce tot azi cînd scriem domniei voastre, locurile unde le-am posedat odinioară le vom lua iarăşi în posesiune. Aceasta spre ştiinţă.

[Rezoluţie :]
20 III 1907.

[Fără semnătură.]

In original Min[isterul] de Interne privind pe acel Departament pentru a se fixa prin legea de învoieli agricole condiţiile dintre ei şi proprietar şi arendaşi.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 14/907, f. 417.

247 **1907, mai 23 [Vulturu].**

D(omnu)le preşedinte,

Subsemnaţii locuitori din comuna Vulturu din jud(eţul) Putna, venim a vă ruga cu cel mai profund respect să binevoiţi a aduce la cunoştinţa d-lor miniştri starea noastră de mizerie în care ne găsim, fiind în lipsă totală de pămînt cultivabil, căci proprietarii şi arendaşii ne iau pînă la 130—140 pe fiecare falcie şi pe deasupra alte multe angarale.

Cerem, domnule preşedinte, ca prin lege să se hotărască preţul tocmelilor agricole şi pămîntul să ni să dea din trei, o parte proprietarului sau arendaşului şi două părţi muncitorului, fără alte angarale : aseminea să ni se dea izlaz pentru păşunatul vitelor, cu preţul potrivit şi anume hotărît prin lege, căci astăzi arendaşii şi proprietarii au început să are izlazurile ce ni se da mai înainte, încît ne mor vitele de foame.

În chipul acesta credem că am putea scăpa hotărît deasupra nevoilor ce avem şi a nu ajunge la sapă de lemn.

Bine voiţi, vă rog, domnule preşedinte, a primi etc. etc.

[Autentificare] 1907, mai 23 n(r). 4 270.

Se certifică exactitatea acestei copii, originalul fiind ataşat la dosarul instrucţiunei, şi se va trimite trib. local la n(r). 4 535/907.
Secretar Parch. Putna, (ss) indescifrabil.

D-sale d-lui preşedinte al Camerei legiuitoare

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 822, f. 266.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Am onoarea a vă înainta, în original, petiţiunea obştei locuitorilor din comuna Urzicuţa, acel judeţ, primită cu adresa d-lui ministru de finanţe nr. 247 855/1907, prin care se reclamă în contra înfiinţării taxei de 5 lei pentru înfiinţarea casei de asigurări în contra secetei şi vă rog, domnule prefect, să dispuneţi a li se pune în vedere că taxa în cestiune a fost desfiinţată, cercetînd în acelaşi timp, dacă printre semnatarii acestei petiţiuni sînt şi din acei care au provocat pe locuitori la răscoală şi a lua în contra-le, în caz afirmativ, măsurile legale, ca turburători ai ordinei publice.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, încredinţarea deosebitei mele consideraţiuni.

p. Ministru, (ss) C. I. Nicolescu Director, (ss) Sachelarie

Domnului prefect jud. Dolj

Arh. St. Craiova, fond pref. Dolj, dos. 20/1907.

249 **1907, martie 25, Măicăneşti.**

Domnului prim-ministru D. Sturdza,

Ne închinăm cu bucuria venirii dv. la cîrma ţării în aceste triste timpuri. Cerem cu insistenţă şi de urgenţă, neavînd nici un mijloc de trai, ca să fim împroprietăriţi din moşiile unde sîntem stabiliţi, iar restul din moşii ce va rămîne să ni se dea din zece una, iar băneşte 20 lei hectarul, precum şi dreptul ca din restul moşiei să fie împroprietăriţi şi fiii noştri pe dată ce se căsătoresc ; trebuie să cunoaşteţi că în această comună nu s-a făcut nici o împroprietărire în virtutea nici unei legi.

Obştea locuitorilor comunei Măicăneşti,
judeţul R. Sărat.

[Rezoluţie :]
Notă telegrafică.
Prefect R. Sărat
Rog luaţi cunoştinţă la oficiul Măicăneşti de telegrama 60 semnată „Obştea locuitorilor comunei Măicăneşti".

Ministru interne, (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 844, f. 26.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnului prim-ministru Sturdza

Bucureşti

Noi, obştea locuitorilor din comuna Mîndreşti, judeţul Rîmnicu Sărat, cerem următoarele învoieli agricole :

Din zece una, zece lei pogonul de iarbă şi împroprietărirea noastră acum.

(ss) Nicolai Păslaru, Milea Tătăruş, Paraschiv Tătăruş, Panait Manescu, Necolae Dincă, Constantin Dincă.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 844, f. 108.

251 **1907, martie 27 [1] [Dolhasca].**

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din comuna Dolhasca, judeţul Suceava, cu supus respect venim a vă supune la cunoştinţă următoarele.

În această comună au fost trei moşii şi anume : Dolhasca, Gulia şi Probota, care în anul 1894 s-au distribuit la alţi locuitori veniţi de prin alte comune. De atunci şi pînă în prezent muncim să ne facem hrana zilnică, atît pentru noi cît şi pentru vite, pe moşiile din împrejurimea Tudora, Bulbucani, Gropniţa, Siretele şi altele, plătind preţurile cu care am putut conveni cu arendaşii acelor moşii şi cum noi avem absolută necesitate de pămînt, neavînd pămînturile noastre de hrană, vă rugăm să binevoiţi a regula ca din moşia Tudora judeţul Botoşani, proprietatea d-lui Alexandru Haim Costiner, să ni se arendeze o cîtime de 500 fălci, pe termen de 5 ani, obligîndu-ne a răspunde arenda anuală după preţul cu care vom conveni cu dl. proprietar, în plus cu 5% peste preţul oferit de arendaş.

Aşteptăm cu nerăbdare binevoitorul domniei-voastre rezultat.

Binevoiţi, vă rugăm, d-le ministru, a primi asigurarea osebitei noastre consideraţiuni.

[Urmează numele a 220 locuitori.]

D-sale d-lui ministru de interne Bucureşti.

[Rezoluţie :] 27 martie 1907.

Cer să li se arendeze 500 fălci pămînt din moşia Tudora proprietatea d-lui A. Paşcanu, situată în jud. Botoşani.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Botoşani, fond Pref. Botoşani, dos. III/1907, filele 344—345 şi 350—351.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

D[omnu]lui prim-ministru,

Excelenţă ! duminică 1 april locuitorii comunei Lunca din jud(eţul) Botoşani, au convenit cu 35 şi 40 lei falcea pămînt moina şi 32 lei falcea suhat băneşte, astăzi însă oamenii administraţiei moşiei Flămînzi, ţinută în arendă de Fischer, se opun a dat pămînt la locuitori cu preţul convenit, astăzi din nou la 6 aprilie ne-a ridicat preţul 50 şi 60 lei falcea, din ordinul stăpînilor lor. Respectuos vă rugăm a regula de urgenţă pentru a putea rămînea liniştiţi ca pînă în prezent, ordonînd a indica valoarea făcută cu dl. Fischer la 1 april ; dînsul Fischer ne forţează la neorînduieli ; parte din locuitori a (u) semănat orz de la două şi pînă la şase aprilie, sîntem ameninţaţi a fi pieritori de foame, fiind supuşi discreţiilor lui Fischer. Regulaţi de urgenţă cu supuse respecte în numele obştei Lunca.

Eu Toderi Nechifor

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 852, f. 109.

253 1907, aprilie 8 [Uideşti].

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori mai jos notaţi din cătunul Forăşti, comuna Uideşti, plasa Dolheşti, judeţul Suceava, venim prin aceasta la d-voastră a ne plînge de următoarele condiţiuni :

În mai multe rînduri am fost la d-nul Costachi Zaharescu, arendaşul moşiei Forăşti, pentru a ne învoi cu d-lui a ne da loc de hrană şi preţurile la muncile agricole după cum s-au deschis preţurile : 75 bani prăjina de cumpărătură, iar la muncile agricole 60 bani prăjina praşilă, 20 lei falcea secere, 20 lei falcea coasă şi zilele de cărătură desfiinţate. Astăzi la 8 aprilie au fost faţă şi primarul comunei, dimpreună cu noi locuitorii şi d-lui nu voieşte a ne da preţurile după cum s-au învoit şi celelalte cătune cu arendaşii lor.

Noi nu putem a ne obliga la muncă cu preţurile care au fost pînă acum, căci am sărăcit cu desăvîrşire. Noi sîntem ajunşi a-i depune banii cu dobînda lor cînd îi vom putea face prin străinătate.

Şi ne rugăm bunăvoinţei domniei-voastre d-le prefect a ne învoi şi pe noi după cum s-au învoit locuitorii prin toate cătunele.

[Urmează numele a 43 locuitori.]

D-sale domnului prefect

[Rezoluţie :] 19 aprilie 1907.
D-lui inspector comunal Crăciunescu, pentru a cerceta.
p. Prefect (ss) indescifrabil

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 10/1907, f. 152.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Restituind petiţiunile primite pe lîngă ordinul dvs. nr. 2 056, am onoare a vă comunica că am explicat locuitorilor din comunele Boroaia, Pleşeşti, Liteni şi Drăgăneşti că cererile lor nu sînt bine îndreptate şi să aştepte cu pacienţă şi încredere realizarea reformelor din manifestul dat de onor guvern în numele m.s. regelui.

Aceste petiţiuni au fost făcute după începutul răscoalelor şi sub presiunea locuitorilor adunaţi în acea ocaziune. Cele două dintîi semnate de locuitorii comunei Pleşeşti au fost scrise de învăţătorul şcoalei din satul Petia, pendinte de acea comună, iar cea de a treia semnată de locuitorii satului Rotunda, din comuna Liteni, de către însuşi primarul acelei comune. Funcţionarii în chestiune au fost nevoţi să scrie aceste petiţiuni fiind ameninţaţi de locuitori ; totodată au avut în vedere că făcînd aceasta îi vor linişti, lucru ce s-a şi întîmplat de fapt.

Mobilul care a îndemnat pe locuitori a face aceste petiţiuni este în adevăr lipsa de pămînt propriu, cît şi învoielile agricole, cari la comuna Pleşeşti în special au fost foarte grele. La toate acestea a[u] mai cotribuit şi răscoalele din jud(eţul) Botoşani — primele din întreaga ţară — care fiind limitrofe cu această plasă, a[u] transmis cu uşurinţă avîntul de agitaţie. Astfel se şi explică de ce în această parte a judeţului revoltele n-au avut un caracter atît de grav, încît se poate zice că ele au fost făcute mai mult din spirit de imitaţie şi n-au fost organizate.

D-sale d-lui prefect al jud. Suceava.
(ss) indescifrabil

Inspector comunal, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :] 19 aprilie.
La dosar.

Arh. St. Fălticeni, fond Pref. Baia, dos. 13/907, f. 261.

255 1907, aprilie 30 [1] [Nedeia].

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din com. Nedeia, judeţul Dolj, venim prin aceasta şi vă supunem la cunoştinţă că noi pînă în prezent nu am contractat învoială agricolă cu nici un arendaş şi în special cu arendaşul moşiei Gîngiova — dl. Pantelimon Constantinescu, unde de regulă totdeauna am fost învoiţi, căci în moşia Nedeia nu este pămînt de cultură îndeajuns pentru toţi, aşa că timpul ne-a prins fără bob de porumb aruncat în pămînt din care cauză vom ajunge a îndura o lipsă de hrană, neavînd pămînt al nostru propriu de muncă.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cauza de n-am făcut învoială este că numitul arendaş Constantinescu, la apelul ce-am făcut în nenumărate rînduri, fie lui personal, fie oamenilor săi de serviciu, nu a voit a ne învoi.

Acum de vreo 4—5 zile am primit răspuns din partea oamenilor de serviciu ai moşiei că ne-nvoiesc, însă mai întîi să punem pogoanele cu porumb pe seama arendaşului şi după aceasta, după ce vom forma act de învoială şi îl vom legaliza la primărie să li-l dăm la mînă şi apoi să ne dea locuri pentru porumb pe seama noastră, iar condiţiunile ce ne cere sînt mai grele ca cele anterioare, plus că actul cere să-l facem pe 3 ani. Deosebit de aceasta nici arendaşul personal nici vreun procurator al său nu voiesc a veni la primărie să tranşăm învoiala şi să învestim actul ce-l vom face cu forma legală.

Vă rugăm, domnule prefect, să binevoiţi ca pînă ce timpul mai este priincios culturii porumbului, să luaţi măsurile ce veţi crede necesare ca să putem conveni ca acest arendaş a face învoială pentru anul agricol 1907 în condiţiuni mai bune.

Ca delegaţi din partea noastră, care să vă remită această petiţiune şi care să vorbească în numele nostru am delegat pe consătenii noştri.

Pentru (ss) R. Şarpe Jianu, Nicolae F. Popa, Dumitru N. Ciupitu.

[Rezoluţie :] Primită 30 aprilie 1907.

Se va trimite această petiţie d-lui inspector comunal a informa şi interveni pe lîngă arendaş ca să-l facă a depune învoială, căutînd a-l convinge asupra interesului general şi particular al său, ca să nu îngreuneze condiţiunile.

Telefonic se vor chema la prefectură cei trei semnatari ai petiţiei acesteia, d-l inspector va cerceta şi ne va raporta, înapoindu-ne petiţia.

Arh. St. Craiova, fond Diverse, dos. 9, f. 276.

256 **1907, mai 1 [Slăveni].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori agricultori din comuna Slăveni, satul Fînt(îne-le) judeţul Romanaţi, venim cu respect a vă aduce la cunoştinţă următoarele :

Pînă în toamna anului trecut am fost învoiţi cu munca agricolă pe moşia Slăveni a decedatului T. N. Stamatopol, cînd în toamna trecută moştenitorii au arendat moşia unui domn arendaş Titi Ionescu din Slatina.

Condiţiile de învoială ce ne-au pus d-l arendaş sînt aşa de grele că nici pînă azi n-am putut ajunge la o înţelegere cu d-lui, aşa că am rămas fără semănături de grîu în anul acesta.

Acum a venit şi timpul porumbului de pus şi vedem că d-l arendaş nici nu se prezintă în comună spre a putea să ne ajungem la o învoială cu dumnealui.

Domnule prefect, vă rugăm respectuos ca pe un părinte al nostru şi conform apelului adresat către cetăţeni de către onor. Consiliul de Mi-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

niştri să binevoiţi a interveni, domnia-voastră personal, sau un delegat al domniei-voastre, pe lîngă d-l arendaş pentru a ajunge la o învoială cu noi, mai omenească, pentru a ne putea îndulci şi noi puţin traiul şi existenţa familiilor.

Cunoscînd, d-le prefect, că în timpul răzvrătirilor am fost foarte liniştiţi, ascultînd de ordinele date, ce ni se citeau şi explicau de către d-l primar, preot, secretar şi învăţător.

Plecaţi,

[Urmează numele a 60 locuitori.]

D-sale d(omnu)lui prefect al judeţului Romanaţi.

Arh. St. Caracal, fond Pref. Romanaţi, dos. 51/1907, f. 35.

257 **1907, mai 4 [Măgurele].**

Domnule ministru,

Obştea locuitorilor din comuna Măgurelele, judeţul Prahova, deşi cu totul deznădăjduiţi de deplorabila stare în care voeşte a ne aduce proprietarul moşiei, dl. Al. I. Săbăreanu, prin exageratele şi împovărătoarele sale pretenţiuni, vă facem cunoscut, excelenţă, că, deşi ne găsim în grele condiţiuni cu d. proprietar, totuşi conduşi de o dreaptă judecată, n-am luat parte la mişcarea agrară, care a răspîndit în iubita noastră ţară doliul şi mizeria, ascultînd sfaturile reprezentanţilor naţiunii.

Ne plîngem prin aceasta, excelenţă, contra proprietarului, d-l Al. I. Săbăreanu, care călcînd în picioare străvechile noastre drepturi de embaticheri, nu voeşte a mai ţinea seamă de contractele făcute de predecesorii săi cu noi, nu voeşte a încasa sumele ce-i datorim, lucru care ne-a făcut a-i consemna pe numele domniei sale, ci ultimul său scop nu e, aşadar, decît a ne deposeda.

Soarta dreptei noastre cauze atîrnînd de hotărîrea ce va da onor. Curtea de apel din Bucureşti, în procesul dintre dl. Al. I. Săbăreanu şi dl. Nae Dumitrescu, cel mai de seamă dintre embaticherii săi, care proces va fi judecat de onor. Curtea de apel, secţia I-iu, în ziua de 5 mai a.c.; implorăm puternicul dumneavoastră sprijin ca nu cumva să fim primejduiţi noi — aproape 1 000 de familii, adăugînd şi satele vecine — să pierdem îmbunătăţirile — vii, livezi de pruni etc., stăpînite de la strămoşi, sau făcute de noi înşine.

Primiţi, domnule ministru, umila noastră stimă, recunoştinţă şi devotament.

[Urmează numele a 148 locuitori.]

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 825, f. 179—182.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii de mai jos, locuitori în comunele care va nota în dreptul fiecăruia acest judeţ, cu respect venim prin aceasta înaintea dvs. şi facem următoarea cerere şi plîngere. Sîntem veterani, am luat parte în războiul de la 1877—1878 din care unii am scăpat răniţi iar alţii după împrejurări astăzi ne găsim în viaţă. Neîmproprietăriţi prin legea rurală de la 1864, avem copii în familii grele, în lipsă chiar şi de hrană, culturile ce le facem în susţinerea noastră şi a copiilor le facem pe proprietăţi străine, adică cu chirie dupe la proprietari şi arendaşi. La 10 mai 1906 cu aniversarea a 40 de ani de domnia maiestăţii sale rege al României fiind concentraţi la capitala Bucureşti, după cum se ştie, ni s-a propus şi făgăduit că ni se va da şi nouă pămînt în proprietăţile statului, în baza acestei propuneri şi făgăduieli am rămas foarte mulţumiţi, aşteptînd pămîntul, dar pînă în prezent vedem că în alte părţi şi judeţe ale ţării li s-a îndeplinit această făgăduială şi li s-a dat pămînt, iar la noi nu. De aceea respectuos vă rugăm, domnule prefect, să binevoiţi a interveni ca părinte al nostru şi al acestui judeţ către autorităţile mai superioare şi în drept de a ni se da şi nouă pămînt în proprietăţile statului Băneşti şi Govora.

Aşteptăm cu multă dragoste din partea dvs. domnule prefect rezultatul acestei cereri şi plîngeri ce vă adresăm, în care scop vă rugăm să binevoiţi a primi preaosebitele mele consideraţiuni ; respectoşi semnează 23 cetăţeni.

Domniei-sale d-lui prefect al judeţului Vîlcea.

Arh. St. Vîlcea, fond Pref. Vîlcea, dos. 17/1907, inv. 20, f. 73.

259 1907, octombrie 1 [Preajba].

Domnule prefect,

Subsemnaţi (i) din comuna Preajba, acest judeţ, fiind învoiţi pe moşia d-lui Constantin Dăbuleanu cu locurile de muncă ne-au dat ca totdeauna cîte cinci pogoane de pămînt pe care le-am semănat cu porumb ogorîndu-le, rărindu-le, săpîndu-le şi culegîndu-le, aşa că acum de grîu ar trebui să ne dea iarăşi cîte cinci pogoane şi aşa că dl. proprietar nu voeşte a ne mai da nici o bucăţică din ogoarele muncite de noi, aşa căci noi nu am ştiut pentru a ne căuta şi sîntem nevoiţi a muri de foame neavînd nici o bucăţică de pămînt pentru semănat grîul ; în alţi ani pînă acuma ne da cîte cinci pogoane de mirişte, iar acum nu se mai pot ara din cauza secetei, fiind tare pămîntul.

Cu lacrămi în ochi, vă rugăm, domnule prefect, ca pe tatăl ceresc, a lua măsuri şi pentru noi spre a ni se putea da şi nouă ca întotdeauna

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cîte o bucăţică de ogor din cele muncite de noi, spre a nu muri de foame, neavînd semănat nici un bob, ceea ce nu am rămas niciodată.

Supuşi devotaţi,

Ştefan M. Cucu	Alecu D. Olariu	Ion Dinu Nicu
Ion Dincă Mirea	Grigore I. Spătărelu	Ion D. Olariu
Vasile Dinu Nicu	Marin R. Orbuleţu	Ghiţă C. Mirea

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Dolj. Craiova.

[Rezoluţie :]
La dosar (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 861, f. 21.

260 **1907, octombrie [Miculeşti].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori clăcaşi, de profesiune lucrători manuali de pămînt, domiciliaţi în comuna Miculeşti, plasa Motru de sus, judeţul Mehedinţi, cu lacrimi în ochi şi plecare de genunchi supunem la cunoştinţa domniei-voastre că în urma legei rurale din anul 1864 am fost împămînteniţi unii din noi numai cu locurile de case, iar alţii nu am primit nici asemenea locuri din fosta proprietate a domnului Grigore Miculescu din această comună, iar astăzi dupe mai multe schimbări au ajuns a lui Ion Mănescu, aşa că trăim într-o eră de chin ca robi (i) fără pic de pămînt de cultură al nostru propriu, care este ocupaţia cea mai de căpetenie a noastră, aşa că muncim cu dijmă în moşia proprietarului, în care proprietate avem pomi fructiferi sădiţi de strămoşi (i) şi părinţi (i) noştri şi chiar de noi.

Astăzi cînd ne găsim sub impresia bine făcătoare a proiectului de lege ce urmează a se vota de către onor corpurile legiuitoare, vă rugăm cu cel mai profund respect, domnule ministru, să binevoiţi a lua în consideraţie că noi ca agricultori români ne găsim fără posesiunea nici unui deget de pămînt şi că în această stare nenorocită meritäm întîietatea aprecierilor domniei voastre de dreptate şi milă de a reveni pentru a ni se da şi nouă pămînt de cultură pe această proprietate unde avem pomi sădiţi şi casele în moşia proprietarului şi care proprietate este pusă în vînzare.

Vă rugăm cu cel mai profund respect domnule ministru a interveni pentru a ni se da nouă ţăranilor clăcaşi în loturi mici această proprietate care este deja pusă în vînzare şi care avem mare nevoie de pămînt de cultură.

Ai domniei voastre plecaţi şi supuşi
[Urmează numele a 35 locuitori învoiţi.]
Toţi din comuna Miculeşti, plasa Motru de Sus, judeţul Mehedinţi.

Domniei-sale domnului ministru al domeniilor Bucureşti.

[Rezoluţie :]

La dosar.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 120.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori, adică întreaga obşte a comunei Floreşti, din Plasa Bolintinu din Vale, judeţul Ilfov, ce cu onoare domnia-voastră administraţi, venim cu onoare a vă aduce la cunoştinţă următoarele : Este un timp foarte îndelungat, adică timp de 15 ani, de cînd domnii proprietari şi arendaşi de moşii în comuna noastră şi alte comuni vecine nu au depus nici un contract de învoieli agricole pentru diferite munci ce le luăm în parte şi care se descompun, astfel nu ne dă mai mult de două pogoane pînă la trei la cei care avem vite trăgătoare. Iar la cei cu braţele numai unu şi două pogoane pentru fiecare cap de familie, care avem de la 5—10 copii în casă şi care pogoane sînt numai de 16 pînă la 18 prăjini în realitate, lipsind la fiecare pogon de la 6—8 prăjini, iar cel care ni-l dă de secere este de 30 prăjini la fiecare pogon, prin urmare dacă luăm 2 pogoane pămînt pentru cultivat porumb în parte cu d-nul proprietar sau arendaş de moşii în comuna noastră, mai facem şi următoarea muncă. Cei cu vite secerăm pogonu la pogon şi cărat unde voieşte domnia sa, îi facem una zi cu caru şi cu doi oameni ai noştri la 2 pogoane, 5 zile cu braţele de fiecare pogon, 6 oca vechi de fasole la fiecare pogon, 25 de dovleci de fiecare pogon, 30 de snopi de coceni la pogon, 20 de ouă de nume, una găină de fiecare pogon şi alta zis de nume, mai dăi şi de Crăciun cîte un muşchi de porc, iar de nume cei care nu avem muşchi dăm cîte o găină, locurile ce le luăm în parte ogoare făcute de d-lor toamna le facem arate, semănate şi grăpate, vitele ni le scrie acasă la noi de la 1 aprilie la fiecare an şi le taxează să le plătim cu lei 12 de fiecare cap de vită şi în realitate noi le ţinem acasă nedîndu-ne nici un fel de izlazuri şi le plătim degeaba, de fiecare oaie plătim lei 2 bani 50, iar de miel lei 1 bani 25. Asemenea, noi cei cu braţele din toate învoielile arătate aci mai muncim 6 prăjini pe deasupra acestor învoieli ca secere şi cărat grîu, prin urmare venim cu plîngere înaintea domniei-voastre, domnule prefect, a vă milostivi şi a ne scăpa de asemenea suferinţe ce le purtăm asupra noastră din partea proprietarilor şi a arendaşilor noştri, în fine nu mai putem trăi cu nici un preţ şi de aceea nu face contracte agricole de muncile ce le facem în moşiile sale numai că să ne ia şi cămăşile după noi, căci datoriile nu le mai putem plăti către stat şi creditul agricol, acestea le aducem la cunoştinţa domniei-voastre, pentru a lua măsurile cele ce credeţi de cuviinţă, a fi şi noi împroprietăriţi cu pămînt după lege, ca să putem plăti şi noi toate datoriile către stat şi creditul agricol şi alte dări cari în alt fel nu le mai putem plăti, căci proprietarul nostru este bulgar turc de ne jupoaie.

Cu stimă.
[Urmează numele a 80 de locuitori.]

[Rezoluţie :]
Se vor invita d-nii prop. Marinescu şi arendaş Danaric ca să treacă pe la prefectură. La săteni le-am vorbit.

(ss) C. Al.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 40/1907, f. 191—192.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prim-ministru,

Subsemnaţii locuitori agricultori din comuna Mizil, judeţul Buzău, venim prin prezenta a vă supune cunoştinţei următoarele :

Întrucît a început mişcarea tuturor ţăranilor din Ţara Românească, pentru îmbunătăţirea soartei lor, venim şi noi prin aceasta a supune la cunoştinţa d-voastră nevoile de care suferim din cauza prea marelui preţ al pămîntului de muncă.

Sîntem în acest oraş şi în cătunele ce-l compun peste 400 locuitori care ne ocupăm cu agricultura, avem arendaş pe dl. D. Hariton, care ţine în arendă moşia Mizilului, proprietatea d-nei Maria I. Cantacuzino.

Dl. arendaş cea mai mare parte din moşie o cultivă pentru d-sa, iar o mică parte ni-l închiriază pentru trebuinţele noastre, însă pe preţul de 40 şi 50 lei pogonul şi pe unde a crezut d-sa de cuviinţă că nu-i bun pentru semănăturile sale, iar pe cel ce ni-l dă în dijmă ne ia una şi una din ce produce, osebit că-i facem şi reşfeturi, după cum vrea d-sa, aşa că un pogon din dijmă ne ţine 80—90 lei. Pentru vite de asemenea nu ne dă loc îndeajuns căci d-sa a arat şi semănat pînă şi raza oraşului în nesaţiul său de cîştig.

Făcînd socoteala, un pogon pămînt luat cu chirie de la arendaş ne costă cu munca şi sămînţa aproape 100 lei, pe cînd el nu produce decît 70—80 lei în timpuri bune, dar în timpuri rele ? Apoi noi sîntem înşelaţi şi la măsurătoarea pămînturilor, aşa că dacă această nenorocită situaţie va mai dura o să ajungem la disperare şi atunci nu se ştie ce se va întîmpla.

Domnule prim-ministru, această situaţie care a făcut pe ceilalţi fraţi ai noştri să se răscoale contra celor ce le-au creat-o, vă rugăm respectuos să binevoiţi a lua măsuri ca printr-o lege să se îmbunătăţească soarta noastră în modul următor :

1. Să se micşoreze plata pămîntului ce ni se dă pentru muncă şi pentru ierbărit la cel mult 20 lei pe an de pogon ca să putem folosi şi noi ceva.

2. Pentru pămîntul ce ni se dă în dijmă să se ia de arendaş o parte din trei, numai la boabe nu şi la paie, fără să mai facem reşefeturi.

3. Să nu se mai are şi raza oraşului, ci să se lase liberă pentru păscut paserile şi animalele de curte, cum a fost mai înainte.

4. Să ni se dea mai mult pămînt de muncă, iar nu cea mai mare parte din moşie să se cultive de arendaş.

5. Pentru păşunat să ne dea loc aparte fără a mai avea arendaşul vreun amestec.

După cum vedeţi aceste nevoi ale noastre le exprimăm pe cale paşnică şi liniştită, iar nicidecum prin devastări şi răzvrătire, şi de modul cum ele vor fi satisfăcute depinde ca să fim şi noi liniştiţi sau nu.

În speranţa că apreciind că cererile noastre sînt juste şi modul în care le exprimăm — vor fi satisfăcute.

Rămînem ai dv.,
Ion Stănescu şi alţi 150.

Bibl. Acad. Secţia Mase, Arhiva D. A. Sturdza, mapa VIII/1907, act. 97.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Doba, judeţul Romanaţi, venim prin prezenta a vă supune la cunoştinţă următoarele :

Am încercat în mai multe rînduri să ne învoim cu d-l administrator al moşiei d-rei Zoe Vlădoianu, însă nu e posibil, deoarece nu lasă din condiţiunile învoielii din anii trecuţi. Noi cerem ca să ne mai uşureze cîteva din condiţiunile care sînt cam grele pentru noi, însă nu voieşte. Aşa că pînă în prezent am fost nădăjduiţi că tot vom putea să ne înţelegem şi vitele au fost lăsate libere de păşunat în moşie ; astăzi însă 25 aprilie vedem că ne-a dat vitele afară din moşie şi noi ca unii ce nu avem unde să le ducem la păşunat, sîntem nevoiţi a ne uita cum vitele noastre pier de foame, aşa că nici munca nu putem s-o mai facem.

Respectuos, vă rugăm, domnule prefect, să binevoiţi a lua măsuri ca la caz dacă nu putem să ne învoim cu munca, dar cel puţin vitele noastre să fie libere a păşuna pe locurile moşiei destinate de izlaz şi vom plăti ierbăritul după cum l-am avut în anul trecut.

Binevoiţi, vă rugăm, domnule prefect, a da ordin de urmare chiar autorităţii comunale prin telefon.

Devotaţi,
[Urmează numele a 49 locuitori.]

D-sale domnului prefect al judeţului Romanaţi Caracal.

Arh. St. Caracal. fond Pref. Romanaţi, dos. 51/1907, f. 35.

264 1907 [Slăveni].

Domnule prefect,

Noi, obştea locuitorilor din comuna Slăveni şi satul Fîntînelele, plasa Gostavăţu, jud (eţul) Romanaţi, cu respect semnalăm d-voastră cum că în anii precedenţi vitele noastre au fost salvate de a nu muri de foame deoarece am avut ca izlaz de păşunat o întindere ca de (40) patruzeci pogoane de livezi, proprietatea d-lui Gheorghe Vicşoreanu din jud(eţul) Olt, proprietate ce se află situată în raionul comunei, din lunca Oltului, sub sat, pe care livadă ni s-au arendat de d-l Vicşoreanu acuma timp de 10 ani, însă arenda după cum am putut a ne înţelege cu d-sa.

Astăzi cu toţii sîntem deznădăjduiţi că vitele noastre sînt pe calea pierzării din cauza că acea întindere din livadă care ne servea pentru păşunat de iarbă şi care o închiriam în condiţii avantajoase de la d-l proprietar, se află sub stăpînirea, ca arendată, d-lui T. G. Ionescu, arendaşul moşiei Slăveni, cu care nu ne putem a înţelege, impunîndu-ne condiţiuni grele şi în afară din detrimentul legii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cu lacrimi în ochi vă rugăm, d-le prefect, ca pe un părinte al nostru, să dispoziți ca printr-un trimis al d-voastră venind în localitate să restabilească condițiunile de plată între noi și d-l arendaș. Contrariu sîntem pe cale a pierde vitele cu care ne hrănim și de care nu putem fi lipsiți avînd speranța în cîte două vite ce le avem de jug.

Devotați, [Urmează numele a 63 locuitori.]

D-sale domnului prefect al județului Romanați.

Arh. St. Caracal, fond Pref. Romanați, dos. 51/1907, f. 37.

265 **1907 [Poiana-Lungă].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori domiciliați în comuna Poiana Lungă din plasa Hărlău, județul Botoșani, cu cel mai profund respect venim înaintea dvs. a ne plînge următoarele : În această comună sînt două rezerve de pămînt ale statului din care una de pe moșia înconjurătoare m-rei Vorona, pe care o ține astăzi în arendă d-l Ioan Cristescu, și alta de pe moșia Protopopeni, arendată d-lui Gr. Burdea, rezerve pe care astăzi în vederea nevoilor ce avem de pămînturi de arătură și fînaț deoarece deși în această [comună] s-au făcut mai multe împroprietăriri, însă împărțindu-se aceste pămînturi de către părinții noștri și parte de către noi pe la copiii noștri, încît am rămas astăzi însăși în stare de lipsă, încît în vederea acestor grele împrejurări de care sîntem amenințați cerem la dvs., domnule prefect, ca părintele suprem al județului, să binevoiți a dispune ca aceste rezerve să ni se arendeze nouă locuitorilor de pe zisele moșii din primăvara anului curent cu prețurile pe care astăzi dau statului numiții arendași, care prețuri ne obligăm solidar a răspunde statului.

Asemenea mai reclamăm dvs., domnule prefect, ca iazul mare din moșia Vorona, care împreună cu moara îl deține tot d-l arendaș I. Cristescu niciodată pînă la venirea d-lui Cristescu nu a fost închis, însă d-sa a închis adăpătoarea cu gard încît suferim mult astăzi noi locuitorii comunei cît și acei din comunele limitrofe, deoarece ca atare iaz se află lîngă șoseaua Poiana Corni și de care adăpătoare de vite se simte mare necesitate și deci în așa caz cerem, domnule prefect, să despuneți deschiderea iazului în cauză pentru adăpătoare, conform și dispozițiunilor legii rurale.

[Urmează numele a 247 locuitori.]

D-sale domnului prefect al județului Botoșani.

Arh. St. Botoșani, fond Pref. Botoșani, dos. 93/1907, vol. VIII, f. 242.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Măria-ta,

Subsemnaţi(i) locuitori din comuna Cornu de Jos, pendinte de plaiul şi judeţul Prahova, respectos venim înaintea d(om)niei-voastre a vă supune la cunoştinţă următoarele lucrări ce se petrec cu comuna noastră, de către arendaşul Alexe Petrescu, din sus-zisa comună şi anume :

Măria-ta ! Cu respect şi devotament, venim înaintea d-voastră a vă arăta cum că de către acest arendaş, mai sus-zis, sîntem foarte impuşi la dări mari în moşia d-voastră, şi nu mai putem plăti taxe aşa de mari cum ni se pretinde de acest arendaş şi anume : dacă noi locuitori(i) voim a învoi niscai vite în moşie, nu putem a ne înţelege cu arendaşul sub pretext că ne pretinde nişte taxe prea mari, pe care nouă nu ne dă mîna a le plăti ; dacă voim să luăm, de exemplu, un pogon de pămînt, de păşune, sau de porumbişte, ni se pretinde să-i dăm cîte 50 lei pogon, iar pogonul în loc de a fi măsurat de 24 prăjini, cum am pomenit, ni-l face numai de cîte 18 prăjini ; făcîndu-i observaţie că măsura nu este dreaptă ne spune căci dacă ne place să-l luăm, căci altfel nu are nevoie, lăsîndu-l a băga pe el vite de tamazlîc, cirezi de vite, strînse tot de el, iar restul ce rămîne din moşie şi ce ţineam mai înainte, ne-a scos pe noi şi a băgat un macedonean din comuna Cîmpina, care urmează tot cu vite de tamazlîc, lăsîndu-ne pe noi care am ţinut în moşia d-niei voastre locuri de cîte 40 de ani în continu, locuri deosebit de părinţi(i) noştri din trecut, şi niciodată nu am fost depărtaţi de alţi arendaşi din moşia d-voastră decît de acest arendaş A. Petrescu.

Idem mai adăugăm că noi locuitori(i) ducîndu-ne la moara proprietăţi(i) ca să măcinăm porumb, şi care actualmente aparţine tot acestui arendaş, ne ducem de acasă cu saci(i) plini de porumb de cîte 100 kilogr(ame) şi cînd venim acasă cu saci(i), venim cu ei goi, prin faptul că acest arendaş ne pretinde că dacă voim a ne măcina să-i dăm jumătate din sarcina ce am dus la moară, pentru care ne-avînd ce face, şi ne-avînd altă moară unde să ne ducem în apropiere, decît la moara proprietăţi(i) unde am învăţat, sîntem mulţumiţi a-i da şi aşa cum ne pretinde, venind acasă cu saci(i) goi, pe jumătate, spunîndu-ne că nu are nevoie de noi, căci în loc de a măcina porumb odată bagă var în ea şi-l macină, ba ceva mai mult, că cîţi arendaşi am pomenit pe moşia măriei-voastre pînă în prezent nu am pomenit asemenea prade şi devastări ce s-a făcut pe moşia d-voastră de către acest arendaş Al. Petrescu şi la care sîntem în măsură a vă pune în cunoştinţă şi anume :

Măria-voastră, cînd a intrat acest arendaş de a luat moşia de la măria-voastră, i-aţi predat-o ca la un om cinstit şi cu multe îmbunătăţiri, mai cu seamă că în centrul satului lîngă biserică aţi avut un han cu patru încăperi mari, prăvălie şi salon de joc unde se strîngea tot satu(l) la vedere şi se făcea o vînzare foarte colosală, prin care acest arendaş a intervenit pe lîngă măria-voastră, cu milogele, pînă să apuce locul în cestiune, loc care era în favoarea lui şi periclita interesele lui, prin vînzarea prăvăliei avînd şi el prăvălia viza-vi(sic) de acest han al proprietăţii şi prin care tot prin milogeli a intervenit pe lîngă măria-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

voastră cu minciuni, pe care i l-ați donat lui, prin fel de fel de mijloace de care a putut să dispuie pe lîngă măria-voastră, însă atîta i-a fost lui mult pînă să apuce locul în cestiune și cu hanu(l) de prăvălie, pe care l-a menționat înaintea măriei-voastre, că este putred și degradat din care din această construcție să vedeți ce a făcut din acesta, a făcut case, grajduri, prăvălii, brutărie la o fiică a lui, lucruri care astăzi costă 25 de mii de lei făcute numai din acest material, nemaiîntrebuințînd altul, iar locul care i l-ați donat și unde avea scopul dorit a strîns o mulțime de stoguri de piatră, de nisip, cărămidă etc., vrînd să construiască chiar acum în primăvară un (h)otel mare, fiind în locul cel mai de frunte al razei comunei noastre, la care totdeauna are să fie vizitat de clienți. Idem mai adăugăm că în malu(l) proprietăți(i), zis la Malu(l) vadului, ați avut două rînduri de case și grajduri, curte și uluce, noi și bune, pe lîngă acestea toate în grădină, plantați o mulțime de pomi fructiferi de diferite esențe, care aducea(u) proprietăți(i) o frumusețe, astăzi nu mai există decît niște spini, grămezi de bolovani, împrăștiați în toate părțile și garduri făcute de mărăcini, scoțîndu-și lumea ochii noaptea de el. Măria-ta ! iată ce a fost scopul și cu acesta a intervenit tot prin milogire pe lîngă măria-voastră și v-a spus că casile moșiei sînt ruinate și desfigurate în totul, măria-voastră fiind bazați, pe motivele invocate de el, ați dispus a se vinde pe un preț foarte slab, pe care ați găsit de cuviință, din aceste instalațiuni să vedeți ce s-a făcut și anume : a făcut case, grajduri, brutărie, prăvălie din aceste materiale, fără a mai întrebuința la d-sale alt material, care astăzi se evaluează la suma de 25 mii lei, plus de cele ce a vîndut la lume prin sat, șindrilă și uși și ferestre, pe lîngă acestea toate mai aveați la moară o fabrică de var instalată de către d-nu(l) Iorgu Georgescu, ce a fost ca arendaș pe moșie mai dinainte. Această fabrică era făcută pentru ipsos, de a se face întrînsa, însă acest arendaș nu a putut nici noaptea să doarmă pînă cînd să nu o strice și pe aceasta, venind înaintea măriei-voastre și spunînd că este degradată și putredă. Măria-voastră bazați pe cuvintele lui ați ordonat a se vinde, pe care el a pus un nepot al său să o cumpere pe prețul de 300 lei. Construcție de cărămidă arsă bine în condițiuni bune, higienică, plus lemnăria din ea, de diferite dimensiuni și grosimi, construcție care valora 30 de mii lei, după cum sînt materialele astăzi de scumpe ; așa dar a făcut toate neamurile bogate de la măria-voastră, dimpreună cu el prin devastările și pungășiile ce a adus înainte măriei-voastre. Măria-ta ! subsemnați(i) sîntem dispuși și venim cu cel mai profund respect a vă face cunoscut că noi locuitori(i) sîntem dispuși a nu mai figura această persoană în moșia măriei-voastre și vă rugăm a ne lua în considerație această plîngere, și totodată a dispune ca moșia să fie căutată în regie de măria-ta și în schimb să fim și noi mulțumiți ca în ani(i) trecuți de foștii arendași, iar nevoind a face așa, sîntem dispuși a o lua noi în arendă, locuitori(i), cu obligația a împăca pe toți locuitori(i) și pe toată sărăcimea din această comună, prin suprimarea taxei de fiecare articol, iar bani(i) pentru moșie putem a-i respunde la întîiul cîștig, pentru tot anul odată, iar din contră vom lua energice măsuri și ne vom revolta de la mic pînă la mare asupra acestui arendaș și moșie și nu va mai figura în moșia d-voastră, căci singura existență am avut-o pînă în prezent numai după moșia d-voastră, plătind totdeauna locuri, deoarece subsemnați(i) nu aveam în comună locuri deajuns, de cît de la o jumă-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tate de pogon şi pînă la un pogon, care în realitate este şi figurează plin de case.

Cu respect plecaţi ai măriei-voastre.
[Urmează numele a 53 locuitori.]

[Rezoluţie :]
Adusă de d. Darvari. Telefonat d-lui prefect de Prahova.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 868, f. 131, 135, 136.

267 **1907 [Tia Mare].**

Domnule ministru,

Jugul de fier care-l purtăm la gît muncind la arendaş ne-a adus în sapă de lemn, muncim ziua şi noaptea şi ne rămîne sărăcia curată.

Mizeria aceasta crescînd din zi în zi ne-a excitat, am pierdut răbdarea şi ne-am dedat la fapte ireparabile şi revoltătoare.

Schimbîndu-se guvernul, ne vedem îndreptăţiţi a vă adresa această plîngere cu rugămintea din parte-ne, locuitorii comunei Tia Mare jud(eţul) R(omana)ţi, a ne uşura în marginile posibilităţii sarcinile învoielii. Nădăjduim că plîngerea aceasta va găsi ecoul cuvenit. De contră urmare ne vom pune în grevă, că acuma sîntem în perfectă linişte.

Devotaţi,
(ss) Ilie Ivan Niţu şi alţi 30 locuitori.

Arh. St. Caracal, fond Trib. Romanaţi, dos. 9/1907, f. 10.

268 **1908, ianuarie 31 [Păuneşti].**

Domnule prefect,

Subscrişii locuitori domiciliaţi în comuna Păuneşti, judeţul Putna, venim prin aceasta a supune la cunoştinţa dvs. că deşi sîntem de profesie agricultori însă nu posedăm terenurile necesare pentru cultură, căci sîntem nevoiţi ca în fiecare an să alergăm la proprietarii şi arendaşi ai moşiilor, Contesa Divone şi fraţii Fischer, [pe] teritoriul comunei Domneşti, să luăm pămînturile necesare în arendă sau în dijmă, plătim preţuri cît nu face, numai familiile să nu sufere de mizeriile şi să fie muritoare de foame şi fiindcă societatea „Dacia" a împărţit terenuri necesare pentru cultură şi izlazuri locuitorilor din comuna Pufeşti şi Domneşti de pe proprietatea ce o poseda în comuna Domneşti, însă mai rămînînd o parte din moşia ce o poseda societatea „Dacia" pe teritoriul comunei Domneşti nevîndute.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Rugăm respectuoşi a interveni către societatea Dacia ca restul din moşia sa nevîndută locuitorilor din comunele Pufeşti şi Domneşti să ni se vîndă nouă, la care sîntem gata a plăti parte şi în acest moment, iar parte s-o plătim prin banca populară.

Cu profund respect,

[Urmează numele a 548 locuitori.]

1908, ianuarie 31.

[Rezoluţie :]
Nr. 134 din 29 februarie 908.
La dosar, deoarece s-a rezolvat afacerea prin încheierea unui contract de arendare a locuitorilor pentru moşia d-nei Divone.

(ss) indescifrabil
Domniei-sale domnului prefect jud. Putna.

Arh. St. Focşani, fond Pref. Putna, dos. 19/908, f. 54 şi 58.

269 **1908 [1], martie 22 [Mînjina].**

Domnule primar,

Subsemnaţii locuitori din comuna Mînjina, plasa Pechea, judeţul Covurlui, venim cu cel mai profund respect înaintea dvs. a ne arăta plîngerile noastre înaintea onorabilei comisiuni regionale, deoarece că pămînturile ne-a dat foarte puţine de fieş[te]care locuitor pentru cultura anului curent 1908, şi nu mai avem cu ce plăti dările către stat şi comună, rugăm respectuos şi pe onorabila comisiune regională pentru a ne face preţurile în bani, costul pămîntului luat de la dl. Petru Rădulescu, arendaşul moşiei Mînjîna şi de la dl. Ghiţă Rădulescu, arendaşul moşiei Potîrnichia, a ne pune preţurile moderate care le-am avut anii trecuţi, din 1904, cu preţul a 35 lei falcia de pămînt şi perechia de boi la suhat 34 (perechea) lei.

Pe 1905 am avut cu 40 lei falcia şi 34 lei perechia de boi.

1906 am avut cu preţul de 40 lei falcia şi 34 lei perechia de boi.

Iar pe 1907 am avut cu 30 lei falcia de loc şi 9 lei de fiecare cap de vită mare.

Cu respect. 1908 martie.

[Urmează numele a 90 locuitori.]

Domniei-sale domnului primar al comunei Mînjîna.

[Rezoluţie :]
3/408
Comuna Mînjina făcînd parte din regiunea a II-a, locuitorii petiţionari se vor conforma hotărîrilor comisiunii superioare a agriculturii.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Galaţi, fond Insp. agr. jud. Covurlui, dos. 4, pachet 1, f. 188.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Dl. Gh. Dumitrescu, arendaşul moşiei Cociu, pendinte de comuna Isvoarele, nu voieşte să ne învoiască pe nimeni pe moşia d-lui întrucît ne pune condiţiuni mult mai grele ca cele de ani(i) trecuţi, aceasta ca răsbunare contra noastră ca să ne facă să acceptăm condiţiunile împovărătoare ale d-lui.

Noi, obştea locuitorilor din cătunul Cociu, comuna Isvoarele, acest judeţ, facem această plîngere d-voastră rugîndu-vă să binevoiţi a interveni pentru a putea obţine nişte condiţiuni de învoire mai favorabile, care să se apropie mai mult de nouă lege a învoielilor agricole, spre a nu rămîne toată vara fără muncă şi a îndura mizeria atîtor neajunsuri.

Primiţi, vă rugăm, domnule prefect, asigurarea distinsei noastre consideraţiuni.

Obştea locuitorilor cătunului Cociu, com. Isvoarele, jud. Ilfov.

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Ilfov.

[Rezoluţie :]
28/3/908.
D-l inspector respectiv va cerceta luînd măsuri şi intervenind p[entru] o dreaptă satisfacere, referind de rezultat.
(ss) I. I. Nicol[aescu]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 339.

271 1908 [2], martie 28 [Vîrteju].

Domnule prefect,

Subsemnaţi[i] locuitori din satul Nefliu, comuna Vîrteju Nefliu, cu respect aducem la cunoştinţa dv. că d-l proprietar Săbăreanu nu voieşte să ne dea pămînt pentru cultură şi izlaz pentru vite, astfel că nu avem cu ce ne hrăni nici noi nici vitele, pentru care motiv vă rugăm să binevoiţi a interveni dv. cum veţi crede de cuviinţă către dl. proprietar Săbăreanu.

Cu profund respect

+ Zaharia Ilie
+ Ilie Petre
+ Lixandru Gh.
+ Andrei D-tru
+ Cristea D-tru şi toţi locuitori(i) satului Nefliu

D-sale d-lui prefect al jud. Ilfov.

[Rezoluţie :]
29/3/908,
Se recomandă d-lui inspector comunal respectiv
(ss) I. I. Nicol(aescu)

[1] Data rezoluţiei.
[2] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

[Rezoluție :]
4 249/31 mar. 1908.
La inspector Clinceni Slobozia. Vă trimit aci anexat copie după suplica mai multor locuitori din satul Nefliu, pendinte din com. Vîrteju Nefliu, înreg. la nr. 6 737 și vă rog a lua măsuri pentru a le satisface cererea.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 350.

272 **1908 [1], martie 29 [Dridu].**

Domnule prefect,

Subsemnații, obștea locuitorilor comunei Dridu din jud(ețul) Ilfov, fiind cu totul lipsiți de izlaz pentru pășunatul vitelor noastre mici și mari, neavînd în localitate nici moșii de ale statului nici ale Eforii și nici moșii proprietareni din care să ne folosim conform legei, decît suprafața de 150 hectare perimetrul pădurei Dridu Dealu care este destinat pentru însămînțări, cu profund respect și cu lacrimi vă rugăm să binevoiți, a interveni locului în drept a ni se da pentru pășunatul vitelor pădurea statului Sărindăreanca și Stroiasca, păduri seculare, căci altfel sîntem siliți de nevoie a ne vinde vitele, neavînd nici o altă speranță, și nici nutrețul necesar pentru hrana lor pînă la seceratul grîului, cînd s-ar slobozi miriștile.

Avem toată speranța domnule prefect, ca față cu plîngerea noastră, față și cu cele ce veți constata în localitate veți binevoi a ne da tot ajutorul, salvîndu-ne vitele care fac economia țării și avutul țărănimei.

Sîntem cu cel mai profund respect ai dv. servitori.

[Urmează numele a 108 locuitori.]

D-sale domnului prefect al județului Ilfov.

[Rezoluție :]
Se va înainta în original d-lui ministru de domenii, a hotări ce va bine voi a crede de cuviință.
(ss) I. I. Nicol(aescu)

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 351, 357.

273 **1908 [2], martie 31 [Florești].**

Domnule prefect,

Subsemnați(i) locuitori domiciliați în comuna Florești, din plasa Bolintinu din Valea, județul Ilfov, venim cu plîngere înaintea domnieivoastre, ca la părintele nostru și-al întregului județ, cum că noi locui-

[1] Data rezoluției.
[2] Data rezoluției.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tori (i) cătunului Floreşti de sus, ce aparţine de comuna Floreşti, aducem la cunoştinţă că astăzi 27 martie corent a venit d-na M. A. Marinescu, proprietarul moşiei noastre, şi ne arătă propunerea învoielilor agricole ce d-asa voeşte a contracta pe vara anului corent cu noi. Şi ni s-a pus în vedere să facem contract în următoarele condiţiuni : Dacă voim să luăm locuri pentru cultivat porumb în bani să-i plătim suma de lei patruzeci (40) de fiecare pogon, care pămînt nu valorează această sumă, căci este un fel de mărăcini pe acel pămînt, iar dacă voim să luăm locuri cu dijmă să fie una şi una din orice recolte va produce aceste pămînturi ce luăm de la d-sa ; domnule prefect parte din noi locuitori (i), care sîntem mai săraci şi nu am putut plăti dările statului, am închiriat cel mai bun pămînt pînă în suma de lei 11, [cel] mult pînă la 15 lei pogonul. Deci venim cu toţi către mila domniei-voastre şi să ne faceţi şi nouă dreptatea după cum se va fixa şi impune de onor. comisiunea regională a judeţului nostru.

[Urmează numele a 59 locuitori.]

D-sale d-lui prefect al judeţului Ilfov.

[Rezoluţie :]
31/3/908.
D-lui primar respectiv pentru a ne da deslușiri.
(ss) I. I. Nicol(aescu)

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 355.

274 **1908 [1], aprilie 6 [Mărăcineni].**

Domnule ministru,

Subsemnaţii muncitori manuali de pămînt, domiciliaţi în comuna Mărăcineni din judeţul Buzău, cu lacrimi în ochi ne plîngem domniei-voastre pentru faptul următor :

Avem arendaş în comuna noastră, venit numai din toamna anului expirat 1907, pe un dn. Stelian Pîrvulescu, proprietatea Popovici Boambă, din comuna Mărăcineni. Acest dn. arendaş ne-a ţinut cu vorbe încă de astă toamnă că ne va da locuri în moşia sa, aşa după cum s-a întocmit şi votat legea tocmelilor agricole. În luna martie cînd ne-am prezentat d-sale ne-a pus cu totul alte clauze decît acelea ce ni le promisese astă toamnă şi astă iarnă, aşa că văzîndu-ne alungaţi ne-am plîns, azi două săptămîni, d-lui. inspector general din oraşul Buzău căci am rămas şi fără semănături de toamnă, şi fără cele de primăvară, ba şi fără izlaz, căci le-a arendat în bloc lui Ştefan Creciun, fratele primarului nostru, care l-a autorizat să ne speculeze cum va voi, dîndu-ne şi locuri în bani cu 40 lei pogonul — dl. inspector agricol ne-a promis că are să vie în localitate, de acum 15 zile cînd am reclamat şi nu a mai venit nici pînă astăzi, bineînţeles că a convenit cu arendaşul ca să nu mai vie pînă ce va trece timpul de arat, ca în urmă noi, un sat, să rămînem pe drumuri.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Arendaşul ne pune ca clauză ca peste suma ce-i plătim, 40 lei de pogon, sau una şi una, să-i facem la mărunţiş (păioase) un pogon şi jumătate de secere şi la porumb 10 prăjini secerate şi cărate la arman, iar izlazul unde învoieşte şi vitele oraşului, 27 lei de cap de vită.

Domnule ministru ? (sic) Deşi legea pentru învoirea tocmelilor agricole la capitolul II art. 3 glăsuieşte lămurit că : „Este oprită învoiala cu munca la tarla, adică obligaţiunea ţăranului de a cultiva, pentru o anumită întindere de pămînt, în folosul proprietarului sau arendaşului. Singura dijmă îngăduită este dijma de-a valma etc." Cu toate acestea dl. arendaş o nesocoteşte, bineînţeles în de comun acord cu cei puşi să respecteze şi să aplice legile, ba pînă şi cu primarul ales de noi, care a răsculat lumea la revoluţie în 1907, s-a unit în detrimentul nostru ca să protează pe fraţii săi, cărora le-a dat pămînt şi izlaz arendaşul, spre a înăbuşi glasurile şi justele noastre cereri.

În numele dreptăţii şi al umanităţii, vă rugăm cu lacrimi, domnule ministru, fiţi milostivi şi cu noi şi daţi ordin celor în drept, să treacă de urgenţă în faţa locului şi să facă pe dl. arendaş ca să intre în legalitate şi să ne dea locuri de arătură, fie în bani, fie în dijmă, conform cu legea, scăpîndu-ne în acelaşi timp de specula ce o face (sic) fraţii primarului cu primarul împreună, cu plata izlazului şi să ne ia tot plata prevăzută de lege, căci în deznădejdea în care ne găsim, cu sărăcia ce o îndurăm de atîta amar de vreme, nu se ştie ce se va mai întîmpla cu noi, fiind nevoiţi să ne părăsim tot ce avem şi să emigrăm în alte ţări, unde ne va îndrepta Dumnezeu.

Cu înalt respect

[Urmează numele a 122 locuitori.]

Domniei-sale domnului ministru al agriculturii Bucureşti.

[Rezoluţie :]
6 aprilie 1909.
Se va trimite în original Consiliului superior de agricultură pentru a se da cuvenitele ordine d-lui inspector agricol de Buzău. (ss) indescifrabil.

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 23/1909, f. 8 şi 59.

275 **1908 [Cernica Căldăruşani].**

Domnule prefect,

Obştea locuitorilor din cătunul Cernica, pendinte de comuna Cernica Căldăraru, judeţul Ilfov, venim cu respect a vă aduce la cunoştinţă că pînă în prezent nu ni s-a pus la dispoziţie izlazul ce este necesar pentru păşunatul vitelor noastre, ce din lipsă de nutreţ acum în primăvară sînt ameninţate a le pierde şi a rămîne fără ajutor în munca cîmpului. Aceasta pentru motivul că d-l arendaş al moşiei Cernica nu a voit pînă astăzi a ne pune la îndemînă izlazul ce este liber şi care la arendat unor lăptari din Bucureşti. Proprietatea este a statu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

lui şi izlazul este lunca nearată şi care de-ar fi voit ne-ar fi lăsat-o liberă pentru nevoile noastre. Nici din partea statului nu s-a prezentat nici o ofertă.

De aceea cu genunchii plecaţi venim să vă rugăm, d-le prefect, a fi interpretul nostru locurilor competinte şi a lua urgente măsuri spre a ni se da spre păşunare lunca Cernica, iar ceea ce nu se va ajunge să ni se completeze cu din lunca de moşie a Tînganu, pînă la punctul aşa zis „Ember", fiind tot proprietatea statului şi care lunci sînt alăturea una de alta şi ambele arendate de arendaşi lăptarilor din Bucureşti.

Orice întîrziere va fi spre nenorocirea noastră, neavînd cu ce a ne mai hrăni vitele.

Sîntem cu tot respectul, d-le prefect, prea plecaţi şi supuşi servitori.

[Urmează numele a 53 ţărani.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 249.

276 **1908 [Dascălu Creaţa].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Dascălu Creaţa, judeţul Ilfov, avînd absolută nevoie de izlaz pentru păşunatul vitelor noastre şi în vedere că proprietăţile din această comună sînt foarte mici ca întindere şi lipsite de izlaz fiind arabile, respectuos vă rugăm d-le prefect, să binevoiţi a interveni pe lîngă onor. Ministerul Domeniilor să ne dea voie să păşunăm vitele în pădurea Ţiganca, pendinte de această comună.

Primiţi etc.

[Urmează numele a 40 ţărani.]
p. conformitate, (ss) El. Bădulescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 275.

277 **1908 [Cernica].**

Domnule prefect,

Noi, obştea locuitorilor din cătunul Căldăraru, pendinte de comuna Cernica, cu onoare vă rugăm ca să binevoiţi a lua în consideraţie plîngerile noastre şi suferinţele ce avem de izlaz pentru vite.

Iată care este marea suferinţă a noastră :

Noi locuitorii de mai jos notaţi vă rugăm prin această reclamaţie, ca să aveţi bună îndurare de a vă lua osteneala şi a ne proteja

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

față de d-l ministru al domeniilor de suferința noastră care este următoarea :

Noi, obștea cătunului de mai sus arătată, cerem ca izlaz stuful din marginea satului nostru care este lipit de cătunul nostru, care este dat cu arendă locuitorului Zamfir Arghir.

Și care stuf l-am avut mai înainte ca izlaz. iar de cînd locuitorul Zamfir Arghir îl are în arendă nu numai că nu ne-a învoit vitele cu nici un preț, dar ne-a și depărtat cu desăvîrșire, învoind în sus numitul stuf lăptari din București. Cu respect venim dar d-le prefect înaintea d-voastră a vă ruga, ca să ne dați rezultatul, deoarece sîntem foarte strîmtorați de nutreț și sîntem nevoiți a da drumul la vite în stuf, spre a le scăpa viața. Așadar d-le prefect, venim pentru a patra oară tot pe cale legală a cere ceea ce suferim de cînd stuful a fost luat în arendă.

[Urmează numele a 43 țărani.]
p. conformitate (ss) Spirescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 248.

278 **1909 [1], iulie 14 [Hinova].**

Domnule ministru,

În comuna noastră Hinova avem primar pe d-nul. Ion Popescu, român și concetățean cu noi, și notar pe dn...[2], iar arendaș la proprietatea statului Hinova, Ostrovul Corbului, avem pe d-nu Nicolae Gogeai, de naționalitate grec, și guvernul, în urma răscoalelor țărănești, a regulat o lege asupra învoielilor agricole, însă tot în zadar, căci noi nici astăzi nu avem un contract de învoială cu arendașul ca să știm și noi ce dijmă avem să dăm din munca ce-ar rezulta de la pămînturile cele mai bune și ce dijmă ar trebui să dăm de la pămînturile mai slabe, în aplicare pe la noi pînă astăzi, o ducem și mai cu greu ca mai înainte, și toate acestea provin numai de la d-nu primar al comunei noastre, care a uitat că este român și confrate cu noi și se crede că se trage din națiunea greacă căreia îi apără interesele și îi face toate voile.

Supunînd la cunoștința dvs. vă rugăm cu lăcrămi de a face atent pe d-nu primar al comunei noastre să nu uite că este confratele nostru și că un străin să nu fie auzit și ascultat de d-sa mai bine decît un cetățean român și că contractul de învoieli agricole să i se impuie numitului arendaș a-l face cu noi cît mai îndată în conformitate cu actuala lege și după calitățile pămîntului.

Cerem să fim socotiți cu d-nu arendaș și pentru munca ce i-am făcut în 1908/1909.

Supuși servitori,
(ss) Cost. Selău și Petre Orășeanu din satu Ostrovu Corbului, com. Hinova, jud. Mehedinți.

Dsale d-lui ministru al internelor, București.

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 67/909, f. 20.

[1] Data rezoluției.
[2] Conform cu originalul.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

279 **1909 [1], august 8 [Bîcleş].**

Onor. Consiliul superior al agriculturii,

Bucureşti

Arendaşii moşiei Prisăceana, judeţul Mehedinţi, ne ia dijmă din şapte patru, ogoarele sînt ale noastre, am dat dijma din coceni, noi le-am primit ca mirişte din 1908, aşa dar ogorul al cui este ? Din sămînţă opreşte la fiecare pogon un dublu decalitru. Rog ordonaţi urgent în această privinţă, grîul putrezeşte pe cîmp.

Devotaţi, (ss) Mihail D. Stroe, Ion Parconie, Ion N. Star şi obştea satului din Prisăceana.

[Rezoluţie :]
Se va invita dl. inspector a se transporta în localitate, a constata normele după care urmează a se face dijmuirea faţă cu cele fixate prin tabelele regionale şi a lua măsurile legale pentru ca dijmuitul să nu se facă nedrept pentru nici una din părţi, raportînd rezultatul. (ss) indescifrabil
Se va răspunde să petiţioneze în scris : (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 67/909, f. 8.

280 **1909, august 25 [Pleniţa].**

Onor. Consiliului superior al agriculturii

Subsemnaţii locuitori din comuna Pleniţa, judeţul Dolj, cu cel mai profund respect venim înaintea d-voastră a vă reclama următoarele :

I. Onorabil consiliu, fiind învoiţi pe moşia Gemeni din judeţul Mehedinţi, la d-nii arendaşi Tache Hristodul şi Ştefan Nicolaides, cu învoiala de una şi una, dijma din grîu ni s-au luat din snopi, ni s-au luat şi paiele, rămînînd cu vitele să piară de foame. Cerîndu-le la d-nii arendaşi, nu au voit să ni le dea fără 20 lei carul. Acum vine să ne ia concenii una din trei, ne loveşte şi mai rău în hrana vitelor pentru căci aşa s-a fixat de comisia agricolă din acest judeţ.

II. Onorabil consiliu, singura speranţă pe care o mai avem este la d-voastră ca să ne satisfaceţi această plîngere, căci în alt caz pierdem vitele cu desăvîrşire şi odată pierzînd vitele mai bine să pierdem zilele noastre, că să ştie căci averea noastră ca ţărani muncitori de pămînt nu sînt decît vitele.

III. Onorabil consiliu, cu lacrimi în ochi vă rugăm să binevoiţi a lua măsuri de cele reclamate mai sus, cel tîrziu pînă la 5 septembrie, căci culesul porumbului începe la 10 şi rămînem să fim jefuiţi

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de arendaşi şi să ne ia nutreţul vitelor. Binevoiţi a da ordin prin inspectorul agricol din Dolj ca să comunice celui din Mehedinţi.

Onorabil consiliu, vă trimitem această reclamaţie ca anonimă din punctul de vedere că d-nii arendaşi cum află vin şi ne ia locurile şi ne izgonesc din moşie şi atunci ne loveşte şi în interesul familiar. Ca să fiţi convinşi că este adevărat ceea ce reclamăm daţi ordin d-lui inspector agricol din Dolj să via chiar în comuna noastră Pleniţa şi va dovedi că cele reclamate sînt adevărate.

Onorabil consiliu, alt număr încă de 250 de locuitori, tot din această comună, mai sînt învoiţi la d-nii arendaşi, Ioniţă Marincu şi Vasile Mirică tot în comuna Gemeni din Mehedinţi, care sînt ameninţaţi tot cu aceleaşi învoieli.

Onorabil consiliu, a patra oară venim şi vă rugăm din adîncul inimilor noastre să luaţi cît se poate de urgent măsuri pentru satisfacerea reclamaţiunii noastre.

[Rezoluţie :]
25 august 1909.
Se va trimite în copie atît Insp. agr. de Mehedinţi cît şi Insp. agr. de Dolj, pentru a cerceta de urgenţă, a lua măsurile legale şi a raporta consiliului.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond. Cons. sup. al agr., dos. 67/909, f. 15.

281 **1909 [1], noiembrie 24 [Albeşti].**

Domnule preşedinte,

Noi locuitorii din satul Albeşti, judeţul Buzău, cu lăcrămi ne plîngem la dvs. de faptul următor : în satul nostru nu se execută legea agricolă aşa cum este, arendaşii moşiei, Tache şi Dumitru Ionescu, de conivenţă cu notarul comunei ne-au luat pîndărit şi tomnaticul după miriştile noastre, nu ne-au dijmuit porumbul ce am avut în tovărăşie, pînă nu ne-au chemat la casa moşiei unde ne-au impus condiţiuni oneroase, contrare legii agricole, ameninţîndu-ne că nu ne dijmueşte porumbul. Noi, ca să nu ne moară copiii de frig pe cîmp, am primit, apoi ne-a trimis la domnul notar G. Predescu că ne-am trecut în contract şi numai aşa ne-au dijmuit porumbul. Din sumele încasate de la noi ilegal au luat jumătate notarul şi jumătate arendaşii. Primarul comunei noastre văzînd că contractele nu sînt în spiritul legii şi cu deciziunile comisiei regionale a refuzat a le legaliza.

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Toate cele mai sus descrise le vom dovedi la cercetarea ce veţi binevoi a ordona.

Mai mulţi locuitori din comuna Albeşti.

D-lui preşedinte al Consiliului superior al agriculturii, Bucureşti.

[Rezoluţie :]
24 noiembrie 1909.
In original, d-lui inspector spre a cerceta, lua măsurile legale şi referi, restituind petiţia.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 23/909, f. 34.

282 **1910, septembrie 9 [Vlădeşti].**

Domnule inspector agricol,

Subsemnaţii locuitori din comuna Vlădeşti, cătunul Brăneşti, judeţul Covurlui, venim prin aceasta a vă reclama încă a doua oară următoarele nevoi ale noastre care nu le mai puteam suferi din cauza nevoii ce avem de izlaz pentru păşunatul vitelor noastre.

Vă rugăm, domnule inspector agricol, a ni se regula şi nouă imaş, izlaz, de la proprietarul local, ca prin alte comune sau cătune.

Aşteptăm binevoitorul d-stră rezultat cel mult pînă la 20 al acestei luni, deoarece sîntem foarte nevoiţi a vă reclama încă a doua oră.

Primiţi, vă rugăm, d-le inspector agricol, asigurarea osebitelor noastre încredinţări.

1910, Septembrie 9.

[Urmează numele a 20 locuitori.]

D-lui inspector agricol Galaţi.

Art. St. Galaţi, fond Insp. agr. al jud. Covurlui, pachetul IV, dos. 1/1910, f. 47.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ABUZURI ALE MOŞIERILOR, ARENDAŞILOR ŞI AUTORITĂŢILOR ADMINISTRATIVE

283 **1904[1], mai 4 [Strunga].**

Domnule ministru,

Ca reprezentant al dreptăţii pentru ramura domeniilor şi industriei, noi, locuitorii comunei Strunga, trebuie să ne plîngem măriei d-voastră şi să vă denunţăm un fapt rămas în întuneric pînă în prezent, cu toate că ne apasă foarte greu şi chiar în viitor.

Individul Gheorghe Brănişteanu, fost notarul [al] comunei pînă la finele martie trecut, ne-a exploatat în modul cel mai barbar posibil, dat fiind puterea ce o avea de a semna acte de vindere-cumpărare a pămînturilor rurale, în numele domnului ajutor primar, care nu ştie carte, nici să semneze.

Cu dl. primar era o unire prietenească, ca actele ce nu vor trebui să vadă lumina zilei să le treacă cu vederea, lăsîndu-le în seama domnului ajutor primar, ca dînsul să le iscălească, dealtfel acest domn primar, ar fi semnat şi osînda sa proprie de moarte, dacă i-ar fi prezentat-o dl. notar.

E vorba de pămînturile ce le posedăm, unii ca moştenire de la strămoşi alţii prin împămîntenire de la 1864, aceste pămînturi au trecut astăzi în stăpînirea domnului Brănişteanu, prin diferite manopere nepermise, frauduloase, cu scop de a ne răpi totul şi să ne stăpînească cu desăvîrşire ca oameni şi cetăţeni.

Prin ameninţări veşnice că ne va răpi posesiunea pămînturilor în puterea legii, profită de ocazia că satul nostru e absolut lipsit de pătura luminată, cultă, care să ne arate calea dreaptă ; ne-am speriat de aceste ameninţări şi ne-am încredinţat în el, singurul mentor şi conducător.

Prin viclenie ne-a smuls consimţămîntul de a-i ceda pămînturile cu 8 pînă la maximum 12 lei falcea (80 prăjini) arătură, în timp ce preţul minimal curent, cunoscut de lumea întreagă e de 70—80 lei ; a întocmit singur actele, a semnat singur pe dl. adj. primar ; nouă ni le-a supus spre semnare prin punerea degetului ,fără ca să ne dăm seama despre ce fusese vorba.

Azi, cînd sîntem reduşi a munci pămînturi străine (foste ale noastre) pentru bucata de mălai, cînd nu mai avem nimic, implorăm cu lacrimi fierbinţi şi îngenunchiaţi la amabilitatea şi spiritul de drep-

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tate ce vă caracterizează măria-dv., rugîndu-vă să ne dezrobiți, să anulați actele samavolnicești să ne redați pămînturile noastre pe prețul pe care ni le-a luat.

Măria-dv. sînteți părintele și salvatorul averei și vieții noastre; spre dv. ațintim privirile și speranțele de dezrobire; voim să credem că ne veți asculta.

Cu plecăciune vă mulțumim îngenunchiați, servii dv. și vă rugăm să primiți asigurarea profundului nostru respect.

Sătenii comunei Strunga.

[Rezoluție :]

În original d-lui prefect al județului.

(ss) N. Pîrjolescu

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerț. și Dom., Hotărnicii, dos. 1 419/904, f. 18.

284 **1904 [1], mai 15 [Pribegi].**

Domnule ministru,

Subsemnații locuitori din cătunul Lata, pendinte de comuna Pribegi, județul Ialomița, cu profund respect venim a vă reclama următoarele : În anul 1864 statul a răscumpărat de la d-na Irina Iconomescu o porțiune de teren din moșia ei, pe care porțiune ne-a împroprietărit cu cîte un loc de casă pe toți locuitorii din cătunul Lata, în nr. de 32 locuitori pe atunci. De la 1864, de la împroprietărire și pînă anul acesta am stăpînit locurile noastre date de stat. În anul 1902—1903, dl. Nae Maltezeanu, cel care a cumpărat de la d-na Iconomescu restul de moșie, face o acțiune în contra noastră pentru revendicarea a vreo 10 pogoane din locurile răscumpărate de noi de la stat, pe care acțiuni onor. Judecătorie ocol Ialomița i le-a respins (după cum se constată din dos. nr. 3 753/902 și 3 754/902). Dl. Nae Maltezeanu pretextează că cele 10 pogoane ce le reclamă sînt prisoase la noi și că i s-ar cuveni d-sale, însă nu este adevărat. Iată adevărul : la 1864 statul a răscumpărat pentru noi, 32 locuitori, 32 locuri de casă, cum și locurile necesare pentru școală, biserică, piața cătunului etc. De la 1864 pînă azi a mai murit o parte din cei împropetăriți, iar din noi aceștia tineri moștenim pe cîte doi și trei din cei bătrîni, așa că avem 2—3 locuri moștenire. Dl. Maltezeanu însă caută a ne lua el plusul peste un lot, zicînd că i se cuvine lui, astfel că dl. Maltezeanu văzînd că judecata i-a respins acțiunile sale ce le intentase contra noastră a făcut recurs la un a't mijloc de a ne putea cotropi locurile. Ne face niște somațiuni prin care ne arată că d-sa are cumpărate prin cesiune o hotărîre a Trib. Ialomița de la un domn anume Dima Ștefănescu, prin care ne pretinde că trebuie să-i dăm 10 pogoane și 1/2, noi însă nu avem cunoștință de acea hotărîre și nici nu este drept a lua vreun petec de pămînt din vatra căminului nostru, deoarece statul a plătit proprietăresei de la

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

care a cumpărat acea porţiune de teren, iar noi am răscumpărat de la stat fiecare loturile noastre, aşa că azi rău şi pe nedrept ne turbură dl. N. Maltezeanu pe noi, nişte oameni săraci şi muncitori, care nu avem decît cîte un loc de casă şi prin urmare n-avem nici mijloace cu ce să ne judecăm.

Binevoiţi, vă rugăm, domnule ministru, a dispune să se trimită în anchetarea celor ce reclamăm pe oricine veţi crede dv. a-l delega, spre a măsura terenul ce statul a cumpărat şi ni l-a dat nouă şi a vedea că dl. N. Maltezeanu, pe lîngă că nu este călcat, dar caută a ne lua pămînturile date de stat nouă şi care pămînt l-am stăpînit timp de peste 30 ani neîntrerupţi, public şi cu titlul proprietar împroprietăriţi de stat. Cînd în urma constatărilor, respectuos vă rugăm a lua măsuri legale contra domnului N. Maltezeanu, spre a nu ne mai turbura şi a ne face să părăsim căminurile plătite de noi şi stăpînite de 40 ani.

Binevoiţi, vă rugăm, a primi respectul ce vi-l păstrăm.

(ss) Dobre Oancea
(ss) Constantin Roşu
(ss) Ştefan Munteanu
(ss) Eva Munteanu
(ss) Enache Munteanu
(ss) Ion Zaharia
(ss) Trifan Braşov
(ss) Niţă Băbuşu

Plugari din Cătunul Lata

[Rezoluţie :]

20 mai 1904.
În original domnului şef de ocol cu rugămintea de a ne comunica lămuriri. Ne va arăta dacă locuitorii în cătune au fost împroprietăriţi la 64 ca făcînd parte din vreo moşie a statului, sau sînt ex-clăcaşi pe vreo moşie particulară.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1419/1904, f. 78.

285 **1904 [1], iulie 18 [Băneasa].**

Domnule ministru,

Subsemnatul Ion Gh. Bulete, locuitor în comuna Băneasa, judeţul Covurlui, vin prin aceasta cu profund respect a reclama domniei voastre următoarele :

Avînd pămînt după legea rurală de la 1864, de la defunctul meu părinte Gheorghe Bulete, numai pentru vatra de sat în care am casa bătrînească, grădina şi bătătura acelei case stăpînită atît de părintele meu pînă la săvîrşirea din viaţă şi în urmă de mine pînă anul acesta, ne abijduiţi de nimenea. Acum de către locuitori aducîndu-se inginer s-au făcut prin desemnare măsurarea acestor vetre de sat, aşa că mi s-au desemnat de dl. inginer pe lîngă pragul uşei casei bătrîneşti, luîndu-mi-se ca 5 prăjini şi dîndu-se vecinului meu Niculaei Bou-Bătrîn, aşa că acesta încă de la 2 martie a.c. de cînd s-a făcut măsura au şi

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

făcut zăplas de scînduri şi mi-au închis faţa casei vechi şi toată bătătura de nu am pe unde să es nici din casă afară.

Am reclamat tuturor autorităţilor locale precum şi domnului prefect de judeţ, care deşi au constatat că sînt închis în aşa mod, dar nici un ajutor de deschidere nu mi se dă, numai din cauza domnului primar local, care unora li părtineşte şi pe alţii îi asupreşte, aşa că eu fiind om singur în vîrstă de 40 ani necăsătorit, fără fraţi, fără surori, avînd numai pe maica mea bătrînă de 70 ani, cred de cuviinţă că nu-mi mai trebuie nimic să-mi ia şi ce mai am, nu este destul că trăim împreună cu bătrîna în complectă sărăcie, ca astăzi faţă cu seceta urmată nu avem ce mînca, dar să ne mai putem opune sau judeca.

Vă rog, domnule ministru, să binevoiţi a dispoza prin autorităţile de drept ca să mi se deschidă bătătura casei vechi bătrîneşti, cum am fost şi pînă acum, ca să pot comunica din casă afară, pînă unde au mai fost.

Adăogîndu-vă odată, domnule ministru, ca fiind stăruitor pe lîngă d-l primar în oficiul primăriei Băneasa ca să mi se facă şi mie cîtuşi de puţină dreptate, nici că mi-au ascultat plîngerea mea, la din contra m-au dat afară din primărie aplicîndu-mi şi cîteva palme peste cap.

Cu stimă, (ss) Ion Gh. Bulete

Domniei-sale domnului ministru al domeniilor statului Bucureşti.

Arh. St. Buc., fond Minister Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 419/1904, f. 79 şi 125.

286 **1904, iulie 19, Urzicuţa.**

Domnule prefect,

Subsemnaţii, de profesiune plugari, domiciliaţi în comuna Urzicuţa, plasa Segarcea, judeţul Dolj, cu respect vă reclam următoarele:

În condiţiunile tocmelilor agricole sîntem învoiţi în moşie la d-l arendaş Alexandru Becherescu, în moşia Cerătu, proprietatea d-lui Geblescu, cu contract în regulă cu începere de la 1 martie şi autentificat de primăria comunei respective. Toată învoiala prevăzută în contract către d-l arendaş i-am făcut-o definitiv, pînă am terminat-o mai 1 (întîi) la d-sa, pînă şi pîndăritu l-am plătit tot di la noi; acum nu voieşte să ne libereze grîul nostru, stă pe cîmp mîncat de vitele locuitorilor şi de lighioane, căci s-a dat drumul cîmpului, s-au ars de arşiţa soarelui, s-au scuturat; cu modul acesta ne-a lăsat muritori de foame împreună cu familiile noastre împovărate de copii, tocmai în timpul de faţă cînd seceta este întinsă în toată ţara şi porumb nu este mai nimic pe cîmp. S-au dat răului pe sineşi că nu ni-l liberează dacă nu i-om mai ara de fiecare cîte 4 pogoane, să le facem ogor, la care noi nu ne-am opune; dar nu avem nici o învoială, căci învoiala i-am făcut, grîul d-sale i l-am dus la locul destinat pe care s-au şi treierat, iar munca noastră cu puterea sa a sechestrat-o şi a pus nişte turci înarmaţi cu arme şi revolvere de o păzesc. Acest caz l-am reclamat formal în trei rînduri. D-l inspector agricol a dat cuvenitele ordine cu nr.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

111, 113 şi 494, luna curentă, am delegat în anchetă pe primarul respectiv şi n-a luat nici o măsură, neavînd curagiu.

Vă rugăm cu onoare, d-le prefect, binevoiţi a lua cuvenitele măsuri, ca părinte al judeţului, şi a ordona ca prin dl. primar al comunei Gheorghiţa în asistenţă şi a d-lor şefi de jandarmi de la secţia respectivă, căci la primăria comunei noastre nu ni se face nici un drept ; să ni se libereze grîul după cîmp, fiind dreapta noastră avere, căci noi nu avem nici un curagiu, deoarece dl. arendaş a dat ordin turcilor să tragă focuri în carne, spunînd că nu vrea să ştie de nici o autoritate şi nici chiar de Dumnezeu, care-şi face numai un rîs de noi, să-i muncim fără socoteală, ce nu sîntem obligaţi nici verbal, nici formal, numai să ne vază muritori de foame.

Devotaţi, [Urmează numele a 25 locuitori.]

[Rezoluţie :]
1904, iulie 31.
În original, d-lui inspector comunal respectiv, a se transporta de urgenţă în localitate, a cerceta cazul şi a se conforma legii tocmelilor

p. Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1904, f. 28 şi 31.

287 **1904 [1], iulie 16 [Aninoasa].**

Domnule ministru de domenii,

Vă înaintez dumneavoastră cu lacrimi fierbinţi, fiind împroprietărit după legea de la 64 cu braţele 6 pogoane şi m-am plasat pe la toate instanţele judecătoreşti că m-au încutropit două pogoane şi jumătate de către d-ni proprietari locali, de opt ani mi l-au încutropit acel pămînt (pe) care se află şi pruni puşi de mine şi care astăzi să profită dl. proprietari de venitul pămîntului şi eu plătesc regulat pămîntul către stat şi dînsul mănîncă. Aşa dar, domnule ministru, nemaicăpătînd dreptatea de la nici o autoritate din judeţ venim înaintea d-voastră ca stăpînii ţărei nemaiavînd unde mai recurge, cerem cu lacrimi domnule ministru a da ordin a veni un domn inginer silvic din ocolul Novac şi Cărbuneşti sau altă autoritate ca să fie descoperit acel pămînt care nu am unde cultiva hrana zilnică pentru copii, dar dl. ministru dacă n-ar fi înadevăr, că voi reclama nimicuri, pot fi băgat în puşcărie pentru că poartă oameni ca să cadă pe drumuri.

Primiţi, domnule ministru, asigurarea consideraţiei mele prea plecat şi supus servitori.

Devotat : (ss) Paunu Muntean din judeţul Gorj, plasa Gilortu, comuna Aninoasa, d-le Ministru să se caute tabela şi plan care să prevadă acel pămînt.

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 419/1904, f. 71.

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori plugari din comuna Poiana Mare, plasa Cîmpu, jud. Dolj, venim cu cel mai profund respect a supune la cunoştinţa d-voastră următoarele :

În toamna anului expirat 1903 ne-am angajat verbal cu dl. Iovan Daşiu, arendaşul moşiei Galicea Mare, a ne da locuri de muncă, deoarece nu avem contract de muncă agricol depus la primăria din comuna noastră Poiana, în următoarele condiţiuni, adică la tarla : la patru pogoane ce ne va da nouă şi pe care le-am şi luat, să facem d-sale şase cu desăvîrşire, adică arat, semănat, grăpat, secerat şi cărat şi pus la maşină, pe care le-am îndeplinit întocmai.

După îndeplinirea acestora am cerut d-lui arendaş să ne dea voie a ne ridica şi noi recolta după cîmp, spre a nu se strica de vite şi strica de paseri. D-sa refuză a ne lăsa să o ridicăm pentru care motive nu le cunoaştem, din această cauză noi şi familiile suferă de foame, deoarece nu mai avem recoltă în altă parte.

Pentru care cu lacrimi fierbinţi vă rugăm, d-le prefect, să binevoiţi a lua măsurile care le veţi crede de cuviinţă şi a ordona o cercetare la faţa locului, sau a da ordin d-lui primar al comunei Galicea Mare a ne comunica spre a ne ridica grîul rămas pe cîmp ; cu aceasta faceţi un act de umanitate, scăpînd familiile noastre de foame şi mizerie.

Preaplecaţi, preasupuşi, Stan Iordan, Ion I. Jianu, Mihail Berbecariu

[Rezoluţie :]

Un original d-lui primar respectiv a cerceta cele reclamate de urgenţă şi a se conforma legii tocmelilor agricole,
p. Prefect, (ss) indescifrabil.

Dsale d-lui prefect al judeţului Dolj.

Arh. St. Craiova, fond pref. Dolj, dos. 95/1904, f. 38.

289 1905 [1], iunie 6 [Dumbrăveni].

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori agricultori din comuna şi cătuna Dumbrăveni, judeţul Botoşani, venim cu cel mai profund respect a recurge la dv. următoarele :

Subsemnaţii, ca procuratori ai obştei satului Dumbrăveni, la 21 mai a lunei trecute a.c. am avut onoare de a vă adresa dv. o plîngere prin care arătam că din pămînturile date sătenilor de la delimitarea din 1864, în număr de 117, ne lipseşte în total 70 fălci, pe care le reţine proprietatea moşiei Dumbrăveni, ce e sub epitropia d-nei Ecateri-

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

na Ghica, şi după multă stăruinţă ce am pus contra celelalţi autorităţi am fost fără nici un rezultat, rămînînd în pagubă pînă acum de la delimitări pe această cătună de pămînt, s-au regulat ingineri a măsura acel teren şi pe lîngă că s-au făcut măsurătoarea noi nu sîntem mulţumiţi cu aceasta, pentru care am recurs la bunătatea dv. prin petiţiunea precedentă, spre a ne trimite un domn inginer al dv., cu credinţa să se măsoare acea întindere de pămînt prin care să se constate lipsurile ce le avem, dar pînă în prezent nu am căpătat, nici un rezultat.

Venim dar şi acuma prin aceasta a vă ruga cu lacrimi, domnule ministru, de a avea milă de atîtea suflete care suferea de atîţia ani, de plătesc toţi dările cerute de stat şi nu folosesc decît alţii, de a ne trimite după cum am zis un domn inginer să măsoare pămînturile a acestor 117 locuitori, urmînd ca noi toţi locuitorii să-i plătim banii cuveniţi pentru acest sfîrşit la caz de măsurători găsite în favoarea noastră pe lîngă care se va putea măsura şi întregul pămînt al tuturor celorlalţi locuitori, spre a se vedea adevărul şi atunci se va alege şi această plată pe spinarea vinovatului.

Rugăm dar, domnule ministru, ca decisiunea dv. să fie cunoscută şi de noi cît mai curînd, care ordin aşteptăm a-l primi prin dl. primar al comunei respective Dumbrăveni.

Primiţi, vă rugăm, domnule ministru, asigurarea prea plecatului şi supusului nostru respect.

(ss) Costachi Tacu — (ss) Gh. Nicolae a Petrei
(ss) Iord. Niţă Bosancianu — (ss) Vasile Scutariu

Domniei-sale Domnului ministru al domeniilor Bucureşti

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotarnicii, dos. 1 419/1904, f. 22.

290 **1905, noiembrie 2, Plosca.**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori plugari din comuna Plosca, cu cel mai profund respect supunem la cunoştinţa dvs. următoarele :

Aproape de cînd sîntem născuţi am trăit şi trăim pe moşia Bărca cu învoieli agricole. Astăzi fiind învoiţi cu d-nii arendaşi ai moşiei mai sus vorbită prin act agricol, autentificat conform legii pe termen de doi ani începători din toamna anului 1903 şi pînă la ridicarea recoltei anului agricol 1907, cu obligaţiunile prevăzute prin menţionatul act de învoială, pe care act îl depunem dvs. odată cu aceasta, prin care este obligat a ne da locuri de muncă cu dijmă de una şi una, adică 4 hectare pe fiecare an a le munci cu porumb şi 4 hectare de grîu, pentru care ha deosebit de dijma una şi una să-i muncim 1 1/2 hectare grîu şi porumb anual, fără nici o plată. În primăvara anului trecut 1904, cînd trebuia, conform actului de învoială, să ne dea locuri de pus cu porumb nu a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

voit, cînd ne-am dus în conacu moşii şi în toamna anului 1904 spre a ne da locuri ca să semănăm cu grîu şi nu a voit a îndeplini nici această condiţiune.

Domnule prefect, am reclamat cazul acesta onor. prefecturii şi inspectoratului comunal în anul 1904 în nenumărate rînduri şi nu a luat nici o măsură în privinţa aceasta. Astfel că, din cauza autorităţilor competinte cărora am reclamat, am rămas fără a ni se da locuri de grîu şi porumb în anul 1904 şi că actul nostru de învoială agricolă mai este numai pe doi ani, cerem că fiind în primăvara anului cînd trebuie să facem arături pentru pusul porumbului, adică ogor cum este uzat în localitate ; vă rugăm să binevoiţi a dispoza ca, conform actului de învoială ce avem, să ne dea locuri de muncă în moşie, aşa precum sînt obligaţi, căci din cauza acestei învoieli noi conform legii n-am putut face alte învoieli cu arendaşii vecini şi acum sîntem muritori de foame cu copii cu tot şi ajunşi în criză nemaipomenită.

Devotaţi, [Urmează numele a 43 locuitori.]

D-sale d-lui prefect al jud. Dolj.

Rezoluţie : Să se adreseze justiţiei.

p. Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 14/1905, f. 5.

291 **1906, martie 24, Fălciu.**

Domnule procuror general,

Subsemnaţii Ion Vrabie, Constantin Tifilă şi Sava I. Nistor, locuitori din comuna Berezeni, judeţul Fălciu, cu lacrimi în ochi venim a ne tîngui d-niei voastre că d-nul Adam Mitache, proprietarul moşiei Băltianu din comuna Vetrişoaia, zilnic trimite oamenii săi la casele noastre spre a ne ridica şi duce cu sila la conacul moşiei sale spre a ne sili să iscălim contractele de munci agricole ce ni le impune d-sa aşa precum au făcut cu concetăţeanul nostru Thoader Marinică, care a fost ridicat cu forţa de la domiciliul său de către Ion Michiu, Vasile Bălan şi Nicolae Ilie, armaţi cu arme de foc şi cuţite, oameni în serviciul d-lui A. Mitache, şi dus la conacul moşiei Băltianu de la 19 martie crt., unde l-au bătut şi deţin arestat în hambar şi pînă în acest moment, cu scopul ca Marinică să nu se prezinte astăzi înaintea judecătoriei ocol Fălciu spre a susţine procesul pentru banii derivaţi din munci agricole ce l-a avut cu d-l Mitache. Iar noi astăzi pe cînd veneam la Fălciu, tot în scopul de a susţine procesele ce le-am avut cu d-nul Mitache, am fost pîndiţi de către Vasile Bălan şi Nicolae Ilie ca să ne ridice cu forţa şi duce îndărăt la moşia d-lui Mitache, dar noi fiind armaţi i-am somat să nu se apropie de noi şi numai aşa am fost lăsaţi în pace, însă în faţa localului Judecătoriei Fălciu, Vasile Bălan

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

s-a apropiat de noi şi ne-a spus că dacă nu ne va putea lua pe noi are să ne ia soţiile şi copiii să-i ducă cu sila la d-nul Mitache acasă.

Vă rugăm respectos d-le procuror general, faceţi să înceteze din partea d-lui Adam Mitache aceste banditisme, să ne lase să trăim în linişte pe la casele noastre căci de vom mai fi supăraţi cine ştie ce nenorocire se poate întîmpla şi totodată orînduiţi eliberarea lui Thoader Marinică, anchetînd cazul cu el.

Cu profund respect,
(ss) Ion Vrabie, (ss) C-tin Tifilă, (ss) Sava I. Nistor

1906, martie 24 din Fălciu.

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul general Iaşi, dos. 57/1906, f. 142.

292 **1906 [1], iulie 23 [Orleşti].**

Să trăiţi maiestate,

Subsemnaţii veterani, locuitori din comuna Orleşti, plasa Oltu de Mijloc, judeţul Vîlcea, ce am luat parte la războiul din 1877—78 după cum se arată mai jos contingentele, noi care am luptat nemîncaţi şi prin ger, prin redutele de la Griviţa şi Smîrdan, după lege unii luptători sînt apăraţi de dările personale, căi de comunicaţie şi şosele, dîndu-li-se şi pămînturi ; subsemnaţii nu sîntem apăraţi de nimic : cei aflaţi rezervişti în campania de la 1877—78 pînă acum am fost tineri, am putut munci şi ne-am ţinut cu existenţa pe noi şi copii, astăzi am îmbătrînit şi puterile le-am pierdut pe cîmpul de luptă, prin traiul rău ce l-am avut, luptîndu-ne pentru ţară şi moşie.

Să trăiţi maiestate, venim la mila maiestăţii voastre, a vă face milă şi de noi, a da ordin să fim apăraţi de căi de comunicaţie şi prestaţie şi a ni se da şi nouă pămînt din moşiile statului care sînt vecine de noi de ne învoim şi muncim, de ne hrănim pe ele, moşia statului Armeşti, Prundeni şi Drăgăşani, judeţul Vîlcea, care a mai rămas nedată în loturi, căci au luat moşii toţi nemernicii din moşiile statului, care nu au făcut nimic pentru ţară şi nici un ajutor nu au dat, dar noi care am luptat nu am avut drept să luăm ni s-a pus în vedere să ne ducă în Dobrogea să luăm pămînt, apoi noi de la marginea ţării, de lîngă Transilvania, Cîineni şi pînă la Dobrogea este foarte mare distanţă, dece să nu ni se dea din moşiile la care ne învoim să facem muncă pe ele.

Cu lacrimi ne rugăm şi cu genunchi plecaţi la picioarele maiestăţii voastre.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

(ss) Stănciulescu Ilie, (ss) Dumitrescu Ion (ss) Dumitrescu Terentie 1876
(ss) Pătculescu Ion 1877 (ss) Andeescu Tudosie 1876
(ss) Nițulescu Dumitru 1875 (ss) Georgescu Ion 1871
(ss) Soraslu Nilă 1872 Brigadier (ss) Tănăsescu Păun 1871

Veterani din comuna Fișcălia, județul Vîlcea.

(ss) Macsinescu Nicolae con. 1871 (ss) Rădulescu Dumitru 1876
(ss) Nicolaescu Mihai 1874 (ss) Predescu Constantin 1870
(ss) Ghițulescu Dumitru 1876 (ss) Rădulescu Ion din 1875

[Rezoluții :]
La aceste moșii nu mai este pămînt de parcelat de vîndut. Pentru scutire de căi de comunicație se va trimite petiția aceasta în copie Minist. de Finanțe.

(ss) indescifrabil
1/1907
Veteranii cer să fie scutiți de căi de comunicație și prestații, precum și a li se da pămînt pe moșiile Armești, Prundeni și Drăgășani din Vîlcea.

(ss) indescifrabil

La dosar petiția este din 1906.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerț și Dom., Hotarnicii, dos. 1 574/1907, f. 5.

293 **1906, august 25 [Moțăței].**

Ministru interne. București,

D. Gabroveanu, arendașul moșiei Galicea Dolj ne deține grîul partea noastră ; am făcut învoielile și ne cere ilegal cîte 60 lei ; reclamat d-lui inspector comunal dar am fost nedreptățiți ; grîul [se] strică pe cîmp, rugăm dreptate, liberarea grîului, murim [de] foame [cu] familiile.

Devotați, (ss) Marin Enea, Huniaru Daniela, Tacă Ion Sîrbu, Petre Dolgoci, Petre Dragomir, Popa Untariu, Ion Stan Untariu din comuna Moțăței.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95, 1906, f. 16.

294 **1906, septembrie 17/30 [Cetate].**

Domnului prefect,

Obștea locuitorilor comunei Hunia, rugăm bunătatea d-voastră a interveni la proprietarul moșiei Maglavit să ne dea voie să culegem

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

porumbii. Sîntem popriţi şi munca expusă stricăciunii. Contractul [de] învoială expirat, alte condiţiuni învoială nu dispune. Rog rezolvarea.

(ss) Stoian M. R. Dinu, Gheorghe Fl. Zăvălaşi şi alţii

[Rezoluţie :] Primarul va da relaţiuni.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 39.

295 **1906, octombrie 16 [Vîrvor].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori în număr peste 42 oameni, toţi de profesiune plugari, domiciliaţi în comuna Vîrvor, cătunul Dobromiru, plasa Vela, judeţul Dolj, cu respect vă reclamăm următoarele :

Conform regulilor şi tocmelilor agricole, formal sîntem învoiţi în moşie la d-l arendaş Iorgu Popovici, proprietatea răposatului Iorgu C. Vrăbiescu, şi care învoială am făcut-o definitiv : porumbii i-am cules încă de la 15 septembrie şi d-sa nu voieşte cu nici un chip să ne dijmuiască, porumbii ni s-au plouat, au putrezit şi sfoiegit, mîncaţi de vite, iar noi am degerat de frig păzindu-i prin coverci, toţi am rămas muritori de foame ; l-am rugat în toate zilele să ne dijmuiască şi nu voieşte cu nici un chip, dacă pleacă după moşie, căci a expirat termenul, îşi bate joc de noi ; ne mai pretinde să-i mai plătim ierbăritul pe 2 vite, cînd în contract spune apărate. Chiar de am avea două cară sînt apărate 4 vite, aşa avem învoiala prevăzută în contract.

Vă rugăm respectuoşi d-le prefect, binevoiţi a lua cuvenitele măsuri şi a dispoza ca prin autoritatea respectivă, care se va alege de dvoastră să fim dijmuiţi din una şi una, conform condiţiunilor din contract ; coceni şi dovleci rămîn pe seama noastră. Sperăm că ni se va acorda cererea.

Preaplecaţi şi supuşi servi.

[Urmează numele a 33 locuitori.]

D-sale d-lui prefect al judeţului Dolj.

16 octombrie 1906.

D-l primar al comunei Vîrvoru este invitat ca de îndată să dijmuiască pe petiţionari potrivit legii tocmelilor agricole şi contractului de învoială. Va raporta de urmare.

p. Prefect (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 83.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnului prefect Dolj

Prin recomandata nr. 21 am rugat bunăvoința d-vstră a dispoza dijmuirea porumbului nostru cu proprietarul Naiculescu, din Ghidiciu. Proprietarul, cu concursul primarului (din) Ghidiciu, mîine luni 6 corent voieşte a ne lua tot porumbul, sub motiv că sîntem datori.

Rugăm cu lacrimi a da ordin primarului (din) Ghidiciu să nu facă o faptă nelegală.

Devotaţi ; Ilie Banea, Mitrică Bitză, Nicolae Trăistaru.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 52.

297 1906, noiembrie 1 [Scăieşti].

Domnule prefect,

Subsemnaţii din comuna Scăeşti, plasa Scăeşti, judeţul Dolj ;

Cu respect ne prezentăm înaintea d-voastră a vă supune cele următoare : fiindcă sîntem învoiţi pe moşia răposatului Ion Ionescu Creţu, după proprietatea d-lui Grigorie Statie Stoenescu Scăeşti şi făcîndu-ne toate datoriile conform actului ce posedăm, acum după ce am terminat munca cu lucrul porumbului, ne-am transportat la conacul moşiei spre a fi socotiţi şi dijmuiţi, însă de către împrocuratorul tutorei, Ion D. Preda, am fost luaţi la goană, spunîndu-ne că nu voieşte a ne socoti şi nici dijmui, sub ce cuvînt nu putem şti ; şi că porumbul regulat încă de peste 20 zile este stricat de ploi şi de porcii numitului împrocurator, aducîndu-ne o mare pagubă. Şi după cum bine ştiţi şi d-voastră ce suferinţe am avut pe timpul de lipsă. Acum i-a făcut Dumnezeu şi ne mai bucurăm şi noi că am scăpat de la nevoie de a mai cumpăra şi lua de pe la stat ; dînsul ne-au lăsat iarăşi muritori de foame cu copiii cu tot, plîngînd pe drumurile mari.

Pentru care vă rugăm, ca pe un bun părinte al nostru, să binevoiţi, d-le prefect, a da ordin în consecinţă autorităţilor în drept, spre a fi dijmuiţi conform legii tocmelilor agricole, art. 36, unde vom putea ridica şi noi dreptul nostru cuvenit.

Devotaţi, C. Stănciulescu, Grigore P. Matei, Ion D. Munteanu, Matei P. Prună, Preda Prună

D-sale d-lui prefect al judeţului Dolj.

[Rezoluţie :]
D-l primar al comunei Scăeşti va cerceta afacerea şi va raporta de urgenţă ca să ştim ce măsuri urmează să se ia.

p. Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 47.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnului prefect Dolj.

Arendașul moșiei Gîngiova refuză dijmuirea porumbului. Primarul refuză concursul cerut. Rugăm ordonați dijmuirea.

(ss) Nicolae Pleșoianu
(ss) Ion Stan Sîrbulescu
(ss) Constantin Florea Nicolae
(ss) Stan Ion Nicolae
(ss) Maniu Buzariad și alți 30 locuitori din comuna Gîngiova.

[Rezoluție :] 18 noiembrie 1906.
Telegrafic se va cere informațiuni d-lui primar.
p. Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 68.

299 **1906, noiembrie 12/24 [Mîrșani].**

Domnului prefect de Dolj,

Cu respect aducem la cunoștință plîngerea următoare : Dl. Costache Marinca, arendașul moșiei Tîmburești Murta, pe a cărui moșie avem porumb nu ne dijmuiește, după toate învoielile și plățile făcute, rugăm dispozați.

Ion Ion Cucu și alți 80 locuitori
din Mîrșani.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 56.

300 **1906, noiembrie 15 [Galiciuica].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori în comuna Galiciuica, plasa Băilești, județul Dolj, sîntem învoiți cu muncile agricole pe moșia d-lui Nae T. Popp, ce aparține de comuna noastră ; i-am îndeplinit toate obligațiunile, semănîndu-i și grîul și sîntem pregătiți cu porumbul a ne dijmui încă de la 15 octombrie trecut, însă d-l Gogu T. Țenovici, omul d-lui Popp, nu voiește a ne dijmui, din care cauză pe de o parte sîntem expuși la mari daune, iar pe de alta, nu avem nici ce mînca.

Pentru care vă rugăm cu respect, domnule prefect, binevoiți a da ordin d-lui primar respectiv ca să fim dijmuiți, spre a nu ni se

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

prăpădi sau sfeterisi porumbul ce cu mare trudă l-am agonisit şi strîns după cîmp.

Devotaţi,

Pătru M. St. al Florii	Ion M. Tătăroi
Agapie Licurici	Dumitru M. Rotaru
Dumitru M. St. al Florii	Mitran St. al Florii
Ioan M. Bebu	Dinu M. St. al Florii

D-sale d-lui prefect al judeţului Dolj.

[Rezoluţie :]
Timpul fiind înaintat, primăria va dijmui conform legii. (ss) indescifrabil.

Arh. St. Craiova fond Pref. Dolj dosar 95/1906, f. 67.

301 **1906, noiembrie [Glodu].**

Domnule primar,

Fiindcă d-l Al. Teodorescu, arendaşul moşiei Peretu Glod, ne-a arat izlazul pentru păşunatul vitelor noastre, ce ne înţelesesem a ni-l lăsa liber, şi că condiţiunile din actul de învoială depus la primăria noastră, privitoare pe locurile ce urmează a ni se da să muncim este zis că locuri ni se va da cît va voi numitul domn arendaş, iar nu cîte vom putea munci noi locuitorii, după cum am avut vorba cînd s-a depus actul de învoială, asemenea că despre pîndărit nu desluşeşte că numai la partea noastră să dăm dijma sau şi la partea ce i se va cuveni d-sale, aşadar domnul primar, fiind în nedumerire la toate cele expuse mai sus, vă rugăm să binevoiţi a nu legaliza acel contract de învoială pînă ce nu vom fi prezenţi şi noi locuitorii semnaţi în acel act dimpreună cu d-l arendaş.

Devotaţi,

[Urmează numele a 28 locuitori.]

D-sale d-lui primar al comunei Glodu.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj dos. 95/1906, f. 94.

302 **1906, decembrie 13, Valea Staneiului.**

Domnului prefect al jud. Dolj,

Sîntem nedijmuiţi de dl. Tîrnoveanu pe moşia Horezu Poenari, porumbul supus stricăciunii ; murim de foame, rugăm respectarea legii, ordonarea dijmuitului a nu mai reclama.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

(ss) Marin Doru, Dimitrie Ghiță Popa.

[Rezoluție :]
Se va da ordin telegrafic primarului să procedeze la dijmuire conform legii. Se va da ordin tot telegrafic tuturor inspectorilor comunali ca să ia măsuri pentru dijmuire conform cu legea în toate comunele unde vor mai fi oameni nedijmuiți.

p. Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 95/1906, f. 107.

303 **1906 [1], decembrie 21 [Pechea].**

Maiestate,

Subsemnații veterani din comunele Pechea și Slobozia Conache din județul Covurlui cu cel mai profund respect venim din nou a ne plînge că nici pînă astăzi n-am primit nici un rezultat din nici o parte în urma mai multor plîngeri ce am făcut pentru a ni se da pămînturi din domeniile statului dincoace de Dunăre, așa că plîngerile noastre se constată că sînt date din 3 și 4 noiembrie cu recipisele nr. 2 218 și 2 219, date în camera de petiții a m.v. și cu recipisele nr. 1 760, 1 761, 1 188 și 1 189 care constată reclamațiunile ce le-am adresat către serviciul înaltului palat a m.v.

Prin urmare din toate aceste reclamațiuni n-am primit absolut nici un rezultat și de aceea vă rugăm să binevoiască m.v. a ordona să ni se răspundă ca să știm și noi de rezultat, cu rugămintea de a-mi admite aceste cerinți.

Să trăiți maiestate și să triască dinastia.

[Urmează numele a 52 locuitori.]

Maiestății-sale regele Carol I al României București.

[Rezoluție :]
Veteranii cer să li se dea pămînt.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerț și Dom., Hotarnicii, dos. 1 574 1907, f. 12.

304 **1907, ianuarie 8 [București].**

D-lui prefect Olt Slatina,

Este foarte blamabil să fie tolerat ca pînă acum o parte din sătenii comunei Șerbănești să fi rămas nedijmuiți. Veți revoca îndată pe primar pentru neglijența sa, deoarece legea poliției rurale îi dă

[1] Data rezoluției.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dreptul a dijmui din oficiu pe săteni, şi veţi lua măsurile cuvenite ca prin primărie să se dijmuiască urgent porumbul oamenilor, raportîndu-mi telegrafic de rezultat satisfăcător sub răspunderea d-v.

Pentru conformitate, (ss) indescifrabil

Prim-ministru, (ss) G. Gr. Cantacuzino

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 12. Telegramă.

305 **1907, ianuarie 8 [Bucureşti].**

D-lui prefect Olt Slatina

Sîntem informaţi că la comuna Şerbăneşti ţăranii sînt încă nedijmuiţi de către dl. Poulopolo. Cercetaţi de urgenţă şi daţi telegrafic relaţiuni.

p. Ministru de interne, (ss) P. Ştefănescu

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 8.

306 **1907, ianuarie 8 [Bucureşti].**

D. Prefect Olt Slatina,

Răspund raportului d-v. telegrafic nr. 420 să se dijmuiască de îndată locuitorii de pe moşia d-lui Poulopulos şi dv. personal să faceţi o anchetă asupra cauzelor întîrzierii dijmuirei şi dacă vina este a arendaşului să se supună judecăţei. Este de mirare că acea prefectură nu a luat pînă acum nici o măsură, expunînd pe locuitori la suferinţe şi tărăgănări. Aştept raport urgent.

p. Ministru de interne, (ss) P. Sfetescu

[Rezoluţie :]
Lucrare la dosar.

Prefect, (ss) indescifrabil

Pentru conformitate, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 14.

307 **1907 [1], ianuarie 17 [Ibăneşti].**

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori clăcaşi şi fii ai lor pentru cei defuncţi din comuna Ibăneşti, plasa Herţa, judeţul Dorohoi.

Văzîndu-ne nedreptăţiţi după următoarele împrejurări, respectoşi vă rugăm să ordonaţi a ni se face cuvenita dreptate şi iată pentru ce :

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În primăvara anului 1900 din inițiativa privată și mai mult după îndemnul a cîțiva răuvoitori s-a făcut măsurătoarea pămînturilor noastre de la 1864 spre a se stabili hotarele după hotărnicia de atunci, căci multe porțiuni de pămînt erau cotropite de către alții și intrate și în trupul moșiei proprietăți și astfel patru dintre cei care știu a stoarce satul și anume :

Gheorghe Niculea, fostul ajutor de primar, *Vasile Porfireanu,* fost consilier comunal, *Gheorghe Ursan* și *Neculai ai Zoicăi,* foști jurați, și *Dumitru Suhăreanu,* rudă cu ceilalți, făcînd măsurătoarea pămînturilor noastre, atît în vatra satului cît și la cîmp ne-au înhățat prin șarlatanie porțiunile de pămînt care anume se vede mai jos în dreptul semnăturii fiecăruia din noi și le-au dat parte la favoriți și rude de ale lor și parte de pămînt și l-au însușit dînșii, mai ales din grădinile noastre din vatra satului.

Respectuos vă rugăm, domnule ministru, ca pe o parte să ordonați prin prefectura respectivă o minuțioasă anchetă spre a se vedea justețea reclamei noastre, după învoielile ce se zic că se păstrează de acei măsurători falși, sau la primăria din Ibănești a se da în judecată pe numiții șarlatani și pe de altă parte a se interveni prin Tribunalul de Dorohoi și prefectura ca să rînduiască o măsurătoare prin un domn inginer hotarnic autorizat oficial cînd se vor stabili în mod just hotarele pămînturilor noastre, căci în alt mod se poate să survină o răscoală din partea celor șicanați.

Binevoiți, vă rog, a primi asigurarea profundului nostru respect.

x Irimia Jijie	60	präj.	x Gheorghe Andrieși	30	präj.
x Costachi Teodor Sandu	30	„	x Gh. Ion Zoițoc	30	„
x Zoica Ion Păscariu	30	„	x Tița A Popei	30	„
x Vasile Th. Sandu	20	„	x Ștefan Scumpoieru	90	„
x Dumitru V. A. Mariței	30	„	x Ion A Magofeței	70	„
x Gh. Marinică	40	„	x Ion Tăiuși	30	„
x Haralambie Gh. Sulee	80	„	x Dumitru Tudor	60	„
x Gh. V. Ioniță	30	„	Ion A Marandei	20	„
x Tănase Profireanu	80	„	Ion A Iordachie	30	„
x Chirică David	20	„	Ion Gh. Ilași	14	„
x Ilie Ciobanu	40	„	Ion Beghiu	40	„
x Tănase Gh. Deaconu	30	„	Gh. I. Ionetei	35	„
x Vasile Ion Garcia	40	„	Gh. Ion Carp	50	„
x Tănase Carp A Dochiței	40	„	Ion Teodor	30	„
x Saveta Ion Ciupercă	20	„	Cat. Niță Ibănescu	50	„
x Gheorghiu Tidulea	20	„	Cat. I. Ionetei	20	„
x Grig. Foca	40	„	M. V. Th. A Sandului	40	„

[Rezoluție :]
Reclamă că cu ocazia măsurătorii pămînturilor, făcute de o comisie, li s-au luat și înstrăinat din terenurile lor.

Domniei-sale domnului ministru de interne București.

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerț. și Dom. Hotarnicii, dos. 1 577/1907, f. 4.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori şi moştenitori ai clăcaşilor (locuitori) împroprietăriţi pe moşia satului Dîmbovicioara, proprietatea domnului Tache Cioranu, domiciliaţi în satul Dîmbovicioara din comuna Titu, plasa Titu (Bolintinu), judeţul Dîmboviţa, cu lacrimile în ochi aducem la înalta domniei-voastre cunoştinţe următoarea plîngere :

În anul 1864 au fost împroprietăriţi pe moşia satului Dîmbovicioara, proprietatea domnului Tache Cioranu, părinţii şi unchii noştri, cu numărul de pogoane prevăzute în tabela de împroprietărire din 1864 litera A.

Am stăpînit atît noi cît şi străbunii noştri împroprietăriţi pămîntul cuvenit nouă după tabelele, vreo cîţiva ani de la delimitare, aşa că încetul cu încetul foştii proprietari şi arendaşi au început a ne sustrage din pămînt cîte o mică porţiune, încît astăzi cu ocazia punerei în vînzare a moşiei de către numitul domn proprietar Tache Cioranu, pe a cărui moşie am fost împroprietăriţi, ne pomenim cotropiţi din pămînturile noastre cu cîte două şi trei pogoane, iar fonciera către stat o plătim întreg atît în prezent, cît şi de la delimitare pînă astăzi ; moşia noastră delimitarea nu ne-a fost măsurată de inginer ci de proprietar care avea mari influenţe în timpurile acelea, asemenea nici movile nu aveam, numitul proprietar măsurîndu-ne pămîntul pe unde a voit d-lui.

Domnule ministru, cu lacrimi în ochi şi cu genunchile plecate, vă rugăm să binevoiţi a ne asculta această a noastră plîngere şi a delega un domn inginer ca să ni se măsoare pămîntul cuvenit nouă prin tabela lit. A, a acestei comune Titu şi onorariul ce se va cuveni vom plăti cu dragoste numitului domn inginer cum va crede d-sa de cuviinţă şi condiţiunile cerute le vom satisface pe deplin ; fonciera pentru această lipsă de pămînt ce avem o plătim neîntrerupt de la anul 1864 şi pînă astăzi, fără ca să ne găsim de undeva dreptatea noastră ; locuitorii împroprietăriţi sînt în număr de 15 clăcaşi, cu 145 pogoane şi 18 prăjini, pentru care dl. proprietar a primit 20 582 lei, 10 parale prevăzut în procesul verbal şi actual de delimitare.

Credem domnule ministru că vom fi satisfăcuţi cu aceasta, singurul ajutor şi sprijin fiind la dvs. deoarece sîntem expuşi a muri de foame pe drumuri, atît noi cît şi copiii noştri din cauză că nu mai avem (pămînt) locuri pentru hrană, fiindu-ne cutrupit de către proprietari după cum spuneam mai sus, luînd locuri în dijmă de la proprietari şi arendaşi cu dajdii grele pe capul nostru şi al familiilor noastre, întocmai ca în timpul fanarioţilor.

Plecaţi :

x Marin Buturugeanu	împrop.	cu	11	pogoane
x Marin Buturugeanu	„	„	11	„
x Gh. Suia	„	„	11	„
x Ion Mirică	„	„	11	„
x Florea P. Voiculescu	„	„	11	„
x Ioniţă Goe	„	„	11	„
x Soare Dragomir Tănase	„	„	11	„

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

x Vasile Ioniță Catrina	„	„	11	„	
x Tănase Paraschiv	împrop.	cu	7	pogoane	19 prăjini
x Radu Marin Lungu	„	„	7	„	„
x Gh. Dinu Tănase	„	„	7	„	„
x Stanciu Tămase State	„	„	7	„	„
x Marin Niță Călin	„	„	7	„	„
Bunea Radu Vîlcea	„	„	7	„	„

Total 145 pogoane și 18 prăjini

osebit cîte 498 stg. pătrați cămin de casă, care nu intră în numărul de 145 pogoane 18 prăjini notați mai sus.

[Rezoluție :]
9/II 1907.
Se va răspunde că ministerul nu dispune de ingineri.

Domnului ministru al agriculturii, industriei comerțului și domeniului.

Arh. St. Buc., fond. Min. Agr. Ind. Comerț. și Dom., Hotarnicii, dos. 1 577/1907, f. 6.

309 **1907 [1], martie 5, Adunați-Buteşti.**

Domnule ministru,

Subsemnații locuitori agricultori din comuna Adunați Buteşti, județul Vlașca, cu profund respect venim a arăta domnii-voastre cele ce urmează :

În diferite rînduri am reclamat că domnul Gh. Peretz, proprietarul moșiei Talpa, la care am fost învoitori în vara 1906, *ne-a luat prin silnicie tot porumbul ce am muncit pe moșie, fără a-l dijmui* și fără a ne lăsa și nouă porumbul la care avem dreptul. Astfel că sîntem rămași într-o stare nenorocită, fără mijloace de trai în acest an de belșug. Vedem că încă nici pînă în prezent nu ni s-a făcut dreptate și nici nu s-a luat vreo măsură legală. Deși familiile noastre sînt rămase în lipsă de hrană, nici pînă azi nu s-a luat măsuri *ca să fim dijmuiți după lege și a ni se da porumbul.* Reclamațiilor noastre nu s-a dat pînă acum nici un rezultat, deoarece autoritățile din localitate nu țin seama de plîngerile noastre drepte. Domnul inspector comunal respectiv al plășii Glavacioc n-a putut da nici o satisfacere cererii noastre. Delegat ca să cerceteze plîngerea noastră s-a mărginit a veni în com. Talpa, dar d-l Gh. Peretz a refuzat a da vreo ascultare și a se prezenta în biroul primăriei, iar ducîndu-ne împreună cu d-l inspector la curtea d-lui Gh. Peretz am fost alungați de servitorii curții, și d-l inspector ne-a spus că *n-are ce să ne facă.*

Aducîndu-vă din nou la cunoștință aceste arătări, vă rugăm, domnule ministru, să binevoiți a ne face dreptate, a dispune o serioasă cercetare spre a se dijmui porumbul conform legii tocmelilor agricole, căci dl. Gh. Peretz face aceste acte de silnicie fiind delegat județean și

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

neavînd nici un zor de autoritățile locale. Totodată vă rugăm a ne delega un alt inspector comunal, care să facă o dreaptă cercetare la fața locului.

Primiți, domnule ministru, asigurarea distinsului nostru devotament.

[Urmează numele a 16 locuitori.]

Bibl. Centr. de Stat, fond V. M. Kogălniceanu, pachet LXX, dos. 4/1907, nenumerotat.

310 **1907 [1], martie 20, Bengești de Mijloc.**

Domnule președinte,

Subsemnații locuitori din cătunul Bengești de Mijloc, comuna Bengești, în anul 1864 fiind împroprietăriți ca delimitați la treime pe proprietatea d-lor Grigore și Ecaterina Braboveanu și prin studierea actelor de împroprietărire ce ni s-au dat de inginerul delimitator Frederic Pecel s-au constatat că la noi locuitorii avem o lipsă în delimitarea dată nouă de 57 pogoane și 508 stînjeni, pentru care lipsă în anul 1874 am reclamat onor. Trebunalul Gorj de a ni se da și această lipsă și de atunci și pînă în anul 1891 ne-am judecat cu fostul proprietar Ștefan I. Pleșea, ca cumpărător al proprietății de la susnumiții Braboveni, cînd în anul 1891 numitul Ștefan I. Pleșea a vîndut proprietatea sa d-lor Constantin și Dumitru Pociovălișteanu, primul din comuna Prigoria, iar secundul din comuna Albeni ; aceștia după cumpărătura moșiei, fără a ține seama că noi ne judecăm pentru lipsă, în mod forțat umblă a ne lua din posesia noastră două porțiuni de teren sub *numire* de zăvoaie, care zăvoaie sînt în posesia noastră de la delimitare, căci din apa Gilortului spre apus tot trupul de pămînt ni s-au delimitat nouă, și pe aceste zăvoaie umblă proprietarii a ni le prerupe din trupul delimitării noastre, în scop de a ne împiedica comunicația atît a noastră cît și a vitelor noastre cu trecerea la apă și a ne jefui după placul lor, ne-au reclamat în judecată la Tribunalul Gorj și dînșii ca proprietari bogați ce sînt au plătit toate autoritățile cu bani și ne-au luat dreptul nostru și l-au dat proprietarului, fără ca cineva să se gîndească la noi că toate dările le plătim din sudorile feței noastre iar nu ca proprietari, din prisosul averii lor, pentru că noi orice plîngere am dresat, atît domnului ministru, domnului prefect, domnului procuror și domnului președinte și în fine la toate autoritățile ne-au fost și ne sînt zadarnice, fără nici un rezultat, lucrînd toate autoritățile numai în interesul proprietarului care îi satură de bani și alte daruri, căutînd pe toate căile a ne lua dreptul nostru, căci proprietarii plătesc în bani autoritățile, iar noi ca oameni săraci cu brațele întinse ne jertfim viața pentru apărarea patriei și a șefilor noștri și căutăm a ne căuta dreptatea cu smerenie, cu blîndețe, cu plîngeri dresate către autoritățile noastre iar nu cu rebeliuni cum s-au petrecut și se petrec în tot cuprinsul țării noastre.

Pentru care cu respect vă rugăm domnule președinte să binevoiți a ne delega un expert din partea statului, om cu credință și străin de

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

localitatea noastră, astfel ca să poată descoperi adevărata dreptate cui i se cuvine, căci noi şi în timpul de faţă sîntem ca apelanţi la curtea de apel Craiova, secţia 1, în procesul despre care se vorbi mai sus cu consimţămîntul proprietarului în scop de a ne săräci cu desăvîrşire şi a fugi singuri de drepturile noastre.

Sperăm domnule preşedinte ca în termenul cel mai scurt să ni se lumineze plîngerea ce vă dresăm.

Devotaţi, [Urmează numele a 49 de locuitori.]

Toţi din comuna Bengeşti, cătunul Bengeşti de Mijloc, plasa Novaci, judeţul Gorj.

Arh. St. Buc. fond Min. Agric. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotarnicii, dos. 1 577/1907, f. 12 şi 15.

311 **1907 [1], martie 28 [Conteşti].**

Domnule ministru,

Subsemnaţii Ion Manolică, Ion Gh. Cozma, Vasile C. Boţu şi Niculai Const. Cozma din comuna Girov, satul Conţeşti, jud. Neamţ, delegaţi ai obştei locuitorilor din satul Conţeşti, judeţul Neamţ, respectos avem onoare a vă ruga să binevoiţi a rîndui un domn inginer care să ne ridice planul porţiunei de pămînt cu care am fost împroprietăriţi la 1864 parte din noi şi parte părinţii noştri pentru următoarele cauze :

Pînă în anul 1880 ne-am stăpînit pămîntul întreg ce ni s-a dat la 1864, iar la 1880 fostul proprietar Hristache Tatos al moşii Şerbeşti şi parte din Conţeşti, făcînd printr-un inginer al său măsurătoarea moşiei sale Conţeşti, fără să ne vestească şi pe noi obştea, şi ridicînd un plan greşit, a avizat că noi stăpînim şi din partea sa, aşa că după aceea ne-a făcut proces de revendicare şi la Tribunalul Neamţ am avut cîştig de cauză, deoarece justiţia indicînd o nouă măsurătoare, s-a dovedit că noi nu stăpînim decît dreptul nostru, iar Tatos făcînd apel, curtea i-a admis reclamaţia pe motiv că noi am fost lipsă, lucru ce aşa a fost deoarece noi n-am ştiut, întrucît autoritatea de pe atunci a dat act că ne-a vestit despre termen. Lucrul a rămas aşa pînă în anul trecut cînd noul proprietar voind a executa sentinţa de atunci noi am făcut contestaţie, care iarăşi am pierdut-o, rămînîndu-ne dreptul numai de revizuire, pe care o s-o facem şi pentru acest sfîrşit avem nevoie de o nouă măsurătoare.

De aceia vă rugăm a ne rîndui o nouă măsurătoare.

Primiţi, vă rugăm, stima noastră.
(ss) I. Gh. Cozma
(ss) Vasile C. Boţu
(ss) Ion Manolică
(ss) Nicolae Constantin Cosma

Domniei-sale domnului ministru domeniilor statului, Bucureşti.

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

[Rezoluţie :]
4 aprilie 1907.
La dosar.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotarnicii, dos. 1 577/1907, f. 14.

312 **1907, aprilie 3, Iaşi.**

Domnule ministru,

La 1 a curentei am fost la Fălticeni. Am examinat lucrările instrucţiei în afacerea răscoalelor ţărăneşti pe cît timpul ne-a permis. Sînt inculpaţi ţărani din 9 comuni pentru răscoale şi devastări. În arest am găsit 71 depuşi de către dl. judecător de instrucţie. Am întrebat pe aproape fiecare din ei asupra cauzei răscoalei. Toţi mi-au negat ca să fi fost puşi la cale de cineva. Au răspuns un singur cuvînt, că nevoia şi nedreptăţile ce li se fac de către proprietari şi arendaşi i-au împins la aceasta. Pămînt pentru hrană nu li se dă, sau dacă li se dă, îl plătesc aşa de scump încît degeaba îl mai muncesc ; unora nici nu le rămîne timpul pentru a-l munci la timp. Imaş pentru păşunatul vitelor nu li se dă de loc sau foarte puţin, astfel că nu pot să ţie vitele trebuincioase pentru hrană. Sînt nedreptăţiţi la muncă. Preţul li se fixează de arendaş, sau proprietar. Li se măsoară mai puţin decît muncesc în realitate. Cele mai de multe ori măsurătoarea li se face nu îndată după ce au terminat munca, ci mult mai tîrziu, cînd vrea arendaşul sau proprietarul şi cînd semnele despărţitoare au dispărut. Administraţia comunală nu-i apără în pretenţiunile lor, cele mai de multe ori drepte faţă de arendaşi şi proprietari. Astfel că în sufletul fiecărui ţăran este înrădăcinată credinţa că sînt furaţi la măsurătoarea pămîntului, încărcaţi la muncă şi că nu li se plăteşte cinstit. Aceste motive au făcut să crească ura ţăranilor contra arendaşilor şi proprietarilor şi la un singur cuvînt să fie toţi uniţi şi să comită aceea ce au comis.

Vă citez cîteva exemple din dosarul instrucţiei luate din interogatoriul inculpaţilor :

Comuna Ruginoasa. Răsculaţii dau drept cauză a răscoalei lor contra arendaşului moşiei Ruginoasa M. Fischer şi administratorului M. Maleş, încărcarea socotelilor pe muncile făcute şi neplata cinstită, susţinînd că în loc de 70 prăjini arătură făcută li s-a plătit pentru 50 prăjini ; pentru o falce arătură li s-a plătit numai 40 prăjini. Pentru 65 prăjini secere li s-a plătit numai 45 prăjini. Pentru 3 1/2 luni făcute la plug, li s-a plătit numai pentru două luni ; altuia nu i s-a plătit nimic. Măsurătoarea se face de către vătaf fără a primi discuţia muncitorului. Cînd acesta obiectează că nu s-a măsurat drept, vătaful îi arată revolverul, spunîndu-i „Nu vorbi mult că la mine odată este". Suhaturile s-au arat mai toate, au rămas abea pentru 100 capete de vite. Plătesc 32 lei de vărat perechea de boi, care începe de la 1 mai pînă la 20 iulie. Cînd au cerut imaş pentru vite de la administratorul Maleş le-a răspuns că nu le dă, că au să umble îmbrăcaţi cu sumane de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cinepă şi n-au să aibă lapte şi brînză la casa lor. Aceasta i-au desperat şi împins ca să facă faptul ce l-au făcut.

Cotuna Siretul. Com(una) Lespezi. Locuitorii avînd trebuinţă de pămînt au voit să arendeze 7 fălci din pămîntul bisericii. Preotul Neculai Zăhărescu a refuzat oferta lor şi l-a arendat lui Buium Samet, evreu, care ţine dugheană în comună. Locuitorii s-au adresat evreului cerînd a le arenda pămîntul lor. Evreul a refuzat, cerînd folos 300 lei. Această purtare din partea preotului şi a evreului Samet i-a turburat şi a făcut ca să-i devasteze prăvălia.

Comuna Sasca, cotunele Bogata, Sinca şi Sasca Mare. În această comună este un evreu numit Offemberg, care a făcut un iaz pe locul locuitorilor, inundîndu-le popuşoaiele. Unii din locuitori avînd piue de bătut sumanele, evreul avînd şi el piuă, a făcut un canal, luîndu-le apa ce curge la piuele lor dînd-o în Moldova, astfel că i-a sărăcit lipsindu-i de acest mijloc de cîştig şi de existenţă. Văzîndu-se lipsiţi de sprijinul autorităţii comunale contra şicaniilor şi nedreptăţilor ce li se făcea de către evreul Offemberg, au cerut primarului ca să-l expulzeze din comună pe ziua de 23 aprilie viitor.

Acest fapt a fost anchetat fără nici o competenţă de d-nul Suţu, directorul prefecturii judeţului şi despre care am avut onoarea a vă arăta împrejurările în raportul nostru de azi nr. 2 310.

Am pus în vedere d-lui judecător de instrucţie ca să verifice arătările inculpaţilor cu condicile unde sînt transcrise tocmelile agricole, cu arătările arendaşilor şi posesorilor şi a reţine arestaţi numai pe acei contra cărora vor fi dovezi că sînt provocători la răscoală şi că interesul siguranţei publice reclamă detenţiunea lor.

Binevoiţi, domnule ministru, a primi asigurarea osebitei mele consideraţiuni.

Procuror general, (ss) N. Leonescu.

Domniei-sale domnului ministru de justiţie.

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul gen. al Curţii de apel Iaşi, dos. 75/1907, f. 63—64.

313 **1907 [1], aprilie 13, Potlogi.**

Domnule ministru,

Locuitorii satului Potlogi, judeţul Dîmboviţa, de pe moşia doamnei Zoe Brîncoveanu, ne-a delegat pe noi, a vă face cea mai umilă rugăciune.

Din delimitarea sătenilor chiar îndată după măsurătoare, arendaşul de atunci a mutat hotarele răpindu-ne peste 100 pogoane din terenul cuvenit nouă după legea din 1864. Astfel că astăzi toţi ne găsim în lipsă de pămînt.

Odată cu mutarea hotarelor arendaşul a răpit şi planul (harta) delimitării ca să şteargă orice urmă. Acest plan pînă acum a fost lăsat unui fost isprăvnicel, dar cu toate încercările de a-l scoate, ne-a fost

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

imposibil. Fără acest plan ne este greu a deschide pretenţiuni în contra proprietăţii. Aflăm însă că acest plan nu-l putem găsi în altă parte decît la onor. Minister al Domeniilor.

Cu lacrimi vă rugăm, domnule ministru, în numele obştei comunei de a da o copie după acest plan.

Sperăm şi nădăjduim că bunătatea domniei voastre nemărginită se va îndrepta către noi, şi ne va satisface umila rugăciune ce vă aducem.

Rămînem ai domniei-voastre supuşi servi.

(ss) Zărolanu
(ss) Matei Mihăilă
(ss) Onete Vlad.

Domniei-sale domnului ministru al domeniilor.

[Rezoluţii :]
16 aprilie 1907.
Rog a se constata dacă avem planul după care supliciştii cer copia.
(ss) indescifrabil.

16 aprilie 1907.

Pentru moşia Potlogi din Dîmboviţa nu avem nici un fel de acte în conservator.

(ss) indescifrabil.

17.4.1907.
Se va răspunde că nu posedăm acest plan.

(ss) N. Pîrjolescu.

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotarnicii, dos. 1 577/1907, f. 18.

314 **1907, aprilie 14 [Fărcăşeşti].**

Maiestate,

Subsemnaţii locuitori ai comunei Fărcăşeşti, cătunul Birnici din plasa Peşteana, judeţul Gorj, ni s-au cotropit 15 hectare pămînt delimitat dupe legea rurală din 1864 de către domnii proprietari Ion C. Velican. Vasile C. Velican şi Const. C. Velican, fraţi toţi din această comună.

Maiestate, sîntem rău pedepsiţi fiindcă în rol de impozit fonciar al comunei Fărcăşeşti sîntem clasaţi cu cîte 4 hectare pămînt şi cu venit anual 60 lei la hectar şi noi nu posedăm decît 3 hectare de fiecare om cu doi boi, iar cei cu braţele decît 1 1/2 hectar.

Pentru care vă rugăm maiestate cu lacrimi în ochi şi cu genunchi plecaţi a ne trimite un domn inginer al statului spre a revizui tabela şi a ne da în stăpînire pămîntul cotropit, iar pe de altă parte a face ca numiţii proprietari să fie supuşi judecăţii spre a se vedea obligaţi a ne plăti venitul la 15 hectare pămînt ce este cotropit, deoarece sub-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

semnații sîntem săraci cu desăvîrșire și în neputință de a suporta cheltuielile ce se vor ocaziona cu procesul ce credem că se va dresa cu ocazia cercetării plîngerii noastre.

Devotați, [Urmează numele a 30 locuitori.]

Maiestății-sale regelui Carol I

Arh. St. Buc., fond Min. Agric. Ind. Comerț. și Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 21.

315 **1907, aprilie 20, Vaslui.**

PROCES VERBAL

Anul una mie nouă sute șapte, luna april, în 20 zile.

Noi, Nicolae I. Topărescu, directorul arestului preventiv Vaslui, întrebat de delegațiunea orală a d-lui procuror al tribunalului local pentru a constata reclama făcută d-sale în mod verbal de către prevenitul Thoader Ion de loc din comuna Bîrzești, acest județ, actualmente deținut în arest, cu privire la modul de plată pentru munci, din partea arendașului Șnaier de pe moșia Bîrzești ;

Am chemat la cancelaria direcțiunei pe prevenitul Thoader Ion și fiind întrebat asupra celor de mai sus în prezența gardianului Gh. Condurescu, ne-a declarat :

Mă numesc Thoader Ion, de 54 ani, muncitor de loc din comuna Bîrzești, căsătorit, avînd 13 copii, vă declar de cînd sînt arestat acum cîteva zile am dat de 7 piese de tinichea ce le aveam răspîndite în căptușeala surtucului, aceste piese reprezintă banii ce am luat de la arendașul Șnaier de pe moșia Bîrzești pentru muncile făcute de mine în toamna anului trecut 1906 de pe vremea secerei.

Plata cu aceste piese mi s-a făcut de către contabilul moșiei numit Calmanovici.

Pe dată ce era socotit fiecare muncitor din ceea ce i se cuvenea, primea pentru jumătate sumă tinichele de aceste arătate de mine d-lui procuror și apoi fiecare muncitor era mînat la cîrciumarul Iancu Haimovici tot din Bîrzești, unde sub motiv că nu are bani numerar, eram siliți a lua băutură, tutun și mărunte, așa că cu bani nu mă întîlneam niciodată.

Aceasta îmi este declarațiunea, stărui în ea, declarînd că carte nu știu.

(ss) Toader

Constatăm că piesele de tinichea în număr de 7 sînt : 4 avînd încrustate nr. 5 și litera S, 2 piese avînd nr. 10 și litera S, iar una avînd nr. 20, litera S.

Pentru constatarea celor de mai sus am dresat prezentul proces verbal care semnat de noi, gardian și prevenit, și împreună cu piesele confiscate se vor înainta d-lui procuror al tribunalului Vaslui.

Director, (ss) N. I. Topărescu

Gardian, (ss) G. Condurescu

Arh. St. Buc. fond Min. Just. dos. 25/1907, f. 22.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Mihăiţa, plasa Bucovăţ, jud. Dolj, cu lacrimi în ochi aducem la cunoştinţa domnieivoastre următoarele :

Avem ca arendaş al moşiei noastre Mihăiţa pe dl P. Ionescu, proprietarul moşiei Coţofenii din Dos care, pentru că noi nu voim a ne învoi ca să muncim pe moşie din cauză că ne impune sarcini prea grele, pe care noi nu le putem suporta, dumnealui ne-a închis comunicaţia spre comuna Işalniţa, arînd drumul care este împietrit jumătate, precum şi canalul făcut pînă la rîul Jiu, care drum este al comunei. De asemenea, ne-au închis şi comunicaţia spre comuna Predeşti, crezînd d-lui că cu orice chip să ne învoim pe moşie ; cînd vede că trecem pe drum spre comuna Predeşti, d-lui a dat ordin isprăvniceilor să ne ia zăloage şi să ne dezbrace.

Noi nu putem să ne învoim la d-lui din cauza celor arătate mai sus şi voim a munci pe moşia Predeşti şi Işalniţa la alţi domni proprietari, care au alte condiţiuni mai avantajoase.

De aceea rugăm cu lacrimi în ochi a ne asculta această plîngere căci în caz contrariu devenim muritori de foame.

Preasupuşi şi plecaţi.
Devotaţi,
[Urmează numele a 112 locuitori.]

D-sale d-lui prefect al jud. Dolj.

[Rezoluţie :]
D-l primar respectiv va lua imediat măsuri pentru deschiderea drumurilor, întrucît ele se vor constata că sînt din vechime şi în condiţiile arătate prin petiţiune şi se va conforma strict dispoziţiunilor ordinului d-lui ministru de interne nr. 10 723/1905.

Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 51/1906, f. 64—65.

317 1907, aprilie 30 [Craiova].

Domnule ministru,

Mai mulţi locuitori din com(una) Urzicuţa (Dolj), care nu semnează de frică a nu fi răzbunaţi, se plîng contra arendaşilor care, între alte mijloace de a-i spolia, recurg şi la falsificare de acte de învoieli.

Arată cazul ca arendaşul proprietăţii Triscu care după ce a acordat sătenilor pentru cultivare 4 hectare de pămînt şi după ce aceştia au făcut semănăturile de grîu, arendaşul prin manopere i-a făcut să semneze actul care s-a redactat ulterior, trecînd în act în loc de 4 hectare, numai 4 pogoane.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Locuitorii nu ştiu dacă au semnat actul sau altceva cînd au fost chemaţi şi cred că iscăliturile lor sînt false.

[Fără semnătură.]

[Rezoluţie :]
Se recomandă d-lui prim-procuror Dolj.

(ss) Apostoliu.

Arh. St. Buc., fond Min. Just. dos. 9/907, f. 45.

318 **1907, mai 1 [Slatina].**

D-lui ministru de interne

Bucureşti

Aflînd că d-l Filipache Corlătescu, arendaşul moşiei Crăciunei de Sus, n-ar fi dijmuit nici pînă acum o parte din porumbul din recolta toamnei trecute, am dispus să se facă o cercetare la faţa locului, de către directorul prefecturei noastre, spre a se constata dacă faptul ce mi s-a semnalat este adevărat şi a lua măsurile necesare pentru ca o asemenea neregulă să înceteze dacă s-ar fi constatat că există.

D-l Gheorghiu, directoru[l] prefecturei, s-a transportat în localitate şi a constatat că întradevăr pe moşia Crăciunei se află încă pe cîmp neridicat porumbul aparţinînd la 60 locuitori din comuna Stoeneşti (Romanaţi) şi Dăneasa (Olt).

Despre această constatare şi despre lămuririle date atît de ad-ţia moşiei cît şi de locuitori[i] reclamanţi, asupra împrejurărilor în urma cărora porumbul locuitorilor a fost reţinut de ad-ţia moşiei s-a dresat în asistenţa d-l[ui] inspector comunal respectiv şi a d-l[ui] primar un proces verbal cu data de 20 aprilie, pe care am onoarea a vi-l înainta în original.

Din cele constatate, rezultînd că oprirea porumbului de către ad-ţia moşiei Crăciunei era nelegală, deoarece ţăranii contestau că ar fi avînd vreo datorie către arendaş, d-l director al prefecturei a dispus ca porumbul să fie dat în primirea ţăranilor cărora le aparţinea şi în acest scop a dat ordinele cuvenite primarului local.

Cînd însă primarul a voit să predea locuitorilor porumbul aflat în cîmp, a constatat că porumbul fusese ridicat de către oamenii ad-ţiei şi transportat în pătulele proprietăţii.

Despre acest fapt cum şi despre refuzul ad-ţiei moşiei de a preda porumb sătenilor s-a dresat un alt proces verbal pe care asemenea am onoare a-l înainta.

Vă rog să binevoiţi a-mi arăta dacă în asemenea împrejurări mai pot da o altă urmare pe cale ad-tivă acestei afaceri şi în tot cazul a lua cunoştinţă de aceste acte care arată îndeajuns procedeele periculoase pentru ordinea publică pe care le întrebuinţează unu[l] dintre proprietari şi arendaşi în relaţiunile lor cu sătenii.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 59.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din comuna Juguru, cătunul Valea Dindărăt am reclamat domnului ministru de interne în diferite rînduri contra d-lor Niţă Gh. Vişoiu, Ion N. Ştefănescu, preotul Petre Ştefănescu, preotul Dimitrie Niţescu toţi proprietari din comuna Juguru, judeţul Muscel.

Domnule ministru,

Moşii şi strămoşii noştri cît şi părinţii noştri au stăpînit şi stăpînim grădinile şi lacurile noastre, ei bine, aceşti satrapi s-au pus cu puterea celui mai tare să ne deposedeze din locurile noastre pe care avem plantaţi pruni, meri, cireşi, peri şi alţi pomi fructiferi, această plantaţie de moşii noştri, de părinţii noştri şi de noi ; moşii şi părinţii noştri, pe aceste locuri s-au pomenit, însă la 1864 la împroprietărire, conform legei rurale, aceşti proprietari au ademenit pe părinţii noştri ca să nu ceară împroprietărirea că nu are cu ce îl plăti şi rămîn săraci, în urma căror consecinţe am rămas noi săraci.

Cu plata ce am plătit-o acestor domni proprietari, atît moşii noştri, părinţii noştri şi noi puteam plăti, înzecit claca prevăzută de legea rurală, cînd noi astăzi ne vedem şi cu curţile caselor noastre stricate şi arate de proprietari.

Domnule ministru,

Cerem favoarea excelenţei voastre să binevoiţi a ordona să ni se lase locurile şi grădinile noastre sau în caz contrar să ni se dea cîte un lot de cinci hectare în moşia Grădiştea, la punctul numit Suhatu, căci altfel absolut sîntem muritori de foame cu copiii noştri pe drumuri.

Ai excelenţei voastre prea plecaţi şi supuşi servitori (ss) Ioniţă Dragomir zis şi Chira.

(ss) Nicule N. Predoiu (ss) Ilie Florea Stoica
(ss) Gheorghe Neagu (ss) Ecaterina Niţă Flore Stoica
(ss) Gheorghe N. Predoiu (ss) Stana Ştefan Oniţoiu

toţi din comuna Juguru judeţul Muscel.

[Rezoluţie :]
14 mai 1907.
În original regiunei 7-a pentru a cerceta ce cer locuitorii reclamanţi şi care este reclamaţia lor personală, fiind fără nici un înţeles.
[Fără semnătură.]

Domniei-sale domnului ministru domeniilor.

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 29 şi 34.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

PROCES VERBAL

Astăzi 12 mai 1907, înaintea noastră, procurorul tribunalului Vaslui, fiind citat s-a prezentat Ghidale Calmanovici, care ne declară :

Ghidale Calmanovici, 46 ani. fost contabil la dl. Șnaier, arendașul moșiei Bîrzești. Asupra bucăților de tinichea ce-mi arătați : sînt în adevăr la locuitori prin faptul următor : Iancu I. Haim, cîrciumarul din Bîrzești, chiriașul lui Șnaier, care avea această cîrciumă ca arendaș al moșiei, dădea bani de aceștia la țărani, care munceau la noi și noi cînd făceam plățile primeam de la țărani ca rest asemenea bani, prin înțelegere cu Iancu Haim mi se schimba în bani buni.

Cîteodată cînd nu ajungea se întîmpla să dăm și noi oamenilor bani de aceștia căci știam că-i poate schimba la Iancu Haim. Aceasta, probabil, Iancu Haim o făcea spre a face vînzare mai multă. Dl. Șnaier știa de această afacere, dar nu-s făcuți banii de el. Nu știu de ce e litera s pe ei.

Stăruiesc și semnez, (ss) G. Calmanovici

Drept care am semnat prezentul proces verbal.

Procuror, (ss) N. Ciurea

Proces verbal

Astăzi 17 mai 1907, înaintea noastră procurorul tribunalului Vaslui fiind citat s-a prezentat Iancu I. Haim, care ne declară la întrebările noastre următoarele :

Iancu I. Haim de 26 ani, cîrciumar la Bîrzești, ținem cu chirie un local de cîrciumă a d-lui Șnaier, arendașul moșiei Bîrzești, și m-am învoit cu dl. Șnaier să-mi dea concurs. El m-a învățat să fac la Vaslui niște fise de tablă care sînt ce-mi arătați cu litera S pe ele și cu valoarea. Duminica dimineața mă duceam la dl. Șnaier și dădeam fise de acestea pînă la 40—50 lei, iar d-sa le dădea la locuitori drept plată și locuitorii astfel trebuiau siliți să vie la mine să cumpere, căci în altă parte nu mai aveau curs acești bani. Banii de tablă ce aveam în casă mi-au fost luați de locuitori cu ocazia devastărilor, așa că acum nu-i mai pot schimba.

Stăruiesc și semnez, (ss) Iancu I. Haim

Arh. St. Buc., fond Min. Just. dos. 25/1907, f. 23.

321 **1907, mai 16 [1], Cristești.**

Domnule prim-ministru,

Subsemnații mai jos locuitori clăcași, domiciliați în cătunul Cristești, din comuna Lălești, plasa Puești, județul Tutova.

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cu umilințe și cu cel mai profund respect venim prin aceasta cu lacrimile în ochi a supune înaltei dvs. cunoștinți următoarele : că toți dintre noi fiind clăcași și descendenți fii moștenitori a defuncților noștri părinți, foști împroprietăriți după legea rurală de la 1864 pe moșia Cristești, fostă proprietate a d-lor Scarlat Miclescu, Leonida Mihălceanu din această comună, astăzi Zăfiratos, ginerele lui Mihălceanu, dominicilat în Galați, și în vedere că de la delimitarea pămînturilor noastre clăcășești de pe zisa proprietate ne-am văzut uzurpați în drepturile noastre de 66 fălci, pămînt de care am fost înșelați de proprietar cu comisiunea ce au lucrat din acel timp, scăzîndu-ne din cele 4 1/2 fălci, cît se cuvenea unui fruntaș, numai cîte 2 1/2 fălci, făgăduindu-ne că restul ni-l va completa pe urmă.

Văzîndu-ne în urmă înșelați în drepturile noastre de împroprietărire față de numărul crescînd a generațiunei copiilor noștri, îndurînd lipsa pămîntului, am intentat acțiune de revendicare domnului Mihălceanu asupra restului celor 66 fălci încă din anul 1865—66 la Tribunalul județului Tutova și redeschis din nou la 1892/93 și am mers cu judecata pînă la curtea apelativă Focșani Galați, unde din cauza lipsei de mijloace bănești și al depărtărei cheltuielilor de transport în această înaltă instanță judecătorească față cu avocații care ne-au trădat cauza apărării ni s-au pus procesul în suspensiune.

În vedere încă că de la delimitarea pămînturilor noastre clăcășești dl. Mihălceanu și ginerele său Zafiratos s-au folosit de uzufructul pămîntului nostru al acestor 66 fălci dîndu-le în arendă în bloc cu toată moșia pe la toți arendașii care s-au succedat pe zisa moșie Cristești, iar noi plătim cîte 60 lei falcea de posesie la arendaș, tot pămînturile noastre, plus muncile agricole împovărătoare peste puterea brațelor noastre, astfel că nu mai putem suporta greutățile anilor din urmă de cînd ni se află cotropite fără drept pămînturile noastre date prin lege, mai cu seamă devenind astăzi un sat mare populat peste 60 familii din 40 cîți eram la 1864, nevoia de pămînt a devenit simțitoare cu atît mai mult căci dintr-o familie care a fost împroprietărită cu 2 1/2 fălci au descins 6—8 fii moștenitori la care s-au fracționat cîte 20 prăjini ca dotă părintească, de unde naște legitima întrebare : dacă e posibil să ajungă unui bun gospodar a se hrăni de pe ele, semănînd popușoi și pîine albă ? Nici de cum !

Onor. domnule prim-ministru, vă rugăm fie-ne permis ca în speranța ameliorărei soartei și a recăpătărei drepturilor noastre de stăpînire asupra acestor 66 fălci pămînt — cotropite în proprietatea moșiei Cristești — ba chiar și pămîntul bisericei este dat tot din pămîntul nostru, pentru care apelăm la indulgența și umanitatea dvs., domnule prim-ministru, ca părintele națiunei, de care sînteți inspirat în unire cu toți onor. membri ai partidului național-liberal, cu dor de adevărat patriotism și singurul predestinat de providență a resolvi chestiunile și apărarea drepturilor noastre cetățenești.

Vă rugăm deci, cu lacrimi fierbinți, aveți milă și îndurare de o clasă de 60 familii — numărînd 300 suflete, fii ai țării, care n-avem alte mijloace de a ne procura hrana de toate zilele decît numai prin munca brațelor, avînd lipsa de pămînturile indicate, iar pentru a ni se preda drepturile noastre, vă rugăm să binevoiți a orîndui o anchetă locală și a delega pe un domn inginer din partea statului spre a face o nouă verificare de antemăsurătoare și delimitare a pămînturilor noastre clăcășești, ce ne-au fost cedate prin legea de împroprietărire de la 1864

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

din trupul moşiei Cristeşti, căci şi acelea date ne-au pus pe locurile cele mai slabe pe dealuri şi coaste, iar proprietarul şi-a rezervat locurile cele mai bune cu fînaţuri abundente, pe cînd nouă nu ni s-a dat decît cîte 5 prăjini fînaţ — astfel că sîntem lipsiţi şi de nutreţ pentru întreţinerea vitelor noastre, care şi acestea sînt o plagă a îndatoririlor noastre băneşti şi de munci pentru creşterea şi întreţinerea vitelor — principala ocupaţie de avuţie naţională a ţării pentru lucrarea pămîntului şi înmulţirea rasei vitelor.

La anchetarea locală vom proba cu toate actele şi documentele ce avem relative asupra drepturilor noastre de împroprietărire după legea rurală.

Vă rugăm încă odată, onor. domnule prim-ministru, să binevoiţi a pune îndatorire şi domnului proprietar Zafiratos acestea, ca să ne predea drepturile noastre de pămînt şi fînaţ recîştigate prin legea de împroprietărire fără să mai fim puşi în poziţie a ne cheltui şi a-i cere venitul lor, de cînd îl stăpîneşte şi-l arendase fără drept pe seama d-sale, iar cînd sîntem muritori de foame şi lipsiţi de drepturile noastre. Binevoiţi, vă rugăm, a primi plîngerile noastre.

[Urmează numele a 36 locuitori.]

Domniei-sale domnului prim-ministru al României, Bucureşti.

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 64 şi 108.

322 **1907, mai 25 [1], Fişcălia Ioneşti.**

Domnule ministru,

La 1864 părinţii noştri au fost împroprietăriţi după legea rurală în proprietatea domnului Trancă Pîrcălăbescu din comuna Ioneştii Mincului, judeţul Vîlcea, cu şapte pogoane pămînt, între care pămînt s-au rezervat şi izlaz de păşune, s-au stăpînit acel izlaz de părinţii noştri anume: Din Galbinu pînă la moartea sa şi de aci încoace s-au stăpînit de noi fiii săi pînă în anul 1905, păşunîndu-ne vitele pe acel izlaz nesupăraţi. Încetînd din viaţă şi proprietarul Trancă Pîrcălăbescu au rămas fiii săi Vladu Trancă şi Ioniţă Trancă, aceşti doi urmaşi ai fostului proprietar de la 1864 nu mai respectează mica noastră proprietate, ce s-a dat dupe legea de la 1864, ei fiind oameni cu poziţie bună şi cu influenţa în comună ne răpeşte întreaga parte de izlaz ce am avut, şi-l contopeşte în proprietatea d-lor.

Noi fiind săraci cu desăvîrşire şi împovăraţi de mulţi copii, nu ne putem opune unor uriaşi faţă de noi, căci orice reclamă a noastră nu este ascultată de nimenea, iar proprietarii ne goneşte ca pe iepuri cu puşcile, globîndu-ne cu sume de bani pentru vite cînd ne ducem să le păşunăm.

Nemaiavînd doar nici o nădejde de vieţuire şi nemaigăsind nici un alt sprijin în nimenea,

Venim cu lacrimi înaintea dvs. ca părinte al săracilor şi vă rugăm să binevoiţi a interveni cum veţi crede ca să ni se respecte

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

micul drept ce ni s-a dat prin lege, căci în alt mod vom fi nevoiți a emigra în alte părți, nemaiavînd unde trăi, fiind rău persecutați de acești domni proprietari.

Respectuoși,
(ss) Angel Dinescu (ss) Ion Dinescu
Comuna Fișcălia Ionești, județul Vîlcea.

[Rezoluție :]
26/5/1907.
Să se adreseze justiției.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond. Min. Agr. Ind. Comerț și Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 27.

323 **1907, mai 28, Iași.**

Domnule ministru,

Am onoare a vă raporta că unul din mijloacele de exploatare a țăranului român de către arendașul moșiei, în unire cu crîșmarul din sat, este și următorul.

Arendașul moșiei arendează crîșma unui evreu, fiindcă cele mai multe comuni au două sau mai multe crîșme, dintre care unele se țin în arendă de către români. Pentru a avantaja pe crîșmarul evreu, care mai totdeauna ține pentru vînzare, pe lîngă băutură, și articole de băcănie și lipscănie de proastă calitate, arendașul sau crîșmarul, cu consimțămîntul acestuia, fabrichează un mare număr de fise de tinichea proastă, de formă rotundă ca a banilor de nichel în circulație, pe care imprimă br. 5, 10, 20 și litera inițială a numelui arendașului.

Duminică dimineața, sau în alt timp, cînd țăranii vin ca să se socotească pentru munca făcută în cursul săptămînii, sau să ceară vreun acont asupra muncii făcute, contabilul evreu, după ce-i socotește așa după cum dînsul înțelege, plătește muncitorului jumătate în bani buni, iar restul în fise. Aceste fise țăranul este nevoit a le primi ca bani buni, fiind asigurat de contabil că crîșmarul evreu, la care el îl trimite, are să-i deie pe ele băutură și obiecte de prima necesitate.

Crîșmaru primește fisele ca monedă bună, dar fiindcă țăranul nu poate cumpăra de la altul nimica cu ele, plătește băutura falsificată și articolele de băcănie și lipscănie de cea mai proastă calitate în prețul excesiv de mare, pe care-l pune crîșmarul evreu, fiind constrîns a le cumpăra de la el.

Tot prin mijlocul acestor fise, pe care crîșmarul în timpul săptămînii le dă arendașului în schimbul monedei bune, se înțelege nu fără beneficiu, arendașul și crîșmarul cumpără de la femei găina, puiul și ouăle.

Cîteodată, crîșmarul, pentru a stoarce și mai mult pe muncitorul țăran, face dificultăți ca să primească fisele, pretextînd că contabilul care le-a dat nu mai este acum pe moșie, fiind strămutat aiurea, și nu știe dacă arendașul va mai ține seama de ele. În acest caz, țăranul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

muncitor, pentru a scăpa de ele, le dă și cu jumătate din valoarea pe care o reprezentau, să nu piardă totul.

Cînd se întîmplă că posesorul se schimbă de pe moșie, țăranul care mai are fise, rămîne cu totul păgubaș, fiind trecut în registru ca plătit, iar crîșmarul nemaivoind ca să le primească.

Acest mijloc de exploatare, pe lîngă că face o concurență nelegală comerciantului român de la sate, făcîndu-l să nu mai poată exista, dară apoi este un mijloc puternic pentru a sărăci pe țăran, și a-l demoraliza, silindu-l zilnic, pentru fiecare obiect de necesitate, a fi în contact cu crîșmarul evreu, care îi înlesnește căderea în patima beției.

Pentru dovedirea celor de mai sus, am onoare a vă comunica copie de pe procesul verbal încheiat de domnul director al arestului județului Vaslui, în ziua de 7 aprilie a.c., și de domnul procuror de pe lîngă tribunalul acelui județ în ziua de 12 mai a.c., precum și 5 fise percheziționate de la deținutul Teodor Ioan, din comuna Bîrzești, primite ca bani de la arendașul moșiei pentru plata secerei făcută în anul 1906 și din care se constată cu ce s-a ales din munca lui, care are 13 copii, după cum declară, comunicate nouă cu raportul nr. 3 548 din 22 mai 1907, și vă rugăm ca să binevoiți a lua măsurile ce veți crede de cuviință ca acest mijloc de exploatare și demoralizare a țăranului muncitor să înceteze pentru viitor.

Binevoiți, vă rugăm, domnule ministru, a primi asigurarea prea distinsei noastre considerațiuni.

Procuror general, (ss) N. Leonescu Secretar, (ss) Gh. Costișanu

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 825/1907, f. 66—68.

324 **1907, iunie 28 [Coteana].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori din comuna Coteana fiind învoiți pe moșia d-lui T. Georgescu et Vasilescu ne-au vestit pentru a ne primi pogoanele ce avem a treiera și căra drept învoiala pe care le-au găsit măsurate în lipsa noastră fiind prea mari, iar cît privește pentru pogoanele ce ni s-au dat nouă pe seama noastră pentru care facem această învoială avem fiecare locuitor lipsă mare, vă rugăm cu lacrimile în ochi a lua măsuri și a delega o persoană din partea domniei-voastre a veni la fața locului și a măsura pogoanele drepte, această muncă nedreaptă am făcut-o timp de 17 ani de cînd a venit domnu[l] arendaș pe această moșie.

Supuși,
[Urmează numele a 73 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al județului Olt, Slatina.

[Rezoluție :]
Nr. 182 din 28 iunie 1907.

D-lui inspector pentru a se transporta de îndată în localitate și a proceda la verificarea măsurătoarei pămînturilor date reclamanților.

Prefect, (ss.) indescifrabil.

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 355 și 360.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

În toamna anului expirat 1906 pentru că nu am avut ogoare îndeajuns pentru a le semăna cu grîu, am convenit cu domnul Minel Rădulescu, se zice că este arendaş al moşiei Jianca, ce aparţine comunei Ursoaia, vecină cu această comună, de a ne da şi nouă atîtea ogoare cît ne făcea trebuinţă spre a le semăna cu grîu, cum şi locuri spre a ne ara porumb, în primăvara acestui an. Aceasta în mod verbal şi cu condiţiune de a-i da dijma din trei una, bineînţeles că nouă trebuia să ni se dea de fiecare cap de locuitor din proprietatea ce domnia-sa ţine cu arendă cîte 12 pogoane de pămînt spre a fi semănate : patru cu grîu şi opt cu porumb, la care trebuia să facem ca învoială cîte opt pogoane, arate, patru pogoane grăpate, patru pogoane secerate şi cărate, 40 saci duşi la gara Potcoava, 3 pui de găină, 2 ouă, o zi cu carul, două cu braţele : acestea toate fără plată, cum am zis la o sumă de 12 pogoane ce avem în proprietatea d-lui, iar nici cum la două şi trei pogoane ce astăzi le avem arate în proprietatea d-lui.

Nu ştiu după ce lege sîntem izgoniţi de la munca noastră, proprie, ce o avem semănată în acea proprietate, care am convenit noi între noi a-i da cea mai scumpă învoială posibilă ce există în ţara noastră românească una şi una adică : una domnia-sa şi una noi. Pentru aceste toate drepte plîngeri ale noastre, domnule prefect, ca oameni liniştiţi ce am fost şi sîntem, vă rugăm cu supunere a fi luată în seamă această plîngere şi să binevoiţi a ordona uneia din autorităţile competente, spre a veni în localitate a cerceta, stabili aceste toate cîte noi reclamăm şi a face să fim lăsaţi neturburaţi la executarea secerişului grîului nostru ca în urmă domnul arendaş să-şi poată lua dreptul de jumătate din el.

Aşteptăm cu multă încredere rezultatul de la cumpăna dreptăţii.

Ai domniei voastre supuşi,
[Urmează numele a 20 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Olt.

[Rezoluţie :]
No. — 1 148 Pr. 5 iulie 1907.
D-l inspector comunal este invitat a cerceta de urgenţă plîngerea şi a lua măsurile cele mai nimerite pentru a stabili înţelegere între reclamanţi şi proprietari.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 437.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Şerbăneşti de Jos, judeţul Olt, venim prin aceasta a aduce înaltei d-stră cunoştinţă că de 10 ani de zile cînd aveam ca arendaş al moşiei noastre pe dl. Sterie Poulopolos am rămas săraci şi fără nici un mijloc de vieţuire pentru că în tot cursul anului, adică de la ridicarea zăpezii şi pînă la căderea ei din nou, sîntem neschimbaţi nici o zi, făcîndu-i tot felul de munci ale d-sale la timp iar ale noastre deşi arate şi semănate fără timp, nu le putem munci nici o dată, răul devine după cum urmează :

Pogonul de învoială, după actul de angajament, ni le dă dreptate dacă avem a-i secera 4 sau 5 pogoane cu plusul îi facem 7 sau 8 pogoane, dacă cerem să ni se măsoare terenul pe care l-am secerat spre a ne plăti, începe atît d-sa cît şi oamenii d-sale a ne bate, înjura şi multe altele, aceste fapte le-am reclamat în tot timpi anilor, dar glasul nostru nu a fost auzit de nimeni deşi uneori venea în această privinţă cîte un domn subprefect sau inspector comunal îl vedem şi noi cînd intra în curte la d-sa, cînd ieşea îl vedea numai d-sa iar noi nu. În primăvara curentă la arătura de porumb am fost surprinşi cînd am văzut că ni s-au măsurat pogoanele drepte adică 1 296 st.p. iar după o lună în urmă nu au mai fost acea măsurătoare la cîteva sute de pogoane ce i le-am arat şi semănat noi, voind la secere pogoanele, în loc să ni le dea cel puţin după cum erau arate că erau destul de mari, ni le-au dat în loc de unu, unu şi jumătate, ba p-alte locuri şi două în loc de unu, le-am primit fără nici o opunere din parte-ne şi cu lucrul mergeam înainte. De aceea, vă rugăm să binevoiţi a orîndui o anchetă la faţa locului spre a constata justa noastră plîngere făcînd măsurătoare atît la pogoanele arate şi semănate cu mei, cum şi la pîrloagele rămase nearate, cunoscîndu-li-se răzoarele, de cele constatate să dreseze acte după care să ni se libereze copie ca în urmă să-l putem acţiona în judecată spre despăgubire.

Domnule prefect, cerem şi stăruim ca ancheta să se facă în unire cu d-nul primar respectiv şi cît de curînd, căci începînd-se căratul grîului dupe cîmp se strică semnele făcute de noi care cît am secerat.

Cu stimă,

[Urmează numele a 202 locuitori.]

[Rezoluţie :]

No. 5 600/6 iulie 1907.

S-a trimis în localitate dl. inspector comunal respectiv cu recomandaţia de a stabili înţelegere.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 381 şi 396.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Cu actul agricol autentificat de Consiliul comunei Hunia, la nr. 851/902, ne-am învoit cu dl. Sima Năiculescu şi Vasile Mirică, arendaşii moşiei Maglavit, ca să muncim pe moşie grîu în parte la tarla, şi porumbul în grămezi, după cum glăsuieşte art. 1 din act ; în vara acestui an am avut semănate pentru noi cu sămînţa noastră patru pogoane grîu, şi pentru domnii arendaşi cu sămînţa d-lor şapte pogoane, dupe cum glăsuieşte art. 2 din act ; aceste şapte pogoane le-am secerat înainte, după cum glăsuieşte art. 3 şi apoi am secerat şi pe al nostru, în urmă începînd de la 25 iunie am început căratul şi treieratul şi pînă la 20 iulie a.c. am terminat fiecare din noi cele şapte pogoane de treierat al d-lor arendaşi şi i-am aşezat boabele în magazie, rămînînd cele 4 pogoane ale noastre în cîmp. În ziua de 22 iulie a.c. în chiar localul primăriei am luat înţelegere cu domnul D. Gărdescu ca astăzi 24 iulie a.c. să cărăm grîul din cele patru pogoane ale noastre ; aşa fiind parte din noi au şi luat grîul, iar parte cu care încărcate am fost opriţi în cîmp de păzitorii moşiei şi în urmă şi de trei jandarmi din secţia Cetatea cu dl. D. Costantinescu, un om al d-lor arendaşi, sub pretext că nu sîntem liberi a ridica grîul pînă ce nu va dispoza d-l administrator, căci dispoziţia de la 22 iulie au anulat-o, ne-au luat vitele şi am plecat acasă, iar carele le-am lăsat în cîmp ; am reclamat d-lui primar cu deosebită petiţie cazul chiar astăzi, însă d-l primar fiind lipsă, petiţia am înaintat-o şi înmînat-o d-lui secretar. Vă rugăm să binevoiţi a dispoza să se cerceteze cazul ca să vă convingeţi şi d-voastră că dacă ar fi fost să urmăm cu forţa cum servitorii moşiei erau pregătiţi ar fi dat loc la fapte regretabile şi că în acest caz tot noi am fost vinovaţi, am stat şi stăm paşnici şi răbdători, aşteptăm cercetarea dvs. şi pînă atunci ne întrebăm cum ne pot opri jandarmii să ne luăm grîul care este al nostru şi cînd angajamentele ni le-am îndeplinit faţă de moşie.

Cu stimă,
[Urmează numele a 65 locuitori.]

D-sale d-lui prefect Doljiu.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 862, f. 10—10 bis.

328 **1907, august 2 [Scăeşti].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Scăeşti, plasa Scăeşti, judeţul Dolj.

Cu respect ne prezentăm prin aceasta înaintea d-voastră ; că văzîndu-ne propriţi de la dreptul nostru, de către dumneaei Maria,

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tutorea averei răposatului arendaș Ion Ionescu Crețu, după proprietatea d-lui Grigore C. Staie Stoicescu Scăești ; cum că noi fiind ca învoitori cu act în regulă, ne-am făcut toate datoriile învoielii agricole, ținîndu-ne de angajamentul ce l-am avut prevăzut în act ; d-sa este contra actului, deoarece ne poprește dreptul a cîte un car paie, de fiecare învoitor, după cum prevede actul ce-l avem cu susnumitul arendaș ; primul act, format în anul 1903/1904 1 martie, iar noi cu muncă am început încă din toamna anului 1902/903, cu aratul și semănatul grîului ; al 2-lea act format în anul 1904/905 la 1 martie în care prevăd deslușit că noi sîntem obligați a face cîte 2 pogoane cu desăvîrșire, adică arate, semănate de cu toamnă, secerate, cărate și celelalte, cu grîu și acum din nou ne vedem asupriți a face a doua arătură în toamna acestui an, care credem că e contra actului ce-l avem între noi.

Pentru care vă rugăm respectuoși să binevoiți, domnule prefect, a se lua măsurile legale spre a ni se elibera dreptul nostru de către sus numita tutore, cîte un car paie, după cum prevede actul ce se găsește trecut în registrul tocmelilor agricole și care este în arhiva acei onor. prefecturi fiind cerut de către onor. prefectură.

Devotați

(ss) Dumitru M. Păslăriu — (ss) Gheorghe St. Calotă
(ss) Ștefan S. Cătănoiu — (ss) Nuță B. Bogdan
(ss) Ilie D. Munteanu — (ss) Const. St. Calotă

D-sale domnului prefect al județului Doljiu, Ad-ția generală.

[Rezoluție :]
D-lui inspector comunal pentru a ancheta și lua măsuri serioase.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 862, f. 50.

329 **1907 [1], august 6 [Șerbănești de Jos].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori din comuna Șerbăneștii de Jos, plasa Perieți, județul Olt, venim cu cel mai profund respect înaintea d-voastră a vă reclama precum urmează : fiind învoiți verbal la d-nul arendaș Sterie Poulopolus, proprietatea d-nei Maria Blaremberg, și făcîndu-ne toate drepturile la care ne-au chemat pînă în prezent, la tot felul de munci, nerămînîndu-i nimic pe cîmp nestrîns de noi în timpul de față, făcînd învoiala pe anul 1906, la finitul anului cînd ne-a socotit ne-au oprit din muncile noastre făcute cu plugul, transpoarte și zile cu carul și brațele pentru a ni se ține în seamă la învoiala anului acesta 1907. Acum vedem că neagă cu totul, nu voiește a ne ține în seamă cu nici un chip muncile noastre făcute din anul 1906, trecute pentru anul 1907, cînd noi am rămas și fără recolta grîului de toamnă tot din cauza d-ei că ne-au ținut cu porumbul pe cîmp pînă a nins pe el și în primăvara acestui an

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1907 ne-am arat şi noi pe seama noastră cîte două sau trei pogoane ovăz şi dîndu-ne ordin să-l strîngem la arie şi treierîndu-l vedem că nu voieşte să ne dijmuie, vrînd a ni-l hrăpi ca şi în anii trecuţi ; de aceia vă rugăm respectos, domnule prefect, a face ce veţi găsi de cuvinţă a ni se elibera acele ovăzuri că sîntem strîmtoraţi cu totul şi familii grele.

Domnule prefect, de aceea vă rugăm a lua în seamă plîngerile noastre ca un bun părinte al săracilor şi ca şef mai mare al judeţului.

Cu stimă,
[Urmează numele a 12 locuitori.]

D-sale domnului prefect al judeţului Olt.

[Rezoluţie :]
Inspector comunal spre a cerceta plîngerea.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, nenumerotat.

230 **1907 [1], august 9 [Bălteni].**

Domnule prefect,

Cu contract în regulă am fost învoiţi pe moşia d-lui Ioan Serbu Munteanu ce o ţine cu arendă în comuna Turia şi, conform contractului de învoială, ne-am făcut datoria, fără ca să rămînem datori nici cel puţin cinci bani ; acum, cerîndu-i ca să ne dijmuiască, nu voieşte cu nici un chip, sub ce motiv nu putem şti, lăsîndu-ne cu puţinele producte în prada vitelor pe cîmp, spunîndu-ne căci nu a fost timpul abundent şi că pierde, şi deci pe lîngă dijmă din una şi una ne mai pretinde a-i mai da şi cîte 10 lei pe pogon peste contract, ca să poată acoperi pagubele ce zice că anul acesta i le produce ; deci sau ne vedem jefuiţi de acest domn arendaş, ba ne mirăm că nu ne ia şi casele ca să se despăgubească de pierderile ce zice că i se cauzează din cauza timpului ; astfel, dar, cu respect reclamăm cazul d-voastră, rugîndu-vă, domnule prefect, a da ordin prin noi înşine către d-nul inspector al plăşii Pereţi, care este mai sever şi nu face alt decît dreptatea, spre a merge la faţa locului şi a proceda la dijmuitul productelor din una şi una.

Cu stimă,
[Urmează numele a 20 locuitori.]

D-sale d-lui prefect al judeţului Olt.

[Rezoluţie :]
D-lui inspector comunal respectiv spre a satisface cererea reclamanţilor dacă o va găsi întemeiată.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 5.

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnatul Dumitrache Pleşu, locuitor din comuna Cîmpurile, plasa Soveja, judeţul Putna, vin prin aceasta cu cel mai profund respect a vă supune următoarea plîngere.

La un an şi jumătate după punerea în aplicaţie a celui mai mare act naţional din lumea românească pentru îmbunătăţirea soartei noastre a ţăranilor foşti clăcaşi, adică prin anul 1865—66, cînd am devenit deplin stăpîni pe bucăţica noastră de pămînt, cu care acel mare şi uman legiuitor rural ne-a împroprietărit, tatăl meu numit Toaderi Pleşu, ce a fost împroprietărit cu 5 1/2 fălci pămînt pe partea de moşie a statului Ciurucu, din comuna Cîmpurile, dependinte de domeniul Soveja, a construit o moară cu o piatră în albia pîrîului Suşiţa, pe pămîntul nostru în devălmăşie cu a celorlalţi împroprietăriţi, de la care au răscumpărat drepturi de teren necesar pentru aducerea apei şi care este vecinătatea cu partea rămasă statului situată peste Suşiţa spre miazăzi şi apus — moara la care s-au luat apa din cursul liber al Suşiţii, din partea despre vatra satului, funcţionînd astfel neîntrerupt un îndelungat timp, pînă ce s-au inundat de apa Suşiţii, care au venit mare în urma unei ploi torenţiale căzute prin anul 1881, cînd moara fiind distrusă am reconstruit-o eu tot pe albia Suşiţi mai înspre vatra satului Ciurucu, aşa că această moară, a cărei vechime de proprietate şi de liniştită posesiune, fără de nici o împiedicare din partea satului vecin, datează de peste 40 ani.

Acum tocmai şi chiar ieri 13 august curent văd că dl. şef al ocolului silvic Soveja, venind pînă la moara mea îmi pune în vedere că-mi va strica imediat iazul pe care aduc apa la moară, pretinzînd că satul merge cu hotarul pînă la jumătatea cursului apei Suşiţa de unde eu nu aş avea dreptul a lua apa prin legarea iazului pînă ce nu vom face tranzacţie de plata către stat pentru luarea apei, motivată aceasta din partea unor răi voitori ai mei din localitate drept răzbunare pentru că au construit şi ei o moară acum doi ani lîngă vechea mea moară şi locuitorii satului Ciurucu i-au îngăduit.

În credinţa ce am ca sătean care moştenesc cu dreptate acea moară, pe urma defunctului meu părinte, şi care la rîndul meu mi-am făcut şi datoria către patrie, apărînd moşia strămoşească şi servind în armată ca călăraş am contribuit în partea activă în războiul pentru neatîrnarea iubitei mele ţări şi întrucît, printr-o îndelungată posesiune a acestui iaz şi acestei mori am dobîndit un drept de servitute asupra construcţiei iazului din vecinătatea satului pentru aducerea apei la această moară şi aceasta cu atît mai mult cu cît eu prin aceasta nu cauzez nici o vătămare la proprietatea statului prin înşelăciune şi altele, vă rog umil a ni se face dreptate să se respecte şi să mi se menţină dreptul de servitute a nu mai fi obligat tocmai acum peste 40 ani la nici un privilegiu de dare către stat, avînd destule dări altele ce le plătesc pentru această moară.

---

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru buna credință a dreptului ce reclam prin prezenta, alătur la aceasta certificatul ce mi s-a eliberat din partea acelor locuitori legalizat de Primăria comunei Cîmpurile sub nr. 1 591/907.

Binevoiți, vă rog, domnule ministru, a primi încredințarea profundului meu respect.

[Fără semnătură.]

Domniei-sale domnului ministru al agriculturei, industriei, comerciului și domeniilor București.

[Rezoluție :]
23 august 1907. Dl. șef de ocol să binevoiască a cerceta și referi. (ss) indescifrabil.

Arh. St. Buc., fond Min. Agric. Ind. Com. și Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 74 și 99.

332 **1907, august 22 [Icoana].**

PROCES VERBAL

Astăzi anul una mie nouă sute șapte, luna august, ziua douăzeci și două.

Noi, N. I. I. Roșioru, primarul comunei Icoana, din plasa Perieți, județul Olt, avînd în vedere ordinul domnului inspector comunal, respectiv nr. 1 551, pe lîngă care ne înaintează în original petiția prezentată domnului prefect de Vlad Tabacu și alți 12 locuitori din această comună, prin care se plîng că de către d-l I. Gornescu, arendașul moșiei Floru, li s-au oprit grîul ce au avut recoltat pe moșia d-sale ce ține cu arendă, text al cărei petițiune adresată domnului prefect de Vlad Tabacu și alți 12 locuitori din comuna Icoana este că : în anul expirat 1906 prin învoială orală cu d-l I. Gornescu, arendașul moșiei Floru, au avut toată munca cîmpului pe acea moșie și în toamna anului 1906, socotindu-se cu d-sa din toate obligațiunile între dînșii, au rămas satisfăcuți fără să existe alt nimic. Astfel că nemulțumiți de ceea ce li se imputase a-i face mai multe prisoase față de cele ce se înțeleseseră s-au retras din acea proprietate, însă numitul d-l arendaș le-a impus ca să seamene ogoarele ce le au asupră-le din dijmă și a nu le lăsa sterpe, promițîndu-le că, dijma le-o va lua tot după uzul din anul 1906, cu aceleași condițiuni, au rămas mulțumiți și au semănat orice recolte.

În acest an 1907, secerîndu-și recoltele cu grîu le-au dus la armanul proprietății (la arie), pe ziua de 12 și 13 corent, luna august a.c. ; treierînd la mașina d-sale, în scopul propus ca să le ia dijma din boabe, după ce au aranjat la saci cantitatea de grîu fiecare ce au produs, în mod barbar i-au alungat forțați prin argații d-sale, fără să le dea cel puțin sămînța ce au pus, întrucît azi își plîng soarta nenorocirei în timpul cunoscute de criză, fără nici o speranță de sămînță pentru anul viitor, nu le este îndestul multele suferințe ce-i amenință căci nici nutriment pentru cîte doi boi nu au a-i scoate din iarnă. Cer a fi satisfăcuți dîndu-li-se dreptul ce li se cuvine.

Prin adresa noastră nr. 535 am făcut cunoscut domnului primar al comunei Floru, spre a pune în vedere d-lui I. Gornescu, arendașul moșiei Floru din acea comună ca pe ziua de azi 22 august corent, ora

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

8 dimineața, să fie prezinte în localul acelei primării, unde vom veni și noi spre a arăta cele arătate mai sus.

Astăzi, anul, luna și ziua sus arătate, împreună cu reclamanții Vlad Tabacu, Voicu Gheorghe, Petre I. Stan și alți zece din această comună ne-am transportat în comuna Floru la localul de primărie, unde am găsit prezinte pe d-l primar, lipsind d-l I. Gornescu, arendașul moșiei Floru, deși a fost încunoștiințat de d-l primar al comunei Floru prin adresa nr. 460 din 21 august corent, i-am făcut din nou în două rînduri cunoscut prin gardistul primăriei spre a se prezenta ; d-l I. Gornescu a refuzat însă a se prezenta la primărie, după care apoi împreună cu reclamanții mai sus arătați ne-am transportat la domiciliul d-lui I. Gornescu, arendașul moșiei Floru, unde găsindu-l prezinte, i-am pus în vedere scopul venirei noastre și de a dijmui pe reclamanți ; d-l I. Gornescu ne-a făcut următoarea declarațiune :

Că nu voiește a dijmui pe reclamanții deoarece nu i-au făcut nici un angajament după înțelegerile orale ce au avut cu ei, că nici nu putem intra cu sila în magazia sa și că nu voiește a ști de nici o autoritate și nu este nimeni tovarăș cu d-lui pe moșie.

Atît declară însă a subscrie a refuzat.

Noi dar voind a ne conforma art. 36 din legea tocmelilor agricole nu am fost cu putință deoarece reclamanții nu au făcut nici un fel de muncă precum au avut înțelegere (verbală) orală cu d-l arendaș I. Gornescu.

De cele constatate am dresat prezentul proces verbal care în original se va înainta d-lui inspector comunal al plășii Perieți, odată și înapoierea petițiunei în cestiune ; care rezultat ordinului nr. 1 551 spre cele cuvenite.

Primarul com[unei] Icoana.
(ss) N. I. I. Roșioru

Primarul com[unei] Floru,
(ss) A. Costache

Asistenți,
(ss) indescifrabil
(ss) indescifrabil

(ss) indescifrabil
(ss) indescifrabil

Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 26.

333 **1907, august 26 [Filipeni].**

Domnule ministru !

Subsemnații Sava Elisei M. Crăciun, Pascu Tiolea, Elisei Neagu Andrei Chiriac și Elisei Andrei Chiriac, toți domiciliați în comuna Filipeni, din plasa Siret, județul Bacău, venim prin aceasta cu fierbinți lacrimi și cel mai respect a reclama domniei voastre următoarele :

Pentru vara 1905 am avut a face munci agricole pe moșia Filipeni (D), proprietatea d-nei Verginia Lambrino, fiecare după cîți bani am primit treptat de la proprietate după nevoile noastre, fără însă a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

avea obligațiune, așa că în vara 1906 am efectuat muncile pentru care am primit banii și d-l administrator al zisei moșii, numit Costache Ciulei, ne-a răfuit în lipsă și ne-a trimis la domiciliu cîte o chitanță de răfuială. Noi însă văzînd cum că muncile ce datorim le-am achitat și în chitanțiile de răfueală am rămas tot datori, am făcut apel la judecătoria ocolului Siret și am propus citarea martorilor care au văzut cînd am efectuat muncile ; la ziua termenului de judecată ni s-a dat citație numai nouă și d-lui administrator Ciulei, procuratorul d-nei Lambrino, care s-a prezentat cu obligații în regulă fără ca noi să le cunoaștem, precum și un certificat eliberat falș de Primăria comunei Filipeni, prin care se certifică cum că noi am făcut obligații, dar în realitate munci nu am făcut ducîndu-ne la timpul muncilor în partea de jos și neefectuînd datoria de a munci către d-na Lambrino. D-l judecător al ocolului Siret a pus baze pe obligații și certificat și ne-a respins apelul *fără a ne admite* amînarea termenului și citarea martorilor cu care să probăm efectuarea muncilor, astfel că nouă nu ne-a rămas decît dreptul de recurs, pe care l-am și făcut ; în urmă, somîndu-ne și aplicîndu-ne sechestru, am făcut contestație și tot astfel s-a respins ca și apelul fără a ne ține socoteală de citarea martorilor, astfel că acum sîntem sechestrați și executați a plăti în bani muncile făcute de noi și nerăfuite sau trecute în condici de d-l administrator, ba mai mult încă că deși condamnați de judecătorie totuși răfuiți din nou pe anul 1907 și lăsați iarăși datori după cum probează chitanțele anexate la contestațiile ce am făcut și care sînt la dosarele onorabilei judecătorii, așa că după acelea obligații urmează nu numai o dată a fi urmăriți pe nedrept dar în fiecare an să plătim de două ori.

Domnule ministru ! Sîntem oameni sărmani, nevoiași, cu totul lipsiți de pămînt și a mai munci de două ori prin încărcăturile de munci făcute de d-l administrator al moșiei ar fi un mare păcat pe capul nostru, mai ales că d-na proprietară, prin administratorul său, are la îndemînă autoritatea comunală, primar, ajutor etc. care le face orice acte numai în scop de a ne putea jupuia și lua și zdrențele de sumane ce avem pe noi. Astfel de lucruri au fost descoperite făcute chiar în detrimentul băncii populare, unde a urmat ancheta i-a destituit pe acești funcționari. De aceia, dar, alergăm cu fierbinți lacrimi îngenunchind înaintea d-voastră, ca părinte al țării întregi și protector al tuturor nenorociților, a vă ruga să binevoiți a studia anexatele cărți de judecată a judecătoriei ocolului Siret cu somațiunile lor, unde se va vedea strîmbătatea adusă nouă și unde a influențat d-na Lambrino și a dispoza pe calea care veți crede pentru a ni se scoate la lumină dreptatea, deoarece am efectuat muncile și nu sîntem datori cu nimic. Vă rugăm a dispoza revizuirea dosarelor judecătoriei de către onorabilul parchet sau tribunal, spre a nu fi jupuiți de oameni care nu se mai gîndesc la dreptate ci numai la strîmbătate.

Binevoiți, vă rugăm, a primi asigurarea prea osebitei noastre considerațiuni.

(ss) Eu Sava Elisei M. Crăciun
(ss) Eu Pascul Tiolea
(ss) Eu Elisei Neagu
(ss) Eu Andrei Chiriac
(ss) Eu Elisei Andrei Chiriac

Domniei-sale domnului ministru de justiție.

Arh. St. Buc., fond Min. Justiției, dos. nr. 35/1907, f. 83.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Horezu Poenari, plasa Bîrza Doljiu, cu respect vă reclamăm următoarele :

Că fiind învoiţi cu munca agricolă pe moşia Greceşti, al cărei arendaş este d-l Marin V. Mirică, în care moşie am convenit a-i munci 4 hectare sau 8 pogoane porumb, aceasta după actul de învoială din toamna anului 1906. Aşadar din aceste pogoane au fost învoirea între noi a da una şi una din porumb, adică din drugi, iar din coceni nu-i după cum se prevede în actul de învoială pentru că cocenii servesc ca nutreţ la vitele noastre.

Astă primăvară mai fiind pămînt de cultura porumbului de rezervă am convenit cu d-l arendaş a-i cultiva cîte un pogon porumb cu desăvîrşire cultivatul cu sămînţa noastră, avînd învoială verbală a da una şi una din acel pogon adecă aceasta din drugi, iar cocenii să-i distribuie nouă. Astăzi sosind culesul porumbilor, vedem că d-l arendaş ne-au pus în vedere a-l culege pentru d-sa cu desăvîrşire, luîndu-ne şi cocenii.

Cu lacrimile în ochi şi cu cel mai profund respect vă rugăm, d-le prefect, a da ordin celor în drept pentru a nu ni se lua porumbii din acel pogon adică a da una şi una ; atît, pentru coceni, nu, căci aşa a fost învoirea noastră verbală, pentru că dacă ne va lua cocenii rămînem cu vitele muritoare de foame şi care vite vor fi folositoare în anul viitor tot d-lui arendaş Marin V. Mirică.

Credem, domnule prefect, că domnia voastră ca un părinte al judeţului ne veţi satisface această cerere deoarece ceea ce reclamăm sînt cu totul adevărate.

[Urmează numele a 38 locuitori.]

D-sale d-lui prefect al judeţului Doljiu.

[Rezoluţie :]
D-l inspector comunal respectiv va cerceta şi referi.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., dos. 4 862, fond 52, f. 80—81.

335 **1907, august 30, Perieţi.**

Domnule prefect,

Drept rezultat al ordinului domniei-voastre apostil după suplica d-lui Vlad Tabacu şi alţi 12 din Icoana, prin care reclamă contra d-lui I. Gornescu, arendaşul moşiei Floru, că le-ar fi oprit recoltele ce au avut pe acea proprietate cu învoială, fără a le da lor nimic.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am respectul a înainta pe lîngă acesta un proces verbal ce s-a dresat de primarul comunei Icoana delegat de noi, din care rezultă că domnul Gornescu nu le-a dat reclamanţilor nimic din acele recolte, deoarece dînşii nu i-au făcut nici un angajament, după înţelegerea orală ce au avut cu dînşii.

Înapoiez şi petiţiunea primită.

Primiţi vă rog, domnule prefect, asigurarea respectului meu.

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Olt.

Inspector, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :]
Se va atrage atenţia d-lui inspector că dacă aş fi înţeles ca cercetarea să se facă de primar, delegam de-a dreptul pe primar, nu pe d-sa. Pe viitor va avea grijă a face în persoană cercetările cu care îl delegăm, nu să scape de ele transmiţîndu-le primarilor.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 25.

336 **1907, august 30, Bălăneşti.**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Bălăneşti, acest judeţ, învoiţi pe moşia d-lui Teodorache Georgescu, arendaşul moşiei Coteana, în vara aceasta 1907 în urma muncii ne-am pomenit că ne-a luat ogoarele împreună cu produsele aflate pe ele, adică porumbi şi coceni ce s-au făcut în această vară, pentru ce motiv nu putem şti.

Noi nu pretindem că ne-a scos din moşie deşi am avut contract în regulă cu d-lui, dar cel puţin munca noastră ce i-am făcut-o pentru locurile ce ne sînt luate cu porumbul după ele şi cocenii să ni se plătească sau să ni se restituie, neavînd cu ce ne întreţine şi scoate vitele din iarnă.

De multe ori grînele cum şi porumbul ce am avut pe moşia d-lui a fost întotdeauna stricate şi mîncate cu desăvîrşire de vite şi de făcători de rele, am rămas fără producte şi în urmă spunîndu-i d-lui arendaş chiar în curtea d-sale nu a voit să ne asculte luîndu-ne la goană.

Reclamăm cazurile dvs., d-le prefect, şi vă rugăm cu lacrimi în ochi să binevoiţi a ordona cercetare locală în comuna noastră, Bălăneşti, unde am făcut muncile şi înţelegerea cu numitul domn arendaş obligîndu-l ca să ne plătească munca noastră ce i-am făcut în această vară.

Plecaţi,

(ss) Radu Gheorghişor
(ss) Mitruţă Năvodaru
(ss) Dinu P. Istrate
(ss) Tache Tudor Obloja din Bălăneşti

D-lui prefect al jud. Olt.

[Rezoluţie :]
30 august 1907.
Se va cerceta de d-l inspector comunal respectiv care ne va raporta de urmare.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 188.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori răzaşi din comuna Dorna, plasa Dorna, judeţul Suceava, venim cu cel mai profund respect a aminti plîngerea noastră ce am făcut-o contra preotului Simion Ortoanu, tot din zisa comună, care cu adevărat prin înşelăciune a despoiat de pămînt de rezeşie pe părinţii şi bunii noştri şi noi urmaşi astăzi umblăm plîngînd pe drumuri şi cel puţin de ar stăpîni singur acel pămînt, dar aşa îl speculează prin un domn Clern, un austriac, că vedem că aşa a venit vremea românii din România să facă revoluţii a căpăta pămînt şi acel care îl avem se stăpîneşte de străini austriaci şi alţi, plîngerea noastră prin înalta dv. bunătate s-a trimes în constatări prin dl. inspector comunal cînd noi intrasem în casieria Erbii cum am spus prin reclamă, rezultatul nu-l ştim, dar ştim atît că sîntem purtaţi cu jandarmi pe drumuri după stăruinţele preotului, de către dl. inspector i-a cerut titlurile de proprietăţi, dar nu le are, cu ce drept stăpîneşte pămînt, am fost chemaţi la împăcăciune ne supunem, dar nu vrea preotul că s-a pronunţat că vrea să-l înstrăineze numai nouă nu i-am oferit preţul ce l-a dat Clern şi alţi şi refuza lor, l-a îndrumat şeful secţiei jandarmi şi dl. inspector de plasă şi în zadar, venim dar a întreba ce facem noi acum? că, care am avut, am cosit, şi adunat porţiunile noastre de pămînt, dar arendaşul Clern a pus stăpîniri pe ele în baza contractului, dar cum am arătat în prima reclamă s-a vîndut 400 fălci, muntele are 502 fălci, restul cu ce drept îl ţine arendaşu, să ni se dea cel puţin prisosul pînă la terminarea procesului ce sîntem siliţi a intenta, că toată lumea ştie criza de iarbă ce este şi noi am strîns deja, dar fără porunca dv. nu ne putem folosi de ea, vă mărturisim cu cugete curate că cea mai mare parte din noi am fost răbdători, dar altfel nu ne mai lua iarba cosită gata un străin necunoscut, lipsit de orice act din partea bunilor şi părinţilor noştri.

Toată speranţa ne este în dv. bunătate şi credem că nu veţi lăsa a se comite scandaluri şi veţi ordona a ne da, dacă nu tot dreptul nostru, cel puţin prisosul muntelui de 102 fălci sau 146 hectari, ca împărţindu-l în raport cu cît pămînt avem fiecare înstrăinat, să nu pierdem vitele din cauza lipsei de fîn.

Binevoiţi, vă rugăm, a primi stima şi respectul prea supuşilor domniei-voastre servitori.

[Urmează numele a 19 locuitori.]

[Rezoluţie :]
21.9.1907. Să se adreseze instanţelor judiciare, ministerul neputîndu-se amesteca în turburări de proprietate.

[Rezoluţie :]
Cer pămîntul cotropit de către preotul din sat şi speculat prin un arendaş străin. Cer loc de imaş din pămîntul ce-l stăpîneşte preotul pe nedrept, pînă la terminarea judecăţii pentru acest pămînt.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 574/90, f. 316—345.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Cornu, din plasa Pleniţa, judeţul Doljiu.

Cu lacrămile în ochi şi cu cel mai profund respect venim a vă reclama următoarele :

În primăvara acestui an 1907 găsind locuri pentru porumb la moşia d-lui N. T. Pop din cătunul Teiu şi ducîndu-ne cu plugurile să arăm la numitul proprietar, ne-a ieşit înainte locuitorul Gheorghe Mateescu, tot din această comună, spuindu-ne ca să nu ne mai ducem în moşia d-lui N. T. Pop căci are şi dînsul locuri de porumb ca să ne dea, atît cît ne trebuie la fiecare, spuindu-ne cu sinceritate că ne lasă ogoarele de toamnă pentru a le pune noi grîu, aşa după cum ne-am înţeles.

Astăzi însă, după ce ne-am cules porumbul după locurile numitului proprietar, vedem că ne izgoneşte din moşia sa, spunîndu-ne că nu ne mai lasă ogoarele, căci le ară dînsul cu plugurile d-sale ; spunîndu-ne că dacă vom intra cu forţa în moşia sa ne v-a ameninţa cu revolverul.

Numitul locuitor şi proprietar Gheorghe Mateescu a făcut-o aceasta într-un mod fraudulos, din cauză căci cînd voiam a ne duce la moşia d-lui N. T. Pop ca să arăm, numitul era ameninţat că să-i rămîie moşia nearată şi de aceia ne-a chemat în moşia d-sale, cu făgăduieli şi meschinării, şi astăzi nu se mai ţine de angajamentul făcut verbal, deoarece nu am avut act agricol între noi ; şi astăzi nu avem unde să punem grîu, sîntem ameninţaţi a muri de foame, avînd familii impovărate şi nu mai avem unde ara să punem grîu.

De aceia, vă rugăm să binevoiţi, domnule prefect, a ne asculta plîngerile noastre şi a da cuvenitul ordin, celor în drept, de a face ca numitul proprietar să ne lase ogoarele, aşa după cum am vorbit.

Devotaţi,
(ss) Florică Lăpădat, (ss) Marin Fetica, (ss) Ghiţă I. Zanfira

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Dolj, La Craiova.

[Rezoluţie :]
Dl. primar va raporta.
(ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 861, f. 12.

339 **1907, septembrie 17 [Nadişa].**

Domnule ministru,

Cu lacrimi în ochi şi inimă zdrobită de durere noi Ion Berilă şi Dumitru Berilă, delegaţi de obştea satului Nadişa, jud. Bacău, voim să ne plîngem înaintea excelenţei voastre de sărăcia lucie în care am

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

căzut în urma răpirii scumpii noastre moşii de către Dumitru Rosetti Tescanu şi E. Brăescu Călugăra, jud. Bacău, cari ne-a răpit cel întîi capetele moşiei dinspre apus şi cel de al doilea pe cele dinspre răsărit, aşa că nu ne-a rămas decît o palmă de pămînt pe care vom pieri de foame noi şi vitele noastre.

Cerem o comisie de experţi în comuna Nadişa, judeţul Bacău, care să constate că moşiile ne-au fost răpite şi totodată în procesul care va urma să fim scutiţi de timbre.

Strămoşul nostru Ion Nadişu, prin destoinicia lui în lupte a fost dăruit de marele Ştefan Vodă cu această moşie, dîndu-i şi hrisov în regulă, care acum e depus la Academie în Bucureşti ; urmaşii lui, moşii noştri, au stăpînit această moşie în linişte, obţinînd de la toţi domnitorii după Ştefan Vodă cărţi domneşti de paşnică stăpînire pe cari însă noi le avem acum numai ca „hîrtii vechi", căci dreptul sfînt din ele ne-a fost răpit de D-tru Rosetti şi fraţii Brăescu prin violenţe nemaipomenite.

Oare bătaia cu nuele la care am fost supuşi să fie cel mai puternic motiv de a ni se stăpîni moşia noastră scumpă, mai puternic decît sîngele cu care a fost stropit acest pămînt pentru a fi scăpată de cotropitorii dinafară ? Dreptatea e vorbă scrisă numai în cărţi, fără a o vedea că ni se face şi nouă. Lungul şir de procese ce am avut cu răpitorii noştri ne-au adus la sapă de lemn. Nu ne-a rămas decît ochi de plîns şi gură spre rugă, pe cînd alţii răpind drepturile noastre se desfată în bogăţii.

O hotărîre definitivă n-am putut avea din cauză că adversarii noştri, puternici fiind, o paralizau.

Excelenţă, implorăm mila şi rugăm îndurarea de a dispune a se numi o comisie de experţi care să vină la faţa locului spre a lua în cercetare documentele existente şi în procesul ce va urma să fim scutiţi de timbre.

Sîntem cu cel mai profund respect al excelenţei voastre preaplecaţi şi supuşi servitori.

(ss) Ion Berilă, (ss) D-tru Berilă

Domniei-sale domnului ministru al justiţiei Bucureşti.

[Rezoluţie :]
La dosar. (ss) A. Procopiu

Arh. St. Buc., fond Min. Just., dos. 35/ 1907, f. 96—97.

340 **1907, septembrie 20 [Craiova].**

Companiei jand. rurale Dolj

Am onoare a înainta dvs. în original alăturata petiţiune prin care femeia Ioana Dumitru Ogorea din comuna Vela se plînge că cu ajutorul jandarmilor a fost scoasă cu forţa din posesia a nişte pămînt, şi vă rog să binevoiţi a lua serioase măsuri contra jandarmilor de la secţia Vela, care deşi au avut ordinul nostru de a menţine în posesie

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe petiţionară, însă nu l-au executat. Dacă se va dovedi de adevărate cele reclamate să ne arătaţi ce pedeapsă aţi dat acelor jandarmi.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 862, f. 99.

341 **1907 [1], septembrie 24, Bobeşti Bălăceanca.**

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din cătunul Glina, pendinte de comuna Bobeşti Bălăceanca, judeţul Ilfov, venim cu toată supunerea şi respect a vă supune la cunoştiinţa d-voastră următoarele : fiind învoiţi pe moşia Glina, dl. arendaş Alexandru Bran nu ne lasă să ridicăm porumbul după cîmp, pe motiv că îi sîntem datori, deşi această datorie nu derivă după tocmelile agricole, căci am îndeplinit cu totul acele tocmeli, am reclamat d-lui primar, însă acesta nici nu vrea să ne asculte ; vă rugăm ca să binevoiţi a da ordin ca să putem ridica porumbul şi vom face socotelile şi dacă se va constata că sîntem datori îl vom achita.

Cu respect,

(ss) Dumitru Grigore (ss) Stan Gavrilă
(ss) Toma Niculae (ss) Ion Niculae şi toţi locuitorii din Glina

D-sale d-lui ministru de interne.

[Rezoluţie :]

Ministerul de Interne.
Se recomandă în original d-lui prefect al jud. Ilfov spre a cerceta cele reclamate şi a raporta odată cu înapoierea petiţiunii.

p. Ministru, (ss) indescifrabil
24/9/1970. D-lui inspector comunal a cerceta şi referi, luînd măsuri ca dreptul fiecărei părţi să fie respectat.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc. fond pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 736.

342 **1907, septembrie 26, Cornu.**

Domnule prefect,

Văzînd ordinul resolut nr. 274 din 21 septembrie curent, propus de d-voastră asupra reclamaţiunei locuitorilor Florea Lăpădat, Ion Marin Fetica şi Ghiţă Ion Zamfira, cei care reclamă în contra d-lui Gheorghe Mateescu că le-au luat ogoarele şi n-au unde semăna grîu.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Văzînd şi coprinderea acestei reclamaţiuni ani onoare a comunica că sînt adevărate cele arătate prin această reclamaţiune, iar d-l Gheorghe Mateescu azi declară că aşa a vorbit ca să le ia ogoarele, la mijloc nu există nici un act agricol încheiat şi deci rămîne a se apăra fiecare din părţi în favoarea sa. Cu această deslușire înapoiez dvs. această reclamaţie rugîndu-vă a dispoza cele ce credeţi de cuviinţă.

Binevoiţi vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea osebitei mele consideraţiuni.

Preşedinte, (ss) indescifrabil — Secretar, (ss) G. Oprescu

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Dolj.

[Rezoluţie :]
Afacerea fiind de resortul Ministerului de Justiţie, la dosar.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 861, f. 11.

343 **1907, septembrie 30 [Teslui].**

Domnule prefect,

În baza actului agricol de învoială depus în primăria comunei noastre Tesluiu de domnii arendaşi Petre Vernescu şi Dumitru Vernescu, încheiat pe termen de 3 ani începător de la 1 martie 1907, pînă la 1 martie 1910, cu condiţiunile stipulate în prezentul act, noi locuitori[i] mulţumindu-ne pe această învoială, unde pînă în prezent am urmat regulat cu toate condiţiunile, astăzi sîntem cu porumbul cules, curăţat şi făcut grămezi gătiţi pentru dijmuit. Ne-am dus la d-nii arendaşi ca să ne dijmuiască. D-lor nu vor a se mai ţine de angajamentul actului agricol, propunîndu-ne fel de fel de condiţiuni care nici nouă nu ne convin. Spre încredinţare de adevăr, cu respect vă depunem d-stre odată cu aceasta copie după actul agricol de învoială rugîndu-vă binevoiţi a dispoza cele ce veţi găsi de cuviinţă.

[Urmează numele a 46 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Olt.

[Rezoluţie :]
Se va cerceta de dl. inspector com[unal] respectiv, împreună cu reclamaţia d-lui Vernescu.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 77.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

D-lui inspector pl[asa] Băneasa

Vă trimit în original petiţiunea ce s-a primit, învestită cu ordinul apostil al d-lui ministru de interne, cu nr. 7 468, prin care mai mulţi locuitori din comuna Creţeşti Sinteşti se plîng că d-l G. Bălănescu, arendaşul moşiei Leordeni, pendintă de comuna Popeşti Conduratu, nu voieşte să se ţină de angajamentul ce a făcut cu dînşii pentru munca unor pămînturi, pretinzîndu-le plata mai mare decît a fost învoiala şi vă invit a cerceta cele reclamate, intervenind totodată pentru o dreaptă satisfacere.

De rezultat veţi referi odată cu înapoierea petiţiunii.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 740.

345 1907, octombrie 4 [Bucureşti].

D-lui inspector pl[asa] Băneasa

Vă trimit alăturat petiţiunea ce s-a primit, învestită cu ordinul apostil al d-lui ministru de interne, nr. 7 544, prin care mai mulţi locuitori din comuna Jilava Mierlari se plîng că arendaşul moşiei Văcăreşti refuză să le dijmuiască porumbul, ameninţîndu-i să-l ducă la curte şi vă invit a cerceta cele reclamate, intervenind totdeodată pentru o dreaptă satisfacere.

De rezultat veţi referi odată cu înapoierea petiţiunii.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 747.

346 1907, octombrie 8 [Grădinari Fălcoianca].

D-lui inspector pl[asa] Clinceni

Vă trimit alăturat petiţiunea înreg. la nr. 21 748, prin care mai mulţi locuitori din comuna Grădinari Fălcoianca se plîng că muncind în dijmă pe moşia din localitate, ţinută în arendă de dl. Alecu Damian, acesta voieşte să le dea numai din porumbul care este cam verde şi vă invit a cerceta cele reclamate şi lua măsuri pentru respectarea angajamentelor existente, intervenind totodată şi pentru o dreaptă satisfacere a fiecărei părţi.

De rezultat veţi referi urgent odată cu înapoierea petiţiunei.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 756.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Am onoarea a înapoia suplica semnată de domnul general Anghelescu, ce poartă apostila domniei-voastre, nr. 331/1907, cu deslușire că din cercetările ce au făcut reiese că :

1. Domnul general Anghelescu se află la Craiova, unde domiciliază și martori[i] care-i propune în contra lui Năstase Dobriceanu sînt servitori ai domniei-sale, care sînt la Craiova cu domnia sa.

2. Năstase Dobriceanu, pîrîtul, n-a declarat că este destul cît a suferit după urma greșelelor sale cu răscoalele și că nu a spus nimic amenințător la adresa familiei domnului general, dar că domnul[ui] general îi e foarte necaz că în timpul cît el Dobriceanu a fost arestat domnul general i-a ridicat recolta după 9 pogoane de grîu, pentru care Dobriceanu i-a făcut proces la judecătoria de ocol. Tot pe timpul cît a fost arestat, domnul general i-a bătut soția și fata pentru care iarăși are proces la judecătoria de ocol. Și pentru că aceste constatări de ridicarea grîului lui Năstase Dobriceanu, de bătaia soției și fetei acestuia au fost făcute de secretarul N. Alexandrescu, de aceea domnul general cere depărtarea acestui secretar care a și demisionat încă de la 15 sept[embrie] din acest post.

Primiți, vă rog, domnule prefect, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Inspectorul consiliului, (ss) N. Livezeanu

Domniei sale d-lui prefect al județului Vîlcea.

Arh. St. Rm. Vîlcea, fond Pref. Vîlcea, dos. 17/1907, f. 396.

348 **1907 [1], octombrie 30 [Braniștea-Săveşti].**

Domnule ministru,

Subsemnații, obștea locuitorilor Braniștea Săvești, din plasa Titu, județul Dîmbovița, venim plecați să supunem la înalta cunoștință a dvs. faptele ilegale întrebuințate de primarul comunei Braniștea, anume Marin Geambașu, după cum urmează :

Nouă la delimitare nu ni s-a dat pe deplin suma pogoanelor prevăzute în tabela litera A, așa că în anul trecut am găsit și vorbit cu dl. avocat și fost deputat B. M. Dimitropol, ca să intenteze proces onor. Epitropiei așezămintelor Brîncovenești pentru acea lipsă de pămînt și ca drept plată dacă ne va cîștiga și da în primire lipsa de pămînt noi să fim obligați către domnia sa să-i plătim pe fiecare an, cîte lei 20 de pogon, timp de 6 ani de zile, sau să-i dăm dijmă una și una din produsul ce va rezulta după acel pămînt, așa că domnul avocat mulțumindu-se pe acea tocmeală a făcut acțiune la Tribunalul Dîmbovița, iar onor. Epitropia îndată ce a văzut măsurătoare făcută de domnul Haret, unde ne-a găsit o lipsă de 104 pogoane, atunci după pronunța-

[1] Data rezoluției.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

rea tribunalului, fără a mai face apel la curte a venit și ne-a dat acea lipsă de pămînt, însă în loc să-l luăm noi locuitorii fiind al nostru, și care am plătit și plătim toate dările încă de la 1864 și l-au luat acel primar Geambașu, cu încă cinci persoane care au misiunea de cămătari și anume : 1) primarul comunei Branișteа, Geambașu (zis și Rădulescu) care este cîrciumar, închiritor de pămînturi și președintele băncei populare din Branișteа și-au luat în tovărășie pe C. Ionescu, dirigintele școalei din Branișteа, tot închiritor de pămînturi și secretar la acea bancă populară, al treilea tovarăș a luat pe preotul paroh C. Necșulescu, tot închiritor de pămînturi și casier la acea bancă populară. Al patrulea tovarăș pe un cîrciumar D-tru I. Stancu, închiritor de pămînturi și membru al acelei bănci. Al cincilea pe un Amuza Ghițescu profesor la școala Podu Rizi, secretar la banca de acolo și al 6-lea tovarăș pe un Tache Teodorescu, fost primar, actual cîrciumar și casier la banca din Podu Rizi. Astfel că cîte-și 6 înfocați de a lua pămînturi cu chirie de pe la țărani pe lucru de nimic, aflîndu-se funcționari la ambele bănci, după cum am arătat mai sus și au făcut acte de împrumut de la băncile ce le administrează, aprobîndu-le singuri, au ridicat fiecare cîte 500 pînă la 600 lei, în loc să fim noi înlesniți a ne cumpăra vite și instrumente și după aceea au intervenit și pe lîngă domnul avocat Dimitropol și ne-au luat locurile noastre cu chirie pe timp de 7 ani în loc de 6, deoarece anul acesta cînd s-a văzut seceta l-au lăsat vacant dorind să înceapă închirierea de la toamnă înainte. Noi însă cînd am vorbit cu dl. avocat am făcut un contract la primărie cu condiție ca să-l muncim noi acel pămînt și timp de 6 ani de zile să plătim dumnealui cîte 20 lei de pogon, sau să dăm dijma una și una. Azi ni se pare că acel contract spune cu totul altfel, fiindcă era semnat de primarul nostru Geambașu, care în adevăr ne-a geambășit și ne-a curățit din fața pămîntului. Vedeți dar în ce hal ne aflăm cu acel primar, avînd ca companie pe învățător, preot și cîrciumar, care în loc să ne sprijine, să ne ajute, din contră se împrumută singuri, numai să beneficieze de pămîntul nostru. Iată prin urmare că chiar de acum s-a dat pe față numiții și ne arată că dacă vor vota vre-o lege unde obștea ar putea să ia moșii cu arendă, acestea o vor face-o acei înfocați cămătari, bineînțeles care dispun și de mijloace, și noi vom fi despuiați de 10 piei, lăsîndu-ne numai cu osul.

În fine, văzîndu-ne în cel mai grav caz de speculați de acest primar Geambașu am fost siliți să alergăm cu lacrimile în ochi la dvs. părintele nostru, la care sîntem siguri că ne veți da dreptate, scăpîndu-ne odată de acest geambaș din capul comunei, rugîndu-vă respectos să binevoiți a dispune anchetarea acestui caz grav, de unde sperăm că ni se va da nouă lipsa de pămînt cîștigată, plătind domnului avocat dreptul după cum ne-am înțeles.

Plecați, Obștea locuitorilor Branișteа.

Domniei-sale domnului ministru al domeniilor.

[Rezoluție :]
30 octombrie 1907.
La dosar întrucît pe de o parte petițiunea nu este semnată, iar pe de alta organele nu ar intra în resortul acestui minister.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond. Min. Agr. Ind. Comerț. și Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 67.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Am onoare a vă înainta în original petiţiunea primită cu adresa d-lui ministru de domenii, nr. 82 760 din 2 noiembrie a.c., prin care mai mulţi locuitori din comuna Cochineşti, acel judeţ, se plîng că d-nul Niculescu, arendaşul moşiei Braniştea, după ce le-a dijmuit porumburile în absenţa lor, îi scoate datori la socoteală şi vă rog să binevoiţi a cerceta cele reclamate şi a ne referi odată cu restituirea anexei.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.

p. Ministru, (ss) Const. I. Nicolaescu — Director, (ss), A. Sachelarie

D-lui prefect al judeţului Olt.

[Rezoluţie :]
Se va cerceta de dl. inspector comunal respectiv, care va lua măsuri, referindu-ne.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 126.

350 1907, noiembrie 19 [Gerăşeni].

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din comuna Gerăşeni, cătunul Brebeanca, judeţul Buzău, venim cu lacrimi în ochi a vă aduce la cunoştinţă dvs. următorul : Astăzi văzîndu-ne încotropiţi de biserica Sf. Nicolae din Braşov ca să ne ia 10 pogoane de pămînt ce le avem date de stat după legea rurală de la anul 1864 şi care pămînt se învecineşte cu moşia Biserica Sf. Nicolae, venim domnule ministru a vă ruga să binevoiţi a da ordin celor în drept spre a veni la faţa locului a cerceta şi a ne măsura pămîntul ; domnule ministru, încă din anul 1905 ne judecăm înaintea Tribunalului Buzău şi ne-au luat şi cămăşile după noi, ne-au lăsat pe drumuri şi pe noi şi copiii noştri cu drepturile noastre ; vă rugăm domnule ministru în genunchi şi cu lacrimi în ochi atît noi şi copiii noştri a vă interesa de soarta noastră ; credem, domnule ministru, că este păcat să ne lăsaţi fără a ne da un ajutor ca să ne ia pămîntul ce dvs. ni l-aţi dat, astăzi să ni-l ia fără nici un drept ; încă la 7 decembrie avem înfăţişare la tribunal.

(ss) Ghiţă I. Pirnog
(ss) Toader S. Hecu
(ss) Iacob St. Hecu
(ss) Pavel Toader
(ss) Petre St. Hecu
(ss) Ion Avram

[Rezoluţie :]
7 decembrie 1907.
În original domnului şef de ocol spre a ne referi asupra afacerii.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Minist. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., Hotărnicii, dos. 1 577/1907, f. 123.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Prin legea rurală din 1864 au fost împroprietăriţi toţi ţăranii clăcaşi şi numai noi cei din Sărata judeţul Buzău am rămas neîmproprietăriţi, care ne-am văzut siliţi a apela la comitetul permanent de Buzău şi proprietarii făcînd apel la Consiliul de Stat s-a dat hotărîrea nr. 162 din 10 martie 1866 care ne dau cîştig de cauză şi nu ne-a mai rămas decît să punem acea hotărîre care era definitivă în executare. De la 1866 şi pînă la 1895 am întrebuinţat toate mijloacele legale şi am cheltuit tot ce am avut pentru a fi puşi în posesiunea pămîntului cîştigat, dar totul a fost în zadar căci faţă de influenţa proprietarilor chiar magistraţii în competinţa cărora cădea acea executare preferau mai bine să demisioneze decît să dea curs cererei drepte a noastră nişte ţărani.

La 1895 nemaiavînd mijloace şi curaj a duce lupta la sfîrşit am însărcinat pe d-nul P. N. Emanoil, fiul unui clăcaş dintre noi şi comerciant în Bucureşti, să stăruiască pentru executarea hotărîrei dar şi d-lui nu a fost mai norocos decît noi, căci a cheltuit ultimul ban numai şi numai să poată ajunge la un bun sfîrşit.

Disperat de multe nedreptăţi ce i se făcea şi de amînările nedrepte datorite influenţei proprietarilor moşiilor a reclamat pînă şi majestăţii sale regelui şi l-a asigurat că ni se vor face dreptatea cît de curînd. Toate aceste stăruinţi din partea d-lui au rămas infructuoase căci proprietarii au făcut contestaţie la executare de cîte ori era procedura îndeplinită, contestaţii care, de altmintrelea, toate au fost respinse.

Cu ocazia revoltelor ce au avut loc la începutul anului acesta am reclamat drepturile noastre d-voastră, aceasta însă fără a comunica d-lui Emanoil, care s-a dezgustat de atîtea şicane şi în urma ordinului d-voastră, d-nul preşedinte al Tribunalului Buzău ne-a chemat spre a-i da deslușiri, însă noi neştiind ce a întîmpinat d-lui pe la Bucureşti l-am chemat la Buzău, şi în urma istoricului făcut de d-lui d-lui preşedinte de Buzău am căpătat un termen de executare la 6, 7 şi 8 iunie a.c., cînd la primăria noastră am auzit că avocaţii d-lor proprietari zic d-lui portărel că a trecut un an de la data somaţiilor şi aceasta datorită şicanelor, s-a amînat din nou executarea fără termen, d-nul Emanoil a plecat la Buzău împreună cu d-l portărel ca să facă de urgenţă formalităţile ca să căpătăm termenul înainte de vacanţă, zadarnică a fost stăruinţa d-lui, căci am căpătat termenul tocmai la 3, 5 şi 6 noiembrie a.c. La 25 octombrie am găsit pe Emanoil la Portăreii de Buzău şi ne spunea că s-a trimis la Bucureşti citaţiile d-lor Zara şi inginer Maxenţian, cu adresele nr. 13 819 şi 13 746 de la 17 octombrie, şi nu sosise dovezile de la Bucureşti, Emanoil a plecat la Bucureşti şi ne-a comunicat că la 27 octombrie a fost la Portăreii de Ilfov şi d-l Murgăşeanu, unul din funcţionarii acelui corp, i-a spus că le trimite negreşit. La 1 noiembrie Emanoil a fost la d-l Murgăşeanu şi i-a spus că a trimis dovezile la Buzău cu adresa nr. 23 671 din 1 noiembrie. La Buzău am căutat cu toţii acele dovezi şi pe la oficiul poştal şi nu s-a găsit dovezile şi din acea cauză iar s-a (a)mănat executarea fără termen. Am voit să venim cu toţii pe jos la Bucureşti şi Emanoil ne-a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

oprit că are să ne scria d-lui cauza amînării, ne-a răspuns că d-l Murgășeanu din eroare ar fi trimis dovezile la un alt tribunal în loc de Buzău, cum însă această neglijență sîntem siguri că a fost intenționată în urma intervențiunei d-lor proprietari ai moșiilor, deși Emanoil ne-a scris să așteptăm, noi am perdut răbdarea și am delegat o comisie de 5 persoane să vie la București cu aceasta și cu un memoriu constator la pagina nr. 2, 3 și 4 hotărîrea consilului de stat 8, 9 și 10 răspingerea contestației d-lor proprietari ; la pagina 26 anularea executării de d-nul fost președinte Vlădicescu și noul ordin de executare cum și respingerea contestației de acum, atașată în memoriul vechi și spre convingerea d-voastră, vă rugăm respectos a cerceta dosarul ministerului cu nr. 2 195/95 spre convingerea d-voastră dacă avem dreptate.

Cînd noi cerem drepturile de la proprietari, ei cer să vie armată că tot noi sîntem vinovați, cum s-a petrecut anul acesta.

Respectuos vă rugăm, domnule ministru, să binevoiți a lua măsurile ce veți crede de cuviință pentru a face să înceteze aceste soiuri de șicane și să căpătăm dreptatea mai curînd, grație cărora de la 1866 și pînă în prezent nu se poate executa o hotărîre în țara noastră, cu toate că legile sînt destul de riguroase.

Starea în care ne găsim astăzi merită binevoitoarea d-voastră atențiune, cu atît mai mult cu cît numai noi singuri din toată țara am rămas fără pămînt.

Primiți, vă rugăm, cu lacrimi în ochi, domnule ministru, asigurarea distinsei noastre considerațiuni.

[Urmează numele a 44 locuitori.]

Domniei-sale domnului ministru de justiție.

[Rezoluție :]
24 nov. 1907.
Dl. Inspector de portărei va cerceta și ne va raporta
(ss) T. Stelian

Arh. St. Buc., fond Min. Just. dos. 64/1907, f. 81, 131.

352 **1907 [1], decembrie 14 [Drăgoiești].**

Domnule ministru,

Dat fiind că în aceste timpuri mulți din cei ce doresc pacea și liniștea se luptă pentru a stabili drepturile foștilor clăcași ce s-au împroprietărit după legea din 1864, și cari drepturi nu se vor stabili pînă în momentul cînd noi prin noi înșine nu vom arăta unde și cum sînt date pămînturile, de aceea respectuos facem un călduros apel la înalta dvs. clemență ca să ne dați oarecare atențiune în unul din aceste juste cazuri.

Încă de cînd trăia defunctul proprietar, dl. colonel Solomon Ion, conform sus-zisei legi au fost împroprietăriți pe moșia sa din Comuna Drăgoești, fosta Geamăna, județul Olt, un număr de clăcași pe 4/2 boi

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

şi toporaşi, după care, conform dispoziţiunilor în uz, s-au trecut la fisc, dările cuvenite pentru fiecare clăcaş, comparativ cu pămîntul ce au luat ; zis şi făcut — s-au plătit dările de atunci şi pînă astăzi pe pămîntul cuvenit s-a plătit şi costul pămîntului ce a fost dat, pe hîrtie, pentru fiecare, ba ce e mai de plîns s-au desfundat răpile, dealurile, destinate pentru izlazuri — nerespectîndu-se chiar nici gîrlele sau drumurile — făcîndu-se toate locuri de cultură, totuşi clăcaşii astăzi nu au pămînturile lor, cu toate că nu au fost nici descărcaţi de dările ce au fost obligaţi de fisc.

Cauza iat-o : moştenitorul domnului colonel Solomon Ion — dl. Alexandru Suţu, în ce fel nu ştim, a cotropit întregul teren de aproape 150 hectare (una sută cincizeci ha) pe care au fost împroprietăriţi părinţii şi fraţii noştri.

Avem deci să ridicăm dreapta noastră plîngere pînă acolo sus, la domnia-voastră şi nu cerem decît dreptatea — celui drept.

Bazaţi pe înalta dvs. clemenţă, vă rugăm respectuoşi ca, pentru a ni se putea da numai ceea ce e drept şi ni se cuvine, să se autorizeze un domn inginer care prin măsurătoare să arate dacă este sau nu justă plîngerea noastră.

Preaplecaţi şi supuşi servi,
pentru Obştea satului Drăgoeşti — fostă Geamănă.

[Urmează semnăturile în număr de 78 locuitori.]

Serviciul Fonciar.
Biroul Încasărilor.
nr. 18 838, 14 decembrie 1907.
Mai mulţi locuitori clăcaşi au fost împroprietăriţi pe moşia defunctului colonel Solomon Ion, fostă Geamănă, din jud. Olt, plătind şi dările cuvenite fiecăruia pentru terenul ce a luat. În consecinţă reclamă pe moştenitorul defunctului colonel că le-a cotropit terenurile lor şi cere o anchetă.

[Rezoluţie :]
17.II.1907.
La biroul delimitărilor.

(ss) indescifrabil.

Arh. St. Bucureşti, fond Min. Agr. şi Domeniilor, dos. 1 577/1907.

353 **1907, decembrie 17 [Slatina].**

D-lui insp. comunal plasa Perieţi

La raportul dvs. nr. 2 050 am onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune să se pună în vedere locuitorilor Tudor Jianu şi ceilalţi din comuna Icoana, care au reclamat prefecturii şi d-lui prim-ministru, că nu li se poate satisface cererea lor pe cale administrativă şi deci să se adreseze instanţelor judecătoreşti, competinte în această materie.

[Fără semnătură].

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, vol. II, f. 178.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

D-lui ministru de interne,

Bucureşti

Administraţia locală arbitrar procedează la dijmuirea învoiţilor în moşia Şerbăneşti, arendată mie. Nu există nici o plîngere din partea locuitorilor, fiindcă ştiu că întîrzierea nu provine din cauza mea, ci din aglomeraţia de munci şi survenirea timpului nefavorabil care şi pe mine m-a păgubit. Astăzi fără a fi avizat spre a asista la dijmuire, autorităţile locale fac dijmuirea fără a ţine cont de învoielile cu locuitorii, care erau obligaţi ca înainte de dijmuire să-mi cureţe porumbul din pogoanele mele şi să-l care în pătul.

Eu sînt gata a face dijmuirea singur după învoielile ce avem, dar nu primesc să fiu spoliat de cîţiva debitori de rea credinţă.

Protestez contra concursului părtinitor ce se dă de administraţie cîtorva debitori răi de plată. Autorităţile trebuie să ne acorde o protecţiune egală, căci nici o lege nu crează privilegiile pentru o anumită clasă. Rog faceţi să înceteze acest act de samavolnicie ordonînd o anchetă superioară, oferindu-mă a suporta cheltuielile.

(ss) Paulopulos, arendaş Şerbăneşti Olt.

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 23 şi 22.

355 **1907 [Bucureşti].**

D-lui inspector comunal

Vă trimit anexată petiţia ce a fost prezentată d-lui ministru de interne de mai mulţi locuitori din comuna Aprazi, care reclamă că arendaşul acelei moşii, Zisu Doga, nu respectă învoielile agricole, că în urma reclamaţiunilor nedrepte ce acesta face ei sînt arestaţi cu săptămînile pe la arestul jandarmilor şi că îi goneşte după moşie, şi vă invit a cerceta acest caz şi odată cu înapoierea petiţiei să ne referiţi rezultatul.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 652.

356 **1908, martie 12 [Clinceni Slobozia].**

Domnule prefect,

Trecînd în comuna Tîntava şi cercetînd cele reclamate de locuitori prin alăturata petiţiune primită cu ordinul dvs. nr. 2 973 am constatat :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Că arendaşul respectiv, C. Vasilescu, a arat într-adevăr tot izlazul pe care locuitorii păşunau în trecut vitele lor, nemailăsînd absolut nici o brazdă — şi aceasta încă din toamna anului trecut, deşi locuitorii erau învoiţi cu d-sa pentru întregul an agricol 1907.

Cum însă locuitorii n-au cu arendaşul nici un contract în această privinţă şi cum în pretenţiunea că erau în drept să păşuneze vitele pînă la finele lunii februarie a.c., drept pe care — zic ei — arendaşul nu l-a respectat, le-am pus în vedere să se adreseze juraţilor comunei ca să hotărască asupra diferendului.

În acelaşi timp am intervenit la dl. arendaş să dea locuitorilor 80—100 pogoane ogor pe care locuitorii în lipsă absolută de izlaz îl cer, ca să-l semene cu plante furajere spre a putea astfel avea cu ce hrăni vitele lor şi dl. arendaş mi-a făgăduit cu rezerva aprobării asociatului său Lazăr Stoicescu, care pentru un moment lipsea din localitate.

În orice caz însă, vite fiind multe şi locuitorii nemaiavînd absolut cu ce le hrăni, deoarece au terminat toţi nutreţul, propun a li se permite ca şi în trecut, ca cel puţin vacile de lapte şi oile să le păşuneze în pădurea bătrînă dintre Tîntava Tigănia, numită Mihai Vodă, care are o întindere ca de 20 hectare.

Prin urmare dacă credeţi şi dvs. că această părere e bună, vă rog respectuos să binevoiţi a interveni la onor. Minister al Domeniilor în sensul de mai sus. Adaug că moşia Tîntava e a d-lui Radu Săbăreanu şi că pînă în prezent d-sa n-a făcut ofertă pentru izlaz.

Inspector, (ss) indescifrabil

D-sale d-lui prefect Ilfov

[Rezoluţie :]
15.3.1908 — f. urgent
În copie suplica locuitorilor precum şi după acest raport, d-lui ministru al domeniilor, pentru a binevoi să admită cererea, fiind vitele lor în absolută lipsă, onorîndu-ne cu răspuns de cele ce va hotărî. (ss) I. I. Nic.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 232.

357 **1908, martie 17 [Bucureşti].**

Ministrul de domenii — personal

Am onoarea a înainta dvs. copia după suplica locuitorilor din comuna Tîntava, adresată onor. ministru de interne şi prin care reclamă că arendaşul acelei moşii a arat întreg izlazul pe care păşunau vitele lor, precum şi copie după raportul d-lui inspector comunal al plasei Clinceni, cu nr. 657, prin care arată că reclamaţia locuitorilor este întemeiată şi ei nemaiavînd cu ce hrăni vitele cer ca să li se permită ca şi în trecut ca cel puţin vacile de lapte şi oile să le păşuneze în pădurea bătrînă dintre Tîntava şi Tigănia, numită Mihai Vodă, care are o întindere ca de 20 hectare, proprietatea acelui onor. departament. În vederea absolu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tei lipse de nutreţ am onoarea a vă ruga să binevoiţi a încuviinţa aceasta, şi a ne onora cu răspunsul dvs. despre cele ce veţi hotărî.

[Fără semnătură.]

[Rezoluţie :]
M[in.] de domenii
Am onoare a mă referi la rap[ortul] nostru nr. 3 499 din 17 martie a.c. şi vă rog să binevoiţi a încuviinţa de urgenţă ca locuitorii din com. Tîntava să păşuneze vitele în comuna Mihai Vodă, întrucît dl. inspector comunal respectiv ne arată că mor vitele de foame neavînd absolut nicăieri izlaz.

[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/908, f. 233.

358 **1908 [1], iunie 4 [Bucureşti].**

REFERAT

Mulţi dintre locuitorii împroprietăriţi la 1864, atît pe moşiile statului cît şi pe cele particulare, foarte des înaintează ministerului petiţiuni, prin care cer a li se trimite ingineri de ai statului, să le măsoare din nou pămînturile pe care au fost împroprietăriţi, deoarece, spun dînşii, au lipsă, fie din cauză că unii, cei mai puternici, stăpînesc mai mult decît au drept după tabelă, fie că li s-a dat mai puţin chiar de la 1864, sau că sînt cotropiţi de proprietarii vecini.

Modul cum s-au executat lucrările de împroprietărire rurală s-a arătat pe larg în prefaţa statisticii împroprietăririi clăcaşilor şi însurăţeilor ce s-a imprimat anul trecut.

Numărul inginerilor hotarnici ai statului fiind foarte restrîns şi ei prea ocupaţi cu lucrările statului, s-a răspuns şi se răspunde petiţionarilor că nu se poate însărcina inginerii ministerului şi că, dacă sînt nemulţumiţi asupra stăpînirei locurilor ce sînt în drept să aibă, să-şi aleagă ingineri hotarnici particulari în care au încredere şi apoi să ceară şi să obţină autorizaţiunea tribunalului spre a li se verifica delimitarea.

Şi spre a fi ajutaţi cît mai mult locuitorii săteni, totdeauna cînd cer, li se procură după actele şi planurile de delimitare (numai ale moşiilor statului, fiindcă numai pentru acestea avem acte de delimitare, nu şi pentru cele particulare) ; iar pentru obţinerea copiilor după tabela lit. A de împroprietărire, îi sfătuim să se adreseze Ministerului de Finanţe, unde se găsesc aceste acte.
Şeful Serviciului funciar şi al proprietăţii, (ss) N. Pîrjolescu, (ss) indescifrabil, ss. indescifrabil.

[Rezoluţie :] 4 iunie 1908.
Se va răspunde la cereri de asemenea natură totdeauna în acelaşi sens.
(ss) indescifrabil
5/6—908
Am luat cunoştinţă de decizia domnului ministru de mai sus.

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. şi Dom., dos. 1 577/1907, f. 16.

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

PROCES — VERBAL

Astăzi 29 iunie anul 1908.

Noi, Ioan Gh. Iacob, primarul comunei Tîrg Bujor din județul Covurlui, fiind informat din zvon public că d-na Sofia H. Constantinide, arendașa moșiei d-lui G. Ventura, moșie aflată pe teritoriul acestei comune, în una din zile în cursul lunii aprilie prin oamenii săi a închis vitele locuitorilor din tîrgul Bujor în țarcul proprietății acelei moșii, pe motiv că nu-i plătește imașul acelor vite, învoită fiecare vită a cîte 20 lei, sumă ce locuitorii după cum le pretindea arendașa să o plătească înainte cu toate că e și nelegală, prin faptul că e prea exagerată.

Față de aceste informațiuni am procedat la o anchetă, chemînd la oficiul primăriei pe unii din locuitorii asupriți de d-na Constantinide și anume : Leibu Strul, Moise Strulovici, Iancu Herșcovici, Vasile Miron, Mendel Waserman, Zaharia Dimofte, Ioan Iord. Patriche, Gh. Ciuhureanu, Iacob Iacobsohn, Iacob Zarapapel și Alexandru Zarapapel, Lichiardopol din această comună care ne-au declarat întocmai cele expuse de noi mai sus, însă cu dovada cum că le-a și luat suma de cîte 20 lei pe fiecare vită, ne depune chitanțele nr. 227, 228, 229, 231, 233, 234, 235, 238, 245, 249 și 251/908 nemaivoind să-și semneze fiecare declarația în parte.

Drept care am dresat prezentul proces verbal care se va înainta d-lui inspector agricol respectiv, spre a decide cele ce va crede de cuviință, împreună cu chitanțele depuse.

Primar, (ss) Ioan Gh. Iacob Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Galați, fond Insp. agr. al jud. Covurlui, pachetul III, dos. 3/1909, f. 139.

360 1908, august 5 [București].

D-lui inspector agricol al județului Ialomița

Vă trimit în original petiția locuitorilor din comuna Arțari, județul Ialomița, înregistrată la consiliu sub nr. 7 619 din 5 august 1908, prin care menționații locuitori arată că luînd locuri pe moșia Ulești, a d-lui arendaș Constantinidis, și făcînd învoiala verbală, deși s-au învoit a da dijmă din produse, acum la recoltă le cere plata în bani, și vă rog, d-le inspector, a cerceta și a constata această neînțelegere și a proceda conform circulării nr. 7 152/908, deferind cazul judecății de ocol spre a stabili adevărul și a hotărî, căutînd în același timp a face pe acel domn arendaș a înțelege că e în interesul său a nu nedreptăți pe muncitori și vă rog a raporta și consiliului despre rezultat și a restitui petiția.

Primiți...

Președinte, (ss) indescifrabil Director, (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 118/908, f. 20.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule președinte,

Subsemnații locuitori din comuna Acsintele, județul Ialomița, cu fierbinți lacrimi mai supunem o nouă plîngere la cunoștința domniei-voastre cum că dl. inspector agricol de Ialomița nu s-a transportat nici pînă în prezent spre a ancheta cele reclamate de noi, conform delegațiunii ce au avut cu nr. 55 198/908 din 26 iulie, prin care vă rugăm binevoiți a lua noi dispozițiuni în cazul acesta, pentru că noi vedem că oricui reclamăm sîntem luați în chip de rîs de d-nii proprietari și arendași, văzîndu-ne nesatisfăcuți ; ba ceva mai mult că se manifestă față de noi zicîndu-ne că putem reclama și la măria-sa regele. Apoi în vederea acestora, d-le președinte, ne-am sfătuit cu toți ca să reclamăm și măriei-sale regelui cum se aplică legile țării noastre.

Recurgem din nou la bunătatea dv. cu îngăduire. Așteptînd satisfacere. Dacă ne credeți, domnule președinte, am pierdut orice speranțe văzînd cum, bucatele, recolta și tot viitorul nostru este amenințat și supus pierderii.

Mai adăugăm că la ziua anchetei să ni se restabilească și izlazul în viitor conform legii, totodată să fie și măsurat a se ordona declarat izlazul comunal, căci dl. proprietar voiește a ara toată moșia pe seama sa fără a ne da cel puțin vreo brazdă și pentru noi.

Ai dv. plecați,
Cu stimă

[Urmează numele a 89 locuitori.]

D-sale domnului președinte al Consiliului superior agricol București.

[Rezoluție :]
Se va înainta ca adaos la cea reg. sub nr. 7 479/908 d-lui inspector agricol de Ialomița, cu rugămintea a accelera cercetarea dispusă și a raporta urgent rezultatul și restituind prezenta.

Președinte, (ss) indescifrabil

Referat :
Petițiunea la care se referă s-a înregistrat la nr. 7 479/908 iulie, s-a trimis în original d-lui inspector de Ialomița pentru a cerceta și a lua măsuri să se facă dreptate reclamanților și a ne comunica rezultatul. Prin această rezoluție s-a cerut și rezultatul petițiunilor înreg. la nr. 75 543 și 75 544 trimise direct de M. Domeniilor d-lui inspector agricol.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agr., dos. 118/1908, f. 34.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule președinte,

Subsemnații, locuitori în comuna Făcăieni, din plasa Piua Petri, județul Ialomița, învoiți verbal pe moșia Făcăianca, ținută în arendă de d-nii frați Panass, în condițiuni ca să facem cum va hotărî onor. comisiunea regională ; cu această învoială am făcut semănăturile de toamnă pe care, deși le-am terminat de tăiat și legat încă de la 15 iunie a.c., totuși nici astăzi nu ne-a dijmuit ; așa că ni s-au stricat recoltele pe cîmp, mai ales că au băgat vitele d-sale în recolte.

Am reclamat onor. comisiunii regionale respective, care a și venit în localitate, și chemînd pe dl. arendaș acesta a declarat în fața onor. comisiuni că recunoaște și va face întocmai, însă după plecarea onor. comisiunei n-a făcut.

Am reclamat asemenea, conform art. 4 din legea pentru învoieli agricole. A venit domnul administrator de plasă, pe care de asemenea l-a mințit, că a doua zi ne va dijmui, dar tot nu ne-a dijmuit.

De aceea, cu cel mai profund respect vă rugăm ca de urgență să dispozați pe o parte să ne dijmuiască urgent, fie dl. arendaș fie dl. administrator de plasă, conformîndu-se art. 4 al. 4 din citata lege, iar pe de altă parte dl. inspector agricol să se conformeze art. 79 din lege și să defere stipulațiunile nelegale, d-lui judecător de ocol, care să se conformeze art. 52 din lege, anulînd învoiala nelegală și să hotărască condițiunile după normele fixate de onor. comisiune regională, transcriindu-se și în registrul de învoieli agricole al comunei, devenind astfel învoiala verbală contract agricol autentic spre a nu ne mai șicana și la dijma de porumb.

Încă odată vă rugăm dispozați urgent.

Cu stimă,

[Urmează numele a 27 locuitori.]

Domniei-sale domnului președinte al Consiliului superior de agricultură.

[Rezoluție :] 3/9 — 908.
Se va trimite d-lui inspector de la Ialomița pentru a interveni la Administrație să facă dijmuirea conform legii. Va comunica consiliului rezultatele.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., Cons. sup. al agr., dos. 118/1908, f. 39.

363 1908 [1], octombrie 26 [Focșani].

Domnule prefect,

Subsemnații scrișI, din diferite comune denumite, care n-am avut pămînt de hrană, vestiți de domnul Niculi N. Gagiu, vechilul moșiei Cîmpineanca, fostă a defunctului Lazăr Niculescu Voitineanu, ce o ține

[1] Data rezoluției.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în arendă domnul Bernant, în primăvara anului curent am luat locuri arate şi semănate cu porumb să le muncim şi pe din două drept să dăm producţiile fără altceva, pe care le-am şi muncit cu spesele noastre, iar acum culegînd porumburile de 4 săptămîni şi cu ciocanii tăiaţi făcuţi glugi la marginea locului, numitul nu vrea să vie a ne dijmui ca să ducem la conac partea şi să ne cunoaştem părţile noastre, mai cerîndu-ne, cică, că nu am avut tocmeală, ca să plătim de pogon 6 lei pentru arat, 2 lei pentru tăvălugit, 2 lei pentru boronat, o baniţă porumb boabe sămînţa, alta baniţă jităritul, un leu de nume şi un pui de găină pentru care am reclamat verbal domnului primar respectiv şi domnia sa ne spune că trebuie să ne împăcăm cum cere asupritorul că altfel ne sînt oprite recoltele, munca noastră de toată vara, plus de asta ne mai asupreşte cu această ilegală plată pe cei cu un pogon pentru două pogoane şi aşa mai departe.

Domnule prefect, văzînd că ni se şi pradă bucatele de pe cîmp, chiar jitarii dumnealui şi noi nu mai putem sta pentru pază în cîmp, lipsit de adăpost şi hrană, recurgem la puterea domniei-voastre, părintele celor săraci, ca pentru toate acestea să dispozaţi a fi respectată prima învoială şi ca să ne dijmuiască mîine, să ducem pe din două partea şi consecutiv să ne luăm părţile noastre fără alte sarcini la care pe nedrept vrea să ne impună, că aşa faceţi cu noi un act de dreptate.

Cu respect,

[Urmează numele a 38 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect district Putna.

[Rezoluţie :] 26 octombrie 1908.
În original d-lui administrator plasei Bilieşti, cu rugămintea de a se transporta la localitate, a cerceta împrejurările şi a lua măsuri pentru efectuarea dijmuirii prin îndeplinirea formelor prescrise de legea învoielilor agricole. În cazul cînd arendaşul n-ar conveni să înceapă imediat dijmuirea conformîndu-se art. 4, în cazul cînd este învoiala scrisă, şi art. 52, în cazul cînd nu e decît învoiala verbală. De rezultat ne va referi cu începerea acesteia.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Focşani, fond Pref. Putna, dos. 19/1908, f. 258 şi 299.

364 **1908, noiembrie 17 [Cacomeanca].**

Domnule preşedinte,

Odată cu restituirea reclamaţiunei primită cu ordinul domnieivoastre nr. 10 272, avem onoare a vă raporta următoarele :

Primind reclamaţiunea locuitorului G. Poteraş, înregistrată la nr. 1 644 din 7 noiembrie, cum că arendaşul moşiei Cacomeanca, dl. A. Ceară, nu voieşte a dijmui porumbul ţăranilor muncitori de pămînt învoiţi pe moşia Cacomeanca în baltă, cerînd locuitorilor suprasarcini prohibite de lege (art. 52) ; ca bălţărit, tîrlit etc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În ziua de 8 ale lunii curente, am fost în comuna Cacomeanca, unde în fața autorităților respective și a locuitorilor din comună am cercetat cele reclamate, constatînd următoarele :

Arendașul A. Ceară, după cum ni s-a probat de țărani prin foile de socoteală nr. 186, 210 și 250 etc., scotea datori pe țăranii învoiți cu cîte 50 sau 70 lei pentru următoarele dări ilegale :

1) 20 lei băltărit și podărit, poduri nici nu există în baltă la dl. A. Ceară.

2) 20 lei tîrlitul porcilor, necunoscînd acest termen și ce este această dare, am constatat că locuitorii ce au porci în baltă, pentru a-i putea strînge seara la un loc, pentru a-i putea număra și pentru a-i pune la adăpost contra intemperiilor, se fac niște șanțuri în jurul unui anumit loc, unde strîng porcii, acesta fiind tîrlitul porcilor, pentru care se plătește 20 lei de nume.

Această dare n-am mai găsit-o pusă în sarcina țăranilor în nici o altă comună.

3) În loc de șase lei de vită învoită în baltă se cerea țăranilor învoiți 6 lei și 50 bani, iar pentru un rîmător, în loc de doi lei, doi lei și cinci zeci și trei lei.

Din socotelile făcute de noi, după chiar foile de socoteală ale arendașului Ceară, de unde parte din țărani avea a mai primi bani, îi mai scotea tot pe ei datori ; mai mult, arendașul refuza dijmuitul porumbului, dacă țăranii nu făceau declarațiuni în fața primarului conform art. 81 al.c., că recunoaște datoriile provenite din nemaiauzitele și necinstitele dări ce le cerea.

Noi, pe baza celor constatate și în conformitate cu dispozițiunile art. 52 și ordinului domniei-voastre circular nr. 7 157, precum și art. 4 din legea învoielilor agricole, pe de o parte, am dispus dijmuirea porumbului din oficiu, ceea ce aproape s-a terminat ; iar pe de alta, cu adresa noastră nr. 1 765, arendașul moșiei Cacomeanca, dus aproape de două luni în Grecia, am dat în judecată pe dl. A. Ceară și care a lăsat să-l reprezinte pe fiii lui prin procuri în regulă, spre a fi condamnat la restituirea taxelor ilegal încasate și a se anula toate suprasarcinile ca : băltărit, tîrlit, cocărit, ce voia a lua de la țărani.

Domnule președinte, în momentul plecării noastre de la primărie, un locuitor îmi spune, că sînt și alte abuzuri ce se fac de fiii acestui arendaș Ceară ; cercetînd a doua zi dacă sînt juste cele reclamate, am constatat că în adevăr acest arendaș și fiii lui comit excrocherii și fapte pedepsite de codul penal ; astfel, într-una din zile prinde pe țăranul G. G. Nuță din comuna Cacomeanca cu o căruță cu porumb venind din baltă, din ostrovul ce ține în arendă dl. locotenent Nica Vasile, bănuind că porumbul este furat de la dl. locotenent Nica, oprește pe țăran și-l obligă a-i da o poliță de 40 sau 60 lei, îi duce căruța cu porumb la armanul moșiei sale și ia tot porumbul pentru a nu-l denunța pe G. G. Nuță că a furat porumb.

În loc ca dl. Ceară să denunțe cazul autorităților sau proprietarului, a găsit că cel mai cinstit lucru este să se facă complice cu autorul furtului și mai mult, să-i ia și polița de 40 lei și tot porumbul.

Domnule președinte, cred că numai acest fapt dovedește în deplin cît trebuie să fi fost sugrumați țăranii de acest străin, care cum ia bani din moșie pleacă în Grecia, făcînd averi enorme prin mijloace necinstite, speculînd totul și introducînd în comunele rurale prin toate

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mijloacele de conrupere slăbirea firei bune a țăranului nostru, ducîndu-l la desperare.

Acest caz l-am comunicat și d-lui procuror local în mod confidențial.

Cu această ocaziune, domnule președinte, avem onoare a vă aduce la cunoștință, că concursul autorităților comunale care ar trebui să ni se dea, nu-l avem ; astfel, în cazul de față, dacă întîmplător un locuitor nu denunța aceste abuzuri, noi nu am fi știut nimic, deși datoria funcționarului administrativ era să ne comunice, fiind nu numai datori de lege, dar au fost rugați de noi personal, cu ocaziunea inspecțiunilor, de a ne comunica în mod particular chiar orice abuzuri ar dovedi, făcînd apel la bunele lor sentimente de datorie și dreptate ; cu toate acestea nici un funcționar nu ne-a comunicat aceste abuzuri, deși le erau cunoscute.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor și măsurilor luate de noi, cu onoare le supunem cunoștinței domniei voastre.

Binevoiți, vă rugăm, domnule președinte, a primi asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Inspector agricol, (ss) D. T. Vlădescu.

Secretar, (ss) N. I. Constantinescu

[Rezoluție :]
La ordinul nr. 10 272 se comunică rezultatul cercetărilor făcute în comuna Cacomeanca contra arendașului A. I. Ceară.
[Rezoluție :]
În copie d-lui Bădulescu, proprietarul acelei moșii, cu rugămintea de a lua măsurile ce va crede cuvenite spre a scăpa pe acei locuitori de urgia acelui arendaș.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Cons sup. agr., dos. 118/1908, f. 48 și 55.

365 **1908, Gîngiova.**

Domnule judecător,

Subsemnații locuitori, domiciliați în comuna Gîngiova, reclamăm în judecată pe d-nii frați Constantinești — arendașii moșiei Gîngiova, pentru motivul că în toamna anului trecut 1908 am fost vestiți de numiții ca să punem grîu în moșia d-lor, am ieșit cu plugurile și ni s-au dat de am semănat cîte un hectar pînă la două pe seama noastră, cu sămînța noastră, iar pe seama d-lor am semănat de la două la patru hectare cu sămînța d-lor. La facerea contractului de învoială asupra acestor semănături noi nu l-am semănat pe motiv că ne obligă ca să le plătim niște datorii din anii trecuți pe care noi nu le-am recunoscut și nici nu le recunoaștem nici acum, astfel că am rămas fără nici o regulă și cum seceratul se apropie și poate d-nii arendași nu ne vor lăsa ca să ne secerăm și să luăm grîul ce ni se cuvine.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vă rugăm, d-le judecător, a-l cita cu noi la înfățișare și prin cartea de judecată ce veți pronunția să stabiliți conform legii învoielilor agricole dijma ce vom da din grîul arătat mai sus.

Devotați. Scrisă de mine, notar (ss) Ionescu, (ss) Marin Bujorica, (ss) Tănase G. Nicola, (ss) Stan I. Nicola, (ss) Atanasie Gheorghinoiu, (ss) Ion St. I. Sărbuleț

Domnului judecător al ocolului rural Barca.

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. agr., dos. 85/1908, f. 16.

366 **1909, mai 20 [Rogojeni].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori din comuna Rogojeni, cotuna Chirilești, plasa Horincea, județul Covurlui, cu respect vă reclamăm d-voastră contra d-lui Saie Smilovici, arendașul moșiei Pochișcani, teritoriul comunei Balinteşti ; noi în toamna anului curent am luat pămînt în dijmă a-i da din păpușoi din trei una, iar la pîini albă din cinci două, astăzi dumealui după ce am făcut toate semănăturile, atît de toamnă cît și de primăvară, vroiește a ne lua dijma din păpușoi din cinci două, adică trei părți lui și două nouă și de la pîinea albă în jumătate și o zi clacă cu carul cu boi. Deci vă rugăm, domnule prefect, să binevoiți a regula ce veți crede de cuviință contra d-lui Saie Smilovici și a ni lua dijma după cum ne-am împăcat.

Cu respect,
[Urmează numele a 48 locuitori.]

[Rezultatul cercetării :]
Astăzi 24 iulie 1909 mergînd la comuna Bălinteşti pentru cercetarea celor cuprinse în această reclamațiune am găsit prezent pe d-l arendaș Saie Smilovici și pe locuitorii mai jos notați, care ascultînd mai întîi pe locuitori, aceștia în număr de șase, care au susținut să li se ia dijma conform tabelelor regionale, după aceea întrebînd și pe d-l arendaș ne-a declarat că deși i-a învoit verbal într-alt mod în toate acestea declară că nu va primi dijme decît atît cît e prevăzut în tabelele regionale, adică secară din 5, două arendașului, orz și ovăz pe din două iar porumbul din 3 una domnului arendaș, deși nu are contract, însă aceasta va fi învoiala care va fi întocmai după tabele și conform cu legea. Totodată d-l arendaș Saie Smilovici și-a luat obligația ca în timp de 8 zile să-și prezinte la primăria Balinteşti registrul de partidă pentru locuitorii învoiți pe moșia sa.

Inspector agricol, (ss) indescifrabil

(ss) Saie Samilovici

Prezenți la cercetarea făcută de d.l inspector agricol la 24 iulie 1909.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

D. I. Rotaru
Costache Bardaşe
Vasili Al. Dobrea

+ Aftemia Nica
+ Neculai D. Şerban
+ Neculai Gr. Mitrofan

[Rezoluţie :]
27 mai 1909.
În original d-lui inspector agricol al acestui judeţ, cu rugămintea să binevoiască a cerceta cazul şi a dispune cele legale, comunicîndu-ne rezultatul.

p. Prefect, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :]
Se vor cere informaţii de la primarul comunei Bălinteşti unde sînt învoiţi şi în ce condiţiuni, pentru a şti ce măsuri trebuitoare luaţi trimiţîndu-ne reclamaţia în original.

(ss) G. C. Dragu

[Rezoluţie :]
Asemenea se va ruga d-l administrator al plăşii Horincea ca să cerceteze dacă cele arătate sînt exacte pentru a şti ce măsuri trebuiesc luate.

D-sale d-lui prefect al judeţului Covurlui.

Arh. St. Galaţi, fond Inspect. agr. al jud. Covurlui, pachetul III, dos. 4/1908, f. 109.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

367 **1899, martie 18 [Căpreni].**

Domnule prefect,

Pre la anul 1876, acum 23 de ani, părinții noștri s-ar fi împrumutat la casa comunei noastre Căpreni cu diferite sume, astfel că în anul expirat, fiind sforțați prin urmăriri au plătit capitalurile după cum au fost apucați fiecare, ne-am despuiat de tot puținul nostru avut. Acum ceva mai înspăimîntător ca perceptorul comunei locale drept, nedrept, iarăși ne-au urmărit pînă la cea din urmă treantă pentru dobînda acelor bani, adică cel care a fost dator 100 de lei, acum sîntem urmăriți pentru 115 lei, mai mult decît capitalul pe 23 ani, pe cînd noi nu mai putem trăi de sărăcia care ne moștenește vecinic, acum nu ne-a mai rămas alt mijloc decît să părăsim vetrele și să plecăm în lumea largă.

Ne mai veni prin gînd ca să ne tînguim plîngerea sus-arătată către dv. adevăratul părinte al întregului județ. Ne credem fericiți căci dv. văzîndu-ne dreapta noastră tînguire vom fi dispensați de aceasta dar care credem că e cu totul nedreaptă.

Ai dumneavoastră supuși,

[Urmează numele a 13 locuitori.]

Toți din comuna Căpreni, plasa Amaradia, jud. Dolj.

[Rezoluție :]
Primit 15 martie 1899
Dl. suprefect respectiv va cerceta și va raporta.

Prefect, (ss.) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond. Pref. Dolj, inv. 37, dos. 28/1899, f. 44.

363 **1905, februarie 23, București.**

Domnule prim-președinte,

Prin circulările nr. 16 069 din 23 decembrie 1893 și 12 320 din 9 iulie 1896 am atras atențiunea tribunalelor și judecătorilor de ocoale, de a nu autentifica contracte de arendare pe pămînturile rurale, de-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

clarate inalienabile prin legile de împroprietărire, cînd ele sînt făcute pe termene lungi, căci în realitate aceste arendări nu sînt decît nişte înstrăinări deghizate.

Domnul ministru de finanţe, prin adresa nr. 121 405 din 1905, îmi face cunoscut că lipsa cea mai mare în care s-a aflat populaţiunea ţărănească în anul acesta a dat prilej celor care speculează prin camătă nevoile ei să-şi desfăşoare acţiunea pe o scară şi mai întinsă ca pînă acum.

Spre a descoperi pe toţi aceşti speculanţi s-a întreprins o anchetă în toată ţara pentru impunerea lor la patentă ca împrumutători.

Cu această ocazie s-a constatat că un însemnat număr de primari, preoţi, învăţători, perceptori etc. practică meseria de împrumutători şi că de cele mai multe ori, pentru asigurarea plăţii sumelor împrumutate, iau în arendă în condiţiuni destul de oneroase pămînturile de muncă ale sătenilor datornici.

Pentru a se împiedica speculanţii să-şi mai asigure venituri pe mai mulţi ani al pămînturilor inalienabile de care este vorba, zisul departament intervine a se lua măsuri ca autorităţile judecătoreşti să refuze legalizarea contractelor de arendare sau de antichreză, prin care se angajează venitul pămînturilor rurale pe mai mulţi de doi ani de la data contractului.

Arendările pe termene lungi şi mai ales condiţiunile oneroase în care se fac de cămătari, deposedînd pe săteni de pămînturile lor, mă refer la circulările ministeriale amintite mai sus şi vă rog, domnule preşedinte, să daţi tot sprijinul dv. spre a se pune capăt unor asemenea înstrăinări deghizate.

Primiţi, vă rog, asigurarea consideraţiunii mele.

p. Ministru, (ss) C. Sărăţeanu

D-sale d-lui prim-preşedinte Tribunalul Iaşi, Secţia I-a

Director, (ss) Gh. D. Nedelcu

România

Primăria comunei Păuşeşti din plasa Podul Iloaie, judeţul Iaşi.

4 decembrie 1907.

Prezenta copie fiind întocmai cu originalul, se adevereşte de noi.

Primar, (ss) indescifrabil Secretar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Iaşi, fond Pref. Iaşi, dos. 1/907, f. 208.

369 **1906, ianuarie 21 [Bucureşti].**

Domnule prefect,

Ca urmare a ordinului circular nr. 47 493 din 9 august 1905, am onoare a vă face cunoscut că ministerul, în dorinţa de a pune capăt manoperilor necinstite la care se dedau samsarii, precupeţii şi alţi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

asemenea indivizi, care speculează ignoranța și naivitatea locuitorilor săteni, cumpărîndu-le pe prețuri derizorii productele lor, a studiat de aproape chestiunea cum s-ar putea dejuca aceste operațiuni dăunătoare populațiunei rurale.

Este fapt constatat că locuitorii satelor cad victime unor asemenea speculatori mai cu seamă că fiind prea depărtați de orașe și de piețe comerciale ei nu cunosc prețurile cu toate fluctuațiile lor zilnice cu care se vînd cerealele, ci sînt nevoiți a lua de bune prețurile ce le oferă speculatorii și care, afirmă aceștia, se plătesc și la orașe.

Pagubele ce rezultă pentru săteni din acest fapt sînt incalculabile căci cea mai mare parte din rodul muncilor dintr-un an întreg încape în mîna unor oameni fără scrupul și în majoritatea cazurilor străini.

Cred deci că dacă s-ar găsi mijlocul de a-și pune în cunoștință sătenii de prețurile cu care se vînd la orașe productele s-ar micșora cu mult șansele speculatorilor de a-i mai amăgi.

Astăzi, cînd toate comunele rurale sînt legate cu orașele de reședință ale județelor prin linii telefonice acest mijloc este găsit.

Astfel, pentru atingerea scopului ce ne ocupă am onoare a vă ruga să luați următoarele măsuri :

Veți cere de la Camera de comerț din localitate sau de la sucursala Băncii Agricole ca în fiecare dimineață să vă trimită un buletin de prețurile productelor pe diferitele piețe în cursul zilei din ajun. Aceste prețuri le veți comunica îndată telefonic tuturor primăriilor din județ, specificate pe categorii de producte și cu amănunte pe hectolitru și chiar pe chilă spre a fi pe înțelesul sătenilor.

Primarilor le veți ordona ca îndată ce primesc comunicarea telefonică a prețurilor să afișeze la localul primăriei, într-o bună poziție, spre a fi ușor constatată de săteni, și dacă este posibil și depărtarea nu este prea mare să se trimită acest curs al prețurilor și delegațiilor satelor spre a le afișa și ei la ușa casei lor.

Despre această măsură primarii și delegații satelor vor pune în cunoștință pe locuitori cărora le vor arăta de cîtă însemnătate este pentru ei dispoziținea aceasta și punîndu-le în vedere a nu termina nici o vînzare de cereale, cu oricine s-ar prezenta ca cumpărător, mai înainte de a fi consultat buletinul zilnic de prețurile cerealelor afișat la primărie și la delegatul satului.

Aș dori pe cît vi-i și posibil ca autoritatea să asiste la aceste operațiuni, pentru ca sătenii să fie cu totul la adăpost de orice speculațiune, iar inspectorilor comunali le veți pune serioasă îndatorire ca ori de cîte ori vor merge în comune să se intereseze de aproape dacă se execută dispozițiunile de mai sus.

La rîndul dv. veți comunica ministerului științele ce veți avea prin inspectorii comunali, odată cu celelalte științe ce sînteți datori a aduce la cunoștința ministerului.

Primiți, vă rog, d-le prefect, asigurarea considerațiunii mele.

p. Ministru, (ss) indescifrabil

Director, (ss) A. Sachelarie

Arh. St. Craiova, fond pref. Dolj, dos. 46/1906 fila 28 și 30.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnaţii Gheorghi Zota şi Grigori Zota, locuitori din satul Zberoaia, comuna Grozăveşti, plasa Răducăneni, judeţul Fălciu, prea plecaţi venim a vă supune la cunoştinţă că de către dl. Carp, portărel de pe lîngă Tribunalul jud. Fălciu, prin procesul verbal din 8 februarie anul crt., în puterea cărţii de judecată nr. 251 din 7 iulie 1904, dată de către dl. jude al ocolului Podoleni, judeţul Fălciu, contra obştei locuitorilor din Zberoaia pe suma de 650 lei, ni s-au sechestrat averea noastră compusă din 2 boi, 4 cai şi 40 oi, precum şi alţi 12 boi, 2 iepe, 1 vacă şi 20 oi a altor 8 locuitori tot din satul Zberoaia, în pretenţiunea d-lui Dumitru Marin Ionescu din Huşi, astăzi arendaş al domeniului statului Zberoaia, din comuna Grodeşti, pe motive că dl. arendaş Ionescu a reclamat obştea satului Zberoaia cum că în anul 1904 i-am fi păşunat nişte bălţi ce le are cu arendă moşia şi care se află situate între pămînturile date nouă după legea rurală de la 1864.

Domnule ministru, se ştie foarte bine că în anul 1904 a fost cea mai mare secetă şi nu s-au făcut nici un soi de recolte sau fîneţi şi dl. Ionescu acţionează obştea satului pentru desdăunarea sa cu produsul bălţilor. Şi noi fără să ne gîndim că vom fi urmăriţi, deoarece nu am avut nici un soiu de vite la păşune atît în ale satului cît şi pe moşia sa, nu ne-am interesat a ne prezenta instanţelor judecătoreşti pentru a dovedi neculpabilitatea noastră, şi dl. Ionescu în baza că acţiunea i-a fost îndreptată contra obştei vine de ne sechestrează avutul nostru fără să fim datori.

Domnule ministru, sîntem foarte nedreptăţiţi dacă ni se va vinde avutul nostru după stăruinţa d-lui Ionescu, fără să-i datorăm măcar cu un singur ban, ceea ce putem dovedi cu actele ce posedăm de la megieşi, proprietari şi arendaşi de moşie, unde au fost date vitele noastre la păşune în anul 1904 şi prea plecaţi vă rugăm să binevoiţi a dispune cele ce veţi crede de cuviinţă pentru ca să nu ni se vîndă avutul nostru pe nedrept şi să rămînem săraci cu familiile şi copiii noştri.

Aşteptăm cu nerăbdare din partea dvs. salvarea existenţei noastre, fiindcă şi puţinele vite ce le mai avem le-am putut ţine cu ajutorul dat de d-voastră în anul 1904, că ni s-a permis păşunarea lor în pădurile statului.

1906, aprilie 26.
Sîntem preaplecaţi şi supuşi servitori,
(ss) Gheorghe Zota
(ss) Grigori Zota

Domniei-sale domnului ministru de justiţie — Bucureşti.

[Rezoluţie :] La dosar.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, dos. 39/906, f. 52.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnaţii, mai jos, locuitori domiciliaţi în comuna Găgeşti, plasa şi judeţul Fălciu, cu cel mai profund respect şi lacrimi în ochi venim prin aceasta a ne tîngui d-voastră despre următoarele :

Noi din cauză că aceşti cîţiva ani din urmă, fiind secetă, pentru întîmpinarea diferitelor noastre nevoi şi existenţa familiilor noastre am fost siliţi a face împrumuturi pe la diferite persoane, între care avem şi pe un domn Mendel Meliczon, din comuna Fălciu, acest judeţ, care după ce mai întîi văzîndu-ne în nevoile ce eram ne-a împrumutat pe fiecare după trebuinţe, cu sumele ce-i trebuia, însă nota bine, se ştie că acest domn Mendel fiind jidov ne punea procente cît vroia şi iarăşi procente la procente, încît acum a ajuns fără cheltuieli, fără nimic, să-i dăm sută la sută, ba încă şi mai mult ; anul acesta a dat Dumnezeu de a fost un an mai bun, aşa că am putut şi noi să agonisim cîte puţină pîine şi numitul Meliczon văzînd aşa ceva s-a hotărît a ne pune în urmărire şi în adevăr dintre toţi ai noştri creditori, între care mai întîi numărăm pe guvern, căci ne-a dat pîine pentru hrană şi sămînţă, nu ne sileşte la plată ca acesta, căci a venit la primăria noastră Găgeşti, unde după îndeplinirea formelor legale pînă la un punct care era în unire cu dl. primar ne pune sechestru pe tot ce găseşte la casele noastre, nemaiţinînd seama deloc de dispoziţiunile art. 406 şi 407 din pr. civ., prin care se prevede clar scutirea a doi boi sau trăgători (cai) una vacă sau 6 oi. Uneltele de plugărie ca : car, căruţă, plug etc., în plus sămînţa trebuitoare precum şi hrana familiilor pe timp de una lună, aşa că e hotărît a ne sărăci cu desăvîrşire şi să ne aducă la sapă de lemn ca să mîncăm mămăligă de cenuşă, iar noi şi copiii noştri să ajungem cerşetori şi muritori de foame.

Aşadar, domnule ministru, văzîndu-ne atît de zdrobiţi de către acest creditor Meliczon, ne-am gîndit a ne adresa atît dvs. pe o parte a ne arăta nevoia şi plîngerea noastră, iar pe de alta şi d-lui ministru de interne tot asemenea pentru ca dvs. întîi să dispozaţi prin dl. judecător de pace respectiv ocolul Fălciu de a avea în vedere totdeauna în învestirea actelor cu formula executorie, să se prevadă că dacă vreunul dintre noi avem a-i da 300 de lei să zicem să ne urmărească anul acesta pentru jumătate a-i plăti, iar jumătate să rămînă pentru anul viitor şi aşa credem că vom putea împăca şi plăti treptat, treptat la toţi creditorii şi noi vom rămînea cu ce să ne întreţinem familiile, iar dl. ministru de interne să dispozeze prin dl. prefect al judeţului Fălciu ordonarea domnului primar de Găgeşti să înceteze cu astfel urmăriri ca în timpurile de peste 50 ani în urmă şi să ne păsuiască cu plata aşa după cum am arătat mai sus, iar nu odată cu totul căci nu avem a-i da de la 100—400 şi 500 lei şi dacă ne-ar constrînge la plăţi să-i dăm lui totul, atunci dar noi cu ce să mai rămînem ? Şi ceilalţi creditori, între care mai întîi numărăm pe stat, căci ne-a dat după cum am zis păpuşoi de hrană şi sămînţă, ce să ne mai facă şi ce să ne mai ia, pielea doar ? Căci altă nu mai avem ce să mai zicem.

Terminăm lunga noastră plîngere domnule ministru şi încă odată vă mai rugăm cu lacrimi fierbinţi a vă fi milă de noi şi să dispozaţi aşa după cum noi am zis.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Binevoiţi, vă rugăm, domnule ministru, a primi asigurarea profundului nostru respect.

[Urmează numele a 10 locuitori.]

Scrisă şi redactată de mine după cererea oamenilor.

(ss) V. Ionescu.

Domniei-sale domnului ministru de justiţie, Bucureşti.

[Rezoluţie :]
La dosar.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, dos. 39/1907, f. 63.

372 **1907, februarie, 20, Fierbinţi.**

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din comuna Fierbinţi, jud. Ilfov, cu adîncă durere ne plîngem prin aceasta, cerînd ajutorul şi mila domniei-voastre, de a ne scăpa din îngrozitoarele ghiare ale unui om fără milă, care prin ademeniri cu făgăduieli mincinoase profitînd de simplitatea şi nevoia noastră ne-a hrăpit puţinul pămînt de hrană ce aveam, aşa că am ajuns cu soţiile şi copilaşii pe drumuri muritori de foame, căci acest om anume : *Năstase Constantinescu — cîrciumar* de meserie. ne-a robit pămîntul pe cîte 20, 25 şi 30 ani, înşelîndu-ne ochii cu cîte cîţiva lei drept chirie, după cum se vede în contractele ale căror copii le alăturăm aci, dar pe care bani nu i-am primit nici aşa cum se arată. Auzim că sînteţi bun şi drept, aveţi îndurare şi scăpaţi-ne pămîntul ce pe nedrept ni s-a hrăpit, nu numai nouă dar la o mulţime de săraci locuitori, scoateţi din mizerie atîtea *suflete româneşti*. O cercetare dreaptă, făcută de persoane care să nu se lase a fi influenţate de acest cîrciumar speculant, va descoperi lucruri mari care sîntem siguri că vă va îngrozi şi pe domnia-voastră, domnule ministru, care nu ne îndoim că iubiţi şi ţineţi la cei slabi şi pentru aceasta ar fi bine ca justiţia în care avem toată încrederea să facă cercetarea.

Avem şi martori de nelegiuirile comise de numitul cîrciumar.

Cu cel mai profund respect,

(ss) Dumitru Radu Obeadă

(ss) Tudor Radu Obeadă

(ss) Petre Dan

Toţi din comuna Fierbinţi.

Domniei-sale domnului ministru de justiţie, Bucureşti.

[Rezoluţie :]
La dosar. Se vor restitui actele

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, dos. 63/1907, f. 26.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnatul locuitor din comuna Oeşti, plasa şi jud. Argeş, vin cu profund respect şi cu lacrimi în ochi şi jale din partea mea, a soţiei mele şi a copiilor mei ce sînt astăzi sub jalea nenorocirei ce sînt aproape a-mi face la un fel.

Sînt de 12 ani pe care mă judec cu dl. Manole Popescu, tot din această comună, la care am avut o datorie de una sută douăzeci lei şi aceasta din învoiala vitelor pe moşie la ierbărit că era pe timpul acela arendaş pe această moşie, prin care mi-am plătit după contractul ce l-am avut cu d-lui cu 165 vedre boroghină de prune, socotit cîte 1 leu vadra veche se urcă la 165 lei la care i-am plătit dobîndă 45 lei într-un an de zile. Eu neştiind şi încredinţîndu-mă ca om drept pe vorba d-lui că sînt achitat de această datorie, am fost greşit că nu am anulat contractul şi peste vreo cîţiva ani m-am pomenit dat judecăţii cu dobîndă după cum a crezut d-lui, cerîndu-mi 500 lei, neluîndu-mi în consideraţie vedrele de boroghină ce i-am dat, la care astăzi prin cîte judecăţi am mers cu d-lui fiind mare bogat după pielea multor săraci ca mine, pe care i-a lăsat fără vită în bătătură şi pămîntu cu răpire fără milă, dintre care unul este şi anume Culicea Păvăloiu ce i-a luat două vaci din bătătură pentru o mică datorie, însă şi aceştia dobînda capetele mergînd înainte, lăsîndu-l şi pe acesta sărac. Plus şi alţii pe care i-a mai lăsat fără vită în bătătură şi săraci cu desăvîrşire şi încă şi aceştia tot mai sînt datori, că din cînd în cînd îi mai dă în judecată şi rupe de pe el ce mai poate.

Astfel şi eu sînt în ghearele acestui gîde nemilostiv pe care astăzi pentru suma ce vă arăt mai sus şi dobînda plătită, mă pomenesc cu marea sumă ce nu mă ştiu că sînt dator şi sînt achitat, după cum vă arăt în prezenta petiţie că mă sechestrează pe toate vitele ce le am ca să dau ca zestre şi eu la fetele mele şi băiatul meu, aflîndu-mă om sărac şi cu atît ce mai pot căpăta pentru a întreţine copiii. Pe lîngă asta îmi mai sechestrează şi bucatele, lăsîndu-mi toată casa muritoare de foame. Şi eu om bătrîn, veteran din războiul 1877—1878, ce am şi eu azi 3 fete să le mărit şi un flăcău a-l însura, afară de acela pe care-l am mort, ne vedem astăzi pierduţi, fiindu-mi astăzi fetele şi băiatul în jale şi cu lacrămi în ochi de această lovitură ce nu mă aşteptam.

Domnule ministru,

Văd că pînă astăzi, pe unde am mers n-am căpătat nici o dreptate, fie tribunal, fie judecătorie, dreptatea o are tot d-lui pentru că plăteşte pe domnii avocaţi cît mai bine şi punînd în spinarea nenorocitului de mine a mă pierde.

Judecîndu-mă pînă la tribunal, azi iar am venit la Judecătoria de pace Argeş şi pe ziua de 3 martie se va isprăvi cu pronunţarea definitivă a hotărîrei a mă secfestra, lăsîndu-mă pe drumul pieirii cu întreaga mea familie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Neputînd veni în faţa d-nei-voastre a mă plînge la picioarele d-nei-voastre deoarece neavînd dare de mînă am venit prin aceasta şi vă rog cu...[1]

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei dos. 34/1907, f. 18.

374 **1907, februarie 26 [Sărăcineşti Cheia].**

Domnule prefect,

În comuna noastră Sărăcineşci Cheia locuitorii care li s-au dat loturi pe anul 1893 parte din ei le arendează prin contracte cu legalizarea primăriei de cînd li s-a numit acele loturi aproape că nu cunoaşte bine nici semnele de hotar, iar cei mai numeroşi le arendează prin chitanţe particulare între persoane, parte dintre dînşii nu şi-au mutat nici domiciliul şi chiar nici un obor de vite, pentru că ei mai au pămînt moştenesc şi chiar cumpărătorii şi cu loturile fac un fel de negoţ, arendîndu-le în comunele vecine, fiindu-le la parte din ei loturile de prisos.

Noi, locuitorii din această comună care suferim din cauza lipsei de pămînt, care nu avem decît prea mult pînă la un pogon pămînt şi parte din noi nu avem nici unde să aşezăm cîte o căsuţă în care să locuim. Fiindcă ce pămînt au avut părinţii noştri a împărţit la copii la care li s-a venit cîte 1/4 din pogon pînă la un pogon pămînt, pentru că nici ei nu au avut decît 4 pogoane şi avînd cîte 5—6, 7 copii drept li s-a cuvenit după cum am arătat mai sus. Acum şi noi părinţii de copii care avem şi noi ca şi ei copii ce facem cu aceia bucăţică de pămînt ? Nu avem nici unde aşeza cîte o căsuţă pentru copii şi nici unde cultiva ceriale pentru existenţa zilnică. De aceia venim respectuoşi înaintea dvs., d-le prefect, şi vă rugăm să binevoiţi a dispoza asupra acelor loturi care în general sînt arendate, neavînd trebuinţă a le cultiva dînşii pentru că au luat loturi tot care au mai avut pămînt, a le înjumătăţi şi a le numi acelor care nu au unde îşi cultiva cereale pentru existenţa zilnică.

[Urmează numele a 16 locuitori.]

Domnului d-niei-sale prefect al judeţului Vîlcea.

[Rezoluţie :]
Dl. inspector comunal va cerceta şi raporta odată cu înapoierea petiţiunei.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Rîm. Vîlcea, fond Pref. Vîlcea, dos. 17/1907, inv. 21, f. 119.

[1] Aşa se termină documentul.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

375 **1907, martie 10, Craiova.**

Domnule inspector,

Vă trimitem în original pretiţiunea dată de mai mulţi locuitori din comuna Murta, prin care cer să li se lase în posesie pămînturile ce le-au închiriat pe preţuri minime oferite de cămătari şi vă invit a cerceta şi raporta odată cu înapoierea petiţiunii.

p. Prefect, (ss) indescifrabil p. Director, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Diverse, dos. 9, f. 137.

376 **1907, martie 25 [Crucea de Sus].**

Maiestate,

Subsemnatul Toader Postolache din comuna Crucea de Sus, plasa Zăbrăuţu, judeţul Putna, respectos vin prin aceasta a arăta că am făcut două plîngeri maiestăţii-voastre prin care am arătat că averea mea mi s-a luat de dl. Vasile Apostoleanu, proprietar din Panciu, cu nedrept, fiindcă banii ce i-am fost dator i-am plătit după cum păstrez chitanţele d-sale. Însă, din nenorocire au fost roase de şoareci şi nu mi-a ţinut-o în seamă. Maiestatea-voastră mi-aţi răspuns prin adresa nr...[1] că s-a înaintat plîngerea mea onor. Consiliului de Miniştri ; domnul ministru în loc să ia în consideraţie plîngerea mea şi a delega pe dl. prefect sau pe d-l procuror de judeţ spre a constata cum stă afacerea, spre a nu mi se vinde averea şi dacă boieru mai pretinde ceva bani peste suma ce i-am dat-o să-mi destineze o bancă a statului unde să fie ipotecată zisa avere şi să-mi dea banii ce mai cere socrul şi să scap de el, rămînînd dator la acea bancă, pe care datorie să o plătesc în rate pe mai mulţi ani şi cu un procent mai dulce, nu cu 30 lei la sută cum am plătit la boier şi averea să rămînă tot a mea, să mă hrănesc şi eu împreună cu întreaga mea familie, sau să mi se admită o mică pensiune fiind veteran, care am luat parte în războiul ruso-româno-turc din 1877—78, după cum am prezentat şi actele ce le am, luînd parte în regimentul 10 dorobanţi.

Domnul ministru mi-a răspuns că aceasta este treabă judecătorească. Apoi eu de unde am atîţia bani spre a depune taxe şi timbru scris etc. etc. spre a mă judeca cu boierul, pe cînd mie mi-a luat perceptorul fiscal şi aşternutul de pe pat pentru păpuşoi de mălai, bir, foncieră, amenzi şcolare etc. căci nu am nici o scutire ca veteran şi eu mi-am pierdut puterea şi am ajuns în vîrstă — bătrîn neputincios, fiind tată a 8 copii, din care doi sînt sub drapel şi 6 minori de la 1—7 ani şi nu ştiu ce să le mai fac, să-i omor nu mă îndur, să mă omor pe mine, nu are cine căuta de dînşii. Să crească pe la porţile oamenilor mi-e ruşine şi dezonorez şi ţara ca veteran, să muncesc nu pot. De aceea în genunchi şi cu lacrimi în ochi vă rog să binevoiţi a vă face milă de mine, cum veţi crede maiestatea-voastră spre a nu mă pierde.

[1] Lipseşte în original.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Să trăiţi întru mulţi ani majestate, împreună cu întreaga familie regală şi domnii miniştri intraţi astăzi în scaun.

(ss) Teoader Postolache 1907 martie 25.

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, dos. 76/1907, f. 26.

377 **1907 [Buciumi].**

Domnule ministru,

Subsemnatul Vasile Dumitraşcu din comuna Buciumi, cătunul Valea Ursului, judeţul Roman, vin cu profund respect înaintea dvs. a vă reclama următoarele : De către locuitorul Vasile Hanganu, tot din zisa comună şi cătun, s-au luat de pe la locuitorii săraci prin înşelăciune de beţie, locurile ce le aveau de la împroprietărirea de la 1864, de la părinţii lor şi cu preţul prăjina de frunte cu 2 lei, prăjina de mijloc cu 1 leu 50 bani, şi prăjina de coadă cîte 1 leu, că numitul a înşelat o sumedenie de locuitori care i-a lăsat săraci pe 30 de locuitori, care au luat o sumă de 16 fălci. Domnule ministru, noi vă rugăm a ancheta dvs. acest caz şi ca numitul a lăsa locul în stăpînirea oamenilor pentru a se putea hrăni din copil în copilul lor căci altfel sîntem de pierit. Totodată au luat oameni noaptea cu înşelăciune şi i-au adus a iscăli în agonie de beţie care nu au ştiut ceea ce au făcut. A lăsat muritoare de foame pe văduva Ileana Dumitraşcu care are 2 copii şi locul ei l-a vîndut unui alt, fără a şti ea ; aşa s-au petrecut treburile şi nu ştim ce voieşte numitul a face cu noi, n-avem la altul la cine ne plînge, ci numai la dvs. ca părintele cel bun al nostru, că numitul aşa fel a luat locul de la nenorociţii săraci că ne-a închis a nu avea pe unde a mai ieşi nici cu piciorul. Rugăm mila dvs., a regula dvs. cît mai de urgenţă căci altfel să poată a se întîmpla vreun pericol între noi care ar fi un păcat pentru copiii noştri. Aşadar sperăm ca dvs. ca părintele nostru veţi regula că numitul a ţinea loc pe un timp cît i-ar cuveni ca în posesia, însă a nu săraci pe nevoiaşii de clăcaşi, căci legea nu-i dă drept a cumpăra mai mult de 5 hectare, însă numitul a făcut felurite acte numai a putea săraci pe nevoiaşi. Rugăm mila şi bunătatea dvs. a regula cele ce aveţi crede de cuviinţă, căci am răcnit şi am reclamat la domnii foşti conservatori şi nu ne-au mai auzit, cine au lăsat instrucţiuni şi acum toată speranţa noastră e în dvs. care aşteptăm de urgenţă rezultatul dvs. Binevoiţi a primi respectul meu.

(ss) Eu Vasile Dumitraşcu.

Domniei-sale domnului ministru al domeniilor statului.

Arh. St. Bucureşti, fond Minist. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., dos. 1 577/1907. f. 24.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule procuror general,

Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului d-voastră nr. 4 334 din 7 iunie 1907, relativ la plîngerea adresată dvs. de către Ion Vrabie din comuna Berezeni, județul Fălciu, transportîndu-ne la fața locului în ziua de 14 iunie 1907, avînd și alte cercetări, ca rezultat avem onoare a vă raporta următoarele :

Locuitorii de pe proprietatea d-lui Adam Mitache execută cele mai grele contracte de munci agricole, deoarece acest proprietar pe lîngă sumele ce împrumută locuitorilor prin dobînzi în bani fixate prin obligații, mai obligă în particular pe locuitori a-i face munci drept procente la capital, aceste munci ajung uneori la 60% din capital.

Locuitorii execută muncile pentru procentul convențional, fără a li se elibera chitanțe, care fiind prea apăsător nu pot face decît în parte și capitalul rămîne neatins și cu procent în bani.

Al doilea an pentru suma prevăzută în obligație proprietarul îi pune în munci pe contracte agricole, fără a li se restitui și obligația, profitînd și exploatînd ignoranța și buna lor credință, încît să văd pe pe urmă condamnați pe de o parte pentru neexecutarea muncilor din contract și pe de altă parte pentru sumele din obligație, dacă nu se supun să muncească.

În fața judecății desigur proprietarul este cel triumfător, fiind bine asigurat și cu dovezi, iar locuitorii pentru muncile efectuate n-au nici o dată chitanțe descărcătoare. Așa s-au întîmplat cu Ion Pandelache din Vetrișoaia și alții.

Locuitorul Ion Vrabie a fost condamnat că dl. Adam Mitache în 1906 de dl. jude ocol Fălciu la suma de lei 174 bani 05 pentru rămășiți din 1905, cartea de judecată nr. 275/906. A doua oară în 1907 a reclamat tot de d-l Adam Mitachi pentru 240 lei 35 bani pentru munci din 1906, și în instanță se face răfuială și e condamnat numai la 67 lei 50 bani. Încît e inexact că a fost condamnat de două ori pentru același lucru.

Cu privire la faptul că a fost amenințat a fi luat cu forța de vătaful d-lui Mitache am constatat că în adevăr acest fapt s-a petrecut în 1906, în care împrejurare : I. Vrabie, apărîndu-se contra acestui arbitrar și ilegal sistem de a executa muncile, a ucis pe vătaful Ion Michiu, fapt pentru care a fost achitat de Curtea de jurați din județul Vaslui.

De data asta, de asemenea, a fost invitat să vie la muncă, dar n-a fost ridicat, căci el s-a opus arătînd că datorește bani în muncă.

Nu s-a întrebuințat violență contra lui.

Chestiunea rezultărei raporturilor dintre locuitori și arendași este pur civilă și nu se pot stîrpi abuzurile decît prin o serioasă ad-ție comunală și prin legi noi.

Cu această ocazie am găsit și o vită a unui locuitor din Vetrișoaia, Sava Nistor, sechestrată de d-l Adam Mitache de vreun an.

Am dat ordine severe primarului și șefului de secție spre a se conforma circularei noastre, date în urma ordinului dv. contra samavolniciilor, punînd totodată în vedere d-lui A. Mitache și ordinul dvs. nr. 4 589 pus pe petiția lui I. Vrabie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Primiți, vă rog, d-le procuror general, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Procuror, (ss) Const. Cozma — Secretar, (ss) V. Botez
Conform, (ss) Zăhărescu

Dsale d-lui procuror general [al] Curtei apel Iași.

Arh. St. Iași, fond Parchetul general Iași, dos. 87/907, f. 236, 239.

379 **1907, iunie 24 [Tanacu].**

Domnule prefect,

Am onoare a aduce la cunoștința d-niei voastre următorul caz din satul Tanacu.

Trecînd pe cîmp, am găsit prășind pe locuitorul Trofin Cărare împreună cu soția sa. Spunîndu-i că are frumoși păpușoi îmi răspunde că nu sunt ai lui, ci a d-lui Gh. Rîșcanu, primarul comunei. Întrebat fiind cît îi plătește pe prăjina de prașilă, îmi comunică că primarul plătește și acuma 35 bani prăjina pus în coșer, fapt ce mi se confirmă de Gh. Vasilache, care prășea tot la primar, în altă parte, dar pe bani, prețul menționat mai sus, îi prășesc cu acest preț fiindcă le este primar și au nevoie de el. *Dar că dînsul Trofin Cărare prășește 40 prăjini păpușoi puși în coșar și seceră 40 prăjini pe fiecare an, drept procent la 100 lei, pe care i-a împrumutat-o primarul acum 12 ani, și că de atunci și pînă acum îi face regulat, în fiecare an, această muncă drept procent și că din capital nu se mai scade. Tot dînsul îmi spune că și Const. V-le Diaconescu de vreo 15 ani s-a împrumutat de la primar cu 60 lei de a cumpărat niște pămînt și că de atunci îi face în fiecare an drept procente 30 prăjini prașilă și 30 secere.*

Spunîndu-mi că primarul dă la mulți bani așa și cu procent de 3% și 2% în bani, interesîndu-mă, am aflat că, cu obligația autentificată sub no. 434 din 18 februarie 905 de Primăria Tanacu, N. Gh. Bodescu, Mihai Cărăuș, Const. M. Cărăuș și Ion St. Lupu împrumută 300 lei de la Gh. Rîșcanu, primar, cu procent de 2% pe lună ; încasează procentele pînă azi 24 iunie 907.

Cu obligația autentificată la no. 35/905 de Primăria Tanacu, Vasile N. Sîrghie împrumută de la Gh. Rîșcanu, primar, 195 lei cu 2% pe lună, le ține anual, plătind și acum regulat procentele.

Gh. Lupu a dat 100 lei cu 2% pe lună lui Th. Budeanu Furtună. Tot Gh. Lupu a dat lui Enache Vîrlam 100 lei pe 3 luni, cu 2% pe lună și prezentîndu-se la primărie secretarul comunei le-a pus în vedere că nu mai este voie a se autentifica acte cu procent așa mare. Atunci ei au plecat și înapoindu-se au cerut să li se autentifice că a împrumutat pe Vîrlam cu 106 lei capete pe 3 luni. Ei au capitalizat procentele și astfel li s-a autentificat obligația. Tot a reușit cămătarul, dar sub altă formă.

Ion Gh. Pasnicite, pentru 20 lei, face lui Ion V. Căpitanu 15 prăj(ini) prașilă și 15 secere, ca procent de 5 ani și din capital nu s-a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mai scăzut nimic ; tot 20 lei este dator, după cum îmi comunică oamenii, din care citez pe V-le St. Paşnicu.

Asemenea practică cămătăria *Gh. Cărăruşi, N-lai Gabriluţe, preceptorul* [1], *deşi are depuşi la Banca populară 1 000 lei.* După cum şi primarul s-a înscris la bancă cu 60 lei pînă în prezent, de ochii lumii.

Toţi aceşti am aflat de la locuitori că duc o luptă contra Băncii populare. Oameni[i] se împrumută de la ei, deoarece le lasă, cum zic ei, capitalul cîte 5—10 ani şi le cere numai procentele sau munca.

Aduc aceasta la cunoştinţa dv. pentru a decide cele ce veţi crede necesar.

Binevoiţi, vă rog, d-le prefect, a primi asigurarea deosebitului meu respect.

Gendarm, (ss) Gh. Găman

D-sale domnului prefect al judeţului Vaslui.

Arh. I.S.I.S.P., fond 52, dos. 4 822, f. 278.

380 **1907, iulie 5 [Recea Racoviţa].**

Domnule ministru,

Subsemnaţii fii şi moştenitori ai decedaţilor Nicolae Gh. Bulacu, Vasile Tirc, Gheorghe Gruia, Anghel Truică, Păuna Dumitru Bulacu, Andrei Popescu, Ghiţă Dobroiu, Niţă Dumitru Dinică şi Dumitru Dinică toţi de profesiune agricultori, domiciliaţi în comuna Recea Racoviţa, plasa Horezu, judeţul Vîlcea, aducem la cunoştinţa dvs. următoarele :

Sus-citaţii noştri părinţi fiind împroprietăriţi după legea rurală din 1864 pe moşia domnului Dumitru Zăreanu din această comună, în categoriile prevăzute în tabela litera A de împroprietărire a acelei comune la nr. 5, 8, 10, 11, 13, 26, 27, 39 şi 32, acum 25—26 ani, fiind strîmtoraţi de oarecare lipsă de bani au recurs la d-nul Petre Nicolaescu, proprietar din comuna Racoviţa, de i-a înlesnit cu sumele de care aveau trebuinţă, dîndu-i în schimb drept amanet parte din pămînturile cu cari au fost împroprietăriţi, care în total se însumează peste 50 pogoane pămînt pe care l-a stăpînit şi-l stăpîneşte de la acea dată pînă în prezent, deşi părinţii noştri au plătit datoriile către numitul, însă pămînturile le deţine şi acum în baza posesiunei ce a avut şi contra dispoziţiunilor legei pentru menţinerea şi executarea art. 7 din legea pentru regularea proprietăţilor rurale din 13 februarie 1873.

Şi după cum domnul Petre Nicolaescu citat mai sus este un om cu dare de mînă şi cu vază mare în judeţ şi noii fiind săraci şi fără mijloace nu dispunem de bani a ne judeca cu numitul pe cale civilă, suferind de cea mai mare lipsă de pămînt, în vederea cărei împrejurări venim cu respect şi vă rugăm să binevoiţi domnule ministru a face prin mijoacele de care dispuneţi să se aplice şi pentru noi şi deţinătorul pămîntului nostru dispoziţiunile legei citate mai sus, obligînd pe

[1] Perceptorul se numeşte Căpitanu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

acesta a ne libera pămînturile ce ne-au rămas moştenire de la părinţii noştri.

Binevoind a cunoaşte, domnule ministru, că deşi părinţii noştri au înstrăinat aceste pămînturi, dar foncierul lor cuvenit statului ne priveşte tot pe noi, pînă în prezent neputîndu-se scădea de la numele nostru din cauza lipsei de acte de înstrăinarea lor, şi afară de aceasta dl. Nicolaescu are 4 copii pe care i-a înarmat cu cîte o puşcă şi noi nu ne putem duce la locurile noastre că are ordin de la numitul a ne împuşca ca pe nişte cîini.

Sperăm, domnule ministru, că se va aplica dispoziţiunile legei şi pentru noi, după cum s-a aplicat pentru toţi locuitorii din alte părţi ale ţărei.

Respectuoşi,

[Urmează numele a 19 locuitori.]

Domniei-sale, domnului ministru de domenii

[Rezoluţie :]
8 iulie 1907.
Afacerea este de resortul instanţelor judecătoreşti. Se va pune în vedere supleanţilor a se adresa lor.
[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Min. Agr. Ind. Comerţ. şi Dom., dos. 1 577/1907, f. 68.

381 **1907, iulie 25, Chiajna.**

Domnule ministru de finanţe,

Domnule ministru al finanţelor, ne rugăm noi săracii aveţi în vedere şi pentru noi săracii că nu mai putem trăi din cauza bogaţilor şi din cauza lăptarilor pentru că au vite multe şi noi săracii puţine şi parte din săraci n-au nici o vită de loc. Pe anul 1906 toţi locuitorii din această comună au cerut inginerului statului ca să le măsoare izlazul şi să-l împărţească la fiecare locuitor cît i se cuvine din locul de izlaz, care a rămas neîmpărţit din delimitarea anului 1864.

Domnule ministru, domnul inginer a venit şi izlazul ne-a măsurat şi ne-a împărţit fiecare ne-a convenit din locul de izlaz ; prin urmare în primăvara anului 1906 în [luna] lui aprilie după paşte toţi locuitorii săraci şi bogaţi a[u] ieşit în lunca de izlaz şi şi-a însemnat fiecare locul lui de izlaz, care i s-a dat de către domnul inginer, prin urmare a ieşit fiecare cu vitele şi s-a dus în locul lui de izlaz şi şi-a priponit vitele pe locurile lor fiecare şi am avut o linişte foarte bună.

Domnule ministru, parte din ăşti oameni cu vite multe şi-a isprăvit iarba de pe locurile de izlaz ale lor şi aşa ce să facă ei ca să nu cumpere iarba de la cei [ce] au de prisos, s-a[u] unit cu domnul primar şi cu domnul secretar şi-a dat năvală peste cei care [au] avut iarbă de prisos şi le-a mîncat iarba de n-a mai rămas şi parte din aceşti oameni săraci n-au decît să-şi vîndă vitele la obor ; altceva n-au ce să facă şi să vă spui care a dat năvală peste cei ce au avut iarbă de pristosă ; mai întîi este Tudor Popazu, fostul primar, al doilea este

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Traian a lui părintele Tănăsache, al treilea Gligore, sluga lui Velicu Pipercu și toate neamurile lor peperceşti și ceilalți bogați și [au] sărit la întîi sărac moș Ivan Braza și la moș Nică și la Stoian Boborcă și la Dumitru Mălăncuși la Tănase Iancu și la mai mulți săraci, așa că noi nu puturăm să ieșim la cale cu dînșii, ne-am dus la primărie și primarul ne-a spus că n-are ce le face și ne-a zis că să dăm cu ciomegele care din noi o birui, dară noi n-am îndrăznit așa că măriavoastră, declarăm domnule ministru, dacă binevoiți trimiteți pe domnul inspector la noi la primărie și să ceară harta cu tabloul de delimitarea anului 1864 și să cheme [pe] fiecare om cu numele și prenumele din tablou și să ia interogatorul fiecăruia în contra primarului și în contra d-lui inginer și al membrilor [care] au împărțit izlazul lor că noi nu știm nimic, dar vedem că ni-a rămas 3 trupuri de loc neîmpărțite, pentru ce nu l-au împărțit nu putem ști ; aceaste trei trupuri sînt : 1 este balta de la cătunul Gulești, a 2-a este o mică părticică de izlaz sub coastă la ierbărie la Cotroceni, al 3-lea este heleșteu și altceva nimic. Domnul [in] spector cere contul pentru arendarea izlazului de la Cotroceni că primăria a primit bani și n-a dat nici un ban la nimenea, pentru ce nu știu.

Domnule inspector, cereți contul pentru banii care i-a luat de la oareșcine om pentru pompă de foc ca să apere comuna și cătunul și pompă n-a adus și banii i-a împărțit nu știu cu cine.

Domnule ministru, ne rugăm și iară ne rugăm să trimiteți cît de curînd pe domnul inspector, că ceilalți bogați și lăptari cu vite multe vrea să întrunească iar izlazurile, cum a fost mai înainte, căci le vine bine pentru că paște iarba de pe locurile de izlaz al săracilor fără nici un ban, dar noi săracii nu ne convine bine. Domnule ministru, dacă binevoiți dați-ne un ajutor ca noi vraiște ca să umblăm nu vrem, dar noi vrem să paștem vitele fiecare în locul lui de izlaz iar nu cu vitele prin locurile de izlaz străine, că nu este bine, așa să trăiască și altu să moară și nici lui Dumnezeu nu-i place aceastá nedreptate.

Vă salută, domnule ministru de finanțe, dacă binevoiți să faceți interesele cum este bine că nu mai putem trăi din cauza lăptarilor și din cauza bancherilor, noi săraci și dacă ajutor nu ne dați avem să sărim bogați săraci și avem să facem o revoltă mare în comuna Chiajna că altceva nu avem ce face că nu mai putem trăi.

Domnule ministru, te rugăm noi săracii și iară ne rugăm să trimiteți pe domnul controlor la comuna Chiajna ca să controleze măsurătoarea care s-a măsurat pe anul 1906, pentru ca noi n-am înțeles nimic, pentru că domnul inginer s-a unit cu domnul primar și cu domnul secretar și cu membrii care au fost la măsurat. Domnul controlor să caute tabela de la delimitarea anului 1864 și să cheme pe fiecare om cu numele și pronumele său și să-i ia interogatorii să vază s-a măsurat bine sau nu că noi oamenii din comuna Chiajna stăm așa încurcați cu măsurătoarea aceasta.

[Fără semnătură.]

[Rezoluție :]
D-lui inspector comunal Chiniceni.
[Fără semnătură.]

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 242/1907, f. 47, 48 și 59.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnatul locuitor din comuna Izvoarele, județul Ilfov, cu profund respect vă fac cunoscut următoarele :

Am luat de la locuitorul Simion Dumitru din această comună suma de lei 100 (una sută) și acum 11 (unsprezece) ani, cu înțelegerea ca să-i dau un pogon și 2 prăjini ca dobîndă pe an, deoarece îmi murise boii și-mi trebuia parale să-mi cumpăr alții.

După 9 ani l-am rugat să-mi ia acel pămînt cu arendă gîndindu-mă că fiind prețuit pămîntul în bani cîte 20 lei pogonul anual cum se arendează pămîntul arabil aici, după cîțiva ani m-aș fi plătit de datorie și mi-aș fi putut scăpa pămîntul, căci sînt om sărac și nemaiavînd altă bucată de pămînt decît cea de la sus-numitul, și abia îmi scot hrana zilnică muncind pe la ciocoi și bogătași.

L-am mai rugat să mi-l lase mie, să-i dau cîte 10 lei pe an și recolta pe jumătate așa că în cîțiva ani mă plăteam de datoria de la dînsul, dar nici așa n-a voit, ci la rugămintea ce i-am făcut mi-a răspuns că mă dă în judecată și-mi scoate și dinții. Este adevărat, domnule ministru, că d-lui fiind bancher și cămătar vestit, cum se constată chiar la administrația financiară a județului, va influența prin advocați și oamenii mari și eu n-aș cîștiga nimic dacă l-aș fi dat în judecată. Afară de aceasta nici nu am ce cheltui pe calea judecății și dacă ar urma ca să scot pămîntul prin judecată, apoi n-aș avea altceva de făcut decît să i-l las d-lui pentru totdeauna. De aceea alerg la mila domniei-voastre, domnule ministru, și vă rog cu lacrimi în ochi a ordona ca numitul locuitor să-mi lase pămîntul deoarece luîndu-i recolta în timp de 11 ani și-a scos banii împătriți.

Cu profund respect,

(ss) Ghiță Stoica Voicu din comuna Izvoarele cătunul Ciuraru, județul Ilfov.

Domniei-sale domnului ministru al justiției.

[Rezoluție :]
La dosar.
(ss) Nedelcu

Arh. St. Buc., fond Min. Justiției, dos. 64/1907, f. 11.

383 **1907, septembrie 17, București.**

Domnule prefect [1],

Vă înaintez în copie adresa d-lui ministru de finanțe nr. 67 466 prin care ne face cunoscut că primarul, secretarul și ajutorul de secretar ai comunei rurale Tăriceni au avut și au ca principală ocupațiune

[1] Cu mențiunea personal și confidențial.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

specula pămînturilor sătenilor, cultivîndu-le ani întregi fără nici un control şi fără a plăti arenda cuvenită în contul ratelor de răscumpărare ce se datoresc statului de cumpărători şi vă rog domnule prefect să cercetaţi cu seriozitate cazul şi să luaţi măsurile legale, raportîndu-ne de rezultat, cînd ne veţi arăta şi deciziunea dvs. în această afacere.

Primiţi, domnule prefect, asigurarea consideraţiunii mele.

p. Ministru, (ss) Const. I. Nicolaescu Director, (ss) I. D. Andronescu.

Domnului prefect al judeţului Ilfov.

[Rezoluţie :]
18.9.1907.
D-lui inspector comunal respectiv va ancheta scrupulos faptele şi ne va referi.

(ss) I. I. Nico[laescu]

Arh. St. Buc., fond. Pref. Ilfov, dos. 33/1907, f. 20.

384 **1907, octombrie 1 [Tătărăi].**

Domnule ministru,

Subsemnatul locuitor din comuna Tătărăi, plasa Bilciureşti, judeţul Dîmboviţa, cu lacrimi fierbinţi vă fac cunoscut că am convenit cu d-l Iancu Popescu, arendaşul moşiei Ochiul Boului, aparţinînd comunei Cătuna, tot din această plasă şi judeţ, ca să-mi dea locuri de cultură, ceea ce mi-a şi dat în cîţiva ani de-a rîndul, ţinîndu-mă de toate angajamentele agricole regulat, însă cu toate acestea într-un an, fiind cam lipsă de bucate, am convenit cu numitul arendaş dl. Iancu Popescu şi mi-a dat o jumătate chilă de porumb pe datorie şi eu, ca să mă ţin strict de angajamentul ce mi-l luasem către d-sa, m-am dus după muncă şi am făcut rost de bani cu care mi-am achitat datoria acestui porumb ; dar din neonorocirea mea astăzi mă văzui pus sub urmărire prin acte dresate de primarul comunei Cătuna, prin influenţa d-lui Iancu Popescu şi prin profitarea de simplitatea mea, pretinzîndu-mi ca să plătesc acea jumătate chilă de porumb cu şapte napoleoni sau 140 lei, sechestrîndu-mă pentru această sumă şi voind a-mi lua cei doi boi ce am deja amanetaţi la creditul agricol, cum şi nutreţul pentru hrana lor şi porumbul necesar pentru hrana familiei mele, lucru destul de trist pentru un nenorocit ca mine, care nici pămînt de cultură nu am deoarece mi l-a dărîmat rîul Ialomiţa şi Cricovul şi azi mă găsesc un nenorocit pe lume cu întreaga mea familie, ba ceva mai mult, domnule ministru, să vezi că mare nedreptate mi se face deoarece sînt urmărit şi sechestrat fără a fi acţionat în judecată, fără vreo hotărîre judecătorească, fără vreun titlul executoriu, decît numai într-un mod nemaipomenit şi ilegal, de aceea, faţă cu cazul pe care vi-l aduc la cunoştinţă, vă rog cu lacrimi fierbinţi ca pe un părinte şi scut al legilor să binevoiţi a avea tot aceeaşi neîndurată milostivire cum aţi avut-o pentru toţi nenorociţii şi să daţi ordin onorabilei judecătorii de pace a ocolului Bilciureşti,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

din plasa Bilciureşti, jud. Dîmboviţa, ca să nu mai fiu pus sub nici o urmărire ilegală, nemaicunoscîndu-mi sus-numitului domn arendaş nici un ban dator şi că sînt urmărit şi supus sechestrului fără curs de judecată, fără hotărîre definitivă şi titlu executor şi ca să întemeiez cele expuse mai sus anexez în copie şi cele două chitanţe ale arendaşului cu care probez că i-am plătit datoria acelui porumb.

Chitanţă

Am primit de la Constantin Popescu lei douăzeci — lei — 20 — din actul de angajament pe vara anului trecut 1905, care act este depus la Primăria comunei Tătărăi spre executare, împreună cu procesul verbal dresat de Primăria comunei Cătuna, rămînînd a se scădea suma de mai sus primită din valoarea prevăzută în procesul verbal.

(ss) I. Popescu 1906, iunie 23.

Chitanţă

Lei B.

40 — 00 adică lei patruzeci am primit de la Constantin I. Popescu în contul sumei ce-mi datorează prin contractul agricol nr. 6, anul 1905 şi procesele verbale dresate de Primăria comunei Cătuna, pentru neexecutare de muncile prevăzute în acel contract.

(ss) I. Popescu 1906, noiembrie 26.

Domnule ministru, încă odată vin cu lacrimi fierbinţi plecat în genunchi înaintea d-voastră ca la un părinte al tuturor nenorociţilor, rugîndu-vă să aveţi milă şi îndurare de un nenorocit şi să dispoziţi de a nu mai fi urmărit prin autorităţile în drept, deoarece aceasta este o ilegalitate pentru mine, căci muncile agricole şi toate angajamentele i le-am făcut cu prisosinţă arendaşului creditorului meu şi porumbul luat în datorie i l-am plătit.

Pentru favoarea ce mi se va face faţă de drepturile ce le am vă voi purta o vie şi nepreţuită recunoştinţă.

Cu respect,

Const. I. Popescu

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, dos. 48/1907, f. 75.

385 **1907, octombrie 19, Bucureşti.**

Domnule ministru,

Încă din anul 1905 Casa şcoalelor a arendat moşia Tăuteşti (Iaşi) către obştea acelei comune, constituită în conformitate cu legea din 11 februarie 1904. Observînd greutatea cu care obştea-şi îndeplineşte obligaţiunile şi semnalîndu-ni-se că unul dintre mandatari, anume Haralambie Golimaş, care este şi primarul comunei, speculează în mod neomenos pe membrii obştei, am dispus facerea unei anchete locale.

Din referatul ce ni s-a prezentat rezultă că într-adevăr acest primar, abuzînd de calitatea sa, a speculat fără milă pe locuitori. Aşa a luat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe seama sa întinderi mari de pămînt din cel mai rodnic, plătind arenda cea mai mică ; a învoit vite străine la suhatul oamenilor, încasînd el dreptul de păşunat. Pentru a putea lucra în linişte în scopurile sale, el a intimidat, insultat şi bătut pe oamenii din comună, care ar fi cîrtit contra abuzurilor sale. A dat din pămîntul obştei la lipoveni şi evrei, permiţînd astfel stabilirea străinilor în comună.

Ceva mai mult : atrăgîndu-i-se atenţiunea de către ceilalţi mandatari asupra abuzurilor ce săvîrşeşte, el nu s-a intimidat, ci a proferat cuvinte că ar împuşca pe cel ce i s-ar opune şi că lui nu-i este frică de nici o anchetă fiind bine susţinut la centru.

Tot cu ocaziunea acestei cercetări s-a constatat că acest primar are la activul său şi alte fapte, care n-ar permite un moment şederea sa în capul comunei. A necinstit casele oamenilor, este dat în judecată pentru diferite delicte etc.

Avem onoare a vă înainta, în copie şi referatul ce ni s-a prezentat în această chestiune, cum şi cel relativ la delictul silvic săvîrşit de primar, din care se vede, domnule ministru, că cu primari de asemenea speţă toate silinţele pentru îmbunătăţirea soartei ţăranilor sînt inutile şi că exemplu se impune a se da faţă de un jefuitor aşa de îndrăzneţ şi de cinic.

Primiţi, vă rugăm, domnule ministru, asigurarea osebitei noastre consideraţiuni.

Ministru, (ss) Haret, Administrator, (ss) M. Popescu

Domniei-sale domnului ministru al justiţiei, Bucureşti.

[Rezoluţie :]
7 noiembrie 1907.
D-lui prim-procuror al Trib. Iaşi pentru a cerceta şi a lua măsuri de darea în judecată a primarului, dacă imputările ce i se aduc sînt întemeiate.

(ss) T. Stelian

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, dos. 61/1907, f. 61.

386 **1907 [Bucureşti].**

Domnule ministru,

D-l administrator financiar al judeţului Ilfov, printr-un raport ce ne-a adresat, ne aduce la cunoştinţă între altele că primarul comunei Tăriceni, din acel judeţ, secretarul T. Negulescu şi ajutorul de secretar V. Oprescu, au avut şi au ca principală ocupaţiune specula pămînturilor sătenilor, cultivîndu-le ani întregi fără nici un control şi fără a plăti arenda cuvenită în contul ratelor de răscumpărare ce se datoreşte statului de către proprietari.

Astfel, primarul I. Georgescu în anii 1902 pînă în 1907 a cultivat loturile cu nr. 82 şi 161 din moşia statului Odaia şi nr. 4 din moşia Frăsinet pentru care datoreşte în total o arendă de lei 1 802,56.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Al doilea speculator al sătenilor este secretarul comunei T. Negulescu, care are în arendă 10 loturi mici și un lot mare pe moșia Vlădiceasca pentru care datorează arenda de lei 1 793.

Al treilea speculator este ajutorul de secretar V. Oprescu, care a luat în arendă 11 loturi din moșia statului Valea Căpitanului, iar un lot mare de 20 pogoane l-a cultivat fără nici un drept, bucurîndu-se de recoltă produsă fără a achita arenda cuvenită.

Descoperirea acestor fapte s-a făcut cu mare greutate din cauza influenței ce a exercitat în timpul cercetărilor funcționarii comunali sus-citați.

Această speculă a pămînturilor sătenilor din partea unor funcționari credem că nu poate fi tolerată, atît în interesul sătenilor, care ar putea cultiva ei terenurile de cultură de a căror lipsă se resimt, cît și a statului care este pus în imposibilitatea a-și încasa veniturile sale din cauza sustragerii acestor speculatori de la plata arendei în calitatea funcțiunei ce ocupă și de care ei abuzează.

Fără de aceasta avem onoare a supune cazul la cunoștința dvs., rugîndu-vă cu insistență să binevoiți a da o exemplară pedeapsă acestor funcționari cari s-au făcut vinovați de o speculă așa de neomenească a celor pe cari trebuie să-i administreze și să le dea exemple de cinste și de muncă, iar nu să le dea spectacolul unei întregi administrații comunale care s-a constituit în sindicat de exploatarea lor.

Dispoziținea ce veți binevoi a lua în această privință vă rugăm a o comunca și acestui departament.

Primiți etc.

p. Ministru, (ss) Jipescu
p. conf., G. Const.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 33/1907, f. 22.

387 **1908, martie 31 [Cucueți Plătărești].**

Domnule prefect,

Subsemnații locuitori împroprietăriți pe moșia satului Cucueții Frumușani, județul Ilfov, comuna Cucueții Plătărești, încă din anul 1879, sînt în număr de 200 capi de familie împroprietăriți, dintre cari vreo 50 sînt împroprietăriți și la 1864, cu 498 stînjeni pătrați loc de casă. Aceștia din urmă n-au venit pe locul său de casă, conform legei din 1879 și șed tot unde au șezut la 1864, fiindcă unii din ei sînt țigani și alții rudari, iar nu muncitori de pămînt și au înșelat statul de s-au împroprietărit în 2 rînduri. Ei neavînd nevoie de pămînt l-au arendat unuia Athanase Bădulescu, fost învățător, atît locurile în țarină, cît și pe cele de casă și izlaz, astfel că Athanase Bădulescu ne-a făcut țarină în sat, arînd peste 16 pogoane din izlaz, 2 drumuri, prevezîndu-le în plan, și ca 40 pogoane planu și de casă, astfel că nu mai putem ține vitele care ni le globește, ne bate copiii, ne împușcă vitele etc.

Am reclamat încă din 1905 domnului ministru de domenii și a dat ordinul cu nr. 23 628 din 31 martie 1905 primarului George Iosifescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

al comunei Cucueţi Plătăreşti ca să desfiinţeze orice arătură, planurile de casă şi izlaz, rămînînd a se face case şi grădini, iar izlazul pentru a se păşuna vitele în comun, însă primarul n-a voit a executa ordinul domnului ministru fiindcă acest primar ara şi semăna cu el 5 pogoane şi a raportat minciuni domnului prefect, cu adresa nr. 2 432 din 1905, decembrie 1, că s-a desfiinţat orice arătură după locurile de izlaz şi căminul de casă şi că a regulat ca locurile de casă de locuinţă şi grădini; astfel că nu a respectat ordinul d-lui ministru de atunci pînă acum, şi ară înainte şi care ne-a închis cu şanţ şi apa vitelor.

De aceea vă rugăm, cu mare plîngere, domnule prefect, să binevoiţi a ordona o anchetă la faţa locului şi cerem să se execute ordinul domnului ministru cu nr. 23 628 din 31 martie 1905.

Asemenea, vă rugăm, ca în anchetă să binevoiţi a ne trimite pe domnul inspector Popescu, de la plasa Băneasa.

[Urmează numele a 107 locuitori.]

Domniei sale domnului prefect al judeţului Ilfov.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 361 şi 379.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

SITUAŢIA ŞCOLILOR ŞI A ÎNVĂŢĂMÎNTULUI LA SATE

388 **1888, mai 18, Craiova.**

Domnule prefect,

Inspectînd şcoala din comuna Murta, plasa Jiu de Jos, am găsit şcoala închisă şi învăţătorul mi-a arătat că de două zile nu vine nici un copil la şcoală fiindcă d-l primar nu s-a interesat, nici se interesează de nevoile şcolei. Despre aceasta am avizat verbal şi pe domnii subprefecţi respectivi, care mi-au comunicat că s-au luat măsurile cuvenite în contra d-lui primar al comunei Murta, care era a fi destituit.

Domnule prefect, făcîndu-se această cunoscut, vă rog cu toată insistenţa a lua măsuri ce veţi crede mai nemerite pentru regularea afacerilor din citata comună, care a suferit necontenit pînă acum şi cu greu am găsit tineri care să poată primi a fi ca învăţători în comuna Murta.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, asigurarea profundului meu respect.

Revizor, (ss) P. Vidraşcu. Domniei-sale domnului prefect de Dolj.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 67/1888, vol. I.

389 **1888, iunie 2, Craiova.**

Domnule prefect,

Cu ocaziunea inspecţiunii ce am făcut şcoalei din comuna Chindeni, plasa Ocolu, am găsit localul în starea cea mai deplorabilă, necurăţită şi fără serviciu din cauză că primarul respectiv nu are grijă ca să pună servitori ; cu onoare vă rog să daţi ordinele cele mai aspre acestui primar ca imediat să pună un servitor pentru şcoală.

Primiţi, vă rog, domnule prefect, asigurarea profundului meu respect.

Revizor, (ss) P. Vidraşcu. Domniei-sale domnului prefect de Dolj.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 67/1888, vol. I.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Învățătorul școalei din comuna Verbița prin raportul nr. 3 ne face cunoscut că a fost nevoit a suspenda cursurile școalei pe ziua de 10 ale curentei luni din cauza lipsei de combustibil. Am onoare a vă ruga, d-le prefect, ca pe de o parte să binevoiți a ordona să se procure de urgență lemnele necesare școalei, iar pe de alta să luați măsuri în contra primarului din această comună, din a cărui neglijență învățământul suferă.

Primiți, vă rog, domnule prefect, asigurarea distinsei mele stime.

Revizor, (ss) A. Papilian

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. nr. 100/1897, f. 1.

391 **1903, septembrie 4, Ciupercenii Noi.**

Domnule prefect,

Învățătorul școlii din comuna Ciupercenii Noi, prin raportul nr. 148/1903, îmi face cunoscut că autoritatea comunală pune prea puțin interes pentru școală, din care cauză școala nu s-a curățit, servitor nu trimite la școală și nici lemne de foc pentru diriginte nu dă, așa că nu se pot începe cursurile la 1 septembrie, școala fiind murdară.

Comunicîndu-vă aceasta am onoare a vă ruga să binevoiți a da ordin d-lui primar respectiv să ia măsuri de a aduce la îndeplinire lipsurile de care are nevoie școala.

Primiți, vă rog, domnule prefect, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Revizor, C. Alexandrescu

D-sale d-lui prefect al județului Dolj.

[Rezoluție :]
Se va da ordin în consecință.
Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. nr. 112/1903, f. 73.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Revenind asupra adresei noastre nr 152 din 12 februarie a.c., am onoarea a vă face cunoscut că d-l primar al comunei Mînzălești, acest județ, nici pînă acum n-a procurat școalei din cătunul Grunj, acea comună, lemnele necesare pentru încălzitul localului din care cauză școala a început a se despopula, bolnăvindu-se chiar și învățătoarea din cauza frigului.

În consecință, vă rog să binevoiți a dispune ca dl. primar respectiv să procure de urgență lemnele necesare pentru încălzitul școalei.

Primiți, vă rog, dl. prefect, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Revizor școlar, (ss) N. N. Serdinescu

Domniei-sale domnului prefect al jud. Buzău.

[Rezoluție :]
Se va recomanda d. primar al comunei Mînzălești.
p. Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Buzău, fond Pref. Buzău, dos. 3(68)/1905, f. 2.

393 **1905, aprilie [București].**

GLASUL CIFRELOR ȘTIUTORILOR ȘI NEȘTIUTORILOR DE CARTE.

Cestiunea aceasta de o netăgăduită însemnătate a fost, este și va fi una din grijile de seamă a tuturor oamenilor conducători ai școalelor, conștienți de chemarea ce au. Tot ce s-ar spune și rosti cu privire la acest fapt trebuie să ne atragă luarea aminte, știut fiind că noi sîntem rotiție mici dar cu mare rost pentru mersul înainte al luminei, al propășirei poporului în mijlocul căruia trăim.

Ni se umple sufletul de jale cînd auzim că stăm greu de tot cu numărul neștiutorilor de carte !

Unii dăm din umeri, alții învinuim autoritățile școlare că nu iau măsuri radicale, unii condamnăm părinții de nepăsare, iar alții ne potolim de multe ori cea jale să nu dăm de belele. Și așa a tot curs anii și s-a cheltuit sute de milioane de la 1864 încoace pentru învățătura primară !

Cum stăm cu învățătura primară la sate de locuitori din oraș și din sat ? Cîți știu și cîți nu știu carte ? Las glas cifrelor. În tabloul de mai jos se poate vedea clar pe județe cîți bărbați și cîte femei știu carte la suta de locuitori din acele județe, coprinzîndu-se și orașele ;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Județul	Bărbați știutori de carte la 100	Bărbați neștiutori de carte la 100	Femei știutoare de carte la 100	Femei neștiutoare de carte la 100
Vlașca	19	81	4	96
Olt	21	79	3	97
Teleorman	21	79	3	97
Dorohoi	20	80	6	94
Vaslui	22	78	6	94
Romanați	24	76	4	96
Vîlcea	25	75	8	92
Suceava	24	76	8	92
Fălciu	30	70	9	91
Botoșani	25	75	9	91
Bacău	25	75	2	98
Gorj	32	68	5	95
Dîmbovița	29	71	5	95
Mehedinți	30	70	5	95
Argeș	31	69	7	93
Buzău	29	71	8	92
Dolj	32	68	10	90
Neamț	31	69	8	92
Tecuci	34	66	8	92
R. Sărat	35	65	10	90
Prahova	35	65	13	87
Constanța	31	69	12	88
Tutova	34	66	9	91
Ialomița	37	63	12	88
Putna	36	64	9	91
Muscel	43	57	15	85
Tulcea	36	64	19	81
Iași	37	63	20	80
Covurlui	46	54	23	77
Brăila	49	51	23	77
Ilfov	51	49	30	70

Din tabloul acesta, în care am dat coeficientul fără zecimale, putem vedea limpede ca lumina zilei, cum stăm cu știutorii și neștiutorii de carte din toată țara. Trebuie să notez că în datele acestea sînt socotiți știutorii de carte de la 7 ani în sus, iar studiul este făcut în baza recensămîntului general al populației țării noastre din 1899. Să analizăm datele tabloului, județul fruntaș și bine ca cel puțin acela cu capitala țării în el, este Ilfovul, avînd bărbați 51% știutori, iar femei 30%. Celelalte județe ar putea fi orînduite astfel făcînd media bărbaților și femeilor știutoare de carte.

Între 30—40% — Brăila și Covurlui.
„ 26—30% — Iași, Tulcea și Muscel.
„ 21—25% — Putna, Ialomița, Tutova, Constanța, Prahova, R. Sărat, Tecuci, Neamț și Dolj.
„ 16—20% — Buzău, Argeș, Mehedinți, Dîmbovița, Gorj, Bacău, Botoșani, Fălciu și Suceava.
„ 12—15% — Vîlcea, Romanați, Vaslui, Dorohoi, Teleorman, Olt și Vlașca.

Grupînd județele după numărul femeilor știutoare de carte am avea :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Între 30—20% — Ilfov, Brăila, Covurlui.
„ 20—10% — Iași, Tulcea, Constanța, Putna, Tutova, Prahova, Neamț.
„10—2% — Ialomița, Muscel, Botoșani, Bacău, Tecuci, R. Sărat, Dolj, Suceava, Fălciu, Buzău, Dorohoi, Vaslui, Teleorman, Dîmbovița, Mehedinți, Argeș, Vlașca, Romanați, Vîlcea, Olt și Gorj.

Din toate județele Gorjul are de abia 2% femei știutoare de carte. Numărul absolut mic al știutorilor de carte se observă în special în județele de munte ca : Mehedinți, Gorj, Vîlcea, Argeș, Muscel, Buzău, R. Sărat și Suceava, crescînd proporția peste 10—20% în județele Prahova, Putna și Neamț. Continuînd analiza datelor mai departe se poate vedea că numărul cel mai mare al femeilor știutoare de carte e Ilfov, Brăila, Covurlui și Iași. Coeficientul e mai mare cred în aceste județe din cauza orașelor reședință cu populațiunile cele mai mari față de celelalte orașe, fapt ce se observă altmintreli și la coeficientul bărbaților în aceste județe, care întrec pe celelalte în ceea ce privește numărul știutorilor de carte. Numai județele Muscel și Tulcea nu au reședințe cu o populațiune mare, au însă școli numeroase și din această cauză și ele vin imediat după cele 4 județe arătate.

În fața acestor constatări naște întrebarea : care-i cauza că avem numai atîția știutori de carte, cînd în constituția țării noastre stă scris : „Învățătura primară va fi obligatorie pentru tinerii români, pretutindeni unde se vor afla instituite școli primare". Învățătura a fost obligatorie și trebuie a fi, cu toate acestea stăm tot rău. Să fie oare numai o singură cauză sau forță, care să fi sporit creșterea numărului știutorilor de carte ? Eu cred că nu, deoarece e știut că împrejurările sociale, judecînd sub un singur aspect, nu ne poate duce la o constatare sigură.

Avînd a judeca populația știutoare de carte din fiecare județ ar trebui să constatăm mai întîi, dacă se urmărește instrucțiunea poporului, dacă în acel județ sînt școale și învățători necesari, sînt localuri și mobilier propriu, sînt săteni în stare economică satisfăcătoare, sînt autorități conștiente de chemarea lor la aplicarea legilor. Aceste constatări făcute putem răspunde că sînt multe cauze. Autoritățile județene și în special cele comunale, rurale, afară de fericite excepțiuni, n-au fost conștiente de chemarea lor așa cum cerea legea, căci în multe comuni din toată țara localurile de școli sînt încă morminte fără aer, lumină, mobilier, starea economică a sătenilor, în special a celor din satele de clăcași, a lăsat și lasă mult de dorit, căci hrana și-o dobîndesc din munca vîndută pe ani, neavînd unde și cînd munci pentru ei. Localuri de școli nu sînt pentru toată populațiunea școlară. Învățători ne mai trebuie încă 2 000 cel puțin. De unde să-i recrutăm ? Constatăm continuu și în fiecare an în recensămintele școlare sute de mii de elevi. Așa în 1903 găsim în toată țara 813 940. Din acest număr n-au putut urma regulat în școli decît 338 659. Se pierde pe fiecare an aproape 500 000 de elevi din cauză că nu avem școli, învățători, localuri, săteni cu bună stare economică, autorități comunale cu dor de lumina consătenilor lor.

Iată un șir de cauze pentru înlăturarea cărora sau micșorarea înrăurirei lor s-au făcut jertfe mari, atît din partea statului cît și a noastră a dascălior. S-au înmulțit școlile, învățătorii, s-au aplicat riguros obligativitatea, s-au constituit un foarte mare număr de școli,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

s-au luat măsuri contra comunelor, s-au dat ajutoare elevilor în cărți și mîncare, s-au dat ajutoare și părinților în a dat copii numai jumătate zi la școală, în fine s-a desfășurat o activitate nețărmurită pentru a se vedea o dată un procent mare al știutorilor de carte.

Și cu toate acestea procentul lor este atît de mic că rămînem uimiți, cum după atîtea sacrificii și încordări colosale de aproape 40 de ani am ajuns la rezultatele acestea ? E trist dar adevărat. Putea-vom noi sta nepăsători la așa stare de lucruri ? Eu cred că nu. Fiecare din noi e dator a se interesa de marele număr al celor ce zac în întuneric. A da lumină neștiutorilor și neștiutoarelor de carte, iată cel mai mare act național ce trebuie săvîrșit cît mai curînd, făcîndu-se sacrificii tot așa de mari pentru instrucțiunea poporului ca și pentru armată. Un popor e puternic și avut cînd e luminat. Despre poporul nostru nu vom putea spune aceasta decît atunci, cînd va fi astfel. Din lumină numai va naște și propășirea lui economică, morală și națională. Să-l luminăm ! Să-l luminăm dar !

(ss) Ioan I. Teodoru

„Convorbiri didactice", anul XI, nr. 1, aprilie 1905, p. 17—20.

394 **1905, iulie 1 [București].**

DESFIINȚAREA ȘCOALELOR NORMALE SPIRU C. HARET

[...] Dar în chestia pletorei de normaliști mai trebuie luat în considerație faptul că datele noastre sînt încă departe de a avea numărul de școli și de învățători de cari au trebuință. Avem în țară 4 900 învățători pentru o populație școlară de 740 000 de copii, pentru cari ar fi necesari 11 500 învățători. Este dar o lipsă de 6 600 învățători. Acest gol colosal trebuie umplut neapărat și ministerul de instrucțiuni care nu-și va acorda toate puterile sufletului lui ca să ajungă la aceasta, va lipsi de la cea mai înaltă din datoriile lui.

Nu mai este astăzi o țară din lume în care luminarea poporului să nu se considere ca cea mai primordială datorie a statului, nu mai este nicăieri un om de stat demn de acest nume, care să nu înțeleagă că cel mai mare pericol pentru existența unui stat modern stă în ignoranța supușilor lui. Dacă cumva mai sînt la noi oameni cu idei din alte veacuri cari să cugete astfel, nu eu îmi voi pierde vremea ca să-i convertesc. Cine a apucat să intre în veacul XX cu ideea de înainte de potop, este un fel de fenomen de fosilisare intelectuală care poate deștepta curiozitatea, dar nu poate împiedica lumea din mersul ei.

La noi, după o statistică recentă, abia 14% din populația rurală mai mare de 7 ani știe a ceti și a scrie. Aceasta constituie o rușine pentru prezent și cel mai mare pericol pentru viitor. A închide cineva ochii și mai cu seamă a lua măsuri care să împiedice îndreptarea acestei stări de lucruri este a comite o adevărată crimă contra țării.

De aceea toți oamenii cu prevedere s-au silit în toate chipurile ca să înmulțească la țară școlile și învățătorii. Și fiindcă pentru înfi-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

inţarea a 6 600 de învăţători noi ar trebui să aşteptăm prea mult, s-a introdus în mod provizoriu orariul cel nou, care permite a chema la şcoală fiecare serie de copii numai cîte o jumătate de zi. Dar chiar cu acest orar, care nu este decît un mijloc tranzitoriu, tot mai trebuie încă 2 100 de învăţători pe lîngă cei existenţi pentru ca toţi copiii de săteni să poată fi primiţi în şcoli.

Şi cînd aşa stau lucrurile, d-l ministru se plînge că şcolile normale dau prea mulţi învăţători !

„Revista generală a învăţămîntului", anul I, nr. 1, din 1 iulie 1905.

395 **1905, octombrie 20, Dărăşti.**

COPIE

de pe procesul verbal de inspecţie medicală făcută de către domnul medic primar Oncescu, al jud. Ilfov, în ziua de 20 octombrie 1905

Starea localului şi mobilierului. Amîndouă localurile de şcoală se află în condiţiunile cele mai proaste, mobilierul în stare foarte proastă, sobe de fier, în fine numai localuri pentru şcoală nu pot fi.

Şcoala sub raportul condiţiunilor higienice. Lasă totul de dorit şi ar trebui luate măsuri să se clădească localuri pentru şcoale, iar pînă atunci să se caute pentru cl. II, III, IV şi V-a alt local în condiţiuni mai bune.

Cum se ţine apa de băut ? În putini fără robinet şi fără capace, cari sînt stricate.

Înfăţişarea şi starea sănătăţii şcolarilor. Azi fiind joi după-amiază nu sînt cursuri.

Observaţiuni generale. Ar trebui clădite localuri pentru şcoli, actualele fiind în condiţiuni higienice detestabile, să se repare putinile pentru apă, să se înlocuiască sobele de fier cu de zid, să se înlocuiască băncile cu altele sistematice şi să se vopsească tablele din ambele şcoale.

Medic primar, (ss) Dr. Oncescu p. conf. (ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 70/1907, f. 44.

396 **1906, noiembrie 13, Craiova.**

Domnule prefect,

Inspectînd localul şcolii din comuna Cernăteşti, am constatat că se găseşte în cele mai rele condiţiuni : murdar, tavanele şi împrejmuirea deteriorate, 20 geamuri sparte. În starea actuală acest local nu seamănă a fi un templu de lumină şi educaţiune.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Avînd onoare a vă comunica cele ce preced vă rog să binevoiți a lua măsurile ce veți crede necesare pentru îndreptarea acestor neajunsuri care nu pot să mai dăinuiască.

Cu ocaziunea inspecțiunii acestei comuni am mai constatat că primăria n-a procurat medicamentele indispensabile, deși în buget este prevăzută suma de lei 40 pentru acest scop.

Am onoare a vă ruga să binevoiți a da ordin aspru primarului susmenționatei comune ca fără întîrziere să procure medicamentele necesare.

Primiți, vă rog, d-le prefect, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Medic primar (ss) Dr. Drăgescu — Secretar, (ss) indescifrabil

D-sale domnului prefect al județului Dolj.

[Rezoluție :]
Ordin primarului în consecință.
Prefect, (ss) indescifrabil.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. ind. 64/1906, f. 33.

397 **1907, ianuarie 9 [Dărăști].**

Domnule revizor,

Am onoare a vă aduce la cunoștință următoarele : încă din anii trecuți am arătat dvs. prin numeroase rapoarte că în ceea ce privește localurile de școală stăm cît se poate de rău. În special una din sălile de clasă, fiind închiriate au suferit o mulțime de mizerii atît subsemnatul, d-na învățătoare cît și elevii, căci sala închiriată a fost ori cîrciumă, ori odaie cu totul nehigienică, nefiind alte camere sănătoase în comună.

În timpul din urmă am fost mutat din vechea sală închiriată într-o casă cît se poate de șubredă, în care cu mari suferințe am făcut lecțiuni pînă în timpul de față.

Astăzi 9 ianuarie orele a.m. mi-a fost imposibil a face lecțiuni căci copiii toți plîngeau din cauza frigului, pereții fiind plini de igrasie și înghețați, cu tot focul care a ars în sobă de la 7 dimineața. Părinții copiilor văzînd aceasta au reclamat primăriei și consiliului comunal care a venit la școală unde s-au încredințat și ne-au închis școala pînă se va găsi un alt local, sau în caz contrariu să mute școala în localul vechi care este mai bun ca actualul, din a cărui cauză mulți copii au suferit de pneumonie și pleurezie prin spitale.

Subsemnatul adaug din nou că localurile de școală numai pentru școală nu pot fi după cum vă puteți încredința din procesele verbale ale d-lor revizori școlari (precedenți), medic primar și medic de plasă. Aducîndu-vă aceasta la cunoștință vă rog să binevoiți a dispune cele în drept.

Diriginte, (ss) Gh. Demetrescu — p. conf. (ss) Em. Teodorescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 70/1907, f. 4.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule revizor,

Cu raportul nr. 50 din 9 ianuarie a.c. am arătat suspendarea cursurilor diviziei II şi a III-a din cauza localului şubred şi nehigienic în care ne aflăm. Pentru ca elevii să nu sufere i-am împărţit în modul următor : orele 8—12 a.m. se fac lecţiuni cu divizia II şi III ; iar orele 1—4 p.m. se fac lecţiuni cu divizia I-a. Suspendări de felul acesta am fost nevoit să le am încă de la 1902, căci după cum am arătat în rapoartele precedente, cu mari sacrificii din parte-mi am ţinut lecţiuni pînă în prezent. Din cauza insuficienţei localului nu pot adăuga bănci, aşa că în fiecare an trebuie să dispensez pe mulţi elevi de a mai veni la şcoală, nefiind loc.

Nu pot face compuneri, caligrafie, desemn etc., căci elevii stau foarte deşi.

Astfel stînd lucrurile, comuna fiind săracă, subsemnatul fac o propunere : d-l primar local împreună cu întreg consiliul, fiind nişte oameni cu dor de şcoală, să facă o încheiere în modul următor : comuna dispunînd de 2 localuri de primărie în stare cît se poate de rea, astfel că nici şcoala nici primăria nu pot funcţiona în ele ; onor. prefectura să aprobe ca vechiul local de primărie să rămîie tot ca primărie, iar noul local clădit pe bîrne şi din el să se facă locuinţa dirigintelui, iar actuala locuinţă compusă din 2 camere şi o săliţă să fie transformată în sală de clasă. Cu modul acesta ambele săli de clasă vor fi la un loc destul de încăpător ; iar nu răspîndite, comuna nu va mai plăti chirie pentru un local cu totul defectuos şi va avea şi local de primărie.

Cheltuielile pentru reparat etc., după declaraţia consiliului comunal, se va scoate de pe la oamenii binevoitori, la care cred că va veni în ajutor şi onor. judeţ. Acestea este remediul cel mai aproape şi mai uşor, în lipsă de localuri cu totul noi. De aceea cu onoare viu a vă ruga, domnule revizor, să binevoiţi a interveni pe lîngă d-nul prefect a da ordin şi a aproba această propunere căci altfel şcoala acestei comune nu va prospera niciodată.

Diriginte, (ss) Gh. Dumitrescu p. conf. (ss) V. Em. Theodorescu

D-sale d-lui revizor şcolar al jud. Ilfov. Circ. II-a.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 70/1907, f. 13.

399 1907 [Filiaşi].

Domnule prefect,

Subsemnaţii din comuna Filiaşi, plasa Jiu de Sus, acest judeţ, văzîndu-ne siliţi de a îndrepta procedarea autorităţii comunale din această comună venim prin aceasta a recurge la bunătatea d-voastră reclamînd următorul caz :

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Noi fiind săraci cu desăvîrşire ni se cere la şcoală după legea instrucţiunii publice nu numai cîte un copil (băiat) sau fată, ci ni se pretinde a da cîte doi copii, pe cînd noi nu sîntem în stare a le cîştiga mîncarea necesară nici îmbrăcămintea, primul lucru care trebuie la acest serviciu ; apoi fiind constrînşi a da cîte doi copii la şcoală şi autoritatea comunală avînd cunoştinţa de mizeria în care ne aflăm, ne-au făgăduit că ne va lăsa numai cu cîte un copil în şcoală, amînînd pe cel de al doilea pentru anul viitor, cînd îi vom face haine spre a putea să urmeze cursul, cerînd a reclama acest caz consiliului comunal prin petiţiune în regulă ; s-a reclamat cazul şi de la septembrie pînă acum nu s-a rezolvat nici o cestiune.

(ss) indescifrabil

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Dolj.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 67/1907, vol. I.

400

ŞCOALELE

După cum se vede în tabloul de mai jos, în judeţul Dolj există un număr de 230 şcoale. Ele sînt mai toate instalate în localuri proprii, afară de 48 în localuri închiriate.

Din numărul total al şcoalelor sînt :

169 cu o singură sală de curs

45 cu 2 sale de curs

18 cu mai multe săli.

Din aceastea, 42 localuri sînt neigienice, construcţiuni vechi, neîncăpătoare, neiluminate suficient.

Un număr de 32 şcoale sînt suprapopulate. Totalul acestei suprapopulaţii e de 1 484.

. . . . . .

Mobilierul şcoalelor este, la cea mai mare parte din ele, primitiv, şi constă dintr-un număr oarecare de bănci, o catedră sau masă pentru învăţător şi o tablă de lemn pentru scris cu creta. Băncile sînt, unele din ele, construite fără nici o observare a regulilor igienice.

Încălzitul claselor se face prin sobe fie din cărămidă, fie de tablă de fier, sau de fontă.

Apa de băut se păstrează într-un hîrdău, vadră sau vas special, prevăzut pe alocurea cu cana sau robinet.

Elevii beau apă servindu-se de un vas mic, fie de metal, în special de tinichea — fie de pămînt, legat de vasul rezervor printr-un lănţişor sau o frînghie. Prea adesea, robinetul e aşezat numai de formă, căci le e mai uşor copiilor să ia cu cana de-a dreptul din hîrdău.

Ch. H. Laugier, *Sănătatea din Dolj, monografie sanitară,* Craiova, 1910, p. 114 şi 117.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

SITUAȚIA SANITARĂ LA SATE, CONDIȚII DE LOCUIT, ALIMENTAȚIE

401 **1888 [Melineşti].**

Domnule prefect,

Un număr de 43 locuitori din comuna Melineşti declarînd consiliului respectiv că se găsesc în lipsă de hrană şi cerîndu-li-se de suma totală de 6 750 oca.

Am onoare a vă înainta pe lîngă aceasta încheierea numitului consiliu primită cu raportul nr. 80 în anexiunea două liste, rugîndu-vă cu respect a se binevoi a interveni unde se cuvine pentru a li se împrumuta sumele ce cer din fondul deja stabilitu.

Binevoiţi, vă rogu, domnule prefectu, a primi încredinţarea profundului meu respect.

Subprefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 145/1888, f. 1.

402 **1888, martie 6 [Godeni].**

PROCES VERBAL,

Anul una mie opt sute optzeci şi opt, luna martie, ziua şase. Noi, membrii comisiunii compusă din primar, un consilier şi un delegat din comuna Godeni, plasa Amaradia Ocolu, judeţul Dolj, conform art. 2 din legea din *Monitorul Oficial* nr. 253 din anul 1887, relativ pentru locuitorii lipsiţi de hrană şi pentru că mai mulţi locuitori din această comună s-au prezentat declarînd că sînt lipsiţi de hrană încă din toamna anului expirat 1887 şi alţii sînt din iarna anului curent 1888, că cumpărînd producte din acelaşi timpu, adică s-au întreţinutu cu existenţa a familiilor ce au fiecare pînă la această dată. Iar acum fiind lipsiţi de mijloace de a se întreţine şi că această lipsă ce provine din cauza marii secete ce au fost în vara anului expiratu 1887.

Subsemnaţii, pe de o parte avîndu în vedere legea din *Monitorul oficial* nr. 253 din anul 1887 relativ întru aceasta, iar pe de altă parte în urmă de care transportîndu-mă la locuinţa fiecărui locuitor din

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

această comună prin cătunele ce aparţin spre a ne încredinţa de adevăr şi s-a constatat un număr de 107 locuitori şi femei actuale văduve cu copii minori, care într-adevăr sîntu lipsiţi de hrană cu desăvîrşire şi fără mijloace. Despre care am formatu tablou de numele şi pronumele lor, calculîndu-se şi notîndu-se în kilograme suma de porumb ce trebuieşte după familia ce are fiecare, în care tablou ce s-a format de noi însumează totalul de 26 950 kilograme şi una jumătate de kilogram cu care producte porumbu urmează a le veni statul în ajutor numiţilor locuitori săteni şi femei, actuale văduve, ce toţi sînt lipsiţi cu desăvîrşire şi fără mijloace, avînd şi familii copii minori.

Pentru care despre cele expuse mai sus am dresatu prezintele procesu verbal care îl anexez cu tabloul format se va înainta de urgenţă prin domnu subprefect respectivei locului competinte.

Primar, (ss) indescifrabil

Consilier, (ss) Constantin Ion Gruică

Delegaţi, (ss) indescifrabil

Notar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 145/1888, f. 12.

403 **1888, aprilie 13, Bucureşti.**

Domnule prefect,

Comisiunea centrală pentru cumpărători de producte ne încunoştiinţează că în unele localităţi comisiunile judeţene nu asistă însele la primirea porumbului de la vînzători pentru a se încredinţa şi dacă se dau locuitorilor pe deplin sumele înscrise în listă la numele fiecăruia, ci deleagă cu această operaţiune persoane neresponsabile şi de multe ori puţin scrupuloase, aceea dă loc la denunţări prin presă.

Astfel fiind, comisiunea centrală este nevoită sau să intre în corespondenţă cu comisiunile judeţene, cerîndu-le să cerceteze dacă denunţările sînt fondate, sau însăşi să facă ancheta. Prin aceasta se îngreunează lucrările comisiunii şi i se răpeşte timpul.

Vă invit, prin urmare, d-le prefect, să faceţi ca la predarea şi distribuirea grîului să opereze însăşi comisiunea judeţeană.

Acolo unde porumbul nu s-ar afla în condiţiunile stipulate de vînzători să se încheie procese verbale conform art. 12 din regulamentul publicat prin *Monitorul* nr. 272, copii după aceste procese-verbale să se trimită şi comisiunii centrale. Numai astfel vînzătorii de producte s-ar vedea siliţi a da porumb la greutatea şi cantitatea contractată, sau a fi scăzuţi cu 20 de bani la hecto-litru de fiecare litră în minus, sau a li se refuza porumbul, dacă ar fi în condiţiuni cu totul inadmisibile.

Primiţi, domnule prefect, asigurarea consideraţiunii mele.

p. Ministru, (ss) L. Costachi

Şeful diviziei, (ss) M. Petrescu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 145/1888, vol. I.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori în comuna Galiciuica, plasa Băileşti, acest judeciu Dolj, cu cel mai profund respect venim prin aceasta şi vă supunem la înalta domniei voastre cunoştinţă următoarele, adică :

În vara anului curentu 1894, din cauza secetei de la Dumnezeu ce a bîntuit asupra semănăturilor noastre, nu am mai putut agonisi producte de grîu şi porumb îndestul ca în anii trecuţi, pentru a ne întreţine familiile cu hrană zilnică şi acum ne aflăm în lipsă absolută de producte de hrană, nu mai avem nici în comuna noastră unde a ne împrumuta căci seceta a bîntuit peste tot de-a rîndul şi acum nu mai avem altă speranţă decît la bunăvoinţa actualului guvern... De aceea cu cel mai profund respect vă rugăm d-le prefect, ca pe un părinte al nostru şi capul suprem al întregului judeţ, care cunoaşteţi îndeaproape suferinţele noastre, să binevoiţi a interveni locului în drept pentru a ne da cu mod de împrumutare, fie producte, sau bani a ne cumpăra producte pentru întreţinerea hranei familiilor noastre pe care sume să le răspundem înapoi pe termene de adăstare şi cu procente după cum onor. guvernul şi domnia-voastră va găsi cu cale, căci noi nu mai avem nici o speranţă decît la bunăstarea şi patriotica d-voastră bunăvoinţă.

Devotaţi,

[Urmează numele a 202 locuitori.]

[Rezoluţie :]
Primită 8 decembrie 1894.

Se va pune în consiliul odată cu celelalte cereri.
Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 245/1894, f. 1.

405 **1894 [2], decembrie 17 [Zăvalu].**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori domiciliaţi în comuna Zăvalu, plasa Balta, judeţul Dolj, cu respect venim prin aceasta a supune la cunoştinţa onor. domniei-voastre următoarele : — Fiindcă în anul curent au fost cea mai mare secetă pe tot teritoriul acestei comune, neplouînd niciodată în tot cursul verii, din care cauză şi din marile călduri s-au uscat toate semănăturile noastre de grîu şi porumb, precum şi livezile de fînete, astă toamnă n-am avut nici un bob de porumb sau de grîu, în casele noastre, precum nici un fir de fîn în oboarele noastre.

Domnule prefect,

Astăzi sîntem în cea mai completă mizerie din cauza lipsei de producte pentru existenţa noastră şi a copiilor noştri, încît sîntem expuşi a muri de foame, atît noi oamenii, cît şi vitele noastre mari şi

[1] Data înregistrării.
[2] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mici ; am fi cumpărat de la comersanții cei ce mai au producte de mîncare și fîn, dar, din cauza lipsei de bani ni se refuză rugămințele noastre.

În baza acestora și aducîndu-ne aminte căci în anii 1875 și 1880 am fost scăpați de județ de foamete și împrumutați cu bani de-am cumpărat fîn pentru vite, ca să nu moară de foame, venim prin aceasta și vă rugăm să binevoiți ca pe un părinte al județului a lua măsurile cuvenite și a face să fim împrumutați ori de unde veți găsi de cuviință, atît cu producte de mîncare pentru noi oamenii, cum și cu fîn pentru a ne scăpa cel puțin trăgătorii noștri de foame, sau în lipsă de fîn sau producte să fim împrumutați cu bani spre a ne procura noi cele necesare. Pe care împrumutare o vom plăti în anii de belșug.

Deoarece sîntem cu totul lipsiți, vă rugăm a decide cît mai urgent posibil, sau în caz contrar, să ni se răspundă că nu sîntem ajutați.

Devotați,

[Urmează numele a 25 locuitori.]

[Rezoluție :]

Primită 17 decembrie 1894.

În consiliu.

Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 246/1894, f. 1.

406 **1894 [Filiași].**

TABLOU

de comunele amenințate cu desăvîrșire din lipsa de porumb, adică atît din cauza relei recolte a anului 1894, cît și din lipsa de porumb din recolta anului trecut

Nr. crt.	Denumirea	Numărul capilor de familie	Observațiuni
1	Almajiu	30	
2	Coțofenii din Față	30	
3	Tatomirești	60	
4	Răcari	83	
5	Filiași	130	
6	Țînțăreni	20	
7	Florești	50	
8	Poiana	100	
9	Braloșița	100	
10	Argentoaia	150	
11	Salcia	120	
12	Scăești	100	
13	Coțofenii de Sus	80	
14	Mihăița	30	

Subprefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 274/1894, f. 26.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

de comunele amenințate cu desăvîrșire din lipsa de porumb, adică atît din cauza relei recolte a anului 1894, cît și din lipsa de porumb din recolta anului trecut

Nr. crt.	Denumirea comunelor	Numărul capilor de familie	Observațiuni
1	Caraula	—	Nu au trebuință după încredințarea primarului.
2	Cornu	50	
3	Corlătele	30	
4	Călugărei	48	
5	Gubaucea	4	
6	Orodelu	—	
7	Plenița	928	Idem.
8	Poiana Pleniței	125	
9	Perișoru	113	
10	Rudari	136	
11	Risipiți	450	
12	Sălcuța	—	
13	Tencăneu	—	Idem.
14	Vîrtopu	171	Idem
15	Vela	—	
16	Verbița	—	
	TOTAL	2 092	

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 274/1891, f. 34.

408 1894 [Brabova].

TABEL

de numărul locuitorilor lipsiți cu desăvîrșire de porumb din cauza relei recolte a anului 1894, cît și din lipsa porumbului din recolta anului trecut, din comunele ce compun această plasă

Nr. crt.	Denumirea comunelor	Numărul capilor de familie amenințați din cauza lipsei de porumb	Observațiuni
1	Breasta	nu sînt	
2	Balotul	66	
3	Brabova	125	
4	Cernătești	75	
5	Carpenu	nu sînt	
6	Căciulătești	70	
7	Gogoșu	100	
8	Moșna	nu sînt	
9	Pleșoiu	10	
10	Petroaia	nu sînt	
11	Predești	nu sînt	
12	Răchita	40	
13	Rasnicu	28	
14	Saca	nu	
15	Sopotu	nu	
16	Terpezita	nu	
17	Țiu	40	
		554	

p. Subprefect, (ss) I. Nicolescu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 274/1894, f. 20.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

După ordinul domniei-voastre sub nr. 832 de la 31 ianuarie 1895, cercetînd împreună cu consiliile comunale la fiecare din comunele ce compun plasa Amaradia condițiunea materială a locuitorilor cuprinși prin tabelul înapoiat pe lîngă ordinul domniei-voastre nr. 1 213, de la 9 februarie expirat a.c., care ceruse a fi ajutați cu porumb pentru hrană.

Am onoarea a vă comunica, domnule prefect, că deși acești locuitori în vara anului trecut 1894 n-au făcut nici un fel de producte, totuși am constatat că și-au asigurat fiecare poziținea pînă la noua recoltă a grîului prin angajamente de muncă, prin împrumuturi de la ceilalți locuitori care au avut rezerve din anii trecuți și plătindu-i cu bani din alte resurse ale lor.

Binevoiți, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea prea distinsei mele considerațiuni.

Subprefect, (ss) N. B. Cioroianu

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 249/1894, nenumerotat.

410 1899, octombrie 31, Amaradia.

Domnule prefect,

Ca rezultat al ordinilor domniei-voastre nr. 6 156, 6 751 și 9 456 am onoare a înainta pe lîngă aceasta 27 de tablouri de numele locuitorilor nevoiași din comunele acestei plăși ce se notează pe contra pagină, care n-au mijloace să-și cumpere porumb pentru hrană, în anexa de tablourile numerice, în care se arată numărul hectarelor cultivate cu porumb în a.c. și de procesele verbale, binevoind a cunoaște că locuitorii din celelalte comune nu au necesitate de asemenea porumb.

Binevoiți, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea considerațiunei mele.

Subprefect, (ss) I. Strîmbeanu

Comunele lipsite de porumb :

1 Simnicu
2 Mischii
3 Valea Boului
4 Adîncata
5 Slăvuța
6 Coșovenii de Sus
7 Bulzești
8 Negrești
9 Mălăești
10 Livezile
11 Ghindeni
12 Săcuiu
13 Preajba
14 Coșovenii de Jos
15 Glodu
16 Balota
17 Tălpaș
18 Malu Mare
19 Balta Verde
20 Ișalnița
21 Bodăești
22 Podari
23 Mierea Birnicii
24 Izvoru
25. Ghercești
26 Amărăști
27 Bucovățu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Comunele care nu au necesitate de porumb :

1 Melineşti	7 Murgaşu
2 Zăicoi	8 Căpreni
3 Motoci	9 Breasta
4 Veleşti	10 Pieleşti
5 Goeşti	11 Godeni
6 Stoina	12 Cernele

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 314/1899, f. 84.

411 **1899 [1], decembrie 8 [Căpreni.]**

Domnule preşedinte,

Subsemnaţii locuitori în comuna Căpreni, plasa Amaradia, judeţul Doljiu, cu tot cel mai profund respect venim înaintea d-vs, supunînd cazul nostru de care ne aflăm constrînşi astăzi al lipsirii noastre de hrana zilnică în timpul de faţă, provenită din cauza că pe vara anului curent 1899 fiind secetă mare, puţinele noastre loculeţe ce am avut semănate şi chiar şi dacă am pus noi pe la proprietari şi arendaşi am recoltat prea puţin, ba încă pe mai multe locuri nu s-a cules nimic absolut şi în vedere că noi subsemnaţii nu avem nici o vechitură de porumb sau grîu din anii trecuţi, astfel că noi astăzi ne aflăm în totală lipsă de hrană, căci ce am agonisit în toamnă am terminat cu desăvîrşire şi mijloace altele în timpul de faţă nu avem ca să ne putem procura de sine hrană, fiind săraci cu desăvîrşire.

Faţă de această nenorocire ce ne apasă astăzi, cu respect aducem rugăciunea a solicita spre a face ca onor. guvern să vie în ajutorul nostru a ne înlesni cu hrana zilnică.

Preadevotaţi,
[Urmează numele a 10 locuitori.]

Domniei-sale domnului preşedinte al consiliului judeţean.

[Rezoluţie :]
Nr. 13 081, primit 8 decembrie 1899.
La dosar tablourile fiind deja făcute.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 314/1899, f. 23.

412 **1900, martie 3, Coşovenii de Sus.**

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din Coşovenii de Sus, cu respect venim înaintea d-voastră a vă denunţa următoarele :

Sîntem oameni foarte lipsiţi şi sărmani, fără mijloace de a ne întreţine familiile noastre cu hrana zilnică din cauza secetei ce avurăm

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe anul trecut ; am pierdut și vitele cu care cîștigăm pîinea parte din noi, astăzi nu avem nici o speranță. La formarea tabloului de împrumut pentru bucate noi nu am știut ca să ne trecem și noi, rămînînd acum toți muritori de foame cu copii, la d-voastră ca la părinte al județului alergăm implorînd indulgență, rugîndu-vă să binevoiți a lua cuvenitele măsuri pentru înlesnirea și venirea în ajutorul nostru, supunîndu-ne și noi condițiunilor stipulate celorlalți locuitori, acelora care li s-a admis împrumutul.

Primiți, vă rugăm, domnule prefect, asigurarea și devotamentul nostru.

Devotații,
[Urmează numele a 11 locuitori.]

[Rezoluție :]
Se recomandă d-lui subprefect Amaradia Ocolu a se conforma ordinului nr. 2 039/1900.

Prefect, (ss) indescifrabil

D-sale d-lui prefect administrator al județului Dolj.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 235/1900, f. 274.

413 **1900, martie 22, Buzău.**

Domnule prefect,

Avem onoarea a răspunde adresei domniei voastre nr. 1 193 că deși plîngerea locuitorilor din comuna Brădeanu nu e temeinică, deoarece și nouă ne-au adresat o asemenea cerere la 9 februarie expirat, solicitînd păsuirea cel puțin pînă la 10 martie curent, cînd nu au regulat poziținea decît vreo 15 din 120 cîți erau în întîrziere, pe cîtă vreme agentul fiscal ne asigură că dacă nu le admiteam acea păsuire azi toți își aveau pozițiunile regulate, nefiind cu totul lipsiți de mijloace ; dar chiar și ordinile ce avem în această privință nu încuviințează păsuiri pînă la toamnă ci numai dacă posed amanetele li se pot primi procentele pe 3 luni, făcînd preschimbarea creanțelor scăzute ; aceasta e tot ce le putem face în timpul de față. Totodată avem onoarea a vă anexa copie de pe petițiunea ce ne-au adresat nouă la 9 februarie expirat, înregistrată la nr. 168, și a vă înapoia pe cea adresată dv. ce ne-ați trimis-o cu adresa de mai sus.

Binevoiți, vă rog, domnule prefect, a primi asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

p. Adm. financiar, (ss) indescifrabil p. Șeful secției, (ss) N. C. Zăgănescu

Domniei-sale domnului prefect al județului Buzău.

Arh. St. Buzău, fond Pref. Buzău, dos. 2/900, f. 15.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Doamnelor şi domnilor,

Nu pierd nici o ocasiune pentru a reveni asupra soartei ţăranului român, din punctul de vedere al dezvoltării, al prosperării lui. Căci neapărat ţăranul este temelia naţiunei, mai cu seamă la noi unde nu există clase privilegiate şi unde descendenţii ţăranilor sînt destinaţi să regenereze clase superioare, cari disposînd de mijloacele statului sunt răspunzători de viitorul naţiunei.

Într-o conferinţă ţinută în luna noiembrie a anului trecut la Ateneu am rezumat pe scurt starea tristă a societăţei noastre şi a ţăranului român. Am căutat să indic cauzele decadenţei noastre şi mijloacele care ar trebui întrebuinţate pentru a ne regenera.

Aceste mijloace se rezumă în ridicarea stărei sanitare a ţăranului român.

Este adevărat că acest scop nu se poate atinge prin medicamente şi starea sanitară mizerabilă a ţăranului este în legătură strînsă cu nepăsarea statului, căci boalele de cari suferă şi moare ţăranul sînt cauzate mai mult de neorientarea statului faţă de mijloacele menite a combate boalele şi de neîngrijirea statului pentru ridicarea stării economice a ţăranului.

Cu alte cuvinte, ţăranul suferă şi moare de o parte din cauza boalelor infecţioase, cari pot fi combătute şi ar putea fi combătute şi la noi, pe cînd un alt grup de boale de cari suferă ţărănimea sînt boalele mizeriei, adică sînt în strînsă legătură cu neîngrijirea statului faţă de starea economică a ţăranului.

PELAGRA

În privinţa pelagrei se ştie că această boală este produsă de alimentarea cu porumb stricat, fapt pe care l-am putut confirma pe baza unor studii minuţioase ştiinţifice. La aceasta mai contribuie o slăbire generală, mai cu seamă a sistemului nervos. Toate acestea sînt produse de boale anterioare sau de boalele părinţilor.

Momentul cel mai important însă pentru eclatarea şi întinderea boalei este mizeria, pentru care cauză în anii cu recoltă rea, în anii de criză, pelagra se întindea deodată.

Astfel, în anul trecut a ajuns la un grad înspăimîntător în anume judeţe în care începuse să descrească. Putem deci afirma că neglijenţa controlului porumbului pe care-l mănîncă ţăranul şi neîngrijirea statului pentru buna stare materială a ţăranului este cauza principală a acestei boale.

Cînd am exprimat acest lucru în conferinţa de la Ateneu, mulţi senatori şi mari proprietari s-au indignat afirmînd că nu este exact că ei nu s-ar îngriji de soarta ţăranilor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cu toate acestea trebuie să revenim asupra acuzării, aduncînd ca dovară cele exprimate de d. Dimitrie A. Sturdza.

Domnia-sa constată că în adevăr legislațiunea n-a garantat buna stare a țăranului, astfel încît acesta este vîndut proprietarului, fiind mai rău asuprit decît chiar înaintea liberării sale. [...]

Iată cum se pronunță în această privință domnul Sturdza căruia nu i se poate imputa că ar fi socialist sau instigator al țărănimii.

„Toate legile privitoare la relațiunile dintre cultivatorii mari de pămînt și cultivatorii mici s-au făcut mai ales din punctul de privire al celor dintîi. Nevoile țăranilor și întărirea bunei lor stări au fost foarte puțin studiate la noi, și legislația noastră nu a făcut decît să treacă pe lîngă dînsele, fără a le da o atențiune mai adîncă".

Voi cita un fapt. Se citează totdeauna legea rurală din 1864 ca o lege cari a avut de țel îmbunătățirea stării țăranului. Nu contest că intențiunea legei a fost bună. Dar ce s-a întîmplat ? S-a socotit că e de-ajuns să se dea țăranilor o cantitate de pămînt oarecare pe un preț eftin : dar nu s-a avut în vedere că era a lua cu o mînă ceea ce se dă cu alta, de a-l îndatora să plătească acest preț cu 10 procente dobîndă și în scurtul timp de 15 ani. Sarcina devenea prin aceste două măsuri prea grea și apăsătoare. Urma a dovedit aceasta. După 15 ani, o treime din capital a rămas neplătită și s-a contractat un împrumut, pe care astăzi îl plătesc toți locuitorii țării. Astfel s-a urmat cu toată legislația noastră rurală. Ea a fost dominată de frică ca nu cumva să lipsească cultivatorilor mari brațele necesare pentru marea cultură. Frica e un rău consilier și dă legilor o direcțiune unilaterală. Astfel nu s-a avut în vedere ce urmări vor avea aceste legi asupra țărănimei și nici nu s-a cercetat în urmă care e efectul ce ele au produs.

Am mai zis-o cu altă ocasiune, ca în genere legile noastre nu au avut în privire țărănimea, și că administrațiunea noastră s-a exercitat în contra țărănimei. Unul din rezultate este pelagra.

Întîia cerință ce se adresează unui stat bine organizat, este ca cetățenii să aibă nutrimentul și îmbrăcămintea ; cînd sînt prea mulți cetățeni care cerșetoresc nutrimentul și îmbrăcămintea, atunci în stat este ceva care nu e în rînduială.

Nu rămîne îndoială că aci este un punct bolnav în țara noastră.

Luați situațiunile financiare ale tezaurului public și deschideți cartea datoriei statului sau a județelor și veți constata că, la doi, la trei ani statul sau județele cumpără porumb pentru a-l împărți la țăranii lipsiți de hrana zilnică...

Aici vorbesc numai de nutrirea țăranului și încă numai de nutrirea cu porumb. De îmbrăcăminte cine-l mai întreabă ?

Este cert că într-un stat bine organizat — și numai acel stat e bine organizat care are o egală atențiune asupra tuturor claselor cetățenilor — nu se poate ivi foametea, ca o stare de lucruri posibilă. La noi foametea e o stare de lucruri constatată, fiindcă ea există nu numai cînd țăranul nu are ce mînca ci și atunci cînd el e silit să mănînce porumb stricat și cînd porumbul stricat întru-atît devine nutrimentul lui exclusiv încît îi distruge organismul.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

S-a zis că s-a constatat în anul din urmă creşterea pelagroşilor de la 20 000 la 40 000. Aceasta e înfiorător. [...]

La noi cu clima noastră cea dulce, cu pămîntul nostru cel mănos nu există scuză înaintea lui Dumnezeu ca semenii noştri, ca talpa ţării, ca acea parte a societăţii care munceşte pentru toţi şi care produce bogăţia ţării să-şi cerşetorească piinea de toate zilele şi să se nutrească în mare parte cu un nutriment care e otravă.

La acestea mai pot să adaug oarecari date, cari arată că în adevăr proprietarul şi arendaşul exploatează ţăranul în mod extraordinar, storcînd de la dînsul un venit mai mare decît era chiar claca şi dijma din timpurile robiei.

În timpurile lui Mavrocordat şi ale lui Scarlat Ghica (1768) ţăranii plătiau din 10 una, pentru ierbărit plăteau 6 parale pentru cap de vită şi lucrau 9 zile pe an proprietarului.

Regulamentul organic de la 1831 stabili ca ţăranii pentru pămînt să facă proprietarului 12 zile pe an de arătură, un transport de lemne şi 14 zile de iobăgie.

Ca dijmă dă din toate bucatele din 10 una, din fîn din 5 una, din vin din 20 una.

...Pe cînd înainte dăduse proprietarului una la 10, astăzi trebuie să dea arendaşului pentru 5 pogoane din 3 una, trebuie să mai muncească desăvîrşit un pogon de grîu sau porumb arendaşului şi încă un pogon de prăşit şi un alt pogon de arătură.

Pentru aceasta mai lucrează arendaşului 3 zile cu carul, 4 cu mîinele, plăteşte 6 lei ierbărit pe an de vită mare, 1 leu 20 de vită mică, mai face un transport de producte la schele, dă arendaşului 4 pui de găină şi 10 ouă.

Pentru pescuit plăteşte 6 lei pe an.

Aceasta este încă o învoială din cele mai favorabile ţăranului.

Sînt multe alte locuri unde pentru 12 pogoane munceşte 6 pogoane şi face pînă la 14 zile cu carul şi cu mîinele, duce arendaşului 6 chile de producte pînă la oraş, dă arendaşului vre-o 10 dublii decalitri de grîu şi porumb, o cantitate de pui, de miei, de ouă, brînză, lapte.

Această stare de lucruri împiedică cu totul ridicarea stării sanitare şi economică a ţăranilor şi ar trebui îndreptată cît de cît.

Extras din Dr. V. Babeş, *Boalele ţăranului român*, conferinţă ţinută la 27 ianuarie în localul Societăţii „Tinerimea Română", Bucureşti, 1901, p. 17—26.

415 **1904, noiembrie 29, Bîrza Bechet.**

Domnule prefect,

Cu privire la situaţia nenorocită în care se găsesc locuitorii din comunele Drănicu, Padea, Valea Stanciului, Horezu-Poenari, Grecesti, Gîngiova, Comoşteni şi Zăval din cauza secetei ce a bîntuit anul acesta,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

am onoare a vă aduce la cunoștință d-voastră că această situațiune se agravează din zi în zi și pericolul de *a pieri de foame este iminent.* Sînt sute de familii lipsite cu desăvîrșire de hrana zilnică, comunele spre a-și satisface absolut (de la vecini) un minimum ceea ce este indispensabili hranei ; această stare de lucruri am făcut-o cunoscut la timp d-voastre, atît în scris cît și verbal. De data aceasta însă situațiunea acestor nenorociți este de ***o gravitate de nedescris,*** măsuri cît se poate de urgente spre a-i satisface trebuiesc luate, mai ales acum cînd am văzut că prin aceste comune din țară statul a venit în ajutorul celor lipsiți, distribuindu-le porumbul necesar ; parte din acești locuitori au devenit violenți, chiar așa, săptămîna trecută că din comuna Gîngiova *adunați peste 40 se hotărăsc* să meargă în corpore să spargă magaziile arendașului și cu forța să ia cele ce le trebuiau ; avizat la timp am sosit acolo și prin sfaturi și promisiuni că vor fi satisfăcuți i-am putut liniști. Numărul celor lipsiți aproximativ se ridică la peste 810, iar cantitatea trebuincioasă acestor locuitori aproximativ este 440 000 kg.

În scopul de a se da o rezoluție cît se poate mai urgentă a acestei chestiuni înaintez prezentul raport spre a decide cele ce veți crede de cuviință.

Primiți, d-le prefect, asigurarea devotamentului meu.

Inspector comunal, M. Neroveanu

D-sale d-lui prefect al jud. Dolj.

[Rezoluție :]
Se va comunica telegrafic cazul d-lui ministru de interne. (ss) Iulian Vrăbiescu.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. nr. 104/1904, f. 6.

416 **1904, decembrie 17, Bechet.**

Prefecturei Dolj,

Calitatea porumbului este inferioară ; are boabe stricate, corpuri străine ; multe boabe deși frumoase ca formă sînt găunoase, fiind mîncate de gărgărițe.

Mîine primiți probele împreună cu o scrisoare detaliată.

Căpitan C. Busuioceanu
Inspector comunal, N. Neroveanu
1224.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dosar 104/1904, f. 25.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

TABLOU

de numărul comunelor şi al capilor de familie şi cantitatea de porumb necesară în judeţul Dolj

COMUNA 1	Numărul capilor de familie 2	Cantitatea în Kg 3	COMUNA 1	Numărul capilor de familie 2	Cantitatea în Kg 3
Preajba	118	31 650	Gubaucea	8	1 750
Işalniţa	99	21 870	Vela	36	8 100
Almaju	87	20 450	Gogoşu	38	9 050
Bucovăţ	56	12 300	Mihăiţa	51	8 700
Stoina	63	11 000	Bistriţa	47	9 500
Căpreni	31	7 000	Bistreţ	18	6 625
Mălăeşti	10	2 200	Bîrca	10	3 800
Godeni	10	1 325	Cîrna	24	6 900
Negoeşti	35	6 200	Giurgiţa	16	3 600
Goeşti	22	4 400	Gighera	4	1 000
Adîncata	11	1 900	Măceşu de Sus	23	4 000
Amărăşti	43	7 220	Măceşu de Jos	7	1 800
Bădăeşti	33	6 190	Drănicu	90	48 000
Valea Boului	17	3 450	Ghindeni	99	21 800
M. Birnici	22	4 100	Zăvalu	8	1 700
Melineşti	13	2 000	Grecesti	27	15 175
Slăvuţa	23	4 250	Horezu Poenari	84	39 420
Coţofenii din Faţă	74	16 950	Valea Stanciului	178	121 150
Predoeşti	57	13 200	Gîngiova	208	80 650
Fratoştiţa	21	4 150	Malu Mare	26	5 500
Filiaşi	81	15 650	Foişoru	13	5 300
Ţinţăreni	28	4 750	Coşovenii de Sus	13	2 100
Floreşti	105	22 200	Coşovenii de Jos	43	7 500
Poiana de Susu	60	12 610	Rojiştea	26	6 000
Izvoru	26	4 530	Mîrşani	14	6 300
Siminicu	48	10 330	Murta	54	28 250
Cernăteşti	107	23 250	Căciulăteşti	39	10 350
Cernele	15	2 300	Giorocu Mare	9	2 750
Pleşoi	158	34 530	Calopăru	9	3 600
Beloţu	68	15 200	Întorsura	24	9 100
Seaca	222	50 400	Lipovu	38	15 500
Predeşti	30	6 150	Cerăt	57	23 350
Braloştiţa	128	26 600	Locusteni	87	50 250
Salcia	78	15 650	Adunaţii de Geor-		
Motoci	51	11 450	mane	11	3 750
Tencănău	18	4 850	Bîrza	149	93 900
Rasnicu	32	7 000	Padea	73	44 000
Călugăreni	16	3 350	Bulzeşti	4	800
Vîrvoru	30	6 500	Murgoşi	13	1 600
Ciutura	26	5 600	Motoci	16	2 200
Căciulatu	106	27 000	Mischii	18	2 050
Răcari	33	7 150	Ghercesti	34	7 350
Carpenu	113	26 150	Pielesti	58	11 900
Ţiu	59	13 100	Rudari	13	4 700
Argetoaia	75	15 400	Caraula	13	11 650
Şopotu	30	6 200	Balota	13	2 000
Petroaia	43	9 000	Tălpaşu	11	2 100
Scăeşti	84	17 150	Glodu	54	12 180
Breasta	55	12 100	Podari	40	8 350
Coţofenii din Dos	88	19 700			

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 104/1904, f. 80 şi 80 a.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Urgent
D-lui prefect

Dolj

Azi 8 decembrie ora 9 a.m. început distribuirea porumbului (în) comuna Gîngiova ; pînă în prezent ora 4 p.m. am distribuit la locuitori cantitatea de 20 819 kilograme ; distribuirea se face pentru 110 zile, adică pînă la 1 aprilie anul 1905 socotit fiind 500 grame mălai de fiecare membru al familiei pe fiecare zi suficient. Distribuirea continuă, cea mai mare cantitate oferită e 550 kg pentru 10 membrii familie.

Inspector comunal, (ss) M. Nenoveanu
nr. 1 242.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 104/1904, f. 70.

419 **1904, decembrie 21 [Craiova].**

D-lui ministru interne

În lipsa d-lui prefect, care se află la București, am onoare a comunica că porumbul vîndut de Casa Rohn în cantitate de 250 kile la punctul Bechet, din care s-a trimis probe dvs. pentru examinare, este aprobată de onor. minister ca bună calitate și s-a început de astăzi distribuirea la locuitori din 8 comune din plasa Bechet, cum și celălalt porumb în cantitate de trei vagoane, aflat gara Craiova, din care s-a distribuit pînă în prezent două vagoane locuitorilor din comuna Ghindeni, a fost și este de bună calitate.

Directorul prefecturii, (ss) indescifrabil

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 104/1904, f. 67.

420 **1904 [București].**

HIGIENA ȘI ASISTENȚA PUBLICĂ

Din punct de vedere higienic comuna lasă foarte mult de dorit. În comună sînt trei eleștee, dintre cari două în centru, cu apă verzue, cu mirosul insuportabil, comori perpetue ale paludismului și tifosului [...].

Boalele care bîntuie mai des sînt frigurile, sub toate formele lor. După friguri, locul de cinste îl ocupă pelagra.

Frigurile se combat cu : chinină, vin fiert cu sare, zeamă de pelin etc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru pelagră am văzut că întrebuinţează cantaridă plămădită în rachiu de drojdie din care se bea. Se zice c-ar avea efect în combaterea ei. Pe mîini şi pe picioare — locul pîrlit — se unge cu lapte dulce în care s-a fiert tătănească, despre care se afirmă că înlătură cojitul pielei.

Pelagra există într-un grad mult mai întins decît se cunoaşte oficial. Sătenii însă o ascund mai cu osebire în prima perioadă.

Originea frigurilor am văzut-o. Originea pelagrei se află, după mine, în proasta alimentaţie, nu numai în porumbul stricat.

Îngrijirea copiilor de asemenea se face prost. Chiar în timpul alăptatului, şade mama cu copilul la masă şi de-l vede uitîndu-se după mîna ei o auzi : mititelul ! ar mînca şi el ! şi începe să-l îndoape cu varză acră, fasole etc.

De i se face obiecţiune că stomacul lui nu este pentru aşa mîncare, îţi răspunde : aşa m-a crescut mama, am crescut şi eu pe cutăriţă ; iar de-i răspunzi că de aceea din 9 copii are numai 3, spune că aşa a vrut D-zeu. Obiceiul acesta e cu atît mai rău, cu cît e general în localitate.

Medicul vizitează comuna de obicei odată pe lună.

Cînd e epidemie, sau cînd e chemat de la primărie de vreun bolnav, merge prin sat la bolnavi : cînd nu, vizitează numai primăria [...].

Monografia comunei rurale Butească de Jos, întocmită de M. Petrescu, învăţător, Chiru Marinescu, secretar, şi Gh. Popescu, primar, în ***Monografiile comunelor rurale din judeţul Vlaşca.*** Publicaţiune făcută sub direcţiunea d-lui Ion T. Ghica, prefectul jud. Vlaşca, vol. I, Bucureşti, 1904, p. 116—117.

421 **1904 [Bucureşti].**

[...] TRAIUL SĂTENILOR

În comună se află 249 case. Dintre acestea, 11 sînt cu cîte 2 încăperi, 19 sînt învelite cu şiţă, 35 cu tablă de fier, iar restul cu coceni şi paie.

Ele sînt podite cu scînduri, iar deasupra (în pod) se pune pămînt călcat, pentru a ţine căldură în casă.

Toate casele (afară de cele 11) sînt cu cîte o singură fereastră. Mărimea obişnuită a unei ferestre este de 80 cm. lungime şi 50 cm. lăţime. Puţine sînt ferestrele care nu se deschid.

Curţile sînt prost întreţinute, pline de gunoaie şi băligar [...].

Hrana :

Nutrimentul ţăranului e foarte sărăcăcios în elemente hrănitoare. Săteanul, care e factorul producător, care contribuie la îndestularea oraşelor, se hrăneşte mai prost. Ţine regulat toate posturile, toate miercurile şi vinerile de peste an şi jumătate din ei postesc şi toate lunile, spunînd că aşa au apucat. (Am cercetat pe copiii de la şcoală şi din 61, 35 mi-au spus că postesc şi lunea).

Iarna, în zilele de post, hrana constă din : mămăligă, (rar pîine), puţin peşte sărat în postul crăciunului, varză acră, murături, fasole, praz, ridichi şi ceapă ; primăvara din ciorbă de ştir, fasole boabe sau verde, borş îngroşat cu făină, ceapă şi usturoi verde ; vara în timpul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

secerei (postul sf. Petru) din ceapă cu poşîrcă (ceea ce rămîne în cazan după ce s-a tras ţuica), ciorbă de fasole, dovlecei, castraveţi verzi, usturoi etc.

În postul sf. Maria se mai adaugă pepeni, varză, ardei verde, castraveţi din abundenţă etc.

Ceea ce e însă de observat, în general, de la bogat pînă la sărac, e că mănîncă mămăligă pînă la săturare, iar bucate (legume, cum zic ei) aproape de loc. Fiind eu însumi fecior de sătean din localitate, am avut ocazia să-i văd în nenumărate rînduri mîncînd.

De mînîncă fasole îşi iau 5—6 boabe în lingură, saltă lingura de coadă, aşa ca să mai cadă, rămînînd numai 2—3 boabe. De mînîncă vreo ciorbă, tot asemenea. Legumele slujesc numai ca să schimbe gustul mămăligei, să o înşele — să zicem aşa — ca să alunece pe gît.

În zilele de dulce, încă nu e aşa mare diferenţa, avînd în vedere mica cantitate de bucate ce consumă.

Iarna se hrănesc mai bine, avînd fiecare cîte un porc de Crăciun ; primăvara mînîncă ouă fierte, jumări şi lapte de la oi, căci aproape majoritatea sătenilor au 6—10 oi cu lapte.

Pui nu mînîncă, deoarece îi vînd la găinari cu 25—50 bani bucata. Sărbătoarea doar se îndură să taie cîte unul.

Sărăcimea posteşte şi în zile de dulce. [. . .].

Monografia comunei rurale Buteasca de Jos, întocmită de M. Petrescu, învăţător, Chiru Marinescu, secretar, şi Gh. Popescu, primar, în *Monografiile comunelor rurale din judeţul Vlaşca*. Publicaţiune făcută sub direcţiunea d-lui Ion T. Ghica, prefectul jud. Vlaşca, Bucureşti, 1904, p. 113—114.

422 **1904 [Bucureşti].**

[. . .] TRAIUL SĂTENILOR

Locuinţele sătenilor în marea lor majoritate nu corespund cerinţelor igienice. Sînt 300 case cu o singură cameră de locuit şi 70 case cu cîte 2 şi mai multe camere, locuite de 1 875 suflete.

Cele 300 case cu cîte o cameră sînt din gard de nuiele, spoite cu pămînt şi învelite cu coceni şi paie, iar cele 70 case cu mai multe camere, şase din ele sînt din zid şi învelite cu tablă de fier, iar 64 sînt din gard de nuiele tencuite cu var şi învelite unele cu şiţă şi altele cu tablă de fier.

Casele cu o singură încăpere au cîte două ferestre, iar cele cu mai multe încăperi au mai multe ferestre ; mărimea lor variază între 0,60 m. înălţime şi 0,40 lăţimea, pînă la 1 m înălţime şi 0,80 lăţimea. Mai toate ferestrele sînt aşezate pe tocuri şi se deschid [. . .].

Hrana moşnenilor din această comună e cam neîndestulătoare ; carne mănîncă puţină, zarzavaturi însă multe şi aceasta din spirit de avariţie.

În loc ca păsările, mieii, ouăle, laptele, untul şi brînza să le mănînce ei, în casele lor, cu femeia şi copiii, le vînd pe nimic precupeţilor din Bucureşti.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Sătenii din această comună se hrănesc mai mult cu fasole, varză, ceapă, usturoi, castraveți etc. Cartofi, nu mănîncă. Pîine mănîncă prea puțin ; Mămăliga este îndestularea casei lor [...].

Monografia comunei rurale Negreni, întocmită de Ion Boldescu, vicepreședinte al consiliului județean, în *Monografiile comunelor rurale din județul Vlașca*. Publicațiune făcută sub direcțiunea d-lui Ion T. Ghica, prefectul jud. Vlașca, București, 1904, p. 149.

423 **1904 [București].**

[...] TRAIUL SĂTENILOR

Locuințele sătenilor, în majoritate, corespund cerințelor higienice.

În comună sînt 12 bordeie, 271 case cu o singură încăpere și 200 case cu cîte două încăperi, locuite de 4 039 suflete.

Bordeiele sînt acoperite cu trestie, paie și pămînt, iar casele, cea mai mare parte, sînt acoperite cu tablă de fier, trei sînt acoperite cu fier galvanizat, 16 cu olane și 3 cu coceni de porumb.

Parte din ele sînt vopsite pe dinafară și au cîte trei sau patru ferestre, de cîte 1 m. pînă la 1 m 50 [...].

Hrana, în timp de post, vara, se compune din tot felul de legume verzi, dar mai cu seamă din ardei și castraveți ; iarna din fasole, varză și cartofi.

În timp de dulce, sătenii se hrănesc cam tot cu aceste alimente. Parte din ei se mai hrănesc cu cîte o bucățică de carne de porc și de pasăre și cu lapte.

Iarna se hrănesc mai bine, căci mai fiecare sătean își are porcul lui de Crăciun.

Mămăliga ocupă primul loc în alimentația săteanului ; puțini consumă pîine [...].

Monografia comunei rurale Stănești, întocmită de P. Rădulescu, învățător, în *Monografiile comunelor rurale din județul Vlașca*. Publicațiune făcută sub direcțiunea d-lui Ion T. Ghica, prefectul jud. Vlașca, București, 1904, p. 221.

424 **1905 [București].**

IGIENA ȘI ASISTENȚA PUBLICĂ

Comuna e în bune condițiuni igienice, fără locuri de infecție și cu frumoase plantații de diferiți arbori.

Boalele cele mai răspîndite printre locuitori sînt : rîia și frigurile. Cauza e necurățenia, aglomerațiunea la un loc într-o cameră a mai multe

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

persoane, munca obositoare şi hrana rea. Pentru a se vindeca de orice boale au început a lăsa credinţa în leacuri şi descîntece şi aleargă numai-decît la doctori.

Copiii se îngrijesc prost.

Medicul, de obicei, vizitează comuna odată pe lună, iar în cazuri de ivirea vreunei boale epidemice din 8 în 8 zile.

Moaşe nu avem în comună şi acest serviciu îl fac femeile mai bătrîne din comună în mod satisfăcător. Medicamente se găsesc puţine la farmacia comunală, nefiind îndeajuns pentru întîmpinarea tuturor cererilor.

C. Alexianu, *Monografia comunei Racii, din plasa Jiu, jud. Gorj*, Bucureşti, 1905, f. 17.

425 **1905 [Bucureşti].**

[...] TRAIUL SĂTENILOR

1. *Locuinţe.* Sînt 7 case cu o singură încăpere, 370 cu două încăperi şi 14 cu mai multe încăperi. În casele cu o singură încăpere locuiesc 1—3 suflete, iar în celelalte 2—12 suflete.

Cele mai multe case sînt acoperite cu blane şi şindrilă (şiţă), unele cu coceni sau paie şi una cu tablă de fier. Mai toate casele sînt podite cu pondile (un fel de blane cu teacă) iar jos cu pămînt ; opt însă au sus tavan, făcut din gard de nuiele sau blane tencuite cu var cu nisip, iar jos cu scînduri (blane).

Ferestrele se deschid la 76 case, la celelalte sînt mai mult sau mai puţin fixate sau lipite. Casele sînt îngrădite cu curte de blane sau garduri de stoburi : ele, privite în general, nu sînt îngrijite bine, căci vitele locuiesc la cei mai mulţi săteni chiar în curtea casei ; dependinţele sînt aşezate fără nici un gust sau tort şi obiectele aruncate în dezordine.

Curţile însă la cinci case sînt aranjate cu cel mai frumos gust, oborul vitelor e în dos, rasna, iar în faţă iarbă, ronturi de flori şi bolte de vie.

Mobilierul casei sătenilor, privit în general, e cu totul primitiv şi redus la strictul necesar, şi aşa încă foarte uzat şi murdar. Un pat, două, cu aşternuturi proaste şi foarte uzate (nu se mai vorbeşte de saltele, plapome, ori perne), pline de praf, cu insecte, pereţii murdari şi mucezi, multe ferestre mici şi cu hîrtie în ele, şi casele în general scunde şi nesănătoase. [...]

3. *Hrana.* În privinţa hranei sătenii stau foarte rău, de aceea-i vedem pe mulţi anemici şi predispuşi la boale. Ei mănîncă în general mălai şi foarte rar pîine. Şi mălaiul îl mănîncă adeseori stricat. În vara trecută mai toţi au cumpărat porumb şi tot ce s-a cumpărat a fost stricat.

Pr. C. Ionescu, *Monografia comunei Siseştii de Jos, din jud. Mehedinţi*, Bucureşti, 1905, p. 25—27.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

[...] În perioada (1874—1910) au intervenit şi alte legi cu caracter sanitar de o mare însemnătate, care au constituit pîrghia pentru ridicarea nivelului sănătăţii publice. Una din aceste legi, care cu drept cuvînt trebuie să poarte numele autorului ei, prof. dr. Obregia, fost director general al serviciului sanitar, este crearea unui fond special numit fondul de epidemii de mult aşteptat de întregul corp sanitar al ţării. Acest fond a fost înfiinţat prin legea din 1901. Scopul său este să servească la prevenirea şi combaterea epidemiilor şi a endemiilor. El este alcătuit din a 3-a parte a fondului de epizootii, creat prin legea din 1874 şi din a 3-a parte din veniturile anuale ale aceluiaşi fond.

O altă lege, complimentară a legii sanitare, este aceea pentru alcătuirea unui fond al Asistenţei sanitare a sătenilor, promulgată în anul 1906. Scopul urmărit prin înfiinţarea acestui fond era : întreţinerea spitalelor rurale ; clădirea de noi asemenea spitale ; combaterea boalelor de la sate ; măsuri pentru asanarea vetrei satelor în vederea combaterei paludismului. El se va alimenta din veniturile unei loterii de stat permanente : din timbre telegrafo-poştale, anulate pentru misivele acestei loterii, din subvenţiile Direcţiunei generale sanitare, din donaţiuni şi legate.

Tot între legile care s-ar putea numi parasanitare, este legea din 1906 pentru trecerea administraţiei spitalelor rurale de la judeţ la Ministerul de Interne ; şi legea promulgată la 1 aprilie 1908, prin care se statuează concentrarea tuturor fondurilor cu scopuri sanitare, din bugetul judeţelor şi comunelor în bugetul Direcţiunei generale a serviciului sanitar, în scopul unei întrebuinţări mai adecuate şi a unei mai echitabile ditribuiri a acestor fonduri, după nevoile reale ale diverselor judeţe şi oraşe, stabilindu-se cota ce fiecare judeţ şi comună trebuie să verse în tezaurul public.

După cum se vede din expunerea de mai sus a principiilor care au servit ca bază legiuirile sanitare de la 1874 pînă la cea din 1910 aceste legiuiri marchează, atît din punct de vedere tehnic, cît şi din punct de vedere al recrutării personalului şi al organizării administrative, tendinţa de evoluţiune către progresele făcute pe terenul igienei publice şi paralele cu dezvoltarea învăţămîntului medical din ţară ; dar această evoluţiune, care, trebuie să recunoaştem, a dat şi roade bune, nu ajunsese însă la punctul culminant : combaterea şi prevenirea boalelor epidemice autohtone şi a acelor care ameninţă ţara din afară, combaterea endemiilor (tuberculoza, sifilisul, paludismul, pelagra, lepra şi conjunctivita granuloasă), controlul animalelor şi băuturilor din consumaţiunea publică, igiena industrială şi alte chestiuni de igienă publică şi de edilitate sanitară, precum şi situaţiunea din punct de vedere administrativ şi material a personalului, avem nevoie de dezvoltări de a fi puse de acord cu cuceririle medicinei şi de a satisface aspiraţia funcţionarilor medicali a căror cultură profesională legitima aspiraţiunea lor. De aceea din momentul, cînd medicii au avut putinţa să-şi exprime doleanţele în mod colectiv prin Asociaţiunea generală a medicilor din ţară n-au scăpat nici o ocaziune şi nici un congres pentru a cere insistent guvernelor o largă legiferare sanitară pe baze noi, o adevărată reformă sanitară care să corespundă nevoilor timpului. De la Regulamentele organice şi încă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

înaintea lor, precum și în legea sanitară din 1874, mereu modificată pînă în 1910, s-a păstrat prin tradiție, din generație în generație, un fel de tutelă asupra funcționarilor medicali ; ei nu aveau inițiativa în aplicarea măsurilor sanitare, ci ele formau un atribut al inițiativei organelor administrative și numai în mod cu totul timid se încerca legiuitorul să dea și organelor sanitare, singurele indicate, aparența că lucrează pe propriul lor cont, în chestiunile publice de igienă.

Astfel, în mod stereotip de la 1874 pînă la 1910, atribuțiuni de igienă publică, cu caracter eminamente tehnic, sînt date în seama prefecților, subprefecți și primarilor din comunele urbane. Acești funcționari erau îndrituiți să ia măsuri pentru combaterea și prevenirea boalelor epidemice și endemiilor ; ei puteau ordona dezinfectarea și izolarea bolnavilor, ei administrau spitalele, iar medicii le dădeau numai concursul lor științific, și, deși în textele legilor se prescriau că medicii lucrează în înțelegere cu prefecții, subprefecții și primarii, de fapt această înțelegere era o subordonare mascată ; în ce privește pe medicii de orașe se stipula clar că sînt subordonați primarilor.

Nu existau garanții reale, garanții de fapt, pentru stabilitatea în funcțiuni medicale, ci numai simple afirmațiuni, deoarece mutarea în interes de serviciu, ajunse la apogeu, iar pedepse grave cu suspendarea sau revocarea din funcțiuni, se face de ministru pe simplul aviz al Consiliului sanitar superior, fără judecată și fără drept de apărare pentru învinuit. Nici materialul pentru aplicarea dispozițiilor legale nu corespundea situațiunei. Astfel, deși în modificările mai recente ale legei sanitare din 1874 era prevăzută dezinfectarea ca obligatorie, cu toate acestea nu era organizat un serviciu de dezinfectare ; multe din serviciile publice n-aveau aparate de dezinfectare, nici personal auxiliar format pentru acest scop, iar medicamentele pentru spitale și pentru dispensarele publice ale medicilor erau și insuficiente și scump plătite. Spitalele lăsate sub administrațiunea directă a județelor și comunelor nu mai putea fi la înălțimea chemării lor, deoarece acești administratori laici nu putea aprecia trebuințele unui spital bun și modern instalat, iar cuvîntul medicului nu era întotdeauna ascultat.

Această considerațiune a dat loc legii din 1908 pentru trecerea spitalelor sub directa conducere a statului.

Nevoia unei legiferări sanitare radicale a fost cerută, după cum am arătat mai sus, de corpul sanitar în repetate rînduri. Aceste perspective, perseverente interveniri, au avut darul să convingă și pe guvernanți despre dreptatea cauzei pe care o îmbrățișase corpul medical și și-au luat angajamentul formal de a înfăptui această reformă sanitară. Încă înainte de 1898 Ministerul de Interne însărcinează o comisiune pentru stabilirea unui proiect de reformă sanitară, dar acest proiect a rămas în cartoane iar în 1898, cu ocaziunea modificării legii din acel an, ministrul de interne, răspunzînd obiecțiunilor aduse de un senator medic proiectului, a spus : „Progresul țării este legat de înmulțirea populațiunei, legat de o bună stare sanitară, de un bun serviciu sanitar.

Dificultățile însă cari sînt de învins pentru a așeza pe baze solide, serioase, într-un mod care să dea roade, acest serviciu sînt așa de însemnate, încît să nu se mire nimeni că trebuie ani îndelungați ca această reformă să fie efectuată".

Iar în 1903 un alt ministru de interne, în discursul său pentru deschiderea Congresului anual al Asociațiunei medicilor din țară, roagă pe medici să facă propuneri în vederea reformei sanitare pe care

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

guvernul dorește să o înfăptuiască ; iar secretarul general al asociațiunei, în raportul său asupra activității comitetului arată principiile care au călăuzit Asociațiunea medicilor la facerea anteproiectului reformei sanitare și anume : investirea Direcțiunei generale a serviciului sanitar superior cu adevărate puteri și cu dreptul de inițiativă : „absolut indispensabil pentru bunul mers al unui serviciu atît de important ca acel al sănătății publice ; a se sustrage, pe cît posibil, pe medici de sub tutela apăsătoare a administrațiunei, care n-a avut alt efect pînă acum decît acela de a înăbuși inițiativa, de a masca responsabilitatea. Sustragerea medicilor de sub influența fluctuațiunilor politice ; stabilitatea medicilor în funcțiuni și îmbunătățirea stării lor materiale, luarea de garanții suficiente ca sancțiunile contra celor ce se abat de la îndatoriri, sau calcă legile, să nu vizeze decît dreptatea și interesul superior al serviciului".

În afară de protestările întregului corp medical public contra situațiunii sale de subordonare și în afară de propuneri pentru înlăturarea acestei stări de lucruri, prin recunoașterea dreptului de inițiativă a corpului medical în chestiunile de administrație sanitară, Asociațiunea medicilor, de la constituirea sa încă, s-a ocupat cu studierea tuturor chestiunilor tehnico-sanitare care interesează țara noastră și cu formularea lor în propuneri de legiferare. Rînd pe rînd au format subiectul unor numeroase și judicioase rapoarte, elaborate de specialiști, malaria, pelagra, sifilisul, conjuctivita granuloasă, prevenirea și combaterea boalelor epidemice, precum și mortalitatea infantilă ; chestiunile de igienă publică, de exemplu ca alimentarea cu apă de băut, igiena industrială etc. nici ele n-au fost neglijate.

Material adunat din cunoștințele tehnice colective ale întregului corp medical și din întinsa sa experiență pe teren, cerute prin discuțiuni serioase în congresele medicilor asociațiunei de la 1897, pînă la 1910, nu lipseau, el aşepta numai să fie utilizat. Diversele guverne care s-au succedat în acest interval de timp, toate au recunoscut, după dovezile convingătoare date de Asociația medicilor, necesitatea unei reforme sanitare radicale, proba o face angajamentele luate de toți miniștri de interne și directorii generali ai serviciilor sanitare, în cuvîntările lor de deschidere a diverselor congrese medicale ; anteproiectul a fost stabilit de acord între Asociațiunea medicilor și Direcțiunea generală a serviciului sanitar.

Din cele expuse pînă aci rezultă că serviciul sanitar în evoluția sa pînă în anul 1907, marchează două perioade distincte : perioada nebuloasă asupra căreia nu avem date precise și suficiente pentru a putea face aprecieri și perioada legislațiilor sanitare, care începe cu directivele puternice imprimate de marele Davila și continuă cu toată seria de legi sanitare și modificările lor, pînă în anul 1907. În această lungă perioadă de timp este de necontestat că se marchează cîteva momente însemnate în evoluția serviciului sanitar, fără însă ca serviciul sanitar, luat în complexul lui, să fi putut căpăta o organizație puternică și fără ca serviciul sanitar rural, mai ales, să fi putut fi îndrumat pe o cale sănătoasă, care să corespundă necesităților vremii. Dealtfel este și explicabil, căci cu toate că marele și puternicul fundament al țării era constituit din pătura rurală (80%), această pătură lăsată în întuneric, robită economicește și de fapt fără drepturi politice, era lăsată în părăsire sub toate raporturile și, evident, că și sub raportul sanitar. Din cauza unei absolut insuficiente organizații, epidemiile și plăgile medico-sociale

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

făceau ravagii mari printre locuitorii satelor, care exploatate de arendași, de proprietari și mai de toate organele administrative, priveau cu multă neîncredere și pe puținii medici, cari aruncați de împrejurări în mijlocul acelei populațiuni de mucenici aveau o mulțime de atribuțiuni legale, fără ca să aibă mijloacele necesare pentru apărarea sănătății.

Ca atribuțiuni impuse de lege medicul de plasă era obligat să facă profilaxia boalelor epidemice și medico-sociale. Higiena satelor cu controlul școalelor, a localurilor publice, a industriilor insalubre și măsurile de poliție sanitară cădeau tot în sarcina lui.

Operațiile de vaccinări și revaccinări, îngrijirea bolnavilor cu maladii obișnuite, inspectarea periodică a comunelor și datele statistice intrau tot în atribuțiunile de căpetenie ale medicului rural.

Un număr mai mare și mai însemnat de obligațiuni cred că nici nu există, un funcționar mai dezarmat ca medicul rural. Ieșit din atmosfera prielnică a facultăților și a spitalelor bine organizate tînărul medic, fără ca în majoritatea cazurilor să fi avut pregătirea cuvenită pentru viața de medic rural, era trimis la o plasă cu 20 pînă la 25 de comuni, cu cîte 40 de sate, ca să facă izolarea bolnavilor contagioși, fără să aibe local de izolare, ca să dezinfecteze locuințele contaminate, fără aparate și material de dezinfectare ; ca să se ocupe de igiena satelor fără ca cuvîntul lui să fie ascultat ; ca să dea consultații bolnavilor, fără ca să aibă unde să-i examineze și să distribuie medicamente săracilor, fără a avea medicamente.

Silit să locuiască foarte des în case insalubre, medicul de plasă cutreiera zile întregi satele ca să vadă neagra mizerie, fără să o poată îndrepta, să intre în casa suferinzilor aproape dezarmat, să vadă contagioșii pentru a-i trece în tabele statistice și să prescrie regimul lactat acelor care uneori nu-și aveau asigurată nici mămăliga zilnică.

În afară de acestea, controlul hranei muncitorilor, în timpul muncilor agricole, era din partea medicilor un act pe cît de cutezător pe atît de primejdios, pentru că atotputernicii zilei cereau decapitarea cutezătorului, care a îndrăznit să exercite un control asupra hranei insuficiente și de rea calitate ce o dădeau cetelor celor cununați cu glia.

Aceasta era situația serviciului sanitar rural în acele timpuri de tristă și dureroasă amintire și situația spitalelor nu era mai fericită.

Lăsate și ele sub complecta tutelă și îngrijire a administrației județene sau comunale, instituțiile de asistență medicală se sufocau sub moravurile unor timpuri, care împiedicau progresul.

În anul 1904, fiind ministru de interne V. Lascăr și director general al serviciului sanitar prof. dr. Manolescu, se părea că serviciul sanitar rural se afla în preajma unor prefaceri serioase, care în conformitate cu noua lege comunală s-a căutat a se da noi îndrumări acestui serviciu. Concepția de organizare din punct de vedere principial, era în parte bună, dar graba cu care s-a încercat a se face totul, precum și lipsa de mijloace suficiente pentru a se da o viață puternică operei începute, a avut drept rezultat sfîrșitul prematur al unei îndrumări frumoase și dătătoare de speranțe. Modul cum s-au înființat infirmeriile a discreditat aproape de la început aceste instituții atît de folositoare în lupta contra boalelor molipsitoare. S-a păcătuit mult în acele timpuri, cînd se dădeau ordine, ca izolarea să se facă cu orice preț și sub orice condițiuni. Faptul în sine era o barbarie, întrucît nu este de înțeles, nici din punct de vedere științific și nici din punct de vedere umanitar ca să ridici bolnavii de la casele lor și să-i pui în condițiuni igienice mai

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

rele decît acelea în care se aflau în casele lor. Cheltuielile făcute n-au dat roadele așteptate și în puțin timp totul a căzut în părăsire.

Aceasta era starea serviciului sanitar pînă în 1907 cînd s-a deslănțuit marea furtună socială, care a zguduit atît de puternic viața statului nostru, încît a obligat pe oamenii de stat să-și îndrepte mai mult privirile spre viața rurală și în aceste grele împrejurări au venit în fruntea Direcției generale a serviciului sanitar profesorii Cantacuzino și Sion, care prin noile și importantele directive ce le-au dat serviciului sanitar au marcat o eră așa de interesantă în viața sanitară a României, încît cu drept cuvînt se poate spune, că au constituit Marea direcție sanitară ; și cu aceasta în serviciul sanitar se începe o nouă perioadă, perioada a treia, care incontestabil că prezintă o însemnătate deosebită, asupra căreia trebuie să ne oprim. Poate că nu greșesc dacă afirm că puține chestiuni au fost atît de bine studiate și disecate ca chestiunile sanitare. Fiecare chestiune importantă făcea subiectul mai multor conferințe, în urmă se experimenta și numai după aceasta se aplica definitiv.

Din aprofundarea serioasă a nevoilor serviciului sanitar a ieșit în primul rînd înmulțirea personalului medical și auxiliar. Cu această importantă măsură medicul rural a fost pus în situația de a-și putea vedea de circumscripția sa. Principiul de a fixa pe medic de mica sa circumscripție s-a realizat prin faptul că li s-a dat multor medici putința de a locui la țară, construindu-li-se case bune și igienice, cu dependințele trebuincioase unei bune gospodării.

Prin introducerea examenului de capacitate li s-a creat medicilor stabilitatea, iar principiul gradațiunilor avea drept rezultat îmbunătățirea stării materiale a corpului medical.

Înființarea Comisiunei administrative, emanațiunea Consiliului sanitar superior, avea menirea ca să întărească credința că numirile și înaintările în corpul medical se vor face pe baza meritelor și a selecțiunei, iar Comisiunea de disciplină pune pe medici la adăpostul arbitrarului.

Tendința de a se forma diferite comisiuni de specialități din sînul Consiliului sanitar superior a fost pe cît de lăudabilă, pe atît de folositoare. însă acest principiu nu a putut fi legiferat în întregime.

Plecînd de la principiul că boalele contagioase nu se pot controla decît atunci cînd de la început se descoperă primele cazuri, se izolează și se dezinfectează în mod efectiv locuințele contaminate, s-a hotărît ca în fiecare mică circumscripție medicală să se construiască cel puțin cîte un dispensar, care să cuprindă saloane igienice pentru izolarea bolnavilor și care să fie înzestrate cu toate cele necesare, pentru ca medicul în orice împrejurare să poată face față tuturor cerințelor.

Înmulțirea medicilor și îndrumarea lor spre desfășurarea unei activități sanitare tot mai rodnice avea drept urmare firească o încredere tot mai mare a populațiunei rurale în ajutorul medical și o necesitate tot mai simțită a sporului de medicamente și de material sanitar. Sistemul de a se furniza medicamentele prin farmacii devenise așa de insuficient, încît nici în măsură minimală cerințele nu mai puteau fi satisfăcute. Trebuia, prin urmare, să se avizeze la o garanție nouă, cu ajutorul căreia să se poată satisface toate necesitățile serviciilor sanitare.

Înființarea unui depozit central cu ramificații periferice devenise o necesitate a timpului și în aceste împrejurări a luat naștere depozitul de medicamente.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Necesitățile materialului spitalicesc au creat mai tîrziu depozitul de economat. Însemnătatea acestor depozite va fi arătată în altă parte a lucrării.

Centralizarea fondurilor sanitare a avut drept urmare emanciparea corpului medical de sub tutela administrativă.

Diferențierea medicilor în higieniști și medici de spitale avea drept scop o pregătire mai bună pentru ramura pe care o îmbrățișau.

Cu crearea sanatoriilor de tuberculoși s-a pus bazele celei mai însemnate opere umanitare.

Apărarea țării față de boalele exotice a fost pusă pe o bază științifică și crearea laboratoarelor, precum și fortificarea sanitară a punctelor mai importante de la fruntarii, ne oferea garanții suficiente de pază.

Institutul de sero-vaccinuri de la școala veterinară ne punea la adăpostul tuturor surprizelor neplăcute.

Tendința de a se înființa secții de specialitate în spitalele noastre ne făcea să nădăjduim în un ajutor medical mai eficace pentru suferinzi și în o dezvoltare tot mai însemnată a secțiilor de specialități.

Cursurile de perfecționare aveau chemare, să împrospăteze necontenit cunoștințele medicilor și să-i pună în curent cu progresele științei.

Căminul moașelor rurale avea drept scop formarea unei pepiniere de moașe din fete de sătean, care prin obiceiurile, portul și graiul lor erau mai apropiate de femeile de la țară.

Acestea au fost pe scurt principiile în organizarea serviciului sanitar și în aceea ce privește serviciul sanitar rural ca titlu de experimentare, înainte de a se legifera acest principiu, s-au aplicat în județele Vaslui, Roman, Covurlui, Argeș, Muscel, Tecuci, Fălticeni și Dîmbovița.

Organizarea a început cu înmulțirea medicilor rurali și a personalului auxiliar.

Ca tip demonstrativ luăm județul Vaslui, unde în loc de trei medici de plasă, cu trei vaccinatori și trei moașe, s-au înființat 12 circumscripții rurale cu 26 cercuri de agenți și 24 cercuri de moașe. În afară de acestea s-au construit locuințe pentru medici și 12 dispensarii mari și încăpătoare, înzestrate cu tot ceea ce îi era necesar medicului ca să poată lucra. Pentru serviciul central al județului și orașului s-a construit un local înzestrat cu toate cele necesare.

Deoarece această operă sanitară nu putea fi completată fără ca să se dea noi îndrumări corpului medical, nimica nu s-a cruțat, nici sub raportul material și nici sub raportul moral, pentru ca să se stimuleze activitatea medicilor și să se poată afirma că niciodată întreaga suflare medicală nu a fost mai strîns unită cu Direcția generală a serviciului sanitar ca în acele timpuri și niciodată corpul medical nu s-a întrecut mai mult în desfășurarea unei activități rodnice pe terenul medical, cultural, economic și social. Prevenirea multor rele, stînd în strînsă legătură cu anumite stări economice sociale și culturale, îndrumarea medicilor spre o activitate extra-medicală, era o necesitate a acelor timpuri și ca atare spre o bună dezvoltare a vieții economice, sociale și culturale a sătenilor, și-au îndreptat medicii toată puterea lor de muncă. Igiena satelor, îndrumarea sătenilor spre îngrijirea fizică, participarea la înființarea școlilor de adulți, la înjghebarea băncilor populare, obștii pentru arendări și cumpărări de pămînturi, cooperative, societăți de ajutor etc., intrau în preocupările de căpetenie ale medicilor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Era înrădăcinată credința în sufletul fiecărui medic că relele fizice stau în așa strînsă legătură cu relele de ordin moral, economic și social, încît nu se poate concepe îndreptarea celor dintîi, fără înlăturarea celor din urmă.

Dealtfel, ființele viețuitoare fiind supuse acțiunei rezultate a mediilor înconjurătoare însuflețite sau neînsuflețite, ele însele reacționează asupra acelor medii.

Mediile influențează în mod considerabil asupra dezvoltării normale sau anormale fiziologice sau patologice, progresive sau regresive a ființelor viețuitoare, precum și asupra boalelor ce le amenință sau le ating. Boalele sînt mai mult influențate de mediile sociale și artificiale create de om, decît de mediile cosmice. Astfel stînd lucrurile, în marea luptă pentru apărarea și prosperarea sănătății publice, arsenalul terapeutic cade pe al doilea plan.

Roadele noilor îndrumări ce s-au dat serviciului sanitar nu puteau întîrzia, și pentru a le evidenția luăm ca demonstrație datele ce le avem asupra județului Vaslui, întrucît păstrînd proporția cam aceleași sînt în celelalte județe.

În primul rînd numărul bolnavilor îngrijiți de medici a crescut simțitor, căci după datele statistice ce le avem, numărul bolnavilor îngrijiți la consultații, între anii 1899—1907, adică înaintea organizării sanitare, varia între 7 292—13 759 anual. Pe un period de opt ani (1900—1907) s-au bucurat de îngrijirea medicală 80 028 de bolnavi, ceea ce ar reveni în termen mediu 10 000 de bolnavi pe an. În anul 1908, cu toate că noua îndrumare sanitară a fost pusă în aplicare numai la 1 august, numărul bolnavilor îngrijiți ajunge la 17 513 și în anul 1910 atinge cifra de 61 918. Într-un period de patru ani (1907—1910) primesc ajutor medical 235 857 bolnavi, față de 80 828, din un period de opt ani al trecutului. Grație bunului mers al depozitului de medicamente nu numai că s-au putut satisface toate cerințele dictate de îngrijirea crescîndă a bolnavilor, dar în fiecare sat s-au înființat farmacii rurale, încredințate conducerii preoților, învățătorilor, agenților sanitari sau moașelor, farmacii din care se dădeau medicamente gratuite sătenilor, în conformitate cu anumite instrucțiuni. În afară de aceasta, timp de trei ani, s-au tonificat organismele a 1000 de copii de școală constatați de medici ca limfatici, administrîndu-li-se prin învățător untură de pește.

Dr. I. Bordea, *Serviciul sanitar al României și igiena publică între anii 1905—1922*, București, 1924, p. 46—55.

427 **1906 [București].**

STAREA ȚĂRĂNIMII DIN PUNCT DE VEDERE MATERIAL, MORAL ȘI INTELECTUAL

Acum, cînd am schițat în liniamente mari regimul proprietății și regimul muncei, unde am văzut starea țărănimii din aceste două puncte de vedere, rămîne să vorbim, tot în general, de starea ei din celelalte puncte de vedere : material, moral și intelectual. Și în aceste direcțiuni,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ca și în celelalte două, am întîmpinat aceleași greutăți de documentațiune pe care le-am semnalat în capitolele precedente, din cauza lipsei unei anchete agricole generale ; și aci vom fi dar nevoiți să ne întemeiem spusele pe cele afirmate în bogata literatură agrară de care dispunem, pe cele conținute în monografiile comunelor rurale și pe cunoștințele personale.

Este de la sine înțeles că atunci cînd țăranii stau așa de rău în ce privește proprietatea pămîntului și munca, situațiunea lor materială, morală și intelectuală să nu fie tocmai strălucită.

Sărăcia țăranului român este un fapt pe care nu-l mai contestă aproape nimeni, afară de acei al căror robust optimism sau anumite credințî politice îi împiedică de a vedea aceasta și de a declara drept exagerări spusele unanime ale acelora cari au studiat chestiunea țărănească. Să recitim de pildă tot ce s-a scris de la noi asupra acestei chestiuni dinainte de 1848 și pînă azi ; recitiți, în timpurile mai recente, acele cîteva zeci de monografii care descriu comunele rurale din aproape toate regiunile țării — în toate veți găsi aceeași constatare : țăranul e sărac.

Că o îmbunătățire oarecare s-a produs față de starea de acum cîteva decenii, nici nu mai încape îndoială. Împroprietăririle și-au avut fără doar și poate efectul lor, de asemenea noile metode de cultură prin mașini și deschiderea de noi izvoare de producție, dar această îmbunătățire a fost considerabil micșorată prin diferite piedici — arătate mai sus — și în orice caz nu a corespuns așteptărilor, nici nu a fost așa de mare cum cere timpul nostru, cum ar fi trebuit să fie și cum e în interesul țării să fie. Avem, ce e drept, și mulți chiaburi la sate, dar aceștia au ajuns la stare numai printr-o aspră și neînduplecată selecțiune, lăsînd în urma lor în sărăcie pe ceilalți săteni.

Aceasta face ca ei să fie înapoiați nu numai în metodele de cultură, ci și în celelalte manifestațiuni ale vieții omenești.

Astfel, se știe ce fel de agricultură face țăranul și cum nu și-a însușit încă primele noțiuni ale plugăriei raționale. Rotațiuni de culturi, gunoiri sau îngrășări artificiale, nutrețuri artificiale, textile sau alte plante de comerț, cu un cuvînt tot ce deosebește o agricultură mai științifică de una primitivă și rutinară, nu există la dînsul. Aceasta face ca și creșterea vitelor să fie neglijată de țărani, de asemenea și celelalte izvoare de producțiune și avuție pe care le oferă munca cîmpului și traiul la sate : grădinăria, avicultura, apicultura etc.

E drept că țăranul nostru e împiedicat, după cum am văzut în capitolele precedente, de a adopta rotațiunile și de a cultiva nutrețuri artificiale sau textile ; neexistența delimitărilor și a comasărilor sau munca în dijmă pe pămîntul proprietății îl pun în neputință de a adopta asolamente cu diferite culturi, dar țăranii care au întinderi mai mari de pămînt nu au nici ei asolamente, nici vite bune, nici horticultură, avicultură sau apicultură.

Țăranul nostru, în afară de porumb și puțin grîu sau orz și ovăz sau mei aproape nu mai cultivă altceva ; și pe acestea le cultivă în așa chip că producțiunea este de regulă inferioară.

Motivele acestei stări de lucruri sînt două : întîi motive economice și al doilea neștiința. Motivele economice la cunoaștem, le-am repetat de o mulțime de ori : neașezarea proprietății pe o temelie tare și regimul muncii. Din cauza regimului muncii țăranul își ogorește, își ară și-și seamănă tîrziu pămîntul : întîrzie lucrările de întreținere a plantelor,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cum de pildă prăşitul şi culege tîrziu, mult mai tîrziu ca proprietarul sau arendaşul, produsele sale. Aceasta ne arată cum fenomenele economice se leagă strîns între ele şi cum o cauză de inferioritate aduce numeroase altele. Încheierea ce se impune de la sine din aceste constatări este că dacă vroim într-adevăr ca ţăranul să producă mult şi bine şi să cîştige mai mult de pe urma muncii sale grele, să-i înlăturăm mai întîi cauzele ce îl silesc să producă puţin şi rău şi să cîştige puţin.

În al doilea rînd, foarte departe, vine neştiinţa sau rutina. În direcţia aceasta de idei se pune problema mijloacelor de întrebuinţat pentru a se ridica productivitatea pămîntului ţărănesc prin răspîndirea cunoştinţelor agronomice. Aci intervine rolul şcolii, al învăţămîntului agricol şi al tuturor măsurilor de educaţiune profesională despre care o să vorbim mai încolo.

Chestiunea creşterii vitelor merită o menţiune aparte, din cauza marei ei însemnătăţi pentru agricultură. Am dat foarte mult înapoi în privinţa aceasta. Unilateralitatea producţiunei de cereale a făcut ca să se rezerve cît mai puţine întinderi de pămînt păşunilor şi, din pricina aceasta, vitele degenerează cu totul. Monografiile comunelor rurale arată toate, *fără excepţiune*, că creşterea vitelor a decăzut cu totul la ţărani, care hrănesc şi ţin vitele contrar celor mai elementare nevoi de dezvoltare a lor. Scăderea păşunelor, proasta calitate a nutreţului natural, limitarea la extrem a fîneţelor artificiale, cum şi modul barbar de îngrijire a vitelor la toţi ţăranii şi în general şi la marea proprietate — care drept vorbind are foarte puţine vite — a adus starea de lucruri de azi ; degenerarea vitelor şi împuţinarea lor.

Pe cînd la 1862[1], la 100 hectare de arătură aveam în ţară 20 cai şi 61 de boi, adică 81 de trăgători, de o putere de tracţiune uimitoare, după spusa contemporanilor, astăzi la aceiaşi întindere nu mai avem decît 14 cai şi 23 boi, adică 37 trăgători, de o putere de tracţiune deplorabilă. Raportînd cifrele de mai sus la întinderile arabile respective, de unde la 1862 revenea la 1,2 hc pe fiecare cap de vită, astăzi revine 3,1 hc de cap de vită trăgătoare.

Nu mai puţin îngrijitoare este şi degenerarea pe toată linia a stocului de vite existent, care face îndeosebi vitele noastre de tracţiune improprii muncei noastre agricole şi pe care o influenţează într-o măsură destul de adînc jignitoare — iar ca ironie a soartei de unde odinioară faima vitelor noastre cornute şi a cailor noştri trecea peste hotare, şi de unde aceste vite se exportau pentru sume însemnate, precum văzurăm mai sus — am ajuns astăzi să importăm vite de tracţiune şi îndeosebi cai, pentru sume importante.

Nu mai este un secret pentru nimeni că trăim astăzi sub raportul acesta într-o situaţiune de dezechilibru între agricultura propriu-zisă şi creşterea vitelor, care se răsfrînge la rîndul său simţitor asupra producţiunii ţării, căci din cauza lipsei de vite pe de o parte şi a slabei lor puteri de tracţiune pe de altă parte, o bună parte a terenului nostru arabil nu se poate munci la vreme şi în condiţiunile cerute de o bună practică agricolă, ba chiar rămîne ici şi colea nemuncit.

Cine nu a văzut şi nu vede zilnic înhămate la plug cîte 4, 6 şi 8 vite, a căror înfăţişare degenerată îţi face milă şi care de-abia sînt capabile toate laolaltă să zgîrie un pogon de loc pe zi la o adîncime de 8 ma-

[1] A se vedea „Creşterea şi îmbunătăţirea rasei vitelor noastre în raport cu agricultura. Politica noastră zootehnică. O problemă economică de actualitate" de C. I. Băicoianu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ximum 10 cm ? Care din plugari nu ştie că nu pot conta pe o muncă susţinută de 4—5 zile a vitelor ţărăneşti, arendăşeşti, ba chiar proprietăreşti. Cine nu ştie că vaca ţăranului român a ajuns în aşa hal de degenerare încît abia îi poate da laptele necesar întreţinerii casei sale ? Şi cu toate acestea, problema aceasta trece nebăgată în seamă, ca şi cum nu ar fi fost vorba de o situaţie anormală şi păgubitoare pentru interesul nostru cel mai vital al agriculturii !

Ar mai fi multe de spus asupra stării materiale a ţărănimii — în afară de regimul proprietăţii şi al muncii — asupra agriculturii pe care o face şi asupra rentabilităţii muncii sale ; ne mărginim însă la atît, pentru că nu voim să depăşim caracterul acestei lucrări, care nu e o monografie în chestia ţărănească, ci o schiţă.

Vom mai spune doar atît că, după cum arată monografiile comunelor rurale, rentabilitatea diferitelor categorii de ţărani este foarte mică, că profitul este înghiţit de impozitele funciare foarte grele, şi, în multe părţi nedrepte, din cauza neconştiinciozităţii agenţilor fiscali şi că ceea ce rămîne este foarte puţin pentru a-i mai putea servi la economii. Sînt săteni care şi-au înstrăinat pămînturile pe termene lungi prin arendare pentru motivul că nu aveau bani pentru taxele de înmormîntare sau pentru alte nevoi casnice (monografia comunei Bragadiru Bulgaru), cum în general camăta de 300 la sută şi celelalte arendări, echivalente cu spolieri, aşa cum le arată *Agricola* în broşura sa „Camăta la sate", dovedesc o stare de sărăcie la sate foarte pronunţată.

O altă caracteristică a stării de lucruri la sate este faptul, arătat de multe monografii de comune rurale, că ţăranii îşi mai treieră şi azi produsele cu cai şi boi.

Şi ca încheiere următoarea citaţiune din broşura învăţătorului I. Voiculescu „Scurtă ochire asupra tocmelilor agricole". :

„Prin urmare, în fiecare comună se găsesc cîţiva săteni avuţi, care, folosindu-se de sărăcia şi nepriceperea celor săraci, îi exploatează în chipul cel mai neomenos, căci, după cum ziceam, *ţăranii ar pieri de foame* prin sate, chiar şi atunci cînd recoltele sînt abundente, dacă nu ar întinde mîna, nu s-ar împrumuta, şi nu şi-ar vinde braţele, pămîntul etc., ca să-şi găsească mijloace de trai. Să nu se creadă că numărul acestor nevoiaşi este mic : din contră, formează majoritatea în satele noastre şi se cade de majoritate să ne ocupăm. Rămîne dar bine stabilit că sătenii noştri nu şi-ar putea agonisi mijloacele de existenţă, nu şi-ar putea plăti obligaţiunile către stat decît în condiţiunea neapărată de a lucra, pe lîngă pămîntul lor, dacă au, şi în moşia proprietarului sau arendaşului".

★

Înainte de a vorbi de stare morală şi intelectuală a ţărănimii, se cuvine să spunem cîteva cuvinte de *traiul săteanului.*

Monografiile comunelor rurale au în privinţa aceasta informaţiuni foarte preţioase, cu atît mai remarcabile cu cît ele confirmă în totul cele ce se ştia pînă acum din diferite alte publicităţi şi din rapoartele sanitare.

Întîi de toate se confirmă că ţăranul serbează prea multe zile păgîne, deşi în unele locuri obiceiul acesta a început să dispară faţă de numeroasele munci la care e supus ; se înţelege de la sine că iarna e vacanţa cea mare cînd ţăranul nu face aproape nimic.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În al doilea rînd se confirmă că țăranul se hrănește prost, că ține prea multe zile de post și că igiena la dînsul lasă foarte mult de dorit din toate punctele de vedere. În privința aceasta reproducem următoarele foarte interesante pasagii din monografiile rurale, relative la casele țăranilor, la numărul ferestrelor, la odăile de locuit, și așa mai încolo :

Monografia comunei Bragadiru Bulgar (județul Ilfov) : În toată comuna sînt 245 de case locuite, și anume : 172 în Bragadiru, 39 în Bulgaru și 34 în Cornetu Glogoveanu. Din acestea : 73 sînt acoperite cu tablă, 6 cu șindrilă, 115 cu trestie, 33 cu coceni, 9 cu trestie și 9 cu rogoz.

Împărțind casele după numărul încăperilor aflăm : 99 de case cu cîte o singură încăpere, 120 cu cîte 2 încăperi, 14 cu 3 încăperi, 4 cu 4 încăperi, 4 cu 5 încăperi, și alte 4 cu mai mult de 5 încăperi, aparținînd marelui proprietar (fabrica, pepiniera, moara, administrația moșiei). Există un singur bordei în comună și anume în Bulgaru.

Din 245 case, 223 servă de locuință țăranilor.

Din 254 de familii țărănești, numai 6 întrebuințează două camere pentru locuit ; iar 248 — adică 97,62% — compuse din 1 121 de suflete, întrebuințează pentru locuit cîte o singură încăpere, ceea ce ar reveni în mijlociu cîte 4—5 suflete la o încăpere, care obișnuit are dimensiunile următoare : 2,20 m — 2,50 m înălțime, 2,80 m — 3 m lungime și 2,50 m lățime.

Mai mult încă : sînt 8 gospodării, compuse din cîte 2 familii, care sînt devălmașe la o singură odaie de locuit : aceste familii însumează în total 58 de suflete, ceea ce revine la 7 suflete într-o singură odaie, în fine, în Bulgaru e o gospodărie alcătuită din 3 familii conținînd 11 suflete, care locuiesc într-o singură odaie.

Cum casele cele mai numeroase au cîte două odăi, și cum aproape toate gospodăriile țărănești întrebuințează pentru locuit o singură odaie, cea de a doua rămîne „odaia curată", un fel de odaie de primire : dar am aflat la 46 de case țărănești această odaie absolut goală, ceea ce e semn de mare sărăcie. Am aflat numai la 3 gospodării această odaie goală, transformată în grajd pentru vite ; dar pentru ținerea porcului sau păsărilor servă la mai mulți. Sînt 5 locuințe țărănești, care au cîte o odaie podită pe jos cu scînduri, și una singură care are dușumea în ambele odăi ; toate celelalte au pe jos lut. Sînt în comună trei case țărănești — două în Bragadiru, una în Cornetu Glogoveanu — care au cerdac de scînduri jur împrejur ; ba încă la una cerdacul e podit cu asfalt. Dintre camerele locuite de țărani [1] numai 8 — și anume : 7 în Bragadiru și 1 în Cornetu — au cîte 3 ferestre ; 64 — și anume : 42 în Bragadiru 13 în Bulgaru și 9 în Cornetu — au cîte două ferestre ; restul de 188 de camere locuite au numai cîte o fereastră.

Dimensiunile ferestrelor sînt, în general, de 56—60 cm înălțime pe 30—40 cm lățime. Ferestrele se obișnuiesc numai într-o parte și adică numai cu vederea în curte ; unele camere au și cîte un mic ochi de geam în partea opusă, cu vederea în grădină, de formă pătrată, cu o latură de 15—20 cm și pe care, în 8 cazuri, l-am aflat lipit.

În afară de acestea, am aflat ferestrele lipite, adică închise perpetuu la 8 locuințe ; la una din ele am aflat ambele ferestre mari lipite.

Monografia comunei Merenii de Sus (județul Vlașca) : Cu privire la locuințe, trebuie spus că aproape toate în general, lasă de dorit în

[1] În număr de 260 (248 familii au cîte o cameră, 6 familii au cîte 2 camere).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ceea ce privește felul construirii lor, cît și calitățile igienice ce însușesc. În tot cuprinsul comunei nu se găsește nici un bordei.

Casele, clasate după numărul încăperilor de cari dispun stau astfel :

Categoriile

Case cu 1 cameră	Case cu 2 camere	Case cu 4 camere	Totalul
204	64	1	269

În privința sufletelor ce locuiesc aceste case, am dat detalii în capitolul „Populația", clasîndu-le după numărul persoanelor care le locuiesc.

Acoperămintele caselor sînt aproape la toate din coceni, trestie, paie ; puține sînt acoperite cu fier sau șiță. Dăm următorul tablou :

Categoriile

Case învelite cu fier	Case învelite cu șiță	Case învelite cu trestie	Case învelite cu coceni	Case învelite cu paie	Total
27	4	86	98	54	269

Casele sătenilor au ferestre neîndestulătoare ca număr și foarte mici : multe din ele sînt așa de mici, încît nici razele soarelui nu pătrund înăuntru. Dăm în tabloul ce urmează casele grupate după numărul ferestrelor ce au :

Case cu una fereastră	Case cu 2 ferestre	Case cu 3 ferestre	Case cu 4 ferestre	Total
117	149	2	1	269

Casele vechi, făcute într-un trecut mai mult sau mai puțin depărtat, au numai cîte o fereastră și aceea lipită, adică nu se poate deschide : cele construite mai de curînd, precum și cele ce se construiesc acum cu cîte 2—3 ferestre care se deschid sînt cu mult mai mari.

După felul cum ferestrele se pot sau nu deschide, dăm casele împărțite în următorul tablou :

Categoria

Cu ferestre ce se pot deschide	Cu ferestre ce nu se pot deschide	Totalul
207	62	269

Se înțelege că cei care locuiesc în cele 62 case, ale căror ferestre nu se pot deschide, nu au alt mijloc de ventilare decît numai deschiderea ușei. Cum nu înțeleg însă utilitatea aerului și necesitatea ventilațiunilor, deschiderea ușilor pentru a intra aerul în cameră nu o fac

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

niciodată, afară numai de cazul cînd voiesc a intra şi ieşi din cameră. Chiar cei care au ferestre ce se pot deschide, nu obişnuiesc a-şi ventila camerile prin ajutorul lor decît foarte rar şi aceasta inconştient. Aerul din camerele lor e sufocabil, iar cei care locuiesc în ele sînt galbeni la faţă şi aproape lipsiţi de viaţă.

Monografia comunei Peştişani (judeţul Gorj) : Locuinţele în parte ar corespunde cerinţelor igienice dacă s-ar ţine şi curăţenie înăuntrul. Jumătate din numărul caselor sînt cu trei încăperi, iar jumătate cu două. Ele sînt acoperite cu şindrilă şi sînt văruite, fără alte vopseli. Bordeie nu sînt. Fiecare cameră are cîte două ferestre în mărime de $\frac{0,80}{0,50}$ şi nu le deschid. Au curţi împrejmuite, dar ţin vitele în ele şi fac necurăţenie. Ca mobilier fiecare casă are o masă, două paturi primitive şi unul ori două scaune, o ladă pentru rufe şi o culme în loc de cuier, acoperită cu cămăşi şi oprege, singura parte frumoasă ce vezi în casele lor. Tot acest mobilier şi-l fac sătenii, afară de lăzi ce le iau fie de la rudari, cei mai săraci, fie de Braşov, cei mai cu dare de mînă. Ca aşternute au pături, scoarţe, perine lucrate de femei ; saltele nu obişnuiesc ; sînt cu totul spartani în privinţa odihnei şi a gătitului de bucate.

Monografia comunei Năneşti (judeţul Putna) : Locuinţa. Bordeie nu sînt. Sînt 184 case cu o singură încăpere şi 61 cu două încăperi (tinda sau vestibulul nu e considerată ca încăpere, deşi are uneori dimensiunile şi întrebuinţarea unei camere de locuit). Sînt foarte puţine cu mai mult de două încăperi. Ele adăpostesc 1 056 suflete ; sînt acoperite mai toate cu *trestie* luată din bălţile dimprejur ; 20 acoperite cu tinichea ; 5 sînt *podite* cu scînduri ; *restul cu pămînt*. Toate sînt văruite pe dinafară. Casele au cîte trei ferestre, puţine au două sau patru : lungimea ferestrelor variază de la 0,50 m — 1 m ; *cea mai mare parte sînt fixe*.

Casele sînt îngrădite cu curţile lor, iar curţile sînt neglijent îngrădite. Casele sînt ridicate deasupra nivelului solului. Locuinţele sînt neregulat dispuse în interiorul satului destul de regulat pe strada principală şi 2—3 strade laterale ; faţada e întoarsă spre stradă sau perpendicular pe direcţiunea stradei. Mobilierul casei e, în genere, restrîns la strictul necesar.

Monografia comunei Mărăştii (judeţul Bacău) : Sînt în comună 67 bordeie ; 230 case cu cîte o singură cameră, avînd şi cîte o mică tindă şi unele o cămăruţă în fundul tindei ; 56 case cu cîte 2 camere despărţite cu o sală prin mijloo ; iar unele fără sală şi 8 case cu mai multe camere. În aceste case locuiesc 1 463 locuitori (suflete), afară de 41 case care sînt nelocuite.

Bordeiele sînt acoperite cu lut şi parte cu paie. Casele sînt acoperite cu stuf, rogoz şi cu paie ; însă cele mai multe sînt acoperite cu şindrilă şi două cu tablă. Casele sînt podite pe sus cu podeală de fag şi altele de brad : din acestea, 15 case sînt duşumelite pe jos cu dulapi de brad şi parte din ele văpsite pe dinăuntru şi pe dinafară.

Casele, în general, au cîte 3 ferestre, afară de cele cu mai multe odăi, care au cîte 2 ferestre la fiecare cameră, plus că unele au şi cîte două jumătăţi de ferestre la săli.

Ferestrele sînt de diferite mărimi, după felul de construcţie a locuinţelor, începînd de la 50 cm înălţime şi 30 cm lăţime la locuinţele mai vechi şi terminîndu-se pînă la 1,80 metri lungime şi 0,90 metri lăţime la casele mai sistematice, construite în cei din urmă 20 ani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ferestrele la mai mult de jumătate din numărul locuințelor se deschid, fiind așezate în balamale.

Ferestrele sînt de sticlă, numai o parte foarte mică sînt de hîrtie; iar ferestrele de burdufuri de vite sînt cu totul excluse de aproape 50 ani.

Datele acestea sînt de o incontestabilă însemnătate pentru că ne arată, în chipul cel mai neîndoios, că se impune o foarte energică politică sanitară rurală și măsuri foarte întinse, pentru a remedia acest mare rău. Să nu ne înșelăm însă într-o anumită privință: să nu credem anume că dacă o să întemeiem sate model sau case model, sau o să lansăm regulamente, oricît de drastice, pentru construirea de case igienice la sate, o să ne și ajungem scopul. Remediul nu stă în regulamente și în instituțiuni fictive, ci tot în ceea ce am spus de atîtea ori pînă acum, în înavuțirea țăranului. Cum voim ca țăranul să-și facă case igienice cu mai multe odăi și bucătărie, dacă nu are mijloace pentru aceasta? Ne agățăm totdeauna de efect, fără a vroi să cercetăm cauzele. Să dăm țăranului putința de a cîștiga mai mult, scăpîndu-l de un regim al muncii care-l îndoia la pămînt, și atunci el își va face singur case bune și igienice, fără regulamente sanitare silnice.

O altă constatare ce reiese din cele de mai sus este starea înapoiată a țărănimii.

Iată o chestiune căreia nu s-a dat pînă acum întreaga însemnătate ce merită! Ar fi să repetăm banalitățile arhicunoscute, dacă am începe să arătăm rolul femeii în casă. E destul să spunem că femeia țăranului nu are rolul ce ar trebui să-l aibă azi în casa sa. Fără învățătură, cum este țăranca noastră, nu are cele mai simple noțiuni de igienă, nici de bucătărie ceva mai aleasă, cu atît mai puțin de gospodărie rațională, de avicultură, horticultură, apicultură, sericicultură, lăptărie etc.

E timpul credem să ne gîndim și la această chestiune, a cărei însemnătate reiese cu o evidență ce nu mai trebuie dovedită. Fără luminarea țărancelor, gospodăria săteanului nostru nu va fi niciodată destul de temeinică, așa cum o visează acei care sînt grăbiți să-l vază cu o oră mai înainte înstărit și liber pe destinele sale. Ar fi o anomalie, dacă nu și un nonsens, ca să ne concentrăm atenția numai asupra ridicării culturale a țăranului, lăsînd țăranca analfabetă și în starea de înapoiere în care se află azi.

Nu e vorba, vom mai avea enorm de muncit pînă să ridicăm pe țărani pe treapta culturii, dar nici educarea țărăncii nu trebuie s-o neglijăm.

Deocamdată, atît țăranii cît și țărancele sînt încă foarte înapoiate. Numărul analfabeților este unul din cele mai mari din țările europene. Ultimele statistici arată că în toată țara sînt 4 888 433 locuitori sau 82,67% care nu știu nici citi, adică analfabeți. Dintre aceștia 4 243 320 sau 86,81% locuiesc la sate și 645 113 sau 13,19% la orașe.

Din numărul celor fără știință de carte, e logic să excludem [1] copiii pînă la vârsta de 6 ani în numărul circa de un milion (numărul copiilor pînă la 7 ani este de 1 225 432) care prin natura lucrului nu știu scrie și citi; cu toate acestea populațiunea mai mare de 6 ani ce nu știe scrie și citi atinge coeficientul de 65,90%.

Această stare îngrijitoare este confirmată și de alți factori. Astfel din statistica recruților pe anii 1900—1904 rezultă din tinerii repartizați

[1] A se vedea „Proprietatea rurală și chestiunea țărănească", de dr. G. D. Creangă p. 36—38.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în aceşti 5 ani, în număr de 223 458 nu au ştiut scrie şi citi 152 763, adică 68 la %.

Din totalul căsătoriţilor nu au ştiut scrie şi citi în 1896 : 64,4% bărbaţi şi 85,9% femei, iar în 1897 : 60,7% bărbaţi şi 87,9% femei. În comunele rurale, în special, nu au ştiut carte şi citi 70,8% bărbaţi şi 94,5% femei.

Aceste cifre de a căror exactitate nu ne putem îndoi, căci ele deşi aplicate la cazuri diferite, ne dau aproape acelaş rezultat, cred că ne arată destul de clar starea înapoiată în care ne aflăm în această privinţă. Cauza o vom găsi imediat dacă cercetăm cîţi elevi urmează şcoala în comunele rurale.

Dau mai jos un tablou pe anii 1897—1902, care vorbeşte de la sine.

Tablou

Copii în vîrstă de şcoală în comunele rurale

Anii	*Băieţi*	*Fete*	*Total*
1897—1898	374 469	391 981	685 450
1899—1900	380 034	334 005	704 039
1990—1901	384 867	330 109	714 976
1901—1902	389 777	338 316	738 093
Total	1 539 147	1 303 411	2 832 588

Au urmat cursurile

Anii	*Băieţi*	*Fete*	*Total*
1897—1898	119 606	18 998	138 604
1899—1900	152 705	28 079	180 784
1900—1901	159 295	31 384	190 679
1901—1902	162 229	34 232	196 461
Total	593 835	112 693	706 528

În patru ani de zile, din 2 832 558 copii în vîrstă de şcoală nu au urmat dar cursurile decît 706 528, adică numai un sfert, 25%. Restul a rămas fără de şcoală — şi ne mai mirăm că analfabetismul nu dă înapoi, cu toate jertfele ce am făcut în vreo patruzeci de ani încoace pentru învăţămîntul primar rural ? Dar cum să nu dea înapoi dacă legea asupra obligativităţii nu se aplică cu rigoare şi dacă mai lipsesc atîtea localuri de şcoală şi atîţia învăţători ? Căci, presupunînd că ţăranii şi-ar da toţi copiii la şcoală, conform legii care-i obligă s-o facă, nu am fi în stare să-i primim pe toţi, din cauza lipsei de localuri şcolare şi a personalului de învăţămînt. E dar o adevărată fericire (! ? !) că ţăranul nostru e înapoiat şi nu-şi dă copiii la învăţătură, pentru că altfel nu am fi în stare să corespundem nevoilor.

De observat este că fetele urmează mult mai puţin şcoala decît băieţii, pentru că ţăranul e convins că fata nu are nevoie de carte. Aceasta explică de ce din totalul fetelor în vîrstă de şcoală au urmat cursurile în aceşti 4 ani abia 9% pe cînd băieţii 38%. Dealtfel şi monografiile comunelor rurale pun în evidenţă acest fapt : că ţăranul nu pricepe cîtuşi de puţin rostul învăţăturii la fete. [...]

V. Kogălniceanu, *Chestiunea ţărănească*, Bucureşti, 1906, f. 47—58.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CUM TRĂIESC ŞI CUM MOR MUNCITORII DIN ORAŞE ŞI DIN SATE

[...] În societatea noastră de azi munca e o povară în loc de a fi o plăcere şi o manifestare firească a energiei omeneşti. Sub greaua ei sarcină zilnică se pierd zilnic sute de mii de vieţi omeneşti. În fiecare zi vorbesc jurnalele, la fapte diverse, despre nenumărate victime ale accidentelor de muncă.

Orice muncitor se poate aştepta la o moarte violentă care-l pîndeşte în orice clipă gata să-l zdrobească între roţile unei maşini, în flăcările unei explozii, în deraierea unei locomotive sau sub dărâmăturile unei schele pe care patronul, din pricina zgîrceniei, n-a construit-o destul de solid. Putem spune cu drept cuvînt că pe pămîntul românesc mor în fiecare an din pricina accidentelor, mai mulţi muncitori decît cîţi soldaţi au căzut în luptele de la Griviţa [1]. Afară de aceasta care meserie nu-şi are boala sa proprie ?

După cum dovedesc statisticile, mortalitatea în sate e încă şi mai mare decît cea de la oraşe. Pentru copii de pildă ea e de 48%, în vreme ce în oraşe e de 42%. Aceasta se explică prin condiţiunile higienice cu mult mai ticăloase la ţară decît la oraşe.

Cercetaţi de exemplu locuinţele ţărăneşti şi veţi găsi că în veacul al douăzecilea, în România, sînt încă 300 000 de români care au locuinţe mai rele decît ale vitelor. Într-adevăr în vreme ce aceştia din urmă trăiesc în grajduri zidite la suprafaţa pămîntului, cei dintîi vieţuiesc ca fiarele, în vizuini. Vrem să vorbim de bordeie, al căror număr se ridică la 54 772 ! Şi nici soarta celorlalţi ţărani nu e mai bună. Din numărul total de 1 008 954 de locuinţi ţărăneşti, numai 74 655 sînt zidite din cărămidă, în vreme ce 296 220 sînt de lemn şi 583 307, adică mai mult decît jumătate din toate locuinţele, sînt de lut. Marea majoritate a acestor locuinţe n-au decît o cameră, dacă putem numi astfel o gaură

[1] În urma primei ediţiuni a acestui manifest s-a întîmplat o lungă serie de accidente, printre care cel mai izbitor prin numărul jertfelor şi al nepăsării criminale a capitaliştilor a fost catastrofa de la Buştenari, unde 26 de muncitori şi-au găsit moartea.

Întinderea acestei catastrofe a silit şi guvernul, surd pînă atunci, să facă o anchetă asupra stării muncitorilor din industria petroliferă. Raportul, făcut de către prefectul jud. Prahova, este un rechizitoriu nu numai contra lăcomiei companiilor de milionari, ci şi contra nepăsării şi uşurinţei tuturor guvernelor de pînă acum.

„Nu se mai poate însă tolera ca oricine să aşeze oriunde îi va plăcea sonde şi rezervoare de petrol, fără să se gîndească mai întîi la buna stare, la sănătatea şi viaţa acelora prin a căror muncă şi rizic se poate exploata bogăţiile subsolului". Rezultă din cuvintele raportului că acestea toate s-au tolerat pînă astăzi şi probabil se vor mai tolera încă şi din partea autorităţilor şi nici vorbă şi din partea companiilor. S-a tolerat ca sonde să se aşeze în mijlocul unui sat locuit, precum şi locuinţele muncitoreşti să se construiască în mijlocul sondelor. S-a tolerat stare igienică cea mai mizerabilă, care a dat naştere la tifos — cum vorbeşte raportul — de care au murit chiar ingineri. S-a tolerat ca lucrătorii să n-aibe apă de băut care şi acum lipseşte „aproape cu totul". S-a tolerat ca companiile să nu facă nici latrine, să n-aibă nici un medic, nici un spital sau infirmerie, „căci în lipsa unui asemenea spital lucrătorii care au nenorocirea să li se scrîntească sau să li se rupă o mînă sau un picior, rămîn toată viaţa lor schilozi, căci spitalul din Cîmpina nu poate să prididească zecile de cazuri ce se întîmplă foarte des prin schelele de petrol".Ceea ce se poate întîmpla de acum înainte în Buştenari" — scrie mai departe raportul oficial.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

fără aer și fără lumină, în care trăiesc claie peste grămadă 6 pînă la 8 făpturi omenești, laolaltă cu păsările și cu porcii [1].

Tabloul devine încă și mai negru dacă trecem la alimentarea țăranului. După cum țăranul este mai exploatat astăzi decît mai de mult, tot așa e și mai rău hrănit. El nu mănîncă decît mămăligă, aliment cu totul neîndestulător pentru a susține viața. Și încă nici mămăliga n-are îndeajuns. Statisticile dovedesc că enorma creștere a exportului porumbului se face în paguba consumațiunei dinlăuntru. Cu toată sporirea populațiunei românești de la 4 300 000 la 6 300 000 între anii 1876—1903, consumația internă tot în acest timp a scăzut de la 99 000 de vagoane la 90 000 pe an. Socotind pe cap de locuitor, găsim că în 1876 un țăran român consuma 230 kg pe an, în vreme ce astăzi nu mai consumă decît 146. Aceste cifre sînt întărite de mărturisirile tuturor observatorilor nepărtinitori ai vieții țăranului. „Să cerceteze cineva pe la martie porumbarele sătenilor, după un an de belșug — scria d. Voiculescu — și să vadă dacă 10% au porumb de hrană pînă la cel nou" [2].

În monografia pomenită, d. Gîdei vorbește de țărani „care și-au înstrăinat pămîntul pe termene lungi, pe motivul că nu aveau bani pentru taxele de înmormîntare sau pentru alte nevoi casnice". Printre aceste nevoi primul loc îl are hrana. Țăranul trăiește într-o stare de foamete cronică. Acum cîtva timp jurnalele au publicat o telegramă prin care medicul primar al județului Rîmnicul Sărat înștiința direcțiunea serviciului sanitar că populația unei localități se prăpădește de „febră de inaniție", adică de foamete acută. Or, cine nu știe că aceasta e soarta tuturor țăranilor români cînd nu se face porumb ?

Nu mai departe, acum un an guvernul s-a văzut silit să acorde țăranilor ca împrumut porumb în valoare de 36 milioane pentru hrană și pentru sămînță. Lucru era de neapărată nevoie. Statul, reprezentantul suprem al intereselor proprietarilor, nu putea să lase să moară de foame o întreagă populație. Ce s-ar fi făcut oare proprietarii dacă n-ar mai fi avut brațe care să le muncească pămînturile, ce s-ar fi făcut statul dacă n-ar mai fi avut birnici, care să îndestuleze bugetul, și soldați pentru armată ?

Naivii și fățarnicii învinuiesc pe țărani că de ce nu întrebuințează altă hrană decît mămăliga. Dar cum voiți să mănînce grîu, carne, lapte și brînză, cînd, după socotelile pe care le-am arătat, marea majoritate a țăranilor, codașii, nu pot cheltui pentru hrană mai mult de 10—12 bani pe cap pe zi ? Acești „filantropi" stupizi ori șarlatani ne amintesc de eroina unui roman de sir Edwar Bulwer Lyton, care spune într-o zi unei prietene ; — „dacă vrei să-ți faci o idee despre irlandezi, află că sînt oamenii cărora le place să mănînce mai mult cartofi decît carne de berbec". Și higieniștii care dau țăranilor sfaturi cum să facă spre a trăi mai mult, amintesc de acea regină franceză, soția lui Ludovic al XVI-lea, care, cînd i s-a anunțat că țăranii nu mai au nici pîine, răspunse cu naivitate : — Dacă n-au pîine să mănînce cozonac !

Cu toate astea, aceiași higieniști sînt siliți să se dezmintă. Contrar profeților lui Israil care deși tunau împotriva poporului lor, îl ridicau

---

[1] Astfel în comuna Bragadiru Bulgar din 254 familii numai 6 întrebuințează două odăi ! În comuna Morenii de sus (Vlașca) din 269 familii, 204 sînt cu o odaie. În comuna Mărăștii (Bacău) 54 familii cu două odăi, 230 cu una singură și mai sînt și 67 de bordeie. Gîdei citează în descrierea unei case țărănești că n-au putut suporta — el a fost țăran — nici 5 minute aerul de hoit, vara.

[2] O scurtă ochire asupra tocmelilor agricole.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

totuşi în slava cerului, ei trîmbiţîndu-şi sfaturile se învinuiesc singuri. Dovada Dr. Lupu, medic primar de Fălciu, care oricîte sfaturi igienice ar propăvădui, ca de pildă desfiinţarea posturilor, e nevoit totuşi să mărturisească singur că în judeţul său, din 16 400 de ţărani capi de familie, numai 6 173 au tăiat anul trecut cîte un porc de crăciun. Astfel faimosul porc pe care un an întreg îl înconjurau cu îngrijiri familia ţăranului, în speranţa că în ziua de crăciun va putea ospăta din belşug, va trece în curînd în lumea legendelor unde încă de mult au trecut vacile de lapte. Ţăranul va vorbi despre porc cum vorbeşte astăzi despre vacă, amintindu-şi de el ca de ceva trecut, făcînd parte din „epoca de aur" a vieţii ţăranului. Acesta e adevărul curat. Iacă de pildă, într-o comună mare ca Gogoşarii (jud. Vlaşca), care are o populaţiune de 2 706 locuitori, sînt numai trei vaci [3] !

„Sînt sate, scrie un alt autor, în care copii nu ştiu gustul laptelui, fiindcă în afară de laptele din sînul mamei n-au gustat altul în viaţa lor" (Kogălniceanu).

Astfel ţăranii sînt siliţi încă să se mărginească tot numai la mămăliga tradiţională, la ceapă, ardei iute, varză şi fasole [4]. Adesea lipseşte orice fel de bucate şi sînt reduşi la mămăligă goală. D. Lupu povesteşte ca în comuna Epureni convalescenţii de tifos n-aveau altă hrană decît turta de orz ! Tot d-sa citează cazul unei teribile epidemii de dezinterie printre muncitorii aduşi de la munte la un proprietar, din pricina hranei proaste compusă din borş de buruieni.

Este însă ceva care departe de a descreşte, face progrese tot mai mari : e vorba de alcoolism cu toate urmările lui teribile. Numărul debitelor de băuturi spirtoase de la 23 533 cîte erau în 1886, a crescut în 1892 la 26 313 (dr. Niculescu, *Alcoolismul în România).* După d-rul Felix, românul consumă pe an în mijlociu 9 litri de alcool, după d-rul Possa 11,7 litri. Astfel în privinţa alcoolismului sîntem a treia ţară din lume.

Beţia ţăranilor noştri este încă o teamă în privinţa căreia stăpînitorii noştri fac straşnic pe moraliştii. Se înţelege, ei care mor de prea multe chefuri şi de indigestie, învinuiesc pe ţărani că beau prea mult, ca şi cum alcoolismul n-ar fi tocmai o urmare firească a mizeriei. Alcoolul ucide foamea, alcoolul aţîţă energia slăbită a ţăranului. Se înţelege că numai vremelnic şi în paguba sănătăţii acestuia, dar în sfîrşit îl amăgeşte, făcîndu-l să se creadă sătul şi-i dă iluzia puterii şi a sănătăţii. Apoi ţăranul bea pentru a-şi uita necazurile şi se duce la cîrciumă pentru a găsi pe lîngă plăcerea fizică şi mulţumirea instinctului de sociabilitate.

Odată cu mizeria şi cu reaua alimentaţie se întinde prin sate acel biciu al lui Dumnezeu care se chiamă pelagră, şi a cărei pricină e proasta calitate a hranei şi îndeosebi a porumbului. Porumbul cel bun e exportat peste graniţă, iar pentru îndestularea ţăranilor rămîne numai cel stricat, acela pe care negustorii nu vor să-l cumpere. Înspăimîntătoarele progrese ale pelagrei pe timpul regelui Carol I vor rămîne adevărata caracteristică a glorioasei sale domnii. Numărul pelagroşilor de

---

[3] Monografiile com. rurale din jud. Vlaşca.

[4] După relaţiile particulare date de un locuitor din satul Românești, jud. Iaşi, în 1904—1905 cînd sătenii pregăteau mămăliga, alungau copiii din casă pentru ca să evite certele dintre dînşii, căci mămăliga fiind neîndestulătoare, fiecare căuta să prindă o bucată mai mare. Prînzul se făcea o singură dată la 24 de ceasuri. De altă parte învăţătorul local a povestit că în ziua de examen copiii leşinau de inaniţie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

la 4 500 cît era în 1882, s-a ridicat la 19 696 în 1897 și la 150—200 000 în vremea noastră. Așa mărturisesc statisticile oficiale.

Dar România mai are încă între 250 și 300 000 de bolnavi de friguri palustre pe an (dr. Irimescu), mai are după dr. Oprescu 30 000 bolnavi atinși de idiotenie — boală care atîrnă tot de hrană, are în sfîrșit 282 de leproși — boală necunoscută în țările civilizate.

Proprietarii învinuiesc pe țărani că sînt leneși, că munca lor nu e destul de intensivă. Aceeași învinuire care e o nemernică bătaie de joc față de soarta nenorociților de la țară, o găsim reprodusă în raportul general asupra bugetului, prezentat la Cameră anul acesta. Cu toate astea, totul ne dovedește că poporul român merge cu pași uriași spre degenerarea fizică. Pline de învățăminte sînt în această privință tablourile recrutărilor. După aceste tablouri proporția dispensaților ca neapți pentru serviciul militar, de la 5% cît era în 1891 s-a urcat la 9% în 1898, pe cînd în 1900 jumătate din tinerii recrutați, adică 50% au fost amînați din aceeași pricină [5].

Dar cine n-a fost izbit de slăbiciunea figurilor țăranilor noștri, de repeziciunea cu care îmbătrînesc femeile, de numărul copiilor debili, rahitici — triste dovezi ale unui regim de mizerie și de robie ?

Dacă pe de altă parte răsfoim statisticile sinuciderilor și crimelor, vom găsi și acolo proba decăderii economice și morale a poporului român : zicem morale și economice fiindcă prima e la strînsa legătură cu cea de a doua. De mult deja criminologiștii celebri au stabilit o regulă formulată de cunoscutul sociolog italian Celajani în modul următor : „cea mai mică criminalitate corespunde la cea mai mare siguranță economică și la cea mai mică inegalitate în repartizarea bogățiilor". Și în adevăr așa este. N-am arătat noi deja cum sărăcia împinge la prostituție ? Tot ea, rupînd între oameni orice sentiment frățesc aduce pe indivizi izolați la disperare și în consecință la sinucidere.

Clasele stăpînitoare se laudă cu progresele materiale ale țării, însă ele ascund cu îngrijire progresele sinuciderilor și crimelor. De la 298 în 1890 numărul sinucișilor a crescut treptat la 446 în 1899. În vreme ce media anuală între 1890—94 e de 318 între 1895—99 ea crește la 398, și această creștere se face deopotrivă și la orașe și la sate. Pe de altă parte numărul născuților morți în timp de 10 ani s-a îndoit aproape. De la 2 342 cît era în 1890 el a crescut treptat la 4 029 în 1899 ; pecînd pentru 1890—1894 media a fost de 2 597, media pentru a doua perioadă de 5 ani, s-a urcat la 3 520. Dacă ne raportăm la cifra totală a nașterilor, vom găsi că pentru întîia perioadă procentul născuților-morți era de 1,2%, pentru perioada a doua 1,5%, însă în orașe unde nesiguranța economică e mai mare decît la sate găsim că proporția creșterii născuților-morți e încă mai mare. Aci ea a crescut cu 50% pe cînd în sate numai cu 30% față de numărul total al nașterilor.

Fiecare pas al așa-zisului progres material al țării ne aruncă tot mai adînc în prăpastia nenorocurilor. La Expoziția națională, în secția statisticei, orice vizitator poate vedea un tablou colorat arătînd numărul prevenților și condamnaților pentru perioada de 5 ani de la 1900—1905. Ceea ce izbește la întîia privire este că coloana din 1904 se ridică mai sus decît cele de pe anii precedenți. Din ce cauză ? E ușor de explicat dacă ne amintim că în 1904 a bîntuit criza agricolă în urma

[5] Discursul d-rului Toma Ionescu în Cameră, rostit la 27 ianuarie 1906.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

căreia chiar statul a fost silit să avanseze țăranilor 36 de milioane pentru hrană și sămînță.

Dacă vă uitați pe de altă parte la hărțile care arată criminalitatea după județe, veți găsi, de pildă în județul Olt, unde există o mai mare proletarizare a țăranilor (este cunoscută emigrarea oltenilor din cauza marei lipse de pămînt), coloanele cele mai negre, adică crimele cele mai multe. În județul Dolj, unde proprietatea mare este aproape de 78% din toată proprietatea, numărul furturilor și tîlhăriilor întrece cu mult media generală pentru țară. Așa pe cînd media furturilor și tîlhăriilor pentru întreaga țară este de 58,7 pentru județul Dolj ea este de 83,3 ; jud. Romanați, 73,2, Roman de 56,7. Omorurile : media pentru țară e 1,4, în jud. Dolj 1,9. Escrocheriile și bancrutele frauduloase : media pentru întreaga țară e de 8,8, pentru jud. Dolj e de 24,5.

De aci se vede că stăpînirea și creșterea proprietății mari este în proporție directă cu creșterea criminalității. Unde calcă picior de ciocoi și de arendași, unde exploatarea întinsă a muncii țăranului e în putere, acolo în loc de fericire pentru popor crește sărăcia, viciul și ignoranța. Zicem ignoranța, fiindcă în toate județele cu agricultură înaintată numărul analfabeților e cel mai mare ; așa e în Moldova, așa e și în Muntenia. Județele muntoase sînt relativ mai culte decît județele care produc milioanele de hectolitri de grîu și porumb. De pildă în muntosul Muscel numărul analfabeților de la 7 ani în sus este de 74% în timp ce pentru jud. Vlașca, Olt, Teleorman, Romanați, numărul variază între 85,2% și 88%. În jud. Dolj este de 79,3%, însă aci trebuie să luăm în considerație orașul Craiova, unde numărul analfabeților e de 38,8% bărbați și 55% femei. Tot așa în județul Ilfov numărul analfabeților nu e decît de 59% pentru faptul că în capitală ei nu sînt decît 27% bărbați și 49% femei. Dacă am fi scos din cifrele totale ale județelor, cifrele orașelor, am fi găsit în Dolj ca și în Ilfov aceiași proporție ca în celelalte județe vecine.

Aceasta e adevărata stare a României și orice muncitor din orașe și sate trebuie să cunoască cifrele de mai sus ca să le poată arunca în fața stăpînitorilor săi, cînd ei se laudă cu progresele făcute.

Patruzeci de ani de sărăcie, de robie și rușine. Manifestul cercului socialist „România muncitoare", Galați, 1906, p. 26—37.

429 **1906 [București].**

Domnule comisar general,

În anul 1880 hrana săteanului a corespuns atît de puțin percepte-lor fiziologice de alimentație încît, pentru a caracteriza unul din neajunsurile ei — lipsa de materii azotoase — ziceați în studiul d-voastră „O pagină din istoria contemporană a României" : „Eu mă mir cum mai rezistă țărănimea. Se vede că și azotul din atmosferă e asimilabil".

E de notat că pe vremea aceea nu erau în țară mai mult de 4 000 de pelagroși.

Eram la începutul manifestării urmărilor mizeriei fiziologice.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

De atunci încoace țara a mers din progres în progres ; bogățiile au sporit, producția agricolă s-a încincit, instituțiile culturale au luat un avînt pe care nu ni-l puteam imagina la 1880.

Și totuși numărul de pelagroși e azi de 10 ori mai mare ca atunci și amenință să devie o primejdie națională.

Cum se explică această anomalie ?

Se explică prin aceea că în acest interval de timp hrana săteanului a dat înapoi atît calitativ cît și cantitativ ; cu alte cuvinte că săteanul se nutrește azi mai rău decît în trecut. Și deoarece rația sa alimentară e mai prejos de rația normală, echilibrul fiziologic e zdruncinat și prezintă starea caracteristică a inaniției, a foamei cronice [. . .].

Ați dus la bun sfîrșit expoziția generală a României... În vibrațiunea măreață de dragoste și bucurie a neamului se amestecă discret și o notă de tînguire a sătenilor amenințați de primejdia pelagrei. La noi îndeosebi s-a urmat calea combaterii prin sfaturi, îndemnînd pe sătean să mănînce carne, pește, ouă, lapte, fără ca dînsul să fi fost pus în poziția de a dispune de ele, a se folosi de puterea lor hrănitoare. Și doar e știut că fără de mijloace nu este chip de a atinge scopul...

Primiți vă rog, d-le comisar general, expresia omagiului meu Dr. A. Urbeanu.

I.

Hrana săteanului în ultimii 40 de ani.

De 40 de ani de cînd putem urmări pe baza datelor statistice dezvoltarea economică a țării îndeobște, a agriculturii îndeosebi, asistăm la un mers continuu progresiv al creșterii bogățiilor agricole, mulțumită exploatării din ce în ce mai intensive a pămîntului.

Astfel, în cursul ultimilor 40 de ani, cultura grîului, a porumbului, a secarei și a orzului s-a îndoit, aceia a ovăzului s-a încicit, iar aceia a rapiței a sporit cu 2254%.

Considerînd că în același interval populația României a crescut cu 54%, constatăm că substanțele alimentare cele mai de căpetenie — grîu și porumb — au sporit de 4 ori mai mult decît populația țării.

Deci, pînă în prezent, nici urmă de primejdie a legii economice a lui Malthus, progresiunea cantităților de hrană față de aceia a poporației aflîndu-se într-un raport din cele mai fericite. De 40 de ani de cînd putem urmări, pe baza datelor statistice traiul țăranului român, asistăm la un mers continuu progresiv al pelagrei, acum 40 de ani numai cazuri sporadice, azi zeci de mii de pelagroși cu simptome manifeste, sute de mii de candidați la pelagră, la care semnele vizibile n-au erupt încă.

Stau, dar, față în față doi factori de o însemnătate capitală, care în practică se exclud reciproc : pe de o parte o creștere însemnată a producției agricole, deci a bogăției naționale, pe de altă parte o sporire fără precedent a urmărilor boalei și mizeriei.

Întrucît privește unul din acești factori, pelagra, nu putem sta la îndoială că n-ar exista, că n-ar face progrese uimitor de mari : numai în anii din urmă, în intervalul de la 1898—1904, inclusiv, a atins colosala cifră de 241 767 cazuri. Rămîne deci ca să ne dăm seama de valoarea celui de-al doilea factor, anume : ce însemnătate practică

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

are pentru săteni, pentru hrana lor de toate zilele sporirea producției agricole. [. . .].

Rația de locuitor

De locuitor din România a revenit, calculat pe perioade de cîte 5 ani, următoarele cantități :

Porumb :	*Pe zi de locuitor*
— În anii 1867—1871	548 grame
„ „ 1872—1876	564 „
„ „ 1886—1890	581 „
„ „ 1891—1895	490 „
„ „ 1896—1900	573 „
„ „ 1901—1903	560 „
În mijlociu :	554 grame

Grîu	*Pe zi de locuitor*
— În anii 1867—1871	53 grame
„ „ 1872—1876	62 „
„ „ 1886—1890	190 „
„ „ 1891—1895	282 „
„ „ 1896—1900	196 „
„ „ 1901—1903	361 „
În mijlociu :	190 grame

Porumb și grîu în total.

	Pe zi de locuitor
— În anii 1867—1871	601 grame
„ „ 1872—1876	626 „
„ „ 1886—1890	771 „
„ „ 1891—1895	772 „
„ „ 1896—1900	769 „
„ „ 1901—1903	927 „

Aceste date arată că cantitatea disponibilă de porumb pentru trebuințele locuitorilor țării a rămas aproape neschimbată în decursul anilor 1867—1903, menținîndu-se în limita mijlocie de 550 grame pe zi, ori cantitatea disponibilă de grîu a sporit în mod considerabil, fiind în anii 1901—1903 aproape de 7 ori mai mare decît în anii 1867—1871.

Rația de sătean

Determinarea rației de locuitor, orășeni și săteni, pe baza cîtimei disponibile de cereale, prezintă, în cazul nostru, dezavantajul de a nu reda fidel și rația săteanului, aceasta din cauză că sătenii consumă cu preferință porumb și numai puțin grîu. În vederea faptului că toată cantitatea de grîu întrebuințată la sate se poate considera egală cantității de porumb consumate în orașe, pentru a afla rația săteanului

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

am pus pe seama sa tot porumbul disponibil, lăsînd grîul pe seama orășenilor. În acest caz, iată cît porumb revine de sătean :

	Pe zi de sătean
— În anii 1867—1871	668 grame
„ „ 1872—1876	687 „
„ „ 1886—1890	708 „
„ „ 1891—1895	598 „
„ „ 1896—1900	700 „
„ „ 1901—1903	691 „
În mijlociu :	675 grame

Așadar, în afară de oscilațiile datorite variațiunei anuale a producției și exportului, nici o schimbare mai de seamă nu s-a produs de la 1867 încoace în cantitatea disponibilă de porumb. Rația de porumb a săteanului a rămas aceiași în decursul ultimilor decenii.

Considerînd că mai mult porumb decît atîta n-a putut reveni de sătean, căci mai mult porumb decît atît nu s-a aflat în țară, rezultă că, creșterea producției agricole n-a avut vreo înrăurire apreciabilă în bine asupra rației de porumb a săteanului.

Rația săteanului român comparată cu rația poporațiilor din Europa

E oare îndestulătoare cantitatea de porumb care revine de sătean ? O voi compara cu rația de cereale a poporațiilor din Europa, ca țifrele să hotărască.

Mijlocia statornică a consumului a 311 milioane de locuitori din Europa e de :

950 grame alimente poporane pe zi, anume :

— grîu și secară	548 grame
— porumb	162 „
— cartofi 843 grame echivalînd cu	240 grame de cereale
	950

Mijlocia rației săteanului român e de 675 grame porumb.

Deci, ce deosebire însemnată între aceste două rații !

De aci trebuie să deducem : sau că poporațiile din Europa fac risipă cu d-ale mîncării, sau că săteanul român duce lipsă. Din orice punct de vedere ne-am pune — statistic, fiziologic, practic, experimental — dreptatea tot în partea rației poporațiilor cade. Ca dintr-o rație mijlocie de 675 grame porumb săteanul să poată acoperi nevoile gospodăriei sale, hrana animalelor din bătătură, cerințele industriale (pentru fabricații de spirt etc.) și să-i mai rămînă deajuns pentru hrana sa proprie, mi se pare o presupunere de domeniul închipuirilor. Căci, oricît de modeste ar fi nevoile sale, oricît de frugal traiul său, cu 675 grame porumb e peste putință să o ducă bine. Și de ar fi cel puțin statornică rația aceasta ; variația producției însă face ca rația de porumb să oscileze, adeseori să scază mult sub mijlocie. [. . .]

Cît produce mica proprietate ?

Rația de porumb a săteanului am determinat-o repartizînd la populația rurală tot stocul disponibil de porumb din țară. Dar stocul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

acesta nu se află în întregime în mîinile săteanului, o bună parte e deținută de marii proprietari și arendași...

În tot cazul, la aprecierea rației săteanului să avem în vedere că 22,4% din cantitatea porumbului aparține marii proprietăți, prin urmare, că săteanul mic proprietar, care formează majoritatea absolută a cultivatorilor, nu produce decît 3/4 din cantitatea de porumb și atîrnă pentru restul de marii proprietari...

Hrana săteanului nu e alcătuită exclusiv numai de porumb ; prin urmare, numai din cantitatea rației de porumb nu se poate conchide asupra întregii sale alimentații.

Nevoia de a studia în întregime hrana săteanului e determinată și de o altă considerație.

E știut că hrana bună și îndestulătoare previne pelagra și vindecă pe pelagroși...

La determinarea rației alimentare am ținut seama ca făcînd parte din hrana săteanului de următoarele substanțe alimentare :

	Pe zi de sătean
Leguminoase	14,3 grame
Legume și ierburi	115,7 „
Carne de porc și de miel (cu oase)	23,3 „
Pește	4,0 „
Lapte	69,0 „
Brînză	9,5 „

Conținînd :
14,7 grame materii azotoase
11,9 grame materii grase
16,0 grame hidrați de carbon.

La aceasta adăugîndu-se rația de porumb, în cantitate de 675 grame, avem un total de :

75,4 grame materii azotoase
45,6 grame materii grase
481,7 grame hidrați de carbon

care reprezintă puterea hrănitoare a rației alimentare a săteanului.

Valoarea nutritivă a rației de hrană a săteanului

E oare îndestulătoare rația de hrană a săteanului ?

Spre a răspunde, nu iau ca normă determinările experimentale privitoare la rația normală, la strictul necesar de materii azotoase, materii grase și hidrați de carbon, ci iau ca termen de comparație rația mijlocie de hrană a poporațiilor din Europa, astfel după cum rezultă din statisticile consumului general în diferitele țări.

Făcînd comparație pe baza acestora constatăm : că rația de hrană a săteanului român nu echivalează nici măcar rația de pîine a poporațiilor din Europa, necum rația lor deplină...

Iată, țifrele doveditoare :

Totalul substanțelor alimentare de sătean conține :

75,4 grame materii azotoase

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

45,6 grame materii grase
481,7 grame hidraţi de carbon.

Iar raţia de pîine (grîu, secară, porumb, cartofi) a poporaţiilor din Europa conţine ea singură :

96,6 grame materii azotoase
19,0 grame materii grase
658,1 grame hidraţi de carbon.

Chiar hrana locuitorilor din Italia, recunoscută în mod oficial ca fiind neîndestulătoare, e încă superioară hranei ţăranului român.

Hrana săteanului în trecut

Despre alcătuirea şi calitatea hranei săteanului de acum 3—4 decenii nu posedăm date statistice, şi, în afară de producţia cerealelor nu ştim nici cît s-a produs, nici cît s-a consumat din celelalte substanţe alimentare.

Nu ne rămîne decît calea deducţiilor, calea aprecierilor aproximative.

Dacă comparăm statistica vitelor din anul 1860 cu aceea din 1900, constatăm următoarele :

Că numărul animalelor de speţă bovină, prin urmare şi al vacilor, a descrescut în cursul ultimilor 40 de ani ;

că numărul caprelor a descrescut cu 43%

că numărul oilor a crescut cu 28%

că numărul porcilor a crescut cu 54%.

În acest interval de 40 de ani populaţia ţării a sporit cu 53%, adică într-o proporţie mai mare decît animalele domestice.

Astfel fiind, se înţelege că s-a micşorat cantitatea relativă a substanţelor alimentare prime şi derivate pe care le dau aceste animale. Dacă facem comparaţie, luînd de bază statistica animalelor domestice, între cantitatea care a revenit de locuitor în anul 1860 şi aceea care revine azi, constatăm următoarele :

Că în anul 1860 a revenit de locuitor de două ori mai mult lapte de vacă decît acum ; că în anul 1860 a revenit de locuitor de 4 ori mai mult lapte de capră decît acum ; că, în anul 1860 a revenit de locuitor cu 27% mai multă brînză de oaie şi carne de miel decît acum ;

Că în anul 1860 a revenit de locuitor aceeaşi cantitate de carne de porc ca în anul 1900 ; însă de la 1873 şi pînă la 1897, adică în curs de 24 de ani, a revenit de locuitor cu mult mai puţină carne de porc, anume cu 35% în mijlociu.

Evaluările de mai sus, sprijinindu-se pe numărul animalelor aflate în ţară, de la 1860 pînă în 1900, pot ţine locul datelor statistice directe.

Ele arată în chip hotărît că substanţele alimentare de origină animală (lapte, brînză, carne de porc, carne de miel) au sporit într-o proporţie mai mică decît numărul locuitorilor, avînd ca urmare că azi revine de locuitor o cantitate mai mică din aceste substanţe, decît acum 40 de ani. [. . .]

Dr. A. Urbeanu, *Hrana săteanului român în cei din urmă 40 de ani şi îmbunătăţirile de adus*, Bucureşti, 1906, p. 1—18.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

Subsemnaţii locuitori din comuna Coteana, plasa Turia, judeţul Olt, respectuos vă facem cunoscut că în faţa marei secete ce ne ameninţă şi cum prima grijă ce ne poate preocupa este în primul rînd productul, care să ne servească de hrană şi în speţă generală cel mai uzitat product în masa noastră ţărănească este „porumbul", că deşi anul trecut a fost destul de abundent, dar faţă de numeroasele noastre daraveli băneşti am fost nevoiţi a-l vinde încă din timpul iernei astfel că abea mai putem face faţă unei consumaţiuni de 3—4 luni, deci în faţa acestui dezastru al naturei am făcut apel domnilor arendaşi ai moşii Coteana care au în curs de vînzare porumbul dumnealor, de a opri 2 din 11 pătule ce au, şi ne-au declarat că îl au deja vîndut cu contract pe care urmează a-l executa. Astăzi că iarăşi am fi ameninţaţi de foamete şi am recurge la ajutorul înaltului guvern.

Acum cînd încă mai avem timp, alergăm cu lacrimi la dumneavoastră şi vă rugăm să binevoiţi a interveni pe cale oficială către domnii arendaşi respectivi de a opri pe seama noastră 2 pătule cu porumbi spre a putea avea la îndemînă pentru cumpărat.

Cu respect,

[Urmează numele a 222 locuitori.]

Domniei-sale domnului prefect al judeţului Olt Slatina.

[Rezoluţie :]
Se va interveni către domnii arendaşi ai moşiei
Coteana, că dacă împrejurările ar permite să satisfacă rugăciunea sătenilor, mai cu seamă că au avut ocazia de a fi mulţumiţi de purtarea lor în ultimele timpuri.

p. Prefect, (ss) indescifrabil

Arh. St. Slatina, fond Pref. Olt, dos. 40/1907, f. 5 şi 5 v.

431 1907, Tia Mare.

Domnule ministru,

Jugul de fier care-l purtăm la gît muncind la arendaşi ne-a adus în sapă de lemn, muncim ziua şi noaptea şi ne rămîne sărăcie curată.

Mizeria aceasta crescînd din zi în zi ne-a excitat, am pierdut răbdarea şi ne-am dedat la fapte ireparabile şi revoltătoare.

Schimbîndu-se guvernul ne vedem îndreptăţiţi a vă adresa această plîngere cu rugămintea din parte-ne, locuitorii comunei Tia Mare, judeţul Romanaţi, a ne mai uşura în marginile posibilităţii sarcinile învoielii. Nădăjduim că plîngerea aceasta va găsi ecoul cuvenit.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

De contră urmare ne vom pune în grevă cu toate că acum sîntem în perfectă liniște.

Devotați,

[Urmează numele a 32 locuitori.]

Domniei-sale domnului ministru al domeniilor. La București.

Arh. St. Caracal, fond Parchetul Romanați, dos. 9/1907, f. 10.

432 **1908, martie 5, Clinceni Slobozia.**

Domnule prefect,

Primarul comunei Vîrteju Nefliu, prin raportul său cu nr. 294, îmi comunică că d-l dr. G. Săbăreanu, proprietarul moșiei Nefliu, depunînd listele de rămășițele rezultate din muncile agricole ale anului 1907, îi aduce la cunoștință prin petiția înregistrată la nr. 285, că sumele ce-i datorează locuitorii din această comună, provenite din costul porumbului de hrană ce le-a dat în anul 1904 și al nutrețului pentru vite și care sume se urcă în total la 10 868 lei și 51% le iartă.

Subsemnatul, aducînd cele [de] mai sus la cunoștința domniei-voastre, vă roagă respectuos să binevoiți a dispune să se aducă mulțumiri d-lui dr. Săbăreanu pentru acest act de generozitate.

Inspector. (ss) indescifrabil

Domniei-sale domnului prefect de Ilfov.
Administrația generală.

[Rezoluție :]
7/3/908...
Se va aduce mulțumiri prin publicitate și se va comunica și Ministerului de Interne.
(ss) I. I. Nicolescu

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 125/1908, f. 75.

433 **1909, februarie 27 [Movila Miresei].**

PROCES VERBAL

Astăzi 27 februarie 1909

Noi, Ștefan Ignat, administratorul plășei Movila Miresei, din județul Brăila, inspectînd comuna Scorțaru Nou am găsit lucrările de cancelarie în regulă.

Starea materială a sătenilor din comună precum și a acelor din satele dependinte, rea.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În satul Gemenele, acordîndu-se împrumutul cerut la casa centrală pentru a se face față tuturor nevoilor locuitorilor, dl. președinte dimpreună cu consiliul vor căuta să procedeze în așa mod ca toată lumea să rămînă mulțumită. Asupra celor care n-au ce pune amanet se va interveni la casa centrală pentru că s-ar putea găsi un mijloc ca și aceștia să fie ajutați, căci tocmai dînșii sînt în majoritate în lipsă de porumb și nutreț pentru vite.

La banca locală, deoarece nu s-a acordat împrumutul cerut în întregime, dl. președinte va convoca consiliul băncii spre a se cere un nou împrumut, arătîndu-se că de această bancă țin și locuitorii din satele Pitulații Noi, Vechi, Deșirați și Sihleanu și că suma acordată nu este îndestulătoare pentru a veni în ajutorul tuturor acestor săteni, mai cu seamă că în special în regiunea asta a fost mai mare secetă în timpul acestor doi ani din urmă. De asemenea se vor cere lămuriri cum să se procedeze cu acei care n-ar putea da amanete.

Pentru constatarea celor de mai sus am încheiat prezentul proces-verbal.

Administrator, (ss) Șt. Ignat — Primar, (ss) N. O. Popa

Notar, (ss) R. Popescu.

Arh. St. Brăila, fond Pref. Brăila, dos. 51/1909, f. 99.

434 **1909, februarie 28, Movila Miresei.**

PROCES VERBAL

Astăzi, 28 februarie 1909.

Noi, Ștefan Ignat, administratorul plășei Movila Miresei, din județul Brăila, inspectînd comuna Scorțaru Vechi, am găsit lucrările de cancelarie în regulă.

Îndatoririle puse domnului primar, prin procesul verbal anterior, de a procura condici cu bilete de vînzarea vitelor și identitate au fost aduse la îndeplinire.

Contracte de învoieli agricole s-au făcut pînă în prezent trei, procurîndu-se de către domnii proprietari nutreț de vite și sătenii obligîndu-se să facă munci.

În comună starea sătenilor materială continuă de a fi din ce în ce mai rea, fiind lipsiți de porumb și nutreț de vite. Dl. președinte al băncii populare este rugat a face un nou împrumut spre a se veni în ajutorul sătenilor.

Pentru constatarea celor de mai sus am încheiat prezentul proces verbal.

Administrator, (ss) Șt. Ignat — Notar, (ss) R. Popescu

Primar, (ss) N. O. Popa

Arh. St. Brăila, fond Pref. Brăila, dos. 51/1909, f. 93.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

PROCES VERBAL
Astăzi, 4 martie 1909

Noi, N. Gh. Mușat, administratorul plășei Viziru, județul Brăila, inspectînd astăzi lucrările de cancelarie ale Primăriei comunei Însurăței, constatăm următoarele :

Lucrările de cancelarie sînt ținute la curent și în regulă. Registrele de intrare și ieșire precum și cele de stare civilă sînt ținute asemenea la zi.

Starea populațiunei pînă în prezent este bună.

Mișcarea populațiunei după cum rezultă din condici și registre este de 23 născuți, 14 morți și 9 căsătoriți. Taxele provenite din vînzarea biletelor de vînzări de vite din vize și a biletelor de identitate sînt făcute venit în casa comunală.

Din amenzile vitelor închise la oborul comunal a mai rămas nevărsată suma de 6 lei, acești bani fiind asupra d-lui notar Scoblega, ca pînă la 10 luna curentă să-i verse.

Toate celelalte condici sînt ținute în regulă.

Banca populară din localitate a făcut un împrumut la casa centrală de 20 000 lei, din care nu dă ajutorul decît la săteni care au garanți sau sînt luați pe răspunderea altor oameni solvabili. Afară de aceștia sînt mulți alți care sînt în mare nevoie și nu sînt ajutați de bancă pe motiv că sînt insolvabili. D-l președinte al Băncii este rugat să ceară instrucțiuni la casa centrală dacă nu merită să fie ajutați și cei absolut lipsiți și fără nici o garanție ; odată cu această cerere vă trimitem și un tablou de numele acestor oameni, arătîndu-se și cantitățile de producte de care au nevoie fiecare.

Este de dorit ca această intervenție să fie făcută cît de curînd pentru ca ajutorul ce eventual l-ar putea acorda casa centrală să fie venit la timp.

Pentru cele de mai sus s-a încheiat prezentul proces verbal în dublu exemplar.

Administrator, (ss) N. G. Mușat Notar, (ss) indescifrabil

Primar, (ss) indescifrabil

Arh. St. Brăila, fond Pref. Brăila, dos. 51/1909, f. 135.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

436 **1906, martie 6 [Roșiești].**

Domnule procuror,

Subsemnații locuitori din comuna Roșiești, plasa Vutcani, județul Fălciu, cu cel mai profund respect venim prin prezenta de a ne plînge înaintea excelenței voastre contra primarului din comuna noastră, numit Iancu Bagdasariu. Iată plîngerile noastre, care sînt :

1. Ne speculează într-un mod cu totul neomenos, vînzîndu-ne arendașilor evrei Mendel Melixon și Froim și Soil Fischer et compania, cu diferite munci și tocmeli agricole nemaiauzite ca pînă acum, încît cu aceste speculațiuni am ajuns la sapă de lemn și gata a ne părăsi și căminul căpătat de la strămunii noștri.

2. Ne-au pus multe piedici pentru înființarea băncii noastre sătești, ne pune piedici propagînd printre locuitori, cu ad[ministra]torul evreului Fischer, că tot cel ce pune bani la bancă este și rămîne în pierdere.

3. Banca noastră „Mitropolitul Veniamin Costachi", cu sprijinul onor. Casei centrale, a luat în arendă moșia Roșiești de la Epitropia Sft. Spiridon din Iași, înainte de ajunul licitației cu 2 zile, acest d-nul primar a apelat la domnul prefect de Fălciu, cum că membrii Băncii sînt capii revoluționari. Apoi, de îndată au și sosit la școala din Roșiești jandarmii rurali (Secția Vutcani) cum și d-nii Gh. Vesbian (revizor școlar) și Al. Donia (inspector comunal) în anchetă contra învățătorului Gavril Ianculescu, președintele băncii noastre, pentru a-l împiedica ca în ziua de 14 decembrie expirat să nu se poată prezenta la Iași pentru a licita ; această anchetă a fost în ziua de 12 decembrie expirat, cînd atît d-nii revizor școlar și inspector comunal n-au găsit nici o culpabilitate asupra învățătorului. Unul dintre noi, Toader Ștefan, pentru care a fost pus de noi să adune locuitorii la întrunire, a fost ilegal arestat de d-nii inspector comunal și primar, în scop de a-l transporta la secția de jandarmi Vutcani pentru a fi maltratat. Preotul Gh. Antoniu din Roșiești, mandatarul obștiei, a plecat imediat și a luat sub a sa garanție pe pacientul prizonier, eliberîndu-l, dl. primar s-a pronunțat înaintea preotului că nici un rău nu i-a făcut mai mare ca acesta, de a scos de la închisoare pe Gh. Ștefan Scurtu, căci era hotărît ca noaptea să facă un om de treabă din acest nemernic obraznic. De atunci poartă o ură neîmpăcată și contra preotului.

4. Moșia Roșiești s-a luat în arendă de obștia satului cu banca noastră pe periodul 1908—1913. Acum un rău din cele mai mari și anume : umblă cu ad[ministra]torul și comptabilul moșiei propagînd printre locuitori ca să nu dea nici un ban ca garanție pentru moșie,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

căci aceasta nu e decît o specula şi o pungăşie pe faţă, — cînd vine evreul Fischer, arendaşul moşiei, trimite trăsura lui la primărie, ia pe domnul primar Bagdasar se duce la casa moşiei, unde, în unire cu toţi jidanii şi jidoviţii, petrec zile şi nopţi, îngropîndu-se în diferite daraveri agricole, iar domnul primar în schimb primeşte de la arendaşul ovrei sute de lei, cîte 10—15 fălci pămînt, vite vărate şi iernate, fîn, grăunţe etc. Asemenea beneficii le are şi de la arendaşii Mendel Melixon, Iancu D. Stamatie, Lazăr Hristea.

5. Muncim la domnul primar cu invitaţie că ne plăteşte şi la urmă nu vedem nici un ban, facem clăci şi zile de sărbători şi chiar duminicile, vestindu-ne şi obligîndu-ne prin vătafii comunei, mai cu seamă prin vătaful Gh. Dişman, care e plătit cu 20 lei lunar fără a fi controlat pe cineva. Tot acest domn primar, într-una din zile a pretins de la cîrciumarul Iancu Mereuţă, tot din Roşieşti, ca să-i deie 100 lei, acesta ştiind că nu-i este dator şi a refuzat, însă domnul primar ducîndu-se la Mereuţă l-a insultat şi batjocurit cu cele mai grave insulte, ameninţîndu-l şi cu ciomagul pînă ce a fugit dinaintea lui şi aceasta numai pentru că nu i-a dat 100 de lei ce i-a cerut ; acest caz s-a reclamat şi d-lui procuror ; tot asemenea pătimim, în general, toţi locuitorii din Roşieşti, care nu putem îndeplini toate dorinţele domnului primar, apelează pe toate căile şi trebuie să îşi răzbune, ori în ce mod s-ar păzi, căci îi ştim de frică toţi şi ni-e groază a ne mai jelui cuiva, făcînd mai multe abuzuri, cum s-a întîmplat în cătuna Valea lui Darie cu preotul Ion Cosma, pe care l-a insultat cu tot felul de cuvinte necuviincioase, ameninţîndu-l chiar şi cu bătul, pînă ce preotul a fugit de dînsul, pronunţîndu-se în urmă căci nu va scăpa pînă nu va face gustul, adică să-l bată, fiindcă el numai în ciomag crede şi aproape cu toţii din comună i-a bătut ; tot asemenea caz s-a întîmplat cu nişte care cu saci ce mergeau la gară, le-a oprit în drum a bătut pe cărăuşi, însă unul dintre ei, Vasile Zlatar din Vutcani, după ce a primit pe vreo 2—3 lovituri nu a mai putut suferi, lăsînd şi carul cu boi şi sacii, fugind la Vutcani, iar acum a fost dus la primăria din Roşieşti unde a stat vreo două zile, căci proprietarul lui de frică nu venea la car. Aşadar, vă rugăm domnule procuror general a ne trimite o anchetă serioasă cît de curînd la faţa locului, căci nu mai putem suferi barbariile ce ne face domnul primar şi se vor constata că toate cele reclamate sînt susţinute de noi cu cea mai dreaptă sfinţenie, iar la ancheta ce veţi binevoi a rîndui vă rugăm a ne trimite o persoană din alt judeţ, pentru a cerceta cu mare seriozitate, iar în tot timpul anchetei domnul primar să fie suspendat, nu ca pînă acum, stînd alăturea cu domnul inspector comunal, cum s-a întîmplat cu un denunţ a lui Teodor Şt. Scurtu contra domnului primar, căci e bine de ştiut că domnul inspector Al. Donia umblă cu trăsura primarului oriunde are treabă, mănîncă şi doarme la el, cît şi la evreul Fischer (arendaşul moşiei), căci dacă cu acel denunţ se făceau cercetări în consecinţă, nu mai era nevoie să mai facem altele, deoarece erau toate adevărate, după cum era scris.

Binevoiţi, vă rugăm, domnule procuror general, a primi osebita noastră stimă ce vă păstrăm.

(ss) indescifrabil

[Urmează numele a 26 locuitori din comună.]

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul gen. Iaşi, dos. 57/1906, f. 105, 117.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din comuna Rîpile, plasa Oneşti, judeţul Bacău, cu lacrămi vă aducem la cunoştinţă domniei-voastre următoarele:

În ziua de 19 martie corent s-a făcut alegerea de membrii în consiliul comunal, am văzut că sîntem şterşi după lista electorală şi nu am avut dreptul a vota, nu ştim pentru care motiv ni s-a ridicat acest drept de care se bucură românul.

Pe de o parte cerem să fim în drept de a vota de azi înainte, iară pe de alta să se deschidă acţiune publică contra fostului primar Ilie Verdeş, în 1905 în unire cu consiliul comunal spre a-şi da sama pentru care motiv ne-a ridicat dumnealor drepturile.

Binevoiţi, vă rugăm, domnule ministru, a primi asigurarea distinsei noastre consideraţiuni.

[Urmează numele a 36 locuitori din comună.]

[Rezoluţie :]
La dosar. (ss) T. Stelian
Ministerul Justiţiei — 7 874 — 23 martie 1906.

Domniei-sale, domnului ministru de justiţie, Bucureşti.

Arh. St. Buc., fond Min. Justiţiei, Dir. jud. dos. 6/1906, f. 33.

438 1906, noiembrie 13, Grămeşti.

Domnule procuror,

Subsemnatul I. Gh. A. Nichitei, domiciliat în comuna Grămeşti, judeţul Dorohoi, cu respect vă aduc la cunoştinţa domniei-voastre următoarele :

Sînt acum 12 ani trecuţi de cînd s-a numit ca notar în comuna Grămeşti un domn numit Alexandru Olihovschi, de neam polon, care într-un mod nemaipomenit de [in]uman ne jupuieşte scoţîndu-ne şi ultimul ban ce avem în pungă, aşa că nu ne mai putem duce pe la primărie pentru a ne scoate vreun act ce avem necesitate pînă cînd nu avem 5—6 pînă la 10 lei în pungă ; nu-i căsătorie celebrată fără 10—20 lei ; nu-i buletin de naştere fără 3—4 lei şi cîteva litruri de vin, găini, raţe, care ne cere ca plocon şi cîte o săptămînă pierdută pînă îl aducem de prin cîrciumi la primărie, din care cauză nu avem pe ce plăti asemenea taxă ce ni se impune de acest domn notar ; dacă am arăta pe toţi ar trebui ca domnia-voastră, domnule procuror, să staţi în anchetă cel puţin o lună de zile pentru a descoperi abuzurile şi mitele acestui nevrednic funcţionar. Iată numai pentru următoarele persoane de la care numitul a luat bani pentru a le celebra căsătorii, acte de naştere, certificate pentru vînzări de pămînt etc. şi anume :

[1] Data rezoluţiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de la Ion N. A. Bordencei pentru un certificat 5 lei, de la Vasile A. Bordencei pentru un certificat 7 lei, de la Gh. N. A. Bordencei pentru un certificat 10 lei, de la N. Nifer, 8 lei, pentru a-i celebra căsătoria, de la Ion Gh. A. Irinei 7,50 lei pentru a-i celebra căsătoria, de la Vasile I. Buhăcanu pentru un buletin de naştere 3 lei, de la Vasile Gh. Irinei 6 lei pentru a-i celebra căsătoria, de la Ion Iftenie Bejinaru 9 lei pentru înfiinţarea unei epitropii (tutelă), de la Gh. Timohi, 8 lei pentru o declaraţie de căsătorie, de la Costache Puşcaşu 20 lei pentru certificate, de la D-tru Ion Timohi 7 lei pentru a-i celebra căsătoria şi alţii, Ion Gh. Ionel 4 lei pentru certificat şi Vasile Pavel 3 lei, toţi din comuna Grămeşti.

Vă rog, domnule procuror, ca părinte al dreptăţii, să ne scăpaţi de această plagă care ne suge ca şarpele şi a dispozi cele ce veţi crede de cuviinţă.

Primiţi, vă rog, domnule procuror, asigurarea prea osebitei mele consideraţiuni.

(ss) Gh. Timohin

Arh. St. Iaşi, fond Parchetul gen. Iaşi, dos. 71/1907, f. 15.

439 **1906, decembrie, Mierea Birnici.**

Domnule prefect,

Am onoare a vă raporta că perceptorul fiscal al circumscripţiunei a 7-a Bodăeşti se dedă în mod obişnuit la fapte abuzive şi făcînd instrumente oarbe din primarul şi secretarul comunei Mierea Birnici a comis următoarele actele ilegale :

În lunile septembrie şi noiembrie 1906, prin intervenţia acestui perceptor, autoritatea comunală a liberat femeilor Ana Alexe Crăciunescu şi Lisaveta Ilie Grigorescu certificate cu menţiunea că sînt proprietare fiecare pe cîte o treime din averea defunctului lor tată Marin Drăghici, cînd de fapt nu sînt proprietare în devălmăşie decît pe o porţiune din această avere, asupra căreia are aceleaşi drepturi Maria N. Mereanu, a treia fiică a defunctului şi văduva acestuia, Rada Marin Drăghici, care n-a avut zestre şi n-are nici altă avere, şi conform dispoziţiilor Codului Civil i se cuvine folosinţa unei porţiuni din averea soţului. După ce perceptorul a cumpărat părţile celor 2 moştenitoare, a nesocotit orice drept al celorlalte două devălmaşe şi cerînd, prin petiţia înregistrată la nr. 3 606 din 20 noiembrie 1906, ca primarul să-i dea concursul pentru a se instala în casele asupra cărora se crede singur deplin proprietar, a obţinut concursul primarului, şefului de garnizoană, şeful postului de jandarmi Mierea Birnici şi cu toţi, în ziua de 20 noiembrie 1906, ora 7 a.m., au violat domiciliul femeii Rada Marin Drăghici, au maltratat-o şi au alungat-o cu forţa din casă. După această bravură făptuită de oamenii ordinei, perceptorul atotputinte s-a instalat în această casă şi azi locuieşte întreaga clădire.

Tot acest perceptor, în luna decembrie 1906, a ademenit pe locuitorul Constantin M. Dinică, căzut de mult timp în stare de îmbecili-

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tate şi un alcoolic inveterat, l-a adus în casa sa, unde se aflau primarul Gr. Popescu, secretarul Andrei Niculescu, preotul D-tru Milculescu şi alţi cîţiva indivizi care compun tagma perceptorului şi după ce i s-a dat de băutură şi a căzut în stare de absolută inconştienţă, s-a plăsmuit de autoritatea comunală care era prezinte actul provizoriu de vînzare care s-a întărit de primar, secretar şi cîţiva martori care semnează propriu, deşi nu era nevoie de semnătura lor, totuşi perceptorul temîndu-se că familia lui Dinică va protesta şi ca să dea mai multă tărie actului, i-a pus să semneze şi pe ceilalţi convivi. Constantin M. Dinică nu ştie a ceti şi scrie. Acest act provizoriu de vînzare a fost publicat din cauză că nu s-a putut realiza planul de a duce pe acest inconştient a doua zi la Tribunalul Dolj, din cauză că familia lui, prinzînd de veste că este sechestrat în casa perceptorului, l-au păzit şi numai astfel s-a putut împiedica consumarea infamiei proiectate şi s-a recurs la plăsmuirea actului provizoriu de vînzare. Pentru a se evita ca în viitor Constantin M. Dinică să-şi vînză avutul său în valoare de cel puţin 6 000 lei pe preţuri derizorii, s-a cerut de femeia lui punerea sa sub interdicţiune la Tribunalul Dolj în luna decembrie 1906.

Domnului prefect al judeţului Dolj.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 20/1906, nenumerotat.

440 **1907, aprilie 4 [1] [Buzău].**

Domnule primar,

Zilnic vin ţărani cu reclamaţiuni la prefectură şi parchet, care s-ar fi putut rezolva de dvs. sau juriile comunale. Cauzele pentru care sînt nevoiţi să facă acest drum degeaba este că dvs. nu staţi deloc la primărie şi chiar cînd vă găseşte nu voiţi să-i ascultaţi, nu le faceţi dreptate, îi luaţi la ocări şi-i izgoniţi.

Vă invit ca să daţi cea mai mare ascultare oricărei reclamaţiuni ce vă vine şi acolo unde găsiţi că are dreptate să nu mai daţi loc la tărăgăniri.

Vă fac personal răspunzător şi voi pedepsi cu asprime pe cei vinovaţi.

p. Prefect, (ss) indescifrabil p. Director, (ss) Ghica N. Mocanu

[Rezoluţie :]
Primită 4 aprilie 1907.
Din această comună nu s-a dus nimeni cu aşa reclamaţii.

(ss) indescifrabil

Arh. St. Buzău, fond Primăria com. Bălăneşti, dos. 8/1907, f. 64.

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule prefect,

În urma cercetărilor ce am făcut, am constatat că administrația comunei *Răchita* se face în cele mai rele condițiuni de către actualii membri ai consiliului comunal ; astfel că primarul și membrii consiliului comunal nu se interesează de loc de afacerile comunei, văzîndu-și numai de interesele lor personale. Primarul și membrii consiliului comunal lipsesc adeseori din comună. Starea de curățenie în comună lasă mult de dorit.

Starea financiară a comunei este foarte rea, deoarece primarul nu a dat concurs perceptorului.

La Tencănău.

Administrația comunei se face în cele mai rele condițiuni de către actualii membri ai consiliului comunal, astfel că din cercetările ce am făcut am constatat că membrii consiliului comunal și primarul nu se interesează de loc de afacerile comunei, văzîndu-și numai de interesele personale.

Starea de curățenie a comunei lasă foarte mult de dorit.

La Moșna.

Administrația comunei Moșna se face în cele mai rele condițiuni de către actualii membri ai consiliului comunal, astfel că din cercetările ce am făcut în localitate am constatat că s-au comis mai multe furturi.

La Căciulătești la fel.

Arh. St. Craiova, fond Pref. Dolj, dos. 93/1907, nenumerotat.

442 1907, septembrie 20, Oltenița.

Domnule prefect,

În urma petițiunilor ce am primit din partea locuitorilor Ștefan Stănescu și Eracle Tudor din comuna Mitreni, înregistrate la nr. 2 170 și nr. 228 din 30 august și 2 septembrie a.c., prin care ne denunță că primarul respectiv Stan Postolea a comis mai multe abuzuri, am onoare a vă supune la cunoștință că, cercetînd faptele, am constatat :

Prin ordinul nr. 1 239 din 21 aprilie a.c. am revocat din funcțiune pe guarzii cîmpeni Ghiță Ghenea, Tănase Dinu și Ghiță D. Vasilescu din cătunul Valea Roșie, pendinte de comuna Mitreni, pentru motivul că după cum ne-a comunicat primarul acelei comune, prin raportul nr. 739, cel dintîi n-a depus jurămîntul legiuit și a primit și funcția de cantonier la județ, iar cei din urmă, pe lîngă că nici ei n-au prestat jurămîntul, dar au fost condamnați, invitîndu-l să recomande alte persoane, dar, în loc să execute menționatul ordin, a pus guard cîmpean pe Gheorghe Ghenea, fratele lui Ghiță Ghenea, fără să-l recomande inspectoratului și să obțină confirmarea lui, iar pe Tănase Dinu și Ghiță D. Vasilescu îi menține și azi în funcțiune.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

La 17 august a.c. numitul primar, în unire cu secretarul comunei, Alexandru Ghimpeţianu, cunoscut destul de bine onor. prefecturii, a liberat d-lui Constantin I. Vornicu, administratorul acelei moşii, un certificat în urma cererii făcută prin petiţiunea înregistrată la nr. 1 690 din acea zi, în care atestă că este locuitor în comună, muncitor de pămînt, neîmproprietărit după legea rurală din anul 1864 şi că nu posedă pămînt în comună, nici prin cumpărătoare, nici prin împroprietărire, în baza căruia a cumpărat 10 pogoane pămînt arabil de la ţiganul Voicu Tudor din comuna Cureani, pe cînd, în realitate, Constantin I. Vornicu, deşi actualmente domiciliază în comuna Mitreni, însă este născut în comuna Greaca, de unde a venit numai de doi ani ca administrator al acelei moşii, pe care o ţine în arendă fratele său Ioniţă Vornicu, lucru care îl ştie destul de bine şi primarul şi secretarul.

Că Constantin I. Vornicu, în urma cercetărilor ce am făcut la comuna Greaca, am constatat că mai posedă 15,1/2 hectare pămînt, din care 5 ca moştenire, 6 cumpărate de la Matache Caramzulea în anul 1874 şi 4,1/2 cumpărate de la stat în anul 1901 prin licitaţie publică.

Că tot în comuna Curcani mai are 10 pogoane pămînt arabil şi un pogon loc de casă, afară de cele de mai sus, cumpărate pe numele soţiei sale de la Maria Ştefan Penculescu care-i este soră, în baza certificatului cu nr. 1 224, din 9 septembrie 1906, liberat de fostul primar, Ştefan Stăncescu, avînd de secretar pe G. G. Dusescu.

Celelalte două fapte care ni se mai denunţă, că a emis o ordonanţă de lei 40 cu care bani să construiască oborul public, însă i-a reţinut în folosul său, şi că a luat 15 lei de la locuitorul Tănase Dumitru Ilie ca să-i libereze două bilete de vînzări de vite, cercetîndu-se s-a constatat că nu sînt adevărate.

Din cele ce am onoare a vă expune mai sus rezultă domnule prefect că dacă o parte din pămînturile rurale au trecut de la săteni în stăpînirea cîrciumarilor şi a tot felul de venetici care au cu totul alte ocupaţiuni decît aceea de lucrători manuali de pămînt, cauza principală în primul rînd sînt primarii şi secretarii care calcă legea cu ştiinţă şi înlesneşte (sic) înstrăinarea lor, înlăturînd astfel scopul urmărit de legiuitor.

Pentru aceste motive, vă rog să binevoiţi, domnule prefect, a solicita revocarea primarului comunei Mitreni din funcţiune şi a încuviinţa transferarea secretarului Ghimpeţeanu la altă comună din judeţ, căci aici în plasă a cauzat nemulţumiri ori pe unde a fost şi ar fi să întîmpin dificultăţi la transferarea lui din partea oricărui consiliu comunal unde am dispune să fie mutat.

Inspector, (ss) I. Ionescu

[Rezoluţie :] 24.9.1907.
Se predă revocarea primarului intervenindu-se la minister, iar pentru cît priveşte secretarul Ghimpeţeanu a fi înlocuit pe cît timp s-a făcut imposibil serviciului.

(ss) I. N. Nicol[aescu]

Domniei-sale domnului prefect Ilfov.

Arh. St. Buc., fond Pref. Ilfov, dos. 33/1907, f. 53.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule ministru,

Primind mai multe reclamaţiuni că primarul comunei rurale Vela din acest judeţ, împreună cu întregul consiliu comunal, nu se interesează deloc de interesele comunei, am delegat pe dl. inspector comunal al plăşii Vela Brabova a face o minuţioasă cercetare, şi d-sa, prin raportul nr. 1 404, îmi comunică următoarele :

Atît primarul cît şi ajutorul lipsesc adeseori din comună, fără ca cel puţin să ne încunoştiinţeze, din care cauză ori de cîte ori locuitorii au vreo afacere găsesc primăria închisă, neavînd cui reclama.

Încasările din veniturile comunale, fie din ale prestaţiei, sînt în suferinţă, căci în urma intervenirilor făcute de perceptorul respectiv, nu i se dă nici un concurs din partea autorităţilor comunale, refuzînd membrii consiliului comunal a-l însoţi la aplicarea gradelor de urmărire.

Pe lîngă acestea, între primar şi membrii consiliului comunal existînd mari neînţelegeri, nu se întrunesc niciodată, ori de cîte ori sînt convocaţi a forma diferite regulamente în interesul ordinei publice, aşa că comuna este lipsită cu desăvîrşire de o bună administraţie.

Pentru aceste motive, vă rog, respectuos, domnule ministru, să binevoiţi a încuviinţa dizolvarea acestui consiliu comunal şi instituirea unei comisiuni interimare compusă din d-nii : Constantin S. Marinescu, preşedinte, Dumitru Dican şi Dumitru Grigorie, membrii, care să gireze afacerile comunei pînă la instalarea noului consiliu comunal.

Binevoiţi, vă rog, domnule ministru, a primi asigurarea osebitei mele consideraţiuni.

Prefect, (ss) indescifrabil Director, (ss) indescifrabil

[Rezoluţie :]
Se va răspunde că nu se va da curs cererilor de dizolvare decît atunci cînd se va arăta că prefectul în persoană s-a dus la faţa locului şi a constatat că consiliul comunal se abate de la datoriile sale.
(ss) Nicolaescu

Domniei-sale domnului ministru de interne — Bucureşti.

Arh. St. Buc., fond Min. de Interne, dos. 507/1907, f. 17.

444 1907, decembrie 28 [1] [Vela].

Domnule ministru,

Subsemnaţii locuitori din comuna Vela, plasa Vela, judeţul Doljiu.

Din zvon public fiind informaţi că consiliul comunal al acestei comune Vela ar fi pus pe cale a fi dizolvat şi instituită comisie inte-

[1] Data înregistrării.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

cimară, care ar fi compusă din d-nii Costică Stan Marinescu, un mic proprietăraș din această comună, și alți doi Dumitru Grigorian și Dumitru Dicanu toți din Vela, lucru foarte trist, domnule ministru, pentru noi toți locuitori ai acestei comune, deoarece acest Costică Stan Marinescu care voiește a fi ca președinte în comisiune este un om cu cugete rele, faptele sale îi sînt de o importanță, fiind un cămătar, care la rîndul său cînd apucă nu se bucură absolut de nevoile proprii ale noastre, și caută pe toate căile a se îmbogăți el personal, caută a rupe și din avutul mic al nostru și în sfîrșit a-și face orice interes și orice muncă cu noi, motivele le arătăm iarăși. Acest Costică St. Marinescu este ginere unui arendaș și proprietar anume C. Mateescu, din comuna Sălcuța și care acesta stăruind în continuu pe lîngă d-nul prefect ca să-l facă președinte la comuna noastră Vela, pe motiv că ginerele său să-i scoată oameni la lucrul (sic) așa cum ar găsi dînșii de cuviință și că orice lucru, fie mălai sau bani, să nu luăm de la alții, decît numai de la dînșii, în modul acesta să ne stoarcă așa cum dînșii ar voi, întocmai ca pe timpul cînd țara noastră era cotropită de grecii fanarioți.

Tot în aceleași timpuri, voiesc proprietarii noștri a ne vedea tot în aceleași vremuri vom ajunge, tot la aceleași pericole vom fi expuși, dacă acest domn Costică St. Marinescu ar avea norocirea de a pune mîna pe frînele comunei, ca dînsul nu numai s-a văzut ca președinte și au început a ne da fel și fel de vorbe, da în cazul cînd va pune șeaua pe noi, cam ce ne-am face atunci, domnule ministru, unde vom găsi loc de scăpare, că păduri nu mai sînt, pustiurile au pierit, noi vom fi nevoiți a trage în jug de fier pînă la a doua venire, acest Costică nu are vîrsta decît 23 ani, după cum vă alăturăm și extractul său de naștere, un copil pus în capul comunei, trist lucru, domnule ministru, și oamenii noștri, oameni cu cultură, cu știință, oameni bătrîni care ne-au scăpat de la nevoile și pericolele noastre să fie îndepărtați din funcțiune numai și numai pe placul d-lor proprietari.

Vă rugăm respectuoși, binevoiți, domnule ministru, a lua act și de plîngerea noastră și a nu ne lăsa în ruinele și pericolele adîncimii iadului, căci domnia-voastră, ca cap al întregii administrații, a pune capăt unor asemenea lucruri de această natură.

Prea supuși și devotați servi,

[Urmează semnăturile a 11 locuitori.]

[Rezoluție :]

Se recomandă în original d-lui prefect al județului Doljiu, spre a cerceta cele reclamate și a raporta despre măsurile luate, odată cu înapoierea petițiunei.

p. Ministru, (ss) indescifrabil

[Rezoluție :] Protestează contra numirii ca președinte al comisiei interimare, în caz de dizolvare a consiliului comunal Vela, a d-lui C. I. Marinescu, cu o anexă.

Domniei-sale domnului ministru de interne.

Arh. St. Buc., fond Min. de Interne, dos. 507/1907, f. 14.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Domnule preşedinte,

Am onoarea a vă aduce la cunoştinţă că notarul Mardare, al comunei P[odul] Iloaei, în nenumărate rînduri s-a arătat refractar executării ordinelor şi instrucţiunilor date de acest inspectorat în scopul aplicării legii învoielilor agricole. Şi pentru a nu cita decît un singur caz, ţin să vă arăt că tabelele de preţul muncilor în timpul execuţiei lor, ce i-au fost trimise de la începutul lunii iulie, după două luni, cu ocaziunea unei inspecţiuni ce am făcut în comună, întrebîndu-l dacă le-a făcut, mi-a răspuns nu numai că nu le-a făcut, dar că nici nu ştie de existenţa lor. În fine, în urma ordinelor şi instrucţiunilor lămurite ce i le-am dat, le-a alcătuit şi de trei ori i s-au restituit, fiind greşite.

Dezesperat de atîta rea-voinţă, l-am anunţat că în ziua de 3 decembrie mă voi duce personal în comună pentru a-i da explicaţiunile necesare, însă la sosirea mea s-a îndosit, învăţînd pe un arendaş să-mi spună că e dus din comună în afaceri de serviciu. Numai după ce am protestat împotriva acestei necuviinţe, d. notar şi-a făcut apariţia dintr-o odaie unde se ascunsese.

Aşa fiind, vă rog cu insistenţă domnule preşedinte, să binevoiţi a interveni la Ministerul de Interne pentru a se aplica o pedeapsă exemplară acestui funcţionar lipsit de cel mai elementar simţ al datoriei, dînd, cu această ocaziune, un exemplu şi celorlalţi funcţionari comunali care nu-şi îndeplinesc îndatoririle, nesocotind legile şi desconsiderînd autorităţile superioare.

În acest scop, ar fi nimerit ca pedeapsa aplicată notarului comunei Podul Iloaei să fie publicată în Buletinul Oficial.

Primiţi, vă rog, domnule preşedinte, asigurarea distinsei mele consideraţiuni.

Inspector agricol, (ss) Văleanu

Rezumat : Cerere de aplicarea unei pedepse exemplare notarului com. Podul Iloaei, care a arătat cea mai vădită rea-voinţă în aplicarea legii învoielilor agricole.

[Rezoluţie :] 14 decembrie 1909.
Se va interveni de urgenţă la Min[isterul] de Interne, unde se va trimite în copie prezentul raport, rugînd cu insistenţă a dispune pedepsirea funcţionarului inculpat şi a comunica şi consiliului măsurile ce se vor lua.
(ss) indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Cons. sup. al agriculturii, dos. 55/1909, f. 12.

446 **[1910], Cîmpurile.**

O mare nevoie care ne apasă pînă-n pragul de neagră mizerie făcută de noi subsemnaţii ţărani muncitori de pămînt din comuna Cîmpurile, judeţul Putna, să venim cu această umilă plîngere din

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

depărtata localitate în care ne aflăm pînă la înaltul Departament al agriculturii.

Ne plîngem înalt d-voastre ca niște nenorociți, supunîndu-vă la cunoștință cu lacrimi și cu cel mai profund respect trista stare de ruină în care ne-a adus actualul primar al comunei noastre prin manoperile sale frauduloase contra celei mai severe și riguroase legi a învoielilor agricole, în modul după cum urmează.

În iarna anului trecut 1909, prin luna decembrie, ni s-a vestit de la primăria locală că este venit în comună un administrator de la o moșie pentru a angaja muncitori de legat și cărat la pîine albă în vara anului agricol curent; noi, ca oameni necăjiți și muncitori, ne-am dus ca să vedem ce muncă se cere și ce preț se plătește, dar nu am găsit la primărie pe acel domn administrator de moșie, am găsit numai pe dl. primar, care ne-a recomandat cu cea mai mare laudă moșia numită Foltești din județul Covurlui, de unde d-sa avea în depozit 3 ani de la arendașul acelei moșii dl. Petria S. Verone a îmbarca muncitori pentru legat și cărat pîine albă; amăgiți de laudele sale, că ni se plătește prețul cel mai bun, adică cîte 10 lei, 50 bani de legat, că transportul nostru de aici pînă la acea depărtată moșie Foltești și înapoi este pe cheltuiala d-lui arendaș, că tainul pentru hrană, precum și apa are să ni se aducă la lanul de muncă și că ni se va da și imaș pentru hrana vitelor de la căruțele noastre, ne-am angajat pe munca de legat, obligîndu-ne a o executa în condițiunile astfel propuse de dl. primar, de la care am și primit fiecare sumele de bani pentru asemenea muncă și care au și format împreună cu dl. notar contractul de învoială, fără prezența d-lui arendaș sau a împuternicitului d-sale. Noi nu am văzut pe nimeni în persoană din partea moșiei Foltești, care trebuia să iscălească odată cu noi contractul de învoială, după cum este scris în lege.

Sosind timpul muncii pentru care ne-am angajat, de îndată ce am fost vestiți de dl. primar, am și pornit încă cu o săptămînă mai înainte de termenul prevăzut în contract și ajungînd la Foltești, pe cheltuiala noastră, nu pe a d-lui arendaș, după cum am fost amăgiți, acolo însă în loc să ni se dea de muncă, ni se spune că nu mai are pîine de legat și că ne-a vîndut la moșia Frumușica a băncii agricole, ca să exercite munca ce ne-am obligat;

Dar vai, nevoia nenorociților, trecînd și la numita moșie, cu vitele flămînde și noi lihniți de foame, am cerut la administrația acelei moșii a ne da mai întîi imaș pentru vite și ne-a răspuns că nu ni se poate da și dacă voim să trimitem vitele acasă și să rămînem noi liberi la muncă. Altfel putem să plecăm că nu are trebuință de noi cu vitele, așa că siliți am fost de am pornit și de acolo și, ajungînd în Tecuci, am fost întîmpinați de dl. Iancu Burgă, primarul comunei noastre, care ne-a dat pe mîna poliției din Tecuci, unde am fost închiși trei zile suferitori de foame, pînă ce am reclamat d-lui prefect și d-lui procuror de Tecuci și în urmă am fost eliberați; iar de acolo am trecut la moșia Negrilești, a d-lui Nicolau, județul Tecuci, la munca de seceră, unde și acolo dl. primar a mers cu noi ca dragoman, așa precum a fost și din partea d-lui arendaș Verone, care l-a plătit bine pentru dragomie de a-i angaja muncitori.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Astăzi ne pomenim executaţi de către dl. preceptor fiscal circ. 22 Cîmpurile, care ne sechestrează vitele şi orice avere avem pentru îndestularea domnului arendaş al moşiei Folteşti, de sumele de bani ce ni s-au dat de către dl. primar pentru munca rămasă neplătită.

Umil ne rugăm şi cerem în numele dreptăţii să binevoiţi a dispune cele legale, să ordonaţi a se face o serioasă anchetă la faţa locului, pe de o parte pentru a se constata în urma acestei plîngeri abaterile capului autorităţilor comunale, iar pe de alta găsindu-ni-se dreptate să nu fim sărăciţi prin vînzarea puţinelor noastre averi, îngăduindu-ni-se pentru restituirea sumelor băneşti ce am devenit datori pentru munca de legat un timp oarecare, altfel sîntem ameninţaţi a rămîne cu desăvîrşire săraci.

Cu cel mai profund respect,

[Urmează numele a 34 de ţărani.]

Arh. St. Galaţi, fond Insp. agr. dos. 1/1910, f. 110—111.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Redactor : GEORGETA POP
Tehnoredactor : SONIA BÂRZEANU

Bun de tipar 18.02.1977. Tiraj 2700 ex. Hîrtie scris I A cu 84% grad alb de 70 g/m².
Format 16/70 × 100. Coli de tipar 37,25.
C.Z. pentru biblioteci mari : 9(498) ,,1907,, (0012)
C. Z. pentru biblioteci mici : 9(498) ,,1907,,.

cd. 579 I. P. INFORMAȚIA
str. Brezoianu nr. 23—25,
București

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Lei 38

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro